

ENERGA S.A. z siedzibą w Gdańsku

(spółka akcyjna z siedzibą w Gdańsku w Polsce i adresem al. Grunwaldzka 472, zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000271591)

Oferta publiczna sprzedaży do 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA o wartości nominalnej 10,92 PLN każda oraz ubieganie się o dopuszczenie i wprowadzenie 269.139.114 akcji zwykłych na okaziciela serii AA do obrotu na rynku regulowanym (rynek podstawowy) prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Niniejszy prospekt emisyjny („Prospekt”) został sporządzony w związku z: (i) pierwszą ofertą publiczną („Oferta”) na terytorium Polski do 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA o wartości nominalnej 10,92 PLN każda spółki Energa S.A., spółki akcyjnej utworzonej i działającej zgodnie z prawem polskim, z siedzibą w Gdańsku („Spółka”) („Akcje Oferowane”), przeprowadzaną przez Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Ministra Skarbu Państwa, będącego akcjonariuszem większościowym Spółki („Akcjonariusz Sprzedający”) oraz (ii) w celu ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie 269.139.114 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki do obrotu na rynku regulowanym (rynek podstawowy) prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („GPW”).

Investorzy Indywidualni będą mogli składać zapisy na Akcje Oferowane w okresie od dnia 19 listopada 2013 roku do dnia 2 grudnia 2013 roku (do godziny 23:59). Duży Investorzy Indywidualni będą mogli zapisywać się na Akcje Oferowane w okresie od dnia 19 listopada 2013 roku do dnia 2 grudnia 2013 roku (do godziny 17:00) (o ile zapisy w tej kategorii inwestorów nie zakończą się wcześniej zgodnie z zasadami opisanymi w Prospekcie). Po zakończeniu budowania księgi popytu Investorzy Instytucjonalni będą mogli składać zapisy na Akcje Oferowane w okresie od dnia 4 grudnia 2013 roku do dnia 6 grudnia 2013 roku.

Akcjonariusz Sprzedający w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz ze Współprowadzającymi Księgę Popytu (zgodnie z definicjami poniżej) ustalili cenę maksymalną sprzedaży Akcji Oferowanych na potrzeby składania zapisów przez Investorów Indywidualnych i Dużych Investorów Indywidualnych („Cena Maksymalna”) w wysokości 20 PLN (dwadzieścia PLN) za jedną Akcję Oferowaną.

Cena sprzedaży Akcji Oferowanych dla Investorów Indywidualnych i Dużych Investorów Indywidualnych („Cena Sprzedaży dla Investorów Indywidualnych”) oraz cena sprzedaży Akcji Oferowanych dla Investorów Instytucjonalnych („Cena Sprzedaży dla Investorów Instytucjonalnych”) zostaną ustalone przez Akcjonariusza Sprzedającego w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz ze Współprowadzającymi Księgę Popytu, po zakończeniu procesu budowania księgi popytu wśród Investorów Instytucjonalnych. Cena Sprzedaży dla Investorów Instytucjonalnych może zostać ustalona na poziomie wyższym niż Cena Maksymalna. Cena Sprzedaży dla Investorów Indywidualnych nie będzie wyższa od Ceny Maksymalnej. W przypadku gdy Cena Sprzedaży dla Investorów Instytucjonalnych będzie nie wyższa niż Cena Maksymalna, Investorzy Indywidualni i Duży Investorzy Indywidualni nabydą Akcje Oferowane po cenie równej Cenie Sprzedaży dla Investorów Instytucjonalnych.

Akcjonariusz Sprzedający w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz ze Współprowadzającymi Księgę Popytu ustali ostateczną liczbę Akcji Oferowanych w Ofercie, jak również ostateczną liczbę Akcji Oferowanych Investorom Indywidualnym, Dużym Investorom Indywidualnym oraz Investorom Instytucjonalnym zostanie przekazana przez Spółkę lub Akcjonariusza Sprzedającego do publicznej wiadomości w trybie określonym w art. 54 ust. 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania Instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych („Ustawa o Ofercie”), tj. w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Informacja na temat Ceny Sprzedaży dla Investorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Investorów Instytucjonalnych, ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w Ofercie, jak również ostatecznej liczby Akcji Oferowanych Investorom Indywidualnym, Dużym Investorom Indywidualnym oraz Investorom Instytucjonalnym zostanie przekazana przez Spółkę lub Akcjonariusza Sprzedającego do publicznej wiadomości w trybie określonym w art. 54 ust. 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania Instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych („Ustawa o Ofercie”), tj. w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Akcje Spółki nie były i nie są przedmiotem obrotu na żadnym rynku regulowanym. Niezwłocznie po zatwierdzeniu Prospektu przez Komisję Nadzoru Finansowego („KNF”), Spółka zamierza złożyć do Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. („KDPW”) wniosek o rejestrację 269.139.114 akcji zwykłych na okaziciela serii AA w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW. Wszystkie Akcje Oferowane będą istniały w formie zdematerializowanej z chwilą ich rejestracji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW. Zamiarem Spółki jest, aby pierwszy dzień notowań akcji na GPW nastąpił w dniu 11 grudnia 2013 roku lub w zbliżonym terminie.

Investowanie w papiery wartościowe objęte Prospektem łączy się z wysokim ryzykiem właściwym dla instrumentów rynku kapitałowego o charakterze udziałowym oraz ryzykiem związanym z działalnością Grupy oraz z otoczeniem, w jakim Grupa prowadzi działalność. Szczegółowy opis czynników ryzyka znajduje się w rozdziale „Czynnik ryzyka”.

Prospekt stanowi prospekt w formie jednolitego dokumentu w rozumieniu art. 5 ust. 3 Dyrektywy 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa Prospektowa”) i art. 21 ust. 1 pkt 1 Ustawy o Ofercie, który został przygotowany w szczególności zgodnie z Ustawą o Ofercie i Rozporządzeniem Komisji WE nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku wdrażającym Dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam („Rozporządzenie Prospektowe”).

W związku z Ofertą mogą zostać podjęte ograniczone działania promocyjne mające na celu przekazanie informacji o Ofercie kwalifikowanym nabywcom instytucjonalnym (Qualified Institutional Buyers) („Kwalifikowani Nabywcy Instytucjonalni”) w Stanach Zjednoczonych Ameryki w rozumieniu i zgodnie z Przepisem 144A (Rule 144A) wydanym na podstawie amerykańskiej ustawy o papierach wartościowych z 1933 roku, ze zm. (U.S. Securities Act of 1933, as amended) („Amerykańska Ustawa o Papierach Wartościowych”) oraz innym inwestorom instytucjonalnym poza Stanami Zjednoczonymi Ameryki (z wyłączeniem Polski) zgodnie z Regulacją S (Regulation S) wydaną na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych oraz zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona. W celu prowadzenia powyższych ograniczonych działań promocyjnych, w każdym przypadku zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, w których takie działania będą podejmowane, został sporządzony międzynarodowy dokument marketingowy w języku angielskim (w formacie Offering Circular) („Dokument Marketingowy”). Dokument Marketingowy nie będzie podlegał zatwierdzeniu przez KNF ani przez żaden inny organ administracji publicznej, w szczególności organ właściwy w jurysdykcji, gdzie będą prowadzone działania promocyjne w związku z Ofertą. Inwestorzy powinni zwrócić uwagę na fakt, że Oferta opisana w Prospekcie jest przeprowadzana wyłącznie na terytorium Polski, a jedynym prawnie wiążącym dokumentem ofertowym sporządzonym na potrzeby tej Oferty, zawierającym informacje na temat Grupy oraz Akcji Oferowanych jest Prospekt.

AKCJE OFEROWANE NIE ZOSTAŁY ANI NIE ZOSTANĄ ZAREJESTROWANE ZGODNIE Z AMERYKAŃSKĄ USTAWĄ O PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH ANI PRZEZ ŻADEN ORGAN REGULUJĄCY OBRÓT PAPIERAMI WARTOŚCIOWYMI JAKIEGOKOLWIEK STANU LUB PODLEGAJĄCY JURYSDYKCJI STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI I NIE MOGĄ BYĆ OFEROWANE, SPRZEDAWANE, ZASTAWIANE ANI W INNY SPOSÓB ZBYWANE NA TERYTORIUM STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI, CHYBA ŻE W RAMACH WYJĄTKU OD WYMAGU REJESTRACYJNEGO PRZEZWIDZIANEGO W AMERYKAŃSKIEJ USTAWIE O PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH LUB W RAMACH TRANSAKCJI WYŁĄCZONYCH SPÓD TEGO WYMAGU, POD WARUNKIEM ZACHOWANIA ZGODNOŚCI Z WŁAŚCIWYMI PRZEPISAMI PRAWA REGULUJĄCYMI OBRÓT PAPIERAMI WARTOŚCIOWYMI W KTÓRYMKOLWIEK STANIE LUB JURYSDYKCJI W STANACH ZJEDNOCZONYCH AMERYKI. W STANACH ZJEDNOCZONYCH AMERYKI AKCJE OFEROWANE SĄ OFEROWANE WYŁĄCZNIE KWALIFIKOWANYM NABYWCOM INSTYTUCJONALNYM W RZUMIENIU PRZEPISU 144A, W RAMACH OFERTY PRYWATNEJ KORZYSTAJĄCEJ Z WYŁĄCZENIA Z OBOWIĄZKU REJESTRACJI NA PODSTAWIE AMERYKAŃSKIEJ USTAWY O PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH. POZA STANAMI ZJEDNOCZONYMI AMERYKI AKCJE OFEROWANE SĄ W OPARCIU O REGULACJĘ S WYDANĄ NA PODSTAWIE AMERYKAŃSKIEJ USTAWY O PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH. AKCJE OFEROWANE PODLEGAJĄ OKREŚLONEMU OGRANICZENIOM W ZAKRESIE SPRZEDAŻY, MOŻLIWOŚCI OFEROWANIA, SKŁADANIA ZAPISÓW I ROZPORZĄDZANIA NIMI. SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE SĄ ZAMIESZCZONE W ROZDZIALE „OGRANICZENIA W DYSTRYBUCJI AKCJI OFEROWANYCH”. ANI KOMISJA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH I GIEŁD STANÓW ZJEDNOCZONYCH AMERYKI, ANI ŻADNA STANOWA KOMISJA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH W STANACH ZJEDNOCZONYCH AMERYKI NIE ZATWIERDZIŁA ANI NIE ZGŁOSIŁA SPRZECIWU WOBEC OFERTY AKCJI OFEROWANYCH, ANI NIE WYDAŁA UCHWAŁY W SPRAWIE ADEKWATNOŚCI LUB RZETELNOŚCI DOKUMENTU MARKETINGOWEGO, A SKŁADANIE JAKICHKOLWIEK OSWĄDZCZEŃ O ODMIENNEJ TREŚCI JEST PRZESTĘPSTWEM.

Akcjonariusz Sprzedający przewiduje, że, w przypadku zawarcia Umowy o Stabilizację (zgodnie z definicją poniżej), w związku z Ofertą Menedżerowie Stabilizujący (zgodnie z definicją poniżej) będą mogli nabywać na GPW Akcje serii AA w liczbie nie większej niż 10% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących i jednocześnie nie większej niż liczba Akcji serii AA przydzielonych w Opcji Nadprzydzielonej (zgodnie z definicją poniżej), w celu stabilizacji kursu giełdowego Akcji serii AA na poziomie wyższym niż poziom, który ustaliby się, gdyby działania takie nie były podejmowane. Nabywanie Akcji serii AA w ramach transakcji stabilizacyjnych będzie mogło mieć miejsce na zasadach określonych w Rozporządzeniu w sprawie Stabilizacji (zgodnie z definicją poniżej). Transakcje nabycia Akcji serii AA w ramach transakcji stabilizacyjnych będą mogły być dokonywane jedynie w okresie rozpoczynającym się w dniu pierwszego notowania Akcji serii AA na GPW i upływającym z 30 dniem od dnia pierwszego notowania Akcji na GPW („Okres Stabilizacji”). Transakcje nabycia Akcji serii AA będą mogły być dokonywane jedynie po cenie nie wyższej niż Cena Sprzedaży dla Investorów Instytucjonalnych. Menedżerowie Stabilizujący nie będą jednak zobowiązani do podjęcia jakichkolwiek działań stabilizacyjnych. Jeśli działania takie zostaną podjęte przez Menedżerów Stabilizujących, mogą one zostać przerwane w każdym czasie, jednak nie później niż z upływem Okresu Stabilizacji.

Prospekt zostanie udostępniony w formie elektronicznej na stronie internetowej Spółki (www.grupaenerga.pl) oraz Oferującego (www.dm.pkobp.pl).

Globalni Współkoordynatorzy i Współprowadzący Księgę Popytu

J.P. Morgan

UBS Investment Bank

Współprowadzący Księgę Popytu

BofA Merrill Lynch

Citi

UniCredit

Banco Espírito Santo de Investimento, S.A.
Spółka Akcyjna Oddział w Polsce

Oferujący i Współprowadzący Księgę Popytu
Dom Maklerski PKO Banku Polskiego

Pozostali Menedżerowie Oferty

Biurow Maklerskie Alior Bank

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.

DI BRE Banku

IPOPEMA Securities

KNF zatwierdziła Prospekt w dniu 15 listopada 2013 roku

PODSUMOWANIE	5
CZYNNIKI RYZYKA.....	25
Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością	25
Czynniki ryzyka związane z polskim sektorem energetycznym	39
Czynniki ryzyka związane z Ofertą, rynkiem kapitałowym i wtórnym obrotem Akcjami.....	46
ISTOTNE INFORMACJE	54
Informacje dla potencjalnych inwestorów	54
Dostępne informacje na temat Spółki jako spółki notowanej na GPW.....	55
Doręczenia i egzekwowanie należności	55
Stwierdzenia dotyczące przyszłości	56
Informacje finansowe i dane operacyjne	57
Uzgodnienie zysku/(straty) netto z działalności kontynuowanej za okres/rok obrotowy i EBITDA	59
Kursy wymiany walut	63
Informacje rynkowe, gospodarcze i branżowe	64
Odniesienia do terminów zdefiniowanych	65
Stabilizacja	65
Zmiany do Prospektu	65
Wykorzystanie wpływów z Oferty	67
DYWIDENDA I POLITYKA W ZAKRESIE DYWIDENDY	68
Polityka wypłaty dywidendy	68
KAPITALIZACJA I ZADŁUŻENIE.....	70
Zobowiązania warunkowe i pośrednie	71
Oświadczenie o kapitale obrotowym	71
WYBRANE HISTORYCZNE SKONSOLIDOWANE INFORMACJE FINANSOWE I OPERACYJNE	72
PRZEGLĄD SYTUACJI OPERACYJNEJ I FINANSOWEJ.....	77
Wprowadzenie.....	77
Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności	78
Informacje o tendencjach i znaczących zdarzeniach po dacie bilansowej.....	90
Omówienie głównych pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz marży zysku brutto	91
Wyniki działalności	93
Sprawozdawczość segmentowa	109
Płynność i zasoby kapitałowe	118
Zadłużenie	127
Nakłady inwestycyjne	128
Zobowiązania warunkowe	131
Rodzajowa i ilościowa informacja o ryzykach rynkowych	131
Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe.....	134
Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany standardów w zakresie rachunkowości.....	138
OTOCZENIE RYNKOWE	139
Otoczenie makroekonomiczne	139
Rynek energii elektrycznej.....	141
Segmenty rynku energii elektrycznej	145
Ceny energii elektrycznej	155
Konkurencja	157
Surowce.....	159

OPIS DZIAŁALNOŚCI	164
Wprowadzenie	164
Nasze przewagi konkurencyjne	166
Strategia	167
Program inwestycyjny	168
Historia i rozwój Grupy	171
Struktura organizacyjna	172
Pozostała działalność	197
Kluczowi dostawcy	198
Akwizycje	199
Istotne umowy	200
Koncesje	207
Ochrona środowiska	208
Prace badawczo-rozwojowe	212
Własność intelektualna	212
Domeny internetowe	213
Technologie informatyczne	213
Ubezpieczenia	213
Zatrudnienie	214
Postępowania prawne i administracyjne	218
Środki trwałe	221
OTOCZENIE REGULACYJNE	224
Informacje ogólne	224
Przepisy dotyczące sektora energetycznego	224
Ochrona środowiska	249
Inne regulacje	258
ZARZĄD I RADA NADZORCZA	264
Zarząd	264
Rada Nadzorcza	267
Osoby zarządzające wyższego szczebla	273
Pozostałe informacje dotyczące członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej	273
Oświadczenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej	275
Stosowanie zasad ładu korporacyjnego	276
AKCJONARIUSZ SPRZEDAJĄCY	277
Akcjonariusz Sprzedający	277
Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką	277
Przewidywana struktura akcjonariatu po zakończeniu Oferty	278
PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE	279
Informacje o Emitencie	279
Przedmiot działalności Emitenta	279
Struktura Grupy ENERGA	279
Istotne Spółki Zależne	281
TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	283
Wstęp	283
Transakcje Spółki z podmiotami z Grupy	283
Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi	289
Transakcje ze Skarbem Państwa oraz podmiotami zależnymi Skarbu Państwa	289

Transakcje z członkami Zarządu, Rady Nadzorczej oraz główną kadram kierowniczą	291
KAPITAŁ ZAKŁADOWY I AKCJE	292
Kwestie ogólne	292
Prawa akcjonariuszy związane z Walnym Zgromadzeniem	294
Prawo przeglądania lub żądania przestania listy akcjonariuszy	297
Prawo żądania wydania odpisów wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia	297
Prawo żądania wydania odpisów rocznego sprawozdania finansowego	297
Prawo żądania sprawdzenia listy obecności akcjonariuszy obecnych na Walnym Zgromadzeniu	298
Prawo żądania wyboru Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami	298
Prawo do żądania udzielenia przez Zarząd informacji dotyczących Spółki	298
Prawo akcjonariusza do wystąpienia z powództwem o uchylenie lub o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia	298
Prawo do dywidendy	299
Prawa związane z likwidacją Spółki	300
Prawo poboru	300
Umorzenie Akcji	301
Zamiana Akcji	301
Przymusowy wykup i odkup Akcji	301
Rewident do spraw szczególnych	301
REGULACJE DOTYCZĄCE POLSKIEGO RYNKU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ORAZ OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z NABYWANIEM I ZBYWANIEM AKCJI	303
Wprowadzenie	303
Podstawowe regulacje	303
Obrót papierami wartościowymi oraz rozliczanie transakcji	304
Dematerializacja	305
Manipulacja	307
Informacje poufne	307
Obowiązki związane ze znacznymi pakietami akcji spółek publicznych wynikające z Ustawy o Ofercie	309
Przymusowy wykup Akcji na żądanie akcjonariusza większościowego	314
Przymusowy odkup Akcji na żądanie akcjonariusza mniejszościowego	315
Obowiązki notyfikacyjne w przypadku powstania stosunku dominacji wynikający z KSH	315
Obowiązki notyfikacyjne wynikające z regulacji antymonopolowych	316
WARUNKI OFERTY	318
Oferta	318
Uprawnieni inwestorzy	318
Przewidywany harmonogram Oferty	318
Warunki odwołania sprzedaży lub odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty lub też jej zawieszenia	319
Cena Maksymalna	320
Ustalenie Ceny Sprzedaży	321
Ostateczna liczba Akcji Oferowanych w ramach Oferty	321
Zasady składania zapisów	322
Zasady płatności za Akcje Oferowane	325
Przydział Akcji Oferowanych	325
Rozliczenie	327
Notowanie Akcji	328
SUBEMISJA, STABILIZACJA I UMOWNE OGRANICZENIA ZBYWALNOŚCI AKCJI	329
Umowa o Gwarantowanie Oferty	329

Działania stabilizacyjne	330
Umowne ograniczenia zbywalności Akcji	331
Konflikt interesów	331
OGRANICZENIA W DYSTRYBUCJI AKCJI OFEROWANYCH	332
Oferta publiczna Akcji Oferowanych w Polsce	332
Stany Zjednoczone Ameryki	332
Europejski Obszar Gospodarczy	333
Wielka Brytania	333
OPODATKOWANIE	334
Opodatkowanie dochodów z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych	334
Opodatkowanie dochodów z dywidendy oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych	336
Opodatkowanie umów sprzedaży papierów wartościowych podatkiem od czynności cywilnoprawnych	339
Opodatkowanie nabycia papierów wartościowych przez osoby fizyczne podatkiem od spadków i darowizn	340
Przepisy dotyczące odpowiedzialności płatnika	340
INFORMACJE DODATKOWE	341
Biegli rewidenci	341
Eksperti	341
Podmioty zaangażowane w Ofertę	341
Doradcy prawni	342
Dokumenty udostępnione do wglądu	343
Podstawa prawna ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji do obrotu na rynku podstawowym GPW oraz o ich rejestrację w KDPW	343
Koszty Oferty	343
Miejsce rejestracji Akcji oraz kod ISIN	344
Umowa z animatorem Emitenta	344
Umowa w sprawie zobowiązań z tytułu odpowiedzialności za informacje zawarte w Prospekcie oraz w Dokumentie Marketingowym	344
OŚWIADCZENIA NA PODSTAWIE ROZPORZĄDZENIA PROSPEKTOWEGO	345
SKRÓTY I DEFINICJE	349
CZĘŚĆ FINANSOWA	F-1
ZAŁĄCZNIKI	Z-1
ZAŁĄCZNIK 1 ODPIS Z REJESTRU PRZEDSIĘBIORCÓW EMITENTA	Z-2
ZAŁĄCZNIK 2 STATUT EMITENTA	Z-14

PODSUMOWANIE

Niniejsze podsumowanie zostało przygotowane w oparciu o informacje podlegające ujawnieniu zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, zwane dalej „Informacjami”. Informacje te są ponumerowane w sekcjach A-E (A.1-E.7). Niniejsze podsumowanie zawiera wszystkie wymagane Informacje, których uwzględnienie jest obowiązkowe w przypadku Emitenta i w przypadku rodzaju papierów wartościowych opisywanych w Prospekcie. Ponieważ niektóre Informacje nie muszą być uwzględnione w przypadku Emitenta lub w przypadku papierów wartościowych opisywanych w Prospekcie, możliwe są luki w numeracji omawianych Informacji. W przypadku, gdy włączenie którejś z Informacji jest obowiązkowe ze względu na Emitenta lub ze względu na rodzaj papierów wartościowych opisywanych w Prospekcie, może się zdarzyć, że nie ma istotnych danych dotyczących takiej Informacji. W takim przypadku w podsumowaniu umieszcza się krótki opis Informacji, z dopiskiem „nie dotyczy”.

Dział A – Wstęp i ostrzeżenia	
A.1 Wstęp	Niniejsze podsumowanie należy czytać jako wstęp do Prospektu. Każda decyzja o inwestycji w papiery wartościowe powinna być oparta na rozważeniu przez inwestora całości Prospektu. W przypadku wystąpienia do sądu z roszczeniem odnoszącym się do informacji zawartych w Prospekcie skarżący inwestor może, na mocy ustawodawstwa krajowego państwa członkowskiego, mieć obowiązek poniesienia kosztów przetłumaczenia Prospektu przed rozpoczęciem postępowania sądowego. Odpowiedzialność cywilna dotyczy wyłącznie tych osób, które przedłożyły podsumowanie, w tym jego tłumaczenia, jednak tylko w przypadku, gdy podsumowanie wprowadza w błąd, jest nieprecyzyjne lub niespójne w przypadku czytania go łącznie z innymi częściami Prospektu, bądź gdy nie przedstawia, w przypadku czytania go łącznie z innymi częściami Prospektu, najważniejszych informacji, mających pomóc inwestorom przy rozważeniu inwestycji w dane papiery wartościowe.
A.2 Zgoda Emitenta	<p>Zgoda Emitenta lub osoby odpowiedzialnej za sporządzenie Prospektu na wykorzystanie Prospektu do celów późniejszej odsprzedaży papierów wartościowych lub ich ostatecznego plasowania przez pośredników finansowych.</p> <p>Wskazanie okresu ważności Oferty, podczas którego pośrednicy finansowi mogą dokonywać późniejszej odsprzedaży papierów wartościowych lub ich ostatecznego plasowania i na czas którego udzielana jest zgoda na wykorzystywanie Prospektu.</p> <p>Wszelkie inne jasne i obiektywne warunki, od których uzależniona jest zgoda, które mają zastosowanie do wykorzystywania Prospektu.</p> <p>Wyróżniona wytłuszczonym drukiem informacja dla inwestorów o tym, że pośrednik finansowy ma obowiązek udzielać informacji na temat warunków Oferty w chwili składania przez niego tej Oferty.</p> <p>Nie dotyczy. Nie wyraża się takiej zgody.</p>

Dział B – Emitent	
B.1 Nazwa Emitenta	<p>Prawna (statutowa) i handlowa nazwa emitenta.</p> <p>Firma Spółki brzmi: ENERGA Spółka Akcyjna</p> <p>Spółka może używać skrótu firmy w brzmieniu: ENERGA SA</p>
B.2 Podstawowe dane dotyczące Emitenta	<p>Siedziba oraz forma prawna emitenta, ustawodawstwo, zgodnie z którym emitent prowadzi swoją działalność, a także kraj siedziby emitenta.</p> <p>Spółka akcyjna utworzona zgodnie z prawem polskim z siedzibą przy al. Grunwaldzkiej 472, 80-309 Gdańsk, Polska</p>
B.3 Działalność Grupy Kapitałowej	<p>Opis i główne czynniki charakteryzujące podstawowe obszary bieżącej działalności emitenta oraz rodzaj prowadzonej przez emitenta działalności operacyjnej, wraz ze wskazaniem głównych kategorii sprzedawanych produktów lub świadczonych usług, wraz ze wskazaniem najważniejszych rynków, na których emitent prowadzi swoją działalność.</p> <p>Nasza podstawowa działalność obejmuje dystrybucję, wytwarzanie oraz obrót energią elektryczną. Jesteśmy trzecim operatorem systemu dystrybucyjnego w Polsce pod względem wolumenu energii elektrycznej dostarczanej odbiorcom końcowym, z wiodącą pozycją na polskim rynku pod względem udziału dystrybucji energii elektrycznej w EBITDA. Wśród największych grup energetycznych w Polsce zajmujemy wiodącą pozycję pod względem produkcji energii w elektrowniach wodnych oraz pod względem udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w łącznym wolumenie wytwarzanej i dystrybuowanej energii elektrycznej. Jesteśmy trzecim sprzedawcą energii elektrycznej w Polsce pod względem wolumenu energii elektrycznej sprzedawanej odbiorcom końcowym.</p>

	<p>Naszymi głównymi segmentami działalności są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • segment dystrybucji, który obejmuje działalność polegającą na dystrybucji energii elektrycznej, a także działalność bezpośrednio i pośrednio związaną z działalnością dystrybucyjną; • segment wytwarzania, który obejmuje głównie wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz działalność wytwórczą w elektrowniach konwencjonalnych i elektrociepłowniach, a także dystrybucję ciepła; oraz • segment sprzedaży, który obejmuje obrót energią elektryczną, a także obsługę klienta oraz usługi oświetlenia. <p>Korzystamy z naturalnego monopolu na obszarze obejmującym północną i centralną część Polski, gdzie znajdują się nasze aktywa dystrybucyjne. Na dzień 30 czerwca 2013 roku nasza sieć dystrybucyjna obejmowała swoim zasięgiem obszar blisko 77 tys. km², co stanowiło około 25% powierzchni kraju. W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku przesłaliśmy odbiorcom końcowym, odpowiednio, 15,2 TWh i 14,9 TWh energii elektrycznej oraz, odpowiednio, 20,1 TWh, 19,6 TWh i 19,3 TWh energii elektrycznej w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.</p> <p>Na dzień Prospektu całkowita zainstalowana elektryczna moc wytwórcza naszych elektrowni wynosi około 1,3 GW. Zainstalowana w naszych elektrowniach moc wytwórcza energii elektrycznej bazuje na zdywersyfikowanych źródłach energii takich jak węgiel kamienny, woda, biomasa, a od niedawna także wiatr. W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku wytworzyliśmy, odpowiednio, 3,8 TWh i 3,3 TWh energii elektrycznej brutto, a w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, odpowiednio, 4,1 TWh, 4,7 TWh i 4,6 TWh energii elektrycznej brutto.</p> <p>Sprzedajemy energię elektryczną do 2,9 mln klientów, zarówno gospodarstw domowych, jak i przedsiębiorców. Ponadto obracamy energią elektryczną na krajowym hurtowym rynku energii elektrycznej. Jesteśmy również obecni na międzynarodowych hurtowych rynkach energii elektrycznej. Wolumen energii elektrycznej sprzedanej przez nas odbiorcom końcowym wyniósł, odpowiednio, 13,6 TWh i 15,1 TWh w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku oraz, odpowiednio, 20,5 TWh, 19,3 TWh i 18,6 TWh w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. Wolumen energii elektrycznej sprzedanej na rzecz klientów zewnętrznych przez segment sprzedaży na rynku hurtowym wyniósł, odpowiednio, 7,8 TWh i 4,0 TWh w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku oraz, odpowiednio, 5,4 TWh, 4,7 TWh i 2,2 TWh w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.</p> <p>Uważamy, że następujące posiadane przez nas przewagi konkurencyjne pozwolą nam osiągnąć strategiczne cele i zwiększają możliwości rozwoju na rynku, na którym działamy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezpieczny i przewidywalny profil działalności ukierunkowany na atrakcyjny i regulowany segment dystrybucji energii elektrycznej; • znaczący udział OZE w obszarze wytwarzania; • stabilny wzrost wzmacniany inwestycjami w segmencie dystrybucji; • stabilna pozycja finansowa wspierająca realizację naszego programu inwestycyjnego oraz polityki dywidendy; • korzyści wynikające ze stałej poprawy efektywności i efektu skali; • kompetentna i stabilna kadra zarządzająca.
<p>B.4a Tendencje</p>	<p>Informacja na temat najbardziej znaczących tendencji z ostatniego okresu mających wpływ na emitenta oraz na branżę, w których emitent prowadzi działalność.</p> <p>Do najbardziej znaczących tendencji mających wpływ na nas oraz branżę, w której prowadzimy działalność, należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wielkość zapotrzebowania na energię elektryczną i ciepło przez odbiorców końcowych; • ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym i detalicznym; • ceny paliw wykorzystywanych do produkcji energii elektrycznej oraz ciepła; • zmiany w otoczeniu prawnym, w tym proponowane zmiany mechanizmów wsparcia dla energii pochodzącej z OZE oraz energii elektrycznej wytwarzanej w wysokosprawnej kogeneracji; • otoczenie makroekonomiczne, w szczególności PKB Polski i jego zmiany, poziom produkcji przemysłowej, wysokość inflacji, kursy walut oraz wysokość stóp procentowych; • ceny praw majątkowych oraz polityka Prezesa URE w zakresie przyznawania praw majątkowych z tytułu współspalania biomasy; • dostępność i ceny uprawnień do emisji CO₂; oraz • warunki pogodowe i hydrometeorologiczne.

B.5 Opis Grupy Kapitałowej	<p>Opis grupy kapitałowej emitenta oraz miejsca emitenta w tej grupie w przypadku emitenta, który jest częścią grupy.</p> <p>Na dzień Prospektu w skład Grupy wchodzi Spółka i 57 spółek bezpośrednio lub pośrednio zależnych od Spółki, prowadzących działalność przede wszystkim w trzech kluczowych segmentach operacyjnych Grupy, tj. segmencie dystrybucji, segmencie wytwarzania oraz segmencie sprzedaży. Spółka jest jednostką dominującą Grupy.</p>
B.6 Znaczni akcjonariusze Emitenta	<p>W zakresie znanym emitentowi, imiona i nazwiska (nazwy) osób, które, w sposób bezpośredni lub pośredni, mają udziały w kapitale emitenta lub prawa głosu podlegające zgłoszeniu na mocy prawa krajowego emitenta, wraz z podaniem wielkości udziału każdej z takich osób. Należy wskazać, czy znaczni akcjonariusze emitenta posiadają inne prawa głosu, jeśli ma to zastosowanie.</p> <p>W zakresie, w jakim znane jest to emitentowi, należy podać, czy emitent jest bezpośrednio lub pośrednio podmiotem posiadającym lub kontrolowanym oraz wskazać podmiot posiadający lub kontrolujący, a także opisać charakter tej kontroli.</p> <p>Skarb Państwa będący obecnie akcjonariuszem większościowym, sprawuje kontrolę nad Spółką. Skarb Państwa wykonuje swoje uprawnienia właścicielskie względem Spółki za pośrednictwem Ministra Skarbu Państwa, na podstawie KSH, Statutu oraz innych przepisów.</p> <p>Na dzień Prospektu Skarb Państwa posiada 348.562.067 Akcji stanowiących 84,18% kapitału zakładowego Spółki, uprawniających do wykonywania 493.490.067 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowi 88,28% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Spółki, w tym 144.928.000 akcji imiennych serii BB uprzywilejowanych co do prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu w ten sposób, że jedna akcja serii BB daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu.</p> <p>Na dzień Prospektu Spółka jest podmiotem bezpośrednio kontrolowanym przez Skarb Państwa. Skarb Państwa, dysponując 88,28% głosów na Walnym Zgromadzeniu, podejmuje decyzje większością głosów w zakresie wszystkich spraw korporacyjnych, które należą do kompetencji Walnego Zgromadzenia.</p>
B.7 Wybrane dane finansowe	<p>Wybrane najważniejsze historyczne informacje finansowe dotyczące emitenta, przedstawione dla każdego roku obrotowego okresu objętego historycznymi informacjami finansowymi, jak również dla następującego po nim okresu śródrocznego, wraz z porównywalnymi danymi za ten sam okres poprzedniego roku obrotowego, przy czym wymóg przedstawiania porównywalnych informacji bilansowych uznaje się za spełniony przez podanie informacji bilansowych na koniec roku. Należy dołączyć opis znaczących zmian sytuacji finansowej i wyniku operacyjnego emitenta w okresie objętym najważniejszymi historycznymi informacjami finansowymi lub po zakończeniu tego okresu.</p> <p><i>Poniższe wybrane historyczne informacje finansowe pochodzą ze skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2013 roku, które zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 34 „Śródroczna Sprawozdawczość Finansowa” („Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe”), skonsolidowanego sprawozdania Grupy za lata zakończone w dniu 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, które sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską („Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe”, a razem ze Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniem Finansowym „Sprawozdania Finansowe”).</i></p> <p><i>Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe i Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe zostały sporządzone na potrzeby niniejszego Prospektu i poddane, odpowiednio, badaniu oraz przeglądowi przez KPMG Audit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. z siedzibą w Warszawie.</i></p>

Wybrane informacje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za okresy 9 miesięcy zakończone 30 września 2013 i 2012 roku oraz za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku

Wybrane informacje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy	8.753,7	8.486,9	11.506,4	10.685,7	9.782,2
Podatek akcyzowy	(216,2)	(245,7)	(329,6)	(317,7)	(314,5)
Przychody ze sprzedaży	8.537,5	8.241,2	11.176,8	10.368,0	9.467,8
Koszt własny sprzedaży	7.062,1	6.936,9	9.532,1	8.759,1	8.055,3
Zysk brutto ze sprzedaży	1.475,4	1.304,3	1.644,7	1.609,0	1.412,5
Pozostałe przychody operacyjne	97,7	81,9	134,9	154,5	69,2
Koszty sprzedaży	213,5	206,6	247,5	187,9	109,2
Koszty ogólnego zarządu	280,0	277,5	375,3	414,3	329,8
Pozostałe koszty operacyjne	146,5	103,5	250,8	298,3	226,5
Przychody finansowe	129,6	65,0	79,2	207,9	82,5
Koszty finansowe	246,8	186,0	359,1	172,7	103,7
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej	(0,5)	(0,2)	0,2	1,1	0,7
Zysk brutto	815,5	677,5	626,3	899,2	795,6
Podatek dochodowy	212,0	162,5	166,5	196,6	171,0
Zysk netto z działalności kontynuowanej	603,4	515,0	459,8	702,6	624,6
Strata netto z działalności zaniechanej	(5,8)	-	(18,3)	-	(0,4)
Zysk netto ze zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	15,2	14,9	-	-
Zysk netto za okres	597,6	530,2	456,4	702,6	624,2
Przypadający na:					
Właścicieli jednostki dominującej	610,8	529,6	457,0	663,9	604,3
Udziały niekontrolujące	(13,2)	0,6	(0,6)	38,7	19,9
Wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych					
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1.489,6	852,3	1.334,7	1.481,9	1.179,2
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2.297,7)	(1.248,0)	(1.803,1)	(2.003,7)	(1.003,3)
<u>Środki pieniężne netto z działalności finansowej</u>	<u>1.120,5</u>	<u>(64,6)</u>	<u>742,3</u>	<u>616,5</u>	<u>620,6</u>

Źródło: Sprawozdania Finansowe.

Wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów za okresy 9 miesięcy zakończone 30 września 2013 i 2012 roku oraz za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września	
	2013	2012
	(mln PLN)	
Wynik netto	597,6	530,2
Składniki, które nigdy nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	31,3	(44,2)
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	38,6	(54,6)
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów, które nigdy nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	(7,3)	10,4
Składniki, które w przyszłości mogą zostać przeklasyfikowane na zyski lub straty	27,6	(0,2)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(0,7)	(0,2)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	34,9	-
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów, które w przyszłości mogą zostać przeklasyfikowane na zyski lub straty	(6,6)	-
Inne całkowite dochody netto	58,8	(44,5)
Całkowite dochody razem	656,5	485,7
Przypadające na:		
Właścicieli jednostki dominującej	669,5	485,7
<u>Udziały niekontrolujące</u>	<u>(13,1)</u>	<u>-</u>

Źródło: Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
	<i>(mln PLN)</i>		
Wynik netto	456,4	702,6	624,2
Zwrot CIT z Planu Podziału	-	92,3	-
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	37,5	(48,1)	4,1
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(0,2)	0,3	0,0
Podatek dochodowy dotyczący programów określonych świadczeń	(7,1)	9,1	(0,8)
Inne całkowite dochody netto	30,1	53,5	3,3
Całkowite dochody razem	486,5	756,1	627,6
Przypadające na:			
Właścicieli jednostki dominującej	487,2	717,5	607,6
Udziały niekontrolujące	(0,6)	38,7	20,0

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe.

Informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku

	Na dzień	Na dzień 31 grudnia		
	30 września	2012	2011	2010
	2013	<i>(mln PLN)</i>		
AKTYWA				
Rzeczowe aktywa trwałe	11.356,1	10.000,9	9.150,7	8.451,1
Nieruchomości inwestycyjne	15,3	17,1	24,6	19,0
Wartości niematerialne	376,4	378,6	312,5	269,4
Wartość firmy	145,0	28,6	17,6	17,2
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych wyceniane metodą praw własności	2,0	2,6	2,8	41,6
Udziały i akcje pozostałe	1,3	1,0	1,6	32,5
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	225,5	209,9	171,4	116,0
Pochodne instrumenty finansowe	50,4	-	-	-
Pozostałe aktywa długoterminowe	55,7	58,8	32,4	18,3
Aktywa trwałe	12.227,8	10.697,4	9.713,4	8.965,1
Zapasy	291,6	376,9	395,9	313,0
Należności z tytułu podatku dochodowego	40,4	37,5	15,5	62,9
Należności z tytułu dostaw i usług	1.274,7	1.520,7*	1.515,7*	1.440,8*
Lokaty i depozyty	20,4	26,8	-	0,1
Pozostałe aktywa finansowe	20,3	18,7**	52,2**	16,9**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.306,8	2.069,1	1.777,3	1.683,6
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	235,8	155,5	210,7	157,6
Aktywa obrotowe	4.189,9	4.205,2	3.967,3	3.674,8
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	142,8	10,2	4,5	0,2
SUMA AKTYWÓW	16.560,5	14.912,8	13.685,3	12.640,1

* W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym kwota ta prezentowana była jako składnik pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe”.

** Kwota ta uwzględnia wartość udziałów i akcji prezentowaną w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym w osobnej pozycji „Udziały i akcje” oraz wartość pozostałych należności prezentowaną w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym wraz z należnościami z tytułu dostaw i usług w ramach pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe”.

Źródło: Sprawozdania Finansowe.

	Na dzień	Na dzień 31 grudnia		
	30 września	2012	2011	2010
	2013	<i>(mln PLN)</i>		
PASYWA				
Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej				
Kapitał podstawowy	4.521,6	4.968,8	4.968,8	4.968,8
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej.....	(0,7)	0,0	0,3	0,0
Kapitał rezerwowy	447,2	-	-	-
Kapitał zapasowy	521,5	471,2	362,5	163,6
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	28,3	-	-	-
Zyski zatrzymane	2.321,1	2.231,1	2.494,2	1.893,7
Udziały niekontrolujące.....	26,6	47,3	59,7	887,5
Kapitał własny ogółem.....	7.865,6	7.718,5	7.885,5	7.913,6
Kredyty i pożyczki	1.812,3	2.026,1	1.904,2	1.033,6
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych ...	3.155,1	1.079,2	-	-
Rezerwy długoterminowe	652,8	710,8	667,3	599,6
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	516,8	519,7	525,6	553,5
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe długoterminowe	462,7	456,0	465,9	442,9
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2,7	7,3	3,6	1,6
Pozostałe finansowe zobowiązania długoterminowe	2,6	1,7*	1,6*	0,3*
Pozostałe zobowiązania długoterminowe.....	10,1	0,6	3,5	0,1
Zobowiązania długoterminowe	6.615,1	4.801,5	3.571,7	2.631,7
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług.....	718,0	709,8**	704,1**	736,8**
Pozostałe zobowiązania finansowe.....	67,3	170,5**	189,4**	233,6**
Bieżąca część kredytów i pożyczek	283,4	389,6	45,0	42,8
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych ...	50,9	-	-	-
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	19,4	34,7	116,7	74,3
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacji rządowych	30,2	28,9	28,1	21,0
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	87,4	117,8	122,8	85,8
Rezerwy	376,1	555,3	511,3	354,0
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe.....	379,8	386,2	510,7	546,5
Zobowiązania krótkoterminowe	2.012,5	2.392,8	2.228,1	2.094,8
Zobowiązanie bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	67,4	-	-	0,0
Zobowiązania razem	8.695,0	7.194,3	5.799,8	4.726,5
SUMA PASYWÓW	16.560,5	14.912,8	13.685,3	12.640,1
* W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym kwota ta prezentowana była jako pozycja „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe finansowe zobowiązania długoterminowe”.				
**W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym kwoty te prezentowane były jako składniki pozycji „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe”.				
Źródło: Sprawozdania Finansowe.				
B.8	Wybrane najważniejsze informacje finansowe pro forma, ze wskazaniem ich charakteru.			
Wybrane informacje finansowe pro forma	<p>Przy wybranych najważniejszych informacjach finansowych pro forma należy wyraźnie stwierdzić, że ze względu na ich charakter informacje finansowe pro forma dotyczą sytuacji hipotetycznej, a tym samym nie przedstawiają rzeczywistej sytuacji finansowej spółki ani jej wyników.</p> <p>Nie dotyczy. Po stronie Spółki nie zaszły przesłanki, które zgodnie z treścią Rozporządzenia Prospektowego, nakładałyby na Spółkę obowiązek sporządzenia informacji finansowych pro forma.</p>			

B.9 Prognozy lub szacunki wyników	W przypadku prognozowania lub szacowania zysków należy podać wielkość liczbową. Nie dotyczy. Spółka nie publikuje prognoz ani szacunków zysków.
B.10 Zastrzeżenia biegłego rewidenta	Opis charakteru wszystkich zastrzeżeń zawartych w raporcie biegłego rewidenta w odniesieniu do historycznych informacji finansowych. Nie dotyczy. Raporty biegłego rewidenta w odniesieniu do historycznych informacji finansowych nie zawierały zastrzeżeń.
B.11 Kapitał obrotowy	W przypadku, gdy poziom kapitału obrotowego emitenta nie wystarcza na pokrycie jego obecnych potrzeb, należy załączyć wyjaśnienie. Nie dotyczy. Poziom kapitału obrotowego Spółki wystarcza na pokrycie jej obecnych potrzeb.

Dział C – Papiery wartościowe	
C.1 Akcje Oferowane	Opis typu i klasy papierów wartościowych stanowiących przedmiot oferty lub dopuszczenia do obrotu, w tym ewentualny kod identyfikacyjny papierów wartościowych. W ramach Oferty Akcjonariusz Sprzedający oferuje do 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA o wartości nominalnej 10,92 PLN każda. Na podstawie Prospektu Spółka będzie ubiegała się o dopuszczenie i wprowadzenie 269.139.114 akcji zwykłych na okaziciela serii AA o wartości nominalnej 10,92 PLN każda do obrotu na rynku regulowanym (rynku podstawowym) prowadzonym przez GPW. Kod ISIN (Międzynarodowy Numer Identyfikacyjny Papierów Wartościowych) zostanie nadany Akcjom serii AA przez KDPW w wyniku zawarcia przez Emitenta umowy w sprawie ich rejestracji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW.
C.2 Waluta emisji	Waluta emisji papierów wartościowych. Walutą Akcji jest złoty polski.
C.3 Kapitał zakładowy Emitenta	Liczba akcji wyemitowanych i w pełni opłaconych oraz wyemitowanych i nieopłaconych w pełni. 414.067.114 Akcji o wartości nominalnej 10,92 PLN każda, w tym: (i) 269.139.114 akcji serii AA oraz (ii) 144.928.000 akcji serii BB. Wszystkie Akcje składające się na kapitał zakładowy Spółki zostały wyemitowane i opłacone w całości.
C.4 Prawa związane z Akcjami	Opis praw związanych z papierami wartościowymi. Po dematerializacji Akcji serii AA, zgodnie z przepisami KSH i Ustawy o Ofercie, z Akcjami związane będą, w szczególności, następujące prawa: <ul style="list-style-type: none"> • prawo do żądania zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i umieszczenia określonych spraw w porządku jego obrad przysługujące akcjonariuszom reprezentującym co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego; • prawo do zgłaszania Spółce na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia przysługujące akcjonariuszom reprezentującym co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego; • prawo do zgłaszania podczas Walnego Zgromadzenia projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad; • prawo do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywania prawa głosu osobiście lub przez pełnomocników; • prawo do przeglądania lub żądania przesłania listy akcjonariuszy; • prawo żądania wydania odpisów wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia; • prawo żądania wydania odpisów rocznego sprawozdania finansowego; • prawo żądania sprawdzenia listy obecności akcjonariuszy obecnych na Walnym Zgromadzeniu; • prawo do żądania wyboru składu Rady Nadzorczej oddzielnymi grupami przysługujące akcjonariuszom reprezentującym co najmniej jedną piątą kapitału zakładowego; • prawo uzyskania podczas obrad Walnego Zgromadzenia informacji dotyczących Spółki; • prawo akcjonariusza do wystąpienia z powództwem o uchylenie lub o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia;

	<ul style="list-style-type: none"> • prawo do dywidendy; • prawo do udziału w podziale majątku Spółki pozostałym po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli w przypadku jego likwidacji; • prawo pierwszeństwa objęcia nowych akcji (prawo poboru); • prawo żądania od pozostałych akcjonariuszy sprzedaży wszystkich posiadanych przez nich akcji przez akcjonariusza posiadającego ponad 90% ogólnej liczby głosów (wykup przymusowy); • prawo żądania wykupienia przez innego akcjonariusza wszystkich akcji posiadanych przez akcjonariusza mniejszościowego.
C.5 Ograniczenia zbywalności Akcji	<p>Opis wszystkich ograniczeń dotyczących swobodnej zbywalności papierów wartościowych.</p> <p>Zgodnie z KSH, a po dematerializacji Akcji także stosownie do przepisów Ustawy o Ofercie i Ustawy o Obrocie, Ograniczenia dotyczące swobodnej zbywalności Akcji przewidują, między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obowiązek zawiadomienia KNF oraz Spółki ciąży na każdym, kto: (i) osiągnął lub przekroczył 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 33%, 33 1/3%, 50%, 75% albo 90% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej; (ii) posiadał co najmniej 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 33%, 33 1/3%, 50%, 75% albo 90% ogólnej liczby głosów w tej spółce, a w wyniku zmniejszenia tego udziału osiągnął, odpowiednio, 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 33%, 33 1/3%, 50%, 75% albo 90% lub mniej ogólnej liczby głosów; (iii) zmienił dotychczas posiadany udział ponad 10% ogólnej liczby głosów o co najmniej 2% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej, której akcje są dopuszczone do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych (na dzień Prospektu takim rynkiem jest rynek podstawowy GPW); (iv) zmienił dotychczas posiadany udział ponad 33% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej o co najmniej 1% ogólnej liczby głosów; • obowiązek ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji w przypadku: (i) nabycia akcji uprawniających do wykonywania ponad 10% lub 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, (ii) przekroczenia progu 33% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, (iii) przekroczenia progu 66% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu; • zakaz nabywania lub zbywania, na rachunek własny lub osoby trzeciej, instrumentów finansowych, w oparciu o informację poufną; • zakaz nabywania lub zbywania instrumentów finansowych w czasie trwania okresu zamkniętego przez osoby określone w Ustawie o Obrocie; • spółka dominująca, w rozumieniu art. 4 §1 pkt 4 KSH, ma obowiązek zawiadomić spółkę zależną o powstaniu lub ustaniu stosunku dominacji w terminie dwóch tygodni od dnia powstania tego stosunku, pod rygorem zawieszenia wykonywania prawa głosu z akcji spółki dominującej reprezentujących więcej niż 33% kapitału zakładowego spółki zależnej. <p>Statut nie przewiduje ograniczeń rozporządzenia Akcjami.</p>
C.6 Dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym	<p>Wskazanie, czy oferowane papiery wartościowe są lub będą przedmiotem wniosku o dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym oraz wskazanie wszystkich rynków regulowanych, na których papiery wartościowe są lub mają być przedmiotem obrotu.</p> <p>Spółka będzie wnioskowała o dopuszczenie 269.139.114 akcji serii AA do obrotu na rynku regulowanym (rynku podstawowym) GPW. Na dzień Prospektu Akcje nie są przedmiotem obrotu na jakimkolwiek rynku regulowanym.</p>
C.7 Polityka dywidendy	<p>Opis polityki dywidendy.</p> <p>Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy na poziomie uwzględniającym przede wszystkim wysokość wypracowanych przepływów pieniężnych i zysku netto prezentowanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki sporządzanym zgodnie z MSSF, potrzeby inwestycyjne Grupy oraz możliwość i koszt pozyskania przez Spółkę finansowania dłużnego, jak również wysokość kwot, które mogą zostać przeznaczone na wypłatę dywidendy.</p> <p>Z zastrzeżeniem obowiązującego prawa, a w szczególności pod warunkiem osiągnięcia przez Spółkę wystarczającego zysku netto wykazanego w jej rocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z MSSF oraz, o ile będzie pozwalała na to istniejąca oraz przewidywana sytuacja finansowa Spółki, jak też warunki rynkowe, Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy. W okresie poprzedzającym osiągnięcie przez kapitał zapasowy Spółki wielkości co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego, w przypadku osiągnięcia przez Spółkę zysku netto pozwalającego na dokonanie wypłaty dywidendy, Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy na poziomie 92% zysku netto wykazanego w rocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki sporządzonym zgodnie z MSSF, przy czym maksymalna kwota dywidendy, jaką zamierza rekomendować Zarząd za lata zakończone 31 grudnia 2013 i 2014 roku, nie przekroczy odpowiednio 400</p>

	<p>mIn PLN za rok zakończony 31 grudnia 2013 oraz 500 mln PLN za rok zakończony 31 grudnia 2014. W kolejnych latach, o ile spełnione zostaną wskazane wyżej warunki, Zarząd zamierza rekomendować wypłatę dywidendy w kwocie równej kwocie dywidendy wypłaconej za rok zakończony 31 grudnia 2014 zindeksowanej o poziom równy bądź wyższy od stopy inflacji w Polsce.</p> <p>Na dzień 30 września 2013 roku kwota kapitału zakładowego Spółki wyniosła 4.521,6 mln PLN, a kwota kapitału zapasowego 521,5 mln PLN. Zgodnie z przepisami KSH, Spółka ma obowiązek przelewać co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy na kapitał zapasowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego Spółki.</p> <p>Spółka jest spółką holdingową, a zatem jej przychody, a co za tym idzie zysk netto i, w konsekwencji, zdolność do wypłaty dywidendy w danym roku, zależą od wysokości uzyskanych przez nią dywidend od spółek zależnych. Możliwość wypłaty dywidend na rzecz Spółki przez spółki zależne w danym roku obrotowym uzależniona jest z kolei od uzyskania przez te spółki w poprzednim roku obrotowym wystarczających zysków netto lub posiadania przez nie wystarczających kapitałów zapasowych oraz rezerwowych, które mogą być przeznaczone na wypłaty dywidend, jak też posiadania przez nie wystarczających środków pieniężnych, a także od postanowień umów, a w szczególności umów związanych z udzieleniem finansowania zawartych z instytucjami finansowymi, ograniczających możliwość dokonywania wypłaty dywidendy na rzecz Spółki. W konsekwencji, jakiegokolwiek czynniki mające negatywny wpływ na wyniki finansowe spółek zależnych Spółki, będą miały pośrednio niekorzystny wpływ na zdolność Spółki do wypłaty dywidendy. Czynniki takie to nie tylko czynniki mające wpływ na przychody spółek zależnych, ale także wszelkie pozycje zawarte w ich rachunkach zysków i strat, w tym na przykład odpisy z tytułu utraty wartości.</p>
--	--

Dział D – Ryzyko	
<p>D.1</p> <p>Czynniki ryzyka związane z działalnością Grupy i jej otoczeniem</p>	<p>Najważniejsze informacje o głównych czynnikach ryzyka charakterystycznych dla emitenta lub jego branży.</p> <p>Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezes URE może opóźnić lub odmówić zatwierdzenia taryf dla dystrybucji i obrotu energią elektryczną lub dystrybucji ciepła, a zatwierdzone taryfy mogą nie pokryć kosztów działalności spółek z Grupy lub nie zapewnić im oczekiwanego zwrotu z kapitału • Zgodnie z obecną metodologią wyliczania taryf dystrybucyjnych, na ich wysokość wpływają czynniki, na które nie mamy wpływu, takie jak stopa zwrotu z polskich obligacji skarbowych; ponadto metodologia wyliczania taryf dystrybucyjnych może ulec zmianie • Krajowy system wsparcia dla wytwarzania energii z OZE może zostać znacząco zmieniony • W przypadku spełnienia się przesłanek wskazujących na utratę wartości naszych rzeczowych aktywów trwałych będziemy zobowiązani dokonać odpisów aktualizujących ich wartość • Prezes URE może rozszerzyć zakres dokumentacji wymaganej w postępowaniach dotyczących wydania tzw. zielonych certyfikatów ze współspalania biomasy, powodując wydłużenie czasu oczekiwania na ich wydanie • Nasze wyniki finansowe są uzależnione od cen energii elektrycznej i ciepła kształtowanych przez czynniki zewnętrzne • Nasze zdolności wytwórcze są niewystarczające dla zaspokojenia zobowiązań wynikających z umów sprzedaży energii elektrycznej • Możemy nie być w stanie skutecznie zabezpieczyć się przed skutkami zmian cen energii elektrycznej • Realizacja naszych projektów inwestycyjnych może zostać opóźniona lub projekty te mogą nie zostać zrealizowane, nie przynieść spodziewanego zwrotu lub w inny sposób nie spełnić oczekiwań • Integracja nowo ukończonych projektów inwestycyjnych z naszą działalnością może okazać się czasochłonna i kosztowna lub w ogóle się nie udać lub mieć niekorzystny wpływ na naszą działalność • Opóźnienia lub niepowodzenia w przeprowadzaniu modernizacji naszych aktywów mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę • Niezrealizowanie odpowiednich inwestycji w budowę sieci dystrybucyjnej może mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę, a w szczególności wiązać się z obowiązkiem zapłaty odszkodowań • Zgodnie z Prawem Energetycznym, jako sprzedawca z urzędu, ENERGA-OBRÓT może być zobowiązana do zakupu energii elektrycznej po cenach wyższych od cen rynkowych • ENERGA Hydro może nie mieć tytułu prawnego lub utracić tytuł prawny do wykorzystywania niektórych składników infrastruktury elektrowni wodnych, w szczególności EW Włocławek, w swojej działalności • Działania polskiego operatora systemu przesyłowego PSE mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę • Niekorzystne warunki pogodowe mogą mieć istotny negatywny wpływ na popyt, podaż i dystrybucję energii elektrycznej i ciepła

- Sytuacja makroekonomiczna może istotnie niekorzystnie wpływać na Grupę
- Zapotrzebowanie na energię elektryczną może się wahać
- Możemy być narażeni na ryzyko wzrostu konkurencji w przyszłości
- Nasza działalność może być uznana za nadużywanie pozycji dominującej na lokalnym rynku sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej lub ciepła
- Nasza działalność może być narażona na ryzyko wystąpienia awarii, w tym awarii zasilania (tzw. black-out), katastrof naturalnych, ataków terrorystycznych i innych podobnych zdarzeń, które mogą spowodować przerwy lub zakłócenia związane z działalnością naszych jednostek wytwórczych, zakłócić płynność dostaw energii elektrycznej do naszych klientów lub spowodować szkody u osób trzecich
- Dostawy paliw do naszych jednostek wytwórczych mogą zostać zakłócone lub ograniczone, lub ich koszty mogą znacznie wzrosnąć, co może prowadzić do zakłóceń lub istotnych ograniczeń w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w naszych elektrowniach lub negatywnie wpłynąć na rentowność naszych jednostek wytwórczych
- Nieuzyskanie finansowania zewnętrznego w odpowiedniej wysokości i na korzystnych warunkach, lub nieuzyskanie go w ogóle, może negatywnie wpłynąć na naszą działalność, a w szczególności przyczynić się do opóźnień lub rezygnacji z realizacji planowanego programu inwestycyjnego
- Koszt obsługi naszego zadłużenia oraz naruszenie naszych zobowiązań wynikających z umów finansowania mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę
- Nasza ocena ratingowa może zostać obniżona lub wycofana
- Jesteśmy narażeni na ryzyko walutowe, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę, a w szczególności może prowadzić do wzrostu wartości naszych zobowiązań finansowych
- Tworzone przez nas rezerwy mogą okazać się niewystarczające na pokrycie naszych zobowiązań
- Nasza zdolność do wypłaty dywidendy może być ograniczona i w związku z tym nie ma żadnej pewności, że Spółka będzie wypłacała dywidendę zgodnie z przyjętą polityką dywidendy, ani że w ogóle będzie wypłacała dywidendę w danym roku
- Jeśli nie będziemy w stanie zatrzymać obecnej lub pozyskać nowej wykwalifikowanej kadry, rozwój Grupy może być utrudniony
- Posiadane przez nas polisy ubezpieczeniowe mogą nie obejmować wszystkich ryzyk, które mogą się ziścić w przyszłości
- Spory zbiorowe z organizacjami związkowymi, strajki i inne akcje protestacyjne, a także obowiązywanie układów zbiorowych pracy, przewidujących warunki zatrudnienia odbiegające od warunków rynkowych, mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą Grupę
- Nasze systemy informatyczne mogą ulec awarii
- W postępowaniach administracyjnych lub sądowych, w których uczestniczymy, mogą zapaść niekorzystne dla nas rozstrzygnięcia
- Spółki należące do Grupy korzystają z większości nieruchomości bez tytułu prawnego, mogą nie posiadać odpowiedniego tytułu prawnego do nieruchomości, a do części nieruchomości ich tytuł prawny może być podważany lub utracony
- Polskie przepisy podatkowe są skomplikowane i niejasne, a przy tym mogą podlegać zmianom, co w efekcie może prowadzić do sporów z organami podatkowymi
- Organy podatkowe mogą na podstawie regulacji dotyczących cen transferowych zakwestionować rozliczenia pomiędzy spółkami z Grupy a podmiotami powiązаныmi
- W wyniku sporów z organami podatkowymi w związku z nieodpłatnym korzystaniem z niektórych nieruchomości, możemy zostać zobowiązani do zapłaty podatku z tytułu nieodpłatnych świadczeń

Czynniki ryzyka związane z polskim sektorem energetycznym:

- Sektor energetyczny w Polsce podlega decyzjom organów nadzoru
- Ponowne objęcie regulacją przez Prezesa URE obszarów naszej działalności, które aktualnie nie podlegają regulacji cenowej, jak również uwolnienie cen energii elektrycznej dla odbiorców z grupy taryfowej G, może mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę
- W przypadku wprowadzenia bardziej restrykcyjnych regulacji dotyczących niezależności operatorów systemów dystrybucyjnych, możemy zostać zobowiązani do poniesienia dodatkowych kosztów lub dalszego zmniejszania swojego wpływu na ENERGA-OPERATOR lub nawet do zaprzestania działalności w zakresie dystrybucji energii elektrycznej
- Cofnięcie lub nieprzedłużenie okresu ważności koncesji lub innych zezwoleń administracyjnych, lub odmowa udzielenia nowych koncesji lub innych zezwoleń administracyjnych może prowadzić do konieczności ograniczenia zakresu naszej działalności

	<ul style="list-style-type: none"> • Nieprecyzyjne przepisy dotyczące obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców mogą prowadzić do sporów z Prezesem URE dotyczących realizacji tego obowiązku, a także do podważania zawartych przez nas umów sprzedaży energii elektrycznej • Skarb Państwa może podejmować w stosunku do nas decyzje o charakterze uznaniowym na podstawie Ustawy o Sprzeciwie MSP, co może kolidować z zamiarami lub interesami pozostałych akcjonariuszy Spółki • Możemy nie dotrzymać obowiązków w zakresie utrzymywania zapasów paliw, co może skutkować nałożeniem na nas kar pieniężnych przez Prezesa URE • Niektóre transakcje z naszym udziałem mogą być zakwestionowane jako stanowiące niedozwoloną pomoc publiczną, co może skutkować obowiązkiem zwrotu udzielonej pomocy wraz z narosłymi odsetkami • Obowiązują nas przepisy o zamówieniach publicznych, które są często trudne w interpretacji i zastosowaniu • Niektóre spośród zawartych przez nas transakcji mogą być podważane lub uważane za nieskuteczne z powodu niezgodności z Ustawą o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa lub Ustawą o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych • Krajowy system wsparcia kogeneracji może być zmieniony lub zniesiony • Nowe regulacje dotyczące emisji CO₂ mogą zmusić nas do poniesienia istotnych dodatkowych nakładów inwestycyjnych lub dodatkowych kosztów, lub do ograniczenia naszej działalności w zakresie produkcji energii elektrycznej • Konieczność spełniania zaostrzonych standardów dotyczących zanieczyszczeń, takich jak SO₂, NO_x, pyły i inne substancje, może mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę • Wprowadzenie opłaty za wykorzystywanie wody w energetyce może mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę • Podlegamy różnym regulacjom z zakresu ochrony środowiska, co może wiązać się z koniecznością ponoszenia znaczących kosztów związanych z dostosowaniem się do przepisów lub uzyskaniem nowych pozwoleń środowiskowych wynikających z zaostrzenia przepisów dotyczących ochrony środowiska oraz wdrażania najlepszych praktyk branżowych • Regulacje dotyczące ochrony środowiska mogą nakładać na nas liczne ograniczenia, prowadzić do znaczącego zwiększenia się kosztów realizacji nowych projektów oraz wytwarzania energii elektrycznej, jak też zmusić nas do wycofania się z eksploatacji istniejących aktywów • Częste zmiany polskich przepisów dotyczących naszego sektora mogą istotnie niekorzystnie wpływać na Grupę • Niesprzyjające zmiany otoczenia politycznego mogą istotnie niekorzystnie wpływać na Grupę
<p>D.3</p> <p>Czynniki ryzyka związane z Akcjami Emitenta</p>	<p>Najważniejsze informacje o głównych czynnikach ryzyka charakterystycznych dla papierów wartościowych.</p> <p>Czynniki ryzyka związane z Ofertą, rynkiem kapitałowym i wtórnym obrotem Akcjami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akcjonariusz Sprzedający po przeprowadzeniu Oferty będzie posiadał największą liczbę głosów na Walnym Zgromadzeniu i będzie mógł podejmować działania, które mogą być niezgodne z interesami pozostałych akcjonariuszy Spółki • W przypadku wydania prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uchylenie Uchwały o Obniżeniu oraz Uchwały o Uprzywilejowaniu może ulec zmianie wysokość kapitału zakładowego Spółki, wartość nominalna Akcji oraz liczba głosów przypadająca na akcje serii BB Spółki • Akcjonariusz Sprzedający może odstąpić od Oferty lub zawiesić jej przeprowadzenie • W przypadku naruszenia lub podejrzenia naruszenia przepisów prawa w związku z ofertą publiczną lub ubieganiem się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji serii AA do obrotu na rynku regulowanym, KNF może, między innymi, zakazać przeprowadzenia Oferty lub zawiesić Ofertę oraz nakazać wstrzymanie ubiegania się lub zakazać ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie Akcji serii AA do obrotu na rynku regulowanym • Niespełnienie przez Spółkę wymagań określonych w Regulaminie GPW lub Ustawie o Ofercie może spowodować, iż Akcje serii AA nie zostaną dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym • Obrót Akcjami na GPW może zostać zawieszony • Akcje mogą być wykluczone z obrotu na GPW • Płynność i kurs notowań Akcji mogą podlegać znacznym wahaniom • Na Spółkę mogą zostać nałożone sankcje administracyjne za naruszenie obowiązków wynikających z Ustawy o Ofercie i Ustawy o Obrocie • Wartość Akcji Oferowanych w portfelach inwestorów zagranicznych może ulec obniżeniu na skutek zmienności kursów walut • Jeżeli analitycy giełdowi nie opublikują raportów dotyczących Spółki lub jeżeli zmienią swoje rekomendacje na negatywne, może dojść do spadku kursu notowań i obrotu Akcjami • Jakakolwiek emisja nowych akcji przez Spółkę w przyszłości lub przyszłe transakcje obejmujące sprzedaż znacznej liczby akcji przez jej akcjonariuszy, a także uznanie, że może dojść do takiej emisji lub sprzedaży, mogą mieć niekorzystny wpływ na kurs notowań Akcji lub zdolność Spółki w zakresie pozyskania kapitału w przyszłości

	<ul style="list-style-type: none"> • Posiadacze Akcji w niektórych jurysdykcjach mogą podlegać ograniczeniom w zakresie wykonania prawa poboru akcji nowych emisji • Reforma otwartych funduszy emerytalnych („OFE”) stanowiących obecnie drugi filar systemu emerytalnego w Polsce może mieć niekorzystny wpływ na polski rynek kapitałowy i skutkować zmniejszeniem inwestycji w akcje polskich spółek giełdowych • Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie podlegać zwyczajowym warunkom zawieszającym dotyczącym zobowiązania gwarancyjnego oraz będzie zawierać zwyczajowe warunki upoważniające strony do jej rozwiązania lub wypowiedzenia • Dochodzenie roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej i egzekwowanie wyroków dotyczących Emitenta lub dowolnego członka jego Zarządu lub Rady Nadzorczej, w tym roszczeń i wyroków dotyczących Oferty lub Akcji Oferowanych, może być trudne
--	---

Dział E – Oferta	
<p>E.1</p> <p>Wpływy z emisji i koszty Oferty</p>	<p>Wpływy pieniężne netto ogółem oraz szacunkowe koszty emisji lub oferty ogółem, w tym szacunkowe koszty pobierane od inwestora przez emitenta lub oferującego.</p> <p><i>Wpływy</i></p> <p>Spółka nie otrzyma żadnej części wpływów ze sprzedaży Akcji Oferowanych w Ofercie. Wpływy uzyskane ze sprzedaży Akcji Oferowanych zostaną przekazane Akcjonariuszowi Sprzedającemu, a ich ostateczna wysokość będzie uzależniona od ostatecznej liczby Akcji Oferowanych przydzielonych przez Akcjonariusza Sprzedającego w Ofercie oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych.</p> <p><i>Koszty ponoszone przez Spółkę</i></p> <p>Na dzień Prospektu Spółka szacuje, że koszty ponoszone przez Spółkę związane z Ofertą wyniosą około 21 mln PLN. Koszty, o których mowa powyżej, obejmują w szczególności koszty związane z doradztwem prawnym i finansowym na rzecz Spółki, koszty administracyjne i inne koszty Spółki związane z Ofertą, wynikające z przepisów prawa. Koszty Spółki związane z Ofertą obciążają koszty działalności Spółki.</p> <p><i>Koszty ponoszone przez Akcjonariusza Sprzedającego</i></p> <p><i>Prowizja Menedżerów Oferty</i></p> <p>W zamian za usługi świadczone w związku z Ofertą Akcjonariusz Sprzedający zobowiąże się zapłacić Menedżerom Oferty prowizję, w łącznej wysokości 1,04% sumy (i) iloczynu liczby Akcji Oferowanych ostatecznie przydzielonych w ramach Oferty oraz ostatecznej ceny sprzedaży za jedną Akcją Oferowaną, i (ii) iloczynu liczby Akcji serii AA przydzielonych w ramach Opcji Nadprzydziału i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. W przypadku różnych cen sprzedaży Akcji Oferowanych przydzielonych w danej transzy, dla potrzeb ustalenia prowizji, o której mowa powyżej, uwzględniona zostanie suma iloczynów liczby Akcji Oferowanych przydzielonych w danej transzy i ostatecznej ceny sprzedaży za jedną Akcją Oferowaną przydzieloną w tej transzy.</p> <p>Podana wysokość prowizji na rzecz Menedżerów Oferty nie obejmuje ewentualnego wynagrodzenia i zwrotu kosztów z tytułu działań stabilizacyjnych, których wysokość na dzień Prospektu nie jest możliwa do określenia, gdyż wysokość tego wynagrodzenia i kosztów będzie zależała od tego, czy działania stabilizacyjne zostaną podjęte, a także od tego, ile transakcji stabilizacyjnych zostanie przeprowadzonych i jaka będzie ich ostateczna wielkość.</p> <p>Powyższa prowizja będzie obejmowała również wynagrodzenie za gwarantowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych w Ofercie.</p> <p><i>Pozostałe koszty</i></p> <p>Akcjonariusz Sprzedający zobowiąże się zapłacić na rzecz Menedżerów Oferty dodatkowe wynagrodzenie ryczałtowe w związku z kosztami i wydatkami poniesionymi przez Menedżerów Oferty w związku z Ofertą.</p> <p>Na dzień Prospektu Akcjonariusz Sprzedający szacuje, że koszty poniesione przez niego w związku z Ofertą (nie uwzględniając powyższej kwoty prowizji), wyniosą około 0,6 mln PLN.</p> <p>Spółka ani Akcjonariusz Sprzedający nie będą pobierać żadnych opłat od podmiotów składających zapisy. Kwota wpłacona przez inwestora przy składaniu zapisu może zostać jednak powiększona o ewentualną prowizję firmy inwestycyjnej przyjmującej zapis, zgodnie z regulacjami tej firmy inwestycyjnej.</p>

<p>E.2a</p> <p>Cele emisji</p>	<p>Przyczyny oferty, opis wykorzystania wpływów pieniężnych, szacunkowa wartość netto wpływów pieniężnych.</p> <p>Przyczyny Oferty, opis wykorzystania wpływów pieniężnych</p> <p>Zamiarem Akcjonariusza Sprzedającego jest zbycie Akcji Oferowanych.</p> <p>Wpływy</p> <p>Informacje na temat wpływów z Oferty ze sprzedaży Akcji Oferowanych zostały zamieszczone w punkcie E.1 powyżej.</p>														
<p>E.3</p> <p>Warunki Oferty</p>	<p>Opis warunków oferty.</p> <p>Oferta</p> <p>Na podstawie niniejszego Prospektu w ramach Oferty Akcjonariusz Sprzedający oferuje do 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki o wartości nominalnej 10,92 PLN każda.</p> <p>Akcje Oferowane są przedmiotem oferty publicznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie Prospektu zatwierzonego przez KNF. W związku z Ofertą mogą zostać podjęte ograniczone działania promocyjne mające na celu przekazanie informacji o Ofercie Kwalifikowanym Nabywcom Instytucjonalnym w Stanach Zjednoczonych Ameryki w rozumieniu i zgodnie z Przepisem 144A wydanym na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych oraz innym inwestorom instytucjonalnym poza Stanami Zjednoczonymi Ameryki (z wyłączeniem Polski) zgodnie z Regulacją S (Regulation S) wydaną na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych oraz zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona. W celu prowadzenia powyższych ograniczonych działań promocyjnych, w każdym przypadku zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, w których takie działania będą podejmowane, został sporządzony Dokument Marketingowy. Dokument Marketingowy został sporządzony w języku angielskim i nie podlega i nie będzie w przyszłości podlegał zatwierdzeniu przez KNF ani przez żaden inny organ administracji publicznej, w szczególności organ właściwy w jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona.</p> <p>Potencjalni inwestorzy powinni uwzględnić, że jedynym prawnie wiążącym dokumentem sporządzonym na potrzeby tej Oferty, zawierającym informacje na temat Grupy oraz Akcji Oferowanych, jest Prospekt.</p> <p>Uprawnieni inwestorzy</p> <p>Uprawnionymi do wzięcia udziału w Ofercie są:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inwestorzy Indywidualni; • Duży Inwestorzy Indywidualni; oraz • Inwestorzy Instytucjonalni. <p>Przewidywany harmonogram Oferty</p> <p>Poniżej przedstawiono informacje na temat przewidywanego harmonogramu Oferty. Czas podawany jest według czasu warszawskiego.</p> <table data-bbox="387 1563 1471 2020"> <tr> <td>nie później niż 18 listopada 2013 roku</td> <td>zawarcie warunkowej Umowy o Gwarantowanie Oferty</td> </tr> <tr> <td>18 listopada 2013 roku</td> <td>publikacja Prospektu</td> </tr> <tr> <td></td> <td>rozpoczęcie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych</td> </tr> <tr> <td>19 listopada 2013 roku</td> <td>rozpoczęcie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych</td> </tr> <tr> <td></td> <td>rozpoczęcie przyjmowania zapisów Dużych Inwestorów Indywidualnych</td> </tr> <tr> <td>2 grudnia 2013 (do godziny 17:00)</td> <td>zakończenie przyjmowania zapisów Dużych Inwestorów Indywidualnych (o ile nie zakończy się wcześniej)</td> </tr> <tr> <td>2 grudnia 2013 (do godziny 23:59)</td> <td>zakończenie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych</td> </tr> </table>	nie później niż 18 listopada 2013 roku	zawarcie warunkowej Umowy o Gwarantowanie Oferty	18 listopada 2013 roku	publikacja Prospektu		rozpoczęcie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych	19 listopada 2013 roku	rozpoczęcie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych		rozpoczęcie przyjmowania zapisów Dużych Inwestorów Indywidualnych	2 grudnia 2013 (do godziny 17:00)	zakończenie przyjmowania zapisów Dużych Inwestorów Indywidualnych (o ile nie zakończy się wcześniej)	2 grudnia 2013 (do godziny 23:59)	zakończenie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych
nie później niż 18 listopada 2013 roku	zawarcie warunkowej Umowy o Gwarantowanie Oferty														
18 listopada 2013 roku	publikacja Prospektu														
	rozpoczęcie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych														
19 listopada 2013 roku	rozpoczęcie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych														
	rozpoczęcie przyjmowania zapisów Dużych Inwestorów Indywidualnych														
2 grudnia 2013 (do godziny 17:00)	zakończenie przyjmowania zapisów Dużych Inwestorów Indywidualnych (o ile nie zakończy się wcześniej)														
2 grudnia 2013 (do godziny 23:59)	zakończenie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych														

	<p>3 grudnia 2013 roku</p> <p>zakończenie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych</p> <p>ustalenie ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty, ostatecznej liczby Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych</p> <p>podpisanie aneksu do Umowy o Gwarantowanie Oferty określającego Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostateczną liczbę Akcji Oferowanych w ramach Oferty oraz ostateczną liczbę Akcji Oferowanych oferowanym poszczególnym kategoriom inwestorów</p> <p>opublikowanie Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych, ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów</p> <p>4-6 grudnia 2013 roku</p> <p>przyjmowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych</p> <p>6 grudnia 2013 roku</p> <p>złożenie zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW oraz zapisanie Akcji Oferowanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych</p> <p>9 grudnia 2013 roku lub w zbliżonym terminie</p> <p>ewentualne zapisy składane przez Gwarantów Oferty w wykonaniu zobowiązań wynikających z Umowy o Gwarantowanie Oferty</p> <p>przydział Akcji Oferowanych</p> <p>10 grudnia 2013 roku lub w zbliżonym terminie</p> <p>zapisanie Akcji Oferowanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych (pod warunkiem że dane przekazane przez inwestorów na potrzeby zapisania Akcji Oferowanych na ich rachunkach papierów wartościowych będą kompletne i prawidłowe)</p> <p>11 grudnia 2013 roku lub w zbliżonym terminie</p> <p>pierwszy dzień notowania Akcji serii AA na GPW</p> <p>Inwestorom, którzy złożą zapisy na Akcje Oferowane przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji o Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz informacji o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych w ramach Oferty i o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów, przysługiwać będzie uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu poprzez złożenie oświadczenia na piśmie, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.</p> <p>Powyższy harmonogram może ulec zmianie. Niektóre zdarzenia, które zostały w nim przewidziane, są niezależne od Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego. Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzącymi Księgę Popytu, zastrzega sobie prawo do zmiany powyższego harmonogramu Oferty, w tym terminów przyjmowania zapisów na Akcje Oferowane. Informacja o zmianie poszczególnych terminów Oferty zostanie przekazana w trybie przewidzianym w art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie, tj. w formie komunikatu aktualizującego w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.</p> <p>Zmiana terminów rozpoczęcia lub zakończenia przyjmowania zapisów (z wyjątkiem informacji o wcześniejszym zakończeniu przyjmowania zapisów od Dużych Inwestorów Indywidualnych) i podanie do publicznej wiadomości stosownej informacji o tym nastąpi najpóźniej w ostatnim dniu przed pierwotnym terminem rozpoczęcia lub zakończenia przyjmowania zapisów na Akcje Oferowane.</p> <p>Nowe terminy dla innych zdarzeń przewidzianych w harmonogramie zostaną podane do publicznej wiadomości najpóźniej w dniu upływu danego terminu.</p> <p>Cena Maksymalna</p> <p>Akcjonariusz Sprzedający w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz ze Współprowadzącymi Księgę Popytu ustalili cenę maksymalną sprzedaży Akcji Oferowanych na potrzeby składania zapisów przez Inwestorów</p>
--	--

Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych („**Cena Maksymalna**”) w wysokości 20 PLN (dwadzieścia PLN) za jedną Akcję Oferowaną.

Dla potrzeb budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych zostanie ustalony orientacyjny przedział cenowy, który nie będzie podany do publicznej wiadomości oraz który może ulec zmianie.

Ustalenie Ceny Sprzedaży

Cena Sprzedaży Akcji Oferowanych dla Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych („**Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych**”) oraz Cena Sprzedaży Akcji Oferowanych dla Inwestorów Instytucjonalnych („**Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych**”) zostaną ustalone przez Akcjonariusza Sprzedającego w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzającymi Księgę Popytu, po zakończeniu procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych.

Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych może zostać ustalona na poziomie wyższym niż Cena Maksymalna. Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych nie będzie wyższa od Ceny Maksymalnej. W przypadku gdy Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych będzie nie wyższa niż Cena Maksymalna, Inwestorzy Indywidualni i Duży Inwestorzy Indywidualni nabędą Akcje Oferowane po cenie równej Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Informacja na temat Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych zostanie przekazana do publicznej wiadomości w trybie określonym w art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie, tj. w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Inwestorom Indywidualnym i Dużym Inwestorom Indywidualnym, którzy złożą zapisy na Akcje Oferowane przed przekazaniem do publicznej wiadomości powyższej informacji, przysługiwać będzie uprawnienie do uchylecia się od skutków prawnych złożonego zapisu, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.

W momencie składania zapisów inwestorzy nie będą ponosić dodatkowych kosztów ani podatków, z wyjątkiem ewentualnych kosztów związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku papierów wartościowych, o ile inwestor składający zapis na Akcje Oferowane nie posiadał takiego rachunku wcześniej, oraz kosztów prowizji maklerskiej, zgodnie z postanowieniami właściwych umów i regulaminów podmiotu przyjmującego zapis.

Ostateczna liczba Akcji Oferowanych w ramach Oferty

Najpóźniej w dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych, Akcjonariusz Sprzedający w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzającymi Księgę Popytu podejmie decyzję o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych w ramach Oferty.

Intencją Akcjonariusza Sprzedającego jest, aby ostateczna liczba Akcji Oferowanych w ramach Oferty wraz z Liczbą Akcji Stabilizujących nie przekroczyła 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki.

W dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty zostanie ustalona ostateczna liczba Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym, która będzie stanowiła mniejszą z następujących liczb: (i) 15% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących (zaokrąglonej w dół do najbliższej liczby całkowitej) albo (ii) liczby Akcji Oferowanych, na jaką złożyli ważne zapisy Inwestorzy Indywidualni.

W dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty zostanie także ustalona ostateczna liczba Akcji Oferowanych Dużym Inwestorom Indywidualnym, która będzie stanowiła mniejszą z następujących liczb: (i) 7.076.103 Akcje Oferowane albo (ii) liczby Akcji Oferowanych, na jaką złożyli ważne zapisy Duży Inwestorzy Indywidualni.

Akcjonariusz Sprzedający zastrzega sobie dyskrecjonalne prawo do zwiększenia liczb, o których mowa w punktach (i) w akapitach poprzedzających, o nie więcej niż łącznie 7.076.103 Akcje Oferowane w ten sposób, iż ostateczna liczba Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Dużym Inwestorom Indywidualnym łącznie będzie wynosiła do 35.380.516 Akcji Oferowanych. Zwiększenie wspomnianej liczby może nastąpić, w stosunku do jednej kategorii inwestorów lub w stosunku do obu kategorii inwestorów, jednakże w każdym przypadku o nie więcej niż o łącznie 7.076.103 Akcje Oferowane. Decyzje zostaną podjęte odrębnie dla każdej kategorii inwestorów. Zwiększenie liczby Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym lub Dużym Inwestorom Indywidualnym może nastąpić jedynie w przypadku złożenia odpowiednio przez Inwestorów Indywidualnych lub Dużych Inwestorów Indywidualnych ważnych zapisów na Akcje Oferowane obejmujących większą liczbę Akcji Oferowanych niż wskazane odpowiednio

w punktach (i) w akapitach powyżej. Decyzja lub decyzje o zwiększeniu liczby Akcji Oferowanych oferowanych Dużym Inwestorom Indywidualnym mogą zostać podjęte przez Akcjonariusza Sprzedającego nie później niż przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji na temat ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w Ofercie oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów. Decyzja o zwiększeniu liczby Akcji Oferowanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym może zostać podjęta przez Akcjonariusza Sprzedającego wraz z ustaleniem ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w Ofercie oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów.

W dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty zostanie ustalona ostateczna liczba Akcji Oferowanych Inwestorom Instytucjonalnym, która będzie stanowiła różnicę pomiędzy ostateczną liczbą Akcji Oferowanych w ramach Oferty oraz mniejszą z następujących liczb: (i) sumy 15% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących (zaokrąglonej w dół do najbliższej liczby całkowitej) oraz 7.076.103 Akcji Oferowanych albo (ii) liczby Akcji Oferowanych, na jaką złożyli ważne zapisy Inwestorzy Indywidualni i Duży Inwestorzy Indywidualni, z zastrzeżeniem dyskrejonalnego prawa Akcjonariusza Sprzedającego do zmiany liczby Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym lub Dużym Inwestorom Indywidualnym, o którym mowa powyżej.

Informacja o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych w Ofercie oraz informacja o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów zostaną podane do publicznej wiadomości wraz z informacją o Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych w trybie przewidzianym w art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie. Wraz z powyższymi informacjami zostanie przekazana informacja o Liczbie Akcji Stabilizujących. Inwestorom Indywidualnym i Dużym Inwestorom Indywidualnym, którzy złożą zapisy na Akcje Oferowane przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji, o których mowa w zdaniach poprzedzających, przysługiwać będzie uprawnienie do uchylecia się od skutków prawnych złożonego zapisu, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.

Menedżerowie Oferty

Globalnymi Współkoordynatorami są J.P. Morgan Securities plc posiadająca biuro pod adresem 25 Bank Street, Londyn EC14 5JP, Wielka Brytania oraz UBS Limited posiadająca biuro pod adresem 1 Finsbury Avenue, Londyn EC2M 2PP, Wielka Brytania. Globalni Współkoordynatorzy odpowiedzialni są za koordynację prac niezbędnych do przygotowania i przeprowadzenia Oferty.

Obok Globalnych Współkoordynatorów, Współprowadzącymi Księgę Popytu są Merrill Lynch International posiadająca biuro pod adresem 2 King Edward Street, Londyn EC1A 1HQ, Wielka Brytania, Citigroup Global Markets Limited posiadająca biuro pod adresem Citigroup Centre, 33 Canada Square, Canary Wharf Londyn E14 5LB, Wielka Brytania, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Senatorskiej 16, 00-923 Warszawa, Polska, Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie z siedzibą w Warszawie przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, Polska, UniCredit CAIB Poland S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa, Polska, UniCredit Bank AG, London Branch posiadająca biuro pod adresem Moor House, 120 London Wall, Londyn EC2Y 5ET, Wielka Brytania oraz Banco Espírito Santo de Investimento, S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce posiadająca biuro pod adresem ul. Złota 59, 00-120 Warszawa, Polska.

Oferującym jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, z siedzibą w Warszawie przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, Polska.

Dodatkowo, UniCredit Bank Austria AG z siedzibą w Wiedniu przy Schottengasse 6-8, 1010 Wiedeń, Austria, będzie działał wyłącznie jako Gwarant Oferty.

Pozostałymi Menedżerami Oferty są IPOPEMA Securities S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Próżnej 9, 00-107 Warszawa, Polska, Dom Inwestycyjny BRE Banku S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Wspólnej 47/49, 00-684 Warszawa, Polska, Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 78/80, 00-517 Warszawa, Polska oraz Biuro Maklerskie Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Łopuszańskiej 38D, 02-232 Warszawa, Polska.

Wynagrodzenie Menedżerów Oferty jest powiązane z wielkością środków uzyskanych ze sprzedaży Akcji Oferowanych. Menedżerowie Oferty świadczą na rzecz Akcjonariusza Sprzedającego i Spółki usługi w związku z Ofertą, w szczególności są odpowiedzialni za koordynację komunikacji publicznej związanej z Ofertą, koordynację kontaktów i organizację spotkań z inwestorami, organizację procesu budowania księgi popytu w kraju i za granicą, a także wykonują inne czynności zwyczajowo wykonywane przez firmy inwestycyjne w przypadku ofert publicznych

akcji. Menedżerowie Oferty, w tym Oferujący, nie posiadają istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiadają Akcji Spółki.

Umowa o Gwarantowanie Oferty

Nie później niż w dniu 18 listopada 2013 roku Akcjonariusz Sprzedający oraz Spółka zamierzają zawrzeć warunkową umowę o gwarantowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych na zasadach subemisji inwestycyjnej („**Umowa o Gwarantowanie Oferty**”) z J.P. Morgan Securities plc, UBS Limited, Merrill Lynch International; Citigroup Global Markets Limited, UniCredit Bank Austria AG, Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim Spółką Akcyjną Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, Banco Espírito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna, Oddział w Polsce („**Gwaranci Oferty**”), Domem Maklerskim Banku Handlowego S.A., UniCredit Bank AG, London Branch, UniCredit CAIB Poland S.A., Domem Inwestycyjnym BRE BANKU S.A. oraz Ipopema Securities S.A.

W ramach Umowy o Gwarantowanie Oferty określani Menedżerowie Oferty i Gwaranci Oferty na warunkach określonych w Umowie o Gwarantowanie Oferty zobowiążą się, z zastrzeżeniem ziszczenia się określonych warunków, o których mowa poniżej, do wskazania alternatywnych nabywców na Akcje Oferowane, które nie zostaną objęte zapisami i opłacone przez Inwestorów Instytucjonalnych, do których zostały wysłane zaproszenia do złożenia zapisu na te Akcje Oferowane, oraz do nabycia i opłacenia, bądź spowodowania nabycia przez ich podmioty powiązane tych Akcji Oferowanych, które nie zostały nabyte przez takich alternatywnych nabywców.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie zawierała między innymi następujące warunki zawieszające wykonanie zobowiązania do gwarantowania Oferty: (i) niewystąpienie jakichkolwiek zmian lub zdarzeń pociągających za sobą, w ocenie Globalnych Współkoordynatorów, jakiegokolwiek niekorzystnej zmiany w sytuacji (finansowej lub innej), wynikach działalności, działalności, majątku lub prognozach gospodarczych Grupy w stosunku do stanu opisanego w Prospekcie, (ii) niewystąpienie siły wyższej, (iii) prawdziwość i rzetelność oświadczeń i zapewnień Spółki i Akcjonariusza Sprzedającego zawartych w Umowie o Gwarantowanie Oferty, (iv) dostarczenie przez Spółkę lub jej doradców opinii prawnych, disclosure letters oraz comfort letters o treści uzgodnionej z Gwarantami Oferty, (v) dostarczenie przez Akcjonariusza Sprzedającego lub jego doradcę prawnego opinii prawnej o treści uzgodnionej z Gwarantami Oferty, (vi) wykonanie przez Spółkę i Akcjonariusza Sprzedającego wskazanych w Umowie o Gwarantowanie Oferty zobowiązań, (vii) uzgodnienie aneksu cenowego („**Aneks Cenowy**”) do Umowy o Gwarantowanie Oferty określającego Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostateczną liczbę Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Inwestorom Instytucjonalnym.

Podpisanie Aneksu Cenowego, według wyłącznego uznania podmiotów będących jego stronami, jest planowane nie później niż w dniu 3 grudnia 2013 roku po zakończeniu procesu budowania księgi popytu i ustaleniu Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

W przypadku gdyby jakikolwiek warunek wykonania zobowiązania subemisijnego nie ziścił się bądź nie nastąpiło zwolnienie z obowiązku jego ziszczenia się zobowiązanie Gwarantów Oferty do złożenia zapisu na Akcje Oferowane zgodnie z Umową o Gwarantowanie Oferty wygaśnie. Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie mogła zostać rozwiązana w określonych w niej przypadkach, w szczególności w sytuacji, gdy którekolwiek z zapewnień lub oświadczeń Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego okaże się nieprawdziwe lub nierzetelne czy też istotnej zmiany sytuacji panującej na rynkach finansowych.

Umowa o Gwarantowanie Oferty zostanie poddana prawu Anglii i Walii i będzie zawierała postanowienia zwyczajowe przyjęte w międzynarodowych ofertach podobnych do Oferty, w tym oświadczenia i zapewnienia Spółki oraz Akcjonariusza Sprzedającego.

Przewiduje się, że zgodnie z Umową o Gwarantowanie Oferty, Akcjonariusz Sprzedający oraz Spółka zobowiążą się do zwolnienia Menedżerów Oferty, Gwarantów Oferty oraz innych określonych osób z odpowiedzialności i obowiązku świadczenia z tytułu określonych roszczeń, zobowiązań lub kosztów, jakie mogą zostać dochodzone lub zostaną poniesione przez Menedżerów Oferty, Gwarantów Oferty lub określone osoby w związku z Umową o Gwarantowanie Oferty (tzw. klauzula indemnifikacyjna).

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie zawierała standardowe zobowiązania Menedżerów Oferty co do zakresu terytorialnego podejmowanych działań promocyjnych oraz zobowiązanie do podejmowania działań promocyjnych jedynie w stosunku do określonych kategorii inwestorów instytucjonalnych oraz w każdym przypadku zgodnie z prawem jurysdykcji, gdzie takie działania będą podejmowane.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie przewidywać, że Spółka oraz Akcjonariusz Sprzedający będą podlegali umownemu ograniczeniu zbywalności Akcji oraz emisji akcji.

W zakresie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja o zawarciu Umowy o Gwarantowanie Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy

o Ofercie. W przypadku, gdy w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego zmiana warunków Umowy o Gwarantowanie Oferty lub terminu jej zawarcia mogłaby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę Akcji Oferowanych, informacja ta zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do niniejszego Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie. Informacja o niezawarciu Umowy o Gwarantowanie Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie aneksu do niniejszego Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie. Przekazanie do publicznej wiadomości informacji na temat Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych, a także ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty oraz liczby Akcji Oferowanych przeznaczonych dla poszczególnych kategorii inwestorów w trybie art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie będzie równoznaczne z zawarciem Aneksu Cenowego na warunkach określonych w powyższej informacji.

Działania Stabilizacyjne

Nie później niż w dniu 3 grudnia 2013 roku planowane jest zawarcie przez Akcjonariusza Sprzedającego i Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie oraz UniCredit CAIB Poland S.A. („**Menedżerowie Stabilizujący**”) umowy o stabilizację („**Umowa o Stabilizację**”).

Celem zawarcia Umowy o Stabilizację będzie w szczególności umożliwienie dokonywania przez Menedżerów Stabilizujących transakcji stabilizacyjnych i ich rozliczenia oraz umożliwienie finansowania transakcji stabilizacyjnych.

Planowane jest, że, w przypadku zawarcia Umowy o Stabilizację, w związku z Ofertą Menedżerowie Stabilizujący będą mogli nabywać na GPW Akcje serii AA w liczbie nie większej niż 10% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących i jednocześnie nie większej niż liczba Akcji serii AA przydzielonych w Opcji Nadprzydziału („**Liczba Akcji Stabilizujących**”), w celu stabilizacji kursu giełdowego Akcji serii AA na poziomie wyższym niż poziom, który ustaliłby się, gdyby działania takie nie były podejmowane. Nabywanie Akcji serii AA w ramach transakcji stabilizacyjnych będzie mogło mieć miejsce na zasadach określonych w Rozporządzeniu w Sprawie Stabilizacji. Transakcje nabycia Akcji serii AA w ramach transakcji stabilizacyjnych będą mogły być dokonywane jedynie w okresie rozpoczynającym się w dniu pierwszego notowania Akcji serii AA na GPW i upływającym z 30 dniem od dnia pierwszego notowania Akcji serii AA na GPW („**Okres Stabilizacji**”). Transakcje nabycia Akcji serii AA będą mogły być dokonywane jedynie po cenie nie wyższej niż Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Menedżerowie Stabilizujący nie będą jednak zobowiązani do podjęcia jakichkolwiek działań stabilizacyjnych. Jeśli działania takie zostaną podjęte przez Menedżerów Stabilizujących, mogą one zostać przerwane w każdym czasie, jednak nie później niż z upływem Okresu Stabilizacji.

Nie ma pewności, że jeśli działania stabilizacyjne zostaną podjęte, to przyniosą one przewidywane skutki.

Planowane jest, że w przypadku zawarcia Umowy o Stabilizację, Akcjonariusz Sprzedający udzieli na rzecz Menedżerów Stabilizujących pożyczki Akcji serii AA w celu dokonania dodatkowego przydziału Akcji serii AA na rzecz niektórych Inwestorów Instytucjonalnych (na rachunek których będą działać Menedżerowie Oferty), których deklaracje zainteresowania złożone w procesie budowania księgi popytu nie zostaną uwzględnione, w całości lub w części, w zaproszeniach do złożenia zapisu na Akcje Oferowane („**Opcja Nadprzydziału**”). Opcją Nadprzydziału zostaną objęte Akcje serii AA w liczbie nie większej niż liczba, na którą opiewają deklaracje zainteresowania Inwestorów Instytucjonalnych, na rachunek których będą działać Menedżerowie Oferty i jednocześnie nie większa niż 10% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących. Opcja Nadprzydziału nie będzie częścią Oferty, nie będzie ofertą publiczną i nie jest objęta Prospektem. Cena Akcji w Opcji Nadprzydziału będzie równa Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. Sprzedaż Akcji w Opcji Nadprzydziału na rzecz Inwestorów Instytucjonalnych (na rachunek których będą działać Menedżerowie Oferty) będzie rozliczana w tym samym czasie, co sprzedaż Akcji Oferowanych przez Akcjonariusza Sprzedającego w ramach Oferty Inwestorom Instytucjonalnym.

W przypadku zawarcia Umowy o Stabilizację w ramach tej umowy Akcjonariusz Sprzedający udzieli Menedżerom Stabilizującym opcji kupna Akcji serii AA w liczbie równej liczbie Akcji serii AA przydzielonych w Opcji Nadprzydziału pomniejszonej o liczbę akcji nabytych przez Menedżerów Stabilizujących w ramach działań stabilizacyjnych („**Opcja Greenshoe**”). Opcja Greenshoe zostanie udzielona w związku ze stabilizacją pomocniczą w rozumieniu Rozporządzenia w Sprawie Stabilizacji celem pokrycia krótkich pozycji Menedżerów Stabilizujących powstałych w wyniku Opcji Nadprzydziału. Opcja Greenshoe będzie mogła zostać wykonana jednorazowo do upływu Okresu Stabilizacji. Wykonanie Opcji Greenshoe nastąpi po Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. Koszt udzielenia Opcji Greenshoe będzie powiązany z wykonanymi działaniami stabilizacyjnymi. Menedżerowi Stabilizujący będą uprawnieni do prowizji od Akcjonariusza Sprzedającego określonej w Umowie o Stabilizację oraz do zwrotu kosztów działań stabilizacyjnych.

Liczba Akcji serii AA, jakie mogą zostać nabyte w wykonaniu Opcji Greenshoe, będzie równa liczbie Akcji serii AA

	<p>przydzielonych w Opcji Nadprzydziału, pomniejszonej o liczbę akcji nabytych przez Menedżerów Stabilizujących w ramach działań stabilizacyjnych.</p> <p>Intencją Akcjonariusza Sprzedającego jest, aby Akcjonariusz Sprzedający posiadał po zakończeniu Oferty i zakończeniu działań stabilizacyjnych nie mniej niż 207.040.000 akcji Spółki stanowiących nie mniej niż 50,00% kapitału zakładowego Spółki, uprawniających do wykonywania nie mniej niż 62,96% głosów na Walnym Zgromadzeniu.</p> <p>W zakresie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja o zawarciu Umowy o Stabilizację i jej stronach, zostanie podana do publicznej wiadomości w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie Publicznej. W przypadku, gdy w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego niezawarcie Umowy o Stabilizację, zmiana jej warunków lub terminu jej zawarcia mogłaby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę Akcji Oferowanych, informacja ta zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do niniejszego Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie Publicznej.</p> <p>Informacje na temat stabilizacji będą przekazywane na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu w Sprawie Stabilizacji.</p>
<p>E.4</p> <p>Podmioty zaangażowane w Ofertę</p>	<p>Opis interesów, włącznie z konfliktem interesów, o istotnym znaczeniu dla emisji lub oferty.</p> <p>Wynagrodzenie Menedżerów Oferty jest ściśle powiązane z wpływami uzyskanymi ze sprzedaży Akcji Oferowanych.</p> <p>Każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych (większość z nich jako część międzynarodowych instytucji finansowych, w tym o zasięgu globalnym, świadczących usługi finansowe) jest lub może być zaangażowany w działalność w zakresie bankowości inwestycyjnej, papierów wartościowych, zarządzania inwestycjami oraz indywidualnego zarządzania majątkiem. W zakresie działalności dotyczącej papierów wartościowych zajmują się lub mogą się zajmować subemisją papierów wartościowych, obrotem papierami wartościowymi (na rachunek własny lub klientów), usługami maklerskimi, obrotem walutami, obrotem na giełdach towarowych i instrumentami pochodnymi (na rachunek własny lub klientów), a także świadczeniem usług maklerskich, usług bankowości inwestycyjnej, sporządzaniem analiz, jak również usług finansowania i doradztwa finansowego. W zakresie dozwolonym przez obowiązujące przepisy prawa i zasady dotyczące konfliktu interesów dotyczące prowadzenia działalności maklerskiej i w ramach bankowości inwestycyjnej: (a) w normalnym toku działalności związanych z dokonywaniem obrotu instrumentami finansowymi, usług maklerskich lub usług finansowania, każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych może w dowolnym czasie posiadać inwestycje długo- lub krótkoterminowe, zapewniać finansowanie inwestycji oraz może – na rachunek własny lub swoich klientów – angażować się w obrót lub w inny sposób strukturyzować lub przeprowadzać transakcje dotyczące dłużnych lub udziałowych papierów wartościowych lub kredytów uprzywilejowanych dowolnego podmiotu uczestniczącego w Ofercie, lub transakcje dotyczące jakiegokolwiek waluty albo towaru związanych z Ofertą, lub transakcje dotyczące dowolnych powiązanych instrumentów pochodnych; (b) każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych, ich dyrektorzy, członkowie organów zarządzających lub nadzorczych, członkowie kadry kierowniczej i pracownicy mogą w dowolnym czasie inwestować na własny rachunek lub zarządzać funduszami inwestującymi na własny rachunek w dłużne lub udziałowe papiery wartościowe emitowane przez dowolny podmiot uczestniczący w Ofercie, w jakiegokolwiek waluty lub towary związane z Ofertą, lub w jakiegokolwiek powiązane instrumenty pochodne; (c) każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych może w dowolnym czasie dokonywać w zwykłym toku czynności maklerskich na rzecz jakiegokolwiek podmiotu uczestniczącego w Ofercie.</p>
<p>E.5</p> <p>Akcjonariusz Sprzedający; Umowy typu „lock-up”</p>	<p>Imię i nazwisko (nazwa) osoby lub podmiotu oferującego papier wartościowy do sprzedaży.</p> <p>Akcjonariusz Sprzedający</p> <p>Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej</p> <p>Umowne Ograniczenia zbywalności Akcji</p> <p><i>Akcjonariusz Sprzedający</i></p> <p>Przewiduje się, że w Umowie o Gwarantowanie Oferty Akcjonariusz Sprzedający zobowiąże się, że do zakończenia okresu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW, bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów (o której Globalni Współkoordynatorzy poinformują Współprowadzących Księgę Popytu w najkrótszym możliwym terminie po jej udzieleniu) i z zastrzeżeniem uzgodnionych wyjątków (i) nie wyemituje, nie zastawi, nie zaoferuje, nie sprzeda, nie przeniesie, ani nie obciąży w inny sposób (ani nie ogłosi publicznie emisji, zastawienia, oferty, sprzedaży, zbycia lub obciążenia) jakichkolwiek Akcji (ani żadnych innych papierów wartościowych zamiennych lub wymiennych na Akcje, w tym udziałów uprawniających, bezpośrednio lub pośrednio, do nabycia lub objęcia Akcji) ani (ii) nie zawrze transakcji swapowej ani innej transakcji (w tym dotyczącej przyznania</p>

	<p>opcji kupna, praw lub warrantów dotyczących akcji) przenoszącej, w całości lub częściowo, ekonomiczne konsekwencje własności Akcji lub opcji.</p> <p><i>Spółka</i></p> <p>Przewiduje się, że w Umowie o Gwarantowanie Oferty Spółka zobowiąże się, że do zakończenia okresu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW, bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów (o której Globalni Współkoordynatorzy poinformują Współprowadzących Księgę Popytu w najkrótszym możliwym terminie po jej udzieleniu) i z zastrzeżeniem uzgodnionych wyjątków (i) nie wyemituje, nie zastawi, nie zaoferuje, nie sprzeda, nie przeniesie ani nie obciąży w inny sposób (ani nie ogłosi publicznie emisji, zastawienia, oferty, sprzedaży, zbycia lub obciążenia) jakichkolwiek Akcji (ani żadnych innych papierów wartościowych zamiennych lub wymiennych na Akcje, w tym papierów wartościowych uprawniających, bezpośrednio lub pośrednio, do nabycia lub objęcia Akcji) ani (ii) nie zawrze transakcji swapowej ani innej transakcji (w tym dotyczącej przyznania opcji zakupu, praw lub warrantów) przenoszącej, w całości lub częściowo, ekonomiczne konsekwencje własności Akcji lub opcji.</p> <p>W zakresie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja o modyfikacji zobowiązań Spółki i Akcjonariusza Sprzedającego ograniczających zbywalność lub emisję akcji zostanie podana do publicznej wiadomości w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie. W przypadku gdy w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego zmiana warunków powyższych zobowiązań lub terminu ich zaciągnięcia mogłaby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę Akcji Oferowanych, informacja ta zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu.</p>																																																
<p>E.6</p> <p>Rozwodnienie</p>	<p>Wielkość i wartość procentowa natychmiastowego rozwodnienia spowodowanego ofertą.</p> <p>W wyniku Oferty nie dojdzie do rozwodnienia akcjonariatu Spółki. W przypadku zbycia Akcji Oferowanych w ramach Oferty oraz w przypadku zbycia Akcji serii AA w Opcji Nadprzydziału zmniejszeniu ulegnie udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Emitenta oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu. Poniższa tabela przedstawia informacje dotyczące struktury akcjonariatu Spółki po zakończeniu Oferty, przy założeniu sprzedaży przez Skarb Państwa maksymalnej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty, zbycia maksymalnej liczby Akcji serii AA w Opcji Nadprzydziału (t.j. łącznie sprzedaży i zbycia 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki) oraz całkowitym wykonaniu Opcji Greenshoe.</p> <table border="1" data-bbox="343 1120 1396 1321"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Nazwa akcjonariusza</th> <th colspan="4">Po zakończeniu Oferty (całkowite wykonanie Opcji Greenshoe)</th> </tr> <tr> <th>Akcje</th> <th>(%)</th> <th>Głosy</th> <th>(%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Skarb Państwa</td> <td>207.040.000</td> <td>50,00</td> <td>351.968.000</td> <td>62,96</td> </tr> <tr> <td>Inni.....</td> <td>207.027.114</td> <td>50,00</td> <td>207.027.114</td> <td>37,04</td> </tr> <tr> <td>Razem</td> <td>414.067.114</td> <td>100,00</td> <td>558.995.114</td> <td>100,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>Poniższa tabela przedstawia informacje dotyczące struktury akcjonariatu Spółki po zakończeniu Oferty, przy założeniu sprzedaży przez Skarb Państwa maksymalnej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty, zbycia maksymalnej liczby Akcji serii AA w Opcji Nadprzydziału (t.j. łącznie sprzedaży i zbycia 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki) oraz braku wykonania Opcji Greenshoe.</p> <table border="1" data-bbox="343 1478 1396 1680"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Nazwa akcjonariusza</th> <th colspan="4">Po zakończeniu Oferty (brak wykonania Opcji Greenshoe)</th> </tr> <tr> <th>Akcje</th> <th>(%)</th> <th>Głosy</th> <th>(%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Skarb Państwa</td> <td>221.192.206</td> <td>53,00</td> <td>366.120.206</td> <td>65,50</td> </tr> <tr> <td>Inni</td> <td>192.874.908</td> <td>47,00</td> <td>192.874.908</td> <td>34,50</td> </tr> <tr> <td>Razem</td> <td>414.067.114</td> <td>100,00</td> <td>558.995.114</td> <td>100,00</td> </tr> </tbody> </table>	Nazwa akcjonariusza	Po zakończeniu Oferty (całkowite wykonanie Opcji Greenshoe)				Akcje	(%)	Głosy	(%)	Skarb Państwa	207.040.000	50,00	351.968.000	62,96	Inni.....	207.027.114	50,00	207.027.114	37,04	Razem	414.067.114	100,00	558.995.114	100,00	Nazwa akcjonariusza	Po zakończeniu Oferty (brak wykonania Opcji Greenshoe)				Akcje	(%)	Głosy	(%)	Skarb Państwa	221.192.206	53,00	366.120.206	65,50	Inni	192.874.908	47,00	192.874.908	34,50	Razem	414.067.114	100,00	558.995.114	100,00
Nazwa akcjonariusza	Po zakończeniu Oferty (całkowite wykonanie Opcji Greenshoe)																																																
	Akcje	(%)	Głosy	(%)																																													
Skarb Państwa	207.040.000	50,00	351.968.000	62,96																																													
Inni.....	207.027.114	50,00	207.027.114	37,04																																													
Razem	414.067.114	100,00	558.995.114	100,00																																													
Nazwa akcjonariusza	Po zakończeniu Oferty (brak wykonania Opcji Greenshoe)																																																
	Akcje	(%)	Głosy	(%)																																													
Skarb Państwa	221.192.206	53,00	366.120.206	65,50																																													
Inni	192.874.908	47,00	192.874.908	34,50																																													
Razem	414.067.114	100,00	558.995.114	100,00																																													
<p>E.7</p> <p>Koszty pobierane od inwestora</p>	<p>Szacunkowe koszty pobierane od inwestora przez emitenta lub oferującego.</p> <p>Złożenie zapisu na Akcje Oferowane nie jest związane z dodatkowymi opłatami. Inwestor powinien jednak zwrócić uwagę na inne koszty pośrednio związane z subskrybowaniem Akcji Oferowanych, w tym w szczególności koszty prowizji maklerskiej za złożenie zlecenia/zapisu, założenia lub prowadzenia rachunku inwestycyjnego oraz inne możliwe koszty bankowe związane z dokonywaniem wpłaty na Akcje Oferowane, ewentualne koszty wymiany walut obcych na polskie złote itp. Zwraca się także uwagę inwestorom, że wpłaty na Akcje Oferowane nie są oprocentowane i w przypadku zwrotu części lub całej wpłaconej kwoty inwestorowi nie przysługują odsetki ani odszkodowanie.</p>																																																

CZYNNIKI RYZYKA

Przed podjęciem decyzji inwestycyjnej każdy potencjalny nabywca Akcji Oferowanych powinien uważnie przeanalizować wszystkie omówione poniżej czynniki ryzyka, a także pozostałe informacje zamieszczone w Prospekcie. Ziszczenie się nawet części z opisanych czynników ryzyka może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju. W wyniku ziszczenia się jednego lub kilku opisanych poniżej czynników ryzyka cena rynkowa Akcji Oferowanych może się obniżyć, co naraziłoby inwestorów na stratę całości lub części zainwestowanych środków. Przedstawione czynniki ryzyka nie muszą być jedynymi, jakie mogą zagrażać Grupie, a inwestorzy powinni uwzględnić także inne czynniki, podejmując decyzję inwestycyjną. W szczególności dodatkowe czynniki ryzyka, w tym ryzyka nieujawnione na dzień Prospektu, lub czynniki ryzyka, które uznajemy za nieistotne, mogą mieć negatywny wpływ na Grupę oraz negatywnie wpłynąć na inwestycję w Akcje Oferowane. Inwestorzy powinni szczególnie ostrożnie ocenić ryzyka związane z inwestycją i zdecydować, samodzielnie lub po zasięgnięciu w tym względzie porad odpowiednich doradców prawnych, podatkowych, finansowych lub innych, czy, w szczególności w ich świetle, uznają dokonanie inwestycji za słuszną.

Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością

Prezes URE może opóźnić lub odmówić zatwierdzenia taryf dla dystrybucji i obrotu energią elektryczną lub dystrybucji ciepła, a zatwierdzone taryfy mogą nie pokryć kosztów działalności spółek z Grupy lub nie zapewnić im oczekiwanego zwrotu z kapitału

Nasze wyniki finansowe w znacznym stopniu zależą od poziomu cen, jakie nasi klienci płacą za usługi dystrybucji oraz zakup energii elektrycznej i ciepła. Poziom cen z kolei zależy od stosowanych przez nas taryf, spośród których część wymaga zatwierdzenia przez Prezesa URE. Na dzień Prospektu spośród obszarów działalności, w które jesteśmy zaangażowani, w praktyce, zatwierdzaniu przez Prezesa URE podlegają taryfy dla dystrybucji energii elektrycznej oraz sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców z grupy taryfowej G, tzn. przede wszystkim odbiorców detalicznych (głównie gospodarstw domowych), jak również taryfy dla dystrybucji i sprzedaży ciepła.

Taryfy ustalane zgodnie z Prawem Energetycznym powinny zapewnić pokrycie uzasadnionych kosztów prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych wraz z uzasadnionym zwrotem z zaangażowanego kapitału, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat. Do kompetencji Prezesa URE, w sferze taryf, należy między innymi: (a) zatwierdzanie i kontrolowanie stosowania taryf, w tym analizowanie i weryfikowanie wysokości kosztów przyjmowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne do kalkulacji taryf przedkładanych do zatwierdzenia; oraz (b) ustalanie uzasadnionego zwrotu z kapitału. Decyzje Prezesa URE w tym zakresie charakteryzują się dużą uznaniowością. W procesie zatwierdzania taryf Prezes URE może kwestionować wysokość kosztów przyjmowanych przez przedsiębiorstwa energetyczne do kalkulacji taryf, nie uznawać niektórych kosztów za koszty uzasadnione, a także kwestionować wartość aktywów przyjmowaną do ustalenia uzasadnionego zwrotu z kapitału. Istnieje ryzyko, że nasze taryfy nie zostaną zatwierdzone, zostaną zatwierdzone z opóźnieniem lub zostaną zatwierdzone w innym kształcie niż pierwotnie przez nas wnioskowane. W szczególności, realizowany przez nas w obszarze dystrybucji plan inwestycyjny może spowodować wzrost wartości regulacyjnej aktywów (WRA) niezwiązanych bezpośrednio ze zwiększeniem ilości energii dostarczanej do odbiorców przyłączonych do naszej sieci (na przykład związanych z przyłączeniem OZE), co mogłoby spowodować wzrost wysokości amortyzacji oraz zwrotu z kapitału (które są uwzględniane w kalkulacji taryf dla dystrybucji) w stopniu istotnie wyższym niż w przypadku pozostałych OSD. Aby zapobiec dysproporcji w obciążeniu naszych odbiorców kosztami usług dystrybucyjnych, w porównaniu z odbiorcami pozostałych OSD, Prezes URE mógłby podjąć działania mające na celu ograniczenie wzrostu naszej taryfy dla dystrybucji, co mogłoby spowodować zatwierdzenie naszej taryfy dla dystrybucji na niższym poziomie niż wnioskowany przez nas.

Powyższe czynniki mogą prowadzić do braku możliwości ustalenia przez nas taryf na poziomie zapewniającym pokrycie ponoszonych przez nas kosztów lub osiągnięcie oczekiwanego przez nas zwrotu z zaangażowanego kapitału. Wydłużający się proces zatwierdzania nowych taryf przez Prezesa URE może również prowadzić do opóźnień w ich wprowadzaniu.

W praktyce taryfy są zatwierdzane na okres jednego roku. Wystąpiły też przypadki przedłużenia przez Prezesa URE obowiązywania naszej taryfy na okres dłuższy niż rok i zatwierdzenia taryfy na okres krótszy niż rok. Jeżeli w okresie obowiązywania taryfy poniesiemy wyższe niż planowaliśmy lub dodatkowe, nieprzewidziane koszty, w tym związane ze wzrostem cen energii elektrycznej nabywanej poza Grupą w celu dalszej odsprzedaży, lub jeżeli ilość dystrybuowanej przez nas energii elektrycznej będzie niższa od przewidywanej na potrzeby kalkulacji taryfy, będziemy mieć ograniczone możliwości zmiany obowiązującej taryfy w celu odzwierciedlenia w niej takich wyższych lub dodatkowych kosztów lub zmniejszenia ilości dystrybuowanej przez nas energii elektrycznej. W praktyce Prezes URE godzi się na zmianę decyzji o zatwierdzeniu obowiązującej taryfy tylko w przypadku znaczącego wzrostu kosztów z przyczyn niezależnych od przedsiębiorstwa energetycznego. Prezes URE może także ustalić z urzędu, w drodze decyzji, współczynniki korekcyjne, które będziemy obowiązani stosować i które mogą spowodować obniżenie cen i stawek opłat określonych w zatwierdzonej uprzednio taryfie. Brak lub opóźnienie zatwierdzenia przez Prezesa URE taryf lub zatwierdzenie taryf niepokrywających naszych kosztów operacyjnych może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Zgodnie z obecną metodologią wyliczania taryf dystrybucyjnych, na ich wysokość wpływają czynniki, na które nie mamy wpływu, takie jak stopa zwrotu z polskich obligacji skarbowych; ponadto metodologia wyliczania taryf dystrybucyjnych może ulec zmianie

Przychody naszego segmentu dystrybucji, który wygenerował 75,7% naszej skonsolidowanej EBITDA w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku, zależą w istotnej mierze od poziomu stawek za usługi dystrybucyjne wynikających z zatwierdzonej przez Prezesa URE taryfy, wyliczonej zgodnie z metodologią ustaloną i zatwierdzoną przez Prezesa URE. Metodologia stosowana obecnie przy zatwierdzaniu taryf, opisana jest w dwóch publicznie dostępnych dokumentach, zatytułowanych „Taryfy OSD na rok 2012” i „Taryfy OSD na rok 2013”. Ważnym elementem wzoru wykorzystywanego do ustalania taryf jest sposób określania uzasadnionego zwrotu z kapitału zaangażowanego w działalność dystrybucyjną. Zwrot taki wyliczany jest na podstawie średniego ważonego kosztu kapitału (*weighted average cost of capital*, WACC) oraz wartości regulacyjnej aktywów. Istotnym czynnikiem wpływającym na wysokość uzasadnionego WACC jest wartość stopy wolnej od ryzyka ustalonej na podstawie rentowności 10-letnich obligacji Skarbu Państwa, o stałym oprocentowaniu i najdłuższym okresie zapadalności (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Taryfy – Stawki opłat za usługi dystrybucji energii elektrycznej”). Gdy rentowność obligacji skarbowych spada, poziom taryf za usługi dystrybucyjne może ulec istotnemu obniżeniu, co z kolei może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju. Więcej informacji na temat metody wyliczania taryf na usługi dystrybucyjne przedstawiono w rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Taryfy”. Istnieje ryzyko, że w przyszłości Prezes URE może zmienić parametry istotne dla wyliczenia średniego rocznego kosztu kapitału, a w szczególności zasady wyznaczania stopy wolnej od ryzyka oraz modelowego współczynnika poziomu zadłużenia. Według publicznych zapowiedzi, intencją Prezesa URE jest zmiana obecnie stosowanych zasad wyliczania taryf dystrybucyjnych z początkiem 2016 roku. Zgodnie z informacją Prezesa URE z 30 sierpnia 2013 roku, nowe zasady regulacji OSD powinny uwzględniać nie tylko aktualizację podejścia do wyznaczania średnioważonego kosztu kapitału oraz dokonanie oceny efektywności kosztów operacyjnych i wolumenu różnicy bilansowej, lecz również elementy regulacji jakościowej. Skutkiem wprowadzenia nowej metodologii może być obniżka poziomu stawek za usługi dystrybucyjne, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Krajowy system wsparcia dla wytwarzania energii z OZE może zostać znacząco zmieniony

Podobnie jak inne przedsiębiorstwa wytwarzające energię elektryczną z OZE, korzystamy z mechanizmów wsparcia dla OZE, które stanowią istotne źródło przychodu naszego segmentu wytwarzania. Wśród największych grup energetycznych w Polsce zajmujemy wiodącą pozycję pod względem produkcji energii w elektrowniach wodnych oraz pod względem udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w łącznym wolumenie wytwarzanej energii elektrycznej. Energia elektryczna pochodząca z OZE stanowiła 31,6% łącznej ilości energii elektrycznej wytworzonej przez nas w 2012 roku. Obecnie prowadzone są prace legislacyjne zmierzające do zreformowania istniejącego systemu wsparcia dla wytwórców energii elektrycznej z OZE (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Planowane zmiany regulacji prawnych – Nowe regulacje energetyczne”).

Zgodnie z projektem ustawy o odnawialnych źródłach energii przedstawionym w dniu 13 listopada 2013 roku przez Ministerstwo Gospodarki („Projekt Ustawy o OZE”), zmianie mają ulec mechanizmy wsparcia wytwarzania energii z OZE, zarówno w instalacjach działających w dniu wejścia w życie nowych przepisów, jak i w instalacjach, które rozpoczną wytwarzanie energii po ich wejściu w życie. Projekt Ustawy o OZE przewiduje między innymi wyłączenie z mechanizmów wsparcia istniejących elektrowni wodnych o łącznej zainstalowanej mocy elektrycznej powyżej 1 MW, co dotyczyłoby także części elektrowni wodnych wchodzących w skład Grupy, w tym elektrowni wodnej we Włocławku. Projekt przewiduje także istotne ograniczenie wsparcia dla instalacji spalania wielopaliwowego, w tym instalacji współspalania biomasy w Elektrowni Ostrołęka, w szczególności poprzez objęcie systemem wsparcia poziomu wytwarzania energii elektrycznej określonego na podstawie danych historycznych, redukcję liczby przysługujących zielonych certyfikatów na jednostkę wytworzonej energii elektrycznej oraz umożliwienie udziału w systemie aukcyjnym wyłącznie dla części instalacji współspalania biomasy (tzw. instalacji dedykowanych). Projekt Ustawy o OZE zakłada, iż łączny okres wsparcia zarówno dla instalacji OZE działających w dniu wejścia w życie nowych przepisów, jak i nowych instalacji, będzie wynosił maksymalnie 15 lat.

Projekt Ustawy o OZE przewiduje obowiązek dokonywania przez podmioty wskazane przez URE spośród sprzedawców energii elektrycznej o największym wolumenie sprzedaży (tzw. „sprzedawca zobowiązany”) zakupu energii elektrycznej w systemie aukcyjnym. Projekt Ustawy o OZE przewiduje także system wyrównywania sprzedawcom zobowiązanym różnic pomiędzy ceną zakupu ustaloną w aukcji a ceną sprzedaży energii elektrycznej ze środków pochodzących z tzw. opłaty OZE uiszczanej przez odbiorców końcowych i rozliczanej ze sprzedawcami zobowiązanymi przez spółkę celową Skarbu Państwa, Operatora Rozliczeń Energii Odnawialnej S.A. Nie można wykluczyć, że przewidywany system wyrównywania różnic w oparciu o rozliczenia opłaty OZE nie zapewni sprzedawcom zobowiązanym pokrycia różnicy z tytułu zakupu energii elektrycznej w systemie aukcyjnym po cenie wyższej niż cena jej sprzedaży. Dodatkowo, przedstawiona propozycja zakłada, iż ma zostać wprowadzony obowiązek obrotu częścią zielonych certyfikatów na giełdzie towarowej lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący rynek regulowany.

Przewiduje się, że powyższe zmiany przewidziane w Projekcie Ustawy o OZE weszłyby w życie po przyjęciu ich w drodze odpowiedniej ścieżki legislacyjnej oraz uzyskaniu ewentualnej zgody Komisji Europejskiej. W szczególności po przyjęciu Projektu Ustawy o OZE przez Radę Ministrów, miałby on zostać skierowany do Sejmu, jednakże na obecnym etapie termin przyjęcia Projektu Ustawy o OZE przez Radę

Ministrów, harmonogram prac parlamentarnych nad tą ustawą ani jej ostateczny kształt nie są możliwe do przewidzenia. Uwzględniając zakres i charakter proponowanych zmian w stosunku do obecnie obowiązującego systemu wsparcia, szczegółowe ustalenia dotyczące mechanizmów wsparcia wytwarzania energii z OZE są obecnie przedmiotem opiniowania i konsultacji, co dodatkowo zwiększa niepewność i sprawia, że trudno przewidzieć ostateczny kształt przyszłych mechanizmów wsparcia dla OZE.

Wprowadzenie nowego systemu wsparcia zgodnie z Projektem Ustawy o OZE lub inna niekorzystna zmiana istniejącego mechanizmu wsparcia dla OZE może mieć istotny negatywny wpływ na opłacalność wytwarzania energii elektrycznej z OZE, podaż oraz ceny świadectw pochodzenia, jak również na rentowność działalności w obrocie energią elektryczną, a co za tym idzie, mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz plany inwestycyjne i perspektywy rozwoju.

W przypadku spełnienia się przesłanek wskazujących na utratę wartości naszych rzeczowych aktywów trwałych będziemy zobowiązani dokonać odpisów aktualizujących ich wartość

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego dokonujemy oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych. Analizie podlegają zarówno czynniki zewnętrzne, w tym zmiany o charakterze technologicznym, rynkowym, gospodarczym lub prawnym w otoczeniu, w którym prowadzimy działalność lub też na rynkach, do obsługi których nasze aktywa są wykorzystywane, jak i czynniki wewnętrzne związane z fizycznym stanem rzeczowych składników aktywów oraz zmianami w sposobie ich wykorzystywania. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, przeprowadzamy testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych. W przeszłości przeprowadzaliśmy testy na utratę wartości naszych aktywów, w wyniku których aktualizowaliśmy wartość rzeczowych aktywów trwałych, w tym w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku dokonaliśmy odpisu aktualizującego w związku z przeszacowaniem wartości rzeczowych aktywów trwałych Elektrowni Ostrołęka B w wysokości 123,4 mln PLN, w roku zakończonym 31 grudnia 2012 dokonaliśmy odpisu aktualizującego w związku ze wstrzymaniem projektu inwestycyjnego Ostrołęka C w wysokości 122,6 mln PLN, natomiast w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku dokonaliśmy odpisu aktualizującego wartość środków trwałych Elektrowni Ostrołęka A w wysokości 47,2 mln PLN w związku z utratą istotnego odbiorcy ciepła. Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość księgowa rzeczowych aktywów trwałych Elektrowni Ostrołęka A, B i C pomniejszona o odpisy aktualizujące wynosiła 517,1 mln PLN. W wyniku negatywnych zmian sytuacji makroekonomicznej, zmian na rynku energii elektrycznej (m.in. związanych z obserwowanym spadkiem cen energii elektrycznej oraz pogorszeniem długoterminowych prognoz istotnych zmiennych rynkowych wpływających na naszą rentowność), zmian regulacyjnych, w tym w szczególności związanych z metodologią kalkulacji taryf oraz planowanymi zmianami krajowego systemu wsparcia dla wytwarzania energii z OZE (zobacz „– Krajowy system wsparcia dla wytwarzania energii z OZE może zostać znacząco zmieniony” powyżej), jak również zmian wewnętrznej sytuacji operacyjnej spółek z Grupy (m.in. wzrost kosztów, utrata koncesji lub innych zezwoleń administracyjnych), zmian kwalifikacji obszarów biznesowych, zaprzestania działalności lub prowadzenia określonych inwestycji, może wystąpić potrzeba ustalenia nowej, niższej wartości posiadanych przez nas składników majątku. Ponadto w odniesieniu do rzeczowych aktywów trwałych oraz projektów inwestycyjnych nabytych w wyniku przeprowadzonych przez ENERGA Hydro akwizycji aktywów wiatrowych (zobacz „Opis działalności – Akwizycje”), z uwagi na niepewność w przedmiocie możliwości dokonania realnej weryfikacji fizycznego stanu rzeczowych składników aktywów trwałych oraz zmiany w sposobie i intensywności ich wykorzystywania na nasze potrzeby, a także zachodzące zmiany na rynku energii elektrycznej, nie możemy wykluczyć, że dojdzie do zmniejszenia wartości tych rzeczowych aktywów trwałych oraz projektów inwestycyjnych farm wiatrowych, co może skutkować koniecznością dokonania odpisów aktualizujących ich wartość. Konieczność dokonywania odpisów aktualizujących wartość naszych aktywów trwałych w przyszłości może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe oraz sytuację finansową.

Prezes URE może rozszerzyć zakres dokumentacji wymaganej w postępowaniach dotyczących wydania tzw. zielonych certyfikatów ze współspalania biomasy, powodując wydłużenie czasu oczekiwania na ich wydanie

W związku ze stopniowym rozszerzaniem przez Prezesa URE zakresu wymaganej do dostarczenia dokumentacji, odnotowujemy wydłużenie czasu trwania postępowań o wydanie świadectw pochodzenia energii ze współspalania biomasy. Nie możemy wykluczyć dalszego rozszerzania zakresu wymaganej przez Prezesa URE dokumentacji, a co za tym idzie, dalszego wydłużenia czasu trwania postępowań dotyczących wydania zielonych certyfikatów ze współspalania biomasy. Nie możemy także wykluczyć, że nie będziemy w stanie spełnić wymogów regulacyjnych niezbędnych dla uzyskania takich certyfikatów. Wydłużanie tych postępowań, nieotrzymanie przez nas certyfikatów ze współspalania biomasy oraz spadek cen zielonych certyfikatów może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Nasze wyniki finansowe są uzależnione od cen energii elektrycznej i ciepła kształtowanych przez czynniki zewnętrzne

Większość naszych przychodów pochodzi z działalności w zakresie dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej, część zaś ze sprzedaży i dystrybucji ciepła. W efekcie nasze przychody są uzależnione, między innymi, od cen energii elektrycznej i ciepła. Ceny energii elektrycznej i ciepła, jak i warunki ich wytwarzania i dystrybucji zależą od wielu czynników, przy czym na niektóre z nich nie mamy wpływu lub nasz wpływ jest ograniczony. W szczególności nie mamy wpływu lub nasz wpływ jest ograniczony na dostępność i ceny paliw wykorzystywanych do wytwarzania energii elektrycznej i ciepła, koszty transportu, wysokość podatków, składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz innych kosztów pracy, kształt przepisów dotyczących ochrony środowiska, w tym dostępność i koszty uprawnień do emisji CO₂, poziom stóp procentowych, kursy walut i inne. Niektóre z tych czynników zależą od polityki państw innych niż Polska lub polityki organizacji

międzynarodowych lub ponadnarodowych (np. Unia Europejska). Ponadto w obecnych warunkach panujących na polskim rynku utrudnione jest zarządzanie polityką cenową w umowach dotyczących obrotu energią elektryczną. Jest to związane z brakiem długoterminowych indeksów cenowych oraz brakiem rozwiniętego i płynnego rynku instrumentów finansowych związanych z obrotem energią elektryczną. Powoduje to trudności w ustaleniu cen w umowach dotyczących obrotu energią elektryczną. Powyższe okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Nasze zdolności wytwórcze są niewystarczające dla zaspokojenia zobowiązań wynikających z umów sprzedaży energii elektrycznej

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku energia elektryczna wytworzona przez nasze jednostki wytwórcze stanowiła 6,7% sprzedanej przez nas na rzecz klientów zewnętrznych energii elektrycznej. Pozostałą część energii elektrycznej nabywamy od podmiotów zewnętrznych. W związku z tym istnieje ryzyko, że w sytuacjach nadwyżki popytu nad podażą energii elektrycznej w Polsce nie będziemy w stanie nabyć wystarczającej ilości energii elektrycznej lub nabyć jej po cenach umożliwiającym zrealizowanie dodatkowej marży na sprzedaży, w celu zaspokojenia naszych zobowiązań wynikających z zawartych przez nas umów sprzedaży energii elektrycznej. Sytuacja taka może mieć miejsce w szczególności, jeśli wraz z oczekiwanym wzrostem zużycia energii elektrycznej moce wytwórcze w Polsce nie zostaną zwiększone w wystarczającym stopniu. Nie planujemy istotnej zmiany naszego profilu działalności w nadchodzących latach. W związku z powyższym, biorąc pod uwagę ograniczone pokrycie sprzedaży energii elektrycznej produkcją własną, nasza oferta sprzedaży energii elektrycznej może być mniej konkurencyjna od oferty innych sprzedawców energii elektrycznej należących do grup kapitałowych posiadających większe moce wytwórcze, co może doprowadzić do utraty klientów i udziału w rynku oraz może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Możemy nie być w stanie skutecznie zabezpieczyć się przed skutkami zmian cen energii elektrycznej

Przychody naszego segmentu sprzedaży mają istotny wpływ na nasze skonsolidowane przychody. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku segment sprzedaży wygenerował 57,6% naszych przychodów ze sprzedaży na rzecz klientów zewnętrznych. W konsekwencji, czynniki wpływające na przychody, a także koszty, segmentu sprzedaży, w szczególności zmiany cen energii elektrycznej, mają istotny wpływ na nasze skonsolidowane przychody oraz zysk brutto ze sprzedaży. Wolumen energii elektrycznej, jaką sprzedajemy, znacząco przewyższa wolumen energii elektrycznej jaką wytwarzamy, dlatego aby zaspokoić zapotrzebowanie naszych odbiorców, kupujemy duże ilości energii od podmiotów trzecich. Zakupów, energii dokonujemy głównie na rynku hurtowym po obowiązujących cenach rynkowych oraz od wytwórców energii elektrycznej z OZE przyłączonych do naszej sieci dystrybucyjnej, zazwyczaj po cenach ustalanych w decyzjach Prezesa URE. Z tego względu jesteśmy narażeni na skutki wahań cen energii elektrycznej. Aby zabezpieczyć się przed niestabilnością rynkowych cen energii, różnicujemy okres obowiązywania naszych umów kupna energii i zawieramy zarówno kontrakty oparte na cenach stałych, jak i kontrakty oparte na cenach zmiennych. Możemy jednak nie być w stanie skutecznie zabezpieczyć się przed ryzykiem wahań cen energii elektrycznej, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na marżę naszego segmentu sprzedaży lub nawet zmusić nas do zakupu energii elektrycznej po cenach wyższych od cen, po których jesteśmy zobowiązani ją sprzedać zgodnie z zawartymi przez nas umowami. W szczególności dostarczamy duże ilości energii elektrycznej do odbiorców z grupy taryfowej G, tzn. do odbiorców detalicznych (głównie gospodarstw domowych). Taryfa dla tych odbiorców jest okresowo zatwierdzana przez Prezesa URE. W konsekwencji, w przypadku wzrostu cen energii elektrycznej kupowanej przez nas od podmiotów zewnętrznych w danym okresie miałyby to istotny wpływ na uzyskiwaną przez nas marżę, a jeżeli ceny zakupu wzrosłyby ponad taryfę grupy G ustaloną na dany okres, moglibyśmy być zmuszeni sprzedawać energię elektryczną ze stratą. Ponadto część ponoszonych przez nas kosztów stanowią koszty stałe oraz koszty, na które nie mamy wpływu, w związku z czym nie mogą one zostać obniżone nawet w okresach obowiązywania niższych cen energii elektrycznej. Wszystkie omawiane czynniki mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Realizacja naszych projektów inwestycyjnych może zostać opóźniona lub projekty te mogą nie zostać zrealizowane, nie przynieść spodziewanego zwrotu lub w inny sposób nie spełnić oczekiwań

Nasz program inwestycyjny na lata 2013-2021 obejmuje podstawowe i fakultatywne projekty inwestycyjne w kwotach, odpowiednio, 15.903 mln PLN i 3.791 mln PLN, z których część może zostać zrealizowana w drodze transakcji przejęć innych podmiotów (zobacz „Opis działalności – Program inwestycyjny”). Decyzja dotycząca realizacji projektów inwestycyjnych zostanie podjęta dla każdego projektu oddzielnie z uwzględnieniem, między innymi, przewidywanej stopy zwrotu takiego projektu w świetle, między innymi, warunków rynkowych i gospodarczych, kwestii technicznych i otoczenia regulacyjnego. W konsekwencji, uwzględniając naturę projektów inwestycyjnych w branży energetycznej, w tym czas niezbędny do ich przygotowania i wdrożenia oraz wpływ nowych przepisów dotyczących sektora energetycznego, w tym systemu wsparcia dla energii wytwarzanej z OZE, na opłacalność takich projektów, istnieje prawdopodobieństwo, że nie wszystkie lub jedynie niektóre z naszych projektów inwestycyjnych zostaną zrealizowane lub że nasze projekty inwestycyjne, lub niektóre z nich, zostaną zrealizowane z opóźnieniem lub zostaną zmodyfikowane. W przeszłości wystąpiły przypadki zawieszenia bądź opóźnienia realizacji naszych inwestycji. W szczególności, w 2012 roku podjęliśmy decyzję o zawieszeniu realizacji projektu Ostrołęka C (zakładającego budowę elektrowni o mocy około 1.000 MW), co skutkowało m.in. koniecznością dokonania odpisu aktualizującego w wysokości 122,6 mln PLN. Z kolei w przypadku projektu budowy farmy wiatrowej Drzewiany nastąpiło opóźnienie realizacji inwestycji z powodu wydłużenia terminu uzyskania decyzji administracyjnych niezbędnych do rozpoczęcia budowy tej elektrowni, co wpłynęło m.in. na przesunięcie w czasie

przepływów pieniężnych generowanych przez nową jednostkę oraz dodatkową ekspozycję na ryzyko zmiany otoczenia rynkowego i regulacyjnego, w tym ryzyko zmiany systemu wsparcia OZE, którym będzie objęta nowa farma wiatrowa.

Wdrożenie naszego programu inwestycyjnego może napotkać szereg trudności. W szczególności realizacja naszego programu inwestycyjnego może napotkać przeszkody natury regulacyjnej, administracyjnej lub społecznej, takie jak opóźnienia lub trudności w uzyskaniu wymaganych decyzji lub zezwoleń, trudności z uzyskaniem dostępu do odpowiednich nieruchomości, spory pracownicze mające wpływ na naszych wykonawców lub ich podwykonawców, protesty organizacji ekologicznych oraz spory ze społecznościami lokalnymi. Możemy też napotkać trudności natury finansowej i operacyjnej, takie jak opóźnienia w procesach inwestycyjnych dotyczących budowy nowych lub modernizacji istniejących składników naszego majątku (które mogą wynikać między innymi z procedur przewidzianych w przepisach o zamówieniach publicznych), przekroczenie przyjętych budżetów, niemożność pozyskania wystarczających środków finansowych czy ograniczenia w dostępności materiałów lub urządzeń potrzebnych do realizacji naszych projektów inwestycyjnych. W szczególności, wdrożenie systemu inteligentnego opomiarowania AML (*Advanced Metering Infrastructure*), może wiązać się z ryzykiem potencjalnych oporów społecznych, wysokimi kosztami wdrożenia i ryzykiem nieodzyskania poniesionych przez nas nakładów w zatwierdzanych przez regulatora taryfach.

Dodatkowo, harmonogram i zakres planowanych przez nas nakładów inwestycyjnych może wymagać dostosowania do zmian w otoczeniu regulacyjnym. W szczególności, Projekt Ustawy o OZE opublikowany w dniu 13 listopada 2013 roku przez Ministerstwo Gospodarki zakłada wprowadzenie zmian do Prawa Energetycznego, przewidujących między innymi nałożenie na OSD obowiązku zainstalowania do 2020 roku liczników zdalnego odczytu skomunikowanych z systemem pomiarowym u co najmniej 80% odbiorców końcowych przyłączonych do sieci niskiego napięcia tego operatora w harmonogramie ustalonym w przepisach wykonawczych do Prawa Energetycznego. W przypadku wprowadzenia zmian do Prawa Energetycznego zgodnych z Projektem Ustawy o OZE, powyższy obowiązek dotyczyłby także ENERGA-OPERATOR, co mogłoby mieć istotny wpływ na nasz program inwestycyjny, w tym wysokość i terminy ponoszenia nakładów inwestycyjnych w segmencie dystrybucji.

Jeżeli doświadczymy takich lub innych nieprzewidzianych przeszkód w procesie realizacji naszego programu inwestycyjnego, nie można wykluczyć, iż planowane inwestycje, nie zostaną przez nas zrealizowane, zostaną przez nas zrealizowane w innym zakresie lub innym harmonogramie, lub też, że nie osiągniemy planowanych stóp zwrotu, synergii oraz korzyści oczekiwanych z wdrożenia naszych projektów inwestycyjnych (lub że osiągniemy je z opóźnieniem). Co więcej, realizacja naszego programu inwestycyjnego może wymagać przeznaczenia przez nas większych zasobów ludzkich i finansowych niż zaplanowane, co może negatywnie wpłynąć na podstawowe obszary naszej działalności lub doprowadzić do zmniejszenia spodziewanych korzyści z jego realizacji. Wszystkie omawiane czynniki mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Integracja nowo ukończonych projektów inwestycyjnych z naszą działalnością może okazać się czasochłonna i kosztowna lub w ogóle się nie udać lub mieć niekorzystny wpływ na naszą działalność

Po zakończeniu realizacji nowych projektów inwestycyjnych, w szczególności projektów realizowanych w drodze przejęć innych podmiotów, w celu osiągnięcia zakładanych efektów synergii będziemy musieli podjąć działania mające na celu zintegrowanie ich z odpowiednim segmentem naszej działalności. Procesy integracji mogą okazać się czasochłonne i kosztowne i nie ma pewności, że zostaną przeprowadzone w zaplanowany sposób lub czy zostaną zrealizowane w ogóle oraz czy pozwolą zrealizować zakładane synergie. Procesy integracyjne w ramach poszczególnych spółek Grupy mogą doprowadzić również do wystąpienia trwałych różnic w stosowanych w Grupie procedurach lub do utraty istniejących klientów czy partnerów biznesowych. Niemożność integracji nowo ukończonych projektów inwestycyjnych w sposób efektywny lub w ogóle może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Opóźnienia lub niepowodzenia w przeprowadzaniu modernizacji naszych aktywów mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę

Nasza działalność wymaga systematycznej modernizacji naszych aktywów, między innymi ze względu na wchodzące w życie zaostrające się wymogi dotyczące ochrony środowiska oraz zwykłe zużycie naszych aktywów. Takie modernizacje są kapitałochłonne, a w segmencie wytwarzania mogą dodatkowo powodować okresowe przestoje w eksploatacji urządzeń i instalacji. Nie możemy wykluczyć ryzyka opóźnień lub braku możliwości przeprowadzenia określonych projektów, na przykład z powodu niepewności dotyczącej zabezpieczenia dostatecznych środków na przeprowadzenie koniecznych modernizacji, wyższych kosztów inwestycji, opóźnień po stronie wykonawców realizujących nasze zlecenia dotyczące modernizacji, trudności w uzyskaniu potrzebnych zezwoleń i zgód administracyjnych na przeprowadzenie potrzebnych modernizacji, protesty organizacji ekologicznych, strajki pracowników lub inne nieprzewidziane trudności. Co więcej, system wsparcia dla przedsięwzięć związanych z poprawą efektywności energetycznej nie gwarantuje uzyskiwania dofinansowania w całym okresie funkcjonowania inwestycji. Ponadto rozwój lub wprowadzanie nowych technologii przez naszych konkurentów, umożliwiający im wytwarzanie energii w sposób bardziej efektywny i ekonomiczny, może zmusić nas do poniesienia dodatkowych nakładów inwestycyjnych lub pogorszyć naszą konkurencyjność, w przypadku gdy nie będziemy w stanie zmodernizować swoich aktywów. Wszystkie omawiane okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Niezrealizowanie odpowiednich inwestycji w budowę sieci dystrybucyjnej może mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę, a w szczególności wiązać się z obowiązkiem zapłaty odszkodowań

Zgodnie z Prawem Energetycznym, ENERGA-OPERATOR ma obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, w tym odbiorcami oraz wytwórcami energii elektrycznej z OZE i innych źródeł, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania energii elektrycznej, a żądający zawarcia umowy o przyłączenie spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. Skutkuje to koniecznością ponoszenia nakładów inwestycyjnych na sieć elektroenergetyczną na wszystkich poziomach napięć (z wyłączeniem najwyższych poziomów napięć będących w domenie PSE). Wykonanie przez ENERGA-OPERATOR powyższych obowiązków może powodować ograniczenie realizacji zadań inwestycyjnych o charakterze odtworzeniowym, co może skutkować pogorszeniem wskaźników jakościowych i niezawodnościowych usług dystrybucji energii elektrycznej. W przypadku, gdyby niezbędny plan rozbudowy sieci nie został wykonany w pełnym zakresie, ENERGA-OPERATOR mogłaby być w szczególności zobowiązana do wypłaty odszkodowań za niezrealizowanie lub opóźnienia terminów przyłączenia. Ponadto w przypadku gdyby poziom przychodu regulowanego ustalony przez Prezesa URE w kolejnych okresach regulacyjnych był niższy od przewidywanego przez nas przychodu regulacyjnego, możemy być zobowiązani do poniesienia istotnych nakładów inwestycyjnych, w celu przyłączenia nowych kontrahentów, uzyskując niższą od zakładanej stopę zwrotu. Wystąpienie powyższych okoliczności mogłoby mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Zgodnie z Prawem Energetycznym, jako sprzedawca z urzędu, ENERGA-OBROT może być zobowiązana do zakupu energii elektrycznej po cenach wyższych od cen rynkowych

Zgodnie z Prawem Energetycznym, wytwórca OZE może zaoferować ENERGA-OBROT energię elektryczną. W takim przypadku ENERGA-OBROT jest zobowiązana do zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w OZE od wytwórcy przyłączonego do sieci na obszarze geograficznym, na którym prowadzi działalność jako tzw. sprzedawca z urzędu, po cenach równych średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym w poprzednim roku kalendarzowym („Cena Prezesa URE”). W konsekwencji, jeżeli w chwili zakupu cena rynkowa energii elektrycznej będzie niższa od Ceny Prezesa URE, nasza pozycja konkurencyjna może zostać osłabiona lub możemy być zmuszeni do dalszej sprzedaży tej energii ze stratą. W szczególności niekorzystna relacja pomiędzy Ceną Prezesa URE a rynkową ceną energii elektrycznej miała miejsce w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w związku ze spadkiem ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym, poniżej Ceny Prezesa URE. W konsekwencji wszystkie instalacje OZE, z którymi rozliczaliśmy się w tym okresie po Cenie Prezesa URE, otrzymały wynagrodzenia znacznie wyższe od cen energii elektrycznej na rynku hurtowym. Z uwagi na fakt, że jesteśmy podmiotem kupującym znaczącą ilość energii elektrycznej ze źródeł OZE w Polsce, jesteśmy szczególnie narażeni na występowanie niekorzystnej relacji pomiędzy Ceną Prezesa URE a rynkową ceną energii elektrycznej. Utrzymywanie się tego stanu bądź jego dalsze występowanie w przyszłości może mieć niekorzystny wpływ na naszą pozycję konkurencyjną oraz marże osiągnięte na sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

ENERGA Hydro może nie mieć tytułu prawnego lub utracić tytuł prawny do wykorzystywania niektórych składników infrastruktury elektrowni wodnych, w szczególności EW Włocławek, w swojej działalności

W przeszłości podmioty z naszej Grupy i ich poprzednicy prawni podlegali licznym przekształceniom form organizacyjnych i prawnych. W związku z wątpliwościami co do charakteru prawnego niektórych składników infrastruktury elektrowni wodnych i trybu, w jakim powinien być przenoszony tytuł prawny do takich składników, nie możemy wykluczyć ryzyka, że w wyniku przekształceń spółek z naszej Grupy i ich poprzedników prawnych nie nabyliśmy prawa własności lub innego tytułu prawnego do części składników infrastruktury elektrowni wodnych, w szczególności EW Włocławek, w tym urządzeń wodnych i energetycznych. W rezultacie możemy nie posiadać ważnego tytułu do takich składników majątkowych a w przypadkach, w których składniki takie, w tym EW Włocławek, stanowiły wkład na pokrycie kapitału zakładowego podmiotów z naszej Grupy, mogło nie dojść do prawidłowego pokrycia kapitału podmiotów z naszej Grupy.

Ponadto ENERGA Hydro dysponuje nieruchomościami wykorzystywanymi na potrzeby elektrowni wodnych na podstawie umów użytkowania, a w przypadku EW Włocławek także umowy dzierżawy. Zasadą jest, że grunty pokryte wodami, stanowiące własność Skarbu Państwa, niezbędne do prowadzenia przedsięwzięć związanych m.in. z energetyką wodną, oddaje się jedynie w użytkowanie. W związku z powyższym mogą być podnoszone wątpliwości, czy grunty, na których znajduje się infrastruktura EW Włocławek, mogą być, zgodnie z interpretacją przepisów Prawa Wodnego przyjętą przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, przedmiotem także umowy dzierżawy. Nie możemy wykluczyć, że powyższy pogląd może zostać uznany za błędny i w rezultacie umowa dzierżawy dotycząca części nieruchomości wykorzystywanych na potrzeby EW Włocławek może zostać uznana za sprzeczną z obowiązującymi przepisami, co prowadzić może do utraty tytułu prawnego do korzystania z tej części nieruchomości, w tym w szczególności konieczności zawarcia przez ENERGA Hydro nowej umowy o korzystanie z tych nieruchomości dla potrzeb wykorzystywania urządzeń EW Włocławek w jej działalności. Nie możemy jednak zagwarantować, że Skarb Państwa zawarłby taką umowę z ENERGA Hydro lub że zawarłby ją na korzystnych warunkach. Niezawarcie wspomnianej umowy mogłoby prowadzić do niemożności korzystania przez Grupę z EW Włocławek.

Ponadto mimo że umowy dzierżawy i użytkowania zawarte są na czas oznaczony, ENERGA Hydro może utracić prawo do dysponowania nieruchomościami na ich podstawie, w szczególności w przypadku wygaśnięcia, cofnięcia lub ograniczenia odpowiedniego pozwolenia wodnoprawnego lub przedterminowego wypowiedzenia takich umów. Ponadto w przypadku wygaśnięcia lub cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego Skarb Państwa może w określonych przypadkach przejąć infrastrukturę elektrowni lub jej część na własność bez odszkodowania. W przypadku EW Włocławek umowa dzierżawy oraz umowa użytkowania przewidują również, że gdy nieruchomość stanie się potrzebna właścicielowi, tj. Skarbowi Państwa – Regionalnemu Zarządowi Gospodarki Wodnej w Warszawie na cele związane z jego statutową działalnością, wypowiedzenie następuje bez prawa do żądania zwrotu nakładów poniesionych na zagospodarowanie tej nieruchomości. Zaistnienie powyższych okoliczności może mieć istotny negatywny wpływ na sytuację operacyjną, wyniki finansowe oraz perspektywy rozwoju Grupy.

Działania polskiego operatora systemu przesyłowego PSE mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę

Funkcjonowanie polskiego systemu elektroenergetycznego jest w dużym stopniu zależne od działań operatora systemu przesyłowego, („OSP”), tzn. PSE, spółki kontrolowanej przez Skarb Państwa. Działania OSP mają wpływ między innymi na działalność spółek z Grupy. Elektrownia Ostrołęka B należy do tzw. jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych, co oznacza między innymi, że OSP może sterować jej pracą, w tym nakazać wstrzymanie lub ograniczenie produkcji lub też nakazać produkcję energii elektrycznej w ilości większej niż pierwotnie planowana. OSP ma także wpływ na modernizację i stan sieci przesyłowej, od stanu której zależy zapotrzebowanie na pracę w wymuszeniu jednostek centralnie dysponowanych przez OSP w celu bilansowania systemu elektroenergetycznego. Niższe niż oczekiwane zapotrzebowanie OSP na pracę w wymuszeniu Elektrowni Ostrołęka B może mieć istotny niekorzystny wpływ na przychody generowane przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka, do której należy Elektrownia Ostrołęka B.

Od stanu systemu przesyłowego zależą również warunki pracy sieci dystrybucyjnych należących do Grupy. Nie można wykluczyć, iż stan systemu przesyłowego, w szczególności niedokonanie przez OSP jego modernizacji lub rozbudowy, będzie niekorzystnie wpływał na pracę naszych sieci dystrybucyjnych. W szczególności awarie lub wyłączenia w sieci przesyłowej mogą prowadzić do awarii lub wyłączeń w sieciach dystrybucyjnych oraz naszych jednostkach wytwórczych. Nie można również wykluczyć, że możliwość realizacji niektórych planowanych przez nas inwestycji w nowe jednostki wytwarzające energię elektryczną będzie uzależniona od dokonania przez OSP modernizacji lub rozbudowy sieci przesyłowej.

OSP jako techniczny administrator rynku definiuje zasady swojego działania poprzez publikowanie Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (IRiESP), która przedkładana jest Prezesowi URE do zatwierdzenia. Instrukcja stanowi załącznik do umów o świadczenie usługi przesyłania energii elektrycznej („Umowa Przesyłowa”). OSP może jednostronnie wprowadzić zmiany, w tym niekorzystne, do instrukcji w okresie obowiązywania Umowy Przesyłowej energii elektrycznej zawartej pomiędzy OSP i wytwórcami energii elektrycznej, którzy mogą albo bezwarunkowo zaakceptować takie zmiany lub wypowiedzieć umowę (jeżeli nie będą zgadzać się ze zmianami wprowadzonymi w Instrukcji).

Wystąpienie powyższych okoliczności może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Niekorzystne warunki pogodowe mogą mieć istotny negatywny wpływ na popyt, podaż i dystrybucję energii elektrycznej i ciepła

Zmienne warunki pogodowe mogą być przyczyną zakłóceń w dostawach energii elektrycznej do dużej liczby odbiorców, które mogą skutkować poniesieniem przez nas konsekwencji przewidzianych w obowiązujących przepisach prawa oraz w umowach dostaw energii, w tym zapłaty odszkodowań lub udzielenia bonifikat. Ponadto uszkodzenia sieci elektroenergetycznej spowodowane działaniem silnych wiatrów czy szadzi wiążą się z koniecznością dokonywania napraw uszkodzonych elementów sieci, co podnosi koszty operacyjne w segmencie dystrybucji. Warunki pogodowe, w szczególności siła wiatru i opady deszczu, mają również istotny wpływ na produkcję energii elektrycznej w OZE przyłączonych do naszej sieci dystrybucyjnej. Brak stabilności produkcji energii z OZE ma niekorzystny wpływ na bilansowanie energii w sieci dystrybucyjnej, jakie jesteśmy zobowiązani zapewnić zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Ponadto w związku z tym, iż w celu zaspokojenia naszych zobowiązań część sprzedawanej przez nas energii elektrycznej nabywamy od zewnętrznych OZE, brak stabilności produkcji energii w OZE stwarza ryzyko błędnej prognozy co do źródeł energii elektrycznej przeznaczonej do odsprzedaży oraz kosztu jej nabycia, a co za tym idzie, konieczność zakupu energii elektrycznej z innych źródeł, co może skutkować zwiększeniem kosztu zakupu energii elektrycznej. W szczególności duża zmienność produkcji energii elektrycznej w źródłach wiatrowych może powodować powstawanie zwiększonego kosztu zakupu energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym oraz na rynku bilansującym.

Ponadto zmienne warunki atmosferyczne, w tym temperatura powietrza, mogą mieć wpływ na naszą działalność, w szczególności w zakresie dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej oraz ciepła. Im niższe utrzymują się temperatury powietrza, tym większe jest zapotrzebowanie na dostawę energii elektrycznej i ciepła. Dodatkowo, w okresach letnich, zwłaszcza na terenach aglomeracji miejskich, może dochodzić do wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną w sytuacji utrzymywania się wysokich temperatur powietrza w związku z rosnącym wykorzystaniem układów klimatyzacyjnych. Gwałtowne zmiany warunków atmosferycznych oraz anomalie pogodowe mogą mieć także niekorzystny wpływ na nasze urządzenia służące do dystrybucji energii elektrycznej, powodując zakłócenia ich pracy, a tym samym spadek wolumenu dystrybuowanej energii i sprzedaży, oraz wpływając na wzrost poziomu strat sieciowych spółek dystrybucyjnych.

Dodatkowo, warunki atmosferyczne mogą mieć negatywny wpływ na awaryjność naszych aktywów wytwórczych oraz poziom produkcji energii elektrycznej. W szczególności poziom opadów atmosferycznych, które oddziałują na stany i przepływy wód w rzekach, na których zlokalizowane są nasze elektrownie wodne, ma istotny wpływ na ilość energii elektrycznej wytwarzanej w tych elektrowniach. Nagłe zmiany pogodowe, prędkość wiatru oraz turbulencje i zmiany kierunku wiatru istotnie oddziałują na produkcję energii elektrycznej z turbin wiatrowych, co w przypadku realizacji naszych projektów związanych z energetyką wiatrową może przełożyć się na efektywność i rentowność tego obszaru naszej działalności.

Okoliczności te powodują, że wysokość naszych przychodów osiąganych z działalności w segmencie dystrybucji, segmencie wytwarzania oraz segmencie sprzedaży jest częściowo uzależniona od panujących warunków atmosferycznych. Niesprzyjające warunki pogodowe skutkujące gwałtownymi zmianami zapotrzebowania na energię elektryczną, spadkiem ilości energii elektrycznej wytwarzanej przez nasze elektrownie oraz zakłóceniami w pracy urządzeń służących do dystrybucji energii elektrycznej są w dużej mierze nieprzewidywalne i mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Sytuacja makroekonomiczna może istotnie niekorzystnie wpływać na Grupę

Nasze wyniki działalności są w istotnym stopniu uzależnione od sytuacji makroekonomicznej Polski, jak również od sytuacji makroekonomicznej regionu, UE oraz na świecie. W szczególności na naszą działalność mają wpływ takie czynniki, jak poziom PKB Polski i jego zmiany, poziom produkcji przemysłowej, wysokość inflacji, kursy walut (przede wszystkim kurs złotego względem euro, wpływający na nasze zadłużenie denominowane w euro), wysokość stóp procentowych, rentowność obligacji Skarbu Państwa, ceny paliw (w tym ceny węgla kamiennego oraz biomasy), wysokość stopy bezrobocia, zmiany w poziomie zamożności konsumentów oraz polityka fiskalna i monetarna państwa. Negatywne zmiany w ogólnej sytuacji makroekonomicznej w Polsce, UE lub na świecie mogą mieć w szczególności przełożenie na zmniejszenie krajowego zapotrzebowania na energię elektryczną oraz spadek cen energii elektrycznej, co może przełożyć się na zmniejszenie naszych przychodów oraz pogorszenie się naszej sytuacji finansowej. Niższe niż zakładane zapotrzebowanie na energię elektryczną może też spowodować niższą niż zakładana rentowność inwestycji w segmencie dystrybucji oraz w nowe moce wytwórcze. Ponadto brak stabilności i utrudnienia na rynkach finansowych wynikające, w szczególności, z dalszego trwania lub nawrotu występującego obecnie w wielu krajach UE kryzysu finansowego, może ograniczać dostępność finansowania zewnętrznego. Ograniczenie dostępu do zewnętrznego finansowania lub wzrost kosztów z nim związanych może z kolei mieć wpływ na możliwość realizacji naszego programu inwestycyjnego i strategii. Sytuacja makroekonomiczna może także zwiększyć ryzyko niewypłacalności naszych klientów, co może doprowadzić do trudności z odzyskaniem przez nas wierzytelności, a także do utraty klientów. Takie niesprzyjające okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Zapotrzebowanie na energię elektryczną może się wahać

Poziom zapotrzebowania na energię elektryczną jest jednym z głównych czynników wpływających na wyniki naszej działalności. Zakładamy wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w dłuższym okresie, jednak nie ma gwarancji, że wzrost ten nastąpi oraz że dynamika wzrostu osiągnie przewidywany przez nas poziom. Powodem zmniejszenia się zapotrzebowania na energię elektryczną może być w szczególności spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego, wzrost cen energii lub rozwój nowych energooszczędnych technologii.

Spadek zapotrzebowania na energię elektryczną może prowadzić do spadku naszych przychodów osiąganych w kluczowych dla nas obszarach działalności, tj. segmencie dystrybucji, segmencie sprzedaży oraz segmencie wytwarzania. W szczególności przychody generowane przez segment dystrybucji zależą od wielkości dostaw energii elektrycznej. Spadek zapotrzebowania na energię elektryczną może spowodować spadek wielkości dostaw, a w konsekwencji przychodów generowanych przez segment dystrybucji. Ponadto część kosztów naszej działalności to koszty stałe niezależne od wolumenu dostaw, zatem nie możemy ich zmniejszyć w okresach spadku zapotrzebowania na energię elektryczną.

Dodatkowo, spowolnienie tempa wzrostu gospodarczego może łączyć się z opóźnieniami w dokonywaniu przez naszych odbiorców płatności za dostarczaną energię elektryczną i usługi dystrybucyjne. Zgodnie z Prawem Energetycznym, spółki dystrybucyjne mogą wstrzymać dostarczanie energii elektrycznej w przypadku, gdy odbiorca zwleka z zapłatą za pobraną energię elektryczną albo świadczone usługi, co najmniej miesiąc po upływie terminu płatności, pomimo powiadomienia i wyznaczenia dodatkowego, dwutygodniowego terminu do zapłaty zaległych i bieżących należności. Regulacja ta opóźnia możliwość zaprzestania dostaw energii elektrycznej do odbiorców zalegających z zapłatą.

Wszystkie te okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Możemy być narażeni na ryzyko wzrostu konkurencji w przyszłości

W związku z liberalizacją rynku energii elektrycznej i narastającą konkurencją w sektorze energetycznym jesteśmy narażeni na ryzyko rosnącej konkurencji ze strony nowych i dotychczasowych uczestników rynku oraz ryzyko utraty klientów, którym sprzedajemy energię elektryczną.

Może się zdarzyć, że konkurencyjne przedsiębiorstwa obrotu energią elektryczną, zwłaszcza należące do grup kapitałowych dysponujących większymi mocami wytwórczymi, zaoferują naszym obecnym lub potencjalnym klientom możliwość zakupu energii elektrycznej na korzystniejszych warunkach, co może mieć niekorzystny wpływ na nasze przychody oraz wynik finansowy. Dotyczy to zarówno klientów indywidualnych (gospodarstw domowych), jak i pozostałych odbiorców energii elektrycznej, w tym w szczególności klientów z segmentu największych odbiorców (klientów strategicznych). Ponadto w przypadku zniesienia obowiązku przedkładania taryfy G do zatwierdzenia Prezesowi URE, mechanizm rynkowy wyznaczy cenę energii elektrycznej dla odbiorców w tej grupie taryfowej i nie jest wykluczone, że nasza konkurencja będzie w stanie zaoferować możliwość zakupu energii elektrycznej na warunkach korzystniejszych od oferowanych przez nas. Rosnąca konkurencja może nas zmusić do obniżenia cen sprzedaży energii elektrycznej bądź skutkować obniżeniem wolumenu sprzedawanej energii elektrycznej, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Nasza działalność może być uznana za nadużywanie pozycji dominującej na lokalnym rynku sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej lub ciepła

W związku z tym, iż nie ma ekonomicznego uzasadnienia do tworzenia na tym samym obszarze konkurujących ze sobą sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej ani konkurujących ze sobą sieci dystrybucyjnych ciepła, spółki z Grupy zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej oraz dystrybucją ciepła są naturalnymi monopolistami na rynkach swojej działalności i, w związku z tym, posiadają na tych rynkach pozycję dominującą. Dodatkowo, na obszarach działania ENERGA-OPERATOR, ze względu na posiadany w przeszłości monopol na sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców na tym terenie, ENERGA-OBROT posiada nadal dominującą pozycję w zakresie sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych. Na niektórych rynkach lokalnych posiadamy także pozycję dominującą w zakresie wytwarzania i obrotu ciepłem. Biorąc powyższe pod uwagę, spółki z Grupy podlegają restrykcyjnemu nadzorowi organów ochrony konkurencji, czyli Prezesa UOKiK oraz Komisji Europejskiej. W przeszłości niektóre z naszych działań były przedmiotem postępowań prowadzonych przez Prezesa UOKiK i nie możemy wykluczyć, że w przyszłości nasze działania mogą być uznane przez organy ochrony konkurencji za naruszające konkurencję. Ponadto organy ochrony konkurencji (oraz inne upoważnione przez prawo podmioty) mogą występować z powództwem o uznanie stosowanych przez nas we wzorcach umownych postanowień za niedozwolone. Wystąpienie powyższych okoliczności mogłoby skutkować nałożeniem na nas sankcji, które mogłyby wywrzeć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Nasza działalność może być narażona na ryzyko wystąpienia awarii, w tym awarii zasilania (tzw. black-out), katastrof naturalnych, ataków terrorystycznych i innych podobnych zdarzeń, które mogą spowodować przerwy lub zakłócenia związane z działalnością naszych jednostek wytwórczych, zakłócić płynność dostaw energii elektrycznej do naszych klientów lub spowodować szkody u osób trzecich

Istnieje ryzyko wystąpienia awarii wykorzystywanych przez nas urządzeń i instalacji, spowodowanych m.in. ich zużyciem, błędami w ich obsłudze, aktami kradzieży lub dewastacji, występowaniem niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, katastrof naturalnych, ataków terrorystycznych oraz innych zdarzeń noszących znamiona siły wyższej lub zdarzeń o podobnym charakterze. Największe ryzyko związane jest przede wszystkim z naszą działalnością w zakresie dystrybucji i wytwarzania energii elektrycznej i ciepła. W szczególności, z uwagi na lokalizację oraz działalność prowadzoną przez ENERGA-OPERATOR i ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ewentualne ograniczenia efektywności i ciągłości procesów technologicznych mogą zagrozić bezpieczeństwu Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE) i doprowadzić do spadku naszych przychodów oraz skutkować koniecznością poniesienia dodatkowych kosztów w celu przywrócenia i utrzymania prawidłowego funkcjonowania systemu elektroenergetycznego lub przywrócenia ciągłości procesu wytwórczego. Powyższe okoliczności mogą dotyczyć również podmiotów zewnętrznych, których działalność istotnie wpływa na naszą działalność (w szczególności operatora systemu przesyłowego – spółki PSE).

Ponadto z uwagi na proces starzenia się sieci przesyłowych i dystrybucyjnych, ograniczone możliwości importu energii elektrycznej oraz potrzebę częstych remontów bloków energetycznych i infrastruktury systemowej, zgodnie z Raportem URE z 2011 roku, Polska jest w dużym stopniu narażona, szczególnie po roku 2015, na występowanie niewystarczającego poziomu mocy wytwórczych prowadzących do znacznych zaburzeń pracy urządzeń i sieci elektroenergetycznych oraz przerw w dostawach energii elektrycznej do dużej liczby odbiorców (tzw. black-out), co w rezultacie może spowodować przerwy i zakłócenia w dostarczaniu energii do naszych odbiorców. Awarie naszych urządzeń i instalacji mogą także prowadzić do występowania szkód na osobach oraz szkód majątkowych.

Powyższe czynniki mogą spowodować powstanie po naszej stronie obowiązku wypłaty znaczących odszkodowań, konieczności poniesienia istotnych nakładów finansowych oraz kosztów naprawy, czego skutkiem może być pogorszenie naszej reputacji i utrata klientów, a wszystkie te powyższe czynniki mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Dostawy paliw do naszych jednostek wytwórczych mogą zostać zakłócone lub ograniczone, lub ich koszty mogą znacznie wzrosnąć, co może prowadzić do zakłóceń lub istotnych ograniczeń w zakresie wytwarzania energii elektrycznej w naszych elektrowniach lub negatywnie wpłynąć na rentowność naszych jednostek wytwórczych

Wytwarzanie energii elektrycznej przez nasze elektrownie i elektrociepłownie jest uzależnione od dostaw paliw, w szczególności węgla kamiennego oraz biomasy rolnej i leśnej, a w przypadku realizacji fakultatywnego programu inwestycyjnego w zakresie budowy jednostek wytwórczych opalanych gazem (zobacz „Opis działalności – Program Inwestycyjny”), będzie ono również uzależnione od dostaw tego paliwa. Na dzień Prospektu większość wytwarzanej przez nas energii elektrycznej pochodzi z węgla kamiennego. Z uwagi na brak własnych zasobów węgla całość naszego zapotrzebowania na ten surowiec jest pokrywana przez dostawców zewnętrznych. Nie ma pewności, że obowiązujące ramowe umowy na dostawę węgla kamiennego, które zawarliśmy z naszymi głównymi dostawcami, zostaną zrealizowane bez zakłóceń, nie zostaną rozwiązane, ani czy zostaną przedłużone po upływie okresu ich obowiązywania. Ponadto zgodnie z tymi umowami, cena oraz ilość dostarczanego węgla są corocznie ustalane w drodze negocjacji. Nie ma pewności, że wynik takich negocjacji zawsze będzie dla nas korzystny. Istnieje także ryzyko przerwania lub ograniczenia dostaw węgla kamiennego lub innych paliw do naszych jednostek wytwórczych, jak również wzrostu ich cen i kosztów dostaw, w szczególności z powodów technicznych, naturalnych, społecznych, gospodarczo-politycznych i innych. Przerwanie lub ograniczenie dostaw paliw może spowodować konieczność znaczącego ograniczenia wytwarzania przez nas energii elektrycznej w jednostkach opalanych węglem. W przeszłości występowały przypadki ograniczenia dostaw węgla kamiennego do naszych jednostek wytwórczych, spowodowane głównie niewywiązywaniem się producentów lub przewoźników z zawartych umów lub niedostateczną podażą węgla w przypadkach znacznego nieplanowanego jego zużycia, spowodowanego zwiększoną produkcją na polecenie PSE. Skutkowało to obniżeniem poziomu zapasów węgla poniżej wymaganego przepisami oraz nakładaniem kar przez Prezesa URE z tego tytułu. Ponadto niekorzystne warunki na rynku dostaw gazu mogą spowodować, że realizacja projektów inwestycyjnych dotyczących budowy nowych jednostek wytwórczych zasilanych tym paliwem nie będzie opłacalna lub negatywnie wpłynie na rentowność tych jednostek wytwórczych. Wystąpienie powyższych okoliczności może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Nieuzyskanie finansowania zewnętrznego w odpowiedniej wysokości i na korzystnych warunkach, lub nieuzyskanie go w ogóle, może negatywnie wpłynąć na naszą działalność, a w szczególności przyczynić się do opóźnień lub rezygnacji z realizacji planowanego programu inwestycyjnego

Naszą działalność, a w szczególności planowane inwestycje, zamierzamy sfinansować ze środków własnych oraz korzystając z zewnętrznych źródeł finansowania. Nie możemy jednak wykluczyć, iż w przyszłości nie będziemy mogli pozyskać nowego finansowania w pożądanej przez nas wysokości, na akceptowalnych dla nas warunkach lub w ogóle. Może to być spowodowane niestabilną sytuacją na rynkach finansowych i kapitałowych w Polsce lub za granicą, niekorzystnymi zmianami koniunktury gospodarczej w Polsce lub za granicą oraz innymi przyczynami, w tym takimi, których nie jesteśmy w stanie przewidzieć. Nie można wykluczyć, że niższa dynamika wzrostu gospodarki w Polsce może mieć trwały charakter, co może między innymi prowadzić do istotnego ograniczenia dostępności finansowania udzielanego przez banki komercyjne lub żądania przez te podmioty dodatkowych zabezpieczeń lub nakładania na nas dodatkowych zobowiązań. Okoliczności te mogą niekorzystnie wpływać na warunki pozyskiwanego przez nas finansowania, a w szczególności prowadzić do zwiększenia kosztów takiego finansowania (w tym z tytułu podwyższonego oprocentowania lub wyższych prowizji). Powyższe zjawiska mogą również sprawiać, że polityka podmiotów udzielających finansowania dotycząca zawierania nowych umów lub interpretacji i wykonywania umów już zawartych stanie się bardziej restrykcyjna. W przypadku znacznych perturbacji na międzynarodowym lub krajowym rynku finansowym należy też liczyć się z ryzykiem czasowej niedostępności finansowania zewnętrznego. Niezdolność do pozyskania finansowania zewnętrznego w odpowiedniej wysokości lub na zadowalających warunkach może mieć negatywny wpływ na naszą działalność operacyjną, a w szczególności zmusić nas do ograniczenia, opóźnienia lub zrezygnowania z planowanego programu inwestycyjnego, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Koszt obsługi naszego zadłużenia oraz naruszenie naszych zobowiązań wynikających z umów finansowania mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę

Część naszych inwestycji, jak również, w ograniczonym stopniu, bieżąca działalność są finansowane w formie finansowania dłużnego ze źródeł zewnętrznych. Na dzień Prospektu korzystamy przede wszystkim z następujących zewnętrznych źródeł finansowania dłużnego: (i) kredytów i pożyczek, głównie udzielonych przez instytucje finansowe; (ii) emisji obligacji; oraz (iii) w mniejszym stopniu, leasingu finansowego i operacyjnego (zobacz „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Zadłużenie – Zadłużenie finansowe”). Profil wymagalności naszego zadłużenia finansowego (obejmującego oprocentowane kredyty i pożyczki) zgodnie ze stanem na dzień 30 września 2013 roku został przedstawiony w rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Zadłużenie – Zadłużenie finansowe”. Nasze zadłużenie może między innymi: (i) wymagać od nas poświęcenia istotnej części przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej na spłatę zadłużenia, co może ograniczyć środki, które mogłyby być przeznaczone na kapitał obrotowy, nakłady inwestycyjne lub inne ogólne cele działalności; (ii) sprawić, że nasza pozycja będzie mniej korzystna od pozycji naszej konkurencji o zadłużeniu mniejszym od naszego; (iii) zwiększyć naszą podatność na określone niekorzystne warunki ekonomiczne o charakterze ogólnym lub specyficznym dla naszej branży; oraz (iv) ograniczyć

nasze możliwości w zakresie pożyczania dodatkowych środków lub zwiększyć koszty kredytów i pożyczek, w szczególności z uwagi na ograniczenia zawarte w umowach dotyczących naszego zadłużenia.

Nasza zdolność do dokonywania płatności lub spłaty zadłużenia, a także dotrzymania zobowiązań, zawartych w naszych umowach finansowania, dotyczących między innymi utrzymania wskaźników finansowych na odpowiednim poziomie, będzie uzależniona od przyszłych wyników działalności operacyjnej oraz możliwości generowania dostatecznych środków pieniężnych na dokonywanie takich płatności lub wykonywanie innych zobowiązań. W znacznym stopniu jest to uzależnione od ogólnych czynników gospodarczych, finansowych, konkurencyjnych, rynkowych, prawnych, regulacyjnych i innych omówionych w rozdziale „Czynniki ryzyka”, z których wiele znajduje się poza naszą kontrolą. Jeżeli nasze przyszłe przepływy pieniężne z działalności operacyjnej i inne zasoby kapitałowe będą niewystarczające do terminowej spłaty naszych zobowiązań finansowych lub zapewnienia płynności finansowej, możemy być zmuszeni do (i) ograniczenia zakresu prowadzonej działalności gospodarczej i ograniczenia lub opóźnienia planowanych nakładów inwestycyjnych; (ii) sprzedaży aktywów; (iii) pozyskania dodatkowego finansowania dłużnego lub kapitałowego; lub (iv) restrukturyzacji lub refinansowania naszego zadłużenia w całości lub w części w terminie jego wymagalności lub wcześniej. Jeżeli nie będziemy wykonywać w terminie płatności wymaganych zgodnie z warunkami określonego zadłużenia lub nie dotrzymamy jego warunków, to wówczas takie zadłużenie, wraz z zadłużeniem zaciągniętym na podstawie innych umów finansowych lub instrumentów może być postawione w stan wymagalności, a my możemy nie dysponować dostatecznymi środkami na spłatę wszystkich naszych zobowiązań z tytułu zadłużenia.

Opisane powyżej czynniki oraz zdarzenia mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, sytuację finansową, wyniki finansowe oraz perspektywy rozwoju.

Nasza ocena ratingowa może zostać obniżona lub wycofana

Na dzień Prospektu Spółka uzyskała oceny ratingowe wiarygodności kredytowej Fitch Ratings i Moody's Investors Service. Niezależne agencje ratingowe, w tym Fitch Ratings i Moody's Investors Service, mogą obniżyć rating Spółki lub poinformować o swoim zamiarze obniżenia ratingu, jak również całkowicie wycofać swoje ratingi. Każde z tych zdarzeń może podwyższyć koszty finansowania zewnętrznego, ograniczyć dostęp do rynków kapitałowych oraz negatywnie wpłynąć na naszą zdolność do sprzedaży produktów lub zawierania transakcji gospodarczych, zwłaszcza długoterminowych. To z kolei może obniżyć naszą płynność oraz możliwość finansowania inwestycji i wywrzeć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Jesteśmy narażeni na ryzyko walutowe, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę, a w szczególności może prowadzić do wzrostu wartości naszych zobowiązań finansowych

Walutą sprawozdawczą i funkcjonalną w Grupie jest PLN, jednak niektóre nasze transakcje są rozliczane w walutach obcych, głównie w EUR, oraz mogą być w przyszłości rozliczane w walutach obcych. Ponadto ustanowiliśmy program emisji euroobligacji średnioterminowych (EMTN) denominowanych w EUR, w ramach którego możemy wyemitować obligacje na łączną kwotę nieprzekraczającą 1 mld EUR. W konsekwencji znaczne wahania kursu EUR względem PLN mogą zwiększać wartość naszych zobowiązań finansowych i negatywnie wpływać na wyniki naszej działalności. Na dzień 30 września 2013 roku wyemitowaliśmy euroobligacje o łącznej wartości nominalnej wynoszącej 500 mln EUR. Istotna deprecjacja PLN w stosunku do EUR może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Tworzone przez nas rezerwy mogą okazać się niewystarczające na pokrycie naszych zobowiązań

Zgodnie z MSSF, na potrzeby skonsolidowanych sprawozdań finansowych tworzymy i aktualizujemy rezerwy, w szczególności rezerwę na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia, rezerwę na nagrody jubileuszowe, rezerwę na roszczenia od kontrahentów, rezerwę na spory sądowe, rezerwę na sprawy pracownicze, rezerwę na rekultywację składowisk popiołów, rezerwę na zobowiązania z tytułu emisji gazów, rezerwę z tytułu obowiązku przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia energii oraz rezerwę na restrukturyzację. Oszacowania wielkości tworzonych, rozwiązywanych i aktualizowanych rezerw dokonujemy zwykle na podstawie szeregu założeń i prognoz, które mogą różnić się od faktycznych przyszłych danych lub faktycznych zdarzeń, które wystąpią w przyszłości, i w związku z tym charakteryzują się niepewnością. Do niepewnych czynników, które mogą mieć wpływ na wysokość naszych zobowiązań w przyszłości, zaliczamy między innymi zmiany przepisów prawa i regulacji, w szczególności związanych z ochroną środowiska, postęp technologiczny, zmiany stopy dyskonta stosowanej do oszacowania takich zobowiązań oraz inne zdarzenia znajdujące się poza naszą kontrolą. Ze względu na fakt, iż proces szacowania wysokości rezerw jest złożony i opiera się na szeregu niepewnych czynników, nie możemy zagwarantować, iż wartości rezerw tworzonych na wspomniane cele okażą się wystarczające, ani że w przyszłości nie będziemy zobowiązani do tworzenia dodatkowych rezerw lub znaczącego zwiększania istniejących rezerw, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Nasza zdolność do wypłaty dywidendy może być ograniczona i w związku z tym nie ma żadnej pewności, że Spółka będzie wypłacała dywidendę zgodnie z przyjętą polityką dywidendy, ani że w ogóle będzie wypłacała dywidendę w danym roku

Istnieje wiele czynników, które mogą mieć wpływ na możliwość oraz termin wypłaty przez Spółkę dywidendy na rzecz jej akcjonariuszy.

Zgodnie z przepisami KSH, Spółka może wypłacać dywidendę z zysku netto, powiększonego o niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz kwoty przeniesione z utworzonych z zysku kapitałów zapasowego i rezerwowych, pomniejszone o niepokryte straty, akcje własne oraz kwoty, które zgodnie z ustawą lub Statutem powinny być przeznaczone z zysku za ostatni rok obrotowy na kapitały zapasowy lub rezerwowe, w każdym przypadku wykazane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki, w którym kwoty te mogą zasadniczo różnić się od kwot wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy.

Rekomendacja Zarządu dotycząca wypłaty dywidendy będzie, w ramach określonych przepisami prawa, uzależniona od wielu dodatkowych czynników, w tym naszej płynności i potrzeb kapitałowych Spółki oraz Grupy, w szczególności związanych z realizacją naszego planu inwestycyjnego. Będzie ona również uzależniona od aktualnego kosztu i dostępności finansowania zewnętrznego oraz struktury finansowania Spółki. Ewentualne zwiększone koszty finansowania będą negatywnie wpływać na wyniki Spółki, a w związku z tym na możliwość wypłaty przez nią dywidendy. Ponadto warunki naszego finansowania zewnętrznego mogą ograniczać możliwości Spółki, a także spółek z Grupy do wypłacania dywidendy.

Na dzień 30 września 2013 roku kwota kapitału zakładowego Spółki wyniosła 4.521,6 mln PLN, a kwota kapitału zapasowego 521,5 mln PLN. Zgodnie z przepisami KSH, Spółka ma obowiązek przelewać co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy na kapitał zapasowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego, przy czym do momentu, do którego wartość kapitału zapasowego nie osiągnie wskazanego progu, zysk netto Spółki przeznaczony do podziału (jeśli taki będzie) będzie odpowiednio niższy, co może ograniczyć zdolność Spółki do wypłaty dywidendy.

Co więcej, z uwagi na fakt, iż Spółka jest spółką holdingową, jej przychody, a co za tym idzie zysk netto i, w konsekwencji, zdolność do wypłaty dywidendy w danym roku, zależą od uzyskanych przez nią dywidend od spółek zależnych. Możliwość wypłaty dywidend na rzecz Spółki przez spółki zależne w danym roku obrotowym uzależniona jest z kolei od uzyskania przez te spółki w poprzednim roku obrotowym wystarczających zysków netto lub posiadania przez nie wystarczających kapitałów zapasowych oraz rezerwowych, które mogą być przeznaczone na wypłaty dywidend, jak też posiadania przez nie wystarczających środków pieniężnych, a także od postanowień umów, w szczególności umów związanych z udzieleniem finansowania zawartych z instytucjami finansowymi, ograniczających możliwość dokonywania wypłaty dywidendy na rzecz Spółki. W konsekwencji jakiegokolwiek czynników mające negatywny wpływ na wyniki finansowe spółek zależnych Spółki będą miały pośrednio niekorzystny wpływ na zdolność Spółki do wypłaty dywidendy swoim akcjonariuszom. Czynniki takie obejmują nie tylko czynniki mające wpływ na przychody spółek zależnych, ale także wszystkie inne pozycje zawarte w ich rachunkach zysków i strat, w tym na przykład takie pozycje jak odpisy z tytułu utraty wartości (zobacz „– W przypadku spełnienia się przesłanek wskazujących na utratę wartości naszych rzeczowych aktywów trwałych będziemy zobowiązani dokonać odpisów aktualizujących ich wartość” powyżej). Poza tym, w związku z faktem, iż Spółka posiada mniej niż 100% akcji lub udziałów w niektórych spółkach z Grupy, ma prawo do otrzymania jedynie części dywidend wypłacanych przez takie spółki. Ponadto z zastrzeżeniem przepisów dotyczących wypłaty zaliczki na poczet dywidendy, ostateczną decyzję w sprawie wypłaty dywidendy przez Spółkę podejmują jej akcjonariusze, którzy mogą nie zgodzić się z rekomendacją Zarządu w tej sprawie. W konsekwencji nie ma pewności, że Spółka będzie wypłacać dywidendę zgodnie z przyjętą polityką dywidendy, ani że w ogóle będzie wypłacała dywidendę w danym roku (zobacz „Dywidenda i polityka w zakresie dywidendy”).

Jeśli nie będziemy w stanie zatrzymać obecnej lub pozyskać nowej wykwalifikowanej kadry, rozwój Grupy może być utrudniony

Nasze możliwości rozwoju zależą od zatrzymania już posiadanej i pozyskania nowej kadry o odpowiednich kwalifikacjach i doświadczeniu w zakresie działalności przedsiębiorstw z sektora energetycznego. Ze względu na ograniczoną liczbę osób o odpowiednich kwalifikacjach i ograniczenia dotyczące wynagrodzeń Zarządu i Rady Nadzorczej wynikające z Ustawy Kominowej, które będą obowiązywać tak długo, jak udział Skarbu Państwa w Spółce będzie przekraczał 50% Akcji, możemy mieć trudności z pozyskaniem lub utrzymaniem wykwalifikowanej kadry. Pomimo iż członkowie Zarządu są zatrudnieni na podstawie kontraktów menedżerskich, możemy nie być w stanie zapewnić tym osobom konkurencyjnego wynagrodzenia w porównaniu z innymi spółkami z branży. Grupa potrzebuje wykwalifikowanego personelu: inżynierów, techników, analityków, specjalistów ds. sprzedaży, maklerów giełd towarowych, księgowych i menedżerów. Na rynku pracy jest dostępna ograniczona liczba pracowników, którzy mogliby być zatrudnieni w celu zaspokojenia naszych potrzeb kadrowych. Dotyczy to w szczególności specjalistów o wysokich kwalifikacjach. Wraz z rozwojem rynku i pojawianiem się na nim nowych podmiotów oferujących atrakcyjne warunki pracy istnieje także ryzyko utraty części naszej obecnej kadry na rzecz takich podmiotów lub wzrostu kosztów pracowniczych na skutek zatrudniania wysoko wykwalifikowanych pracowników w okresach dużego popytu. Ponadto średnia wieku naszych pracowników jest wysoka, co oznacza, że znaczna część naszych pracowników osiągnie wiek emerytalny i przejdzie na emeryturę w okresie najbliższych lat. Niezdolność utrzymania lub pozyskania nowych odpowiednio wykwalifikowanych pracowników może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywę rozwoju.

Posiadane przez nas polisy ubezpieczeniowe mogą nie obejmować wszystkich ryzyk, które mogą się ziścić w przyszłości

Nasza działalność obarczona jest szeregiem ryzyk, w szczególności ryzykami awarii, katastrof i innych zdarzeń, na które nie mamy wpływu lub mamy ograniczony wpływ. Istotna część naszej działalności wiąże się z czynnościami, z którymi związane jest ryzyko powstania szkód na osobie (w tym utraty życia lub zdrowia) lub znacznych szkód w mieniu. W przypadku wystąpienia awarii poszczególnych urządzeń lub instalacji możemy nie być w stanie wypełnić naszych zobowiązań jako operatora systemu dystrybucyjnego ani zaspokoić zobowiązań wynikających z umów sprzedaży naszej energii elektrycznej. Możemy też ponieść koszty naprawy naszej infrastruktury oraz narazić się na roszczenia osób poszkodowanych w wyniku wypadków, uszkodzeń lub katastrof. W szczególności, pomimo wdrożenia zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska, istnieje ryzyko wystąpienia przypadków naruszenia przez nas obowiązujących przepisów prawa (w tym licznych regulacji w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony środowiska).

Posiadamy polisy ubezpieczeniowe pokrywające większość ryzyk, takich jak ryzyko zniszczenia mienia w wyniku różnych zdarzeń lub ryzyko zakłóceń działalności na skutek szkód w mieniu. Odszkodowania z tytułu tych polis mogą jednak nie pokryć całej wartości szkód. Ponadto w Grupie istnieją obszary ryzyka, dla których nie wykupiono polis lub zawarte polisy dotyczą wybranych spółek należących do Grupy lub zabezpieczają tylko część ryzyka, a zaliczyć do nich można m.in. ryzyko zanieczyszczenia środowiska czy też ryzyko ataków terrorystycznych. W przypadku wystąpienia zdarzeń skutkujących szkodami nieobjętymi ochroną ubezpieczeniową, w całości lub części, lub w przypadku gdyby wysokość ubezpieczenia okazała się niewystarczająca, szkody takie będą musiały być pokryte ze środków własnych poszczególnych podmiotów z Grupy lub pochodzących z finansowania zewnętrznego, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywę rozwoju.

Spory zbiorowe z organizacjami związkowymi, strajki i inne akcje protestacyjne, a także obowiązywanie układów zbiorowych pracy, przewidujących warunki zatrudnienia odbiegające od warunków rynkowych, mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą Grupę

W polskim sektorze energetycznym związki zawodowe mają szczególnie silną pozycję ze względu na wielkość zatrudnienia oraz strategiczne znaczenie tego sektora dla całej gospodarki. Na dzień 30 września 2013 roku w naszej Grupie działało 48 związków zawodowych, w tym 17 organizacji zakładowych i 31 organizacji ponadzakładowych, zrzeszających łącznie około 62% naszych pracowników. W przyszłości możemy stanąć przed koniecznością prowadzenia długotrwałych negocjacji ze związkami zawodowymi i spodziewać się sporów zbiorowych, strajków, przerw w pracy lub innych akcji protestacyjnych wynikających, w szczególności, z prób zredukowania poziomu zatrudnienia lub zakresu świadczeń socjalnych, optymalizacji kosztów pracy czy wprowadzenia restrukturyzacji niezbędnej dla realizacji naszej strategii, a także żądaniami pracowników co do zwiększenia ich wynagrodzenia. Spółki z Grupy i związki zawodowe są również stronami układów zbiorowych pracy gwarantujących określony poziom świadczeń pracowniczych. Możliwość rozwiązania układów zbiorowych pracy przez spółki z Grupy jest ograniczona ze względu na zawarte w nich postanowienia. W Grupie ENERGA obowiązują dwie umowy społeczne i jeden pakiet socjalny, jednak w odniesieniu do większości naszych pracowników obowiązuje umowa społeczna z dnia 19 lipca 2007 roku. Umowa ta przewiduje m.in. prawo związków zawodowych do konsultacji i uzgodnień oraz prawo do uczestniczenia w negocjacjach z pracodawcami w sprawie planowanych przez pracodawców działań dotyczących praw i interesów pracowników, jak np. procesu restrukturyzacji, jak również zapewnia specjalną ochronę przed rozwiązaniem stosunku pracy (tzw. gwarancję zatrudnienia), obowiązującą na czas określony, do dnia 31 lipca 2017 roku.

Silna pozycja związków zawodowych niesie ze sobą ryzyko, że koszty pracownicze mogą w przyszłości wzrosnąć w wyniku re negocjowania obecnie obowiązujących układów zbiorowych lub umów społecznych. Większość spółek z Grupy objęta jest Ponadzakładowym Układem Zbiorowym Pracy dla Pracowników Przemysłu Energetycznego z dnia 13 maja 1993 roku, gwarantującym pracownikom prawo do wielu świadczeń, m.in. do dodatku za staż pracy, dodatku za energię elektryczną (tzw. taryfa pracownicza), nagród jubileuszowych czy premii rocznej. Poszczególne spółki mają istotnie ograniczony wpływ na obowiązywanie i treść tego układu ponadzakładowego, ponieważ jego stroną nie są bezpośrednio spółki z Grupy, ale organizacje pracodawców, a zatem spółki te nie są uprawnione do jego wypowiedzenia czy też wystąpienia z inicjatywą modyfikacji. W efekcie, w razie zwolnień grupowych lub podobnych działań restrukturyzacyjnych, możemy być zobowiązani do wypłaty wysokich odpraw pracownikom, co może opóźnić lub ograniczyć możliwości przeprowadzenia restrukturyzacji, programu zwolnień lub może zwiększyć koszty takich programów, co z kolei może ograniczyć możliwości racjonalizacji kosztów lub poprawy rentowności poprzez optymalizację poziomu zatrudnienia, a w efekcie naszą konkurencyjność na rynku energii. W razie wystąpienia takich zdarzeń mogą mieć one istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywę rozwoju.

Nasze systemy informatyczne mogą ulec awarii

W naszej działalności polegamy na wielu różnych systemach informatycznych, które mogą ulec awarii. Złożony charakter działalności spółek z Grupy oraz różnorodność systemów informatycznych eksploatowanych przez nas stwarzają dodatkowe ryzyko braku koordynacji i współpracy pomiędzy poszczególnymi systemami. Mimo iż stale podejmujemy działania zmierzające do zminimalizowania ryzyka awarii naszych systemów informatycznych, każda taka awaria lub ewentualna częściowa lub całkowita utrata danych może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywę rozwoju.

W postępowaniach administracyjnych lub sądowych, w których uczestniczymy, mogą zapaść niekorzystne dla nas rozstrzygnięcia

Jesteśmy stroną licznych postępowań administracyjnych i sądowych, w tym dotyczących egzekwowania naszych wierzytelności z tytułu dostaw energii elektrycznej oraz świadczenia usług dystrybucyjnych. Najistotniejsze postępowania opisane zostały w rozdziale „Opis działalności – Postępowania prawne i administracyjne”. Nie możemy wykluczyć, że te i inne postępowania zakończą się dla nas niekorzystnie. Istnieje również ryzyko wszczęcia przeciwko nam innych postępowań w przyszłości, których rozstrzygnięcie może być dla nas niekorzystne. Niektóre z niekorzystnych rozstrzygnięć obecnych lub przyszłych postępowań sądowych, arbitrażowych lub administracyjnych mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Spółki należące do Grupy korzystają z większości nieruchomości bez tytułu prawnego, mogą nie posiadać odpowiedniego tytułu prawnego do nieruchomości, a do części nieruchomości ich tytuł prawny może być podważony lub utracony

Do prowadzenia swojej działalności wykorzystujemy bardzo dużą liczbę nieruchomości. Dotyczy to w szczególności działalności związanej z dystrybucją energii elektrycznej i ciepła. W odniesieniu do znacznej liczby nieruchomości, przede wszystkim wykorzystywanych przez OSD oraz przedsiębiorstwa dystrybucji ciepła pod lokalizację urządzeń, instalacji i budowli składających się na sieci dystrybucyjne, nie mamy pewności co do posiadania przez nas odpowiedniego tytułu prawnego, a do części nieruchomości nie posiadamy tytułu prawnego. Niepewny lub nieuregulowany stan prawny wykorzystywanych przez nas nieruchomości ma swoje źródło głównie w sposobie pozyskiwania gruntów pod rozbudowę sieci energetycznych w okresie po II wojnie światowej. W tym okresie obiekty energetyczne, w tym w szczególności elementy sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, były często wznoszone na cudzych nieruchomościach bez uzyskania odpowiedniego tytułu prawnego od właścicieli gruntów i bez zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z cudzego gruntu.

W sierpniu 2008 roku wprowadzono instytucję służebności przesyłu. Służebność taka może być ustanawiana m.in. na rzecz przedsiębiorstw dystrybucyjnych na nieruchomościach, na których istnieją urządzenia infrastruktury dystrybucyjnej należące do tych przedsiębiorstw. Zarówno przedsiębiorstwa sieciowe, jak i właściciele nieruchomości otrzymali dodatkową możliwość uregulowania stanu prawnego dotyczącego korzystania z takich nieruchomości. Przedsiębiorstwa energetyczne mogą w szczególności dochodzić na drodze sądowej ustanowienia służebności przesyłu, jeżeli jest ona konieczna do korzystania z urządzeń przedsiębiorstwa sieciowego, a właściciel nieruchomości odmawia zawarcia stosownej umowy. Z kolei właściciel nieruchomości może na drodze sądowej dochodzić wynagrodzenia za korzystanie z jego nieruchomości, jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne odmawia zawarcia takiej umowy.

W przypadku nieruchomości, w stosunku do których nie mamy tytułu prawnego lub nasz tytuł prawny może być podważony, istnieje ryzyko roszczeń ze strony ich właścicieli o wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania z tych nieruchomości, roszczeń o zaprzestanie bezumownego korzystania z nieruchomości i usunięcie naszych urządzeń, instalacji lub budowli znajdujących się na nieruchomościach należących do osób trzecich. Ponadto z niektórych naszych istotnych nieruchomości korzystamy na podstawie stosunków umownych, w tym umów dzierżawy, które mogą zostać wypowiedziane przez drugą stronę, lub z innych przyczyn możemy zostać pozbawieni możliwości korzystania z tych nieruchomości. W szczególności umowy, na podstawie których korzystamy z naszych elektrowni wodnych, mogą zostać rozwiązane w przypadku cofnięcia, wygaśnięcia lub ograniczenia posiadanych przez nas pozwoleń wodnoprawnych.

Utrata prawa do korzystania z nieruchomości, podważenie tytułu prawnego, roszczenia osób trzecich w stosunku do niektórych składników naszego majątku oraz roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za korzystanie z nieruchomości, w stosunku do których nie mamy tytułu prawnego lub w stosunku do których nasz tytuł prawny może zostać podważony, mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Polskie przepisy podatkowe są skomplikowane i niejasne, a przy tym mogą podlegać zmianom, co w efekcie może prowadzić do sporów z organami podatkowymi

Niektóre przepisy polskiego prawa podatkowego są skomplikowane, niejasne oraz podlegają częstym i nieprzewidywalnym zmianom. W związku z tym stosowaniu przepisów prawa podatkowego przez podatników i organy podatkowe towarzyszą liczne kontrowersje oraz spory, które zazwyczaj rozstrzygane są dopiero przez sądy administracyjne. Częste zmiany w zakresie prawa podatkowego oraz trudności interpretacyjne związane ze stosowaniem prawa podatkowego utrudniają zarówno naszą bieżącą działalność, jak i prawidłowe planowanie podatkowe. Powoduje to brak pewności w zakresie stosowania przez nas przepisów prawa podatkowego w codziennej działalności oraz niesie ze sobą ryzyko błędów. Ponadto często brakuje jednolitej interpretacji przepisów prawa oraz praktyki jego stosowania przez organy podatkowe. W szczególności przepisy dotyczące podatków dochodowych są przedmiotem wątpliwości interpretacyjnych w zakresie określenia możliwości, sposobu i momentu rozpoznawania przychodów oraz kosztów uzyskania przychodów w przypadku wielu zdarzeń oraz czynności prawnych i faktycznych, jak np. działań restrukturyzacyjnych. Kolejnymi przykładami niejasnych i skomplikowanych regulacji są, między innymi, przepisy dotyczące składek ubezpieczenia społecznego i ramy prawne podatku od nieruchomości. Zwłaszcza te ostatnie są niejasne w zakresie definicji budynku i budowli, a co za tym idzie, w zakresie określenia podstawy opodatkowania tym podatkiem. Organ podatkowe często uznają, że wartość infrastruktury położonej na nieruchomości powinna być wliczona do podstawy opodatkowania podatkiem od nieruchomości. Nie możemy wykluczyć, iż będziemy prowadzić z organami podatkowymi spory dotyczące wysokości należnego podatku od nieruchomości. Co więcej, przepisy polskiego prawa podatkowego nie określają również w sposób jednoznaczny

zasad opodatkowania innymi podatkami, w tym podatkiem od towarów i usług czy podatkiem akcyzowym. W praktyce organów podatkowych oraz w orzecznictwie sądów administracyjnych w zakresie prawa podatkowego również występują nierzadko rozbieżności. W rezultacie istnieje ryzyko, że w konkretnych sprawach poszczególne organy mogą wydawać decyzje i interpretacje podatkowe, które będą nieprzewidywalne, a nawet ze sobą sprzeczne.

Ze względu na częste zmiany, istniejące nieścisłości, brak jednolitej interpretacji przepisów prawa podatkowego oraz stosunkowo długi okres przedawnienia zobowiązań podatkowych, ryzyko związane z niewłaściwym stosowaniem prawa podatkowego w Polsce może być większe niż w systemach prawnych właściwych dla rynków bardziej rozwiniętych. W efekcie ponosimy ryzyko, że nasza działalność w wybranych dziedzinach może być niedostosowana do zmieniających się regulacji oraz zmiennej praktyki ich stosowania. Z uwagi na powyższe nie można wykluczyć potencjalnych sporów z organami podatkowymi, a w rezultacie zakwestionowania przez te organy prawidłowości rozliczeń podatkowych podmiotów z Grupy w zakresie nieprzedawnionych zobowiązań podatkowych oraz określenia zaległości podatkowych tych podmiotów. W przypadku wydania decyzji, interpretacji czy orzeczeń niekorzystnych dla nas mogą one mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Organy podatkowe mogą na podstawie regulacji dotyczących cen transferowych zakwestionować rozliczenia pomiędzy spółkami z Grupy a podmiotami powiązаныmi

W toku prowadzonej działalności spółki z Grupy zawierają transakcje z podmiotami powiązаныmi w rozumieniu Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych. Transakcje te zapewniają efektywne prowadzenie działalności gospodarczej w ramach Grupy i obejmują, między innymi, wzajemne świadczenie usług i sprzedaż towarów. W trakcie zawierania i wykonywania transakcji z podmiotami powiązаныmi spółki z Grupy podejmują działania mające na celu zapewnienie zgodności warunków transakcji z regulacjami w zakresie cen transferowych. Jednakże ze względu na specyfikę i różnorodność transakcji z podmiotami powiązаныmi, złożoność i niejednoznaczność regulacji prawnych w zakresie metod badania stosowanych cen, dynamiczne zmiany warunków rynkowych oddziałujące na kalkulację cen stosowanych w przypadku takich transakcji, a także trudności w identyfikacji transakcji porównywalnych, nie można wykluczyć, że spółki z Grupy mogą być przedmiotem kontroli i innych czynności sprawdzających podejmowanych przez organy podatkowe i organy kontroli skarbowej w powyższym zakresie, co przy zakwestionowaniu przyjętych w transakcjach metodologii określenia warunków rynkowych może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

W wyniku sporów z organami podatkowymi w związku z nieodpłatnym korzystaniem z niektórych nieruchomości możemy zostać zobowiązani do zapłaty podatku z tytułu nieodpłatnych świadczeń

W praktyce niektóre z naszych nieruchomości mogą być wykorzystywane bez wynagrodzenia, w szczególności na podstawie nieodpłatnych służebności przesyłu. Biorąc pod uwagę ryzyko, że organy podatkowe mogą uznać, że w takich przypadkach spółki Grupy korzystające z nieruchomości lub wspomnianych ograniczonych praw rzeczowych bez wynagrodzenia uzyskują tzw. nieodpłatne świadczenia stanowiące przychód na gruncie Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych, nie można wykluczyć powstania sporów z organami podatkowymi na tym tle. Na dzień Prospektu nie można precyzyjnie oszacować wartości potencjalnych sporów. W przypadku wydania decyzji, interpretacji czy orzeczeń niekorzystnych dla nas mogą one mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Czynniki ryzyka związane z polskim sektorem energetycznym

Sektor energetyczny w Polsce podlega decyzjom organów nadzoru

Istotną część naszej działalności w sektorze energetycznym, w tym dystrybucja, obrót i wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła, podlega regulacji Prezesa URE, który jest odpowiedzialny między innymi za monitorowanie zgodności działalności spółek energetycznych z odpowiednimi przepisami Prawa Energetycznego oraz warunkami udzielanych przez niego koncesji. W wielu obszarach decyzje Prezesa URE mogą charakteryzować się dużym stopniem uznaniowości i nie ma pewności, że Prezes URE nie podejmie działań, które będą niekorzystne dla sektora energetycznego, w tym podmiotów z Grupy. Dotychczasowe doświadczenia w zakresie regulacji polskiego sektora energetycznego wskazują również, że nadrzędnym kryterium, którym kieruje się Prezes URE, jest ochrona interesów odbiorców energii, co może być sprzeczne z interesami spółek energetycznych. Ponadto na decyzje Prezesa URE mogą też mieć wpływ czynniki o charakterze politycznym, a przepisy Prawa Energetycznego nie zapewniają całkowitej niezależności Prezesa URE od rządu polskiego. Ponadto decyzje i polityka Prezesa URE mogą zmieniać się bez uprzedzenia, co z kolei może prowadzić do konieczności poniesienia przez podmioty z sektora energetycznego, w tym podmioty z Grupy, istotnych oraz nieoczekiwanych kosztów, wpływać na sposób prowadzenia naszej działalności lub prowadzić do występowania ryzyka, że będzie ona niezgodna ze zmienionymi regulacjami.

Oczekuje się, że w kolejnym okresie regulacyjnym w segmencie dystrybucji, rozpoczynającym się w 2016 roku, Prezes URE może wprowadzić zachęty finansowe lub kary pieniężne powiązane z jakością usług świadczonych przez OSD, jak również zmienić inne krytyczne składniki lub metodologię kalkulacji przychodu regulowanego, co zostało przedstawione w informacji Prezesa URE z dnia 30 sierpnia 2013 roku (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Taryfy – Stawki opłat za usługi dystrybucji energii elektrycznej”). Na dzień Prospektu szczegółowe rozwiązania regulacyjne nie są jeszcze znane, niemniej w razie nieosiągnięcia przez nas

wskaźników jakości usług określonych przez Prezesa URE możemy być narażeni na ryzyko spadku rentowności działalności w segmencie dystrybucji oraz nałożenia na nas kar pieniężnych przez Prezesa URE.

Za nieprzestrzeganie obowiązków określonych w Prawie Energetycznym Prezes URE może nakładać na przedsiębiorstwa energetyczne kary pieniężne. W niektórych przypadkach prowadzenie działalności niezgodnie z przepisami może prowadzić do utraty koncesji wymaganych dla jej prowadzenia. Dodatkowo, zgodnie z Prawem Energetycznym, w przypadku wystąpienia zagrożeń wymienionych w Prawie Energetycznym, takich jak zagrożenie bezpieczeństwa energetycznego Polski, zagrożenie bezpieczeństwa osób lub zagrożenie wystąpieniem znacznych strat materialnych, Rada Ministrów, na wniosek Ministra Gospodarki, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium całej Polski lub na jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Prezes URE współdziała również z właściwymi organami w przeciwdziałaniu praktykom przedsiębiorstw energetycznych ograniczającym konkurencję. W tym zakresie znaczący wpływ na działalność w sektorze energetycznym mają także Prezes UOKiK, Komisja Europejska i inne organy.

Istnieje ryzyko, że nasze działania nie będą zgodne z decyzjami regulacyjnymi właściwych organów polskich i unijnych lub że takie decyzje regulacyjne będą dla nas niekorzystne, co w rezultacie może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Ponowne objęcie regulacją przez Prezesa URE obszarów naszej działalności, które aktualnie nie podlegają regulacji cenowej, jak również uwolnienie cen energii elektrycznej dla odbiorców z grupy taryfowej G, może mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę

Uprawnienia Prezesa URE do zatwierdzania taryf dla dystrybucji energii elektrycznej, sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców z grupy taryfowej G, tzn. przede wszystkim odbiorców detalicznych (głównie gospodarstw domowych), jak również taryf dla dystrybucji oraz obrotu ciepłem, mają istotny wpływ na naszą działalność. Prezes URE może zwolnić przedsiębiorstwo energetyczne z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, jeżeli stwierdzi, że działa ono w warunkach konkurencji, co w praktyce oznacza, że OSD korzystający z naturalnego monopolu w regionie geograficznym, w którym działa, nie może skorzystać z takiego zwolnienia. W odniesieniu do obszarów działalności, które Prezes URE zwolnił z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, Prezes URE ma prawo cofnąć lub ograniczyć udzielone zwolnienie, jeżeli uzna, że ustaly warunki uzasadniające udzielenie tego zwolnienia. Istnieje też ryzyko podważenia zwolnienia niektórych przedsiębiorstw energetycznych przez Prezesa URE z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, w szczególności wytwórcom energii elektrycznej, w tym wytwórcom z Grupy, i w konsekwencji zakwestionowania sposobu kalkulacji stosowanych przez nie taryf lub innych cenników. Cofnięcie zwolnienia z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, ograniczenie jego zakresu lub zakwestionowanie trybu udzielenia takiego zezwolenia może prowadzić do ponownego objęcia regulacją przez Prezesa URE obszarów naszej działalności, które aktualnie nie podlegają regulacji cenowej, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Ponadto zgodnie z zapowiedziami Prezesa URE, planowane jest uwolnienie cen energii elektrycznej również w obrębie grupy taryfowej G. W przypadku zniesienia obowiązku przedkładania taryfy G do zatwierdzenia Prezesowi URE cena energii elektrycznej dla odbiorców w tej grupie taryfowej zostanie ustalona przez mechanizmy rynkowe i nie możemy wykluczyć, że cena ta ukształtuje się na niższym niż obecnie poziomie, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na nasze przychody, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju. Nie możemy także wykluczyć, że zwiększona konkurencja na rynku objętym obecnie obowiązkiem taryfowym skłoni odbiorców do częstszego korzystania z możliwości zmiany sprzedawcy energii (tzw. zasada TPA), co może oznaczać odejście obsługiwanych przez nas klientów oraz spadek wolumenu sprzedawanej przez nas energii elektrycznej i może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

W przypadku wprowadzenia bardziej restrykcyjnych regulacji dotyczących niezależności operatorów systemów dystrybucyjnych możemy zostać zobowiązani do poniesienia dodatkowych kosztów lub dalszego zmniejszania swojego wpływu na ENERGA-OPERATOR lub nawet do zaprzestania działalności w zakresie dystrybucji energii elektrycznej

Grupa dokonała wymaganego przepisami Prawa Europejskiego unbundlingu funkcjonalnego oraz prawnego ENERGA-OPERATOR. Aktualne przepisy Prawa Europejskiego, jak i prawa polskiego, nie nakazują, aby grupy kapitałowe zaangażowane w wytwarzanie lub obrót energią elektryczną całkowicie wycofały się z działalności dystrybucyjnej poprzez wyzbycie się własności OSD (tzw. unbundling własnościowy). Nie możemy jednak wykluczyć, że takie wymogi prawne zostaną wprowadzone w przyszłości. W przeszłości, w 2010 roku, Prezes URE krytykował proces konsolidacji polskich grup energetycznych i uznał, iż unbundling własnościowy przed prywatyzacją tych skonsolidowanych pionowo grup leży w interesie odbiorców, zwiększenia konkurencji, a także bezpieczeństwa elektroenergetycznego i ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju gospodarczego Polski. Ponadto w 2010 roku Prezes UOKiK stwierdził, że prawny unbundling OSD nie gwarantuje, iż OSD będące częścią przedsiębiorstwa pionowo zintegrowanego nie będą dyskryminować sprzedawców energii elektrycznej spoza grupy kapitałowej danego OSD. W konsekwencji nie możemy wykluczyć ryzyka zmiany prawa w celu nałożenia na Grupę obowiązku wyzbycia się własności spółki pełniącej aktualnie rolę OSD lub też przekazania przez nią działalności w zakresie zarządzania sieciami dystrybucyjnymi i świadczenia usług dystrybucji energii elektrycznej z wykorzystaniem tych sieci podmiotom spoza Grupy.

Nałożenie na nas dodatkowych wymogów dotyczących niezależności OSD lub wycofanie się przez nas z działalności dystrybucyjnej może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Ponadto zgodnie z Dyrektywą 2009/72/WE, pionowo zintegrowani operatorzy systemu dystrybucyjnego nie mogą powodować – w zakresie komunikacji i marki – nieporozumień w odniesieniu do odrębnej tożsamości części przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo zajmującej się dostawami. Nawet w przypadku braku bezpośredniej implementacji Dyrektywy 2009/72/WE w powyższym zakresie, nie możemy wykluczyć ryzyka, że posługiwanie się przez ENERGA-OPERATOR i ENERGA-OBROT podobnymi firmami i znakami towarowymi może być uznane jako wprowadzające w błąd co do ich odrębnej tożsamości, a przez to stać w sprzeczności z zasadami niezależności operatorów systemów dystrybucyjnych. Nie możemy zatem wykluczyć ryzyka nałożenia przez Prezesa URE obowiązku przeprowadzenia w tym zakresie rebrandingu, co może mieć niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Cofnięcie lub nieprzedłużenie okresu ważności koncesji lub innych zezwoleń administracyjnych, lub odmowa udzielenia nowych koncesji lub innych zezwoleń administracyjnych może prowadzić do konieczności ograniczenia zakresu naszej działalności

Prowadzona przez nas działalność wymaga posiadania szeregu koncesji oraz innych zezwoleń administracyjnych, w szczególności koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej, wytwarzanie ciepła, dystrybucję ciepła, obrót energią elektryczną oraz dystrybucję energii elektrycznej. Opis posiadanych przez nas koncesji według stanu na dzień Prospektu zamieszczono w rozdziale „Opis działalności – Koncesje”. Utrzymywanie ważności posiadanych koncesji, przestrzeganie ich warunków oraz możliwość przedłużenia okresu ich ważności są czynnikami warunkującym możliwość kontynuacji naszej działalności w obecnym zakresie. Ponadto realizacja naszego programu inwestycyjnego w zakresie sieci dystrybucyjnej czy budowy nowych jednostek wytwórczych energii elektrycznej lub ciepła, w tym w odnawialnych źródłach energii, może wymagać uzyskania przez nas nowych koncesji lub innych zezwoleń administracyjnych.

Według stanu na dzień Prospektu, wszystkie koncesje posiadane przez nas zostały udzielone na czas określony i wygasną, o ile nie zostaną przedłużone zgodnie z prawem. Pomimo tego, że postępowanie koncesyjne wymaga spełnienia określonych wymogów przewidzianych w prawie, spełnienie niektórych wymogów ma charakter uznaniowy, a tym samym uzyskanie koncesji jest częściowo zależne od swobodnej oceny organu administracji. W związku z tym nie można mieć pewności, że uzyskamy koncesje niezbędne do prowadzenia naszej działalności na akceptowalnych dla nas warunkach i w zakładanych przez nas ramach czasowych. Ponadto nie możemy zapewnić, że w przyszłości organy koncesyjne nie zmienią praktyki udzielania koncesji na rzecz podmiotów z Grupy, w szczególności nie zmienią warunków koncesji, nie ograniczą ich zakresu albo nie cofną już udzielonych koncesji. Nie możemy również zapewnić, że będziemy w stanie zawsze spełniać wszystkie warunki określone w koncesjach lub w mających do nich zastosowanie przepisach prawa. Ponadto w pewnych przypadkach przewidzianych prawem Prezesowi URE przysługuje uprawnienie do cofnięcia koncesji lub zmiany jej zakresu. Cofnięcie, nieprzedłużenie okresu ważności lub ograniczenie zakresu którejkolwiek z aktualnie posiadanych koncesji lub innych zezwoleń administracyjnych, lub odmowa wydania nowych może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Nieprecyzyjne przepisy dotyczące obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców mogą prowadzić do sporów z Prezesem URE dotyczących realizacji tego obowiązku, a także do podważania zawartych przez nas umów sprzedaży energii elektrycznej

Przepisy Prawa Energetycznego, które od dnia 9 sierpnia 2010 roku nakładają na wytwórców obowiązek sprzedawania co najmniej 15% wytwarzanej przez nich energii elektrycznej za pośrednictwem giełd towarowych lub rynku regulowanego (tzw. obowiązek publicznej sprzedaży energii elektrycznej), są nieprecyzyjne i budzą wiele wątpliwości interpretacyjnych, co skutkuje brakiem pewności, co do tego, w jaki sposób wytwórcy powinni realizować nałożony na nich obowiązek. Kwestionowanie przez Prezesa URE wykonania przez ENERGA Elektrownię Ostrołęka obowiązku publicznej sprzedaży wyprodukowanej energii elektrycznej może prowadzić do zastosowania przez Prezesa URE sankcji (a w szczególności do wymierzenia kary pieniężnej w wysokości do 15% przychodów uzyskanych w poprzednim roku obrotowym), a nawet do podważenia zawartych przez ENERGA Elektrownię Ostrołęka umów sprzedaży energii elektrycznej. Nałożenie na nas przez Prezesa URE sankcji za niewykonanie obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Skarb Państwa może podejmować w stosunku do nas decyzje o charakterze uznaniowym na podstawie Ustawy o Sprzeciwie MSP, co może kolidować z zamiarami lub interesami pozostałych akcjonariuszy Spółki

Spółki z Grupy mogą podlegać przepisom Ustawy o Sprzeciwie MSP, na podstawie której Minister Skarbu Państwa jest uprawniony do wykonywania szczególnych uprawnień w odniesieniu do spółek zarządzających tzw. infrastrukturą krytyczną, przy czym uprawnienia te nie zależą od posiadania udziału w danej spółce. W szczególności uprawnienia Skarbu Państwa polegają na możliwości wyrażenia w pewnych przypadkach sprzeciwu wobec podejmowanych przez organy spółki uchwał lub innych czynności prawnych podejmowanych przez spółkę, których przedmiotem jest rozporządzenie składnikiem mienia należącym do infrastruktury krytycznej. Nie możemy wykluczyć, że Ustawa o Sprzeciwie MSP będzie miała wpływ na spółki z Grupy, a Minister Skarbu Państwa będzie chciał skorzystać w przyszłości z tych uprawnień. Dodatkowo, nie możemy zagwarantować, że podejmowane na podstawie Ustawy o Sprzeciwie MSP działania Ministra Skarbu

Państwa nie będą pozostawały w sprzeczności z zamierzeniami lub interesami innych akcjonariuszy Spółki. Czynniki te mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Możemy nie dotrzymać obowiązków w zakresie utrzymywania zapasów paliw, co może skutkować nałożeniem na nas kar pieniężnych przez Prezesa URE

Prawo Energetyczne zobowiązuje przedsiębiorstwa zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła do utrzymywania zapasów paliw w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej lub ciepła (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Obowiązek utrzymywania zapasów paliw”). W razie stwierdzenia naruszenia obowiązku utrzymywania zapasów paliwa Prezes URE nakłada karę pieniężną. Nie możemy zagwarantować utrzymania zapasów węgla kamiennego oraz innych paliw, które zapewniałyby utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej i ciepła, w tym z przyczyn znajdujących się poza naszą kontrolą, takich jak niewywiązanie się naszych dostawców paliw ze swoich zobowiązań kontraktowych. W związku z tym nie możemy zagwarantować, że takie kary nie zostaną na nas nałożone w przyszłości. Wszystkie te czynniki mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Niektóre transakcje z naszym udziałem mogą być zakwestionowane jako stanowiące niedozwoloną pomoc publiczną, co może skutkować obowiązkiem zwrotu udzielonej pomocy wraz z narosłymi odsetkami

Przepisy prawa polskiego oraz Unii Europejskiej dotyczące pomocy publicznej są nieprecyzyjne. Istnieje ryzyko, iż niektóre zawarte wcześniej transakcje, których byliśmy stroną, mogły stanowić lub mogą zostać uznane za stanowiące przypadek pomocy publicznej udzielonej z naruszeniem odpowiednich przepisów polskich lub unijnych. Otrzymanie niezatwierdzonej pomocy publicznej może skutkować obowiązkiem zwrotu otrzymanych kwot wraz z odsetkami, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Obowiązują nas przepisy o zamówieniach publicznych, które są często trudne w interpretacji i zastosowaniu

W wielu dziedzinach naszej działalności jesteśmy związani polskimi przepisami dotyczącymi zamówień publicznych. Przepisy te stosuje się m.in. do procedury wyłaniania naszych dostawców, wykonawców robót budowlanych i dostawców usług. Ich postanowienia są nierzadko trudne w interpretacji i zastosowaniu oraz mogą, w szczególności, powodować znaczące przedłużenie procesu wyboru dostawcy i ograniczają swobodę podejmowania decyzji. Ponadto umowa zawarta z naruszeniem przepisów prawa zamówień publicznych może zostać uznana za nieważną lub na zamawiającego mogą zostać nałożone kary pieniężne w wysokości do 10% wartości umowy. Wszystko to może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Niektóre spośród zawartych przez nas transakcji mogą być podważane lub uważane za nieskuteczne z powodu niezgodności z Ustawą o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa lub Ustawą o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych

Zgodnie z KSH, Ustawą o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa oraz Ustawą o komercjalizacji i prywatyzacji, pewne transakcje wymagają dla swej ważności spełnienia szczególnych wymogów formalnych lub zatwierdzenia przez odpowiednie organy spółki lub organy administracyjne. Nie jesteśmy w stanie zapewnić, biorąc pod uwagę zwłaszcza wielkość Grupy oraz skalę i stopień złożoności naszej działalności, że wszystkie wchodzące w skład Grupy spółki przestrzegają wszystkich tego rodzaju wymogów w przeszłości, ani że będziemy w stanie zagwarantować ich przestrzeganie w przyszłości. Istnieje zatem ryzyko, że skuteczność lub ważność niektórych zawartych przez nas w przeszłości lub zawieranych w przyszłości transakcji, dotyczących m.in. procesu naszej historycznej konsolidacji, mogą być podważane. W przypadku stwierdzenia nieskuteczności lub nieważności istotnych transakcji może to mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Krajowy system wsparcia kogeneracji może być zmieniony lub zniesiony

Podobnie jak inne zakłady wytwarzające energię elektryczną w skojarzeniu z ciepłem (kogeneracja) korzystamy z krajowego systemu wsparcia wysokosprawnych jednostek wytwórczych, tj. bloków wytwarzających jednocześnie energię elektryczną w skojarzeniu z ciepłem o sprawności nie niższej niż określona w Prawie Energetycznym. Od dnia 1 kwietnia 2013 roku system wsparcia wysokosprawnej kogeneracji, oparty o świadectwa pochodzenia, został utrzymany jedynie częściowo (obowiązek uzyskiwania i przedstawiania tzw. żółtych i czerwonych świadectw pochodzenia Prezesowi URE do umorzenia został zniesiony z dniem 31 marca 2013 roku) (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji (CHP) – Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja lub CHP)”). Wprowadzenie systemu wsparcia kogeneracji energii elektrycznej i ciepła w formie innej niż obowiązująca do 31 marca 2013 roku lub decyzja o ponownym wprowadzeniu obowiązku uzyskiwania i przedstawiania żółtych oraz czerwonych świadectw pochodzenia Prezesowi URE do umorzenia mogłaby mieć niekorzystny wpływ na rentowność ENERGA-OBRÓT. Wszystkie omawiane okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Nowe regulacje dotyczące emisji CO₂ mogą zmusić nas do poniesienia istotnych dodatkowych nakładów inwestycyjnych lub dodatkowych kosztów, lub do ograniczenia naszej działalności w zakresie produkcji energii elektrycznej

Wytwarzanie przez nas energii elektrycznej w elektrowniach i elektrociepłowniach opalanych paliwami kopalnymi wiąże się z emisją stosunkowo dużych ilości CO₂ do środowiska. Z tego względu wszelkie regulacje dotyczące ograniczeń emisji do środowiska CO₂, w tym regulacje składające się na tzw. pakiet energetyczno-klimatyczny UE, mogą znacząco wpływać na naszą działalność. W szczególności sukcesywnie ograniczana pula nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ powoduje, że emisja CO₂ w zakresie przekraczającym darmowe uprawnienia przyznawane polskim instalacjom w ramach KPRU wiąże się z ponoszeniem nakładów finansowych na zakup uprawnień do emisji EUA lub jednostek CER lub ERU (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji”), których ceny ulegają wahaniom. W szczególności na wzrost cen uprawnień do emisji CO₂ może mieć wpływ ryzyko redukcji ich wolumenu oferowanego na aukcjach w drodze zawieszenia obrotu częścią uprawnień lub ich wycofania (tzw. *backloading*). Zgodnie z projektami wykazów instalacji wraz ze wstępnymi wielkościami przydziałów bezpłatnych uprawnień do emisji w ramach wspólnotowego systemu handlu emisjami CO₂ dla polskiego sektora energetycznego w trzecim okresie rozliczeniowym przypadającym na lata 2013-2020, z derogacji będą mogły skorzystać niektóre spółki z Grupy. Po akceptacji projektów wykazów przez Komisję Europejską, Rada Ministrów przyjmie w drodze rozporządzenia wykaz instalacji objętych systemem handlu emisjami CO₂ w trzecim okresie rozliczeniowym wspólnotowego systemu handlu emisjami CO₂ wraz z przyznaną tym instalacjom liczbą uprawnień do emisji. Zgodnie z założeniami, w trzecim okresie rozliczeniowym uprawnienia bezpłatne będą stopniowo wycofywane, a najpóźniej do 2020 roku wydawanie bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla instalacji wytwarzających energię elektryczną zostanie zakończone. Warunkiem przyznania bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla polskiego sektora energetycznego jest terminowa realizacja i rozliczenie przedsięwzięć inwestycyjnych ujętych w tzw. Krajowym Planie Inwestycyjnym („KPI”), które mają równoważyć koszty tych bezpłatnych uprawnień. KPI przewiduje inwestycje w zakresie modernizacji i poprawy infrastruktury energetycznej oraz rozwijania czystych technologii węglowych. Polska przygotowała wymagany KPI, który obecnie oczekuje na akceptację Komisji Europejskiej.

W związku z powyższym istnieje ryzyko, iż w przyszłości będziemy zmuszeni nabywać dodatkowo znacznie większą niż obecnie ilość uprawnień do emisji CO₂ oraz po wyższych niż obecnie cenach, ograniczyć produkcję energii elektrycznej w instalacjach emitujących CO₂ lub wprowadzić kosztowne technologiczne modernizacje takich instalacji celem ograniczenia emisji. Może to doprowadzić do znacznego wzrostu kosztów produkcji energii elektrycznej w takich jednostkach, w związku z czym cena energii elektrycznej sprzedawanej odbiorcom końcowym stanie się mniej konkurencyjna. Ponadto nie możemy wykluczyć, że w odniesieniu do niektórych nowych jednostek wytwórczych będziemy musieli dokonać oceny, czy w planowanej inwestycji możliwe jest stosowanie określonych technologii ograniczenia emisji. W przypadku spełnienia warunków zastosowania takiej technologii będziemy zobowiązani zarezerwować odpowiednią przestrzeń na instalację urządzeń do takiej technologii na terenie nowo budowanego obiektu, co może wiązać się z koniecznością wprowadzenia kosztownych rozwiązań technologicznych.

Ograniczanie puli przyznawanych nieodpłatnie uprawnień do emisji CO₂ oraz wzrost cen takich uprawnień, a także konieczność ponoszenia kosztów związanych z wdrażaniem technologii ograniczenia emisji może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywę rozwoju.

Konieczność spełnienia zaostrzonych standardów dotyczących zanieczyszczeń takich jak SO₂, NO_x, pyły i inne substancje może mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę

Nasza działalność w segmencie wytwarzania energii elektrycznej, zwłaszcza ze źródeł konwencjonalnych, związana jest z emisją CO₂, jak również NO_x, SO₂, pyłów i innych substancji do środowiska. Istniejące i przyszłe ograniczenia w zakresie emisji innych niż gazy cieplarniane substancji (NO_x, SO₂, pyłów i innych substancji) mogą powodować analogiczne skutki, jak ograniczenia emisji CO₂ (zobacz „ – Nowe regulacje dotyczące emisji CO₂ mogą zmusić nas do poniesienia istotnych dodatkowych nakładów inwestycyjnych lub dodatkowych kosztów, lub do ograniczenia naszej działalności w zakresie produkcji energii elektrycznej”). Kierunki rozwoju Prawa Europejskiego i prawa polskiego wykazują tendencje do zaostrzania warunków korzystania przez przedsiębiorców ze środowiska naturalnego, w tym obniżania limitów emisji zanieczyszczeń do środowiska. Wprowadzenie w przyszłości niższych limitów emisji może skutkować koniecznością ponoszenia znaczących kosztów związanych z modernizacją lub koniecznością zastąpienia naszych urządzeń niespełniających norm emisji, jak również wdrażaniem nowych technologii (w tym również dotyczących monitorowania emisji), a także kosztów kar, które mogą być nakładane na nas w przypadku przekraczania limitów emisji.

Dyrektiva IED, zastępująca m.in. Dyrektywy IPPC i LCP, zaostrza normy emisji SO₂, NO_x i pyłu. Wprowadzenie obowiązku uwzględniania w pozwoleniach środowiskowych tzw. konkluzji BAT (wynikających ze stosowania najlepszych dostępnych technik) dodatkowo spowoduje zaostrzenie tych standardów. Nałożony na Polskę wymóg nieprzekraczania limitów wielkości emisji SO₂ i NO_x dla dużych źródeł spalania (50 MW i więcej), którego celem ma być wprowadzenie do krajowego porządku prawnego regulacji określonych w Załączniku XII do Traktatu Akcesyjnego, może spowodować dodatkowe nowe obowiązki lub konieczność szybszego wprowadzenia standardów konkluzji BAT. Nie można zagwarantować, iż w przypadku naruszenia wspomnianych limitów nałożonych na Polskę zgodnie z Załącznikiem XII do Traktatu Akcesyjnego, Polska nie podejmie działań zmierzających do zaostrzenia obecnie obowiązujących standardów emisji.

Konieczność przestrzegania zaostrzonych wymogów ochrony środowiska może wiązać się z koniecznością poniesienia znaczących nakładów inwestycyjnych, co może prowadzić do znacznego wzrostu cen energii elektrycznej, co może z kolei skutkować spadkiem popytu

na energię elektryczną, a tym samym mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju. W szczególności niezrealizowanie inwestycji zapewniających spełnienie nowych, zaostrzonych standardów prowadzić będzie do zaprzestania w Elektrowni Ostrołęka B eksploatacji dwóch bloków od 2016 roku i trzeciego od 2017 roku, czego skutkiem może być konieczność budowy przez nas nowego źródła ciepła dla miasta Ostrołęki.

Wprowadzenie opłaty za wykorzystywanie wody w energetyce może mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę

Obecnie prowadzone są prace legislacyjne mające na celu wprowadzenie istotnych zmian w obowiązujących przepisach dotyczących gospodarki wodnej, a w szczególności źródeł jej finansowania. Zgodnie z założeniami, mogą zostać wprowadzone m.in. opłaty za pobór lub wykorzystywanie wód do celów wytwarzania energii. W przypadku wprowadzenia takich regulacji lub opłat zwiększyłyby się koszty wytwarzania energii elektrycznej w elektrowniach wodnych i elektrowniach konwencjonalnych z otwartym obiegiem chłodzącym, co mogłoby zagrozić rentowności niektórych instalacji hydroenergetycznych, elektrowni i elektrociepłowni, w tym instalacji wykorzystywanych przez Grupę.

Wprowadzenie opłat za pobór lub wykorzystywanie wód do celów energetyki wodnej może także doprowadzić do konieczności poniesienia znaczących nakładów inwestycyjnych, co może prowadzić do znacznego wzrostu cen energii elektrycznej, co może z kolei skutkować spadkiem popytu na energię elektryczną, a tym samym mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Podlegamy różnym regulacjom z zakresu ochrony środowiska, co może wiązać się z koniecznością ponoszenia znaczących kosztów związanych z dostosowaniem się do przepisów lub uzyskaniem nowych pozwoleń środowiskowych wynikających z zaostrzenia przepisów dotyczących ochrony środowiska oraz wdrażania najlepszych praktyk branżowych

Nasza działalność wywiera istotny wpływ na środowisko. Z tego względu jesteśmy zobowiązani działać na podstawie pozwoleń zintegrowanych uzyskiwanych dla instalacji, których funkcjonowanie, ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w nich działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości, jak również na podstawie środowiskowych pozwoleń sektorowych dotyczących emisji substancji i hałasu, gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami. Przepisy dotyczące ochrony środowiska i korzystania z zasobów naturalnych przez przedsiębiorstwa podlegają stosunkowo częstym zmianom, w związku z tym może wystąpić konieczność uzyskania przez nas nowych pozwoleń lub zmiany warunków już posiadanych pozwoleń. Nie możemy zagwarantować, że ubieganie się o nowe pozwolenia lub zmianę istniejących pozwoleń zakończy się sukcesem. Ponadto w przypadku niektórych pozwoleń posiadanych przez spółki należące do Grupy, które podlegały przekształceniom korporacyjnym (w szczególności pozwoleń wodnoprawnych), nie da się wykluczyć, że nie zostały one należycie przeniesione. Zgodnie z orzeczeniem Naczelnego Sądu Administracyjnego z 2007 roku, pozwolenia środowiskowe nie są automatycznie przenaszalne na skutek połączenia czy podziału podmiotów na podstawie odpowiednich przepisów KSH. Uznanie posiadanych przez nas decyzji administracyjnych za wadliwe może skutkować koniecznością poniesienia przez nas dodatkowych kosztów związanych z podwyższonymi opłatami za korzystanie ze środowiska. Nieuzyskanie nowych pozwoleń wskutek niespełniania wymagań (albo nieuzyskanie w terminie zgody na zmianę dotychczasowych pozwoleń) bądź uznanie dotychczasowych pozwoleń za wadliwe może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

W najbliższych latach należy się liczyć z dalszym zaostrzeniem wymogów dotyczących ochrony i korzystania ze środowiska, zarówno w przepisach polskich, regulacjach UE, jak i w konwencjach międzynarodowych. Nie możemy przewidzieć dokładnego rodzaju ani zakresu tych zmian. W szczególności, na dzień Prospektu, prowadzone są prace nad zmianą tzw. dyrektywy ramowej oraz decyzji Komisji 2000/532/WE z dnia 3 maja 2000 roku ustalającej tzw. listę odpadów (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Gospodarka odpadami”), co może doprowadzić do uznania odpadów paleniskowych ze spalania paliw za odpad niebezpieczny. Wobec braku jasności co do przyszłych regulacji dotyczących ochrony środowiska oraz wobec zwiększających się nakładów związanych z wymogami ochrony środowiska możemy być w przyszłości zobowiązani do ponoszenia znaczących kosztów lub nakładów inwestycyjnych związanych z dostosowywaniem się do nowych wymogów środowiskowych lub zakończenia eksploatacji naszych urządzeń i instalacji niespełniających podwyższonych wymogów środowiskowych. Brak dostosowania się przez nas do nowych przepisów środowiskowych w określonym zakresie lub terminie może spowodować konieczność poniesienia odpowiedzialności o charakterze administracyjnym i cywilnym, a także odpowiedzialności karnej po stronie podmiotów z Grupy oraz członków Zarządu lub pracowników. Ponadto naruszenie wymogów ochrony środowiska może prowadzić do konieczności okresowego przerwania lub trwałego zaprzestania prowadzenia przez nas określonej działalności i mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Ponadto instalacje wymagające pozwoleń zintegrowanego powinny spełniać wymogi dotyczące tzw. Najlepszych Dostępnych Techniek (*Best Available Techniques, BAT*), co wiąże się z koniecznością ponoszenia istotnych nakładów inwestycyjnych. Wymogi te określane są w dokumentach referencyjnych BREFs (*BAT Reference Notes*), a także mogą wynikać wprost z obowiązujących przepisów prawa oraz innych specyfikacji technicznych, norm technicznych itp. Dokumenty referencyjne BREFs mają charakter zaleceń, a dostosowanie instalacji oraz stosowanej technologii, procedur i praktyki postępowania do wymagań BAT stanowi najistotniejszy warunek uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Dyrektywa IED, zastępująca m.in. Dyrektywę IPPC oraz Dyrektywę LCP, zaostrza standardy emisyjne m.in. dla SO₂ i NO_x

i pyłu oraz wymaga uwzględnienia tzw. konkluzji BAT, które mają stanowić podstawę określania warunków pozwolenia zintegrowanego oraz wyznaczenia dopuszczalnych wielkości emisji. Projekty nowego dokumentu referencyjnego BAT dla energetyki przewidują rozszerzenie zakresu wymagań (w tym pomiarowych) i zaostrzenie standardów emisyjnych. Nie możemy wykluczyć, że w przyszłości kolejne wymagania dotyczące BAT będą coraz bardziej rygorystyczne, łącznie z rozszerzeniem kategorii instalacji podlegających tym wymogom. Ponadto istnieje ryzyko, że niektóre z posiadanych przez nas urządzeń lub instalacji mogą nie być przystosowane do obowiązujących wymogów w terminach przewidzianych w przepisach dotyczących BAT.

Powyższe czynniki mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Regulacje dotyczące ochrony środowiska mogą nakładać na nas liczne ograniczenia, prowadzić do znaczącego zwiększenia się kosztów realizacji nowych projektów oraz wytwarzania energii elektrycznej, jak też zmusić nas do wycofania się z eksploatacji istniejących aktywów

Lokalizacja i wdrażanie nowych inwestycji w segmencie wytwarzania energii elektrycznej, w tym farm wiatrowych, ewentualnej budowy drugiego stopnia wodnego na Wiśle w ramach Projektu Wisła i innych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii, a także rozbudowa istniejących elektrowni podlega ograniczeniom wynikającym z regulacji dotyczących ochrony środowiska. W wielu przypadkach realizacja naszych przedsięwzięć wymaga uzyskania pozwoleń środowiskowych i przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko. Istnieje ryzyko, iż organizacje ekologiczne, powołując się na swoje cele statutowe, zgłoszą chęć uczestniczenia w określonym postępowaniu w sprawie udzielenia pozwolenia środowiskowego i będą w nim uczestniczyły na prawach strony, co może mieć istotny wpływ na przebieg i wyniki takiego postępowania. Może to wiązać się z koniecznością wprowadzenia zmian do planowanych przedsięwzięć, ich opóźnieniem lub zawieszeniem, a także poniesienia dodatkowych kosztów.

Ponadto skala naszych działań może wymagać przestrzegania innych ograniczeń. W szczególności program Natura 2000 przewiduje szereg ograniczeń w zakresie realizacji inwestycji, takich jak specjalne formy ochrony ptaków i ich siedlisk czy konieczność przeprowadzania szczegółowej analizy wpływu inwestycji na chronione gatunki lub ich siedliska. Nie jest wykluczone, że zasięg terytorialny programu Natura 2000 ulegnie w przyszłości rozszerzeniu, co może skutkować, między innymi, koniecznością zmiany lokalizacji planowanych przez nas inwestycji. W konsekwencji, przy wyborze lokalizacji planowanego przedsięwzięcia, jak i w przypadku przedsięwzięcia działającego już w obszarze specjalnej ochrony, konieczna jest analiza przed- i porealizacyjna, a także stały monitoring wpływu inwestycji na środowisko. W przypadku negatywnego oddziaływania inwestycji na obszar chroniony działalność taka może zostać istotnie ograniczona lub nawet uniemożliwiona.

W związku z powyższym możliwość realizacji przyszłych inwestycji lub modernizacja lub rozszerzenie zakresu eksploatacji istniejących obiektów może zostać istotnie ograniczona, bądź ich wykorzystanie może być utrudnione, wymagać poniesienia dodatkowych kosztów lub spełnienia dodatkowych wymagań. Poza tym, jeżeli przepisy dotyczące ochrony środowiska zostaną zaostrzone, możemy nie być w stanie pokryć dodatkowych kosztów koniecznych dla dostosowania naszej działalności do takich nowych regulacji i w efekcie możemy być zmuszeni do tymczasowego lub stałego wycofania z eksploatacji niektórych z naszych aktywów.

Powyższe okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Częste zmiany polskich przepisów dotyczących naszego sektora mogą istotnie niekorzystnie wpływać na Grupę

Polski system prawny, w tym regulacje dotyczące sektora energetycznego, a także interpretacja tych przepisów, podlegają częstym i istotnym zmianom. W szczególności Prawo Energetyczne było nowelizowane wiele razy, przy czym znaczna część z tych nowelizacji wprowadzała kluczowe zmiany do głównych obszarów, w których prowadzimy działalność. W chwili obecnej trwają także prace nad kolejnymi nowelizacjami Prawa Energetycznego, w tym nad pakietem trzech nowych ustaw: prawo energetyczne, prawo gazowe i ustawą o odnawialnych źródłach energii, które mają zastąpić obecnie obowiązujące Prawo Energetyczne (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Planowane zmiany regulacji prawnych”). Trudno przewidzieć, jakie będą skutki wprowadzenia tych zmian dla naszej działalności. Na zmiany przepisów dotyczących sektora energetycznego mają też wpływ regulacje UE mające na celu liberalizację wewnętrznych rynków energii elektrycznej i gazu ziemnego oraz zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

W związku ze zmiennością przepisów, w tym przepisów dotyczących sektora energetycznego, nie są one w jednolity sposób stosowane przez sądy, organy administracji i inne organy stosujące prawo. Istnieje zatem ryzyko, że postanowienia i decyzje wydane przez poszczególne sądy i inne organy w odniesieniu do podobnych stanów faktycznych będą rozbieżne. Co więcej, stanowiska właściwych sądów lub innych urzędów w sprawach należących do ich kompetencji mogą ulec zmianie, co wpływa na niestabilność procesu stosowania prawa. Niestabilność systemu prawnego i otoczenia regulacyjnego zwiększa ryzyko utraty części przychodów, ponoszenia istotnych dodatkowych i nieoczekiwanych wydatków, jak i kosztów dostosowywania prowadzonej działalności do zmieniającego się otoczenia prawnego, ponadto może spowodować, że tymczasowo lub trwale ograniczymy naszą działalność. Może to prowadzić do powstawania sporów na tle interpretacji przepisów prawnych zarówno z organami publicznymi stosującymi prawo, jak i z podmiotami prywatnymi, z którymi pozostajemy w stosunkach prawnych. Nieprawidłowości lub opóźnienia w implementacji dyrektyw UE do prawa krajowego mogą

prowadzić do dodatkowych wątpliwości związanych m.in. z interpretacją przepisów mających wpływ na naszą działalność. Spełnienie się tego rodzaju zagrożeń może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Niesprzyjające zmiany otoczenia politycznego mogą istotnie niekorzystnie wpływać na Grupę

Decyzje polityczne na poziomie krajowym oraz Unii Europejskiej, a także decyzje podejmowane przez władze i organy administracji w Polsce oraz przez organy UE mogą mieć istotny wpływ na naszą działalność. Decyzje takie mogą wywierać wpływ zarówno na kierunki zmian regulacji prawnych, jak i na inne działania podejmowane przez organy administracji w obszarach istotnych dla sektora energetycznego. To z kolei może wpływać na strukturę i model działania rynku energii elektrycznej, zasady kształtowania cen energii elektrycznej, dostępność i koszty zaopatrzenia w paliwa wykorzystywane do wytwarzania energii elektrycznej oraz regulacje w zakresie ochrony środowiska. Przykładami regulacji, które naszym zdaniem w znacznym stopniu podlegały i nadal podlegają wpływom decyzji politycznych, są, na poziomie Unii Europejskiej, elementy tzw. europejskiego pakietu klimatycznego i energetycznego, zaś na poziomie krajowym, przygotowywana ustawa o odnawialnych źródłach energii oraz tzw. „Trójpak Energetyczny” obejmujący pakiet trzech nowych ustaw: prawo energetyczne, prawo gazowe i ustawę o odnawialnych źródłach energii. Wszystkie one mają istotny wpływ na naszą działalność i wyniki (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego”). W efekcie, niesprzyjające zmiany otoczenia politycznego w Polsce lub Unii Europejskiej mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Czynniki ryzyka związane z Ofertą, rynkiem kapitałowym i wtórnym obrotem Akcjami

Akcjonariusz Sprzedający po przeprowadzeniu Oferty będzie posiadał największą liczbę głosów na Walnym Zgromadzeniu i będzie mógł podejmować działania, które mogą być niezgodne z interesami pozostałych akcjonariuszy Spółki

Akcje Oferowane reprezentują nie więcej niż 34,18% kapitału zakładowego Spółki oraz nie więcej niż 25,32% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. W związku z tym Akcjonariusz Sprzedający, po zakończeniu Oferty, będzie dysponował przynajmniej 62,96% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Akcjonariusz Sprzedający, jako dominujący akcjonariusz Spółki, może istotnie wpływać na decyzje Walnego Zgromadzenia w sprawie wypłaty dywidendy i jej wysokości, a nawet zdecydować o jej niewypłaceniu w poszczególnych latach obrotowych, albo zdecydować o wypłacie w większej niż rekomendowana przez Zarząd wysokości, co może stać w sprzeczności z interesem i oczekiwaniami innych akcjonariuszy i Zarządu. W związku z tym, iż po przeprowadzeniu Oferty Akcjonariusz Sprzedający zachowa większościowy pakiet akcji w kapitale zakładowym Spółki, Akcjonariusz Sprzedający będzie miał decydujący wpływ na sprawy Spółki, w tym m.in. na kształtowanie naszej polityki i strategii, kierunki rozwoju naszej działalności, wybór członków Rady Nadzorczej i Zarządu Spółki i innych spółek z Grupy. Uchwały Walnego Zgromadzenia podjęte głosami Akcjonariusza Sprzedającego mogą być niezgodne z zamierzeniami lub interesami akcjonariuszy mniejszościowych. Ponadto Akcjonariusz Sprzedający zachowa, po przeprowadzeniu Oferty, uprawnienia opisane w rozdziale „Zarząd i Rada Nadzorcza – Rada Nadzorcza – Skład, sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej” oraz w rozdziale „Akcjonariusz Sprzedający – Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką – Kontrola nad Spółką”. W szczególności, zgodnie ze Statutem, Akcjonariuszowi Sprzedającemu przysługują akcje uprzywilejowane co do głosu oraz, tak długo jak zachowa on co najmniej 10% ogólnej liczby akcji w kapitale zakładowym Spółki, uprawnienie do powoływania i odwoływania większości członków Rady Nadzorczej oraz przewodniczącego Rady Nadzorczej. Z kolei, zgodnie ze Statutem, Rada Nadzorcza powołuje członków Zarządu. W konsekwencji, skład Zarządu będzie pośrednio kontrolowany przez Akcjonariusza Sprzedającego. Pozycja Akcjonariusza Sprzedającego jest dodatkowo wzmocniona faktem, iż, zgodnie z postanowieniami Statutu, prawo głosowania akcjonariuszy Spółki oraz prawo głosowania przysługujące użytkownikom i zastawnikom akcji Spółki jest ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia, przy czym ograniczenie to nie dotyczy Akcjonariusza Sprzedającego (zobacz „Kapitał zakładowy i Akcje – Prawa akcjonariuszy związane z Walnym Zgromadzeniem – Uczestnictwo i głosowanie na Walnym Zgromadzeniu – Sposób udziału w Walnym Zgromadzeniu oraz sposób wykonywania prawa głosu”).

Nie jesteśmy w stanie przewidzieć polityki Akcjonariusza Sprzedającego (na którą może mieć wpływ polityka państwa oraz ogólna sytuacja polityczna) w odniesieniu do korzystania z powyższych uprawnień i wpływu działań Akcjonariusza Sprzedającego, w tym wykonywania przez Akcjonariusza Sprzedającego praw z akcji Spółki oraz innych szczególnych uprawnień, na naszą działalność, wyniki finansowe oraz sytuację finansową, możliwość realizacji strategii Grupy czy też pozycję rynkową. Nie możemy przewidzieć również, czy polityka i działania Akcjonariusza Sprzedającego będą zbieżne z interesami nabywców Akcji Oferowanych i ewentualnych innych akcjonariuszy Spółki.

Prowadzenie dalszej prywatyzacji Spółki (zbywanie przez Akcjonariusza Sprzedającego akcji Spółki po zamknięciu Oferty) zależeć będzie od przyszłych decyzji Ministra Skarbu Państwa, Rady Ministrów i innych czynników politycznych w tej kwestii. Nie możemy przewidzieć, czy i na jakich warunkach dalsza prywatyzacja Spółki będzie prowadzona. Powyższe okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

W przypadku wydania prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uchylenie Uchwały o Obniżeniu oraz Uchwały o Uprzywilejowaniu może ulec zmianie wysokość kapitału zakładowego Spółki, wartość nominalna Akcji oraz liczba głosów przypadająca na akcje serii BB Spółki

W dniu 3 września 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie podjęło, m.in., Uchwałę o Uprzywilejowaniu, na mocy której wprowadzono do Statutu uprzywilejowanie akcji serii BB co do głosu oraz Uchwałę o Obniżeniu, na mocy której kapitał zakładowy Spółki został obniżony do kwoty 4.521.612.884,88 PLN, tj. o kwotę 447.192.483,12 PLN, w drodze zmniejszenia wartości nominalnej każdej Akcji. Zmiany Statutu przyjęte uchwałami Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia zostały zarejestrowane przez sąd rejestrowy Spółki w dniu 9 września 2013 roku. W dniu 16 października 2013 roku doręczony został Spółce pozew akcjonariusza mniejszościowego o uchylenie Uchwały o Obniżeniu oraz o stwierdzenie nieważności – bądź alternatywnie – o uchylenie Uchwały o Uprzywilejowaniu. W odpowiedzi na pozew Spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości (zobacz „Opis działalności – Postępowania prawne i administracyjne – Postępowanie z powództwa FORTA sp. z o.o.”).

Na dzień Prospektu nie możemy przewidzieć, jaki będzie wynik powyższego postępowania oraz jego skutki. W przypadku prawomocnego uwzględnienia wniesionego powództwa Zarząd obowiązany będzie podjąć działania zmierzające do usunięcia skutków tych uchwał, a tym samym przywrócenia stanu, jaki istniałby, gdyby Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie nie podjęło zaskarżonych uchwał i nie zostały one wykonane. W szczególności prawomocne uchylenie Uchwały o Obniżeniu może skutkować koniecznością niezwłocznego uaktualnienia wysokości kapitałów Spółki, w tym kapitału zakładowego i wartości nominalnej akcji oraz dokonania stosownych korekt w kapitałach własnych Spółki. Z kolei ewentualne skuteczne podważenie Uchwały o Uprzywilejowaniu spowodowałoby, iż akcje serii BB przysługujące na dzień Prospektu Akcjonariuszowi Sprzedającemu przestaną być akcjami uprzywilejowanymi co do głosu na Walnym Zgromadzeniu. Pomimo iż w ocenie Spółki ewentualne prawomocne uwzględnienie powództwa nie powinno mieć wpływu na ważność i skuteczność innych uchwał podjętych na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu w dniu 3 września 2013 roku, nie można jednak wykluczyć ryzyka odmiennego rozstrzygnięcia sądowego, którego skutki trudno przewidzieć na dzień Prospektu. Ponadto w przypadku stwierdzenia nieważności bądź uchylenia Uchwały o Uprzywilejowaniu nie można wykluczyć kierowania powództw o stwierdzenie nieważności bądź uchylenie uchwał podjętych na Walnych Zgromadzeniach Energa po dniu 9 września 2013 roku (dzień rejestracji zmian Statutu), jeżeli uchwały te nie zapadłyby bez głosów wynikających z przywileju głosowego, a jednocześnie nie upłynęły ustawowe terminy do żądania stwierdzenia nieważności bądź uchylenia tych uchwał. Na dzień Prospektu brak możliwości oceny skutków wspomnianych powództw bądź zarzutów procesowych.

Powyższe okoliczności mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki finansowe, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju.

Akcjonariusz Sprzedający może odstąpić od Oferty lub zawiesić jej przeprowadzenie

Do dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzącymi Księgę Popytu, może odwołać sprzedaż Akcji Oferowanych w ramach Oferty bez podawania przyczyn swojej decyzji, co będzie równoznaczne z odwołaniem Oferty.

Od dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów od Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych na Akcje Oferowane w ramach Oferty nie później niż do godziny 9:00 czasu warszawskiego w dniu roboczym poprzedzającym pierwszy dzień notowania Akcji serii AA na GPW, kiedy rozpocznie się wystawianie odpowiednio pierwszych instrukcji rozliczeniowych lub przelewów celem przeniesienia Akcji Oferowanych na rachunki papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych (co jest obecnie planowane na 10 grudnia 2013 roku), Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzącymi Księgę Popytu, może odstąpić od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty, przy czym takie odstąpienie może nastąpić z powodów, które w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego są powodami ważnymi (lista takich powodów została zamieszczona w rozdziale „Warunki Oferty – Warunki odwołania sprzedaży lub odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty lub też jej zawieszenia”).

Po udostępnieniu Prospektu do publicznej wiadomości informacja o odwołaniu sprzedaży lub odstąpieniu od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w ten sam sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt. W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty złożone zapisy na Akcje Oferowane zostaną uznane za nieważne, a dokonane płatności zostaną zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty.

W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty do chwili złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW, złożone zapisy na Akcje Oferowane zostaną uznane za nieważne, a dokonane płatności zostaną zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty.

W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty w okresie po złożeniu zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW do godziny 9:00 czasu warszawskiego w dniu roboczym poprzedzającym pierwszy dzień notowania Akcji serii AA na GPW, kiedy rozpocznie się wystawianie

odpowiednio pierwszych instrukcji rozliczeniowych lub przelewów celem przeniesienia Akcji Oferowanych na rachunki papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych (co jest obecnie planowane na 10 grudnia 2013 roku), podmioty przyjmujące zapisy Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych dokonają niezwłocznie zgodnie z instrukcją Oferującego zwrotnego przeniesienia Akcji Oferowanych nabytych uprzednio przez Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych, działając na podstawie stosownych pełnomocnictw udzielonych przez Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych w formularzu zapisu na Akcje Oferowane. Płatności dokonane przez Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych tytułem zapłaty ceny sprzedaży Akcji Oferowanych zostaną im zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu zwrotnego przeniesienia tych Akcji Oferowanych na rachunek papierów wartościowych Akcjonariusza Sprzedającego. Zwrot tych płatności zostanie dokonany na rachunek pieniężny prowadzony dla rachunku papierów wartościowych Inwestora Indywidualnego lub Dużego Inwestora Indywidualnego, z którego został złożony zapis, zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej firmie inwestycyjnej.

Powyższe zasady odwołania sprzedaży oraz odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty będą obowiązywały również Inwestorów Instytucjonalnych do momentu, do którego Akcjonariusz Sprzedający jest uprawniony do odwołania sprzedaży lub odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty na podstawie niniejszego Prospektu.

Decyzja o zawieszeniu Oferty, bez podawania przyczyn, może zostać podjęta przez Akcjonariusza Sprzedającego, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzającymi Księgę Popytu, w każdym czasie przed rozpoczęciem przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych. Od dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych do chwili złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW (w dniu 6 grudnia 2013 roku) Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami i Współprowadzającymi Księgę Popytu, może podjąć decyzję o zawieszeniu przeprowadzenia Oferty tylko z powodów, które w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego są powodami ważnymi. Do ważnych powodów należy zaliczyć w szczególności zdarzenia, które mogłyby w negatywny sposób wpłynąć na powodzenie Oferty lub powodować zwiększone ryzyko inwestycyjne dla nabywców Akcji Oferowanych. Decyzja w przedmiocie zawieszenia Oferty może zostać podjęta bez jednoczesnego wskazania nowych terminów Oferty, które mogą zostać ustalone w terminie późniejszym.

Informacja o zawieszeniu Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu po jego zatwierdzeniu przez KNF. Aneks ten będzie podany do publicznej wiadomości w ten sam sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Jeżeli decyzja o zawieszeniu Oferty zostanie podjęta w okresie od rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych do chwili złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW (w dniu 6 grudnia 2013 roku), złożone zapisy, jak również dokonane wpłaty będą w dalszym ciągu uważane za ważne, jednakże inwestorzy będą uprawnieni do uchylenia się od skutków prawnych złożonych zapisów poprzez złożenie stosownego oświadczenia, w terminie dwóch dni roboczych od dnia udostępnienia do publicznej wiadomości aneksu do Prospektu dotyczącego zawieszenia Oferty.

W przypadku naruszenia lub podejrzenia naruszenia przepisów prawa w związku z ofertą publiczną lub ubieganiem się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji serii AA do obrotu na rynku regulowanym, KNF może, między innymi, zakazać przeprowadzenia Oferty lub zawiesić Ofertę oraz nakazać wstrzymanie ubiegania się lub zakazać ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie Akcji serii AA do obrotu na rynku regulowanym

Zgodnie z Ustawą o Ofercie, w przypadku gdy emitent, sprzedający lub inne podmioty uczestniczące w danej ofercie, subskrypcji lub sprzedaży prowadzonej w ramach takiej oferty, w imieniu lub zgodnie ze zleceniem emitenta lub sprzedającego naruszają lub istnieje uzasadnione podejrzenie, iż naruszają, przepisy prawa związane z ofertą publiczną, subskrypcją lub sprzedażą na terytorium Polski, lub istnieje uzasadnione podejrzenie, iż takie naruszenie może wystąpić, wówczas KNF może: (i) nakazać wstrzymanie rozpoczęcia oferty publicznej, subskrypcji lub sprzedaży albo przerwanie jej przebiegu na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych; (ii) zakazać rozpoczęcia oferty publicznej, subskrypcji lub sprzedaży lub dalszego jej prowadzenia; lub (iii) opublikować, na koszt emitenta lub sprzedającego, informację o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną, subskrypcją lub sprzedażą. W związku z daną ofertą publiczną, subskrypcją lub sprzedażą, KNF może wielokrotnie zastosować środki przewidziane w punktach (ii) i (iii) powyżej.

Zgodnie z Ustawą o Ofercie, w przypadku naruszenia przepisów prawa w związku z ubieganiem się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Polski przez emitenta lub podmioty występujące w imieniu lub na zlecenie emitenta albo uzasadnionego podejrzenia, że takie naruszenie może nastąpić, KNF może: (i) nakazać wstrzymanie ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych; (ii) zakazać ubiegania się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym; (iii) opublikować na koszt emitenta informację o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ubieganiem się o dopuszczenie lub wprowadzenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym. W związku z danym ubieganiem się o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym KNF może wielokrotnie zastosować środek przewidziany w punktach (ii) i (iii) powyżej.

Zgodnie z Ustawą o Ofercie, KNF może zastosować środki, o których mowa powyżej, w przypadku, gdy z treści dokumentów lub informacji składanych do KNF lub przekazywanych do opinii publicznej wynika, że: (i) oferta publiczna, subskrypcja lub sprzedaż papierów

wartościowych, dokonywane na podstawie tej oferty, lub ich dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym w znaczący sposób naruszałoby interesy inwestorów; (ii) istnieją przesłanki, które w świetle przepisów prawa mogą prowadzić do ustania bytu prawnego emitenta; (iii) działalność emitenta była lub jest prowadzona z rażącym naruszeniem przepisów prawa, które to naruszenie może mieć istotny wpływ na ocenę papierów wartościowych emitenta lub też w świetle przepisów prawa może prowadzić do ustania bytu prawnego lub upadłości emitenta; lub (iv) status prawny papierów wartościowych jest niezgodny z przepisami prawa, i w świetle tych przepisów istnieje ryzyko uznania tych papierów wartościowych za nieistniejące lub obciążone wadą prawną mającą istotny wpływ na ich cenę.

Zgodnie z Ustawą o Obrocie, w przypadku, gdy wymaga tego bezpieczeństwo obrotu na rynku regulowanym lub jest zagrożony interes inwestorów, spółka prowadząca rynek regulowany, na żądanie KNF, wstrzymuje dopuszczenie do obrotu na tym rynku lub rozpoczęcie notowań wskazanymi przez KNF papierami wartościowymi lub innymi instrumentami finansowymi na okres nie dłuższy niż 10 dni.

Niespełnienie przez Spółkę wymagań określonych w Regulaminie GPW lub Ustawie o Ofercie może spowodować, iż Akcje serii AA nie zostaną dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym

Dopuszczenie Akcji serii AA, w tym Akcji Oferowanych, do obrotu giełdowego na rynku oficjalnych notowań giełdowych (rynek podstawowy GPW) wymaga spełnienia warunków dopuszczenia do obrotu określonych w § 2 ust. 1 i § 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 maja 2010 roku w sprawie szczegółowych warunków, jakie musi spełniać rynek oficjalnych notowań giełdowych oraz emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na tym rynku (Dz.U. z 2010 roku, Nr 84, poz. 547; dalej „**Rozporządzenie o Rynku**”) oraz w § 3 Regulaminu GPW, w tym wymogów dotyczących minimalnej liczby akcji w wolnym obrocie (*free float*), których spełnienie uzależnione będzie od wyników Oferty. Dopuszczenie do obrotu również wymaga decyzji zarządu GPW. Zarząd GPW może odmówić dopuszczenia Akcji serii AA do obrotu na rynku podstawowym, jeżeli warunki określone w Regulaminie GPW oraz w § 2 ust. 1 i § 3 Rozporządzenia o Rynku nie zostaną spełnione.

Uchwała zarządu GPW zatwierdzająca dopuszczenie Akcji serii AA, w tym Akcji Oferowanych do obrotu, zostanie podjęta na podstawie wniosku złożonego przez Spółkę w ciągu 14 dni od jego złożenia, z zastrzeżeniem szczegółowych postanowień Regulaminu GPW. W przypadku, gdy złożony wniosek jest niekompletny lub konieczne jest uzyskanie dodatkowych informacji, bieg terminu, o którym mowa powyżej, rozpoczyna się w momencie uzupełnienia wniosku lub przekazania dodatkowych informacji. Przy rozpatrywaniu wniosku o dopuszczenie papierów wartościowych do obrotu na giełdzie zarząd GPW bierze pod uwagę:

- sytuację finansową emitenta i jej prognozę, a zwłaszcza rentowność, płynność i zdolność do obsługi zadłużenia, jak również inne czynniki mające wpływ na wyniki finansowe emitenta;
- perspektywy rozwoju emitenta, a zwłaszcza ocenę możliwości realizacji zamierzeń inwestycyjnych z uwzględnieniem źródeł ich finansowania;
- doświadczenie i kwalifikacje członków organów zarządzających i nadzorczych emitenta;
- warunki, na jakich papiery wartościowe zostały wyemitowane, i ich zgodność z zasadami publicznego charakteru obrotu giełdowego, o których mowa w § 35 Regulaminu GPW; oraz
- bezpieczeństwo obrotu giełdowego i interes jego uczestników.

Istnieje ryzyko, iż Spółka nie spełni kryteriów określonych w Rozporządzeniu o Rynku i Regulaminie GPW i nie uzyska zgody zarządu GPW na dopuszczenie Akcji serii AA do obrotu na giełdzie, chociaż Spółka może odwołać się od uchwały zarządu GPW w sprawie odmowy wydania zgody do rady nadzorczej GPW. W razie odmowy dopuszczenia Akcji serii AA do obrotu na GPW, Spółka nie będzie mogła złożyć kolejnego wniosku w sprawie dopuszczenia tych samych akcji do obrotu przez okres sześciu miesięcy od dnia doręczenia uchwały zarządu GPW, a w przypadku odwołania się od wyżej wymienionej uchwały – od dnia doręczenia uchwały rady nadzorczej GPW.

Ponadto zgodnie z § 11 Regulaminu GPW, zarząd GPW może uchylić uchwałę dotyczącą dopuszczenia instrumentów finansowych do obrotu, jeżeli w ciągu sześciu miesięcy od przyjęcia takiej uchwały nie zostanie złożony wniosek o wprowadzenie Akcji serii AA, w tym Akcji Oferowanych, do obrotu na giełdzie.

Obrót Akcjami na GPW może zostać zawieszony

Zgodnie z § 30 Regulaminu GPW, zarząd GPW może zawiesić obrót Akcjami notowanymi na GPW, w tym Akcjami Oferowanymi, na okres do trzech miesięcy:

- na wniosek Spółki;
- jeżeli uzna, że wymaga tego interes i bezpieczeństwo uczestników obrotu; oraz
- jeśli Spółka narusza Regulamin GPW.

Ponadto zgodnie z art. 20 ust. 2 Ustawy o Obrocie, w przypadku, gdy obrót określonymi papierami wartościowymi lub innymi instrumentami finansowymi jest dokonywany w okolicznościach wskazujących na możliwość zagrożenia prawidłowego funkcjonowania rynku

regulowanego lub bezpieczeństwa obrotu na tym rynku, albo naruszenia interesów inwestorów, na żądanie KNF, GPW zawiesza obrót tymi papierami wartościowymi lub instrumentami finansowymi na okres nie dłuższy niż jeden miesiąc. W okresie zawieszenia obrotu papierami wartościowymi inwestorzy nie mogą kupować ani sprzedawać takich papierów wartościowych na giełdzie, co może mieć niekorzystny wpływ na ich płynność.

Spółka nie może zagwarantować, że obrót Akcjami, w tym Akcjami Oferowanymi, nie zostanie nigdy zawieszony.

Akcje mogą być wykluczone z obrotu na GPW

Zarząd GPW jest uprawniony do wykluczenia instrumentów finansowych z obrotu giełdowego w okolicznościach wskazanych w Regulaminie GPW. Zgodnie z § 31 ust. 1 Regulaminu GPW, zarząd GPW wyklucza instrumenty finansowe z obrotu giełdowego: (i) jeżeli ich zbywalność stała się ograniczona; (ii) na żądanie KNF zgłoszone zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie; (iii) w przypadku zniesienia ich dematerializacji; lub (iv) w przypadku wykluczenia ich z obrotu na rynku regulowanym przez właściwy organ nadzoru (KNF).

Ponadto zarząd GPW może wykluczyć instrumenty finansowe z obrotu giełdowego: (i) jeżeli przestały spełniać warunki dopuszczenia do obrotu giełdowego na danym rynku, inne niż wskazany w § 31 ust. 1 pkt 1 Regulaminu GPW (np. warunek nieograniczonej zbywalności); (ii) jeżeli emitent uporczywie narusza przepisy obowiązujące na GPW; (iii) na wniosek emitenta; (iv) wskutek ogłoszenia upadłości emitenta albo w przypadku oddalenia przez sąd wniosku o ogłoszenie upadłości z powodu braku środków w majątku emitenta na zaspokojenie kosztów postępowania; (v) jeżeli uzna, że wymaga tego interes i bezpieczeństwo uczestników obrotu; (vi) wskutek podjęcia decyzji o połączeniu emitenta z innym podmiotem, jego podziale lub przekształceniu; (vii) jeżeli w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie dokonano żadnych transakcji giełdowych na danym instrumencie finansowym; (viii) wskutek podjęcia przez emitenta działalności zakazanej przez obowiązujące przepisy prawa; oraz (ix) wskutek otwarcia likwidacji emitenta.

Zgodnie z art. 20 ust. 3 Ustawy o Obrocie, na żądanie KNF, GPW wyklucza z obrotu wskazane przez KNF papiery wartościowe, w przypadku gdy obrót nimi zagraża w sposób istotny prawidłowemu funkcjonowaniu rynku regulowanego lub bezpieczeństwu obrotu na tym rynku, albo powoduje naruszenie interesów inwestorów.

Nie możemy zagwarantować, że Akcje, w tym Akcje Oferowane, nigdy nie zostaną wykluczone z obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW.

Płynność i kurs notowań Akcji mogą podlegać znacznym wahaniom

Kurs akcji notowanych na rynku regulowanym zależy od relacji między popytem a popytą. W związku z powyższym inwestorzy mogą być narażeni na istotne wahania kursu notowań Akcji, w tym Akcji Oferowanych, między innymi w związku z następującymi czynnikami: zmianami w wynikach działalności Grupy, zmianami w analizach i rekomendacjach analityków giełdowych, komunikatami podawanymi przez Grupę lub jej konkurencję, zmianami w ogólnym sposobie postrzegania Grupy i otoczenia inwestycyjnego przez inwestorów, zmianami w wycenach dokonywanych przez Grupę lub jej konkurencję, zmianami prawa i innych regulacji w Polsce i UE, płynnością rynku na Akcje oraz ogólnymi czynnikami gospodarczymi i innymi okolicznościami. Wahania na rynku papierów wartościowych w przyszłości mogą również mieć niekorzystny wpływ na kurs Akcji, niezależnie od działalności, sytuacji finansowej i wyników działalności lub perspektyw rozwoju Grupy. W związku z powyższym realizacja zleceń kupna i sprzedaży Akcji może nie następować na oczekiwanym poziomie.

Dotychczas Akcje nie były przedmiotem obrotu giełdowego. Dopuszczenie i wprowadzenie Akcji do obrotu na GPW nie gwarantuje ich płynności. Spółki giełdowe od czasu do czasu doświadczają istotnych wahań wielkości obrotu ich papierów wartościowych, co może mieć również istotny niekorzystny wpływ na kurs Akcji. Jeżeli nie zostanie osiągnięty lub utrzymany odpowiedni poziom obrotu Akcjami, mogłoby to mieć istotny wpływ na płynność i kurs Akcji. W szczególności, jeżeli znaczna liczba Akcji Oferowanych zostanie sprzedana ograniczonej liczbie inwestorów instytucjonalnych, może to ograniczyć liczbę podmiotów posiadających Akcje, a przez to może negatywnie wpłynąć na poziom płynności Akcji.

W efekcie kurs Akcji może się zmieniać, a inwestorzy mogą nie być w stanie kupić lub sprzedać Akcji po oczekiwanych cenach lub w oczekiwanych terminach. W szczególności kurs sprzedawanych lub kupowanych Akcji może być wyższy lub niższy od Ceny Ostatecznej Akcji Oferowanych.

Na Spółkę mogą zostać nałożone sankcje administracyjne za naruszenie obowiązków wynikających z Ustawy o Ofercie i Ustawy o Obrocie

Zgodnie z art. 96 Ustawy o Ofercie, jeżeli emitent lub sprzedający papiery wartościowe nie spełnia określonych wymogów prawnych, w tym obowiązków informacyjnych, KNF może wydać decyzję o wykluczeniu, na czas określony lub bezterminowo, jego papierów wartościowych z obrotu na rynku regulowanym albo nałożyć, biorąc pod uwagę w szczególności sytuację finansową podmiotu, na który kara jest nakładana, karę pieniężną w wysokości do 1 mln PLN, albo zastosować obie sankcje łącznie. Ponadto zgodnie z art. 176 Ustawy o Obrocie, w przypadku, gdy emitent nie wykonuje albo wykonuje nienależycie obowiązki wymienione w art. 157, 158 lub 160 Ustawy o Obrocie, w tym w szczególności wynikające z przepisów wydanych na podstawie art. 160 ust. 5 Ustawy o Obrocie KNF może: (i) wydać decyzję o wykluczeniu papierów wartościowych z obrotu na rynku regulowanym; (ii) nałożyć karę pieniężną do wysokości 1 mln PLN na taką spółkę; lub (iii) wydać decyzję o wykluczeniu, na czas określony lub bezterminowo, papierów wartościowych z obrotu na rynku regulowanym,

nakładając jednocześnie karę pieniężną określoną w punkcie (ii) powyżej. W przypadku wydania takiej decyzji przez KNF, zgodnie z § 31 ust. 1 pkt 4 Regulaminu GPW, zarząd GPW wyklucza takie papiery wartościowe z obrotu giełdowego.

Nie można zagwarantować, że w przyszłości KNF nie nałoży takich sankcji na Spółkę.

Wartość Akcji Oferowanych w portfelach inwestorów zagranicznych może ulec obniżeniu na skutek zmienności kursów walut

Po dopuszczeniu do obrotu na GPW kurs Akcji będzie wyrażony w PLN. Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych będą wyrażone w PLN, a wpłaty na Akcje Oferowane wnoszone przez inwestorów zagranicznych będą dokonywane w PLN. Zasadniczo będzie się to wiązało z koniecznością wymiany waluty krajowej inwestora zagranicznego na PLN według określonego kursu wymiany, który może się wahać. W konsekwencji stopa zwrotu z inwestycji w Akcje Oferowane będzie zależała nie tylko od zmiany kursu Akcji w okresie inwestycji, ale także od zmian kursu walut względem PLN. Ponadto deprecjacja PLN wobec walut obcych może w negatywny sposób wpłynąć na równowartość w walutach obcych kwoty wypłacanej w związku z Akcjami Oferowanymi, co będzie powodować obniżenie rzeczywistej stopy zwrotu z inwestycji w Akcje Oferowane. Ryzyko kursowe będzie dotyczyć także wszelkich wypłat przypadających na Akcje Oferowane, w tym wypłaty dywidend, które dokonywane będą w PLN.

Jeżeli analitycy giełdowi nie opublikują raportów dotyczących Spółki lub jeżeli zmienią swoje rekomendacje na negatywne, może dojść do spadku kursu notowań i obrotu Akcjami

Raporty dotyczące Spółki publikowane przez analityków giełdowych mają wpływ na kurs notowań i płynność Akcji. Jeżeli żaden analityk giełdowy nie uwzględni Spółki i nie opublikuje raportu na jej temat lub jeżeli jeden lub większa liczba analityków giełdowych przestanie uwzględniać Spółkę lub regularnie publikować raporty dotyczące Spółki, może spaść zainteresowanie Spółką na rynku kapitałowym, skutkując negatywnym wpływem na wolumen Akcji będących przedmiotem obrotu, co z kolei może spowodować spadek kursu notowań Akcji. Jeżeli jeden lub większa liczba analityków giełdowych zmieni swoje rekomendacje na negatywne, może dojść do znaczącego spadku kursu notowań Akcji.

Jakakolwiek emisja nowych akcji przez Spółkę w przyszłości lub przyszłe transakcje obejmujące sprzedaż znacznej liczby akcji przez jej akcjonariuszy, a także uznanie, że może dojść do takiej emisji lub sprzedaży, mogą mieć niekorzystny wpływ na kurs notowań Akcji lub zdolność Spółki w zakresie pozyskania kapitału w przyszłości

Podobnie jak w przypadku innych ofert papierów wartościowych podobnych do Oferty, oczekuje się, że Spółka i Akcjonariusz Sprzedający zaciągną zobowiązania przewidujące ograniczenia w zakresie zbywania i emisji akcji oraz dokonywania transakcji o podobnym charakterze do emisji czy sprzedaży akcji Spółki (zobowiązanie typu lock-up), które będą obowiązywały w okresie od zaciągnięcia takiego zobowiązania do upływu uzgodnionego przez te podmioty okresu od pierwszego dnia notowań Akcji na rynku podstawowym prowadzonym przez GPW (zobacz „Subemisja, stabilizacja i umowne ograniczenia zbywalności Akcji – Umowne ograniczenia zbywalności Akcji”). Po wygaśnięciu okresu obowiązywania powyższych ograniczeń albo, w okresie jego trwania, po uzyskaniu wymaganych zgód od Globalnych Współkoordynatorów, lub korzystając z wyjątku przewidzianego w takich zobowiązaniach, podmioty, które zaciągną takie zobowiązania, będą mogły rozporządzać Akcjami, a Spółka będzie mogła dokonywać emisji nowych akcji. Sprzedaż znacznej liczby Akcji na rynku giełdowym lub przekonanie, że taka sprzedaż będzie mieć miejsce po zakończeniu Oferty, może mieć negatywny wpływ na kurs notowań Akcji i istotnie ograniczyć zdolność Spółki do pozyskania kapitału w ramach ofert papierów wartościowych w przyszłości. Ponadto sprzedaż Akcji przez jednego lub większą liczbę znaczących akcjonariuszy Spółki może doprowadzić do negatywnego postrzegania sytuacji Spółki lub jej perspektyw rozwoju, a tym samym mieć negatywny wpływ na kurs notowań Akcji. Przyszłe emisje akcji mogą prowadzić do rozwodnienia akcji posiadanych przez dotychczasowych akcjonariuszy Spółki. Jeżeli dojdzie do sprzedaży istniejących akcji posiadanych przez znacznych akcjonariuszy Spółki, Spółka przeprowadzi kolejną emisję akcji lub rynek uzna, że może dojść do takiej emisji lub sprzedaży, podaż akcji Spółki na GPW może wzrosnąć, co może mieć istotny niekorzystny wpływ na kształtowanie się przyszłej ceny rynkowej Akcji.

Niekorzystny wpływ na cenę Akcji może mieć także ewentualna sprzedaż Akcji przez akcjonariuszy innych niż Skarb Państwa, w tym byłych lub obecnych pracowników Spółki, którzy otrzymali, zgodnie z Ustawą o Wymianie Akcji Pracowniczych, bądź objęli w efekcie dokonanej podziału ENERGA-OPERATOR i przeniesienia części majątku na Spółkę, Akcje stanowiące 15,8% kapitału zakładowego Spółki (według stanu na dzień 30 września 2013 roku). Akcje te nie są objęte zobowiązaniami ograniczającymi ich zbywalność. Osoby posiadające Akcje mogą sprzedawać je w każdym czasie, w tym po dokonaniu ich dematerializacji i wprowadzeniu do notowań na GPW. Sprzedaż znaczącej liczby Akcji dokonana przez wspomniane powyżej osoby, w krótkim okresie czasu, lub przekonanie, że taka sprzedaż może mieć miejsce, może mieć istotny niekorzystny wpływ na kształtowanie się przyszłej ceny rynkowej Akcji lub ograniczyć możliwość pozyskania przez Spółkę finansowania w drodze emisji nowych akcji.

Posiadacze Akcji w niektórych jurysdykcjach mogą podlegać ograniczeniom w zakresie wykonania prawa poboru akcji nowych emisji

W przypadku podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, akcjonariuszom Spółki przysługiwać będzie prawo poboru akcji nowej emisji zgodnie z przepisami KSH, o ile uchwała Walnego Zgromadzenia nie pozbawi akcjonariuszy prawa poboru w całości lub w części. W zakresie, w jakim prawo poboru przysługiwałoby akcjonariuszom Spółki w Stanach Zjednoczonych Ameryki, tacy akcjonariusze mogą nie mieć możliwości wykonania prawa poboru, chyba że zostałyby złożone oświadczenie o rejestracji zgodnie z Amerykańską Ustawą o Papierach Wartościowych lub taka rejestracja nie byłaby wymagana na podstawie jednego z wyjątków od obowiązku rejestracji. Akcjonariusze w innych jurysdykcjach mogą również podlegać ograniczeniom w wykonaniu przez nich prawa poboru. Spółka nie może zagwarantować, że w przyszłości dokona rejestracji jakichkolwiek Akcji, zgodnie z Amerykańską Ustawą o Papierach Wartościowych lub przepisami jakiegokolwiek innej jurysdykcji poza Polską. W przypadku podwyższenia kapitału zakładowego Spółki akcjonariusze Spółki, którzy nie będą mogli zgodnie z przepisami kraju swojej siedziby wykonać ewentualnego prawa poboru, muszą liczyć się z możliwością rozwodnienia ich udziału w kapitale zakładowym Spółki. Ponadto w niektórych jurysdykcjach akcjonariusze, którzy pozbawieni są możliwości wykonania lub zbycia praw poboru, uprawnieni są do rekompensaty odpowiadającej wartości tych praw. Akcjonariusze spółek z siedzibą w Polsce nie są uprawnieni do jakiegokolwiek rekompensaty z tytułu pozbawienia możliwości wykonania praw poboru, co oznacza, że posiadacze Akcji znajdujący się w jurysdykcji takiej jak Stany Zjednoczone Ameryki muszą liczyć się z tym, że nie otrzymają żadnej rekompensaty w związku z brakiem możliwości zbycia lub wykonania praw poboru.

Reforma otwartych funduszy emerytalnych („OFE”) stanowiących obecnie drugi filar systemu emerytalnego w Polsce może mieć niekorzystny wpływ na polski rynek kapitałowy i skutkować zmniejszeniem inwestycji w akcje polskich spółek giełdowych

W ujęciu łącznym OFE były, historycznie, największym prywatnym inwestorem na GPW oraz istotnym uczestnikiem transakcji prywatyzacyjnych Skarbu Państwa realizowanych za pośrednictwem ofert publicznych akcji na Giełdzie. W dniu 4 września 2013 roku rząd przedstawił rozwiązania mające znaleźć się w rządowym projekcie reformy OFE, którą rząd planuje przeprowadzić w celu obniżenia wskaźnika wartości zadłużenia do wartości produktu krajowego brutto oraz obniżenia deficytu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z przedstawionymi rozwiązaniami, reforma OFE przewiduje, między innymi, stopniowe przeniesienie z OFE do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych obligacji Skarbu Państwa oraz obligacji gwarantowanych przez Skarb Państwa. Zgodnie z informacjami prasowymi obligacje takie stanowią ponad połowę aktywów OFE. Ponadto zgodnie z zapowiedziami rządu, po przeprowadzeniu reformy, ubezpieczeni będą mogli zdecydować o tym, czy będą przekazywać składki emerytalne równoległe do OFE oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, czy tylko do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wyrażane są opinie, iż planowana reforma może mieć istotny negatywny wpływ na zdolność OFE do inwestowania w akcje spółek notowanych na Giełdzie, a w konsekwencji na płynność Giełdy. Ponadto niepewność co do skutków planowanej reformy OFE oraz pojawiające się negatywne opinie na jej temat wpływają negatywnie na gotowość pozostałych inwestorów do inwestowania w akcje spółek notowanych na Giełdzie, w tym Akcje Oferowane. Powyższe czynniki mogą mieć zatem istotny niekorzystny wpływ na możliwość pomyślnej realizacji Oferty, jak również na kurs Akcji Oferowanych po jej zakończeniu.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie podlegać zwyczajowym warunkom zawieszającym dotyczącym zobowiązania gwarancyjnego oraz będzie zawierać zwyczajowe warunki upoważniające strony do jej rozwiązania lub wypowiedzenia

W ramach Umowy o Gwarantowanie Oferty Menedżerowie Oferty na warunkach określonych w Umowie o Gwarantowanie Oferty zobowiązują się, z zastrzeżeniem ziszczenia się określonych warunków, o których mowa poniżej, do wskazania alternatywnych nabywców na Akcje Oferowane, które nie zostaną objęte zapisami i opłacone przez Inwestorów Instytucjonalnych, do których zostały wysłane zaproszenia do złożenia zapisu na te Akcje Oferowane, oraz do nabycia i opłacenia, bądź spowodowania nabycia przez ich podmioty powiązane, tych Akcji Oferowanych, które nie zostały nabyte przez takich alternatywnych nabywców. Zobacz „Subemisja, stabilizacja i umowne ograniczenia zbywalności Akcji – Umowa o Gwarantowanie Oferty”.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie umową warunkową, w szczególności uzależnioną od zawarcia Aneksu Cenowego.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie mogła zostać rozwiązana na warunkach odzwierciedlających dominującą praktykę rynkową w zakresie międzynarodowych ofert podobnych do Oferty, między innymi w przypadku istotnej zmiany sytuacji panującej na rynkach finansowych.

Umowa o Gwarantowanie Oferty zostanie poddana prawu Anglii i Walii i będzie zawierała postanowienia zwyczajowe przyjęte w międzynarodowych ofertach podobnych do Oferty, w tym oświadczenia i zapewnienia Spółki oraz Akcjonariusza Sprzedającego.

Przewiduje się, że zgodnie z Umową o Gwarantowanie Oferty, Akcjonariusz Sprzedający oraz Spółka zobowiązują się do zwolnienia Menedżerów Oferty, Gwarantów Oferty oraz innych określonych osób z odpowiedzialności i obowiązku świadczenia z tytułu określonych roszczeń, zobowiązań lub kosztów, jakie mogą zostać dochodzone lub zostaną poniesione przez Menedżerów Oferty, Gwarantów Oferty lub określone osoby w związku z Umową o Gwarantowanie Oferty (tzw. klauzula indemnifikacyjna).

Na dzień Prospektu nie można zapewnić, że warunki Umowy o Gwarantowanie Oferty ziszczą się lub że Umowa o Gwarantowanie Oferty zostanie rozwiązana zgodnie z jej postanowieniami.

Dochodzenie roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej i egzekwowanie wyroków dotyczących Emitenta lub dowolnego członka jego Zarządu lub Rady Nadzorczej, w tym roszczeń i wyroków dotyczących Oferty lub Akcji Oferowanych, może być trudne

Spółka została utworzona jako spółka prawa polskiego i podlega temu prawu. Wszystkie istotne aktywa trwałe Emitenta znajdują się w Polsce. Ponadto wszyscy członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej są mieszkańcami Polski. W związku z tym inwestorzy niepodlegający jurysdykcji polskich sądów mogą napotkać trudności związane z dokonywaniem doręczeń Spółce, członkom Zarządu lub Rady Nadzorczej w związku z postępowaniami wszczętymi przez takie podmioty lub osoby fizyczne w związku z Ofertą lub Akcjami Oferowanymi. Nie ma pewności, czy sądy w Polsce będą (i) wykonywały orzeczenia sądowe wydane w krajach spoza Unii Europejskiej przeciwko Spółce lub członkom jej organów; oraz (ii) dochodziły roszczeń od Spółki lub członków organów Spółki w przypadku wystąpienia z powództwem do sądów w krajach poza Unią Europejską. Dodatkowe informacje zamieszczono w podrozdziale „Istotne informacje – Doręczenia i egzekwowanie należności”.

ISTOTNE INFORMACJE

Informacje dla potencjalnych inwestorów

W związku z Ofertą przeprowadzaną na terytorium Polski na podstawie Prospektu, Menedżerowie Oferty lub inne uprawnione podmioty będą promować tę Ofertę poza granicami Polski wyłącznie wśród międzynarodowych inwestorów instytucjonalnych z siedzibą poza granicami Polski, zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona, w oparciu o oddzielnie przekazany wybranym inwestorom instytucjonalnym Dokument Marketingowy w formie międzynarodowego dokumentu ofertowego (*Offering Circular*). Dokument Marketingowy nie będzie podlegał zatwierdzeniu przez żaden organ administracji publicznej. Promocja Oferty poza terytorium Polski będzie skierowana wyłącznie do wybranych inwestorów instytucjonalnych poza Polską, w tym do Kwalifikowanych Nabywców Instytucjonalnych w Stanach Zjednoczonych Ameryki w oparciu o Przepis 144A uchwalony na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych.

W niektórych jurysdykcjach prowadzenie przez Menedżerów Oferty promocji Oferty, rozpowszechnianie Prospektu, Dokumentu Marketingowego oraz oferowanie Akcji Oferowanych mogą podlegać ograniczeniom prawnym. W związku z powyższym Prospekt, Dokument Marketingowy i wszelkie inne materiały promocyjne lub ofertowe mogą być rozpowszechniane lub publikowane na terytorium jakiegokolwiek jurysdykcji wyłącznie pod warunkiem zachowania zgodności z obowiązującymi przepisami prawa i właściwymi regulacjami. Osoby będące w posiadaniu Prospektu lub Dokumentu Marketingowego powinny zapoznać się z wszelkimi ograniczeniami w tym zakresie, w tym z ograniczeniami możliwości nabycia Akcji Oferowanych (zobacz „Ograniczenia w dystrybucji Akcji Oferowanych”), i stosować się do nich. Nieprzestrzeganie tych ograniczeń może stanowić naruszenie przepisów regulujących obrót papierami wartościowymi obowiązujących w danej jurysdykcji. Na dzień Prospektu Spółka, Akcjonariusz Sprzedający, Menedżerowie Oferty ani żadne inne osoby działające w ich imieniu nie podjęły ani nie podejmą działań zmierzających do uzyskania zezwolenia na przeprowadzenie oferty publicznej Akcji Oferowanych lub na posiadanie lub rozpowszechnianie Prospektu (oraz innych materiałów ofertowych, promocyjnych bądź formularzy zapisu dotyczących Akcji Oferowanych) na terytorium jakiegokolwiek jurysdykcji, w której wymagane jest podjęcie działań zmierzających do uzyskania takiego zezwolenia.

Prospekt nie stanowi oferty ani zaproszenia do składania ofert objęcia lub kupna Akcji Oferowanych w jakiegokolwiek jurysdykcji, w której prawo zabrania składania takiej oferty lub prowadzenia takiej sprzedaży. Osoby, które wejdą w posiadanie Prospektu, powinny zapoznać się z tego rodzaju ograniczeniami prawnymi i ich przestrzegać. Nieprzestrzeganie takich ograniczeń może stanowić naruszenie obowiązujących w danym systemie prawnym przepisów regulujących kwestie związane z papierami wartościowymi. Więcej informacji na temat ograniczeń prawnych dotyczących oferowania i sprzedaży Akcji Oferowanych oraz rozpowszechniania Prospektu znajduje się w rozdziale „Ograniczenia w dystrybucji Akcji Oferowanych”.

Ani Spółka, ani Menedżerowie Oferty, ani Gwaranci Oferty, ani Akcjonariusz Sprzedający nie składają przyszłym inwestorom żadnych zapewnień co do zgodności z prawem inwestycji w Akcje Oferowane dokonywanych przez danego inwestora.

Akcje Oferowane nie zostały i nie zostaną zarejestrowane w trybie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych, ani przez właściwy do spraw papierów wartościowych organ nadzoru któregośkolwiek stanu lub którejkolwiek jurysdykcji w Stanach Zjednoczonych Ameryki i nie mogą być oferowane, sprzedawane, zastawiane i w inny sposób zbywane na terytorium Stanów Zjednoczonych Ameryki, chyba że w ramach zwolnienia z wymogu rejestracji przewidzianego w Amerykańskiej Ustawie o Papierach Wartościowych lub w ramach transakcji wyłączonych spod tego wymogu, oraz pod warunkiem zachowania zgodności z właściwymi przepisami prawa regulującymi obrót papierami wartościowymi w którymkolwiek stanie lub jurysdykcji w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Spółka nie rozpoczęła rejestracji ani nie zamierza rejestrować Akcji w trybie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych.

Niniejszym informuje się przyszłych inwestorów, iż Spółka, Akcjonariusz Sprzedający oraz podmioty oferujące Akcje Oferowane (w szczególności Menedżerowie Oferty i ich podmioty powiązane oraz inne podmioty upoważnione przez Menedżerów Oferty, Akcjonariusza Sprzedającego oraz Spółkę) mogą polegać na zwolnieniach wynikających z przepisów Części 5 Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych przewidzianych w Przepisie 144A oraz Regulacji S. Akcje Oferowane podlegają ograniczeniom zbywalności i odsprzedaży wynikającym z amerykańskich przepisów prawa oraz właściwych regulacji. Inwestorzy powinni być świadomi faktu, że mogą ponosić ryzyko finansowe takiej inwestycji przez nieokreślony czas.

Potencjalnym inwestorom zwraca się uwagę, że inwestycja w Akcje Oferowane pociąga za sobą ryzyko finansowe i przed podjęciem decyzji dotyczącej nabycia Akcji Oferowanych powinni wnikliwie zapoznać się z treścią Prospektu, w szczególności rozdziałem „Czynniki ryzyka”.

Potencjalni inwestorzy powinni polegać wyłącznie na informacjach zawartych w Prospekcie, wraz z ewentualnymi zmianami wynikającymi z aneksów do Prospektu zatwierdzonych przez KNF oraz komunikatów aktualizujących do Prospektu, jak również na innych informacjach przekazywanych zgodnie z Ustawą o Ofercie (zobacz „– Zmiany do Prospektu” poniżej). Z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów prawa, żadna osoba nie została upoważniona do udzielania informacji ani do składania oświadczeń w związku z Ofertą innych niż znajdujące się w Prospekcie. Osoby udzielające takich informacji lub składające takie oświadczenia działają bez upoważnienia Spółki, Akcjonariusza Sprzedającego i Menedżerów Oferty.

Każdy z Menedżerów Oferty i Gwarantów Oferty działa w związku z Ofertą wyłącznie na rzecz Spółki i Akcjonariusza Sprzedającego i nie będzie traktować żadnego innego podmiotu ani nie będzie odpowiedzialny wobec innego podmiotu w zakresie zapewnienia ochrony, jaka jest zapewniana jego klientom, ani z tytułu doradztwa w związku z Ofertą.

Potencjalni inwestorzy powinni zapoznać się ze wszystkimi informacjami przedstawionymi w Prospekcie i samodzielnie ocenić ich znaczenie dla planowanej przez nich inwestycji. Przy podejmowaniu decyzji o inwestycji w Akcje Oferowane potencjalni inwestorzy powinni opierać się na samodzielnej analizie działalności Grupy, jak również treści Prospektu, w tym czynników ryzyka. Informacji zawartych w Prospekcie nie należy traktować jako porady inwestycyjnej, prawnej, finansowej, podatkowej ani porady jakiegokolwiek innego rodzaju. Zaleca się, by potencjalni inwestorzy zasięgnęli opinii własnych doradców inwestycyjnych, prawnych, finansowych, podatkowych lub innych doradców. Należy przy tym mieć świadomość, że zarówno cena papierów wartościowych, jak i ich dochodowość, mogą podlegać wahaniom.

Od dnia opublikowania Prospektu, w okresie jego ważności, Prospekt wraz z ewentualnymi aneksami i komunikatami aktualizującymi do Prospektu będzie dostępny w formie elektronicznej na stronie internetowej Spółki (www.grupaenergia.pl) oraz Oferującego (www.dm.pkobp.pl).

Dostępne informacje na temat Spółki jako spółki notowanej na GPW

Po dopuszczeniu Akcji serii AA do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW Spółka podlegać będzie obowiązkom informacyjnym określonym w przepisach Ustawy o Ofercie, Ustawy o Obrocie oraz innych przepisach prawa polskiego i właściwych regulacjach, w ramach których Spółka zobowiązana będzie przekazywać pewne informacje KNF, GPW oraz do publicznej wiadomości. Do informacji udostępnianych przez Spółkę będą należały w szczególności: (i) informacje finansowe przekazywane w formie raportów rocznych, raportów półrocznych i raportów śródrocznych; (ii) informacje bieżące; (iii) informacje poufne; (iv) zawiadomienia otrzymywane od znacznych akcjonariuszy Spółki w przedmiocie posiadanych przez nich pakietów Akcji; oraz (v) zawiadomienia otrzymywane w szczególności od członków Zarządu i Rady Nadzorczej dotyczące transakcji mających za przedmiot Akcje lub inne powiązane z nimi instrumenty finansowe. Zobacz „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji – Podstawowe regulacje” oraz „– Obowiązki związane ze znacznymi pakietami akcji spółek publicznych wynikające z Ustawy o Ofercie – Obowiązki notyfikacyjne dotyczące nabywania i zbywania znacznych pakietów akcji spółki publicznej”.

Doręczenia i egzekwowanie należności

Spółka została utworzona zgodnie z przepisami prawa polskiego. Majątek Spółki znajduje się w Polsce. Ponadto wszyscy członkowie Rady Nadzorczej oraz wszyscy członkowie Zarządu są obywatelami polskimi i przebywają na stałe w Polsce. Dlatego inwestorzy niepodlegający jurysdykcji polskiej mogą mieć trudności w pomyślnym przeprowadzeniu skutecznego doręczenia Spółce, członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu orzeczeń, które zostały wydane w sądach spoza Unii Europejskiej w związku z postępowaniem prowadzonym przeciwko takim podmiotom w odniesieniu do Oferty lub Akcji Oferowanych, w tym czynności wynikających z przepisów prawa federalnego Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Ponadto zagraniczni inwestorzy mogą mieć trudności w wykonywaniu orzeczeń sądowych wydawanych w krajach spoza UE przeciwko Spółce lub członkom Rady Nadzorczej lub Zarządu w Polsce. Orzeczenia sądów zagranicznych (zasadniczo orzeczenia o zapłatę lub spełnienie określonego świadczenia) podlegają wykonaniu w Polsce, jeżeli stosowny traktat dwustronny zawiera postanowienie o wykonaniu tego orzeczenia w Polsce lub wynika to z KPC.

W przypadku orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych wydanych w Państwach Członkowskich, od dnia 1 maja 2004 roku, tj. od dnia wstąpienia Polski do UE, w Polsce zaczęło obowiązywać Rozporządzenie Rady (WE) Nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. UE L 12/1 z 16 stycznia 2001 roku, ze zm.). Rozporządzenie jest wiążące w Polsce w relacjach z innymi Państwami Członkowskimi (z wyjątkiem Danii) i skutkuje uznaniem i wykonywaniem w Polsce orzeczeń sądowych wydanych w Państwach Członkowskich (innych niż Dania).

W przypadku orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych wydanych w Szwajcarii, Norwegii i Islandii, kwestie jurysdykcji, uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych reguluje Nowa Konwencja z Lugano pomiędzy UE, w tym Polską, oraz Szwajcarią, Norwegią i Islandią, która obowiązuje w Polsce od dnia 1 stycznia 2010 roku. Natomiast obrót prawny między Polską a Danią odbywa się na podstawie umowy pomiędzy Wspólnotą Europejską a Królestwem Danii w sprawie właściwości sądów oraz uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U. UE L 299/62 z 16 listopada 2005 roku).

W odniesieniu do orzeczenia wydanego przez sądy państwa, które nie jest stroną stosownego traktatu dwustronnego z Polską dotyczącego uznawania orzeczeń i nie jest Państwem Członkowskim, KPC co do zasady stanowi, iż orzeczenia sądów państw obcych w sprawach cywilnych, nadające się do wykonania w drodze egzekucji, stają się tytułami wykonawczymi po stwierdzeniu ich wykonalności przez sąd polski i nadaniu im klauzuli wykonalności. Stwierdzenie wykonalności następuje, jeżeli orzeczenie jest wykonalne w państwie, z którego pochodzi, oraz nie istnieje żadna z poniższych przeszkód: (i) orzeczenie nie jest prawomocne w państwie, w którym zostało wydane; (ii) orzeczenie zapadło w sprawie należącej do wyłącznej jurysdykcji sądów polskich; (iii) pozwanemu, który nie wdał się w spór, co do istoty sprawy, nie doręczono należycie i w czasie umożliwiającym podjęcie obrony pisma wszczynającego postępowanie; (iv) strona w toku postępowania była pozbawiona możliwości obrony; (v) sprawa o to samo roszczenie między tymi samymi stronami zawisła w RP wcześniej niż przed sądem państwa obcego (względnie innym niż sąd organem polskim lub organem państwa obcego); (vi) orzeczenie jest sprzeczne

z wcześniej wydanym prawomocnym orzeczeniem sądu polskiego albo wcześniej wydanym prawomocnym orzeczeniem sądu państwa obcego (względnie rozstrzygnięciem wydanym przez inny niż sąd organ polski lub organ państwa obcego), spełniającym przesłanki jego uznania w RP, zapadłymi w sprawie o to samo roszczenie między tymi samymi stronami; (vii) uznanie byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami porządku prawnego RP (klauzula porządku publicznego).

Stwierdzenia dotyczące przyszłości

Prospekt zawiera stwierdzenia dotyczące przyszłości, które odzwierciedlają obecne przekonania Spółki lub członków jej Zarządu, stosownie do kontekstu, w odniesieniu do strategii, planów lub celów Spółki w zakresie prowadzenia działalności w przyszłości (w tym planów rozwoju dotyczących produktów i usług oraz strategii Grupy).

Stwierdzenia te dotyczą Grupy, jak również sektorów i branż, w których Grupa działa. Stwierdzenia, w których użyto słów „spodziewać się”, „zamierzać”, „planować”, „uważać”, „prognozować”, „przewidywać”, „zakładać”, „oczekiwać”, „może”, „kontynuować” oraz inne podobne wyrażenia sformułowane w trybie przypuszczającym lub w czasie przyszłym, a także inne stwierdzenia o podobnym charakterze dotyczące przyszłych zdarzeń, należy traktować jako stwierdzenia dotyczące przyszłości.

Zamieszczone w Prospekcie stwierdzenia dotyczące przyszłości opierają się na wielu założeniach dotyczących obecnych i przyszłych planów działalności Grupy oraz jej otoczenia rynkowego, odnoszą się do kwestii obarczonych ryzykiem i niepewnością oraz innych istotnych czynników będących poza kontrolą Grupy, w związku z tym faktyczne wyniki Grupy, jej perspektywy oraz rozwój mogą się w istotny sposób różnić od przewidywanych wyników.

Wszystkie stwierdzenia dotyczące przyszłości zawarte w Prospekcie odnoszą się do spraw, z którymi wiąże się element ryzyka i niepewności. Oznacza to, że na dzień Prospektu istnieją lub zaistnieją w przyszłości istotne czynniki, które mogą spowodować, że faktyczne zdarzenia, w tym wyniki Grupy lub podmiotów, w których podmioty z Grupy mają udziały lub akcje, będą zasadniczo różnić się od zdarzeń, w tym wyników Grupy lub podmiotów, w których podmioty z Grupy mają udziały lub akcje przewidywanych w tych stwierdzeniach. Powyższe czynniki obejmują między innymi:

- Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością, w tym: ryzyko opóźnienia lub odmówienia zatwierdzenia taryf przez Prezesa URE, ryzyko wpływu na wysokość taryf dystrybucyjnych czynników, na które nie mamy wpływu, ryzyko znaczącej zmiany krajowego systemu wsparcia dla wytwarzania energii z OZE, ryzyko zobowiązania do dokonania odpisów aktualizujących, ryzyko rozszerzenia przez Prezesa URE dokumentacji wymaganej w postępowaniach dotyczących wydania tzw. zielonych certyfikatów, ryzyko związane z uzależnieniem naszych wyników finansowych od cen energii elektrycznej i ciepła kształtowanych przez czynniki zewnętrzne, ryzyko związane z niewystarczającym poziomem naszych zdolności wytwórczych, ryzyko niemożności skutecznego zabezpieczenia się przed skutkami zmian cen energii elektrycznej, ryzyko opóźnienia lub braku realizacji naszych projektów inwestycyjnych, ryzyko czasochłonności i kosztowności integracji nowo ukończonych projektów inwestycyjnych z naszą działalnością, ryzyko opóźnienia lub niepowodzenia w przeprowadzaniu modernizacji naszych aktywów, ryzyko niezrealizowania odpowiednich inwestycji w budowę sieci dystrybucyjnej, ryzyko zobowiązania ENERGA-OBRÓT do zakupu energii elektrycznej po cenach wyższych od cen rynkowych, ryzyko braku lub utraty tytułu prawnego ENERGA Hydro do wykorzystywania niektórych składników infrastruktury elektrowni wodnych, w szczególności EW Włocławek, ryzyko istotnego niekorzystnego wpływu działań PSE, ryzyko istotnego niekorzystnego wpływu warunków pogodowych, ryzyko istotnego niekorzystnego wpływu sytuacji makroekonomicznej, ryzyko wahań zapotrzebowania na energię elektryczną, ryzyko wzrostu konkurencji, ryzyko uznania naszej działalności za nadużywanie pozycji dominującej, ryzyko wystąpienia awarii, ryzyko zakłócenia lub ograniczenia dostawy paliw, ryzyko nieuzyskania finansowania zewnętrznego, ryzyko istotnego niekorzystnego wpływu kosztu obsługi naszego zadłużenia lub naruszenia naszych zobowiązań wynikających z umów finansowania, ryzyko obniżenia lub wycofania naszej oceny ratingowej, ryzyko walutowe, ryzyko niewystarczających rezerw, ryzyko ograniczenia naszej zdolności do wypłaty dywidendy, ryzyko niemożności zatrzymania obecnej lub pozyskania nowej wykwalifikowanej kadry, ryzyko nieobjęcia przez nasze polisy ubezpieczeniowe wszystkich ryzyk, ryzyko sporów zbiorowych, ryzyko awarii naszych systemów informatycznych, ryzyko niekorzystnych rozstrzygnięć postępowań administracyjnych lub sądowych, ryzyko braku, podważenia lub utraty tytułu prawnego do nieruchomości, ryzyko związane ze skomplikowaniem i niejasnością polskich przepisów podatkowych, ryzyko zakwestionowania rozliczeń pomiędzy spółkami z Grupy, ryzyko zobowiązania do zapłaty podatku z tytułu nieodpłatnych świadczeń.
- Czynniki ryzyka związane z polskim sektorem energetycznym, w tym: ryzyko związane z podleganiem sektora energetycznego decyzjom organów nadzoru, ryzyko ponownego objęcia regulacją cenową i uwolnienia cen energii elektrycznej odbiorców z grupy taryfowej G, ryzyko zmuszenia nas do poniesienia dodatkowych kosztów lub dalszego zmniejszania swojego wpływu do ENERGA-OPERATOR, ryzyko cofnięcia, nieprzedłużenia lub odmowy udzielenia zezwoleń administracyjnych, ryzyko związane z nieprecyzyjnością przepisów dotyczących obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej, ryzyko związane z uznaniowymi decyzjami Skarbu Państwa, ryzyko niedotrzymania obowiązków w zakresie utrzymywania zapasów paliw, ryzyko zakwestionowania niektórych transakcji z naszym udziałem, ryzyko związane z trudnością interpretacji i zastosowaniu przepisów o zamówieniach publicznych, ryzyko podważania lub uważania za nieskuteczne niektórych zawartych przez nas transakcji w związku z Ustawą o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa lub Ustawą o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, ryzyko zmiany lub zniesienia krajowego systemu wsparcia kogeneracji, ryzyko związane z nowymi regulacjami dotyczącymi emisji CO₂, ryzyko związane

z koniecznością spełniania zastrzonych standardów dotyczących zanieczyszczeń, ryzyko związane z wprowadzeniem opłaty za wykorzystywanie wody w energetyce, ryzyko ponoszenia znaczących kosztów związanych z dostosowaniem się do przepisów z zakresu ochrony środowiska, ryzyko licznych ograniczeń, znaczącego zwiększenia się kosztów realizacji nowych projektów oraz wytwarzania energii elektrycznej oraz zmuszenia nas do wycofania się z eksploatacji istniejących aktywów w związku z regulacjami dotyczącymi ochrony środowiska, ryzyko częstych zmian polskich przepisów dotyczących naszego sektora, ryzyko niesprzyjających zmian otoczenia politycznego.

- Czynniki ryzyka związane z Ofertą, rynkiem kapitałowym i wtórnym obrotem Akcjami, w tym: ryzyko podejmowania przez Akcjonariusza Sprzedającego działań niezgodnych z interesami pozostałych akcjonariuszy Spółki, ryzyko związane z wydaniem prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uchylenie Uchwały o Obniżeniu oraz Uchwały o Uprzywilejowaniu, ryzyko odstąpienia bądź zawieszenia Oferty przez Akcjonariusza Sprzedającego, ryzyko zawieszenia, wstrzymania bądź zakazania przez KNF przeprowadzenia Oferty lub dopuszczenia lub wprowadzenia Akcji serii AA do obrotu na rynku regulowanym, ryzyko niespełnienia przez Spółkę wymagań określonych w Regulaminie GPW lub Ustawie o Ofercie, ryzyko zawieszenia obrotu Akcjami na GPW, ryzyko znacznych wahań płynności i kursu notowań Akcji, ryzyko wykluczenia Akcji z obrotu na GPW, ryzyko nałożenia sankcji administracyjnych za naruszenie obowiązków wynikających z Ustawy o Ofercie i Ustawy o Obrocie, ryzyko obniżenia wartości Akcji Oferowanych na skutek zmienności kursów walut, ryzyko związane z niepublikowaniem przez analityków giełdowych na temat Spółki lub zmianą przez nich rekomendacji na negatywną, ryzyko związane z emisją nowych akcji lub sprzedażą znacznej liczby akcji przez akcjonariuszy Spółki, ryzyko ograniczeń w zakresie wykonania prawa poboru akcji nowych emisji w niektórych jurysdykcjach, ryzyko związane z reformą otwartych funduszy emerytalnych, ryzyko związane z podleganiem Umowy o Gwarantowanie Oferty zwyczajowym warunkom, ryzyko utrudnienia dochodzenia roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej i egzekwowania wyroków.

Lista powyżej wskazanych czynników nie jest wyczerpująca. Potencjalni inwestorzy, opierając się na stwierdzeniach dotyczących przyszłości, powinni uwzględnić wyżej wymienione czynniki oraz inne zdarzenia przyszłe oraz niepewne, w szczególności w odniesieniu do otoczenia ekonomicznego, konkurencyjnego i regulacyjnego Grupy.

Wszelkie stwierdzenia dotyczące przyszłości zawarte w Prospekcie odzwierciedlają obecne przekonania Spółki odnośnie do przyszłych wydarzeń i podlegają określonemu powyżej oraz innym czynnikom ryzyka, elementom niepewności i założeniom dotyczącym działalności Grupy, jej wyników, strategii i płynności.

Ani Spółka, ani Menedżerowie Oferty nie dają żadnych gwarancji oraz nie zapewniają, że czynniki opisane w stwierdzeniach dotyczących przyszłości faktycznie wystąpią, a jedynie wskazują, że są one jedną z możliwych opcji, która nie powinna być uważana za opcję najbardziej typową lub prawdopodobną.

Żadne z informacji dotyczących przyszłości zamieszczonych wprost w treści Prospektu oraz tych, które mogą pośrednio wynikać z zamieszczonych w nim informacji, nie stanowią prognoz wyników ani szacunkowych wyników w rozumieniu Rozporządzenia Prospektowego.

Informacje finansowe i dane operacyjne

Prospekt zawiera skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku sporządzone zgodnie z MSR 34 „Śródroczna Sprawozdawczość finansowa” („**Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe**”), wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu, oraz skonsolidowane sprawozdanie finansowe za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku sporządzone zgodnie z MSSF („**Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe**”, a razem ze Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym, „**Sprawozdania Finansowe**”), wraz z opinią z badania niezależnego biegłego rewidenta, które zostały przygotowane na potrzeby niniejszego Prospektu.

O ile w Prospekcie nie wskazano inaczej, dane finansowe Grupy za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku pochodzą ze Skróconego Śródrocznego Sprawozdania Finansowego lub zostały obliczone na jego podstawie, a dane finansowe Grupy za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku pochodzą ze Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego lub zostały obliczone na jego podstawie. Niektóre dane finansowe i operacyjne znajdujące się w Prospekcie zostały zaczerpnięte z, opracowane lub obliczone na podstawie innych źródeł niż Sprawozdania Finansowe, w szczególności na podstawie dokumentów oraz załączników do nich opracowanych na potrzeby sprawozdawczości zarządczej w ramach Grupy do użytku wewnętrznego. Dane te nie podlegały badaniu ani przeglądowi przez niezależnego biegłego rewidenta. W takim przypadku wskazano Spółkę jako źródło takich informacji.

Zastosowane w odniesieniu do prezentowanych w Prospekcie danych finansowych Grupy za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku określenia „zbadane” oznacza wyłącznie fakt, iż dane te zostały zaczerpnięte bezpośrednio ze Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, natomiast zastosowanie określenia „niezbadane” w odniesieniu do danych finansowych prezentowanych w Prospekcie oznacza, iż dane te nie zostały zaczerpnięte bezpośrednio ze Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Przygotowanie informacji finansowych zgodnie z MSSF wymaga dokonania ocen i szacunków oraz przyjęcia założeń, które mogą mieć wpływ na wartości wskazane w Sprawozdaniach Finansowych i stanowiących jego część dodatkowych notach objaśniających (zobacz „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe” oraz informacje zawarte w Sprawozdaniach Finansowych). Rzeczywiste wartości mogą różnić się od wartości wskazanych w Sprawozdaniach Finansowych oraz stanowiących ich część dodatkowych notach objaśniających do Sprawozdań Finansowych.

Sprawozdania Finansowe są przedstawiane w polskich złotych („PLN”), prawnym środku płatniczym RP. O ile nie wskazano inaczej, wszystkie liczby zawarte w Prospekcie są wyrażone w PLN oraz podane nominalnie, bez korekty o inflację. Spółka nie sporządza sprawozdań finansowych w dolarach amerykańskich ani w euro.

Niektóre informacje dotyczące kursu wymiany dolara amerykańskiego, euro i funta szterlinga wobec polskiego złotego zostały przedstawione w punkcie „ – Kursy wymiany walut”. W Prospekcie, o ile nie zaznaczono inaczej i o ile z kontekstu nie wynika inaczej, wszystkie odwołania do „dolara” lub „USD” dotyczą prawnie obowiązującej waluty Stanów Zjednoczonych Ameryki, wszystkie odwołania do „euro” lub „EUR” dotyczą prawnie obowiązującej waluty Państw Członkowskich uczestniczących w trzecim etapie Unii Gospodarczej i Walutowej Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską (zgodnie z jego późniejszymi zmianami), wszystkie odwołania do „funta szterlinga” lub „GBP” dotyczą prawnie obowiązującej waluty Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, a wszystkie odwołania do „złotego”, „zł” lub „PLN” dotyczą prawnie obowiązującej waluty RP.

Podejmując decyzję o inwestycji w Akcje Oferowane, inwestorzy powinni polegać na własnej analizie Grupy oraz Sprawozdań Finansowych i informacjach zawartych w innych częściach Prospektu, a także skonsultować się ze swoimi profesjonalnymi doradcami w celu zrozumienia między innymi: (i) różnic pomiędzy amerykańskimi Ogólnie Akceptowanymi Zasadami Rachunkowości (GAAP, *Generally Accepted Accounting Principles*) a MSSF, a także sposobu, w jaki różnice te mogą mieć wpływ na informacje finansowe zawarte w Prospekcie, oraz (ii) wpływu, który mogą mieć przyszłe uzupełnienia, lub zmiany przepisów MSSF na wyniki operacyjne lub sytuację finansową Grupy oraz podobieństwo do wcześniejszych okresów.

Niektóre dane arytmetyczne zawarte w Prospekcie, w tym dane finansowe i operacyjne, zostały zaokrąglone, w tym w szczególności niektóre dane finansowe, zostały zaokrąglone i przedstawione w tysiącach, milionach lub miliardach złotych, a nie w złotych, tak jak w Sprawozdaniach Finansowych. Z tego powodu w niektórych z przedstawionych w Prospekcie tabel i innych zestawień suma kwot w danej kolumnie lub wierszu może różnić się nieznacznie od wartości łącznej podanej dla danej kolumny lub wiersza. Niektóre wartości procentowe w tabelach zamieszczonych w Prospekcie również zostały zaokrąglone i sumy w tych tabelach mogą nie odpowiadać 100%. Zmiany procentowe pomiędzy porównywanymi okresami zostały obliczone na bazie kwot zaokrąglonych, a nie pierwotnych.

Zmiany prezentacyjne

W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka zmieniła sposób prezentacji przychodów i kosztów związanych ze sprzedażą usług dystrybucji energii elektrycznej odbiorcom końcowym w segmencie sprzedaży. W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka prezentowała te koszty i przychody w segmencie sprzedaży w szyku rozstawnym, natomiast w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym są one kompensowane. W związku z tą zmianą, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, przedstawione w Prospekcie, za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, przychody segmentu dystrybucji z tytułu sprzedaży usługi dystrybucji energii elektrycznej do segmentu sprzedaży zostały wykazane jako sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych oraz skorygowana została wartość wyłączeń przychodów ze sprzedaży między segmentami.

W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka zmieniła przypisanie do segmentów spółek Zakład Energetyczny Płock – Centrum Handlowe sp. z o.o. oraz Zakład Energetyczny Toruń – ENERGOHANDEL sp. z o.o. W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym spółki te były przypisane do segmentu usługi, a w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym są zaliczane do segmentu dystrybucji energii elektrycznej. W związku z tą zmianą dane finansowe w Prospekcie za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku przedstawiają nowe umiejscowienie tych spółek zgodnie ze Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym.

W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka wyodrębniała segmenty odnawialne źródła energii, elektrownie systemowe oraz CHP, które w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym prezentowane są jako jeden segment – wytwarzanie. Z uwagi na powyższe, przedstawione w Prospekcie dane finansowe dotyczące segmentu wytwarzanie w latach 2012-2010 stanowią sumę danych finansowych dawnych segmentów odnawialne źródła energii, elektrownie systemowe oraz CHP, bez uwzględnienia wyłączenia transakcji wzajemnych pomiędzy nimi.

W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka zmieniła sposób prezentacji należności oraz zobowiązań z tytułu dostaw i usług. W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka prezentowała te rozrachunki w pozycji, odpowiednio, „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe” oraz „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe”, natomiast w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym są one wyodrębnione w osobnych pozycjach. Zmianie uległa również prezentacja ujmowanych w aktywach obrotowych udziałów i akcji. W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka prezentowała je w osobnej pozycji „Udziały i akcje”, natomiast w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym są one ujmowane w pozycji „Pozostałe aktywa finansowe”.

Tabele zamieszczone w rozdziałach „Wybrane historyczne informacje finansowe i operacyjne” oraz „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” zawierają dane finansowe za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku przedstawione w oparciu o, omówione powyżej, zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym. Dane, które zostały przekształcone, są konsekwentnie wykorzystywane w Prospekcie.

Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))

W Prospekcie prezentujemy wybrane informacje finansowe, które nie są wymagane przez oraz obliczane zgodnie z MSSF, takie jak „EBITDA”, „Skorygowana EBITDA”, „zadłużenie netto” oraz „wskaźnik dźwigni finansowej”. Definiujemy EBITDA jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy; (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej; (iii) przychody finansowe; oraz (iv) koszty finansowe) skorygowany o amortyzację (wykazaną w rachunku zysków i strat). Definiujemy Skorygowaną EBITDA jako EBITDA skorygowaną o wpływ istotnych zdarzeń jednorazowych, tj. odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne, przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE i PKN ORLEN S.A., koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść), a także zyski z tytułu okazijnego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych. Definiujemy zadłużenie netto jako sumę oprocentowanych kredytów i pożyczek, wyemitowanych obligacji i papierów dłużnych oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego, pomniejszoną o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, a wskaźnik dźwigni finansowej obliczamy jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitału własnego powiększonego o zadłużenie netto.

EBITDA, Skorygowana EBITDA, zadłużenie netto oraz wskaźnik dźwigni finansowej są uzupełniającymi miernikami dostarczającymi dodatkowych informacji na potrzeby pomiaru naszych wyników operacyjnych lub płynności. Mierniki te nie są jednak zdefiniowane przez MSSF i nie należy ich traktować jako alternatywy dla przewidzianych w MSSF kategorii: zysku/(straty), jako miary wyniku operacyjnego, przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej, jako miary płynności lub innych miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto EBITDA, Skorygowana EBITDA, zadłużenie netto oraz wskaźnik dźwigni finansowej nie mają jednolitej definicji. Sposób ich obliczania przez inne spółki może się istotnie różnić od przyjętej przez nas metody kalkulacji. W efekcie, EBITDA, Skorygowana EBITDA, zadłużenie netto oraz wskaźnik dźwigni finansowej przedstawione w Prospekcie, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA, Skorygowaną EBITDA, zadłużeniem netto oraz wskaźnikiem dźwigni finansowej wykazywanymi przez inne spółki. W związku z tym nie należy stosować tych mierników do analizy wyników naszej działalności w porównaniu z innymi spółkami w oderwaniu od, lub zamiast, miar zgodnych z MSSF oraz informacji zawartych w Sprawozdaniach Finansowych. EBITDA, Skorygowana EBITDA, zadłużenie netto oraz wskaźnik dźwigni finansowej nie powinny być również wykorzystywane jako miernik naszych historycznych wyników lub sytuacji finansowej oraz jako wskaźnik naszej historycznej lub przyszłej rentowności lub płynności.

Uzgodnienie zysku/(straty) netto z działalności kontynuowanej za okres/rok obrotowy i EBITDA

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej za okres/rok obrotowy	603,4	515,0	459,8	702,6	624,6
Podatek dochodowy	212,0	162,5	166,5	196,6	171,0
Udział w zysku jednostki stowarzyszonej	0,5	0,2	(0,2)	(1,1)	(0,7)
Koszty finansowe	246,8	186,0	359,1	172,7	103,7
Przychody finansowe.....	(129,6)	(65,0)	(79,2)	(207,9)	(82,5)
Zysk/(strata) z działalności operacyjnej*	933,1	798,6	906,0	862,9	816,2
Amortyzacja (wykazana w rachunku zysków i strat).....	568,2	533,8	723,2	656,8	591,4
EBITDA	1.501,4	1.332,4	1.629,2	1.519,7	1.407,6
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	123,8	122,5	124,0	0,9	56,7
Przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE i PKN ORLEN S.A.*	-	-	62,5	(39,4)	18,4
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść)*	73,8	16,2	60,4	129,5	120,0
Zyski z tytułu okazijnego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych	(17,9)	-	-	-	-
Skorygowana EBITDA*	1.681,0	1.471,0	1.876,1	1.610,7	1.602,6

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Segment dystrybucji energii elektrycznej	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
EBITDA	1.136,1	1.036,9	1.218,0 ^{(1)*}	916,1 ^{(1)*}	653,6 ^{(1)*}
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	0,2	-	0,3	0,2	0,7
Przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE i PKN ORLEN S.A.*	-	-	62,5	(39,4)	18,4
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść)*	72,6	4,6	40,5	77,1	78,2
Zyski z tytułu okazynego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych	-	-	-	-	-
Skorygowana EBITDA*	1.208,8	1.041,5	1.321,3	954,1	750,9

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w sprawozdawczości segmentowej (zobacz „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” oraz „– Informacje finansowe i dane operacyjne – Zmiany prezentacyjne”, powyżej). W związku z tymi zmianami, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, wskazane pozycje zostały przedstawione w oparciu o zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Segment sprzedaży	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
EBITDA	188,0	201,2	264,5 ^{(1)*}	167,5 ^{(1)*}	242,7 ^{(1)*}
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	-	(0,1)	(0,0)	(0,2)	(0,4)
Przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE i PKN ORLEN S.A.*	-	-	-	-	-
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść)*	0,4	10,9	3,2	40,0	2,8
Zyski z tytułu okazynego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych	-	-	-	-	-
Skorygowana EBITDA*	188,4	212,0	267,6	207,4	245,1

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w sprawozdawczości segmentowej (zobacz „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” oraz „– Informacje finansowe i dane operacyjne – Zmiany prezentacyjne”, powyżej). W związku z tymi zmianami, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, wskazane pozycje zostały przedstawione w oparciu o zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Segment wytwarzania ⁽¹⁾	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
EBITDA	198,6	114,8	158,2*	498,5*	591,0*
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	123,7	122,6	123,8*	0,7*	56,4*
Przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE S.A. i PKN ORLEN S.A.*	-	-	-	-	-
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść)*	0,1	0,7	11,4	10,3	38,9
Zyski z tytułu okazijnego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych.....	-	-	-	-	-
Skorygowana EBITDA*	322,4	238,1	293,3*	509,6*	686,3*
<i>Podsegment OZE⁽¹⁾</i>					
EBITDA	313,3*	218,3*	261,4	372,1	483,6
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	-*	-*	-	0,0	7,7
Przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE i PKN ORLEN S.A.*	-	-	-	-	-
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść)*	0,1	0,6	1,4	2,9	-
Zyski z tytułu okazijnego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych.....	-	-	-	-	-
Skorygowana EBITDA*	313,4*	218,9*	262,8*	375,1*	491,3*
<i>Podsegment elektrownie systemowe⁽¹⁾</i>					
EBITDA	(126,2)*	(106,9)*	(107,4)	116,0	97,2
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	123,4*	122,2*	122,6	-	48,3
Przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE i PKN ORLEN S.A.*	-	-	-	-	-
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść)*	-	-	6,0	4,4	30,0
Zyski z tytułu okazijnego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych.....	-	-	-	-	-
Skorygowana EBITDA	(2,8)*	15,4*	21,2*	120,4*	175,5*
<i>Podsegment CHP⁽¹⁾</i>					
EBITDA	12,6*	3,3*	4,2	10,4	10,2
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	0,3*	0,3*	1,2	0,7	0,4
Przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE i PKN ORLEN S.A.*	-	-	-	-	-
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść)*	0,0	0,1	4,0	3,0	8,9
Zyski z tytułu okazijnego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych.....	-	-	-	-	-
Skorygowana EBITDA	12,9*	3,8*	9,3*	14,1*	19,5*

⁽¹⁾ W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka wyodrębniła segmenty odnawialne źródła energii, elektrownie systemowe oraz CHP, które w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym prezentowane są jako jeden segment – wytwarzanie. Z uwagi na powyższe, dane segmentu wytwarzanie w latach 2012-2010 nie uwzględniają wyłączenia transakcji wzajemnych pomiędzy dawnymi segmentami odnawialne źródła energii, elektrownie systemowe oraz CHP.

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Segment usługi	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
EBITDA	26,4	11,5	21,7 ^{(1)*}	(0,5) ^{(1)*}	2,5 ^{(1)*}
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	-	-	(0,2)	0,0	0,0
Przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE i PKN ORLEN S.A.*	-	-	-	-	-
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść)*	0,6	-	5,3	-	-
Zyski z tytułu okazynego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych	-	-	-	-	-
Skorygowana EBITDA*	27,0	11,5	26,8	(0,4)	2,5

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w sprawozdawczości segmentowej (zobacz „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” oraz „– Informacje finansowe i dane operacyjne – Zmiany prezentacyjne”, powyżej). W związku z tymi zmianami, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, wskazane pozycje zostały przedstawione w oparciu o zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Segment pozostałe	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
EBITDA	(54,1)	(47,4)	(74,8)	(41,3)	(0,8)
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	0,0	-	0,2	-	(0,0)
Przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE i PKN ORLEN S.A.*	-	-	-	-	-
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść)*	-	-	-	2,2	-
Zyski z tytułu okazynego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych	-	-	-	-	-
Skorygowana EBITDA*	(54,1)	(47,4)	(74,6)	(39,2)	(0,8)

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
EBITDA	6,3	15,5	41,7 ^{(1)*}	(20,6) ^{(1)*}	(81,3) ^{(1)*}
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	(0,0)	-	(0,0)	-	(0,0)
Przychody i koszty dotyczące sprawy spornej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE S.A. i PKN ORLEN S.A.*	-	-	-	-	-
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników (w tym z tytułu programów i zasad dobrowolnych odejść)*	-	-	-	-	-
Zyski z tytułu okazynego nabycia powstałe w wyniku przejęcia jednostek powiązanych.....	(17,9)	-	-	-	-
Skorygowana EBITDA*	(11,6)	15,5	41,7	(20,6)	(81,4)

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w sprawozdawczości segmentowej (zobacz „Przeгляд sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” oraz „– Informacje finansowe i dane operacyjne – Zmiany prezentacyjne”, powyżej). W związku z tymi zmianami, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, wskazane pozycje zostały przedstawione w oparciu o zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Kursy wymiany walut

W poniższych tabelach przedstawiono ogłoszone przez NBP, we wskazanych okresach, kursy średnioważone, najwyższe oraz najniższe, a także kursy na koniec okresu dla transakcji walutowych, pomiędzy wskazanymi walutami a PLN. Kursy wymiany walut stosowane przy sporządzaniu Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, jak również przy opracowywaniu innych danych zamieszczonych w Prospekcie, mogły różnić się od kursów przedstawionych w poniższych tabelach. Spółka nie może zapewnić, że w wyniku zawartych transakcji waluta obca była przeliczana na PLN po wskazanych poniżej kursach albo że mogła być wymieniana w wyniku przeprowadzenia transakcji wymiany walut.

Kurs wymiany EUR/PLN

	Kurs EUR/PLN			
	Kurs średnioważony	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Na koniec okresu
2010	3,9946	4,1770	3,8356	3,9603
2011	4,1198	4,5642	3,8403	4,4168
2012	4,1850	4,5135	4,0465	4,0882
1 stycznia – 30 września 2012	4,2093	4,5135	4,0465	4,1138
1 stycznia – 30 września 2013	4,2017	4,3432	4,0671	4,2163

Źródło: NBP.

W dniu 31 października 2013 roku średni kurs wymiany EUR do PLN ogłoszony przez NBP wyniósł 4,1766.

Kurs wymiany USD/PLN

	Kurs USD/PLN			
	Kurs średnioważony	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Na koniec okresu
2010.....	3,0157	3,4916	2,7449	2,9641
2011.....	2,9634	3,5066	2,6458	3,4174
2012.....	3,2570	3,5777	3,0690	3,0996
1 stycznia – 30 września 2012.....	3,2860	3,5777	3,0730	3,1780
1 stycznia – 30 września 2013.....	3,1905	3,3724	3,0563	3,1227

Źródło: NBP.

W dniu 31 października 2013 roku średni kurs wymiany USD do PLN ogłoszony przez NBP wynosił 3,0507.

Kurs wymiany GBP/PLN

	Kurs GBP/PLN			
	Kurs średnioważony	Kurs najwyższy	Kurs najniższy	Na koniec okresu
2010.....	4,6575	5,1352	4,2503	4,5938
2011.....	4,7460	5,4284	4,3605	5,2691
2012.....	5,1597	5,4858	4,8973	5,0119
1 stycznia – 30 września 2012.....	5,1821	5,4858	4,8973	5,1571
1 stycznia – 30 września 2013.....	4,9326	5,1081	4,7364	5,0452

Źródło: NBP.

W dniu 31 października 2013 roku średni kurs wymiany GBP do PLN ogłoszony przez NBP wynosił 4,8872.

Informacje rynkowe, gospodarcze i branżowe

Dane finansowe podane przez źródła zewnętrzne mogą być publikowane w oparciu o dane według konwencji innej niż MSSF.

Informacje zamieszczone w Prospekcie pochodzą od Spółki lub zostały zaczerpnięte z innych źródeł wskazanych w Prospekcie. Informacje rynkowe, gospodarcze i branżowe zawarte w Prospekcie zostały zaczerpnięte z wielu źródeł branżowych oraz źródeł niezależnych od Spółki. Nie można zagwarantować poprawności i kompletności tych informacji. Dane przedstawione w rozdziale „Otoczenie rynkowe” zostały zaczerpnięte z powszechnie dostępnych źródeł, w tym komunikatów prasowych, informacji publikowanych na mocy obowiązujących przepisów prawa, badań branżowych, a także od firm doradczych, w szczególności: (i) opracowań Agencji Rynku Energii S.A. („ARE”) (w tym, w szczególności, raportów „Sytuacja w Elektroenergetyce, IV kwartał 2012 oraz II kwartał 2013”, „Statystyka Elektroenergetyki Polskiej, 2010, 2011, 2012”, „Handel Hurtowy Energią Elektryczną – Kierunki zakupu/sprzedaży”, „Sytuacja Techniczno-Ekonomiczna Sektora Elektroenergetycznego, IV kwartały 2010, 2011, 2012 oraz II kwartał 2013”, „Sytuacja ekonomiczno-finansowa sektora elektroenergetycznego I kwartał 2013”, „Funkcjonowanie przedsiębiorstw na polskim i europejskim rynku energii elektrycznej”, „Obraz polskiego rynku energii elektrycznej w latach 2007-2011”, „Ocena statystyczna stanu elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych lata 2009-2011”, „Ceny energii elektrycznej dla odbiorców przemysłowych i indywidualnych”); (ii) opracowań PSE.; (iii) opracowań Ministerstwa Gospodarki (w tym „Polityki Energetycznej Polski do 2030 roku”, wrzesień 2010 przyjętej przez Radę Ministrów uchwałą nr 157/2010 w dniu 29 września 2010 roku wraz z załącznikami, w tym w szczególności załącznikiem nr 2 pt. „Prognoza zapotrzebowania na paliwa i energię do 2030 roku” a także dokumentem wykonanym na zamówienie Ministerstwa Gospodarki we wrześniu 2011 roku stanowiącym „Aktualizację Prognozy zaopatrzenia na paliwa i energię do roku 2030” (razem „**Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku**”), „Informacji Rządu o aktualnej sytuacji i perspektywach polskiej energetyki”, grudzień 2010, „Polska 2011 – Raport o stanie gospodarki”, Warszawa 2011); (iv) opracowań Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki („URE”) (w tym „Sprawozdania z działalności Prezesa URE w 2010 roku” („**Sprawozdanie URE z 2010 roku**”), „Sprawozdania z działalności Prezesa URE w 2011 roku” („**Sprawozdanie URE z 2011 roku**”), „Sprawozdania z działalności Prezesa URE w 2012 roku” („**Sprawozdanie URE z 2012 roku**”) „Energetyki ciepłej w liczbach 2010”, „Energetyki ciepłej w liczbach 2011”, „Energetyki ciepłej w liczbach 2012”, „Bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej do 2030 roku” oraz wydanych przez ten organ decyzji taryfowych); (v) opracowań i danych Głównego Urzędu Statystycznego („GUS”) (w tym w szczególności „Małego Rocznika Statystycznego 2011”, „Małego Rocznika Statystycznego 2012”, „Małego Rocznika Statystycznego 2013”, „Rocznika Statystycznego 2011”, „Rocznika Statystycznego 2010”, „Rocznika Statystycznego 2009”, „Rocznika Statystycznego 2008”, „Rocznika Statystycznego 2007”, „Informacji GUS w sprawie szacunku wstępnego wartości produktu krajowego brutto w 2012”, „Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju rok 2012”, „Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych”); (vi) opracowań i danych statystycznych Eurostat (w tym, w szczególności, „Eurostat Pocketbooks – Energy, transport and environment indicators – 2011 edition”, „Eurostat

Pocketbooks – Energy, transport and environment indicators – 2010 edition”); (vii) opracowań Niemieckiej Agencji ds. Surowców Naturalnych (Deutsche Rohstoffagentur); (viii) strony internetowej oraz opracowań Państwowego Instytutu Geologicznego; oraz (ix) innych dokumentów dostępnych publicznie, takich jak np. publikacje prasowe, sprawozdania roczne czy strony internetowe (w tym: Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A., PSE, ENTSO-E oraz Towarowej Giełdy Energii S.A.), raportów rocznych oraz prezentacji dla inwestorów przedsiębiorstw energetycznych.

Informacje zamieszczone w Prospekcie, których źródło nie zostało wyraźnie wskazane, pochodzą od Spółki. Każdorazowo, w przypadku wykorzystania w Prospekcie informacji pochodzących od osób trzecich, informacja o źródle pochodzenia takich informacji została zamieszczona w treści Prospektu.

Przedstawione dane makroekonomiczne i statystyczne zawarte w Prospekcie są danymi wybranymi selektywnie i obejmują dane szacunkowe pochodzące z publicznie dostępnych źródeł informacji, które Spółka uznaje za wiarygodne. Powyższe dane oraz dane źródłowe, na których one bazują, mogły zostać zebrane i opracowane według różnego rodzaju metodologii i statystyki, w szczególności w poszczególnych krajach. Nie można również zapewnić, iż według rodzaju statystyki stosowanej w innym kraju lub w przypadku zastosowania odmiennych metod zbierania danych, ich analizy i przetwarzania, uzyskano by takie same wyniki.

Spółka potwierdza, że powyższe informacje zostały dokładnie powtórzone i w stopniu, w jakim jest tego świadoma oraz w jakim może to ocenić na podstawie informacji opublikowanych przez osobę trzecią, nie zostały pominięte żadne fakty, które sprawiłyby, że powtórzone informacje byłyby niedokładne lub wprowadzałyby w błąd.

Jednakże, opracowując, wyszukując i przetwarzając dane makroekonomiczne, rynkowe, branżowe lub inne dane zaczerpnięte ze źródeł zewnętrznych, takich jak publikacji rządowe, publikacje osób trzecich, branżowe lub ogólne, ani Spółka, ani Menedżerowie Oferty nie weryfikowali ich przez niezależne źródła. Nie przeprowadzili również analiz adekwatności metodologii wykorzystanej przez te osoby trzecie na potrzeby opracowania takich danych lub dokonania szacunków i prognoz.

Wskazane wyżej źródła informacji rynkowych, gospodarczych i branżowych stanowią m.in. podstawę założeń wszelkich zamieszczonych w Prospekcie oświadczeń Spółki dotyczących jej pozycji konkurencyjnej.

Ani Spółka, ani Menedżerowie Oferty nie są w stanie zapewnić, że informacje rynkowe, branżowe lub inne dane zaczerpnięte ze źródeł zewnętrznych są dokładne albo w przypadku danych prognozowanych, że dane te zostały sporządzone na podstawie poprawnych danych i założeń, ani że prognozy okażą się trafne. Spółka, o ile stosowne obowiązki nie wynikają z przepisów prawa, nie zamierza uaktualniać danych dotyczących branży lub rynku przedstawionych w Prospekcie.

Odniesienia do terminów zdefiniowanych

Definicje niektórych terminów użytych w Prospekcie, w tym terminów pisanych wielką literą (które mogą również być zdefiniowane w treści Prospektu) oraz niektórych terminów technicznych i innych terminów, znajdują się w rozdziale „Skróty i definicje”.

O ile nie wskazano inaczej, oświadczenia wyrażające przekonania, oczekiwania, szacunki i opinie Spółki odnoszą się do przekonań, oczekiwań, szacunków i opinii Zarządu.

Stabilizacja

Akcjonariusz Sprzedający przewiduje, że, w przypadku zawarcia Umowy o Stabilizację, w związku z Ofertą Menedżerowie Stabilizujący będą mogli nabywać na GPW Akcje w liczbie nie większej niż 10% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących i jednocześnie nie większej niż liczba Akcji przydzielonych w Opcji Nadprzydziału („**Liczba Akcji Stabilizujących**”), w celu stabilizacji kursu giełdowego Akcji na poziomie wyższym niż poziom, który ustaliłby się, gdyby działania takie nie były podejmowane. Nabywanie Akcji w ramach transakcji stabilizacyjnych będzie mogło mieć miejsce na zasadach określonych w Rozporządzeniu w Sprawie Stabilizacji. Transakcje nabycia Akcji w ramach transakcji stabilizacyjnych będą mogły być dokonywane jedynie w okresie rozpoczynającym się w dniu pierwszego notowania Akcji na GPW i upływającym z 30 dniem od dnia pierwszego notowania Akcji na GPW („**Okres Stabilizacji**”). Transakcje nabycia Akcji będą mogły być dokonywane jedynie po cenie nie wyższej niż Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Menedżerowie Stabilizujący nie będą jednak zobowiązani do podjęcia jakichkolwiek działań stabilizacyjnych. Jeśli działania takie zostaną podjęte przez Menedżerów Stabilizujących, mogą one zostać przerwane w każdym czasie, jednak nie później niż z upływem Okresu Stabilizacji.

Zmiany do Prospektu

Opublikowanie Prospektu po dniu Prospektu nie oznacza, że w okresie od dnia Prospektu do dnia jego udostępnienia do publicznej wiadomości sytuacja Grupy lub Spółki nie uległa zmianie ani też, że informacje zawarte w Prospekcie są aktualne w jakiegokolwiek dacie następującej po dniu Prospektu lub w jakimkolwiek terminie określonym w Prospekcie jako dzień, na który dane informacje zostały sporządzone, zależnie od tego, który z tych terminów nastąpił wcześniej.

Aneksy do Prospektu

Zgodnie z Ustawą o Ofercie, po zatwierdzeniu Prospektu przez KNF Spółka jest obowiązana przekazywać KNF informacje o istotnych błędach w treści Prospektu oraz znaczących czynnikach, mogących wpłynąć na ocenę papierów wartościowych objętych Prospektem, zaistniałych po zatwierdzeniu niniejszego Prospektu lub o których Spółka powzięła wiadomość po zatwierdzeniu Prospektu, do dnia dopuszczenia papierów wartościowych objętych Prospektem do obrotu na rynku regulowanym. Przekazanie takich informacji powinno nastąpić w formie aneksu do Prospektu. Przekazanie do KNF aneksu do Prospektu, wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie, powinno nastąpić niezwłocznie po powzięciu wiadomości o błędach w treści Prospektu lub znaczących czynnikach, które uzasadniają przekazanie aneksu do Prospektu, nie później jednak niż w terminie 2 dni roboczych.

Aneksy do Prospektu podlegają zatwierdzeniu przez KNF. KNF może odmówić zatwierdzenia aneksu do Prospektu, w przypadku gdy nie odpowiada on pod względem formy lub treści wymogom określonym w przepisach prawa. Odmawiając zatwierdzenia danego aneksu do Prospektu, KNF stosuje środki, o których mowa w art. 16 i 17 Ustawy o Ofercie. Środki te mogą polegać np. na wstrzymaniu rozpoczęcia albo przerwaniu przebiegu oferty publicznej na okres nie dłuższy niż 10 dni roboczych lub zakazaniu rozpoczęcia oferty publicznej albo dalszego jej prowadzenia lub opublikowaniu, na koszt Spółki, informacji o niezgodnym z prawem działaniu w związku z ofertą publiczną.

Po zatwierdzeniu danego aneksu do Prospektu Spółka i Akcjonariusz Sprzedający udostępnią niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 24 godzin, aneks do Prospektu do publicznej wiadomości w sposób, w jaki został udostępniony Prospekt.

W przypadku, gdy zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie konieczne będzie przygotowanie, zatwierdzenie oraz publikacja aneksów do Prospektu, inwestorzy zainteresowani nabyciem Akcji Oferowanych w ramach oferty publicznej przeprowadzanej na podstawie Prospektu powinni być świadomi, że niektóre informacje zawarte w Prospekcie mogą, po dniu jego publikacji, ulec zmianie zgodnie z treścią aneksów do Prospektu zatwierdzonych przez KNF i opublikowanych przez Emitenta.

Komunikaty aktualizujące

Informacje powodujące zmianę treści Prospektu lub aneksów do Prospektu, po ich udostępnieniu do publicznej wiadomości, w zakresie organizacji lub prowadzenia Oferty lub dopuszczenia papierów wartościowych objętych Prospektem do obrotu na rynku regulowanym, niemające charakteru informacji skutkujących obowiązkiem sporządzenia, zatwierdzenia oraz publikacji aneksu do Prospektu, Spółka może udostępnić do publicznej wiadomości bez zachowania trybu określonego dla aneksów do Prospektu, w formie komunikatu aktualizującego, w sposób, w jaki został udostępniony Prospekt.

W przypadku, gdy zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie konieczna będzie publikacja komunikatów aktualizujących, inwestorzy zainteresowani nabyciem Akcji Oferowanych w ramach Oferty Publicznej przeprowadzanej na podstawie Prospektu powinni być świadomi, że niektóre informacje w zakresie organizacji lub prowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych lub dopuszczenia papierów wartościowych objętych Prospektem do obrotu na rynku regulowanym zawarte w Prospekcie mogą, po dniu jego publikacji, ulec zmianie zgodnie z treścią komunikatów aktualizujących.

Informacja o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych oferowanych w Ofercie oraz o Cenie Ostatecznej Akcji Oferowanych dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Ostatecznej Akcji Oferowanych dla Inwestorów Instytucjonalnych

Prospekt nie zawiera informacji o Cenie Ostatecznej Akcji Oferowanych dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Ostatecznej Akcji Oferowanych dla Inwestorów Instytucjonalnych, ani o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych oferowanych w Ofercie, jak również ostatecznie oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Inwestorom Instytucjonalnym. Informacje na temat Ceny Ostatecznej Akcji Oferowanych dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Ostatecznej Akcji Oferowanych dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych oferowanych w Ofercie, jak również ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Inwestorom Instytucjonalnym zostanie przekazana przez Spółkę lub Akcjonariusza Sprzedającego do publicznej wiadomości w trybie określonym w art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie, tj. w sposób, w jaki zostanie opublikowany Prospekt oraz w formie raportu bieżącego. Zgodnie z przewidywanym harmonogramem Oferty powinno to nastąpić w dniu 3 grudnia 2013 roku. Inwestorom, którzy złożą zapisy na Akcje Oferowane przed przekazaniem do publicznej wiadomości powyższych informacji, przysługiwać będzie uprawnienie do uchylecia się od skutków prawnych złożonego zapisu, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.

Inwestorzy zainteresowani nabyciem Akcji Oferowanych w ramach Oferty Publicznej przeprowadzanej na podstawie Prospektu powinni podjąć decyzję o nabyciu Akcji Oferowanych na podstawie uważnej lektury Prospektu, wszystkich ewentualnych opublikowanych aneksów do Prospektu, komunikatów aktualizujących oraz informacji o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych oferowanych w Ofercie oraz o Cenie Ostatecznej Akcji Oferowanych dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Ostatecznej Akcji Oferowanych dla Inwestorów Instytucjonalnych opublikowanych przez Spółkę.

Wykorzystanie wpływów z Oferty

Spółka nie otrzyma żadnej części wpływów ze sprzedaży Akcji Oferowanych w Ofercie. Wpływy uzyskane ze sprzedaży Akcji Oferowanych zostaną przekazane Akcjonariuszowi Sprzedającemu, a ich ostateczna wysokość będzie uzależniona od ostatecznej liczby Akcji Oferowanych przydzielonych przez Akcjonariusza Sprzedającego w Ofercie oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych.

DYWIDENDA I POLITYKA W ZAKRESIE DYWIDENDY

Polityka wypłaty dywidendy

Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy na poziomie uwzględniającym przede wszystkim wysokość wypracowanych przepływów pieniężnych i zysku netto prezentowanego w jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki sporządzanym zgodnie z MSSF, potrzeby inwestycyjne Grupy oraz możliwość i koszt pozyskania przez Spółkę finansowania dłużnego, jak również wysokość kwot, które mogą zostać przeznaczone na wypłatę dywidendy.

Z zastrzeżeniem obowiązującego prawa, a w szczególności pod warunkiem osiągnięcia przez Spółkę wystarczającego zysku netto wykazanego w jej rocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym sporządzonym zgodnie z MSSF oraz, o ile będzie pozwalać na to istniejąca oraz przewidywana sytuacja finansowa Spółki, jak też warunki rynkowe, Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy. W okresie poprzedzającym osiągnięcie przez kapitał zapasowy Spółki wielkości co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego, w przypadku osiągnięcia przez Spółkę zysku netto pozwalającego na dokonanie wypłaty dywidendy, Zarząd zamierza rekomendować Walnemu Zgromadzeniu wypłatę dywidendy na poziomie 92% zysku netto wykazanego w rocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym Spółki sporządzonym zgodnie z MSSF, przy czym maksymalna kwota dywidendy, jaką zamierza rekomendować Zarząd za lata zakończone 31 grudnia 2013 i 2014 roku, nie przekroczy odpowiednio 400 mln PLN za rok zakończony 31 grudnia 2013 oraz 500 mln PLN za rok zakończony 31 grudnia 2014. W kolejnych latach, o ile spełnione zostaną wskazane wyżej warunki, Zarząd zamierza rekomendować wypłatę dywidendy w kwocie równej kwocie dywidendy wypłaconej za rok zakończony 31 grudnia 2014 zindeksowanej o poziom równy bądź wyższy od stopy inflacji w Polsce.

Na dzień 30 września 2013 roku kwota kapitału zakładowego Spółki wyniosła 4.521,6 mln PLN, a kwota kapitału zapasowego 521,5 mln PLN. Zgodnie z przepisami KSH, Spółka ma obowiązek przelewać co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy na kapitał zapasowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego Spółki.

Spółka jest spółką holdingową, a zatem jej przychody, a co za tym idzie zysk netto i, w konsekwencji, zdolność do wypłaty dywidendy w danym roku, zależą od wysokości uzyskanych przez nią dywidend od spółek zależnych. Możliwość wypłaty dywidend na rzecz Spółki przez spółki zależne w danym roku obrotowym uzależniona jest z kolei od uzyskania przez te spółki w poprzednim roku obrotowym wystarczających zysków netto lub posiadania przez nie wystarczających kapitałów zapasowych oraz rezerwowych, które mogą być przeznaczone na wypłaty dywidend, jak też posiadania przez nie wystarczających środków pieniężnych, a także od postanowień umów, a w szczególności umów związanych z udzieleniem finansowania zawartych z instytucjami finansowymi, ograniczających możliwość dokonywania wypłaty dywidendy na rzecz Spółki. W konsekwencji, jakiegokolwiek czynniki mające negatywny wpływ na wyniki finansowe spółek zależnych Spółki będą miały pośrednio niekorzystny wpływ na zdolność Spółki do wypłaty dywidendy. Czynniki takie to nie tylko czynniki mające wpływ na przychody spółek zależnych, ale także wszelkie pozycje zawarte w ich rachunkach zysków i strat, w tym na przykład odpisy z tytułu utraty wartości.

Statut Spółki nie przewiduje ograniczeń wypłaty dywidendy. Dodatkowe informacje na temat zasad wypłaty dywidendy zostały przedstawione w rozdziale „Kapitał zakładowy i Akcje”.

Informacja na temat wypłat dywidendy w okresie objętym historycznymi informacjami finansowymi

Zgodnie z uchwałą nr 3 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 23 kwietnia 2013 roku w sprawie podziału zysku netto, zysk netto Spółki za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2012 roku (według jednostkowego sprawozdania finansowego sporządzonego zgodnie z MSSF) oraz niepodzielony wynik z lat ubiegłych w łącznej kwocie 547,1 mln PLN podzielono w taki sposób, iż kwotę 496,9 mln PLN przeznaczono na wypłatę dywidendy w formie pieniężnej na rzecz akcjonariuszy, a kwotę 50,3 mln PLN przeznaczono na kapitał zapasowy.

Zgodnie z uchwałą nr 3 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 31 maja 2012 roku w sprawie podziału zysku netto, zysk netto Spółki za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2011 roku (według jednostkowego sprawozdania finansowego sporządzonego zgodnie z Ustawą o Rachunkowości) w kwocie 754,7 mln PLN podzielono w taki sposób, iż kwotę 645,9 mln PLN przeznaczono na wypłatę dywidendy w formie pieniężnej na rzecz akcjonariuszy, a kwotę 108,7 mln PLN przeznaczono na kapitał zapasowy.

Zgodnie z uchwałą nr 3 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 27 kwietnia 2011 roku w sprawie podziału zysku netto, zysk netto Spółki za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2010 roku (według jednostkowego sprawozdania finansowego sporządzonego zgodnie z Ustawą o Rachunkowości) w kwocie 347,9 mln PLN podzielono w taki sposób, iż kwotę 149,1 mln PLN przeznaczono na wypłatę dywidendy w formie pieniężnej na rzecz akcjonariuszy, a kwotę 198,9 mln PLN przeznaczono na kapitał zapasowy.

Poniższa tabela przedstawia wartość dywidendy na akcję wypłaconej za lata obrotowe zakończone w dniu 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Rok obrotowy zakończony 31 grudnia	Liczba akcji na koniec roku	Wartość dywidendy gotówkowej na akcję za dany rok obrotowy (w PLN)
2012	4.968.805.368	0,10
2011	4.968.805.368	0,13
2010	4.968.805.368	0,03

Źródło: Jednostkowe sprawozdanie finansowe ENERGA, zgodne z MSSF EU za rok 2012 oraz Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe ENERGA, zgodne z MSR 34 za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2013 roku.

Poniższa tabela przedstawia wartość, jaką miałyby dywidenda na akcję wypłacona za lata obrotowe zakończone w dniu 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, w hipotetycznej sytuacji, gdyby scalenie wszystkich akcji Spółki w stosunku 12:1 nastąpiło przed dniem wypłaty dywidendy za te lata (zobacz „Kapitał zakładowy i Akcje – Kwestie ogólne – Zmiany kapitału zakładowego”).

Rok obrotowy zakończony 31 grudnia	Liczba akcji na koniec roku	Wartość dywidendy gotówkowej na akcję za dany rok obrotowy (w PLN)
2012	414.067.114	1,20
2011	414.067.114	1,56
2010	414.067.114	0,36

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

KAPITALIZACJA I ZADŁUŻENIE

Poniższa tabela przedstawia kapitalizację i zadłużenie Grupy według stanu na dzień 30 września 2013 roku. Poniższe wyliczenie nie podlegało badaniu ani przeglądowi biegłego rewidenta. Dane przedstawione w poniższej tabeli należy analizować razem ze Sprawozdaniami Finansowymi, jak też informacjami zawartymi w rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej” i danymi finansowymi przedstawionymi w innych częściach Prospektu.

	Stan na dzień 30 września 2013
	(mln PLN)
Krótkoterminowe zadłużenie finansowe⁽¹⁾	339,2
Gwarantowane*	0,0
Zabezpieczone**	8,0
Niegwarantowane/niezabezpieczone	331,2
Długoterminowe zadłużenie finansowe⁽²⁾	4.970,1
Gwarantowane*	0,0
Zabezpieczone**	12,0
Niegwarantowane/niezabezpieczone	4.958,1
Kapitał własny ogółem	7.865,6
<i>Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej</i>	7.839,0
Kapitał podstawowy	4.521,6
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	(0,7)
Kapitał rezerwowy	447,2
Kapitał zapasowy	521,5
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	28,3
Zyski zatrzymane/Niepokryte straty	2.321,1
<i>Udziały niekontrolujące</i>	26,6
Zadłużenie finansowe oraz kapitał własny ogółem	13.174,9
A. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.306,8
B. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	0,0
C. Płynność (A + B)	2.306,8
D. Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	6,0
E. Bieżąca część zadłużenia długoterminowego	328,3
F. Inne krótkoterminowe zadłużenie finansowe	4,9
G. Krótkoterminowe zadłużenie finansowe (D + E + F)	339,2
H. Krótkoterminowe zadłużenie finansowe netto (G - C)	(1.967,6)
I. Kredyty i pożyczki długoterminowe	1.812,3
J. Wyemitowane obligacje o terminie wykupu powyżej 1 roku	3.155,1
K. Inne długoterminowe zadłużenie finansowe	2,7
L. Długoterminowe zadłużenie finansowe (I + J + K)	4.970,1
M. Zadłużenie finansowe netto (H + L)	3.002,5

⁽¹⁾ Krótkoterminowe zadłużenie finansowe obejmuje bieżącą część kredytów i pożyczek, zobowiązań z tytułu wyemitowanych obligacji oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

⁽²⁾ Długoterminowe zadłużenie finansowe obejmuje długoterminowe kredyty i pożyczki, zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego.

* Obejmuje zadłużenie finansowe zabezpieczone gwarancjami podmiotów spoza Grupy.

** Obejmuje zadłużenie finansowe zabezpieczone na aktywach Grupy.

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Zobowiązania warunkowe i pośrednie

Opis naszych zobowiązań warunkowych, według stanu na dzień 30 września 2013 roku, został przedstawiony w podrozdziale „Przeгляд sytuacji operacyjnej i finansowej – Zobowiązania warunkowe”.

Grupa nie posiada zobowiązań, które Zarząd klasyfikuje jako zobowiązania pośrednie.

Oświadczenie o kapitale obrotowym

Zarząd oświadcza, iż w jego ocenie poziom kapitału obrotowego posiadanego przez Grupę jest, według stanu na dzień Prospektu, wystarczający na pokrycie bieżących potrzeb Grupy w okresie co najmniej 12 miesięcy od daty Prospektu.

WYBRANE HISTORYCZNE SKONSOLIDOWANE INFORMACJE FINANSOWE I OPERACYJNE

Poniższe tabele przedstawiają wybrane historyczne informacje finansowe zaczerpnięte ze Sprawozdań Finansowych. Informacje zamieszczone w niniejszym rozdziale należy analizować łącznie ze Sprawozdaniami Finansowymi, jak też informacjami zawartymi w rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej” i danymi finansowymi przedstawionymi w innych częściach Prospektu.

Wybrane informacje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za okresy 9 miesięcy zakończone 30 września 2013 i 2012 roku oraz za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku

Wybrane informacje ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	<i>(mln PLN)</i>				
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy	8.753,7	8.486,9	11.506,4	10.685,7	9.782,2
Podatek akcyzowy	(216,2)	(245,7)	(329,6)	(317,7)	(314,5)
Przychody ze sprzedaży	8.537,5	8.241,2	11.176,8	10.368,0	9.467,8
Koszt własny sprzedaży	7.062,1	6.936,9	9.532,1	8.759,1	8.055,3
Zysk brutto ze sprzedaży	1.475,4	1.304,3	1.644,7	1.609,0	1.412,5
Pozostałe przychody operacyjne	97,7	81,9	134,9	154,5	69,2
Koszty sprzedaży	213,5	206,6	247,5	187,9	109,2
Koszty ogólnego zarządu	280,0	277,5	375,3	414,3	329,8
Pozostałe koszty operacyjne	146,5	103,5	250,8	298,3	226,5
Przychody finansowe	129,6	65,0	79,2	207,9	82,5
Koszty finansowe	246,8	186,0	359,1	172,7	103,7
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej	(0,5)	(0,2)	0,2	1,1	0,7
Zysk/brutto	815,5	677,5	626,3	899,2	795,6
Podatek dochodowy	212,0	162,5	166,5	196,6	171,0
Zysk netto z działalności kontynuowanej	603,4	515,0	459,8	702,6	624,6
Strata netto z działalności zaniechanej	(5,8)	-	(18,3)	-	(0,4)
Zysk netto ze zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	15,2	14,9	-	-
Zysk/netto za okres	597,6	530,2	456,4	702,6	624,2
Przypadający na:					
Właścicieli jednostki dominującej	610,8	529,6	457,0	663,9	604,3
Udziały niekontrolujące	(13,2)	0,6	(0,6)	38,7	19,9
Wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych					
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1.489,6	852,3	1.334,7	1.481,9	1.179,2
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2.297,7)	(1.248,0)	(1.803,1)	(2.003,7)	(1.003,3)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	1.120,5	(64,6)	742,3	616,5	620,6

Źródło: Sprawozdania Finansowe.

Wybrane informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów za okresy 9 miesięcy zakończone 30 września 2013 i 2012 roku oraz za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września	
	2013	2012
	<i>(mln PLN)</i>	
Wynik netto	597,6	530,2
<i>Składniki, które nigdy nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty</i>	31,3	(44,2)
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	38,6	(54,6)
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów, które nigdy nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	(7,3)	10,4
<i>Składniki, które w przyszłości mogą zostać przeklasyfikowane na zyski lub straty</i>	27,6	(0,2)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(0,7)	(0,2)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	34,9	-
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów, które w przyszłości mogą zostać przeklasyfikowane na zyski lub straty	(6,6)	-
Inne całkowite dochody netto	58,8	(44,5)
Całkowite dochody razem	656,5	485,7
Przypadające na:		
Właścicieli jednostki dominującej	669,5	485,7
Udziały niekontrolujące	(13,1)	0,0

Źródło: *Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe.*

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
	<i>(mln PLN)</i>		
Wynik netto	456,4	702,6	624,2
Zwrot CIT z Planu Podziału	-	92,3	-
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	37,5	(48,1)	4,1
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(0,2)	0,3	0,0
Podatek dochodowy dotyczący programów określonych świadczeń	(7,1)	9,1	(0,8)
Inne całkowite dochody netto	30,1	53,5	3,3
Całkowite dochody razem	486,5	756,1	627,6
Przypadające na:			
Właścicieli jednostki dominującej	487,2	717,5	607,6
Udziały niekontrolujące	(0,6)	38,7	20,0

Źródło: *Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe.*

Informacje ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 30 września 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku

	Na dzień 30 września 2013	Na dzień 31 grudnia		
		2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>				
AKTYWA				
Rzeczowe aktywa trwałe	11.356,1	10.000,9	9.150,7	8.451,1
Nieruchomości inwestycyjne	15,3	17,1	24,6	19,0
Wartości niematerialne	376,4	378,6	312,5	269,4
Wartość firmy	145,0	28,6	17,6	17,2
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych wyceniane metodą praw własności	2,0	2,6	2,8	41,6
Udziały i akcje pozostałe	1,3	1,0	1,6	32,5
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	225,5	209,9	171,4	116,0
Pochodne instrumenty finansowe	50,4	-	-	-
Pozostałe aktywa długoterminowe	55,7	58,8	32,4	18,3
Aktywa trwałe	12.227,8	10.697,4	9.713,4	8.965,1
Zapasy	291,6	376,9	395,9	313,0
Należności z tytułu podatku dochodowego	40,4	37,5	15,5	62,9
Należności z tytułu dostaw i usług	1.274,7	1.520,7*	1.515,7*	1.440,8*
Lokaty i depozyty	20,4	26,8	-	0,1
Pozostałe aktywa finansowe	20,3	18,7**	52,2**	16,8**
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.306,8	2.069,1	1.777,3	1.683,6
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	235,8	155,5	210,7	157,6
Aktywa obrotowe	4.189,9	4.205,2	3.967,3	3.674,8
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	142,8	10,2	4,5	0,2
SUMA AKTYWÓW	16.560,5	14.912,8	13.685,3	12.640,1

* W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym kwota ta prezentowana była jako składnik pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe”.

** Kwota ta uwzględnia wartość udziałów i akcji prezentowaną w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym w osobnej pozycji „Udziały i akcje” oraz wartość pozostałych należności finansowych prezentowaną w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym wraz z należnościami z tytułu dostaw i usług w ramach pozycji „Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe”.

Źródło: Sprawozdania Finansowe.

	Na dzień 30 września 2013	Na dzień 31 grudnia		
		2012	2011	2010
(mln PLN)				
PASYWA				
Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej				
Kapitał podstawowy	4.521,6	4.968,8	4.968,8	4.968,8
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	(0,7)	0,0	0,3	0,0
Kapitał rezerwowy	447,2	-	-	-
Kapitał zapasowy	521,5	471,2	362,5	163,6
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	28,3	-	-	-
Zyski zatrzymane	2.321,1	2.231,1	2.494,2	1.893,7
Udziały niekontrolujące	26,6	47,3	59,7	887,5
Kapitał własny ogółem	7.865,6	7.718,5	7.885,5	7.913,6
Kredyty i pożyczki	1.812,3	2.026,1	1.904,2	1.033,6
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3.155,1	1.079,2	-	-
Rezerwy długoterminowe	652,8	710,8	667,3	599,6
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	516,8	519,7	525,6	553,5
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe długoterminowe	462,7	456,0	465,9	442,9
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2,7	7,3	3,6	1,6
Pozostałe finansowe zobowiązania długoterminowe	2,6	1,7*	1,6*	0,3*
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	10,1	0,6	3,5	0,1
Zobowiązania długoterminowe	6.615,1	4.801,5	3.571,7	2.631,7
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	718,0	709,8**	704,1**	736,8**
Pozostałe zobowiązania finansowe	67,3	170,5**	189,4**	233,6**
Bieżąca część kredytów i pożyczek	283,4	389,6	45,0	42,8
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	50,9	-	-	-
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	19,4	34,7	116,7	74,3
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacji rządowych	30,2	28,9	28,1	21,0
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	87,4	117,8	122,8	85,8
Rezerwy	376,1	555,3	511,3	354,0
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	379,8	386,2	510,7	546,5
Zobowiązania krótkoterminowe	2.012,5	2.392,8	2.228,1	2.094,8
Zobowiązanie bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	67,4	-	-	0,0
Zobowiązania razem	8.695,0	7.194,3	5.799,8	4.726,5
SUMA PASYWÓW	16.560,5	14.912,8	13.685,3	12.640,1

* W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym kwota ta prezentowana była jako pozycja „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe finansowe zobowiązania długoterminowe”.

** W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym kwoty te prezentowane były jako składniki pozycji „Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe”.

Źródło: Sprawozdania Finansowe.

Wybrane informacje operacyjne oraz EBITDA

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013	Rok zakończony 31 grudnia		
		2012	2011	2010
Dystrybucja energii elektrycznej do odbiorców końcowych (GWh).....	15.165,4	20.058,0	19.610,7	19.310,9
Sprzedaż energii elektrycznej (GWh).....	21.386,5	25.916,2	24.025,0	20.792,2
Odbiorcy energii elektrycznej w grupach taryfowych ENERGA-OBRÓT (tys.).....	2.908,0	2.894,2	2.887,4	2.877,6
Moc osiągalna (energia elektryczna) (stan na koniec okresu) (MWe).....	1.246,4	1.132,9	1.129,7	1.129,2
Moc osiągalna (ciepło) (stan na koniec okresu) (MWt).....	747,2	747,2	771,2	771,2
Produkcja energii elektrycznej netto (GWh).....	3.474,9	3.729,7	4.322,9	4.208,3
Produkcja energii elektrycznej brutto (GWh).....	3.755,9	4.071,8	4.682,3	4.556,3
Produkcja ciepła brutto (GJ).....	2.756.617,1	4.099.633,4	3.898.995,0	6.142.456,0
Produkcja ciepła netto (GJ).....	2.605.327,7	3.877.663,4	3.686.224,0	5.906.292,2
Sieci dystrybucyjne (stan na koniec okresu) (tys. km).....	193,1 ⁽¹⁾	192,0	189,3	188,0
EBITDA ^{(2)*} (mln PLN).....	1.501,4	1.629,2	1.519,7	1.407,6

⁽¹⁾ Stan na dzień 30 czerwca 2013 roku.

⁽²⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej, (iii) przychody finansowe, oraz (iv) koszty finansowe skorygowany o amortyzację (wykazaną w rachunku zysków i strat). EBITDA nie jest zdefiniowana przez MSSF i nie należy jej traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto EBITDA nie ma jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza ją Spółka. W efekcie EBITDA przedstawiona w niniejszym rozdziale, jako taka, nie stanowi podstawy dla porównania z EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Źródło: Spółka (dane niezbadane); * Sprawozdania Finansowe.

PRZEGLĄD SYTUACJI OPERACYJNEJ I FINANSOWEJ

Poniższe omówienie naszej sytuacji operacyjnej i finansowej oparte jest przede wszystkim na Sprawozdaniach Finansowych. Niniejszy rozdział należy analizować łącznie ze Sprawozdaniem Finansowym, wraz ze stanowiącymi ich część zasadami rachunkowości oraz dodatkowymi notami objaśniającymi, jak również z innymi informacjami finansowymi zawartymi w innych częściach Prospektu. Podsumowanie najważniejszych zasad rachunkowości zastosowanych przy sporządzeniu Sprawozdań Finansowych przedstawiono w punkcie „– Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe” poniżej.

Niektóre informacje przedstawione w niniejszym rozdziale, w tym informacje o naszych nakładach inwestycyjnych opisanych w punkcie „– Nakłady inwestycyjne” poniżej oraz informacje przedstawione w innych częściach Prospektu, w tym informacje w rozdziale „Kapitalizacja i zadłużenie”, nie pochodzą ze Sprawozdań Finansowych i nie podlegały badaniu ani przeglądowi biegłego rewidenta. Informacji takich nie należy traktować jako wskaźników naszych historycznych ani przyszłych wyników działalności operacyjnej, sytuacji finansowej ani perspektyw rozwoju, ani wykorzystywać do analizy naszej działalności, w oderwaniu od Sprawozdań Finansowych (wraz ze stanowiącymi ich część zasadami rachunkowości oraz dodatkowymi notami objaśniającymi) oraz innych informacji finansowych zawartych w innych częściach Prospektu. Informacje te zostały przedstawione w Prospekcie, ponieważ uważamy, że inwestorzy mogą uznać je za przydatne do oceny naszej działalności.

Niniejszy rozdział zawiera pewne stwierdzenia dotyczące przyszłości. Stwierdzenia te obarczone są ryzykiem i niepewnością, które zostały opisane m.in. w rozdziałach „Istotne informacje” i „Czynniki ryzyka”.

Wprowadzenie

Nasza podstawowa działalność obejmuje dystrybucję, wytwarzanie oraz obrót energią elektryczną. Jesteśmy trzecim operatorem systemu dystrybucyjnego w Polsce pod względem wolumenu energii elektrycznej dostarczanej odbiorcom końcowym, z wiodącą pozycją na polskim rynku pod względem udziału dystrybucji energii elektrycznej w EBITDA. Wśród największych grup energetycznych w Polsce zajmujemy wiodącą pozycję pod względem produkcji energii w elektrowniach wodnych oraz pod względem udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w łącznym wolumenie wytwarzanej i dystrybuowanej energii elektrycznej. Jesteśmy trzecim sprzedawcą energii elektrycznej w Polsce pod względem wolumenu energii elektrycznej sprzedawanej odbiorcom końcowym.

Naszymi głównymi segmentami działalności są:

- segment dystrybucji, który obejmuje działalność polegającą na dystrybucji energii elektrycznej, a także działalność bezpośrednio i pośrednio związaną z działalnością dystrybucyjną;
- segment wytwarzania, który obejmuje głównie wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz działalność wytwórczą w elektrowniach konwencjonalnych i elektrociepłowniach, a także dystrybucję ciepła; oraz
- segment sprzedaży, który obejmuje obrót energią elektryczną, a także obsługę klienta oraz usługi oświetlenia.

Korzystamy z naturalnego monopolu na obszarze obejmującym północną i centralną część Polski, gdzie znajdują się nasze aktywa dystrybucyjne. Na dzień 30 czerwca 2013 roku nasza sieć dystrybucyjna obejmowała swoim zasięgiem obszar blisko 77 tys. km², co stanowiło około 25% powierzchni kraju. W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku przestaliśmy odbiorcom końcowym, odpowiednio, 15,2 TWh i 14,9 TWh energii elektrycznej oraz, odpowiednio, 20,1 TWh, 19,6 TWh i 19,3 TWh energii elektrycznej w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Na dzień Prospektu całkowita zainstalowana elektryczna moc wytwórcza naszych elektrowni wynosi około 1,3 GW. Zainstalowana w naszych elektrowniach moc wytwórcza energii elektrycznej bazuje na zdwersyfikowanych źródłach energii takich jak węgiel kamienny, woda, biomasa, a od niedawna także wiatr. W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku wytworzyliśmy, odpowiednio, 3,8 TWh i 3,3 TWh energii elektrycznej brutto, a w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, odpowiednio, 4,1 TWh, 4,7 TWh i 4,6 TWh energii elektrycznej brutto.

Sprzedajemy energię elektryczną do 2,9 mln klientów, zarówno gospodarstw domowych, jak i przedsiębiorców. Ponadto obracamy energią elektryczną na krajowym hurtowym rynku energii elektrycznej. Jesteśmy również obecni na międzynarodowych hurtowych rynkach energii elektrycznej. Wolumen energii elektrycznej sprzedanej przez nas odbiorcom końcowym wyniósł, odpowiednio, 13,6 TWh i 15,1 TWh w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku oraz, odpowiednio, 20,5 TWh, 19,3 TWh i 18,6 TWh w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. Wolumen energii elektrycznej sprzedanej na rzecz klientów zewnętrznych przez segment sprzedaży na rynku hurtowym wyniósł, odpowiednio, 7,8 TWh i 4,0 TWh w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku oraz, odpowiednio, 5,4 TWh, 4,7 TWh i 2,2 TWh w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane finansowe dotyczące naszych segmentów działalności we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	(mln PLN)	(%) *	(mln PLN)	(%) *	(mln PLN)	(%) *	(mln PLN)	(%) *	(mln PLN)	(%) *
Przychody										
Dystrybucja	2.799,1	32,8	2.707,6	32,9	3.684,3 ^{(1)*}	33,0	3.389,4 ^{(1)*}	32,7	3.222,5 ^{(1)*}	34,0
Wytwarzanie	1.115,8	13,1	1.158,2	14,1	1.547,7 ^{(1)*}	13,8	1.826,0 ^{(1)*}	17,6	1.607,1 ^{(1)*}	17,0
Sprzedaż	5.248,8	61,5	5.214,3	63,3	7.178,6 ^{(1)*}	64,2	6.804,4 ^{(1)*}	65,6	5.646,0 ^{(1)*}	59,6
Usługi	261,9	3,1	270,5	3,3	376,1 ^{(1)*}	3,4	274,8 ^{(1)*}	2,7	180,6 ^{(1)*}	1,9
Pozostałe oraz wyłączenia i korekty konsolidacyjne	(888,1)	(10,4)	(1.109,4)	(13,5)	(1.610,0) ^{(1)*}	(14,4)	(1.926,7) ^{(1)*}	(18,6)	(1.188,6) ^{(1)*}	(12,6)
Przychody Grupy	8.537,5	100,0	8.241,2	100,0	11.176,8	100,0	10.368,0	100,0	9.467,8	100,0
EBITDA										
Dystrybucja ⁽²⁾	1.136,1	75,7	1.036,9	77,8	1.218,0 ^{(1)*}	74,8	916,1 ^{(1)*}	60,3	653,6 ^{(1)*}	46,4
Wytwarzanie ⁽²⁾	198,6	13,2	114,8	8,6	158,2 ^{(1)*}	9,7	498,5 ^{(1)*}	32,8	591,0 ^{(1)*}	42,0
Sprzedaż ⁽²⁾	188,0	12,5	201,2	15,1	264,5 ^{(1)*}	16,2	167,5 ^{(1)*}	11,0	242,7 ^{(1)*}	17,2
Usługi ⁽²⁾	26,4	1,8	11,5	0,9	21,7 ^{(1)*}	1,3	(0,5) ^{(1)*}	(0,0)	2,5 ^{(1)*}	0,2
Pozostałe oraz wyłączenia i korekty konsolidacyjne ⁽²⁾	(47,8)	(3,2)	(31,9)	(2,4)	(33,1) ^{(1)*}	(2,0)	(61,9) ^{(1)*}	(4,1)	(82,1) ^{(1)*}	(5,8)
EBITDA Grupy ⁽²⁾	1.501,4	100,0	1.332,4	100,0	1.629,2	100,0	1.519,7	100,0	1.407,6	100,0
Skorygowana EBITDA ⁽²⁾	1.681,0*	-	1.471,0*	-	1.876,1*	-	1.610,7*	-	1.602,6*	-

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w sprawozdawczości segmentowej (zobacz „Przeгляд sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” oraz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Zmiany prezentacyjne”). W związku z tymi zmianami, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, wskazane pozycje zostały przedstawione w oparciu o zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

⁽²⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej, (iii) przychody finansowe, oraz (iv) koszty finansowe) skorygowany o amortyzację (wykazaną w rachunku zysków i strat). Spółka definiuje i oblicza Skorygowaną EBITDA jako EBITDA skorygowaną o wpływ zdarzeń jednorazowych. Kalkulacja EBITDA i Skorygowanej EBITDA została szczegółowo przedstawiona w punkcie „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie są zdefiniowane przez MSSF i nie należy ich traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie mają jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA i Skorygowanej EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza je Spółka. W efekcie EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA przedstawione w niniejszym rozdziale, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA i Skorygowaną EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”.

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności

Uważamy, że następujące czynniki i tendencje rynkowe w istotnym stopniu wpłynęły na wyniki naszej działalności w omawianym okresie i spodziewamy się, że będą one nadal znacząco wpływać na wyniki naszej działalności w przyszłości.

Otoczenie regulacyjne i polityka Prezesa URE

Znacząca część naszej działalności jest regulowana. Na naszą działalność wpływały w przeszłości i, jak sądzimy, nadal będą wpływać liczne unormowania, w tym Prawo Energetyczne, Prawo Europejskie i konwencje międzynarodowe dotyczące m.in. ochrony środowiska i zmian klimatycznych (w tym emisji CO₂), a także wsparcia dla określonych technologii wytwarzania energii, w tym energii elektrycznej wytwarzanej

w OZE oraz w wysokosprawnej kogeneracji (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji (CHP)”). Uważamy, iż na wyniki naszej działalności wpływ będą miały w szczególności (i) dalsza deregulacja i liberalizacja rynku energii elektrycznej (ostateczna liberalizacja rynku obejmie również ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych), co może wpłynąć na wzrost konkurencji cenowej na rynku energetycznym w Polsce; (ii) przyszłe zmiany regulacyjne w sposobie kalkulacji taryf dystrybucyjnych, w tym w szczególności zmiany w metodologii uznawania kosztów uzasadnionych oraz określania uzasadnionego poziomu zwrotu z kapitału, które mogą wpłynąć na wysokość osiąganych przez nas przychodów oraz rentowności w segmencie dystrybucji; (iii) ostateczny kształt systemu wsparcia dla energii elektrycznej wytwarzanej w OZE oraz w wysokosprawnej kogeneracji mogący wpłynąć na poziom przychodów oraz rentowność segmentu wytwarzania, jak również na nasz program inwestycyjny w zakresie OZE oraz instalacji wytwarzających energię w skojarzeniu z ciepłem; oraz (iv) coroczne zwiększanie obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej w kogeneracji oraz pochodzącej ze źródeł odnawialnych, co może zwiększyć koszty naszej działalności.

Ponadto na naszą działalność wpływała w przeszłości i, jak sądzimy, nadal będzie wpływać polityka Prezesa URE oraz innych organów administracji publicznej, jak również indywidualne decyzje administracyjne, interpretacje i rekomendacje wydawane przez te organy w odniesieniu do naszej działalności, przede wszystkim w zakresie zatwierdzania taryf oraz innych obowiązków regulacyjnych. Spodziewamy się, że polityka Prezesa URE oraz przyszłe zmiany prawa, w szczególności przepisów prawa dotyczących polskiego rynku energii elektrycznej, będą zmierzać w kierunku ściślejszej regulacji w obszarze ochrony środowiska (w tym wydajności energetycznej i emisji zanieczyszczeń) (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Planowane zmiany regulacji prawnych – Nowe regulacje energetyczne” oraz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – Krajowy system wsparcia dla wytwarzania energii z OZE może zostać znacząco zmieniony”).

W okresie objętym Sprawozdaniami Finansowymi, spośród czynników o charakterze regulacyjnym, największy wpływ na nasze wyniki miała zmiana metodologii ustalania zwrotu z kapitału w taryfach dystrybucyjnych, która weszła w życie w 2010 roku i wpłynęła na wzrost wartości naszych przychodów z działalności dystrybucyjnej. Ponadto dla okresu regulacyjnego przypadającego na lata 2012-2015, Prezes URE, na podstawie stosowanego modelu oceny kosztów, określił dla ENERGA-OPERATOR korzystniejszy poziom uzasadnionych kosztów operacyjnych, niż miało to miejsce w poprzednim okresie regulacyjnym (2009-2011) (zobacz „– Taryfy sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej – Taryfy dystrybucyjne” poniżej). Ponadto wprowadzenie od 2010 roku tzw. obliwa giełdowego wpłynęło na zwiększenie płynności i transparentności rynku hurtowego energii elektrycznej w Polsce, co między innymi miało wpływ na zwiększenie wolumenu energii elektrycznej sprzedawanej przez nas na tym rynku w ostatnich latach. Do istotnych czynników o charakterze regulacyjnym, które miały wpływ na naszą sytuację finansową w omawianym okresie, zaliczamy również brak przepisów regulujących krajowy system wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji po dniu 31 marca 2013 roku (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji (CHP) – Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja lub CHP)”) oraz wydłużenie czasu trwania postępowań o wydanie zielonych certyfikatów ze współspalania biomasy (zobacz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – Prezes URE może rozszerzyć zakres dokumentacji wymaganej w postępowaniach dotyczących wydania tzw. zielonych certyfikatów ze współspalania biomasy, powodując wydłużenie czasu oczekiwania na ich wydanie”).

Taryfy sprzedaży i dystrybucji energii elektrycznej

Informacje ogólne

Znaczna część naszych przychodów pochodzi ze sprzedaży energii elektrycznej i usługi dystrybucyjnej dokonywanych po cenach, które podlegają obowiązkowi taryfowemu. Zgodnie z Prawem Energetycznym, taryfy zatwierdzane przez Prezesa URE powinny w szczególności zapewniać (i) pokrycie uzasadnionych kosztów działalności gospodarczej przedsiębiorstwa energetycznego w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przesyłania, dystrybucji lub obrotu energią elektryczną, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność; oraz (ii) ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat. Przychody realizowane w oparciu o taryfy zatwierdzone przez Prezesa URE stanowiły, odpowiednio, 44,2% i 44,7% naszych przychodów w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku oraz, odpowiednio, 44,6%, 44,2% i 46,3% w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. W związku z tym, podobnie jak to miało miejsce w przeszłości, w kolejnych latach decyzje Prezesa URE w przedmiocie zatwierdzania taryf bądź zniesienia obowiązku w zakresie przedkładania taryf do zatwierdzenia będą miały wpływ na naszą działalność i wyniki finansowe (zobacz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – Prezes URE może opóźnić lub odmówić zatwierdzenia taryf dla dystrybucji i obrotu energią elektryczną lub dystrybucji ciepła, a zatwierdzone taryfy mogą nie pokryć kosztów działalności spółek z Grupy lub nie zapewnić im oczekiwanego zwrotu z kapitału”).

Taryfy sprzedaży energii elektrycznej

Cena, za jaką sprzedajemy energię elektryczną, zależy przede wszystkim od rodzaju odbiorcy. Na dzień Prospektu taryfy dla obrotu energią elektryczną, z wyłączeniem sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców z grupy taryfowej G, czyli odbiorców nieprowadzących działalności gospodarczej, głównie gospodarstw domowych, nie podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE. W przypadku zapowiadanego przez Prezesa URE zniesienia obowiązku przedkładania taryfy G do zatwierdzenia Prezesowi URE cena energii elektrycznej dla odbiorców

w tej grupie taryfowej zostanie ustalona przez mechanizmy rynkowe. Nie możemy wykluczyć, że zwiększona konkurencja na rynku objętym obecnie obowiązkiem taryfowym będzie skłaniać odbiorców do korzystania z możliwości zmiany sprzedawcy energii (tzw. zasada TPA, zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Prawo swobodnego wyboru sprzedawcy i zasada *third party access* (TPA)”), czego wynikiem może być zwiększona migracja klientów indywidualnych, której obecny poziom można uznać za znikomy, niemający istotnego znaczenia z punktu widzenia realizowanych przez nas celów przychodowo-marżowych.

W przypadku sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców instytucjonalnych (grupy taryfowe A, B, C), ceny nie są urzędowo regulowane, tak więc ich kształtowanie odbywa się na zasadach rynkowych. Największa konkurencja cenowa związana jest ze sprzedażą energii elektrycznej do największych odbiorców (klientów strategicznych, głównie w grupach taryfowych A i B). Należy spodziewać się, że działania zarówno regulatora, jak i samych sprzedawców energii elektrycznej, spowodują, że w niedługim czasie mogą nastąpić znaczne migracje mniejszych klientów biznesowych, poszukujących korzyści finansowych z tytułu zakupu energii elektrycznej po niższych cenach od naszych konkurentów.

Poniższa tabela przedstawia średnią cenę sprzedaży energii elektrycznej w poszczególnych grupach taryfowych we wskazanych okresach.

Grupa taryfowa ⁽¹⁾	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(PLN/MWh)				
Grupa taryfowa A (WN)	221,9	244,4	246,0	243,4	235,0
Grupa taryfowa B (SN)	253,5	265,0	265,4	261,7	260,7
Grupa taryfowa C (nN)	309,1	321,9	319,0	314,8	305,6
Grupa taryfowa G (nN)	278,6	279,5	279,9	265,9	248,6
Średnia cena	268,9	277,1	276,9	271,9	265,1

⁽¹⁾ Grupa taryfowa A – najwięksi klienci, przyłączeni do linii wysokiego napięcia (110 kV), np. huty, kopalnie, stocznie, duże zakłady przemysłowe; Grupa taryfowa B – duże zakłady przemysłowe przyłączone do linii średniego napięcia (od 1 kV do 110 kV), np. fabryki, szpitale, centra handlowe, ośrodki wypoczynkowe; Grupa taryfowa C – klienci instytucjonalni przyłączeni do linii niskiego napięcia (do 1 kV), np. banki, sklepy, ośrodki zdrowia, punkty handlowo-usługowe, oświetlenie uliczne; Grupa taryfowa G – gospodarstwa domowe i podobni odbiorcy, niezależnie od napięcia przyłącza (taryfa wymaga zatwierdzenia przez Prezesa URE).

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Od dnia 1 lipca 2013 roku, zgodnie z taryfą zatwierdzoną przez Prezesa URE, cena, po jakiej sprzedajemy energię elektryczną dla odbiorców z grupy taryfowej G, została obniżona. Taryfa ta będzie obowiązywała do końca 2013 roku.

Informacje na temat naszej struktury sprzedaży energii elektrycznej w kategoriach wolumenowych i wartościowych w okresie objętym Sprawozdaniami Finansowymi zostały zamieszczone w rozdziale „Opis działalności – Struktura organizacyjna – Segment sprzedaży – Sprzedaż detaliczna”.

Taryfy dystrybucyjne

Kluczowym obszarem biznesowym z punktu widzenia budowania naszej rentowności operacyjnej jest segment dystrybucji energii elektrycznej. Dystrybucja energii elektrycznej w Polsce jest działalnością regulowaną, a taryfy stosowane przez nas w związku ze świadczonymi usługami dystrybucji energii elektrycznej muszą zostać zatwierdzone przez Prezesa URE. Model taryfikacji OSD opiera się na zasadzie zwrotu kosztów działalności ponoszonych przez operatora, natomiast głównym źródłem zysku Spółki jest zwrot z kapitału zaangażowanego w działalność dystrybucyjną. Taryfa zatwierdzana jest co roku przez Prezesa URE, w oparciu o przychód regulowany wykazany przez OSD. Na przychód regulowany składają się planowane do poniesienia przez daną spółkę dystrybucyjną koszty związane z działalnością dystrybucyjną uznane przez Prezesa URE za uzasadnione oraz zwrot z kapitału zaangażowanego w działalność dystrybucyjną. Koszty związane z działalnością dystrybucyjną obejmują koszty operacyjne, amortyzację, podatki od majątku sieciowego, koszty zakupu energii elektrycznej na pokrycie różnicy bilansowej, koszty zakupu usług przesyłowych oraz koszty opłaty przejściowej wynikające z Ustawy KDT. Podstawą kalkulacji zwrotu z zaangażowanego kapitału jest WRA i WACC. Taryfy zatwierdzane są z reguły na okres roku kalendarzowego. Prezes URE wyznacza długość okresów regulacyjnych (od 3 do 5 lat), dla których określa model ustalania kosztów operacyjnych oraz zasad wyznaczania uzasadnionego poziomu różnicy bilansowej. Szczegółowe informacje na temat metodologii kalkulacji taryfy dystrybucyjnej zostały zamieszczone w rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Taryfy”.

Oczekuje się, że obowiązujące obecnie ramy i zasady regulacyjne w zakresie ustalania WRA oraz WACC nie powinny ulec zmianie do 2015 roku. Zgodnie z zapowiedziami Prezesa URE przed rozpoczęciem nowego okresu regulacyjnego w 2016 roku nastąpić ma przebudowa systemu regulacji poprzez uwzględnienie aspektów związanych z jakością dostaw energii oraz obsługi odbiorców. Zgodnie z zasygnalizowanymi przez Prezesa URE założeniami ocena jakości świadczonych usług miałaby wpływ na ustalanie uzasadnionego poziomu zwrotu z zaangażowanego kapitału. Prezes URE zapowiedział również, iż jego założeniem jest, aby zmiany w regulacji zapewniały,

przy zachowaniu uzasadnionego poziomu cen usług dystrybucyjnych, realizację następujących celów (i) poprawę jakości i niezawodności dostarczania energii elektrycznej; (ii) zapewnienie optymalnego poziomu efektywności realizowanych inwestycji; (iii) obniżenie strat sieciowych (zarówno technicznych, jak i handlowych); (iv) poprawę oraz ochronę jakości obsługi odbiorców/wytwórców; oraz (v) poprawę efektywności energetycznej. W opinii Prezesa URE wdrożenie regulacji jakościowej powinno następować etapami, w tym od 2016 roku powinno rozpocząć się wdrażanie regulacji jakościowej opartej na ocenie ciągłości dostaw energii elektrycznej. W następnych krokach powinny zostać opracowane kolejne wskaźniki uwzględniające jakość obsługi odbiorców oraz pozostałe ww. cele. Zgodnie z zapowiedzią wprowadzenie elementów regulacji jakościowej nie wymaga zmian przepisów prawnych i jest możliwe poprzez ich uwzględnienie w WACC oraz współczynnikach określających zmianę warunków wykonywania działalności gospodarczej i projektowaną poprawę efektywności. Z uwagi na ogólny charakter przedstawionych propozycji zmian, na dzień Prospektu nie jesteśmy w stanie dokonać oceny wpływu tych rozwiązań na wysokość osiąganego przez nas przychodu regulowanego. Niemniej, prowadzone przez nas działania w kierunku poprawy jakości świadczonych usług, w tym m.in. istotne ograniczenie wartości wskaźników SAIDI i SAIFI zgodnie z międzynarodowymi standardami, pozwalają przyjąć założenie, że zapowiadane zmiany nie powinny odbić się negatywnie na osiąganym przez nas przychodzie regulowanym.

Poniższa tabela przedstawia średnią cenę usługi dystrybucji energii elektrycznej w poszczególnych grupach taryfowych we wskazanych okresach.

Grupa taryfowa ⁽¹⁾	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(PLN/MWh)				
Grupa taryfowa A (WN)	51,7	53,4	53,7	53,6	56,8
Grupa taryfowa B (SN)	104,2	103,4	104,3	95,3	89,8
Grupa taryfowa C (nN)	274,9	265,9	266,3	243,6	225,4
Grupa taryfowa G (nN)	251,4	241,7	242,0	219,0	202,0
Średnia cena	168,4	165,3	165,9	153,4	146,1

⁽¹⁾ Grupa taryfowa A – najwięksi klienci, podłączeni do linii wysokiego napięcia (110 kV), np. huty, kopalnie, stocznie i inne duże zakłady przemysłowe; grupa taryfowa B – duże zakłady przemysłowe podłączone do linii średniego napięcia (od 1 kV do 110 kV), np. fabryki, szpitale, centra handlowe, obiekty wypoczynkowe i rozrywkowe; grupa taryfowa C – klienci instytucjonalni podłączeni do linii niskiego napięcia (do 1 kV), np. banki, sklepy, kliniki, punkty handlowe i usługowe, oświetlenie ulic; grupa taryfowa G – gospodarstwa domowe i podobni odbiorcy, niezależnie od napięcia przyłącza.

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Szczegółowe informacje na temat struktury naszego przychodu regulowanego oraz sprzedaży usługi dystrybucyjnej w kategoriach wolumenowych i wartościowych w okresie objętym Sprawozdaniami Finansowymi zostały zamieszczone w rozdziale „Opis działalności – Struktura organizacyjna – Dystrybucja energii elektrycznej”.

W okresie objętym Sprawozdaniami Finansowymi istotnym czynnikiem powodującym wzrost wartości naszych przychodów z działalności dystrybucyjnej były zmiany w metodologii ustalania uzasadnionego poziomu zwrotu z kapitału uwzględnionego w taryfie dystrybucyjnej, wprowadzone przez Prezesa URE w 2010 roku. Zmiany te mają na celu stopniowe dostosowywanie WRA, stanowiącej podstawę do wyliczenia zwrotu z kapitału, do rzeczywistej wartości rynkowej aktywów dystrybucyjnych na przestrzeni kilku lat. Zgodnie z tą metodą majątek dystrybucyjny OSD, którzy dokonali rozdziału działalności dystrybucyjnej od obrotu energią elektryczną od dnia 1 lipca 2007 roku, został wyceniony na jednolitych zasadach i przyjęty jako podstawa do określania uzasadnionego zwrotu z kapitału. Wycenie podlegały jedynie aktywa będące w posiadaniu OSD według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku, bowiem majątek wytworzony po tej dacie jest wynagradzany w pełnej wysokości. Zgodnie z obowiązującą metodologią OSD są zobowiązani do corocznej aktualizacji kalkulacji WRA i przedstawienia Prezesowi URE sprawozdania z aktualizacji WRA oraz raportu biegłego rewidenta z wykonania uzgodnionych procedur badania elementów tego sprawozdania. Z uwagi na znaczny wzrost wartości zwrotu z kapitału (wynikający ze wzrostu WRA) w porównaniu z poprzednimi latami, w metodzie określono także „ścieżkę dojścia” do wynagradzania pełnej WRA. Maksymalny roczny wzrost zwrotu z kapitału dotyczący składników wycenionego majątku został ograniczony do 1,5% przychodu regulowanego z roku poprzedniego pomniejszonego o zwrot z kapitału i amortyzację nowego majątku, tj. wytworzonego po dniu 31 grudnia 2008 roku. Według tej metodologii spodziewamy się, że pełna wartość nowej WRA będzie odzwierciedlona w taryfie na 2014 rok.

System wsparcia dla wytwarzania energii z OZE i w kogeneracji

W zakresie, w jakim sprzedajemy energię elektryczną odbiorcom końcowym, obowiązani jesteśmy do przedstawienia Prezesowi URE do umorzenia odpowiedniej liczby świadectw pochodzenia lub do uiszczenia opłaty zastępczej. Ponieważ część energii elektrycznej jest wytwarzana przez nas w elektrowniach wodnych i niedawno nabytych farmach wiatrowych, jak również pochodzi ze spalania biomasy (leśnej i rolnej) oraz jest wytwarzana w wysokosprawnej kogeneracji, przy spełnieniu określonych wymogów regulacyjnych przysługują nam zielone i czerwone świadectwa pochodzenia (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji (CHP)– Energia ze źródeł odnawialnych”). Wysoki stopień wykorzystania

odnawialnych źródeł energii przekłada się na osiągnięte przez nas przychody ze sprzedaży świadectw pochodzenia (głównie zielonych i w pewnym zakresie czerwonych), które stanowiły, odpowiednio, 322,8 mln PLN i 267,1 mln PLN w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku oraz, odpowiednio, 344,1 mln PLN, 392,9 mln PLN i 395,5 mln PLN w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Ilość energii, dla której musimy uzyskać i umorzyć świadectwa pochodzenia ze źródeł odnawialnych i świadectwa pochodzenia z kogeneracji, obliczana jest jako procentowy udział w całkowitej ilości energii elektrycznej sprzedawanej odbiorcom końcowym. Udział ten będzie stopniowo wzrastał w nadchodzących latach. Dodatkowo zwiększyć się może ilość energii elektrycznej sprzedawanej przez nas odbiorcom końcowym, co będzie wymagać uzyskania większej liczby świadectw pochodzenia.

Poniższa tabela przedstawia ilość wygenerowanych świadectw pochodzenia przez nasze spółki wytwórcze we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013*	2012	2012	2011	2010
	(MWh)				
Świadectwa pochodzenia „zielone”	1.328.953	988.452	1.261.360	1.288.648	1.414.359
ENERGA Hydro	809.740	585.773	732.982	983.184	1.145.569
FW Bystra	3.980	-	-	-	-
FW Karścino	19.220	-	-	-	-
FW Karcino	18.630	-	-	-	-
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	477.382**	402.679	528.378**	305.464	268.790
Świadectwa pochodzenia „czerwone”	71.590	58.343	112.095	111.467	258.073
ENERGA Kogeneracja	71.590	58.343	112.095	111.467	125.649
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	-	-	-	-	132.424

* Na dzień Prospektu nie wszystkie prawa wygenerowane w tym okresie zostały zarejestrowane przez URE.

** Na dzień Prospektu trwa procedura rejestracji świadectw pochodzenia energii wytworzonej przy współspalaniu biomasy (zobacz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – Prezes URE może rozszerzyć zakres dokumentacji wymaganej w postępowaniach dotyczących wydania tzw. zielonych certyfikatów ze współspalania biomasy, powodując wydłużenie czasu oczekiwania na ich wydanie”).

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Ze względu na fakt, że w skład Grupy wchodzi elektrownie wytwarzające energię elektryczną ze źródeł odnawialnych (elektrownie wodne, zakłady współspalające biomasę i niedawno nabyte elektrownie wiatrowe) oraz produkujące energię elektryczną w kogeneracji, a także aktywa konwencjonalne, istnieje możliwość obrotu zielonymi i czerwonymi świadectwami pochodzenia w ramach Grupy. W Grupie funkcjonuje model przepływu energii, w ramach którego ENERGA-OBRÓT jest podmiotem odpowiedzialnym za zakup świadectw pochodzenia wygenerowanych w źródłach wytwórczych wchodzących w skład Grupy.

Istniejąca w poprzednich latach w Grupie znacząca nadpodaż świadectw pochodzenia ze źródeł odnawialnych (zielone świadectwa pochodzenia), na dzień Prospektu została istotnie zmniejszona. Wynika to przede wszystkim z wydłużenia procesu wydawania zielonych świadectw pochodzenia przez Prezesa URE źródłom biomasowym z uwagi na dodatkowe wymogi formalnoprawne (zobacz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – Prezes URE może rozszerzyć zakres dokumentacji wymaganej w postępowaniach dotyczących wydania tzw. zielonych certyfikatów ze współspalania biomasy powodując wydłużenie czasu oczekiwania na ich wydanie”). Ponadto od dnia 1 kwietnia 2013 roku system wsparcia wysokosprawnej kogeneracji, oparty o świadectwa pochodzenia został utrzymany jedynie częściowo (obowiązek uzyskiwania i przedstawiania tzw. żółtych i czerwonych świadectw pochodzenia Prezesowi URE do umorzenia został zniesiony z dniem 31 marca 2013 roku) (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji (CHP) – Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja lub CHP)”). Wprowadzenie systemu wsparcia wysokosprawnej kogeneracji w formie innej niż obowiązująca do 31 marca 2013 roku lub decyzja o ponownym wprowadzeniu obowiązku uzyskiwania i przedstawiania żółtych oraz czerwonych świadectw pochodzenia Prezesowi URE do umorzenia może spowodować, iż będziemy odnotowywać niedobory czerwonych i żółtych świadectw pochodzenia, które zostaną pokryte zakupem na Towarowej Giełdzie Energii lub w kontraktach bilateralnych. Ponadto system wsparcia wytwarzania energii elektrycznej z OZE może zostać istotnie zmieniony (zobacz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – Krajowy system wsparcia dla wytwarzania energii z OZE może zostać znacząco zmieniony” oraz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Planowane zmiany regulacji prawnych – Nowe regulacje energetyczne”).

Nakłady inwestycyjne

Realizujemy naszą strategię poprzez wdrażanie programu inwestycyjnego w segmentach dystrybucji energii elektrycznej, wytwarzania oraz sprzedaży. Nasza działalność wymaga znaczących nakładów inwestycyjnych, w większości związanych z naszą działalnością w segmencie dystrybucji energii elektrycznej. Z uwagi na potrzeby rynku i naszych odbiorców oraz konieczność spełnienia założeń naszej strategii w latach 2013-2021 planujemy przeznaczyć na rozwój i modernizację sieci dystrybucyjnych 12.463 mln PLN, czyli około 78,4% środków przewidzianych w tym okresie na podstawowe projekty inwestycyjne. Zgodnie z programem inwestycyjnym zamierzamy również inwestować w kogenerację oraz zwiększanie mocy wytwórczej OZE oraz rozwijać energetykę konwencjonalną, przede wszystkim poprzez modernizację aktywów wytwórczych (Elektrownia Ostrołęka B, ESP Żydowo). Ponadto nasze aktywa wymagają okresowych remontów i modernizacji, zarówno ze względu na zaostrzenie wymogów w zakresie ochrony środowiska, jak i potrzebę zwiększania efektywności naszej działalności. Szczegółowe informacje na temat naszego programu inwestycyjnego przedstawiono w rozdziale „Opis działalności – Program inwestycyjny”.

Nakłady inwestycyjne poniesione przez nas w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku wyniosły, odpowiednio, 2.103,6 mln PLN i 1.192,5 mln PLN, natomiast w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, poniesione przez nas nakłady inwestycyjne osiągnęły, odpowiednio, 1.848,8 mln PLN, 1.445,5 mln PLN i 1.162,7 mln PLN. Poziom nakładów inwestycyjnych miał istotny wpływ, i według naszych oczekiwań będzie nadal miał istotny wpływ, na wyniki naszej działalności, poziom naszego zadłużenia oraz nasze przepływy pieniężne. Opóźnienia w realizacji, zmiany naszego programu inwestycyjnego oraz przekroczenie budżetu mogą mieć istotny wpływ na nakłady inwestycyjne poniesione przez nas w przyszłości, a także na naszą działalność, sytuację finansową oraz perspektywy rozwoju. Szczegółowe informacje na temat naszych nakładów inwestycyjnych w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, jak również bieżących i planowanych nakładów inwestycyjnych przedstawiono w punkcie „ – Nakłady inwestycyjne” poniżej.

W okresie od dnia 1 stycznia 2010 roku dokonaliśmy istotnych akwizycji i możemy dokonywać podobnych akwizycji w przyszłości. Transakcje mogą wpływać na wyniki naszej działalności, a także porównywalność danych za poszczególne okresy sprawozdawcze. Szczegółowe informacje na temat naszych ostatnich akwizycji zostały zamieszczone w rozdziale „Opis działalności – Akwizycje”.

Cena energii elektrycznej

Cena sprzedaży energii elektrycznej

Większość generowanych przez nas przychodów pochodzi z segmentu sprzedaży, obejmującego głównie działalność związaną z obrotem energią elektryczną, dlatego cena, za jaką sprzedajemy energię elektryczną, istotnie wpływa na wyniki naszej działalności. W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku, nasze przychody ze sprzedaży na rzecz klientów zewnętrznych wygenerowane w segmencie sprzedaży wyniosły, odpowiednio, 4.919,9 mln PLN i 4.780,2 mln PLN, co stanowiło, odpowiednio, 57,6% i 58,0% naszych przychodów ze sprzedaży. W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku przychody ze sprzedaży na rzecz klientów zewnętrznych wygenerowane w segmencie sprzedaży wyniosły, odpowiednio, 6.534,8 mln PLN, 6.100,5 mln PLN i 5.117,0 mln PLN, co stanowiło odpowiednio 58,5%, 58,8% i 54,0% naszych przychodów ze sprzedaży. Ponadto średnie ceny energii elektrycznej oraz oczekiwania co do ich kształtowania się w przyszłych okresach wpływały na nasze wyniki z działalności operacyjnej oraz wycenę naszych aktywów wytwórczych (zobacz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – W przypadku spełnienia się przesłanek wskazujących na utratę wartości naszych rzeczowych aktywów trwałych będziemy zobowiązani dokonać odpisów aktualizujących ich wartość” oraz „ – Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe – Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych”, poniżej) i mogą wpływać na nie w przyszłości.

Przewidujemy, iż głównymi czynnikami mogącymi mieć wpływ na ceny energii elektrycznej w Polsce w bliskiej przyszłości będą, m.in.: (i) koszt surowców energetycznych w Polsce, w szczególności cena węgla kamiennego i brunatnego oraz, w mniejszym stopniu, cena biomasy i gazu; (ii) koszty związane ze stosowaniem wymogów wynikających z regulacji dotyczących ochrony środowiska, w tym związanych z ograniczeniami emisji CO₂, SO₂ i NO_x i wpływem Europejskiego Systemu Handlu Emisjami (EU ETS); (iii) pozostałe czynniki regulacyjne, w tym wymogi w zakresie przedstawiania do umorzenia świadectw pochodzenia oraz poziom opłat zastępczych; (iv) uwolnienie cen energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w Polsce (grupa taryfowa G); (v) poziom podaży i popytu na energię elektryczną, wynikający z warunków makroekonomicznych; (vi) wycofywanie z eksploatacji bloków energetycznych oraz poziom inwestycji w nowe aktywa wytwórcze i ich oddawanie do eksploatacji; (vii) inwestycje w sieć przesyłową energii elektrycznej w Polsce, która obecnie nie posiada znaczących połączeń międzysystemowych z sąsiadującymi krajami, w wyniku czego import i eksport energii elektrycznej nie stanowią istotnego elementu podaży energii elektrycznej; (viii) zmiany struktury popytu wynikające z wdrażania sieci inteligentnych; (ix) zmiany struktury wytwarzania energii elektrycznej w krajach ościennych; oraz (x) wzrost produkcji z OZE korzystających z subsydiów przekładający się na wzrost podaży i spadek cen energii elektrycznej.

Poniższa tabela przedstawia średnie ceny energii elektrycznej sprzedanej przez wytwórców na polskim rynku w podziale na kierunki sprzedaży we wskazanych okresach.

Kierunki sprzedaży	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
	(PLN/MWh)		
Przedsiębiorstwa Obrotu/Przedsiębiorstwa Obrotu „zasiedziałe”	202,4	197,1	187,8
Odbiorcy końcowi, w tym:			
umowy sprzedaży	254,2	252,8	241,0
umowy kompleksowe	231,2	211,0	253,3
Rynek giełdowy, w tym:	203,8	199,4	204,8
Rynek SPOT	198,9	215,4	207,9
Rynek terminowy	204,1	198,2	196,3
Rynek bilansujący	191,2	207,3	207,4
Razem (elektrownie i elektrociepłownie, bez elektrociepłowni niezależnych)	203,4	199,1	190,2
Ogółem (łącznie z regulacyjnymi usługami systemowymi)	205,3	200,9	191,8

Źródło: ARE.

W okresie objętym Sprawozdaniami Finansowymi kluczowymi czynnikami wpływającymi na cenę sprzedaży energii elektrycznej na polskim rynku były przede wszystkim czynniki wynikające z sytuacji makroekonomicznej i sezonowości zapotrzebowania na energię elektryczną.

Cena energii elektrycznej nabywanej w celu dalszej odsprzedaży

Z uwagi na fakt, iż wolumen sprzedawanej przez nas energii elektrycznej znacząco przewyższa ilość energii elektrycznej wytwarzanej w naszych własnych jednostkach wytwórczych, nabywamy energię elektryczną od podmiotów trzecich w ilości pozwalającej na zaspokojenie popytu wśród naszych odbiorców końcowych. W tym celu kupujemy energię elektryczną głównie na rynku hurtowym, na warunkach rynkowych oraz od wytwórców produkujących energię z OZE, przyłączonych do naszej sieci dystrybucyjnej, w dużej mierze po cenach regulowanych decyzjami Prezesa URE („Cena Prezesa URE”) (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Sprzedawca z urzędu”). W związku z powyższym jesteśmy narażeni na zmiany cen energii elektrycznej. W szczególności, niekorzystna relacja pomiędzy Ceną Prezesa URE a rynkową ceną energii elektrycznej wystąpiła w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w związku ze spadkiem ceny energii elektrycznej na rynku hurtowym poniżej Ceny Prezesa URE. W konsekwencji wszystkie instalacje OZE, z którymi rozliczaliśmy się w tym okresie po Cenie Prezesa URE, otrzymywały wynagrodzenia znacznie wyższe od cen energii elektrycznej na rynku hurtowym. Sytuacja ta miała niekorzystny wpływ na naszą pozycję konkurencyjną oraz marże osiągnięte na sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym. Kontraktacja energii elektrycznej na rynku hurtowym odbywa się na podstawie wielowariantowych rocznych strategii kontraktacji, których celem jest wybór optymalnej struktury portfela kontraktów przy jednoczesnym zarządzaniu ryzykiem handlowym. Kontraktacja energii elektrycznej prowadzona jest przez nas w sposób ciągły z uwzględnieniem dywersyfikacji źródeł dostaw, z wykorzystaniem różnorodności oferowanych na rynku produktów energii elektrycznej. W celu zabezpieczenia ryzyka związanego ze zmiennością cen rynkowych stosujemy różne terminy kontraktów, zawieramy kontrakty zarówno o stałej cenie, jak i o cenie zmiennej, oparte na formułach cenowych uwzględniających szereg zmiennych rynkowych, takich jak koszty paliw, uprawnień do emisji CO₂ i inne. Zawieramy transakcje przede wszystkim na Towarowej Giełdzie Energii oraz transakcje bilateralne z innymi uczestnikami rynku bezpośrednio lub też za pośrednictwem platform brokerskich.

Poniższa tabela przedstawia, dla wskazanych okresów, łączną ilość sprzedanej energii elektrycznej wytworzonej przez nas oraz łączną ilość energii elektrycznej, którą nabyliśmy na rynku energii elektrycznej i odsprzedaliśmy, jak też średnią cenę uzyskaną ze sprzedaży energii elektrycznej, porównując ją ze średnią ceną energii elektrycznej nabytej przez nas na rynku w celu jej odsprzedania.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
Łączna ilość sprzedanej energii elektrycznej wytworzonej przez nas (GWh).....	1.439,7	1.912,4	2.392,7	3.820,9	1.951,4
Łączna ilość energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej (GWh).....	19.946,8	17.185,9	23.523,5	20.204,1	18.840,8
Łączna ilość sprzedanej energii elektrycznej (GWh)⁽¹⁾.....	21.386,5	19.098,3	25.916,2	24.025,0	20.792,2
Średnia cena uzyskana ze sprzedaży energii elektrycznej (PLN/MWh) ⁽²⁾	234,3	257,6	257,7	258,8	256,4
Średnia cena energii elektrycznej nabytej na rynku w celu jej odsprzedania (PLN/MWh) ⁽³⁾	213,7	243,2	244,1	269,5	236,7

⁽¹⁾ Łączna ilość sprzedanej energii elektrycznej uwzględnia energię elektryczną wytworzoną przez nas oraz energię elektryczną nabytą na rynku i odsprzedaną.

⁽²⁾ Średnia cena uzyskana ze sprzedaży energii elektrycznej jest obliczana jako łączny przychód ze sprzedaży energii elektrycznej (w tym energii elektrycznej wytworzonej przez nas oraz energii elektrycznej nabytej na rynku i odsprzedanej) podzielony przez łączną ilość sprzedanej energii elektrycznej.

⁽³⁾ Średnia cena energii elektrycznej nabytej na rynku w celu jej odsprzedania jest obliczana jako łączny koszt energii elektrycznej nabytej przez nas na rynku w celu jej odsprzedania podzielony przez łączną ilość energii elektrycznej nabytej przez nas na rynku w celu jej odsprzedania.

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Niewielka liczba własnych jednostek wytwórczych pozwala nam zachować elastyczność w planowaniu naszej polityki w zakresie obrotu energią elektryczną i dostosowywać się do panujących warunków rynkowych, w tym do zmian cen energii elektrycznej. Oczekujemy, że nasza produkcja energii elektrycznej będzie utrzymywać się na relatywnie stabilnym poziomie w najbliższej przyszłości a w horyzoncie średnioterminowym będzie ona wzrastać z uwagi na realizowane obecnie i planowane przez nas inwestycje w segmencie wytwarzania (zobacz „Opis działalności – Program inwestycyjny”). Niemniej, nie przewidujemy, aby planowane nakłady na aktywa wytwórcze doprowadziły do pełnego zbilansowania wolumenów energii elektrycznej sprzedawanej naszym odbiorcom i wytwarzanej przez nas, w związku z czym nasza zależność od cen rynkowych energii elektrycznej może istotnie wpływać na naszą działalność i wyniki finansowe.

Sezonowość i warunki meteorologiczne

Nasza działalność w segmencie wytwarzania, a tym samym wyniki działalności, są uwarunkowane wielkością produkcji w naszych elektrowniach wodnych, która jest silnie uzależniona od warunków meteorologicznych/hydrologicznych, tj. od opadów atmosferycznych, które oddziałują na stany i przepływy wód w rzekach, na których zlokalizowane są nasze elektrownie wodne. W latach o średnich opadach w Polsce, nasze hydroelektrownie produkują energię elektryczną na poziomie około 700-800 GWh rocznie. Wysokie opady w latach 2010-2011 pozwoliły na osiągnięcie wyjątkowo wysokiego poziomu produkcji energii elektrycznej w naszych elektrowniach wodnych, która wyniosła, odpowiednio, 1.267,3 GWh w roku zakończonym 31 grudnia 2010 i 1.005,5 GWh w roku zakończonym 31 grudnia 2011. Rok zakończony 31 grudnia 2012 był rokiem o opadach zbliżonych do średnich wieloletnich i produkcja wyniosła 754,5 GWh. Z uwagi na bardzo korzystne warunki hydrologiczne w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku produkcja energii elektrycznej w naszych elektrowniach wodnych ukształtowała się na poziomie powyżej przeciętnej i wyniosła 824,3 GWh. Warunki pogodowe, w szczególności siła wiatru i opady deszczu, mają również istotny wpływ na produkcję energii elektrycznej z OZE przyłączonych do systemu dystrybucyjnego. Brak stabilności produkcji energii z przyłączonych OZE może niekorzystnie wpływać na bilansowanie energii w sieci dystrybucyjnej, jakie jesteśmy zobowiązani zapewnić zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Ponadto produkcja energii elektrycznej w farmach wiatrowych jest zmienna w skali danego roku, jak i w ujęciu wieloletnim. W skali roku wyższą wietrzność można zaobserwować w miesiącach wczesnowiosennych, jesiennych oraz zimowych. Niższa wietrzność notowana jest w miesiącach letnich (maj-sierpień). W ujęciu wieloletnim wietrzność może być zmienna, co jednak uzależnione jest od globalnych zmian meteorologicznych. Na dzień 30 września 2013 roku posiadaliśmy trzy działające farmy wiatrowe (Karcino, Bystra i Karścino) zlokalizowane w strefie korzystnych warunków wietrznych (woj. pomorskie i zachodniopomorskie).

Zmienne zjawiska meteorologiczne mają także niekorzystny wpływ na nasze urządzenia służące do dystrybucji energii elektrycznej, powodując zakłócenia ich pracy i spadek sprzedaży, jak również oddziałują na poziom strat sieciowych ENERGIA-OPERATOR. Silne wiatry, jak i gwałtowne zmiany temperatur mogą być przyczyną powstawania zarówno zakłóceń w pracy sieci dystrybucyjnej, jak i rozległych awarii infrastruktury rozdzielczej. Ponadto zmienne warunki pogodowe mogą być przyczyną zakłóceń w dostawach energii elektrycznej do dużej liczby odbiorców, które mogą skutkować poniesieniem przez nas konsekwencji przewidzianych w obowiązujących przepisach prawa oraz w umowach dystrybucji energii elektrycznej, w tym zapłatą odszkodowań lub udzieleniem bonifikat.

Warunki meteorologiczne istotnie wpływają na zużycie energii elektrycznej i ciepła przez odbiorców końcowych. W szczególności, zmienne zjawiska meteorologiczne czy sezonowe wahania temperatur mają istotny wpływ na zużycie energii. Można to zaobserwować m.in. na podstawie porównania rocznych i miesięcznych profili zużycia energii elektrycznej, które charakteryzują się sezonowością i zmiennością. Temperatury powietrza również wpływają na zużycie energii elektrycznej i ciepła. Co do zasady, im niższe utrzymują się temperatury powietrza, tym większe jest zapotrzebowanie na dostawę energii elektrycznej i ciepła. Dodatkowo, w mniejszym stopniu, w okresach letnich,

zwłaszcza na terenach aglomeracji miejskich, może dochodzić do wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną w sytuacji utrzymywania się wysokich temperatur powietrza w związku z rosnącym wykorzystaniem układów klimatyzacyjnych. Na potrzeby sporządzania prognoz krótkoterminowych zapotrzebowania na energię elektryczną wykorzystujemy modele prognostyczne, uwzględniające m.in. czynniki meteorologiczne oraz profile zużycia odbiorców końcowych różnych grup taryfowych. Sezonowość zużycia energii daje się zauważyć zwłaszcza wśród gospodarstw domowych, tj. odbiorców z grupy taryfowej G, a w mniejszym stopniu wśród odbiorców przemysłowych. Dokładność prognoz ma bezpośredni wpływ na naszą pozycję kontraktową na rynku bilansującym, co przekłada się bezpośrednio na koszty działalności ENERGA-OBRÓT.

Obserwacje z lat ubiegłych wskazują, iż głównie z uwagi na uwarunkowania pogodowe, a także sytuację rynkową związaną z procesem kontraktacji, w pierwszym półroczu osiągamy zwykle lepsze wyniki finansowe niż w drugim.

Koszty paliw

Najistotniejszym elementem kosztów związanych z wytwarzaniem przez nas energii elektrycznej i ciepła jest koszt paliwa. W dużej mierze ceny paliw określają konkurencyjność poszczególnych technologii wytwarzania energii elektrycznej. Oczekiwania, co do kształtowania się cen paliw, w tym węgla kamiennego, w przyszłych okresach w relacji do cen energii elektrycznej mogą również wpływać na wycenę naszych aktywów wytwórczych w przyszłości. Nasze źródła wytwórcze funkcjonują jako elektrownie systemowe, OZE i CHP. Zainstalowane w naszych elektrowniach aktywa wytwórcze bazują na zdywersyfikowanych źródłach, takich jak węgiel kamienny, woda, biomasa oraz wiatr. Na dzień Prospektu zdecydowana większość wytwarzanej przez nas energii elektrycznej pochodzi ze spalania węgla kamiennego.

Poniższe tabele przedstawiają łączną ilość oraz koszt paliw zużytych w segmencie wytwarzania we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września			
	2013		2012	
	Ilość	Koszt	Ilość	Koszt
	(tys. ton)	(mln PLN)	(tys. ton)	(mln PLN)
Węgiel kamienny	1.208,3	362,9	1.138,0	364,6
Biomasa leśna	146,6	66,9	159,1	73,9
Biomasa rolna	197,2	92,3	150,2	78,7

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

	Rok zakończony 31 grudnia					
	2012		2011		2010	
	Ilość	Koszt	Ilość	Koszt	Ilość	Koszt
	(tys. ton)	(mln PLN)	(tys. ton)	(mln PLN)	(tys. ton)	(mln PLN)
Węgiel kamienny	1.429,0	457,9	1.724,7	498,7	1.600,2	430,5
Biomasa leśna	187,7	94,2	148,8	59,5	131,5	35,9
Biomasa rolna	215,7	104,5	101,0	43,4	102,3	39,4

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Węgiel kamienny

W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku z węgla kamiennego wytworzyliśmy, odpowiednio, 63,4% i 68,8% energii elektrycznej brutto, a w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, odpowiednio, 67,9%, 71,9% i 65,8% energii elektrycznej brutto. Koszt węgla kamiennego stanowił, odpowiednio, 48,1% i 43,9% naszych łącznych kosztów zużycia materiałów i energii w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku oraz, odpowiednio, 45,0%, 44,1% i 42,4% w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. W analizowanych okresach nasze zapotrzebowanie na węgiel kamienny pozostawało na relatywnie stabilnym poziomie.

Z uwagi na brak własnych złóż węgla kamiennego całość naszego zapotrzebowania na to paliwo jest pokrywana przez dostawców zewnętrznych. Realizujemy praktycznie całość zakupów węgla na rynku polskim, nabywając go na podstawie umów długoterminowych (zawieranych zwykle na okres od trzech do pięciu lat), gwarantujących stabilność dostaw, z bardzo małą częścią zakupów realizowaną na rynku spot. Ceny zakupu węgla kamiennego ustalane są w wyniku corocznych negocjacji, co ma ostateczny wpływ na decyzje o ilościach węgla kamiennego kupowanych u poszczególnych dostawców (zobacz „Opis działalności – Kluczowi dostawcy – Węgiel kamienny”).

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat średniej ceny węgla kamiennego dostarczanego do naszych aktywów wytwórczych we wskazanych okresach oraz procentową zmianę cen tego paliwa w tych okresach (cena uwzględnia koszty transportu).

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września			Rok zakończony 31 grudnia				
	2013	zmiana w %	2012	2012	zmiana w %	2011	zmiana w %	2010
	(PLN/tona)		(PLN/tona)	(PLN/tona)		(PLN/tona)		(PLN/tona)
Węgiel kamienny	298,1	(7,5)	322,4	318,4	7,6	295,9	12,1	264,0

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Biomasa

W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku z biomasy (leśnej oraz rolnej) wytworzyliśmy, odpowiednio, 13,5% i 12,9% energii elektrycznej brutto, a w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, odpowiednio, 13,6%, 6,6% i 6,4% energii elektrycznej brutto. Koszt biomasy zużytej w segmencie wytwarzania stanowił, odpowiednio, 21,1% i 18,4% naszych łącznych kosztów zużycia materiałów i energii w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku oraz, odpowiednio, 19,5%, 9,1% i 7,4% w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

W omawianych okresach zużycie biomasy systematycznie wzrastało, co jest wynikiem wzrostu zdolności wytwórczych naszych instalacji OZE. Wzrost zużycia biomasy rolnej był wyższy niż biomasy leśnej. Do wzrostu zużycia biomasy rolnej w ujęciu rok do roku przyczyniło się w dużej mierze wydanie Rozporządzenia Dotyczącego Świadczeń Pochodzenia z OZE, zgodnie z którym energia elektryczna pochodząca z biomasy uprawnia wytwórców do otrzymania zielonych świadectw pochodzenia, pod warunkiem że, między innymi, do jej wytworzenia wykorzystano określoną minimalną ilość biomasy rolnej. Dla jednostek wytwórczych o mocy elektrycznej powyżej 5 MW rozporządzenie przewiduje stopniowy wzrost wymaganego udziału biomasy rolnej w stosunku do biomasy leśnej do roku 2015, kiedy to energia elektryczna wytworzona z biomasy będzie uprawniała wytwórców do otrzymania zielonych świadectw pochodzenia wyłącznie, jeśli w procesie wytwarzania energii elektrycznej wykorzystano tylko biomasę rolną (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji (CHP)”).

Z uwagi na planowane oddanie w 2014 roku działającego w kogeneracji bloku energetycznego opalanego biomasą w ENERGA Kogeneracja spodziewamy się, iż nasze zapotrzebowanie na biomasę w przyszłości będzie dalej wzrastać.

Od dnia 1 stycznia 2011 roku jedynym dostawcą biomasy dostarczającym to paliwo do ENERGA Elektrowni Ostrołęka została wchodząca w skład Grupy spółka Ekologiczne Materiały Grzewcze sp. z o.o. Na dzień Prospektu dostarcza ona biomasę do Elektrowni Ostrołęka B. Spółka ta pozyskuje biomasę z produkcji własnej oraz z rynku, zaspokajając 100% zapotrzebowania Grupy na biomasę. Zakupy biomasy realizowane są na podstawie kontraktów rocznych zawieranych z producentami lub firmami zajmującymi się pośrednictwem w obrocie biomasą oraz w transakcjach „spot”. Zakupy surowców do produkcji biomasy realizowane są przez Ekologiczne Materiały Grzewcze sp. z o.o. na podstawie zamówień od kilkunastu lokalnych dostawców, z którymi współpracujemy od kilku lat.

Poniższe tabele przedstawiają informacje na temat średniej ceny tony biomasy leśnej i rolnej dostarczanej do naszych aktywów wytwórczych we wskazanych okresach oraz procentową zmianę cen tych paliw w tych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		
	2013	zmiana w %	2012
	(PLN/tona)		(PLN/tona)
Biomasa leśna	438,3	(2,8)	451,1
Biomasa rolna	430,9	(10,4)	480,8

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

	Rok zakończony 31 grudnia				
	2012	zmiana w %	2011	zmiana w %	2010
	(PLN/tona)		(PLN/tona)		(PLN/tona)
Biomasa leśna	445,9	28,7	346,5	(22,0)	444,5
Biomasa rolna	481,8	12,7	427,4	17,7	363,2

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Uprawnienia do emisji CO₂

Nasza działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i ciepła, a tym samym wyniki działalności, są w dużym stopniu uzależnione od ilości nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ przyznanych w danym okresie. Uprawnienia do emisji CO₂ (EUA) nabywa się w drodze nieodpłatnego przydziału w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do Emisji (KPRU), można je również kupić na wolnym rynku (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji” oraz „Opis działalności – Ochrona środowiska – Emisje zanieczyszczeń – Emisja CO₂”). W przypadku przekroczenia limitów przyznanych nam nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ będziemy musieli nabyć dodatkowe uprawnienia do emisji CO₂ na wolnym rynku.

W ramach Fazy II EU ETS, która obejmowała lata 2008-2012, wolumen przydzielonych naszym elektrowniom zgodnie z KPRU II nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ na ten okres wyniósł około 15,4 mln ton, co odpowiadało, średnio, około 3,1 mln ton rocznie.

Poniższa tabela przedstawia poziom emisji CO₂ w Grupie we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(tys. ton)				
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	2.037,6	1.980,5	2.402,0	3.028,9	2.574,7
<i>Elektrociepłownia Ostrołęka A</i>	32,9	33,4	48,7	172,6	167,5
<i>Elektrownia Ostrołęka B</i>	2.004,7	1.947,1	2.353,3	2.856,3	2.407,3
ENERGA Kogeneracja*	71,5	68,8	87,3	84,5	79,4
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	5,2	5,6	8,3	7,4	7,9
Łączna emisja CO₂ związana z wytwarzaniem energii elektrycznej	2.114,3	2054,9	2.497,6	3.120,8	2.662,0
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	145,4	121,7	181,7	157,8	309,0
ENERGA Kogeneracja*	148,2	138,1	210,0	206,8	239,4
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	39,1	37,0	53,0	51,5	59,5
Łączna emisja CO₂ związana z wytwarzaniem ciepła	332,7	296,8	444,8	416,1	607,9
Łączna emisja CO₂ w Grupie	2.447,0	2.351,7	2.942,4	3.537,0	3.269,9

* Dane dotyczące ENERGA Kogeneracja dotyczą wyłącznie instalacji objętych unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji CO₂ i nie obejmują emisji pochodzących z Ciepłowni Wyszogród oraz Elektrociepłowni Winnica.

Źródło: Spółka.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku odnotowaliśmy, w ujęciu skonsolidowanym, niedobór nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂, który pokrywaliśmy zakupami uprawnień do emisji CO₂ na rynku lub pożyczaniem uprawnień z puli z lat przyszłych na pokrycie emisji w bieżącym roku. Handel uprawnieniami do emisji CO₂ prowadzony jest przez nas regularnie, każdego dnia, w którym działa rynek.

Poniższa tabela przedstawia ilości uprawnień do emisji CO₂ przyznanych w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień do Emisji (KPRU), jak i nabytych przez nas na rynku wtórnym we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września	Rok zakończony 31 grudnia		
	2013*	2012**	2011	2010
		(tys. ton)		
Ilość darmowych uprawnień do emisji CO ₂ w ramach KPRU	0,0	3.080,4	3.080,4	3.080,4
Ilość uprawnień do emisji CO ₂ nabyta na rynku wtórnym	9,3	2.426,9	1.000,0	85,1
Suma uprawnień do emisji CO₂	9,3	5.507,3	4.080,4	3.165,5
Wykorzystane na potrzeby własne	(2.447,0)	(2.942,4)	(3.537,0)	(3.269,9)
Ilość uprawnień do emisji CO ₂ sprzedane	(9,2)	(2.411,7)	(500,0)	(0,1)
Nadwyżka (+)/niedobór (-) uprawnień do emisji CO₂ w danym okresie	(2.446,9)	153,1	43,4	(104,4)
Nadwyżka (+)/niedobór (-) uprawnień do emisji CO ₂ z poprzednich lat	30,7	(672,5)	(215,8)	(111,4)
Nadwyżka (+)/niedobór (-) uprawnień do emisji CO₂ (stan na koniec okresu) ...	(2.416,2)	(519,3)	(172,4)	(215,8)
<i>w tym spółki wytwórcze</i>	<i>(3.120,0)</i>	<i>30,4</i>	<i>(672,5)</i>	<i>(215,9)</i>
<i>w tym ENERGA-OBRÓT</i>	<i>703,8</i>	<i>(549,7)</i>	<i>500,1</i>	<i>0,1</i>

* Na dzień Prospektu, w ramach KPRU na rok 2013 opublikowano przydziały bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂. Warunkiem ich otrzymania jest wykonanie zadań inwestycyjnych, ujętych w Krajowym Planie Inwestycyjnym oraz wykorzystanie nakładów na ich realizację do rozliczenia przyznanych uprawnień. Na dzień Prospektu dokument ten jest przedmiotem notyfikacji jako pomoc publiczna w Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Konkurencji. Po wydaniu decyzji Komisji Europejskiej Rada Ministrów przyjmie w drodze rozporządzenia wykaz instalacji wytwarzających energię elektryczną objętych systemem EU ETS w okresie rozliczeniowym 2013-2020 wraz z przyznaną tym instalacjom liczbą uprawnień do emisji.

** W 2012 roku zakończył się 5-letni okres rozliczeniowy praw do emisji CO₂; ewentualne zakupy dokonane w 2013 roku na pokrycie strat roku 2012 w powyższej tabeli zostały uwzględnione w roku 2012. Na dzień Prospektu nie ma jeszcze decyzji o możliwości wykorzystania nadwyżki praw do emisji CO₂ wygenerowanej w latach 2008-2012 w okresach kolejnych.

Źródło: Spółka.

W ramach Fazy III EU ETS, rozdział nieodpłatnych uprawnień do emisji dla wytwórców energii elektrycznej zakończy się nie później niż w 2020 roku, a ich liczba w okresie przejściowym (lata 2013-2020) będzie się stopniowo obniżać. W dniu 13 lipca 2012 roku Komisja Europejska warunkowo zaakceptowała polski wniosek o przydział darmowych uprawnień do emisji CO₂ dla elektrowni na lata 2013-2020. Polskie elektrownie i elektrociepłownie, na bazie przyznanych uprawnień, będą mogły wyemitować w 2013 roku ponad 77 mln ton CO₂. Nieodpłatne uprawnienia do emisji CO₂ dla naszych instalacji przyznane nam zgodnie z krajowym planem rozdziału nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ w Fазie III EU ETS, pokrywają jedynie część naszego planowanego zapotrzebowania w 2013 roku i w kolejnych latach. W związku z tym niedobór będziemy musieli pokryć zakupami uprawnień do emisji CO₂ na rynku.

Dodatkowo, zgodnie z obowiązującym prawem instalacje zajmujące się wytwarzaniem ciepła będą otrzymywać darmowe uprawnienia do emisji CO₂ do 2027 roku. Szacujemy, iż z tego tytułu (w latach 2021-2027) instalacje naszej Grupy otrzymają około 220 tys. jednostek EUA.

Uważamy, iż jesteśmy narażeni na stosunkowo niewielkie ryzyko związane z ewentualnym wzrostem cen uprawnień do emisji CO₂. Wynika to ze stosunkowo niskiego poziomu produkcji energii elektrycznej z węgla kamiennego oraz możliwości stworzenia zróżnicowanego portfela aktywów wytwórczych w przyszłości.

Trendy makroekonomiczne w gospodarce Polski i zapotrzebowanie na energię elektryczną

Prowadzimy działalność niemal wyłącznie w Polsce, gdzie większość naszych przychodów osiągamy w segmencie sprzedaży, obejmującym głównie działalność związaną z obrotem energią elektryczną. Tendencje makroekonomiczne w polskiej gospodarce wpływały dotąd i spodziewamy się, że nadal będą wpływać na naszą działalność i wyniki operacyjne. W szczególności wzrost realnego PKB i produkcji przemysłowej w Polsce, rozwój sektora usług oraz wzrost konsumpcji indywidualnej, wpływają na zapotrzebowanie na energię elektryczną i jej zużycie. Skutki te są jednak częściowo kompensowane wzrostem efektywności wynikającym z rozwoju technologicznego w Polsce, w miarę wzrostu średnich dochodów.

W ostatnich latach, mimo globalnego spowolnienia wzrostu gospodarczego, gospodarka Polski odnotowywała lepsze wyniki niż gospodarki większości innych krajów członkowskich UE. Według danych Eurostatu, wzrost realnego PKB w Polsce wyniósł 3,9% w 2010 roku, 4,5% w 2011 roku i 1,9% w 2012 roku. W każdym z tych lat tempo wzrostu realnego PKB w Polsce było wyższe od średniego tempa wzrostu w całej UE. Ponadto według danych Eurostatu, przewiduje się kontynuację wzrostu realnego PKB w Polsce, odpowiednio, o 1,1% i 2,2% w 2013 i 2014 roku, tzn. szybciej od przewidywanej średniej dla UE, która ma wynieść, odpowiednio, (0,1)% i 1,4%.

Poniższa tabela przedstawia wzrost realnego PKB w Polsce i wybrane dodatkowe dane makroekonomiczne we wskazanych okresach.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
	(%)		
Wzrost realnego PKB*	1,9	4,5	3,9
Wzrost wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych**	3,7	4,3	2,6
Zmiana siły nabywczej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto**	(0,2)	1,2	1,5
Stopa bezrobocia*	10,1	9,7	9,7

Źródło: * Eurostat; ** Główny Urząd Statystyczny.

W 2010 roku zużycie energii elektrycznej w Polsce wyniosło 156.304 GWh i wzrosło, osiągając 158.306 GWh w 2011 roku, co stanowiło wzrost o 1,3% w stosunku do 2010 roku. W 2012 roku zużycie energii elektrycznej w Polsce według wstępnych danych wzrosło do 159.299 GWh, czyli o 0,6% w porównaniu z poprzednim rokiem. Mniejszy wzrost niż w latach ubiegłych był naszym zdaniem głównie wynikiem spowolnienia wzrostu gospodarczego w Polsce w 2012 roku (źródło: ARE).

Uważamy, że dalszy wzrost PKB w Polsce i ogólnie dalszy rozwój polskiej gospodarki mogą wpłynąć na wzrost zużycia energii elektrycznej w Polsce, a to z kolei będzie miało korzystny wpływ na naszą działalność i wyniki operacyjne. W szczególności uważamy, że dopóki gospodarka Polski będzie się rozwijać w szybszym tempie niż średnie tempo rozwoju gospodarek państw członkowskich UE, wysokość zużycia energii elektrycznej na jednego mieszkańca w Polsce będzie się zbliżała do średniej wysokości zużycia energii elektrycznej na jednego mieszkańca w UE. Jednakże znaczące spowolnienie wzrostu PKB w Polsce i ogólnie rozwoju polskiej gospodarki mogłoby mieć negatywny wpływ na zużycie energii w Polsce, a w konsekwencji na naszą działalność i wyniki operacyjne (zobacz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – Zapotrzebowanie na energię elektryczną może się wahać”).

Informacje o tendencjach i znaczących zdarzeniach po dacie bilansowej

Informacje o tendencjach

Wyniki naszej działalności uzależnione są od sytuacji makroekonomicznej Polski, na którą istotny wpływ mają tendencje w gospodarce europejskiej. W związku z rosnącą integracją krajowa gospodarka w coraz większym stopniu wrażliwa jest na zmiany koniunktury w Unii Europejskiej i na rynkach międzynarodowych. Co do zasady istnieje dodatnia korelacja pomiędzy wzrostem zapotrzebowania na energię elektryczną a wzrostem gospodarczym, dlatego sytuacja makroekonomiczna w kraju ma przełożenie na nasze wyniki finansowe. Słabnąca koniunktura gospodarcza przyczyniła się w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku do spadku zapotrzebowania na energię elektryczną w KSE, które ukształtowało się w tym okresie na poziomie o około 0,4% niższym w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, odnotowaliśmy spadek o około 9,6% (1,4 TWh) wolumenu sprzedaży energii elektrycznej klientom zewnętrznym na rynku detalicznym, co zostało skompensowane przez wzrost o około 93,0% (3,7 TWh) wolumenu energii elektrycznej sprzedanej przez segment sprzedaży klientom zewnętrznym na rynku hurtowym. W analizowanym okresie zmniejszeniu uległy również przeciętne ceny sprzedaży odbiorcom końcowym oraz na rynku hurtowym, które spadły, odpowiednio, o 3,3% i 4,7%. Spadek cen dla odbiorców końcowych jest następstwem wzmożonej konkurencji na rynku energetycznym, co implikuje spadek średnich cen sprzedaży i w konsekwencji minimalizowanie marży na sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w segmencie dystrybucji wolumen dostaw do odbiorców końcowych ukształtował się na wyższym poziomie w odniesieniu do analogicznego okresu roku poprzedniego (odnotowaliśmy wzrost o 1,9% (285,5 GWh)). Nastąpił również wzrost średnich cen usług dystrybucyjnych o 1,9%.

W ostatnim okresie ceny zielonych certyfikatów sukcesywnie wzrastały, do powyżej 180 PLN/MWh, co ma bezpośredni związek z informacjami o mniejszej niż zakładano produkcji energii elektrycznej z OZE w roku 2013. Ponadto Prezes URE zakwestionował większość wniosków o wydanie świadectw pochodzenia, złożonych przez jednostki współpalające biomasę w roku 2013 i wezwał wytwórców do ich uzupełnienia. Ceny świadectw pod koniec sierpnia osiągnęły najwyższe w tym roku wartości, wyrównując tym samym poprzednie maksima notowań, które miały miejsce w styczniu i czerwcu bieżącego roku. Wraz ze wzrostem cen wyraźnie widoczny jest również zwiększony wolumen obrotu prawami majątkowymi na TGE.

Poza opisanymi powyżej, w naszej ocenie, w okresie od 31 grudnia 2012 roku do daty niniejszego Prospektu, nie zaszły żadne istotne zmiany w tendencjach dotyczących naszej produkcji, sprzedaży oraz zapasów, a także ponoszonych przez nas kosztów oraz cen sprzedaży.

Znaczące zdarzenia po dacie bilansowej*Połączenie spółek ENERGA Hydro oraz EPW Karcino sp. z o.o.*

W dniu 31 października 2013 roku Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ dokonał rejestracji połączenia spółek ENERGA Hydro oraz EPW Karcino sp. z o.o. Połączenie nastąpiło poprzez przeniesienie na ENERGA Hydro jako spółki przejmującej całego majątku EPW Karcino sp. z o.o. jako spółki przejmowanej. Celem połączenia było uproszczenie oraz optymalizacja struktury właścicielskiej spółek z Grupy.

Program optymalizacji zatrudnienia w segmencie sprzedaży

W dniu 11 października 2013 roku zostały ogłoszone zasady indywidualnych odejść dla pracowników zatrudnionych w spółkach segmentu sprzedaży, tj. ENERGA-OBROT i ENERGA Obsługa i Sprzedaż sp. z o.o., które umożliwiają rozwiązywanie umów o pracę za porozumieniem stron z wypłatą dodatkowych świadczeń na rzecz pracowników. Na dzień Prospektu założenia obu programów przewidują rozwiązanie stosunków pracy z 53 pracownikami, a ich szacowany łączny koszt wynosi około 7 mln PLN. Na dzień bilansowy 30 września 2013 roku rezerwa z tego tytułu nie została rozpoznana.

Powyższe programy stanowią pierwszy etap procesu optymalizacji zatrudnienia w segmencie sprzedaży, będącego częścią ogólnego procesu restrukturyzacji kosztów działalności operacyjnej tego segmentu (zobacz „Opis działalności – Struktura organizacyjna – Segment sprzedaży – Działania reorganizacyjne”).

Wniesienie pozwu w sprawie uchylecia uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 3 września 2013 roku

W dniu 16 października 2013 roku doręczony został Spółce pozew akcjonariusza FORTA sp. z o.o. (i) o uchylenie Uchwały o Obniżeniu, jako podjętej z naruszeniem dobrych obyczajów oraz godzącej w interesy Spółki oraz mającej na celu pokrzywdzenie akcjonariusza – spółki FORTA sp. z o.o. oraz (ii) o stwierdzenie nieważności Uchwały o Uprzywilejowaniu, alternatywnie uchylenie tej uchwały jako podjętej z naruszeniem dobrych obyczajów oraz godzącej w interesy Spółki oraz mającej na celu pokrzywdzenie akcjonariusza – spółki FORTA sp. z o.o. W odpowiedzi na pozew Spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości, wykazując brak jakichkolwiek podstaw do uchylenia zaskarżonych uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki lub stwierdzenia nieważności Uchwały o Uprzywilejowaniu. Do dnia Prospektu nie został wyznaczony termin rozprawy w tej sprawie. Szersze informacje zamieszczono w rozdziale „Opis działalności – Postępowania prawne i administracyjne – Postępowanie z powództwa FORTA sp. z o.o.” oraz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z Ofertą, rynkiem kapitałowym i wtórnym obrotem Akcjami – W przypadku wydania prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo o uchylenie Uchwały o Obniżeniu oraz Uchwały o Uprzywilejowaniu może ulec zmianie wysokość kapitału zakładowego Spółki, wartość nominalna Akcji oraz liczba głosów przypadająca na akcje serii BB Spółki”.

Omówienie głównych pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat

W celu omówienia naszych wyników działalności poniżej zdefiniowano i wyjaśniono główne pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat zawartego w Sprawozdaniach Finansowych.

Przychody z działalności operacyjnej

Przychody ze sprzedaży. Przychody ze sprzedaży Grupy obejmują następujące pozycje: przychody ze sprzedaży towarów i produktów (zarówno przed, jak i po wyłączeniu podatku akcyzowego dla celów prezentacyjnych), przychody ze sprzedaży usług oraz przychody z najmu. Przychody ze sprzedaży są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy oraz inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów. Przychody ze sprzedaży towarów i produktów obejmują głównie przychody ze sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców hurtowych i detalicznych, przychody ze sprzedaży ciepła oraz przychody ze świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej z OZE oraz w kogeneracji (po wyłączeniu podatku akcyzowego). Przychody ze sprzedaży towarów i produktów są ujmowane jedynie wtedy, jeżeli oprócz powyższych warunków, znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób, a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Przychody ze sprzedaży usług. Przychody ze sprzedaży usług obejmują głównie przychody ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej.

Przychody z najmu. Przychody z najmu obejmują przychody z umów najmu i dzierżawy majątku Grupy (głównie majątku sieciowego i wytwórczego).

Podatek akcyzowy. Zgodnie z regulacjami w zakresie podatku akcyzowego, akcyza wykazana w naszym skonsolidowanym rachunku zysków i strat dotyczy wyłącznie sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym i w omawianych okresach wynosiła 20 PLN za 1 MWh

sprzedanej energii elektrycznej. Dodatkowe informacje o podatku akcyzowym należnym od wyrobów energetycznych przedstawiono w rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Inne regulacje – Ustawa o Akcyzie”.

Pozostałe przychody operacyjne. Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie pozycje związane ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych, rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne, otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny, aktywów oraz otrzymanymi odszkodowaniami.

Koszty operacyjne

Koszt własny sprzedaży. Koszt własny sprzedaży obejmuje (i) koszt wytworzenia produktów i świadczenia usług poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, odzwierciedlający koszty według rodzajów skorygowane o zmianę stanu produktów oraz skorygowane o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby; (ii) wartość sprzedanej energii elektrycznej i materiałów według cen nabycia; (iii) utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, należności i zapasów.

Koszty sprzedaży. Koszty sprzedaży obejmują głównie koszty związane z obsługą klientów oraz koszty marketingu i reklamy.

Koszty ogólnego zarządu. Koszty ogólnego zarządu obejmują część kosztów działalności związaną z realizacją funkcji zarządczych i administracyjnych.

Na koszty według rodzajów składają się głównie następujące pozycje:

- *amortyzacja*, która obejmuje głównie amortyzację budynków i budowli oraz urządzeń technicznych w postaci majątku sieciowego oraz wytwórczego;
- *odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne*, które obejmują zarówno utworzenie, jak i rozwiązanie odpisów;
- *zużycie materiałów i energii*, które obejmuje głównie koszty zużycia paliw (przede wszystkim węgla i biomasy), koszty zużycia energii na pokrycie strat sieciowych związanych z dystrybucją energii elektrycznej oraz zużycie materiałów elektroenergetycznych;
- *usługi obce*, które obejmują głównie koszty opłat przesyłowych i tranzytowych związanych z dystrybucją energii elektrycznej płatnych w głównej mierze na rzecz PSE oraz koszty innych usług takich, jak transport, usługi budowlane i projektowe oraz usługi doradcze i informatyczne;
- *podatki i opłaty*, które obejmują głównie koszty podatku od nieruchomości związane z infrastrukturą dystrybucyjną;
- *koszty świadczeń pracowniczych*, które obejmują głównie płace zasadnicze, premie i nagrody (w tym nagrody jubileuszowe), odprawy emerytalne, świadczenia wynikające z układów zbiorowych pracy, narzuty na wynagrodzenia oraz koszty ubezpieczeń społecznych;
- *odpis aktualizujący zapasy*, który obejmuje zarówno utworzenie, jak i rozwiązanie odpisów;
- *odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług*, który obejmuje zarówno utworzenie, jak i rozwiązanie odpisów;
- *pozostałe koszty rodzajowe*, które obejmują głównie koszty ubezpieczeń majątkowych oraz koszty promocji i reklamy.

Pozostałe koszty operacyjne. Pozostałe koszty operacyjne obejmują głównie pozycje związane ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych, utworzeniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne, przekazaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny, aktywów z uwzględnieniem środków pieniężnych, a także odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami niezwiązanymi ze zwykłą działalnością.

Przychody finansowe

Przychody finansowe obejmują głównie przychody z tytułu odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, przychody z tytułu dywidendy, aktualizację wartości aktywów finansowych, w tym rozwiązanie odpisów aktualizujących, różnice kursowe, zysk ze zbycia instrumentów finansowych, a także rozwiązanie rezerw utworzonych pierwotnie w ciężar kosztów finansowych.

Koszty finansowe

Koszty finansowe obejmują głównie koszty z tytułu odsetek od kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych instrumentów dłużnych, koszty odsetkowe dotyczące dyskonta rezerw długoterminowych, aktualizację aktywów finansowych, w tym utworzenie odpisów aktualizujących, różnice kursowe, stratę ze zbycia instrumentów finansowych, a także utworzenie rezerw na zobowiązania w wysokości odpowiadającej naliczonym odsetkom.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy oraz zmianę stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczonego nie rozliczanej z kapitałem własnym.

Wyniki działalności

Wybrane informacje finansowe ze skonsolidowanego rachunku zysków i strat

Poniższa tabela przedstawia wybrane informacje finansowe ze skonsolidowanych rachunków zysków i strat zawartych w Sprawozdaniach Finansowych oraz EBITDA i Skorygowaną EBITDA we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	<i>(mln PLN, o ile nie zaznaczono inaczej)</i>				
Przychody ze sprzedaży bez wyłączenia akcyzy	8.753,7	8.486,9	11.506,4	10.685,7	9.782,2
% przychodów ze sprzedaży*	102,5	103,0	102,9	103,1	103,3
Podatek akcyzowy	(216,2)	(245,7)	(329,6)	(317,7)	(314,5)
% przychodów ze sprzedaży*	(2,5)	(3,0)	(2,9)	(3,1)	(3,3)
Przychody ze sprzedaży	8.537,5	8.241,2	11.176,8	10.368,0	9.467,8
Koszt własny sprzedaży	7.062,1	6.936,9	9.532,1	8.759,1	8.055,3
% przychodów ze sprzedaży*	82,7	84,2	85,3	84,5	85,1
Zysk/(strata) brutto ze sprzedaży	1.475,4	1.304,3	1.644,7	1.609,0	1.412,5
% przychodów ze sprzedaży*	17,3	15,8	14,7	15,5	14,9
Pozostałe przychody operacyjne	97,7	81,9	134,9	154,5	69,2
% przychodów ze sprzedaży*	1,1	1,0	1,2	1,5	0,7
Koszty sprzedaży	213,5	206,6	247,5	187,9	109,2
% przychodów ze sprzedaży*	2,5	2,5	2,2	1,8	1,2
Koszty ogólnego zarządu	280,0	277,5	375,3	414,3	329,8
% przychodów ze sprzedaży*	3,3	3,4	3,4	4,0	3,5
Pozostałe koszty operacyjne	146,5	103,5	250,8	298,3	226,5
% przychodów ze sprzedaży*	1,7	1,3	2,2	2,9	2,4
Przychody finansowe	129,6	65,0	79,2	207,9	82,5
% przychodów ze sprzedaży*	1,5	0,8	0,7	2,0	0,9
Koszty finansowe	246,8	186,0	359,1	172,7	103,7
% przychodów ze sprzedaży*	2,9	2,3	3,2	1,7	1,1
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej.....	(0,5)	(0,2)	0,2	1,1	0,7
% przychodów ze sprzedaży*	(0,0)	(0,0)	0,0	0,0	0,0
Zysk/(strata) brutto	815,5	677,5	626,3	899,2	795,6
Podatek dochodowy	212,0	162,5	166,5	196,6	171,0
Zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej	603,4	515,0	459,8	702,6	624,6
% przychodów ze sprzedaży*	7,1	6,2	4,1	6,8	6,6
Działalność zaniechana					
Strata netto z działalności zaniechanej	(5,8)	-	(18,3)	-	(0,4)
Zysk netto ze zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	15,2	14,9	-	-
Zysk/(strata) netto za okres.....	597,6	530,2	456,4	702,6	624,2
% przychodów ze sprzedaży*	7,0	6,4	4,1	6,8	6,6
Przypadający na:					
Udziałowców jednostki dominującej.....	610,8	529,6	457,0	663,9	604,3

PRZEGLĄD SYTUACJI OPERACYJNEJ I FINANSOWEJ

Udziały niekontrolujące.....	(13,2)	0,6	(0,6)	38,7	19,9
EBITDA ⁽¹⁾	1.501,4	1.332,4	1.629,2	1.519,7	1.407,6
% przychodów ze sprzedaży*	17,6	16,2	14,6	14,7	14,9
Skorygowana EBITDA ^{(1)*}	1.681,0	1.471,0	1.876,1	1.610,7	1.602,6
% przychodów ze sprzedaży*	19,7	17,8	16,8	15,5	16,9

⁽¹⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej, (iii) przychody finansowe, oraz (iv) koszty finansowe skorygowany o amortyzację (wykazaną w rachunku zysków i strat). Spółka definiuje i oblicza Skorygowaną EBITDA jako EBITDA skorygowaną o wpływ zdarzeń jednorazowych. Kalkulacja EBITDA i Skorygowanej EBITDA została szczegółowo przedstawiona w punkcie „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie są zdefiniowane przez MSSF i nie należy ich traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie mają jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA i Skorygowanej EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza je Spółka. W efekcie EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA przedstawione w niniejszym rozdziale, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA i Skorygowaną EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”.

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku

Przychody ze sprzedaży

Poniższa tabela przedstawia nasze przychody ze sprzedaży we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września	
	2013	2012
	<i>(mln PLN)</i>	
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy	5.896,1	5.766,6
% przychodów ze sprzedaży*	69,1%	70,0%
Podatek akcyzowy	(216,2)	(245,7)
% przychodów ze sprzedaży*	(2,5%)	(3,0%)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów	5.679,8	5.520,8
% przychodów ze sprzedaży*	66,5%	67,0%
Przychody ze sprzedaży usług	2.815,3	2.680,9
% przychodów ze sprzedaży*	33,0%	32,5%
Przychody z najmu	42,4	39,5
% przychodów ze sprzedaży*	0,5%	0,5%
Przychody ze sprzedaży	8.537,5	8.241,2

Źródło: Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Nasze przychody ze sprzedaży w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku wyniosły, odpowiednio, 8.537,5 mln PLN i 8.241,2 mln PLN. Wzrost przychodów ze sprzedaży o 296,3 mln PLN, czyli o 3,6% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku, wynikał głównie z czynników omówionych poniżej w odniesieniu do kluczowych składników przychodów ze sprzedaży.

Udziały segmentów dystrybucji energii elektrycznej, wytwarzania i sprzedaży w przychodach ze sprzedaży wynosiły, odpowiednio, 32,8%, 13,1% i 61,5% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 32,9%, 14,1% i 63,3% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Zobacz „– Sprawozdawczość segmentowa” poniżej.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów. W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku nasze przychody ze sprzedaży towarów i produktów stanowiły, odpowiednio, 66,5% i 67,0% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów wzrosły o 159,0 mln PLN, czyli o 2,9%, do 5.679,8 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 5.520,8 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia o 83,8% przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej klientom zewnętrznym na rynku hurtowym osiągniętych w segmencie sprzedaży, co wynikało głównie z wyższego o 93,0% wolumenu sprzedaży energii elektrycznej klientom zewnętrznym przy równoczesnym spadku przeciętnych cen sprzedaży energii elektrycznej na tym rynku o około 4,7%. Wzrost ten został częściowo skompensowany spadkiem o 12,6% przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej klientom zewnętrznym na rynku detalicznym, co wynikało zarówno ze spadku o 9,6% wolumenu sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym oraz spadku o 3,3% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej tym odbiorcom.

Przychody ze sprzedaży usług. W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku nasze przychody ze sprzedaży usług stanowiły, odpowiednio, 33,0% i 32,5% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży usług wzrosły o 134,4 mln PLN, czyli o 5,0%, do 2.815,3 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 2.680,9 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia o 3,8% przychodów ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej odbiorcom końcowym, co było spowodowane wzrostem średniej ceny sprzedaży usług dystrybucyjnych o 1,9% oraz zwiększeniem wolumenu sprzedaży usług dystrybucji o 1,9% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

Podatek akcyzowy. Nasze obciążenia z tytułu podatku akcyzowego zmniejszyły się o 29,5 mln PLN, czyli o 12,0%, do 216,2 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 245,7 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Spadek ten wynikał ze spadku o 12,6% przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej na rynku detalicznym, co wynikało zarówno ze spadku o 9,6% wolumenu sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym oraz spadku o 3,3% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej tym odbiorcom. Podatek akcyzowy naliczany jest bowiem od sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym, a nie od wytwarzania energii. Zwolnieniem w zakresie podatku akcyzowego objęta jest jedynie energia elektryczna wyprodukowana z odnawialnych źródeł energii na podstawie dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectwa pochodzenia. Na podstawie zrealizowanego zwolnienia w ramach rozliczeń podatku akcyzowego, w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku, odpowiednio, 9,1% i 10,0% energii elektrycznej sprzedanej przez nas odbiorcom końcowym było zwolnione z podatku akcyzowego jako energia pochodząca z OZE. Obowiązująca stawka akcyzy w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku była stała i wynosiła 20 PLN za 1 MWh.

Przychody z najmu. W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku nasze przychody z najmu osiągnęły 0,5% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody z najmu wzrosły o 2,9 mln PLN, czyli o 7,3%, do 42,4 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 39,5 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał głównie z wyższych przychodów z dzierżawy infrastruktury teleinformatycznej oraz z najmu majątku dystrybucyjnego.

Koszty operacyjne

Poniższa tabela przedstawia strukturę kosztów operacyjnych we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września	
	2013	2012
	<i>(mln PLN)</i>	
Amortyzacja	568,2	533,8
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	123,8	122,5
Zużycie materiałów i energii	754,9	829,8
Usługi obce	806,6	889,7
Podatki i opłaty	225,6	235,6
Koszty świadczeń pracowniczych	697,9	741,7
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	0,1	(7,6)
Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług	45,2	47,8
Pozostałe koszty rodzajowe	51,9	37,4
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	(42,2)	(23,4)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(68,6)	(124,3)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	4.392,2	4.138,0
Koszty operacyjne razem	7.555,6	7.421,0
<i>w tym</i>		
Koszt własny sprzedaży	7.062,1	6.936,9
Koszty sprzedaży	213,5	206,6
Koszty ogólnego zarządu	280,0	277,5

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Koszt własny sprzedaży

Koszt własny sprzedaży wzrósł o 125,2 mln PLN, czyli o 1,8%, do 7.062,1 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 z 6.936,9 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost kosztu własnego sprzedaży wynikał przede wszystkim z niżej omówionych czynników.

Udziały segmentów dystrybucji energii elektrycznej, wytwarzania i sprzedaży w koszcie własnym sprzedaży w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku wynosiły, odpowiednio, 26,1%, 13,6% i 70,4%, a w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 wyniosły, odpowiednio, 26,8%, 15,2% i 71,1%.

Amortyzacja

Amortyzacja wzrosła o 34,4 mln PLN, czyli o 6,4%, do 568,2 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 z 533,8 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu wartości majątku trwałego, w szczególności w związku z sukcesywnie oddawanymi do użytkowania inwestycjami w rozwój i modernizację sieci dystrybucyjnej oraz elektrowni szczytowo-pompowej w Żydowie. Jako procent przychodów ze sprzedaży amortyzacja wyniosła, odpowiednio, 6,7% i 6,5% w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku.

Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku utworzono odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne w kwocie 123,8 mln PLN i obejmowały one głównie koszt utworzenia odpisu aktualizującego w wysokości 123,4 mln PLN na rzeczowe aktywa trwałe Elektrowni Ostrołęka B. Dokonany odpis aktualizujący był wynikiem przeprowadzonego na dzień 31 marca 2013 roku testu na utratę wartości. Opis przeprowadzonego testu zamieszczono w Nocie 11 do Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku utworzono odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe wraz z poniesionymi na nie zaliczkami w kwocie 122,9 mln PLN, a rozwiązano w kwocie 0,4 mln PLN. Utworzone odpisy aktualizujące wynikały przede wszystkim ze wstrzymania realizacji projektu Ostrołęka C.

Zużycie materiałów i energii

Koszt zużycia materiałów i energii spadł o 74,9 mln PLN, czyli o 9,0%, do 754,9 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 z 829,8 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012. Spadek ten wynikał przede wszystkim z przeniesienia dużej części zadań inwestycyjnych ze spółki ENERGA-OPERATOR do innych spółek Grupy, w wyniku czego materiały zużyte w związku z wytworzeniem rzeczowych aktywów trwałych zwiększały wartość bilansową tych aktywów, nie były zaś ujmowane w kosztach zużycia i koszcie wytworzenia świadczeń na własne potrzeby, jak to miało miejsce w analogicznym okresie roku poprzedniego. Spowodowało to spadek kosztów zużycia materiałów elektroenergetycznych (będących składnikiem kosztów zużycia materiałów i energii) o 30,8 mln PLN, tj. o 89,7% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Ponadto w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku większa część zużytych materiałów została przeznaczona na projekty inwestycyjne zwiększające wartość rzeczowych aktywów trwałych, a nie na działalność remontowo-eksploatacyjną, co spowodowało spadek kosztów zużycia materiałów i energii o 63,9 mln PLN. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty zużycia materiałów i energii spadły do 8,8% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 10,1% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Spadek ten wynikał ze wzrostu przychodów ze sprzedaży przy jednoczesnym spadku kosztów zużycia materiałów i energii.

Usługi obce

Koszt usług obcych spadł o 83,1 mln PLN, czyli o 9,3%, do 806,6 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 889,7 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia o 14,5% opłat przesyłowych i tranzytowych ponoszonych przez segment dystrybucji energii elektrycznej, głównie w wyniku obniżenia o 71,0% średniej stawki opłaty przejściowej w taryfie Operatora Systemu Przesyłowego (OSP). Jako procent przychodów ze sprzedaży koszt usług obcych spadł do 9,4% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 10,8% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

Podatki i opłaty

Podatki i opłaty spadły o 10,0 mln PLN, czyli o 4,2%, do 225,6 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 235,6 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych kosztów umorzenia uprawnień do emisji CO₂ w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku, co zostało częściowo skompensowane wzrostem obciążenia z tytułu podatku od nieruchomości, wynikającym głównie z inwestycji w rozwój sieci dystrybucyjnej zrealizowanych w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku. Jako procent przychodów ze sprzedaży podatki i opłaty spadły do 2,6% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 2,9% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

Koszty świadczeń pracowniczych

Koszty świadczeń pracowniczych spadły o 43,8 mln PLN, czyli o 5,9%, do 697,9 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 741,7 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia kosztów wynagrodzeń wskutek realizowanych w Grupie programów i zasad indywidualnych odejść (w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku był one prowadzone w 21 spółkach Grupy, a w analogicznym okresie roku poprzedniego w 11 spółkach Grupy). Opis tych programów zamieszczono w rozdziale „Opis działalności – Zatrudnienie”. Ponadto na dzień 30 września 2013 roku zaktualizowano stopę dyskontową wykorzystywaną dla obliczeń rezerw aktuarialnych (z poziomu 3,8% na dzień 31 grudnia 2012 roku do 4,64% na dzień 30 września 2013 roku), co wpłynęło na obniżenie o 13,6 mln PLN kosztów świadczeń pracowniczych w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty świadczeń pracowniczych spadły do 8,2% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 9,0% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

Pozostałe koszty rodzajowe

Pozostałe koszty rodzajowe wzrosły o 14,5 mln PLN, czyli o 38,8%, do 51,9 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 37,4 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu o 13,9% kosztów promocji i reklamy w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku, głównie z związku ze zwiększeniem wydatków na rozwój autorskich programów związanych ze społeczną odpowiedzialnością biznesu oraz na badania marketingowe. Jako procent przychodów ze sprzedaży pozostałe koszty rodzajowe pozostawały stosunkowo stabilne i wyniosły, odpowiednio, 0,6% i 0,5% naszych przychodów ze sprzedaży w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku.

Wartość sprzedanych towarów i materiałów

Wartość sprzedanych towarów i materiałów to przede wszystkim wartość energii elektrycznej nabytej celem odsprzedaży klientom spółki ENERGA-OBRÓT. Wartość sprzedanych towarów i materiałów wzrosła o 254,2 mln PLN, czyli o 6,1%, do 4.392,2 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 4.138,0 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu wolumenu sprzedanej energii elektrycznej o 12,0% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Jako procent przychodów ze sprzedaży wartość sprzedanych towarów i materiałów zwiększyła się do 51,4% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 50,2% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży wzrosły o 6,9 mln PLN, czyli o 3,3%, do 213,5 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 206,6 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu o 4,8 mln PLN kosztów usług pośrednictwa sprzedaży związanych ze zwiększeniem sprzedaży zrealizowanej przez kanał sieci agencyjnej. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty sprzedaży pozostawały stabilne i wyniosły 2,5% naszych przychodów ze sprzedaży w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku.

Koszty ogólnego zarządu

Koszty ogólnego zarządu były stosunkowo stabilne w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku i wyniosły, odpowiednio, 280,0 mln PLN i 277,5 mln PLN, co stanowiło w tych okresach, odpowiednio, 3,3% i 3,4% naszych przychodów ze sprzedaży.

Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne wzrosły o 15,8 mln PLN, czyli o 19,3%, do 97,7 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 81,9 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z rozpoznania zysku w wysokości 17,9 mln PLN z okazjonalnego nabycia spółek wytwórczych od DONG Energy Wind Power A/S przez ENERGA Hydro w dniu 28 czerwca 2013 roku. Opis wspomnianej akwizycji zamieszczono w rozdziale „Opis działalności – Akwizycje” i „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy nabycia udziałów i akcji – Umowa sprzedaży udziałów w niektórych spółkach zależnych DONG Energy Wind Power A/S”. Jako procent przychodów ze sprzedaży pozostałe przychody operacyjne pozostawały stosunkowo stabilne i wyniosły, odpowiednio, 1,1% i 1,0% naszych przychodów ze sprzedaży w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku.

Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne wzrosły o 43,0 mln PLN, czyli o 41,5%, do 146,5 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 103,5 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 50,5 mln PLN, czyli o 80,9% kosztów utworzenia rezerw i wypłaconych odpraw restrukturyzacyjnych, co wynikało przede wszystkim z utworzenia wyższych rezerw na restrukturyzację w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Jako procent przychodów ze sprzedaży pozostałe koszty operacyjne wzrosły do 1,7% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 1,3% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

Przychody finansowe

Poniższa tabela przedstawia nasze przychody finansowe we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września	
	2013	2012
	<i>(mln PLN)</i>	
Przychody z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	98,6	63,0
Przychody odsetkowe	84,2	61,9
Przychody z tytułu dywidendy	0,1	0,1
Aktualizacja wartości aktywów finansowych (w tym rozwiązanie odpisów aktualizujących aktywa finansowe)	12,0	1,0
Różnice kursowe	1,2	0,0
Zysk ze zbycia inwestycji	1,1	-
Pozostałe przychody finansowe	31,0	2,0
Razem	129,6	65,0

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Przychody finansowe wzrosły o 64,6 mln PLN, czyli o 99,4%, do 129,6 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 65,0 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z rozwiązania rezerwy z tytułu postępowania spornego z PSE w wysokości 27,4 mln PLN w 2013 roku (ujętej jako pozostałe przychody finansowe), wyższych o 22,3 mln PLN przychodów z odsetek od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz należności, rozwiązania odpisu aktualizującego w wysokości 12,0 mln PLN na udziały w spółce Oświetlenie Uliczne i Drogowe w związku z zakończeniem negocjacji cenowych związanych z ich zbyciem oraz wyższych o 1,2 mln PLN różnic kursowych.

Koszty finansowe

Poniższa tabela przedstawia nasze koszty finansowe we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września	
	2013	2012
	<i>(mln PLN)</i>	
Koszty z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	195,9	154,9
Koszty odsetkowe od instrumentów finansowych	180,7	118,6
Aktualizacja wartości aktywów finansowych (w tym utworzenie odpisów aktualizujących)	13,7	16,5
Różnice kursowe	0,4	1,1
Strata ze zbycia inwestycji	1,1	18,6
Pozostałe koszty finansowe, w tym:	50,8	31,1
Koszty odsetkowe pozostałe	22,9	27,8
Pozostałe	27,9	3,3
Razem	246,8	186,0

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Koszty finansowe wzrosły o 60,8 mln PLN, czyli o 32,7%, do 246,8 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku ze 186 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 62,1 mln PLN kosztów odsetkowych od zobowiązań finansowych, co wynikało głównie z przeprowadzonych emisji obligacji (w październiku 2012 roku przeprowadziliśmy emisję obligacji o wartości 1.000,0 mln PLN w ramach Programu Obligacji Krajowych, a w marcu 2013 roku przeprowadziliśmy emisję euroobligacji o wartości 500,0 mln EUR w ramach Programu Obligacji EMTN, zobacz „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowe – Emisje obligacji”), a także z wyższych o 24,7 mln PLN kosztów transakcyjnych związanych z przeprowadzonymi akwizycjami (w tym koszty usług doradczych oraz podatek od czynności cywilnoprawnych). Wzrost ten został częściowo skompensowany niższą o 17,5 mln PLN stratą ze zbycia inwestycji oraz zmniejszeniem kwoty kosztów aktualizacji wartości aktywów finansowych o 2,8 mln PLN, co miało związek z poprawą wyników funduszu ENERGA Trading, a także niższymi o 4,6 mln PLN kosztami odsetkowymi z tytułu wycen aktuarialnych rezerw.

Zysk brutto

W wyniku opisanych powyżej czynników zysk brutto wzrósł o 138,0 mln PLN, czyli o 20,4% do 815,5 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 677,5 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy wzrósł o 49,5 mln PLN, czyli o 30,5%, do 212,0 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku ze 162,5 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia podatku bieżącego o 69,5 mln PLN przede wszystkim w związku z wyższą kwotą dochodu podatkowego. Wzrost podatku bieżącego został częściowo skompensowany spadkiem obciążenia z tytułu podatku odroczonego w kwocie 20,0 mln PLN. Efektywna stawka podatku dochodowego wyniosła, odpowiednio, 26,0% i 24,0% w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku. Wzrost efektywnej stawki podatku wynika z ostrożnego ujęcia aktywa na podatek odroczoney w ENERGA.

Zysk netto za okres

Z powodów omówionych powyżej zysk netto wzrósł o 67,4 mln PLN, czyli o 12,7%, do 597,6 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 530,2 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

EBITDA

EBITDA wzrosła o 169,0 mln PLN, czyli o 12,7%, do 1.501,4 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 1.332,4 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

EBITDA segmentu dystrybucji energii elektrycznej wzrosła o 99,2 mln PLN, czyli o 9,6%, do 1.136,1 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 z 1.036,9 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia o 3,8% przychodów ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej odbiorcom końcowym, w wyniku wzrostu średniej ceny sprzedaży usług dystrybucyjnych o 1,9% (wynikający ze wzrostu taryfy dystrybucji energii elektrycznej, zatwierdzonej przez Prezesa URE) oraz wzrostu wolumenu dystrybuowanej energii o 1,9%.

EBITDA segmentu wytwarzania wzrosła o 83,8 mln PLN do 198,6 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 z 114,8 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012. Wzrost ten wynikał ze zmniejszenia kosztów zużycia węgla kamiennego o 0,5% w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku, co wynikało głównie ze spadku średniej ceny węgla kamiennego o 6,3%. Dodatkowo w segmencie wytwarzania odnotowano spadek kosztów umorzenia uprawnień do emisji CO₂. Na wzrost EBITDA segmentu wytwarzania wpływ miały również transakcje akwizycji aktywów wiatrowych. Wpływ nabytych aktywów od dnia transakcji do dnia 30 września 2013 roku wyniósł 3,7 mln PLN.

EBITDA segmentu sprzedaży spadła o 13,2 mln PLN, czyli o 6,6%, do 188,0 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 201,2 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmiany struktury sprzedaży energii polegającej na niższym o 9,6% wolumenie sprzedanej energii odbiorcom detalicznym, a wyższym o 61,8% odbiorcom hurtowym. Ponadto nastąpił spadek średniej ceny sprzedaży energii o 3,3% dla odbiorców detalicznych oraz o 7,7% dla odbiorców hurtowych, do czego przyczyniło się wprowadzenie w lipcu 2013 roku przez Prezesa URE niższej taryfy G oraz silna konkurencja na rynku wymuszająca zastosowanie działań upustowych i lojalnościowych. Spadek EBITDA segmentu sprzedaży został częściowo skompensowany obniżeniem odpisów aktualizujących należności oraz spadkiem kosztów utworzenia rezerw na umorzenie świadectw pochodzenia energii.

Jako procent przychodów ze sprzedaży EBITDA za okresy 9 miesięcy zakończone 30 września 2013 i 2012 wyniosła, odpowiednio, 17,6% i 16,2%.

Rok zakończony 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz rok zakończony 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku

Przychody ze sprzedaży

Poniższa tabela przedstawia nasze przychody ze sprzedaży we wskazanych okresach.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
	<i>(mln PLN)</i>		
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy	7.764,4	7.274,9	6.698,7
% przychodów ze sprzedaży*	69,5	70,2	70,8
Podatek akcyzowy	(329,6)	(317,7)	(314,5)
% przychodów ze sprzedaży*	(2,9)	(3,1)	(3,3)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów	7.434,8	6.957,2	6.384,2
% przychodów ze sprzedaży*	66,5	67,1	67,4
Przychody ze sprzedaży usług	3.688,5	3.358,8	3.021,0
% przychodów ze sprzedaży*	33,0	32,4	31,9
Przychody z najmu	53,5	52,0	62,6
% przychodów ze sprzedaży*	0,5	0,5	0,7
Przychody ze sprzedaży	11.176,8	10.368,0	9.467,8

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe, * Spółka.

Nasze przychody ze sprzedaży w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku wyniosły, odpowiednio, 11.176,8 mln PLN, 10.368,0 mln PLN i 9.467,8 mln PLN. Wzrost przychodów ze sprzedaży o 808,8 mln PLN, czyli o 7,8%, w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz wzrost przychodów ze sprzedaży o 900,2 mln PLN, czyli

o 9,5%, w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku, wynikały głównie z czynników omówionych poniżej.

Udziały segmentów dystrybucji energii elektrycznej, wytwarzania i sprzedaży w przychodach ze sprzedaży za rok zakończony 31 grudnia 2012 wynosiły, odpowiednio, 33,0%, 13,8% i 64,2%, za rok zakończony 31 grudnia 2011, odpowiednio, 32,7%, 17,6% i 65,6% oraz za rok zakończony 31 grudnia 2010, odpowiednio, 34,0%, 17,0% i 59,6%. Zobacz „– Sprawozdawczość segmentowa” poniżej.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów. W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku nasze przychody ze sprzedaży towarów i produktów stanowiły, odpowiednio, 66,5%, 67,1% i 67,4% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów wzrosły o 477,6 mln PLN, czyli o 6,9%, do 7.434,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 6.957,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał z wyższych o 8,0% przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej zewnętrznym odbiorcom końcowym osiągniętych w segmencie sprzedaży, co było spowodowane wzrostem wolumenu sprzedaży energii elektrycznej o 5,9% oraz wzrostem przeciętnej ceny sprzedaży energii elektrycznej o 2,0% roku zakończonym 31 grudnia 2012 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów wzrosły o 573,0 mln PLN, czyli o 9,0%, do 6.957,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 6.384,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał z wyższych o 6,8% przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej zewnętrznym odbiorcom końcowym osiągniętych w segmencie sprzedaży, co było spowodowane wzrostem wolumenu sprzedaży energii elektrycznej o 4,2% oraz wzrostem przeciętnej ceny sprzedaży energii elektrycznej o 2,5% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Ponadto uzyskane w segmencie sprzedaży przychody ze sprzedaży energii elektrycznej klientom zewnętrznym na rynku hurtowym były wyższe o 550,4 mln PLN, czyli o 133,6%, w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku, co wynikało z wyższego o 109,2% wolumenu sprzedaży energii elektrycznej oraz wyższej o 11,7% średniej ceny sprzedaży. Wzrost ten został częściowo skompensowany spadkiem przychodów w segmencie wytwarzania, co było spowodowane zmniejszeniem o 21,1% przychodów ze sprzedaży świadectw pochodzenia w roku zakończonym 31 grudnia 2011 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010.

Przychody ze sprzedaży usług. W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku nasze przychody ze sprzedaży usług osiągnęły, odpowiednio, 33,0%, 32,4% i 31,9% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody ze sprzedaży usług wzrosły o 329,7 mln PLN, czyli o 9,8%, do 3.688,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 3.358,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał z wyższych o 10,6% przychodów ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej odbiorcom końcowym, który był spowodowany wzrostem o 2,3% wolumenu dystrybuowanej energii elektrycznej oraz wzrostem o 8,1% średniej ceny sprzedaży usług dystrybucyjnych w roku zakończonym 31 grudnia 2012 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011.

Przychody ze sprzedaży usług wzrosły o 337,8 mln PLN, czyli o 11,2%, do 3.358,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 3.021,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 6,6% przychodów ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej odbiorcom końcowym, który był spowodowany wzrostem o 1,6% wolumenu dystrybuowanej energii elektrycznej oraz wzrostem o 5,0% średniej ceny sprzedaży usług dystrybucyjnych w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Podatek akcyzowy. Nasze obciążenia z tytułu podatku akcyzowego były stosunkowo stabilne w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku i wyniosły, odpowiednio, 329,6 mln PLN, 317,7 mln PLN i 314,5 mln PLN. Obowiązująca stawka akcyzy w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku była stała i wynosiła 20 PLN za 1 MWh. Na podstawie zrealizowanego zwolnienia w ramach rozliczeń podatku akcyzowego, w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku odpowiednio 9,8%, 8,6% i 6,2% energii elektrycznej sprzedanej przez nas odbiorcom końcowym było zwolnione z podatku akcyzowego jako energia pochodząca z OZE.

Przychody z najmu. W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku nasze przychody z najmu stanowiły, odpowiednio, 0,5%, 0,5% i 0,7% naszych przychodów ze sprzedaży.

Przychody z najmu wzrosły o 1,5 mln PLN, czyli o 2,9%, do 53,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 52,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten był głównie spowodowany wyższymi przychodami z najmu majątku wytwórczego.

Przychody z najmu spadły o 10,6 mln PLN, czyli o 16,9%, do 52,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 62,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych przychodów z najmu majątku wytwórczego, co było spowodowane głównie niedostępnością majątku ESP Żydowo w trakcie jej kompleksowej modernizacji. Zgodnie z umową o świadczenie usługi pracy interwencyjnej z dnia 28 sierpnia 2009 roku pomiędzy ENERGA Hydro a PSE (zobacz „Opis działalności – Istotne umowy – Umowa o świadczenie usługi pracy interwencyjnej z dnia 28 sierpnia 2009 roku pomiędzy ENERGA Hydro a PSE”), z tytułu świadczenia usługi pracy interwencyjnej ENERGA Hydro otrzymuje od PSE ustalone umową wynagrodzenie, które ujmowane jest jako przychody z najmu. Rozpoczęcie w sierpniu 2010 roku modernizacji urządzeń głównych (hydrozespołów) wpłynęło na obniżenie przychodów z wynagrodzenia otrzymywanego przez ENERGA Hydro od PSE o 32,0% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010. Zakończenie modernizacji planowane jest na 2013 rok.

Koszty operacyjne

Poniższa tabela przedstawia strukturę kosztów operacyjnych we wskazanych okresach.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
	<i>(mln PLN)</i>		
Amortyzacja	723,2	656,8	591,4
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	124,0	0,9	56,7
Zużycie materiałów i energii	1.016,5	1.131,2	1.015,4
Usługi obce	1.218,6	1.199,4	1.110,4
Podatki i opłaty	277,7	260,2	244,3
Koszty świadczeń pracowniczych	999,7	1097,0	1.051,3
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(6,5)	7,0	0,5
Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług	66,1	36,1	27,8
Pozostałe koszty rodzajowe	83,8	75,1	81,0
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	(10,7)	(20,5)	(54,3)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki	(152,9)	(244,3)	(117,3)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	5.815,3	5.162,3	4.487,0
Koszty operacyjne razem	10.154,9	9.361,3	8.494,3
<i>w tym</i>			
Koszt własny sprzedaży	9.532,1	8.759,1	8.055,3
Koszty sprzedaży	247,5	187,9	109,2
Koszty ogólnego zarządu.....	375,3	414,3	329,8

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe.

Koszt własny sprzedaży

Koszt własny sprzedaży wzrósł o 773,0 mln PLN, czyli o 8,8%, do 9.532,1 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 z 8.759,1 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011. Koszt własny sprzedaży za rok zakończony 31 grudnia 2011 był wyższy o 703,8 mln PLN, czyli o 8,7%, w porównaniu z 8.055,3 mln PLN za rok zakończony 31 grudnia 2010. Czynniki, które spowodowały wzrosty w ujęciu rok do roku, wyjaśniono poniżej.

Udziały segmentów dystrybucji energii elektrycznej, wytwarzania i sprzedaży w koszcie własnym sprzedaży za rok zakończony 31 grudnia 2012 wyniosły, odpowiednio, 27,1%, 14,8% i 71,3%. Za rok zakończony 31 grudnia 2011 udziały te wyniosły, odpowiednio, 30,1%, 15,5% i 74,9%, a za rok zakończony 31 grudnia 2010 wyniosły, odpowiednio, 37,6%, 12,7% i 66,7%.

Amortyzacja

Amortyzacja wzrosła o 66,4 mln PLN, czyli o 10,1%, do 723,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 z 656,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten był spowodowany przede wszystkim wzrostem wartości majątku trwałego, który wynikał głównie z sukcesywnie oddawanych do użytkowania inwestycji w rozwój i modernizację sieci dystrybucyjnej.

Amortyzacja wzrosła o 65,4 mln PLN, czyli o 11,1%, do 656,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 591,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu wartości majątku trwałego, w wyniku sukcesywnego oddawania do użytku inwestycji w rozwój i modernizację sieci dystrybucyjnej.

Jako procent przychodów ze sprzedaży amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i nieruchomości inwestycyjnych wyniosła, odpowiednio, 6,5%, 6,3% i 6,2% w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010.

Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

W roku zakończonym 31 grudnia 2012 odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne wyniosły 124,0 mln PLN i obejmowały głównie koszt utworzenia odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe związane z realizacją projektu Ostrołęka C w kwocie 119,9 mln PLN, co było związane z decyzją o wstrzymaniu realizacji tego projektu.

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne wyniosły 0,9 mln PLN i obejmowały głównie odpis z tytułu rzeczowych aktywów trwałych spółki z Grupy w związku z niską rentownością.

W roku zakończonym 31 grudnia 2010 odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne wyniosły 56,7 mln PLN i obejmowały głównie koszt utworzenia odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe Elektrociepłowni Ostrołęka A w kwocie 47,2 mln PLN, utworzonych na skutek utraty głównego odbiorcy ciepła, który wybudował własną elektrociepłownię.

Zużycie materiałów i energii

Koszt zużycia materiałów i energii spadł o 114,7 mln PLN, czyli o 10,1%, do 1.016,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 1.131,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze spadku zużycia materiałów elektroenergetycznych na skutek przeniesienia w maju 2012 roku dużej części zadań inwestycyjnych z ENERGA-OPERATOR do innych spółek Grupy (od tego momentu materiały zużyte w związku z wytworzeniem rzeczowych aktywów trwałych są odnoszone bezpośrednio na aktywa, natomiast poprzednio były ujmowane w kosztach zużycia i koszcie wytworzenia świadczeń na własne potrzeby), w rezultacie koszt zużycia materiałów i energii spadł o 67,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Ponadto w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku większa część zużytych materiałów została przeznaczona na projekty inwestycyjne zwiększające wartość rzeczowych aktywów trwałych, a nie koszty, co spowodowało spadek kosztów zużycia materiałów i energii o 95,3 mln PLN. Spadek ten został częściowo skompensowany przez wzrost kosztów paliw o 49,3 mln PLN, czyli o 8,2%, w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku, co było spowodowane przede wszystkim wyższym udziałem biomasy w paliwach ogółem oraz wzrostem średnich cen paliw. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty zużycia materiałów i energii spadły do 9,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2012 z 10,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011. Spadek ten wynikał ze wzrostu przychodów ze sprzedaży przy równoczesnym ograniczeniu kosztów zużycia materiałów i energii.

Koszt zużycia materiałów i energii wzrósł o 115,8 mln PLN, czyli o 11,4%, do 1.131,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 1.015,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu kosztów zużycia paliw o 85,5 mln PLN, czyli o 16,7% (głównie kosztów zużycia węgla, w wyniku wyższego zużycia tego paliwa i wzrostu jego ceny). Wyższe zużycie węgla odnotowano głównie w spółce ENERGA Elektrownie Ostrołęka, w związku z wyższą o 12,6% produkcją energii elektrycznej, co było efektem krótszych przestoju remontowych oraz wyższym obciążeniem. Ponadto w związku z nakładami na sieć dystrybucyjną koszty zużycia materiałów ponoszone przez ENERGA-OPERATOR wzrosły o 36,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten został częściowo skompensowany zmniejszeniem o 31,5 mln PLN, czyli o 8,7%, kosztów zużycia energii zakupionych na pokrycie strat sieciowych. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty zużycia materiałów i energii wzrosły do 10,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 z 10,7% w roku zakończonym 31 grudnia 2010.

Usługi obce

Koszt usług obcych wzrósł o 19,2 mln PLN, czyli o 1,6%, do 1.218,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 1.199,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 49,2% kosztów usług prawnych i wyższych o 128,6% kosztów utrzymania nieruchomości w roku zakończonym 31 grudnia 2012 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszt usług obcych spadł do 10,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 11,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Koszt usług obcych wzrósł o 89,0 mln PLN, czyli o 8,0%, do 1.199,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 1.110,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 2,6% opłat przesyłowych i tranzytowych płatnych głównie na rzecz PSE, wyższych o 53,2% kosztów usług doradczych (głównie w związku z przygotowaniem projektów inwestycyjnych) oraz wyższych kosztów usług najmu i dzierżawy oraz usług teleinformatycznych. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszt usługi obcych spadł do 11,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 11,7% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Podatki i opłaty

Podatki i opłaty wzrosły o 17,5 mln PLN, czyli o 6,7%, do 277,7 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 260,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższego obciążenia z tytułu podatku od nieruchomości, w szczególności w związku ze wzrostem stawek podatkowych oraz zakupami nieruchomości związanych głównie z rozbudową i modernizacją infrastruktury dystrybucyjnej. Jako procent przychodów ze sprzedaży podatki i opłaty wyniosły 2,5% w latach zakończonych 31 grudnia 2012 i 2011 roku.

Podatki i opłaty wzrosły o 15,9 mln PLN, czyli o 6,5%, do 260,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 244,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższego obciążenia z tytułu podatku od nieruchomości, w szczególności w związku ze wzrostem stawek podatkowych oraz zakupami nieruchomości związanych głównie z rozbudową i modernizacją infrastruktury dystrybucyjnej. Jako procent przychodów ze sprzedaży podatki i opłaty spadły do 2,5% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 2,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Koszty świadczeń pracowniczych

Koszty świadczeń pracowniczych spadły o 97,3 mln PLN, czyli o 8,9%, do 999,7 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 1.097,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z ograniczenia kosztów wynagrodzeń o 15,0% w wyniku realizowanych w Grupie programów i zasad indywidualnych odejść prowadzonych w 11 spółkach Grupy w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty świadczeń pracowniczych spadły do 8,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 10,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Koszty świadczeń pracowniczych wzrosły o 45,7 mln PLN, czyli o 4,3%, do 1.097,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 1.051,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z podpisanego w 2011 roku porozumienia zbiorowego, które przewidywało przeznaczenie na wzrost wynagrodzeń łącznej kwoty 46,1 mln PLN. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty świadczeń pracowniczych spadły do 10,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 11,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Pozostałe koszty rodzajowe

Pozostałe koszty rodzajowe wzrosły o 8,7 mln PLN, czyli o 11,6%, do 83,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 75,1 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych kosztów promocji i reklamy o 9,0 mln PLN. Jako procent przychodów ze sprzedaży pozostałe koszty rodzajowe wyniosły 0,7% w latach zakończonych 31 grudnia 2012 i 2011 roku.

Pozostałe koszty rodzajowe spadły o 5,9 mln PLN, czyli o 7,3%, do 75,1 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 81,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmiany prezentacji kosztów opłat przesyłowych i tranzytowych w spółce ENERGA-OPERATOR (od roku zakończonego 31 grudnia 2011 roku koszty opłat przesyłowych i tranzytowych ujmowane są jako usługi obce). Jako procent przychodów ze sprzedaży pozostałe koszty rodzajowe spadły do 0,7% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 0,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Wartość sprzedanych towarów i materiałów

Wartość sprzedanych towarów i materiałów wzrosła o 653,0 mln PLN, czyli o 12,6%, do 5.815,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 5.162,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej wynikających ze wzrostu wolumenu sprzedaży energii elektrycznej o 7,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Jako procent przychodów ze sprzedaży wartość sprzedanych towarów i materiałów zwiększyła się do 52,0% w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 49,8% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Wartość sprzedanych towarów i materiałów wzrosła o 675,3 mln PLN, czyli o 15,1%, do 5.162,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 4.487,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej wynikających ze wzrostu wolumenu sprzedaży energii elektrycznej o 15,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Jako procent przychodów ze sprzedaży wartość sprzedanych towarów i materiałów zwiększyła się do 49,8% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 47,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Koszty sprzedaży

Koszty sprzedaży wzrosły o 59,6 mln PLN, czyli o 31,7%, do 247,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku ze 187,9 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 175,3% kosztów wynagrodzeń w spółce ENERGA-OBRÓT, co było spowodowane wyższymi kosztami świadczeń pracowniczych, w wyniku przejścia przez ENERGA-OBRÓT procesów i pracowników związanych z obsługą klienta od spółki ENERGA Obsługa i Sprzedaż, w której te koszty ujmowano jako koszty świadczenia usług. Ponadto w spółce ENERGA-OPERATOR koszty sprzedaży wzrosły o 11,6% w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku, co było spowodowane przede wszystkim przejściem części pracowników ENERGA-OPERATOR do spółki ENERGA-OPERATOR Techniczna Obsługa Odbiorców, zajmującej się obsługą odbiorców.

Koszty sprzedaży wzrosły o 78,7 mln PLN, czyli o 72,1%, do 187,9 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku ze 109,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zmiany ujęcia kosztów usług świadczonych przez spółkę ENERGA Obsługa i Sprzedaż na rzecz spółki ENERGA-OPERATOR. W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku koszty te ujmowane

były jako koszty sprzedaży, a w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku jako koszt własny sprzedaży. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty sprzedaży pozostawały stosunkowo stabilne i wyniosły, odpowiednio, 2,2%, 1,8% i 1,2% w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Koszty ogólnego zarządu

Koszty ogólnego zarządu spadły o 39,0 mln PLN, czyli o 9,4%, do 375,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 414,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia o 33,3% kosztów wynagrodzeń w ENERGA-OPERATOR, co było spowodowane zmianami organizacyjnym (takimi jak wydzielenie działalności eksploatacyjno-inwestycyjnej), realizacją programu zasad indywidualnych odejść w ENERGA-OPERATOR oraz spadkiem kosztów świadczeń pracowniczych powiązanych ze spadkiem kosztów wynagrodzeń.

Koszty ogólnego zarządu wzrosły o 84,5 mln PLN, czyli o 25,6%, do 414,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 329,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu kosztów świadczeń pracowniczych związanych ze wzrostem rezerw aktuarialnych o 11,9% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Jako procent przychodów ze sprzedaży koszty ogólnego zarządu pozostawały stosunkowo stabilne i wyniosły, odpowiednio, 3,4%, 4,0% i 3,5% w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne spadły o 19,6 mln PLN, czyli o 12,7%, do 134,9 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku ze 154,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z ujęcia w pozostałych przychodach operacyjnych osiągniętych w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku rozwiązania rezerwy w wysokości zasądzonej od PSE kwoty 62,7 mln PLN (szczegółowe informacje na temat postępowania z powództwa PSE Operator (obecnie PSE) przeciwko ENERGA-OPERATOR zostały zamieszczone w rozdziale „Opis działalności – Postępowania prawne i administracyjne – Postępowania sądowe z powództwa PSE Operator przeciwko ENERGA-OPERATOR oraz z powództwa ENERGA-OPERATOR przeciwko PKN ORLEN”). Spadek ten został częściowo skompensowany wzrostem o 16,9 mln PLN przychodów wynikających z rozwiązania rezerw, głównie związanych ze sprawami sądowymi dotyczącymi posiadania infrastruktury sieciowej na gruncie prywatnym, oraz wzrostem o 19,7 mln PLN przychodów wynikających z otrzymanych kar i odszkodowań, głównie odszkodowań za uszkodzenia sieci na skutek zdarzeń losowych.

Pozostałe przychody operacyjne wzrosły o 85,3 mln PLN, czyli o 123,3%, do 154,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 69,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z otrzymanej od PSE zasądzonej kwoty (62,7 mln PLN) oraz wyższych o 30,0 mln PLN przychodów wynikających z rozwiązania rezerw, głównie związanych ze sprawami sądowymi dotyczącymi posiadania infrastruktury sieciowej na gruncie prywatnym. Wzrost ten został częściowo skompensowany spadkiem przychodów ze sprzedaży praw do emisji CO₂ (w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku sprzedaliśmy nadwyżkę posiadanych praw, podczas gdy w roku zakończonym 31 grudnia 2011 żadna taka transakcja nie wystąpiła).

Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne spadły o 47,5 mln PLN, czyli o 15,9%, do 250,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 298,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze zmniejszenia o 69,1 mln PLN kosztów odpraw restrukturyzacyjnych w związku z mniejszą liczbą pracowników, którzy skorzystali z programów i zasad indywidualnych odejść w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku, zmniejszenia o 22,6 mln PLN kosztów odszkodowań w związku z wypłaconym w 2011 roku odszkodowaniem dla PKN Orlen S.A. z tytułu sprawy spornej o zapłatę za usługi przesyłowe oraz zmniejszenia o 7,2 mln PLN strat na zbyciu rzeczowych aktywów trwałych. Spadek ten został częściowo skompensowany przez koszty utworzenia rezerwy na sprawę sporną z PSE w wysokości 62,5 mln PLN.

Pozostałe koszty operacyjne wzrosły o 71,8 mln PLN, czyli o 31,7%, do 298,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 226,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 14,7 mln PLN strat na zbyciu rzeczowych aktywów trwałych, wyższych o 12,8 mln PLN kosztów odszkodowań, co było spowodowane wypłatą odszkodowania na rzecz PKN Orlen z tytułu sprawy spornej o zapłatę za usługi przesyłowe oraz wyższych o 10,6 mln PLN kosztów utworzenia rezerw, głównie w związku z rezerwami na spory sądowe dotyczące infrastruktury usadowionej na prywatnym gruncie. Ponadto w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku o 9,4 mln PLN spadły koszty usuwania szkód losowych, głównie przez to, iż w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku w większym stopniu usuwanie szkód było realizowane przez spółki we własnym zakresie.

Jako procent przychodów ze sprzedaży pozostałe koszty operacyjne pozostawały stosunkowo stabilne i wyniosły, odpowiednio, 2,2%, 2,9% i 2,4% w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Przychody finansowe

Poniższa tabela przedstawia nasze przychody finansowe we wskazanych okresach.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
	<i>(mln PLN)</i>		
Przychody z tytułów instrumentów finansowych, w tym:	75,3	199,8	81,8
Przychody odsetkowe	74,8	160,4	73,2
Przychody z tytułu dywidendy	0,1	0,8	0,4
Aktualizacja wartości aktywów finansowych (w tym rozwiązanie odpisów aktualizujących aktywa finansowe)	0,2	1,7	7,9
Różnice kursowe	0,0	1,2	0,2
Zysk ze zbycia inwestycji	0,2	35,7	-
Pozostałe przychody finansowe	3,9	8,1	0,7
Razem	79,2	207,9	82,5

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe.

Przychody finansowe spadły o 128,7 mln PLN, czyli o 61,9%, do 79,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 207,9 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych o 85,6 mln PLN przychodów z odsetek, co wynikało przede wszystkim z ujęcia w przychodach finansowych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku kwoty zasądzonej od PSE w wysokości 60,4 mln PLN oraz niższego o 35,5 mln PLN zysku ze zbycia inwestycji, co wynikało przede wszystkim z ujęcia w przychodach finansowych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku zysku na sprzedaży akcji spółki ANWIL S.A. za kwotę 35,4 mln PLN.

Przychody finansowe wzrosły o 125,4 mln PLN, czyli o 152,0%, do 207,9 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 82,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 87,2 mln PLN przychodów odsetkowych, co wynikało przede wszystkim z ujęcia w przychodach finansowych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku kwoty zasądzonej od PSE w wysokości 60,4 mln PLN oraz wyższego o 35,7 mln PLN zysku ze zbycia inwestycji, co wynikało przede wszystkim z ujęcia w przychodach finansowych za rok zakończony 31 grudnia 2011 roku zysku na sprzedaży akcji spółki ANWIL S.A. za kwotę 35,4 mln PLN. Wzrost ten został częściowo skompensowany spadkiem o 6,2 mln PLN przychodów z tytułu aktualizacji wartości aktywów finansowych (w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku rozwiązano większość odpisów na odsetki od należności oraz dokonano odwrócenia odpisu na udziały w spółce Toruńska Energetyka Cergia S.A. w wysokości 3,0 mln PLN w związku z jej sprzedażą).

Koszty finansowe

Poniższa tabela przedstawia nasze koszty finansowe we wskazanych okresach.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
	<i>(mln PLN)</i>		
Koszty z tytułów instrumentów finansowych, w tym:	247,8	111,2	41,7
Koszty odsetkowe od instrumentów finansowych	179,6	102,5	41,2
Aktualizacja wartości aktywów finansowych (w tym utworzenie odpisów aktualizujących)	47,7	4,3	0,0
Różnice kursowe	1,4	0,1	0,5
Strata ze zbycia inwestycji	19,1	4,3	-
Pozostałe koszty finansowe, w tym:	111,3	61,6	62,0
Koszty odsetkowe pozostałe	45,5	53,3	53,7
Pozostałe	65,8	8,3	8,3
Razem	359,1	172,7	103,7

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe.

Koszty finansowe wzrosły o 186,4 mln PLN, czyli o 107,9%, do 359,1 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku ze 172,7 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 77,1 mln PLN kosztów odsetkowych od instrumentów finansowych, co było spowodowane wyższym średnim stanem zadłużenia Grupy w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku, głównie w związku z przeprowadzoną w październiku 2012 roku emisją obligacji w ramach Programu Obligacji Krajowych (1.000,0 mln PLN), uruchomieniem kolejnej transzy Kredytu EBOiR 2010 (150,0 mln PLN), uruchomieniem kredytu udzielonego przez NORDEA Bank Polska S.A. z przeznaczeniem na realizację inwestycji w spółkach ENERGA Kogeneracja oraz ENERGA Hydro (164,7 mln PLN) oraz uruchomieniem kredytu udzielonego przez Pekao S.A. z przeznaczeniem na realizację programu inwestycyjnego w ENERGA Elektrownie Ostrołęka (33,0 mln PLN). Ponadto na wzrost kosztów finansowych wpłynęło utworzenie rezerwy na zwrot odsetek zasądzonych w 2011 roku od PSE (60,4 mln PLN) oraz wzrost o 43,4 mln PLN kosztów aktualizacji wartości aktywów finansowych, związanych głównie z utworzeniem odpisów na udziały w jednostkach stowarzyszonych Stoen sp. z o.o. i Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o. w związku z podjęciem decyzji o ich zbyciu. Ponadto strata ze zbycia inwestycji wzrosła o 14,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011, co było głównie związane ze stratą osiągniętą na transakcjach terminowych na uprawnienia do emisji CO₂, które miały charakter jednorazowy.

Koszty finansowe wzrosły o 69,0 mln PLN, czyli o 66,5%, do 172,7 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 103,7 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych kosztów odsetkowych od instrumentów finansowych o 61,3 mln PLN, co było spowodowane wyższym średnim stanem zadłużenia Grupy w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku w związku z uruchomieniem w 2011 roku kolejnych transz Kredytu EBI 2009 (420,0 mln PLN), Kredytu EBOiR 2010 (350,0 mln PLN) oraz Kredytu NIB 2010 (100,0 mln PLN).

Zysk brutto

W wyniku opisanych powyżej czynników zysk brutto zmniejszył się o 272,9 mln PLN, czyli o 30,3%, do 626,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 899,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

W wyniku opisanych powyżej czynników zysk brutto zwiększył się o 103,6 mln PLN, czyli o 13,0%, do 899,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 795,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy zmniejszył się o 30,1 mln PLN, czyli o 15,3%, do 166,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku ze 196,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze spadku podatku bieżącego o 34,5 mln PLN w związku z niższą wartością wyniku podatkowego w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz spadku obciążenia w związku ze zmianą kwoty korekt dotyczących podatku dochodowego z lat ubiegłych w kwocie 14,8 mln PLN. Spadek ten został częściowo skompensowany wzrostem obciążenia z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 19,4 mln PLN, wynikającym głównie z niższego wzrostu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Efektywna stawka podatku dochodowego wyniosła, odpowiednio, 26,6% i 21,9% w latach zakończonych 31 grudnia 2012 i 2011 roku. Wzrost efektywnej stawki podatku wynika z ostrożnego ujęcia aktywa na odroczonego podatku w ENERGA.

Podatek dochodowy zwiększył się o 25,6 mln PLN, czyli o 15,0%, do 196,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku ze 171,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu podatku bieżącego o 41,8 mln PLN w związku z niższą wartością wyniku podatkowego w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku oraz wzrostu obciążenia w związku ze zmianą kwoty korekt dotyczących podatku dochodowego z lat ubiegłych w kwocie 7,7 mln PLN. Wzrost ten został częściowo skompensowany spadkiem obciążenia dotyczącego odroczonego podatku dochodowego w kwocie 24,0 mln PLN, wynikającego głównie z wyższego wzrostu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Efektywna stawka podatku dochodowego pozostawała na relatywnie stabilnym poziomie w latach zakończonych 31 grudnia 2011 i 2010 roku i wyniosła, odpowiednio, 21,9% i 21,5%.

Zysk netto za rok obrotowy

Z powodów omówionych powyżej nasz zysk netto za rok obrotowy zmniejszył się o 246,2 mln PLN, czyli 35,0%, do 456,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 702,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku.

Z powodów omówionych powyżej nasz zysk netto za rok obrotowy zwiększył się o 78,4 mln PLN, czyli 12,6%, do 702,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 624,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku.

EBITDA

EBITDA wzrosła o 109,5 mln PLN, czyli o 7,2%, do 1.629,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 z 1.519,7 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011.

EBITDA segmentu dystrybucji energii elektrycznej wzrosła o 301,9 mln PLN, czyli o 33,0%, do 1.218,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 z 916,1 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia o 10,6% przychodów ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej odbiorcom końcowym na skutek 2,3-procentowego wzrostu wolumenu dystrybuowanej energii elektrycznej w roku zakończonym 31 grudnia 2012 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011, głównie w grupach taryfowych A i B. Średnia cena sprzedaży usług dystrybucyjnych wzrosła o 8,1% w roku zakończonym 31 grudnia 2012 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011, co było spowodowane wzrostem taryfy dystrybucji energii elektrycznej. Wzrost ten został częściowo skompensowany ujęciem w pozostałych przychodach operacyjnych osiągniętych w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku rozwiązania rezerwy w wysokości zasądzonej od PSE kwoty 62,7 mln PLN (zobacz „Opis działalności – Postępowania prawne i administracyjne – Postępowania sądowe z powództwa PSE Operator przeciwko ENERGA-OPERATOR oraz z powództwa ENERGA-OPERATOR przeciwko PKN ORLEN”).

EBITDA segmentu wytwarzania spadła o 340,3 mln PLN, czyli o 68,3%, do 158,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 z 498,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011. Spadek ten wynikał przede wszystkim z kosztu utworzenia odpisów aktualizujących rzeczowe aktywa trwałe związane z realizacją projektu Ostrołęka C w kwocie 119,9 mln PLN na skutek podjęcia decyzji o wstrzymaniu realizacji tego projektu. Ponadto przychody segmentu wytwarzania spadły o 15,2%, co było spowodowane przede wszystkim niższymi o 22,5% przychodami ze sprzedaży energii elektrycznej wytwarzanej w elektrowniach systemowych oraz niższymi o 24,4% przychodami ze sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej z wodnych odnawialnych źródeł. W ślad za spadkiem wielkości sprzedanej energii wytworzonej z wodnych źródeł odnawialnych o 25,4% zmniejszyły się również przychody ze sprzedaży świadectw pochodzenia. Ponadto koszty paliwa wzrosły o 49,3 mln PLN, czyli o 8,2%, w roku zakończonym 31 grudnia 2012 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011, co było spowodowane wzrostem średnich cen paliw, przede wszystkim na skutek większego udziału biomasy w łącznej ilości paliwa.

EBITDA segmentu sprzedaży wzrosła o 97,0 mln PLN, czyli o 57,9%, do 264,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 z 167,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia o 6,2% przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej, głównie do odbiorców końcowych (wzrost o 8,0%), co było spowodowane zwiększeniem o 5,9% wolumenu sprzedaży i wzrostem o 0,2% przeciętnej ceny sprzedaży energii elektrycznej. W tym samym okresie koszty energii elektrycznej zakupionej w celu odsprzedaży spadły z uwagi na spadek średniej ceny energii elektrycznej na rynku o 6,8%.

EBITDA wzrosła o 112,1 mln PLN, czyli o 8,0%, do 1.519,7 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 z 1.407,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010.

EBITDA segmentu dystrybucji energii elektrycznej wzrosła o 262,5 mln PLN, czyli o 40,2%, do 916,1 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 z 653,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia o 6,6% przychodów ze sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej odbiorcom końcowym spowodowanego zwiększeniem o 1,6% wolumenu dystrybuowanej energii elektrycznej oraz wzrostem o 5,0% średniej ceny sprzedaży usług dystrybucyjnych w roku zakończonym 31 grudnia 2011 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010, za sprawą wzrostu taryfy na usługi dystrybucji, zatwierdzonej przez Prezesa URE.

EBITDA segmentu wytwarzania spadła o 92,5 mln PLN, czyli o 15,7%, do 498,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 z 591,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych o 16,6% przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w roku zakończonym 31 grudnia 2011 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010, co było spowodowane spadkiem wielkości sprzedaży o 21,1%, na skutek nieco gorszych warunków hydrologicznych.

EBITDA segmentu sprzedaży spadła o 75,2 mln PLN, czyli o 31,0%, do 167,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 242,7 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze wzrostu kosztu zakupu energii elektrycznej o 22,1% wynikającego zarówno z większego wolumenu zakupu energii elektrycznej o 17,9% jak i wzrostu średniej ceny zakupu energii o 3,5% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010. Ponadto segment sprzedaży odnotował wzrost o około 77% odpisów aktualizujących przeterminowane należności, rezerw na koszty sądowe, koszty postępowań spornych, egzekucyjnych. Spadek ten został częściowo skompensowany wzrostem o 17,1% przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej (na rynku detalicznym o 6,8% oraz na rynku hurtowym o 76,4%). Wyższe przychody ze sprzedaży na rynku detalicznym, które w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku stanowiły, odpowiednio 77,8% i 85,2% przychodów ze sprzedaży energii, wynikały ze sprzedaży większego wolumenu energii do grup taryfowych A (o 12,1%) i B (o 16,6%), głównie dzięki pozyskaniu nowych klientów. Odnotowany wzrost przychodów ze sprzedaży na rynku hurtowym jest wypadkową zarówno zwiększenia o 68,9% wolumenu sprzedaży energii elektrycznej, jak i wzrostu o 4,4% średniej ceny sprzedaży na tym rynku. Wzrost wolumenu sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym w ostatnich latach osiągany jest m.in. poprzez odsprzedaż nadwyżek energii elektrycznej wynikających z mniejszego zapotrzebowania odbiorców detalicznych, wzrostem sprzedaży do klientów zagranicznych. Ponadto wzrost transparentności rynku związany z obowiązującym obciążeniem giełdowym, jak i wzrost aktywności pozostałych uczestników rynku pozwoliły naszej Grupie zintensyfikować dodatkowe działania o charakterze optymalizacyjnym.

Jako procent przychodów ze sprzedaży EBITDA za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 and 2010 wyniosła, odpowiednio, 14,6%, 14,7% i 14,9%.

Sprawozdawczość segmentowa

Sprawozdawczość zewnętrzna i wewnętrzna Grupy oparta jest na segmentach działalności. Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych produktów i usług.

Wyodrębniamy następujące segmenty działalności: dystrybucja energii elektrycznej, wytwarzanie, sprzedaż, usługi i pozostałe.

Na segment dystrybucji energii elektrycznej składa się działalność polegająca na dystrybucji energii elektrycznej przez OSD, którym jest ENERGA-OPERATOR, a także działalność bezpośrednio i pośrednio związana z działalnością dystrybucyjną prowadzona przez spółki zależne od ENERGA-OPERATOR.

Na segment wytwarzania składa się głównie działalność w zakresie wytwarzania energii w źródłach odnawialnych (elektrownie wodne oraz od dnia 28 czerwca 2013 roku farmy wiatrowe) oraz w źródłach konwencjonalnych (elektrownie systemowe i elektrociepłownie). Dodatkowo segment wytwarzania obejmuje działalność inwestycyjną w obszarze odnawialnych źródeł wytwórczych oraz elektrowni konwencjonalnych, działalność serwisowo-remontową związaną z wytwarzaniem energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych oraz działalność polegającą na dystrybucji ciepła.

Na segment sprzedaży składa się działalność związana z handlem energią elektryczną oraz obsługą klienta prowadzona przez spółki ENERGA-OBROT, ENERGA Obsługa i Sprzedaż oraz ENERGA Slovakia s.r.o. Ponadto w segmencie sprzedaży spółka ENERGA Oświetlenie sp. z o.o. świadczy usługi oświetlenia dróg, ulic i innych terenów otwartych.

Na segment usług składa się obsługa księgowo i kadrowo-płacowa, działalność teleinformatyczna, zarządzanie projektami inwestycyjnymi oraz wytwarzanie i handel biopaliwami.

Segment pozostałe obejmuje ośrodki hotelarsko-szkoleniowe oraz usługi transportowe. Do segmentu pozostałe zakwalifikowano także Spółkę (jako jednostkę dominującą).

Zmiany prezentacyjne

W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka zmieniła sposób prezentacji przychodów i kosztów związanych ze sprzedażą usług dystrybucji energii elektrycznej odbiorcom końcowym w segmencie sprzedaży. W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka prezentowała te koszty i przychody w segmencie sprzedaży w szyku rozstawnym, natomiast w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym są one kompensowane. W związku z tą zmianą, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, przedstawione w Prospekcie, za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, przychody segmentu dystrybucji z tytułu sprzedaży usługi dystrybucji energii elektrycznej do segmentu sprzedaży zostały wykazane jako sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych oraz skorygowana została wartość wyłączeń przychodów ze sprzedaży między segmentami.

W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka zmieniła przypisanie do segmentów spółek Zakład Energetyczny Płock – Centrum Handlowe sp. z o.o. oraz Zakład Energetyczny Toruń – ENERGOHANDEL sp. z o.o. W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym spółki te były przypisane do segmentu usługi, a w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym są zaliczane do segmentu dystrybucji energii elektrycznej. W związku z tą zmianą dane finansowe w Prospekcie za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku przedstawiają nowe umiejscowienie tych spółek zgodnie ze Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym.

W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka wyodrębniła segmenty odnawialne źródła energii, elektrownie systemowe oraz CHP, które w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym prezentowane są jako jeden segment – wytwarzanie. Z uwagi na powyższe, przedstawione w Prospekcie dane finansowe dotyczące segmentu wytwarzanie w latach 2012-2010 stanowią sumę danych finansowych dawnych segmentów odnawialne źródła energii, elektrownie systemowe oraz CHP, bez uwzględnienia wyłączenia transakcji wzajemnych pomiędzy nimi.

Zamieszczone w poniższych tabelach dane finansowe za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku dotyczące wyodrębnianych przez nas segmentów działalności przedstawione zostały w oparciu o, omówione powyżej, zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku

Poniższe tabele przedstawiają przyporządkowanie do poszczególnych segmentów działalności wybranych informacji finansowych za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 i 2012 roku. Dane prezentowane dla poszczególnych segmentów uwzględniają wyłączenia transakcji wzajemnych między spółkami Grupy działającymi w obrębie jednego segmentu. Eliminacje transakcji wzajemnych między spółkami Grupy działającymi w obrębie różnych segmentów prezentowane są jako wyłączenia i korekty konsolidacyjne.

Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku

	Dystrybucja energii elektrycznej	Sprzedaż	Elektrociepłownie (CHP) ⁽¹⁾		Wytwarzanie Odnawialne źródła energii ⁽¹⁾	Elektrownie systemowe ⁽¹⁾	Usługi	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność skonsolidowana ogółem
			Wytwarzanie								
			(mln PLN)								
Przychody											
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	2.761,4	4.919,9	97,2*	221,6*	221,6*	516,8*	3,4	17,2	8.537,5	-	8.537,5
Sprzedaż między segmentami	37,7	328,9	18,6*	165,3*	165,3*	131,0*	258,5	52,7	992,7	(992,7)	-
Przychody segmentu ogółem	2.799,1	5.248,8	115,8*	387,0*	387,0*	647,8*	261,9	69,9	9.530,2	(992,7)	8.537,5
Zysk/strata z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami/kosztami finansowymi	656,4	168,4	3,5*	283,6*	283,6*	(162,1)*	15,0	(60,3)	904,5	28,7	933,1
Przychody/koszty finansowe netto	(74,3)	27,0	(0,4)*	(17,2)*	(17,2)*	(3,0)*	(0,1)	607,1	539,0	(656,2)	(117,1)
Udział w wyniku jednostki stowarzyszonej	-	-	-*	-*	-*	-*	-	-	-	(0,5)	(0,5)
Zysk/strata przed opodatkowaniem	582,1	195,5	3,0*	266,3*	266,3*	(165,1)*	14,9	546,8	1.443,5	(628,0)	815,5
Podatek dochodowy	131,6	37,0	0,5*	51,9*	51,9*	(32,6)*	3,8	5,5	197,6	14,4	212,0
Strata netto z działalności zaniechanej i zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-*	-*	-*	-*	-	(5,8)	(5,8)	-	(5,8)
Zysk/strata netto za okres	450,5	158,5	2,5*	214,5*	214,5*	(132,5)*	11,1	535,5	1.240,1	(642,4)	597,6
EBITDA ⁽²⁾	1.136,1	188,0	12,6*	313,3*	313,3*	(126,2)*	26,4	(54,1)	1.496,1	5,2	1.501,4
Skorygowana EBITDA ⁽²⁾	1.208,8*	188,4*	12,9*	313,4*	313,4*	(2,8)*	27,0*	(54,1)*	1.693,7*	(12,7)*	1.681,0*

⁽¹⁾ W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka wyodrębniła segmenty odnawialne źródła energii, elektrownie systemowe oraz CHP, które w Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniu Finansowym prezentowane są jako jeden segment – wytwarzanie. Z uwagi na powyższe, dane finansowe przedstawione dla podsegmentów segmentu wytwarzanie zostały zamieszczone w celach prezentacyjnych, nie pochodzą one jednak ze Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

⁽²⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej z danego segmentu operacyjnego (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej danego segmentu operacyjnego za okres/obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy z danego segmentu operacyjnego, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej z danego segmentu operacyjnego, (iii) przychody finansowe z danego segmentu operacyjnego oraz (iv) koszty finansowe z danego segmentu operacyjnego) skorygowany o amortyzację z danego segmentu operacyjnego (wykazaną w rachunku zysków i strat). Spółka definiuje i oblicza Skorygowaną EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych (skorygowana o wpływ zdarzeń jednorazowych dla poszczególnych segmentów operacyjnych. Kalkulacja Skorygowanej EBITDA została szczegółowo przedstawiona w punkcie „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólne Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie są zdefiniowane przez MSSF i nie należy ich traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie mają jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA i Skorygowanej EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza je Spółka. W etykiecie EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA przedstawione w niniejszym rozdziale, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA i Skorygowaną EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólne Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”.

Źródło: Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2012 roku

	Dystrybucja energii elektrycznej	Sprzętaz	Wytwarzanie		Usługi	Pozostałe	Razem	Wylączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność skonsolidowana ogółem		
			Elektrociepłownie (CHP) ⁽¹⁾							Odnawialne źródła energii ⁽¹⁾	Elektrownie systemowe ⁽¹⁾
<i>(mln PLN)</i>											
Przychody											
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	2.670,3	4.780,2	85,6*	165,1*	503,9*	25,8	8.241,2	-	8.241,2		
Sprzedaż między segmentami	37,2	434,1	20,2*	116,0*	286,1*	47,7	1.201,5	(1.201,5)	-		
Przychody segmentu ogółem	2.707,6	5.214,3	105,8*	281,1*	790,0*	73,4	9.442,7	(1.201,5)	8.241,2		
Zysk/strata z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami/kosztami finansowymi	588,6	183,1	(2,9)*	192,3*	(150,0)*	(54,8)	760,0	38,6	798,6		
Przychody/koszty finansowe netto	(110,6)	8,4	(1,8)*	6,6*	(6,7)*	817,1	713,7	(834,6)	(120,9)		
Udział w wyniku jednostki stowarzyszonej	-	-	-*	-*	-*	-	-	(0,2)	(0,2)		
Zysk/strata przed opodatkowaniem	478,0	191,5	(4,6)*	199,0*	(156,6)*	762,3	1.473,7	(796,2)	677,5		
Podatek dochodowy	91,9	37,6	0,3*	39,3*	(4,7)*	(8,0)	157,9	4,7	162,5		
Zysk za rok obrotowy na działalności zaniechanej	-	-	-*	-*	-*	15,2	15,2	-	15,2		
Zysk/strata netto za okres	386,1	154,0	(4,9)*	159,7*	(151,9)*	785,5	1.391,1	(800,9)	530,2		
EBITDA ⁽²⁾	1.036,9	201,2	3,3*	218,3*	(106,9)*	(47,4)	1.316,9	15,5	1.332,4		
Skorygowana EBITDA ⁽²⁾	1.041,5*	212,0*	3,8*	218,9*	15,4*	(47,4)*	1.455,5*	15,5*	1.471,0*		

⁽¹⁾ W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka wyodrębniła segmenty odnawialne źródła energii, elektrownie systemowe oraz CHP, które w Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniu Finansowym prezentowane są jako jeden segment – wytwarzanie. Z uwagi na powyższe, dane finansowe przedstawione dla podsegmentów segmentu wytwarzanie zostały zamieszczone w celach prezentacyjnych, nie pochodzą one jednak ze Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

⁽²⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych (jako zysk/strata) z działalności operacyjnej z danego segmentu operacyjnego (obliczony jako zysk/strata) netto z działalności kontynuowanej danego segmentu operacyjnego za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy z danego segmentu operacyjnego, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej z danego segmentu operacyjnego, (iii) przychody finansowe z danego segmentu operacyjnego oraz (iv) koszty finansowe z danego segmentu operacyjnego) skorygowany o amortyzację z danego segmentu operacyjnego (wykazaną w rachunku zysków i strat). Spółka definiuje i oblicza Skorygowaną EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych i dane operacyjne – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na skorygowaną o wpływ zdarzeń jednorazowych dla poszczególnych segmentów operacyjnych. Kalkulacja Skorygowanej EBITDA została szczegółowo przedstawiona w punkcie „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie są zdefiniowane przez MSSF i nie należy ich traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie mają jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA i Skorygowanej EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza je Spółka. W efekcie EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA przedstawione w niniejszym rozdziale, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA i Skorygowaną EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”.

Źródło: Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Dystrybucja

W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku udział segmentu dystrybucji w EBITDA Spółki wyniósł, odpowiednio, 75,7% i 77,8%.

Przychody segmentu dystrybucji energii elektrycznej wzrosły o 91,5 mln PLN, czyli o 3,4%, do 2.799,1 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 2.707,6 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia przychodów ze sprzedaży usług dystrybucyjnych odbiorcom końcowym o 3,8%, spowodowanego wzrostem o 1,9% średniej ceny sprzedaży usług dystrybucyjnych głównie w związku ze wzrostem taryfy na usługi dystrybucji, zatwierdzonej przez Prezesa URE. Wolumen sprzedaży usług dystrybucyjnych w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku wzrósł o 1,9% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego (największy wzrost wolumenu sprzedaży odnotowano w grupie taryfowej A – wzrost o 4,9%, oraz w grupie B – wzrost o 2,4% przy równoczesnym spadku wolumenu w grupie G – spadek o 0,8%). Ponadto na wzrost przychodów segmentu dystrybucji energii elektrycznej wpływ miały wyższe o 11% przychody z tytułu opłat przyłączeniowych osiągnięte w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego.

Wytwarzanie

W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku udział segmentu wytwarzanie w EBITDA Spółki wyniósł, odpowiednio, 13,2% i 8,6%.

Przychody segmentu wytwarzanie spadły o 42,4 mln PLN, czyli o 3,7%, do 1.115,8 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 1.158,2 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych przychodów z obrotu energią w elektrowniach systemowych, które spadły o 65,1%, głównie w związku z niższym wolumenem sprzedaży energii elektrycznej odkupionej od kontrahentów. Związane to było z wystąpieniem w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego niższych cen na rynku hurtowym oraz niekorzystnych relacji pomiędzy cenami energii w kontraktacji rocznej, cenami „spot” i cenami na rynku bilansującym. Powyższe czynniki uniemożliwiły osiągnięcie dodatkowych korzyści z pracy wymuszonej, wynikających z zastosowania przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka polityki zakładającej odkupywanie kontraktów od swoich kontrahentów (ENERGA-OBRÓT) i powtórną sprzedaż tej samej energii elektrycznej na rynku bilansującym. Ponadto negatywny wpływ na przychody segmentu wytwarzanie w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego miały niższe ceny rynkowe świadectw pochodzenia energii elektrycznej z odnawialnych źródeł (zielonych certyfikatów), według których rozpoznawany jest przychód z tytułu uzyskanych świadectw. Spadek przychodów z obrotu energią wytwarzaną w elektrowniach systemowych został częściowo skompensowany wzrostem przychodów ze sprzedaży energii cieplnej o 3,0% (spowodowanym wzrostem średniej ceny sprzedaży ciepła o 6,0% skompensowanym częściowo spadkiem wolumenu sprzedaży o 2,9%) oraz wzrostem przychodów ze sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej, który był spowodowany przede wszystkim wyższym o 15,7% wolumenem produkcji, głównie dzięki wyższej produkcji ze źródeł odnawialnych, możliwej dzięki korzystniejszym warunkom hydrologicznym oraz nabytym farmom wiatrowym, przy jednocześnie niższej o 11,0% średniej cenie sprzedaży w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku.

Sprzedaż

W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku udział segmentu sprzedaż w EBITDA Spółki wyniósł, odpowiednio, 12,5% i 15,1%.

Przychody segmentu sprzedaży w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 roku i 30 września 2012 roku utrzymywały się na relatywnie stabilnym poziomie i wyniosły, odpowiednio, 5.248,8 mln PLN i 5.214,3 mln PLN, przede wszystkim z uwagi na fakt, że wzrost przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym o 49,4% wynikający głównie z wyższego o 61,8% wolumenu sprzedaży energii elektrycznej, przy spadku przeciętnych cen sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym o około 7,7%, został skompensowany spadkiem o 12,6% przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej na rynku detalicznym, co wynikało zarówno ze spadku o 9,6% wolumenu sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom detalicznym oraz spadku o 3,3% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej tym odbiorcom. Największe odchylenie zanotowano w grupach taryfowych A i B, gdzie przychody ze sprzedaży spadły, odpowiednio, o 27,0% i 21,0%, co wynikało z niższego wolumenu sprzedaży energii elektrycznej, odpowiednio, o 19,6% i 17,5%, głównie wskutek zmniejszenia liczby klientów w grupie taryfowej A o 12,1%, a w grupie taryfowej B o 4,6% oraz niższych średnich cen sprzedaży energii elektrycznej w tych grupach taryfowych, odpowiednio, o 9,2% i 4,3%. Ponadto na spadek przychodów segmentu sprzedaży wpłynął spadek przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej o 5,3% w grupie taryfowej C, co było spowodowane przede wszystkim spadkiem o 1,3% wolumenu sprzedaży oraz spadkiem o 4,0% ceny sprzedaży energii elektrycznej w tej grupie taryfowej. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku przychody ze sprzedaży w grupie taryfowej G pozostawały na relatywnie stabilnym poziomie. Spadek przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej na rynku detalicznym w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w porównaniu z okresem 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku był przede wszystkim następstwem wzmocnionej konkurencji na rynku energetycznym, co przełożyło się na spadek średnich cen sprzedaży i marży realizowanej na sprzedaży energii elektrycznej.

Wzrost wolumenu sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym osiągnięty został m.in. poprzez odsprzedaż nadwyżek energii elektrycznej wynikających z mniejszego zapotrzebowania odbiorców detalicznych oraz wzrost sprzedaży do klientów zagranicznych. Ten drugi czynnik wynika z faktu, że operatorzy systemów przesyłowych udostępniają więcej zdolności przesyłowych eksportowych, co daje możliwości wygenerowania dodatkowego zysku na wymianie międzysystemowej, oraz z faktu, iż od początku 2013 roku dostarczamy energię elektryczną do odbiorców końcowych na Słowacji.

Usługi

Przychody segmentu usługi spadły o 8,6 mln PLN, czyli o 3,2%, do 261,9 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 270,5 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim ze spadku przychodów ze sprzedaży usług budowlano-montażowych w następstwie przeniesienia działalności elektroenergetycznej ze spółki ENERGA Informatyka i Technologie do segmentu dystrybucji. Spadek ten został częściowo skompensowany wyższymi o 2,9% przychodami ze sprzedaży biomasy, co było związane z wyższym stopniem wykorzystania biomasy jako paliwa przez segment wytwarzania.

Pozostałe

Przychody segmentu pozostałe spadły o 3,5 mln PLN, czyli o 4,8%, do 69,9 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z 73,4 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych przychodów ze sprzedaży towarów (głównie spadek sprzedaży samochodów osobowych).

Rok zakończony 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 roku oraz rok zakończony 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku

Poniższe tabele przedstawiają przyporządkowanie do poszczególnych segmentów działalności wybranych informacji finansowych za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. Dane prezentowane dla poszczególnych segmentów uwzględniają wyłączenia transakcji wzajemnych między spółkami Grupy działającymi w obrębie jednego segmentu. Eliminacje transakcji wzajemnych między spółkami Grupy działającymi w obrębie różnych segmentów prezentowane są jako wyłączenia i korekty konsolidacyjne.

Rok zakończony 31 grudnia 2012

	Dystrybucja energii elektrycznej ⁽¹⁾⁽²⁾	Sprzedaż ⁽¹⁾	Wytwarzanie		Usługi ⁽²⁾	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność skonsolidowana ogółem
			Elektrociepłownie (CHP)	Odnawialne źródła energii					
(mln PLN)									
Przychody									
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	3.654,7*	6.534,8*	128,5	170,5	641,4	33,6	11.176,8	-	11.176,8
Sprzedaż między segmentami	29,6*	643,8*	29,1	181,1	397,0	75,4	1.718,9*	(1.718,9)*	-
Przychody segmentu ogółem	3.684,3*	7.178,6*	157,6	351,6	1.038,5	108,9	12.895,7*	(1.718,9)*	11.176,8
Zysk/strata z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami/kosztami finansowymi	610,3*	239,9	(3,9)	229,5	(167,6)	(81,8)	836,4*	69,6*	906,0
Przychody/koszty finansowe netto	(211,9)*	8,1	(0,9)	7,4	(3,0)	626,5	426,3	(706,2)	(279,9)
Udział w wyniku jednostki stowarzyszonej	-	-	-	-	-	-	-	0,2	0,2
Zysk/strata przed opodatkowaniem	398,4*	248,0	(4,9)	236,9	(170,6)	544,7	1.262,7*	(636,3)*	626,3
Podatek dochodowy	78,3*	56,2	(0,8)	46,3	(8,1)	(6,0)	165,9*	0,7*	166,5
Strata za rok obrotowy na działalności zaniechanej	-	-	-	-	-	(3,4)	(3,4)	-	(3,4)
Zysk/strata netto za okres	320,1*	191,8	(4,1)	190,7	(162,5)	547,2	1.093,5*	(637,0)*	456,4
EBITDA ⁽³⁾	1.218,0*	264,5	4,2	261,4	(107,4)	(74,8)	1.587,5*	41,7*	1.629,2
Skorygowana EBITDA ⁽³⁾	1.321,3*	267,6*	9,3*	262,8*	21,2*	(74,6)*	1.834,4*	41,7*	1.876,1*

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniu Finansowym Spółka zmieniła sposób prezentacji przychodów i kosztów związanych ze sprzedażą usług dystrybucji energii elektrycznej odbiorcom końcowym w segmencie sprzedaży. W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka prezentowała te koszty i przychody w segmencie sprzedaży w szuku rozstawnym, natomiast w tabeli są one kompensowane. W związku z tą zmianą w tabelach za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku przychody segmentu dystrybucji z tytułu sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej do segmentu sprzedaży zostały wykazane jako sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych oraz skorygowana została wartość wyłączeń przychodów ze sprzedaży między segmentami.

⁽²⁾ W Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniu Finansowym Spółka zmieniła przypisanie do segmentów spółek Zakład Energetyczny Plock – Centrum Handlowe sp. z o.o. oraz Zakład Energetyczny Toruń – ENERGOHANDEL sp. z o.o. W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym spółki te były przypisane do segmentu usługi, a w Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniu Finansowym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym są zaliczane do segmentu dystrybucji energii elektrycznej. W związku z tą zmianą tabela za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku przedstawia nowe umiejscowienie tych spółek zgodnie ze Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniem Finansowym.

⁽³⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako zysk (strata) z działalności operacyjnej (obliczony jako zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej danego segmentu operacyjnego za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy z danego segmentu operacyjnego, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej z danego segmentu operacyjnego oraz (iv) koszty finansowe z danego segmentu operacyjnego) skorygowany o amortyzację z danego segmentu operacyjnego (wykazaną w rachunku zysków i strat). Spółka definiuje i oblicza Skorygowaną EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych skorygowaną o wpływ zdarzeń jednorazowych dla poszczególnych segmentów operacyjnych. Kalkulacja Skorygowanej EBITDA została szczegółowo przedstawiona w punkcie „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólne Przyjęte Zasady Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie są zdefiniowane przez IASB i nie należy ich traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z IASB. Ponadto zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie mają jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA i Skorygowanej EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza je Spółka. W efekcie EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA przedstawione w niniejszym rozdziale, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA i Skorygowaną EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólne Przyjęte Zasady Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”.

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Rok zakończony 31 grudnia 2010

	Dystrybucja energii elektrycznej ⁽¹⁾⁽²⁾		Sprzedaż ⁽¹⁾		Wytwarzanie		Usługi ⁽²⁾	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność skonsolidowana ogółem
		Elektrociepłownie		Odnawialne źródła energii		Elektrownie systemowe					
		(mln PLN)									
Przychody											
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	3 151,0*		5 117,0*	138,6	321,7	685,5	19,7*	34,3	9 467,8	-	9 467,8
Sprzedaż między segmentami	71,5*		529,0*	28,4	258,6	174,4	160,9*	104,7	1 327,5*	(1 327,5)*	0,0
Przychody segmentu ogółem	3 222,5*		5 646,0*	167,0	580,2	859,9	180,6*	138,9	10 795,2*	(1 327,5)*	9 467,8
Zysk/strata z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami/kosztami finansowymi.....	159,4*		218,4	2,4	446,7	41,8	(1,5)*	(20,0)	847,3	(31,1)	816,2
Przychody/koszty finansowe netto.....	(74,5)*		32,1	1,9	13,5	(3,6)	0,5*	384,9	354,7	(375,9)	(21,2)
Udział w wyniku jednostki stowarzyszonej.....	-		-	-	-	-	-	-	-	0,7	0,7
Zysk/strata przed opodatkowaniem.....	84,8*		250,5	4,3	460,2	38,2	(0,9)*	364,9	1 202,0	(406,4)	795,6
Podatek dochodowy	21,0*		51,2	6,5	87,9	6,5	(0,1)*	(2,8)	170,2	0,8	171,0
Strata za rok obrotowy na działalności zaniechanej	-		-	-	-	-	-	(0,4)	(0,4)	-	(0,4)
Zysk/strata netto za okres	63,8*		199,3	(2,2)	372,4	31,7	(0,9)*	367,3	1 031,4	(407,2)	624,2
EBITDA ⁽³⁾	653,6*		242,7	10,2	483,6	97,2	2,5*	(0,8)	1 488,9	(81,3)	1 407,6
Skorygowana EBITDA ⁽³⁾	750,9*		245,1*	19,5*	491,3*	175,5*	2,5*	(0,8)*	1 684,0*	(81,4)*	1 602,6*

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniu Finansowym Spółka zmieniła sposób prezentacji przychodów i kosztów związanych ze sprzedażą usług dystrybucyjnej energii elektrycznej odbiorcom końcowym w segmencie sprzedaży. W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka prezentowała te koszty i przychody w segmencie sprzedaży w szuku rozstawnym, natomiast w tabeli są one kompensowane. W związku z tą zmianą w tabelach za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku przychody segmentu dystrybucyjnego w tytułu sprzedaży usług dystrybucyjnej energii elektrycznej do segmentu sprzedaży zostały wykazane jako sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych oraz skorygowana została wartość wyłączeń przychodów ze sprzedaży między segmentami.

⁽²⁾ W Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniu Finansowym Spółka zmieniła przypisanie do segmentów spółek Zakład Energetyczny Plock – Centrum Handlowe sp. z o.o. oraz Zakład Energetyczny Toruń – ENERGOHANDEL sp. z o.o. W Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym spółki te były przypisane do segmentu usługi, a w Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniu Finansowym są zaliczane do segmentu dystrybucyjnej energii elektrycznej. W związku z tą zmianą tabela za rok zakończony 31 grudnia 2010 roku przedstawia nowe umiejscowienie tych spółek zgodnie ze Skróconym Śródrocznym Sprawozdaniem Finansowym.

⁽³⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako zysk/(strata) z działalności operacyjnej z danego segmentu operacyjnego (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej danego segmentu operacyjnego za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy z danego segmentu operacyjnego, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej z danego segmentu operacyjnego oraz (iv) koszty finansowe z danego segmentu operacyjnego) skorygowany o amortyzację z danego segmentu operacyjnego (wykazaną w rachunku zysków i strat). Spółka definiuje i oblicza Skorygowaną EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych (skorygowaną o amortyzację z danego segmentu operacyjnego) skorygowaną o wpływ zdarzeń jednorazowych dla poszczególnych segmentów operacyjnych. Kalkulacja Skorygowanej EBITDA została szczegółowo przedstawiona w punkcie „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólne Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie są zdefiniowane przez MSSF i nie należy ich traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie mają jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA i Skorygowanej EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza je Spółka. W efekcie EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA przedstawione w niniejszym rozdziale, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA i Skorygowaną EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólne Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”.

Źródło: Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Dystrybucja

W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku udział segmentu dystrybucji w EBITDA Spółki wyniósł, odpowiednio, 74,8%, 60,3% i 46,4%.

Przychody segmentu dystrybucji wzrosły o 294,9 mln PLN, czyli o 8,7%, do 3.684,3 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 3.389,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał ze zwiększenia przychodów ze sprzedaży usług dystrybucyjnych odbiorcom końcowym o 10,6%, spowodowanego wzrostem wolumenu dystrybuowanej energii elektrycznej o 2,3%, przede wszystkim w grupach taryfowych A i B oraz wzrostem o 8,1% średniej ceny sprzedaży usługi dystrybucyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2012 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011, za sprawą wzrostu taryfy na usługi dystrybucji, zatwierdzonej przez Prezesa URE.

Przychody segmentu dystrybucji wzrosły o 166,9 mln PLN, czyli o 5,2%, do 3.389,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 3.222,5 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększenia przychodów ze sprzedaży usług dystrybucyjnych odbiorcom końcowym o 6,6%, spowodowanego wzrostem wolumenu dystrybuowanej energii elektrycznej o 1,6% (przy czym wzrost w grupach taryfowych A i B został częściowo skompensowany spadkiem wolumenu sprzedaży w grupach taryfowych C i G) oraz wzrostem o 5,0% średniej ceny sprzedaży usługi dystrybucyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010, za sprawą wzrostu taryfy na usługi dystrybucji, zatwierdzonej przez Prezesa URE.

Wytwarzanie

W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku udział segmentu wytwarzanie w EBITDA Spółki wyniósł, odpowiednio, 9,7%, 32,8% i 42,0%.

Przychody segmentu wytwarzanie spadły o 278,3 mln PLN, czyli o 15,2%, do 1.547,7 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 1.826,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z niższych o 22,5% przychodów z obrotu energią wytwarzaną w elektrowniach systemowych, głównie w związku z niższym wolumenem sprzedaży energii elektrycznej odkupionej od kontrahentów. Związane to było z wystąpieniem w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011 niższych cen na rynku hurtowym oraz niekorzystnych relacji pomiędzy cenami energii w kontraktacji rocznej, cenami „spot” i cenami na rynku bilansującym. Powyższe czynniki ograniczyły możliwość osiągnięcia dodatkowych korzyści z pracy wymuszonej, wynikających z zastosowania przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka polityki zakładającej odkupywanie kontraktów od swoich kontrahentów (ENERGA-OBRÓT) i powtórna sprzedaż tej samej energii elektrycznej na rynku bilansującym (w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 polityka ta była jeszcze częściowo realizowana). Ponadto na spadek przychodów segmentu wytwarzanie wpłynęły niższe o 24,4% przychody ze sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej ze odnawialnych źródeł, co było spowodowane głównie niższym o 25,4% wolumenem sprzedaży w związku z gorszymi warunkami hydrologicznymi w roku zakończonym 31 grudnia 2012 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011. W ślad za spadkiem wielkości sprzedanej energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych zmniejszyły się również przychody ze sprzedaży świadectw pochodzenia. Spadek ten został częściowo skompensowany wzrostem o 7,4% przychodów ze sprzedaży ciepła przez elektrociepłownie w roku zakończonym 31 grudnia 2012 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011, co było spowodowane wyższym o 1,8% wolumenem sprzedaży ciepła oraz wyższą o 5,5% średnią ceną sprzedaży ciepła w związku z wyższą taryfą.

Przychody segmentu wytwarzanie wzrosły o 218,9 mln PLN, czyli o 13,6%, do 1.826,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 1.607,1 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z wyższych o 54,0% przychodów z obrotu energią wytwarzaną w elektrowniach systemowych, głównie w związku z wyższym wolumenem sprzedaży energii elektrycznej odkupionej od kontrahentów. Związane to było z wystąpieniem w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku wyższych cen na rynku hurtowym oraz korzystnych relacji pomiędzy cenami energii w kontraktacji rocznej, cenami „spot” i cenami na rynku bilansującym. Powyższe czynniki umożliwiły osiągnięcie dodatkowych korzyści z pracy wymuszonej, wynikających z zastosowania przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka polityki zakładającej odkupywanie kontraktów od swoich kontrahentów i powtórna sprzedaż tej samej energii elektrycznej na rynku bilansującym. Wzrost ten został częściowo skompensowany spadkiem o 16,6% przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych, co było spowodowane zmniejszeniem o 21,1% wolumenu sprzedaży energii elektrycznej w związku z gorszymi warunkami hydrologicznymi w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 roku. W ślad za spadkiem wielkości sprzedanej energii zmniejszyły się przychody ze sprzedaży świadectw pochodzenia. Ponadto przychody ze sprzedaży ciepła przez elektrociepłownie zmniejszyły się o 9,4% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010, co było spowodowane niższym o 13,5% wolumenem sprzedaży ciepła, głównie za sprawą czynników meteorologicznych, częściowo skompensowanym wzrostem średniej ceny sprzedaży ciepła o 4,8%.

Sprzedaż

W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku udział segmentu sprzedaży w EBITDA Spółki wyniósł, odpowiednio, 16,2%, 11,0% i 17,2%.

Przychody segmentu sprzedaży wzrosły o 374,2 mln PLN, czyli o 5,5%, do 7.178,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 6.804,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał ze wzrostu przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym o 8,0%. W grupie klientów biznesowych (grupy taryfowe A, B, C) sprzedaż wzrosła o 9,7%, głównie dzięki pozyskaniu nowych odbiorców, przede wszystkim w grupach taryfowych A i B, zarówno jako efekt sprzedaży większego wolumenu energii elektrycznej (o 9,1%), jak i wzrostu średniej ceny energii elektrycznej (o 0,6%). Wzrost przychodów ze sprzedaży o 4,8% odnotowano także w grupie taryfowej G jako wypadkową wzrostu średniej ceny sprzedaży o 5,3% oraz niewielkiego spadku wolumenu sprzedaży (o 0,5%). Przychody ze sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym, w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2011, utrzymały się na zbliżonym poziomie, przy czym zanotowano w tym obszarze wzrost wolumenu sprzedaży energii elektrycznej o 6,0%, który został skompensowany spadkiem średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym o 5,9%. Wzrost wolumenu sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym osiągnięty był m.in. poprzez odsprzedaż nadwyżek energii elektrycznej, działań optymalizacyjnych oraz wzrost sprzedaży do klientów zagranicznych.

Przychody segmentu sprzedaży wzrosły o 1.158,4 mln PLN, czyli o 20,5%, do 6.804,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 5.646,0 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał ze wzrostu przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom końcowym, spowodowanego wzrostem wolumenu sprzedanej energii elektrycznej o 4,2% (w grupach taryfowych z wyłączeniem grupy taryfowej G wolumen sprzedaży wzrósł o 6,8%, głównie dzięki pozyskaniu nowych odbiorców w grupach taryfowych A i B, co zostało częściowo skompensowane spadkiem wolumenu sprzedaży w grupie taryfowej G o 2,0% przy jednoczesnym wzroście liczby klientów w tej grupie) oraz wzrostu przeciętnej ceny sprzedaży energii elektrycznej o 2,5% w roku zakończonym 31 grudnia 2011 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010, co było spowodowane wzrostem o 7,0% przeciętnej ceny sprzedaży energii elektrycznej w grupie taryfowej G oraz wzrostem o średnio 0,8% w pozostałych grupach taryfowych. W roku zakończonym 31 grudnia 2011 w porównaniu z rokiem zakończonym 31 grudnia 2010 przychody ze sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym wzrosły o 651,0 mln PLN, czyli o 76,4%, co było spowodowane wzrostem o 68,9% wolumenu sprzedaży i wzrostem o 4,4% średniej ceny sprzedaży na tym rynku. Wzrost wielkości sprzedaży energii elektrycznej uzyskaliśmy głównie dzięki podjęciu dodatkowych działań wspierających sprzedaż na rynku hurtowym polegających na poszukiwaniu możliwości otwierania pozycji na hurtowym rynku energii elektrycznej i zamykania jej z zyskiem, a także na poszukiwaniu arbitrażu pomiędzy rynkiem polskim a rynkami zagranicznymi – niemieckim i słowackim.

Usługi

Przychody segmentu usługi wzrosły o 101,3 mln PLN, czyli o 36,9%, do 376,1 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 274,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Wzrost ten wynikał z wyższych o 90% przychodów ze sprzedaży biomasy spółce ENERGA Elektrownie Ostrołęka, co było związane z wyższym o 61,2% zużyciem biomasy jako paliwa przez segment wytwarzanie.

Przychody segmentu usługi wzrosły o 94,2 mln PLN, czyli o 52,2%, do 274,8 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 180,6 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Wzrost ten wynikał z wyższych o 148,6% przychodów ze sprzedaży biomasy spółce ENERGA Elektrownie Ostrołęka, co było związane z wyższym o 6,9% zużyciem biomasy jako paliwa przez segment wytwarzanie.

Pozostałe

Przychody segmentu pozostałe spadły o 11,5 mln PLN, czyli o 9,6%, do 108,9 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku z 120,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z konsolidacji działalności teleinformatycznej w spółce ENERGA Informatyka i Technologie, przypisanej do segmentu usług.

Przychody segmentu pozostałe spadły o 18,5 mln PLN, czyli o 13,3%, do 120,4 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku z 138,9 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku. Spadek ten wynikał przede wszystkim z konsolidacji działalności teleinformatycznej w spółce ENERGA Informatyka i Technologie, przypisanej do segmentu usług.

Płynność i zasoby kapitałowe

Płynność

Naszymi głównymi źródłami płynności są środki pieniężne z działalności operacyjnej, ale także dywidendy i inne wypłaty otrzymywane ze spółek zależnych oraz zewnętrzne źródła finansowania. Na dzień 30 września 2013 roku środki pieniężne i ich ekwiwalenty wyniosły 2.306,8 mln PLN, a łączna kwota finansowania możliwa do wykorzystania przez nas na podstawie umów finansowych, których jesteśmy stroną, wyniosła około 2.878,0 mln PLN.

Zgodnie z naszą strategią zapotrzebowanie na kapitał obrotowy Spółki pokrywamy i planujemy pokrywać przede wszystkim ze środków własnych, a ewentualne krótkoterminowe niedobory kredytami obrotowymi zaciągany od podmiotów polskiego sektora bankowego. Zapotrzebowanie na kapitał obrotowy spółek z Grupy pokrywane jest na podstawie porozumienia zawartego między poszczególnymi spółkami z Grupy, Spółką i bankiem, na mocy którego spółki z Grupy, w ramach indywidualnie ustalonych limitów, mogą zaciągać kredyty bezpośrednio w bankach, na warunkach wynikających z umów ramowych podpisanych przez Spółkę z bankami komercyjnymi. Poziom naszego kapitału obrotowego netto obliczany jako nadwyżka aktywów obrotowych (rozumianych jako suma należności handlowych

i zapasów) nad zobowiązaniami krótkoterminowymi (tj. zobowiązaniami handlowymi), na dzień 30 września 2013 roku wyniósł 848,3 mln PLN oraz, odpowiednio, 1.187,8 mln PLN, 1.207,5 mln PLN i 1.017,0 mln PLN na dzień 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Poniższa tabela przedstawia wybrane wskaźniki charakteryzujące nasz kapitał obrotowy we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września			
	Rok zakończony 31 grudnia			
	2013	2012	2011	2010
	(%/dni)			
Udział należności z tytułu dostaw i usług w przychodach ze sprzedaży.....	14,9%	13,6%	14,6%	15,2%
Udział zapasów w przychodach	3,4%	3,4%	3,8%	3,3%
Udział zapasów w koszcie własnym sprzedaży	4,1%	4,0%	4,5%	3,9%
Udział zobowiązań z tytułu dostaw i usług w koszcie własnym sprzedaży.....	10,2%	7,4%	8,0%	9,1%
Udział kapitału obrotowego netto w przychodach	9,9%	10,6%	11,6%	10,7%
Wskaźnik cyklu regulowania należności ⁽¹⁾ (ang. DSO).....	54	50	53	56
Wskaźnik cyklu regulowania zobowiązań ⁽²⁾ (ang. DPO)	37	27	29	33

⁽¹⁾ Należności z tytułu dostaw i usług na koniec okresu/przychody * 365.

⁽²⁾ Zobowiązania z tytułu dostaw i usług na koniec okresu/koszt własny sprzedaży * 365.

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Poniższa tabela przedstawia wybrane mierniki płynności finansowej Grupy według stanu na wskazany dzień.

	Na dzień 30 września			
	Na dzień 31 grudnia			
	2013	2012	2011	2010
Wskaźnik płynności bieżącej ⁽¹⁾	2,08*	1,76	1,78	1,75
Wskaźnik płynności szybkiej ⁽²⁾	1,78*	1,50	1,48	1,49

⁽¹⁾ Wskaźnik płynności bieżącej obliczamy jako stosunek aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych.

⁽²⁾ Wskaźnik płynności szybkiej obliczamy jako stosunek środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz należności handlowych do zobowiązań krótkoterminowych.

* Wyższy poziom wskaźników płynności na dzień 30 września 2013 roku w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2012 roku wynikał z faktu, iż w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku wartość zobowiązań krótkoterminowych spadła w większym stopniu niż wartość aktywów obrotowych. Spadek wartości zobowiązań krótkoterminowych związany był przede wszystkim z niższym poziomem rezerw krótkoterminowych i zobowiązań inwestycyjnych oraz niższym saldem zadłużenia z tytułu kredytów obrotowych. Z kolei po stronie aktywów obrotowych zmniejszeniu uległ poziom zapasów oraz należności handlowych, co zostało częściowo skompensowane wzrostem salda środków pieniężnych oraz ich ekwiwalentów (głównie w związku z wpływem środków pieniężnych z tytułu emisji euroobligacji w ramach Programu Obligacji EMTN).

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Zasoby kapitałowe

Nasze główne potrzeby w zakresie płynności obejmują finansowanie naszej działalności operacyjnej i nakładów inwestycyjnych oraz terminową spłatę zobowiązań. Są one finansowane z własnych środków pieniężnych i ich ekwiwalentów oraz innych źródeł płynności, w tym kredytów i pożyczek, jak również środków uzyskanych z emisji obligacji.

W 2009 roku Spółka wspólnie z Union Investment TFI S.A. utworzyła fundusz ENERGA Trading SFIO jako narzędzie dedykowane wyłącznie spółkom Grupy do zarządzania nadwyżkami finansowymi. Wdrożona polityka inwestycyjna funduszu, oparta o skarbowe papiery wartościowe, listy zastawne i obligacje komercyjne o odpowiednim ratingu inwestycyjnym, pozwala traktować fundusz jako alternatywę do lokat bankowych. Wysoka płynność inwestycji oznacza, że uczestnik nie musi jednoznacznie określać czasu inwestycji i może decydować o tym w trakcie jej trwania, bez negatywnego wpływu na stopę zwrotu z portfela. Płynność aktywów funduszu zapewnia możliwość dokonywania wpłat i wypłat w każdym dniu wyceny, bez dodatkowych opłat. Fundusz umożliwi realizację zleceń sprzężonych, tj. regulowanie zobowiązań wobec innego uczestnika funduszu w formie transferu jednostek uczestnictwa pomiędzy rejestrarami bez konieczności ich umarzania. Wdrożono również procedurę umorzenia jednostek, dzięki której środki pochodzące z umorzenia jednostek

znajdują się na rachunku uczestnika już następnego dnia roboczego. Jednostki uczestnictwa funduszu ujmowane są jako ekwiwalent środków pieniężnych, według stanu na dzień 30 września 2013 roku wartość jednostek uczestnictwa funduszu wyniosła 669,6 mln PLN.

Na dzień Prospektu naszym głównym źródłem płynności są środki pieniężne z działalności operacyjnej. W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły odpowiednio: 1.489,6 mln PLN i 852,3 mln PLN. W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły odpowiednio: 1.334,7 mln PLN, 1.481,9 mln PLN i 1.179,2 mln PLN. Nasza zdolność do generowania przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej będzie uzależniona od naszych przyszłych wyników z działalności operacyjnej, które w znacznym stopniu zależą od ogólnych czynników ekonomicznych, konkurencyjnych i innych czynników, z których na wiele nie mamy wpływu.

Ponadto korzystamy przede wszystkim z następujących zewnętrznych źródeł finansowania dłużnego: (i) kredytów i pożyczek, w tym udzielonych przez międzynarodowe instytucje finansowe; (ii) emisji obligacji na rynku krajowym i zagranicznym; oraz (iii) leasingu finansowego, które jednak ze względu na ich wartość nie stanowią istotnego źródła finansowania naszej działalności.

W okresie objętym Sprawozdaniami Finansowymi znacząco zwiększyliśmy poziom naszych zobowiązań finansowych, z 1.086,7 mln PLN na dzień 31 grudnia 2010 roku, do poziomu odpowiednio: 1.954,2 mln PLN, 3.508,8 mln PLN i 5.309,3 mln PLN na dzień 31 grudnia 2011 roku i 2012 roku oraz 30 września 2013 roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim z pozyskania finansowania w związku z realizacją naszego programu inwestycyjnego w segmencie dystrybucji oraz akwizycji w segmencie OZE, co obejmowało przede wszystkim kredyt w wysokości 1.050,0 mln PLN udzielony przez Europejski Bank Inwestycyjny w 2009 roku, kredyt w wysokości 800,0 mln PLN udzielony przez Europejski Banku Odbudowy i Rozwoju w 2010 roku, kredyt w wysokości 200,0 mln PLN udzielony przez Nordycki Bank Inwestycyjny w 2010 roku. Kredyty bankowe uzupełniliśmy w 2012 roku wyemitowanymi obligacjami krajowymi w kwocie 1.000,0 mln PLN, a w 2013 roku euroobligacjami w kwocie 500,0 mln EUR.

Na dzień 30 września 2013 roku, bazując na wartościach nominalnych, wykorzystaliśmy 2.170,2 mln PLN, czyli 43,3% całości dostępnych linii kredytowych na ten dzień (tj. 5.014,2 mln PLN).

Informacje dotyczące oczekiwanych przez nas w przyszłości głównych potrzeb kapitałowych zamieszczono w punkcie „– Nakłady inwestycyjne” poniżej oraz w rozdziale „Opis działalności – Program inwestycyjny”. Opis ryzyk związanych z zewnętrznymi źródłami finansowania zamieszczono w rozdziale „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – Koszt obsługi naszego zadłużenia oraz naruszenie naszych zobowiązań wynikających z umów finansowania mogą mieć istotny niekorzystny wpływ na Grupę”.

Na naszą sytuację finansową i płynność wpływa i nadal wpływać będzie szereg czynników, takich jak: (i) nasza zdolność do generowania przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej; (ii) poziom naszego zadłużenia i wysokość jego oprocentowania, co wpływa na koszty finansowe; (iii) obowiązujące stopy procentowe, wpływające na potrzeby związane z obsługą zadłużenia; (iv) zdolność do dalszego pozyskiwania finansowania dłużnego z banków i na krajowym oraz międzynarodowych rynkach kapitałowych; (v) intensywność dokonywanych przejęć i zakupów przedsiębiorstw; oraz (vi) potrzeby związane z nakładami kapitałowymi i projektami rozwojowymi.

Nie podlegamy ograniczeniom w zakresie wykorzystania naszych zasobów kapitałowych, które miały lub które mogłyby mieć, bezpośrednio lub pośrednio, istotny wpływ na naszą działalność operacyjną.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat struktury finansowania Grupy według stanu na dzień 30 września 2013 roku.

	Na dzień 30 września 2013 roku	
	(mln PLN)	(% pasywów)*
Kapitał własny.....	7.865,6	47,5
Zobowiązania długoterminowe	6.615,1	39,9
Zobowiązania krótkoterminowe	2.012,5	12,2
Zobowiązanie bezpośrednio związane z aktywami zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży.....	67,4	0,4
Suma pasywów	16.560,5	100,0

Źródło: Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Szczegółowe informacje na temat głównych źródeł finansowania zewnętrznego Grupy zostały zamieszczone w punkcie „– Zadłużenie” poniżej.

Przepływy pieniężne

Poniższa tabela przedstawia przepływy środków pieniężnych netto z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	<i>(mln PLN)</i>				
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej.....	1.489,6	852,3	1.334,7	1.481,9	1.179,2
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej.....	(2.297,7)	(1.248,0)	(1.803,1)	(2.003,7)	(1.003,3)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej.....	1.120,5	(64,6)	742,3	616,5	620,6
Zwiększenie/(zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	312,4	(460,3)	273,8	94,7	796,5
Środki pieniężne na początek okresu.....	2.029,4	1.755,5	1.755,5	1.660,8	864,4
Środki pieniężne na koniec okresu	2.341,8	1.295,2	2.029,4	1.755,5	1.660,8

Źródło: Sprawozdania Finansowe.

Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej

Poniższa tabela przedstawia przepływy środków pieniężnych netto z działalności operacyjnej we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	<i>(mln PLN)</i>				
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej					
Zysk/(strata) brutto	815,5	677,5	626,3	899,2	795,6
Zysk/(strata) brutto z działalności zaniechanej oraz zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(5,8)	15,2	(3,4)*	-	0,4*
Korekty o pozycje:.....	913,4	418,5	1.026,7*	786,9	667,8*
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	0,5	0,2	0,2	(1,1)	(0,7)
Zyski (strata) z tytułu różnic kursowych	5,1	(0,2)	(0,2)	0,3	0,0
Amortyzacja	568,2	533,8	723,2	656,8	591,4
Odsetki i dywidendy netto.....	134,0	90,5	130,7	73,7	39,2
(Zysk)/strata na działalności inwestycyjnej.....	136,5	136,3	172,4	(2,1)	64,8
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu należności	217,9	45,5	25,1	(72,7)	(360,0)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zapasów.....	80,0	32,1	19,1	(83,8)	(26,3)
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	62,1	(205,9)	(168,8)	(57,4)	351,4
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(109,6)	(115,6)	5,9	4,1	(25,5)
Zmiana stanu rezerw	(220,0)	(53,9)	87,5	225,0	29,8
Pozostałe	38,6	(44,2)	31,6*	44,1	3,7*
Podatek dochodowy zapłacony	(233,5)	(258,9)	(315,0)	(204,2)	(284,6)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej.....	1.489,6	852,3	1.334,7	1.481,9	1.179,2

* Wartości skorygowane w związku z wyodrębnieniem pozycji „Zysk/(strata) brutto z działalności zaniechanej oraz zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży”.

Źródło: Sprawozdania Finansowe. * Spółka (dane niezbadane).

Okresy 9 miesięcy zakończone 30 września 2013 i 2012 roku

W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku wykazaliśmy przepływy środków pieniężnych netto z działalności operacyjnej w kwocie, odpowiednio, 1.489,6 mln PLN i 852,3 mln PLN.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 1.489,6 mln PLN. Zysk brutto za ten rok wyniósł 815,5 mln PLN. Główne korekty objęły: (i) dodanie amortyzacji w kwocie 568,2 mln PLN, zmiany stanu należności w kwocie 217,9 mln PLN (wynikającej głównie ze spadku należności z tytułu dostaw i usług), straty na działalności inwestycyjnej w kwocie 136,5 mln PLN (wynikającej głównie z odpisów na rzeczowe aktywa trwałe Elektrowni Ostrołęka B) odsetek i dywidend netto w kwocie 134,0 mln PLN, zmiany stanu zapasów w kwocie 80,0 mln PLN (wynikającej z niższego stanu świadectw pochodzenia oraz materiałów) i pozostałych korekt w wysokości 38,6 mln PLN (wynikających z kwoty zysków aktuarialnych z tytułu programów określonych świadczeń ujętych jako inne całkowite dochody); oraz (ii) odjęcie podatku dochodowego zapłaconego w kwocie 233,5 mln PLN, zmiany stanu rezerw w kwocie 220,0 mln PLN (związanej ze zmniejszeniem poziomu rezerw na obowiązkowe umorzenia świadectw pochodzenia oraz wykorzystaniem rezerw na sprawy sądowe) i zmiany stanu rozliczeń międzyokresowych w kwocie 109,6 mln PLN (wynikającej głównie z wyższej kwoty czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów związanych z podatkiem od nieruchomości).

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 852,3 mln PLN. Zysk brutto za ten rok wyniósł 677,5 mln PLN. Główne korekty objęły: (i) dodanie amortyzacji w kwocie 533,8 mln PLN, straty na działalności inwestycyjnej w kwocie 136,3 mln PLN (wynikającej z odpisów na rzeczowe aktywa trwałe związane z realizacją projektu Ostrołęka C, zakładającego budowę elektrowni o mocy około 1.000 MW, w wyniku decyzji o zawieszeniu inwestycji), odsetek i dywidend netto w wysokości 90,5 mln PLN, zmiany stanu należności w kwocie 45,5 mln PLN (wynikającej ze spadku należności z tytułu dostaw i usług) i zmiany stanu zapasów w kwocie 32,1 mln PLN (wynikającej z niższego stanu świadectw pochodzenia skompensowanego częściowo wzrostem stanu towarów oraz produkcji w toku i półproduktów); oraz (ii) odjęcie podatku dochodowego zapłaconego w kwocie 258,9 mln PLN, zmiany stanu zobowiązań w kwocie 205,9 mln PLN (wynikającej głównie ze spadku zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz zobowiązań z tytułu podatków i ubezpieczeń społecznych), zmiany stanu rozliczeń międzyokresowych w kwocie 115,6 mln PLN (wynikającej z wyższej kwoty czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów związanych z podatkiem od nieruchomości), zmiany stanu rezerw w kwocie 53,9 mln PLN (związanej ze zmniejszeniem poziomu rezerw na obowiązkowe umorzenia świadectw pochodzenia, co zostało częściowo skompensowane wzrostem stanu rezerw aktuarialnych) i pozostałych korekt w kwocie 44,2 mln PLN (wynikających z kwoty zysków aktuarialnych z tytułu programów określonych świadczeń ujętych jako inne całkowite dochody).

Lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku

W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku wykazaliśmy przepływy środków pieniężnych netto z działalności operacyjnej w kwocie, odpowiednio, 1.334,7 mln PLN, 1.481,9 mln PLN i 1.179,2 mln PLN.

W roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 1.334,7 mln PLN. Zysk brutto za ten rok wyniósł 626,3 mln PLN. Główne korekty objęły: (i) dodanie amortyzacji w kwocie 723,2 mln PLN, straty na działalności inwestycyjnej w kwocie 172,4 mln PLN (wynikającej z odpisów na rzeczowe aktywa trwałe związane z realizacją projektu Ostrołęka C, zakładającego budowę elektrowni o mocy około 1.000 MW, w wyniku decyzji o zawieszeniu inwestycji), odsetek i dywidend netto w wysokości 130,7 mln PLN zmiany stanu rezerw w kwocie 87,5 mln PLN (wynikającej ze wzrostu rezerw na nagrody jubileuszowe spowodowanego w znacznej mierze spadkiem stopy dyskontowej), pozostałe korekty w wysokości 28,2 mln PLN (wynikające głównie z kwoty zysków aktuarialnych z tytułu programów określonych świadczeń ujętych jako inne całkowite dochody), zmniejszenia stanu należności w kwocie 25,1 mln PLN (wynikającego ze spadku należności z tytułu podatku VAT) i zmniejszenia stanu zapasów w wysokości 19,1 mln PLN (wynikającego z niższego stanu zapasów świadectw pochodzenia) oraz (ii) odjęcie podatku dochodowego zapłaconego w kwocie 315,0 mln PLN i zmniejszenia stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek w kwocie 168,8 mln PLN (wynikającego ze spadku zobowiązań z tytułu podatków, wynagrodzeń oraz innych zobowiązań niefinansowych).

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 1.481,9 mln PLN. Zysk brutto za ten rok wyniósł 899,2 mln PLN. Główne korekty objęły: (i) dodanie amortyzacji w kwocie 656,8 mln PLN, zmiany stanu rezerw w wysokości 225,0 mln PLN (wynikające ze wzrostu rezerw aktuarialnych w związku ze zmianą założeń aktuarialnych oraz wzrostu rezerwy z tytułu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia), odsetek i dywidend netto w wysokości 73,7 mln PLN i pozostałe korekty w kwocie 44,1 mln PLN (wynikające z kwoty zysków aktuarialnych z tytułu programów określonych świadczeń ujętych jako inne całkowite dochody); oraz (ii) odjęcie podatku dochodowego zapłaconego w wysokości 204,2 mln PLN, zwiększenia stanu zapasów w wysokości 83,8 mln PLN (wynikającego z wyższego stanu świadectw pochodzenia), zwiększenia stanu należności w wysokości 72,7 mln PLN (wynikającego ze wzrostu należności z tytułu dostaw i usług, co było spowodowane wyższą sprzedażą energii elektrycznej) i zmniejszenia stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek w wysokości 57,4 mln PLN (wynikającego ze spadku zobowiązań z zakupu świadectw pochodzenia w celu ich umorzenia).

W roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku środki pieniężne netto z działalności operacyjnej wyniosły 1.179,2 mln PLN. Zysk brutto za ten rok wyniósł 795,6 mln PLN. Główne korekty objęły: (i) dodanie amortyzacji w kwocie 591,4 mln PLN, zwiększenia stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek w wysokości 351,4 mln PLN (wynikającego ze wzrostu zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z zakupu świadectw pochodzenia w celu ich umorzenia, zobowiązań z tytułu otrzymanych zaliczek oraz zobowiązań z tytułu wynagrodzeń),

straty na działalności inwestycyjnej w wysokości 64,8 mln PLN (wynikającej głównie z odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych Elektrociepłowni Ostrołęka A), odsetek i dywidend, netto w wysokości 39,2 mln PLN i zmiany stanu rezerw w wysokości 29,8 mln PLN (wynikającej z utworzenia rezerw na restrukturyzację, w tym przede wszystkim rezerwy na odprawy dla pracowników odchodzących w ramach programów i zasad indywidualnych odejść); oraz (ii) odjęcie zwiększenia stanu należności w wysokości 360,0 mln PLN (wynikającego ze wzrostu należności z tytułu dostaw i usług związanego ze wzrostem przychodów ze sprzedaży oraz wzrostu należności z tytułu podatku VAT), podatku dochodowego zapłaconego w wysokości 284,6 mln PLN, zmiany stanu rozliczeń międzyokresowych w wysokości 25,5 mln PLN (wynikającej z wyższego stanu krótkoterminowych czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów) i zwiększenia stanu zapasów w wysokości 26,3 mln PLN (wynikającego ze zwiększenia stanu zapasów świadectw pochodzenia oraz zmniejszenia stanu materiałów).

Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej

Poniższa tabela przedstawia przepływy środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>					
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej					
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	18,3	16,6	18,4	13,0	31,8
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(1.116,6)	(1.257,8)	(1.817,2)	(1.469,4)	(1.072,2)
Sprzedaż udziałów w jednostce stowarzyszonej	-	8,1	8,1	-	-
Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych	31,0	11,4	16,3	58,3	36,4
Nabycie pozostałych aktywów finansowych	(20,4)	(26,0)	(26,8)	(0,3)	(0,5)
Inwestycje w nieruchomości	-	-	-	(4,1)	-
Sprzedaż jednostki zależnej	1,5	-	-	-	-
Nabycie udziałów w jednostkach wycenianych metodą praw własności	-	-	-	(2,8)	-
Nabycie jednostki zależnej, po potrąceniu przyjętych środków pieniężnych	(1.212,3)	(0,5)	(2,8)	(601,1)	(5,5)
Dywidendy otrzymane	0,1	0,1	0,1	1,6	1,3
Odsetki otrzymane	0,8	0,3	0,8	0,9	4,2
Pozostałe	-	-	-	-	1,2
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2.297,7)	(1.248,0)	(1.803,1)	(2.003,7)	(1.003,3)

Źródło: Sprawozdania Finansowe.

Z uwagi na systemy sprawozdawczości przyjęte w Grupie, przedstawione poniżej dane dotyczące przepływów pieniężnych związanych z nakładami poniesionymi na poszczególne projekty inwestycyjne nie uwzględniają wyłączeń transakcji wewnątrzgrupowych.

Okresy 9 miesięcy zakończone 30 września 2013 i 2012 roku

W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku wykazaliśmy wypływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w kwocie odpowiednio 2.297,7 mln PLN i 1.248,0 mln PLN.

Wypływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 był przede wszystkim związany z wydatkami związanymi z nabyciem udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.) (819,4 mln PLN), nabyciem polskich aktywów od DONG Energy Wind Power A/S (355,2 mln PLN) oraz nabyciem spółki Ciepło Kaliskie sp. z o.o. (46,2 mln PLN). Wydatki związane z tymi transakcjami zostały pomniejszone o środki pieniężne przejęte w ramach transakcji (łącznie 34,2 mln PLN). Ponadto na wypływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej wpływ miało nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych za kwotę 1.116,6 mln PLN, głównie w związku z (i) nakładami w segmencie dystrybucji, które wyniosły 842,3 mln PLN i obejmowały przede wszystkim (a) rozbudowę sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców (435,1 mln PLN); (b) modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw (236,8 mln PLN); (c) rozbudowę i modernizację sieci w związku z przyłączaniem OZE (39,2 mln PLN); (d) wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych (81,5 mln PLN); (ii) nakładami w segmencie wytwarzania, które wyniosły 166,4 mln PLN i obejmowały przede wszystkim (a) budowę nowego

źródła ciepła dla miasta Ostrołęka poprzez uciepłownienie Elektrowni Ostrołęka B (38,1 mln PLN); (b) budowę i uruchomienie bloku energetycznego wytwarzającego energię elektryczną i ciepłą o mocy 25 MW w Elblągu (37,7 mln PLN); (c) modernizację ESP Żydowo (18,3 mln PLN); (d) przygotowanie projektu budowy stopnia wodnego na Wiśle z elektrownią wodną o mocy około 70 MW (Projekt Wisła) (10,3 mln PLN); (e) przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Grudziądzu (4,6 mln PLN); (f) przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Gdańsku (2,8 mln PLN). Wpływ środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku został częściowo skompensowany wpływami ze sprzedaży pozostałych aktywów finansowych (31,0 mln PLN) oraz wpływem środków pieniężnych w związku ze sprzedażą rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, głównie w postaci majątku sieciowego (18,3 mln PLN).

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 był przede wszystkim związany z nabyciem rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych za kwotę 1.257,8 mln PLN, głównie w związku z (i) nakładami inwestycyjnymi poniesionymi w segmencie dystrybucji energii elektrycznej, które wyniosły 891,7 mln PLN i obejmowały przede wszystkim rozbudowę sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców (449,0 mln PLN), modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw (327,8 mln PLN), wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych (33,0 mln PLN), rozbudowę i modernizację sieci w związku z przyłączaniem OZE (17,8 mln PLN); oraz (ii) nakładami inwestycyjnymi poniesionymi w segmencie wytwarzania, które wyniosły 222,3 mln PLN i obejmowały przede wszystkim przygotowanie projektu budowy bloku opalanego węglem kamiennym o mocy 1000 MW w Ostrołęce (68,6 mln PLN), budowę i uruchomienie bloku energetycznego wytwarzającego energię elektryczną i ciepłą o mocy 25 MW w Elblągu (69,2 mln PLN), modernizację ESP Żydowo (10,9 mln PLN), przygotowanie projektu budowy stopnia wodnego na Wiśle z elektrownią wodną o mocy około 70 MW (Projekt Wisła) (8,6 mln PLN), przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Grudziądzu (6,2 mln PLN), przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Gdańsku (19,1 mln PLN), budowę nowego źródła ciepła dla miasta Ostrołęka poprzez uciepłownienie Elektrowni Ostrołęka B (2,0 mln PLN). Wpływ środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 został częściowo skompensowany wpływem środków pieniężnych w związku ze sprzedażą rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych (16,6 mln PLN), sprzedażą pozostałych aktywów finansowych (11,4 mln PLN) oraz w związku ze sprzedażą udziałów w jednostce stowarzyszonej (8,1 mln PLN).

Lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku

W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku wykazaliśmy wpływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w kwocie, odpowiednio, 1.803,1 mln PLN, 2.003,7 mln PLN i 1.003,3 mln PLN.

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku był przede wszystkim związany z nabyciem rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych za kwotę 1.817,2 mln PLN, głównie w związku z (i) nakładami inwestycyjnymi poniesionymi w segmencie dystrybucji energii elektrycznej, które wyniosły 1.363,6 mln PLN i obejmowały przede wszystkim rozbudowę sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców (652,7 mln PLN), modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw (480,6 mln PLN), wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych (55,2 mln PLN), rozbudowę i modernizację sieci w związku z przyłączaniem OZE (28,4 mln PLN); oraz (ii) nakładami inwestycyjnymi poniesionymi w segmencie wytwarzania, które wyniosły 414,7 mln PLN i obejmowały przede wszystkim przygotowanie projektu budowy bloku opalanego węglem kamiennym o mocy 1000 MW w Ostrołęce (109,7 mln PLN) (projekt został wstrzymany we wrześniu 2012 roku), budowę i uruchomienie opalanego biomasą bloku energetycznego wytwarzającego energię elektryczną i ciepłą o mocy 25 MW w Elblągu (103,0 mln PLN), modernizację ESP Żydowo (34,5 mln PLN), budowę nowego źródła ciepła dla miasta Ostrołęka poprzez uciepłownienie Elektrowni Ostrołęka B (29,8 mln PLN), przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Gdańsku (19,6 mln PLN), przygotowanie projektu budowy stopnia wodnego na Wiśle z elektrownią wodną o mocy około 70 MW (Projekt Wisła) (9,3 mln PLN), przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Grudziądzu (9,3 mln PLN). Ponadto w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku odnotowaliśmy wpływ środków pieniężnych związanych z lokatami terminowymi (26,8 mln PLN). Wpływ środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku został częściowo skompensowany wpływem środków pieniężnych w związku ze sprzedażą rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, głównie majątku sieciowego (18,4 mln PLN) oraz wpływem środków pieniężnych w związku ze zbyciem akcji w spółce Towarowa Giełda Energii S.A. (11,2 mln PLN) oraz ze zbyciem akcji w spółce stowarzyszonej Przedsiębiorstwo Produkcji Strunobetonowych Żerdzi Wirowanych WIRBET S.A. (8,1 mln PLN).

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku był przede wszystkim związany z nabyciem rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w kwocie 1.469,4 mln PLN, głównie w związku z (i) nakładami inwestycyjnymi poniesionymi w segmencie dystrybucji energii elektrycznej, które wyniosły 1.209,8 mln PLN i obejmowały przede wszystkim rozbudowę sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców (509,9 mln PLN), modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw (480,7 mln PLN), rozbudowę i modernizację sieci w związku z przyłączaniem OZE (32,1 mln PLN), wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych (18,3 mln PLN); oraz (ii) nakładami inwestycyjnymi poniesionymi w segmencie wytwarzania, które wyniosły 200,7 mln PLN i obejmowały przede wszystkim przygotowanie projektu budowy bloku opalanego węglem kamiennym o mocy 1000 MW w Ostrołęce (71,7 mln PLN), budowę pozamłynowej instalacji podawania biomasy w Elektrowni Ostrołęka B (33,4 mln PLN), budowę i uruchomienie opalanego biomasą bloku energetycznego wytwarzającego energię elektryczną i ciepłą o mocy 25 MW w Elblągu (29,3 mln PLN), przygotowanie projektu budowy stopnia wodnego na Wiśle z elektrownią wodną o mocy około 70

MW (Projekt Wisła) (7,8 mln PLN), przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Grudziądzu (7,4 mln PLN), przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Gdańsku (4,2 mln PLN), budowę nowego źródła ciepła dla miasta Ostrołęka poprzez ucieplenie Elektrowni Ostrołęka B (0,7 mln PLN). Ponadto w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku ponieśliśmy wydatki związane z nabyciem jednostek zależnych w kwocie 601,1 mln PLN, co było głównie spowodowane nabyciem od Skarbu Państwa akcji w spółkach ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka. Wyływ środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku został częściowo skompensowany wpływem środków pieniężnych w związku ze sprzedażą pozostałych aktywów finansowych (58,3 mln PLN), co było głównie związane ze sprzedażą udziałów i akcji w spółkach Biogaz Inwestor sp. z o.o. i Anwil S.A. oraz wpływem środków pieniężnych związanym ze sprzedażą rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, głównie w postaci majątku sieciowego (13,0 mln PLN).

Wyływ środków pieniężnych netto z działalności inwestycyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku był przede wszystkim związany z nabyciem rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych w kwocie 1.072,2 mln PLN, głównie w związku z (i) nakładami inwestycyjnymi poniesionymi w segmencie dystrybucji energii elektrycznej, które wyniosły 997,9 mln PLN i obejmowały przede wszystkim rozbudowę sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców (497,1 mln PLN), modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw (286,8 mln PLN), rozbudowę i modernizację sieci w związku z przyłączaniem OZE (15,8 mln PLN), wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych (3,4 mln PLN) oraz (ii) nakładami inwestycyjnymi poniesionymi w segmencie wytwarzania, które wyniosły 179,1 mln PLN i obejmowały przede wszystkim przygotowanie projektu budowy bloku opalanego węglem kamiennym o mocy 1000 MW w Ostrołęce (52,7 mln PLN), modernizację ESP Żydowo (27,2 mln PLN), przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Grudziądzu (5,7 mln PLN), budowę i uruchomienie opalanego biomasą bloku energetycznego wytwarzającego energię elektryczną i ciepłą o mocy 25 MW w Elblągu (2,3 mln PLN), przygotowanie projektu budowy stopnia wodnego na Wiśle z elektrownią wodną o mocy około 70 MW (Projekt Wisła) (2,2 mln PLN), które zostały skorygowane zmianą stanu zobowiązań inwestycyjnych (96,2 mln PLN). Wyływ środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku został częściowo skompensowany wpływem środków pieniężnych w związku ze sprzedażą pozostałych aktywów finansowych w kwocie 36,4 mln PLN, co było głównie związane ze sprzedażą akcji w spółce Toruńska Energetyka Cergia S.A. oraz sprzedażą rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, głównie w postaci majątku sieciowego (31,8 mln PLN).

Środki pieniężne netto z działalności finansowej

Poniższa tabela przedstawia przepływy środków pieniężnych netto z działalności finansowej we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej					
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	2.088,7	-	1.066,0	-	-
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(6,6)	(1,0)	(1,4)	(8,7)	(9,0)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	4,6	717,9	738,9	948,4	1.048,8
Splata pożyczek/kredytów	(328,1)	(19,3)	(258,3)	(30,4)	(259,9)
Dywidendy wypłacone	(497,2)	(653,8)	(653,9)	(189,4)	(114,6)
Odsetki zapłacone	(139,5)	(108,2)	(148,9)	(99,5)	(39,5)
Pozostałe	(1,4)	(0,2)	(0,1)	(3,9)	(5,3)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	1.120,5	(64,6)	742,3	616,5	620,6

Źródło: Sprawozdania Finansowe.

Okresy 9 miesięcy zakończone 30 września 2013 i 2012 roku

W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku wykazaliśmy, odpowiednio, wpływ oraz wyływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w kwocie, odpowiednio, 1.120,5 mln PLN i 64,6 mln PLN.

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku był związany z wpływem środków pieniężnych z tytułu emisji euroobligacji w ramach Programu Obligacji EMTN w kwocie 2.088,7 mln PLN stanowiącej równowartość 500,0 mln EUR. Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku został częściowo skompensowany przede wszystkim wpływem środków pieniężnych w związku z (i) wypłatą przez Grupę dywidendy za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2012 roku w wysokości 497,2 mln PLN; (ii) dokonaną spłatą kredytów i pożyczek w łącznej kwocie 328,1 mln PLN obejmującą przede wszystkim częściową spłatą Kredytu EBOiR 2010 (87,5 mln PLN), Kredytu EBI 2009 (38,6 mln PLN), kredytów inwestycyjnych udzielonych przez NORDEA Bank Polska S.A. z przeznaczeniem na realizację inwestycji

w spółkach ENERGA Kogeneracja oraz ENERGA Hydro (37,5 mln PLN), Kredytu NIB 2010 (10,8 mln PLN), pożyczki udzielonej przez NFOŚiGW (4,0 mln PLN) i kredytów obrotowych oraz (iii) zapłaconymi odsetkami w kwocie 139,5 mln PLN, w tym odsetkami od obligacji wyemitowanych w ramach Programu Obligacji Krajowych (44,4 mln PLN), Kredytu EBI 2009 (31,3 mln PLN), Kredytu EBOiR 2010 (31,0 mln PLN), Kredytu NIB 2010 (7,3 mln PLN) oraz kredytów inwestycyjnych udzielonych przez NORDEA Bank Polska S.A. z przeznaczeniem na realizację inwestycji w spółkach ENERGA Kogeneracja oraz ENERGA Hydro (7,3 mln PLN).

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku był przede wszystkim związany z (i) wypłatą przez Grupę dywidendy za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2011 roku w wysokości 653,8 mln PLN oraz (ii) zapłaconymi odsetkami w kwocie 108,2 mln PLN, w tym odsetkami od Kredytu EBI 2009 (44,8 mln PLN), Kredytu EBOiR 2010 (39,6 mln PLN) oraz Kredytu NIB 2010 (9,8 mln PLN). Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2012 roku został częściowo skompensowany wpływem środków pieniężnych w związku z zaciągnięciem kredytów i pożyczek w kwocie 717,9 mln PLN (głównie w związku z uruchomieniem kolejnej transzy Kredytu EBOiR 2010 (150,0 mln PLN), wpływami z kredytów inwestycyjnych udzielonych przez NORDEA Bank Polska S.A. z przeznaczeniem na realizację inwestycji w spółkach ENERGA Kogeneracja oraz ENERGA Hydro (108,6 mln PLN), wpływami z kredytu udzielonego przez Pekao S.A. związanego z realizacją programu inwestycyjnego w ENERGA Elektrownie Ostrołęka (33,0 mln PLN) oraz wpływami pochodzącymi z zaciągniętych kredytów obrotowych).

Lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku

W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku wykazaliśmy wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w kwocie odpowiednio 742,3 mln PLN, 616,5 mln PLN i 620,6 mln PLN.

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku był przede wszystkim związany z emisją obligacji w ramach Programu Obligacji Krajowych (1.000,0 mln PLN), uruchomieniem finansowania w formie kredytów w kwocie 738,9 mln PLN (głównie w związku z wpływami z kredytów inwestycyjnych udzielonych przez NORDEA Bank Polska S.A. z przeznaczeniem na realizację inwestycji w spółkach ENERGA Kogeneracja oraz ENERGA Hydro (164,7 mln PLN), uruchomieniem kolejnej transzy Kredytu EBOiR 2010 (150,0 mln PLN), kredytu udzielonego przez Pekao S.A. związanego z realizacją programu inwestycyjnego w ENERGA Elektrownie Ostrołęka (33,0 mln PLN) oraz wpływami pochodzącymi z zaciągniętych kredytów obrotowych) oraz emisją obligacji nabytych przez PKO BP S.A. z przeznaczeniem na inwestycje w ENERGA Elektrownie Ostrołęka (66,0 mln PLN). Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku został częściowo skompensowany wpływem środków pieniężnych w związku z (i) dokonaną spłatą kredytów i pożyczek w kwocie 258,3 mln PLN obejmującą przede wszystkim spłatę zaciągniętych w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku kredytów obrotowych (226,4 mln PLN), częściową spłatę Kredytu EBI 2009 (12,9 mln PLN) oraz pożyczki udzielonej przez NFOŚiGW (8,0 mln PLN); oraz (ii) wypłatą przez Grupę dywidendy za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2012 roku w wysokości 653,9 mln PLN oraz (iii) zapłaconymi odsetkami w kwocie 148,9 mln PLN, w tym odsetkami od Kredytu EBI 2009 (59,3 mln PLN), Kredytu EBOiR 2010 (53,2 mln PLN), Kredytu NIB 2010 (13,0 mln PLN), kredytów obrotowych (11,3 mln PLN) oraz kredytów inwestycyjnych udzielonych przez NORDEA Bank Polska S.A. z przeznaczeniem na realizację inwestycji w spółkach ENERGA Kogeneracja oraz ENERGA Hydro (7,9 mln PLN).

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku był przede wszystkim związany z zaciągnięciem finansowania na nasz program inwestycyjny w segmencie dystrybucji energii elektrycznej w wysokości 870,0 mln PLN (głównie z uruchomieniem transz Kredytu EBI 2009 (420,0 mln PLN), Kredytu EBOiR 2010 (350,0 mln PLN), Kredytu NIB 2010 (100,0 mln PLN) oraz kredytu inwestycyjnego udzielonego przez NORDEA Bank Polska S.A. z przeznaczeniem na realizację inwestycji w spółce ENERGA Hydro (70,0 mln PLN). Wpływ środków pieniężnych z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku został częściowo skompensowany wpływem środków pieniężnych w związku z (i) dokonaną spłatą kredytów i pożyczek w kwocie 30,4 mln PLN obejmującą przede wszystkim częściową spłatę pożyczki udzielonej przez NFOŚiGW (8,0 mln PLN); (ii) wypłatą przez Grupę dywidendy za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2010 roku w wysokości 189,4 mln PLN oraz (iii) zapłaconymi odsetkami w kwocie 99,5 mln PLN, w tym odsetkami od Kredytu EBI 2009 (48,4 mln PLN), Kredytu EBOiR 2010 (24,4 mln PLN) oraz Kredytu NIB 2010 (8,9 mln PLN).

Wpływ środków pieniężnych netto z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku był przede wszystkim związany z zaciągnięciem finansowania na program inwestycyjny w segmencie dystrybucji energii elektrycznej w wysokości 1.030,0 mln PLN (głównie z uruchomieniem transz Kredytu EBI 2009 (630,0 mln PLN), Kredytu EBOiR 2010 (300,0 mln PLN) oraz Kredytu NIB 2010 (100,0 mln PLN). Wpływ środków pieniężnych z działalności finansowej w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku został częściowo skompensowany wpływem środków pieniężnych w związku z (i) dokonaną spłatą pożyczek i kredytów w kwocie 259,9 mln PLN (głównie spłatą kredytów obrotowych); (ii) wypłatą przez Grupę dywidendy za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2009 roku w wysokości 114,6 mln PLN oraz odsetkami zapłaconymi w kwocie 39,5 mln PLN (głównie odsetkami od Kredytu EBI 2009 (23,4 mln PLN) i Kredytu NIB 2010 (2,0 mln PLN)).

Zadłużenie**Zadłużenie finansowe**

Naszym głównym źródłem finansowania zewnętrznego są przede wszystkim zaciągnięte kredyty bankowe (w tym kredyty w rachunku bieżącym) i pożyczki, przeprowadziliśmy również emisję obligacji na rynku krajowym i zagranicznym. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz latach 2010-2012 główna część naszego zewnętrznego finansowania dłużnego została zaciągnięta w związku z finansowaniem programu inwestycji realizowanym w segmencie dystrybucji, obejmującym przede wszystkim rozbudowę sieci dystrybucyjnej w związku z przyłączaniem nowych odbiorców, modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw, rozbudowę i modernizację sieci dystrybucyjnej w związku z przyłączaniem OZE oraz wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych (zobacz „– Nakłady inwestycyjne”, poniżej).

Poniższa tabela przedstawia wybrane informacje na temat naszego krótko- i długoterminowego zadłużenia z tytułu kredytów, pożyczek, obligacji i leasingu finansowego według stanu na wskazany dzień.

	Stan na dzień 30 września 2013 roku
	<i>(mln PLN)</i>
Krótkoterminowe zadłużenie finansowe (w tym bieżąca część zadłużenia długoterminowego)	339,2
Długoterminowe zadłużenie	4.970,1
Razem	5.309,3

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Nasze umowy kredytowe, umowy pożyczki oraz warunki emisji obligacji zawierają liczne zobowiązania ogólne i finansowe, które musimy spełniać, w tym dotyczące utrzymania określonych poziomów wybranych wskaźników, które mają na celu monitorowanie naszego zadłużenia. Opis naszych istotnych umów finansowania przedstawiono w rozdziale „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowe”.

Poniższa tabela przedstawia nasze zadłużenie netto (obliczane jako oprocentowane kredyty i pożyczki, wyemitowane obligacje i papiery dłużne, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych) oraz wskaźnik dźwigni finansowej (obliczany jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitału własnego powiększonego o zadłużenie netto) według stanu na wskazane dni.

	Stan na 30 września 2013	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
	<i>(mln PLN)</i>			
Oprocentowane kredyty i pożyczki	2.095,7	2.415,8	1.949,2	1.074,7
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	3.206,0	1.079,2	-	1,7
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego*	7,6	13,8	5,0	10,3
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(2.306,8)	(2.069,1)	(1.777,3)	(1.683,6)
Zadłużenie netto*	3.002,5	1.439,7	176,9	(596,9)
Kapitał własny	7.865,6	7.718,5	7.885,5	7.913,6
Kapitał i zadłużenie netto*	10.868,1	9.158,2	8.062,4	7.316,7
Wskaźnik dźwigni finansowej*	0,28	0,16	0,02	(0,08)

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Poniższa tabela przedstawia profil zapadalności naszego zadłużenia finansowego z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji (w wartościach nominalnych zapadalnego zadłużenia) według stanu na dzień 30 września 2013 roku.

Rok	Wartość zadłużenia w mln PLN	
	Zaciągnięte kredyty i pożyczki	Wyemitowane obligacje
2013	74,5	0,0
2014	297,9	11,1
2015	373,1	11,1
2016	228,9	11,1
2017	228,8	11,1
2018	228,8	11,2
2019	145,5	1.010,4
2020	144,8	2.108,2
2021	144,6	0,0
2022	97,5	0,0
2023	85,7	0,0
2024	85,7	0,0
2025	34,3	0,0

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Zobowiązania umowne

Poniższa tabela przedstawia, według stanu na dzień 30 września 2013 roku, nasze zobowiązania umowne według daty wymagalności na podstawie umownych niezdyktowanych płatności (według wartości nominalnej, włączając płatności z tytułu ewentualnych odsetek).

	Razem	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat
	<i>(mln PLN)</i>				
Oprocentowane kredyty i pożyczki.....	2.095,7	274,2	9,3	1.040,1	772,2
Obligacje.....	3.206,0	13,8	37,1	29,5	3.125,5
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług.....	718,0	717,8	0,2	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe.....	65,0	62,4	-	2,6	-
Zobowiązania umowne razem.....	6.084,7	1.068,2	46,5	1.072,3	3.897,7

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Nakłady inwestycyjne

W okresie objętym Sprawozdaniami Finansowymi większość nakładów inwestycyjnych, które ponosiliśmy, związana była z naszą działalnością w zakresie dystrybucji energii elektrycznej, która jest wysoko kapitałochłonna. Z uwagi na systemy sprawozdawczości przyjęte w Grupie, przedstawione poniżej dane dotyczące nakładów poniesionych na poszczególne projekty inwestycyjne nie uwzględniają wyłączeń transakcji wewnątrzgrupowych.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku nasze nakłady inwestycyjne wyniosły łącznie 2.103,6 mln PLN i wiązały się przede wszystkim z (i) nakładami w segmencie dystrybucji, które wyniosły 842,3 mln PLN i obejmowały między innymi (a) rozbudowę sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców (435,1 mln PLN); (b) modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw (236,8 mln PLN); (c) rozbudowę i modernizację sieci w związku z przyłączaniem OZE (39,2 mln PLN); (d) wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych (81,5 mln PLN); (ii) nakładami w segmencie wytwarzania, które wyniosły 166,4 mln PLN i obejmowały między innymi (a) budowę nowego źródła ciepła dla miasta Ostrołęka poprzez ucieplnienie Elektrowni Ostrołęka B (38,1 mln PLN); (b) budowę i uruchomienie bloku energetycznego wytwarzającego energię elektryczną i ciepłą o mocy 25 MW w Elblągu (37,7 mln PLN); (c) modernizację ESP Żydowo (18,3 mln PLN); (d) przygotowanie projektu budowy stopnia wodnego na Wiśle z elektrownią wodną o mocy około 70 MW (Projekt Wisła) (10,3 mln PLN); (e) przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Grudziądzu (4,6 mln PLN); (f) przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Gdańsku (2,8 mln PLN); oraz (iii) akwizycjami, które wyniosły 1051,7 mln PLN i obejmowały (a) nabycie polskich aktywów od DONG Energy Wind

Power A/S (345,8 mln PLN); (b) nabycie aktywów od Iberdrola Renovables Energia S.A.U. oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju (667,5 mln PLN) oraz (c) nabycie spółki Ciepło Kaliskie sp. z o.o. (38,4 mln PLN).

W roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku nasze nakłady inwestycyjne wyniosły łącznie 1.848,8 mln PLN i wiązały się przede wszystkim z (i) nakładami w segmencie dystrybucji, które wyniosły 1.363,6 mln PLN i obejmowały między innymi (a) rozbudowę sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców (652,7 mln PLN); (b) modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw (480,6 mln PLN); (c) rozbudowę i modernizację sieci w związku z przyłączaniem OZE (28,4 mln PLN); (d) wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych (55,2 mln PLN); oraz (ii) nakładami w segmencie wytwarzania, które wyniosły 414,7 mln PLN i obejmowały między innymi (a) budowę i uruchomienie bloku energetycznego wytwarzającego energię elektryczną i ciepłą o mocy 25 MW w Elblągu (103,0 mln PLN); (b) przygotowanie projektu budowy bloku opalanego węglem kamiennym o mocy 1000 MW w Ostrołęce (109,7 mln PLN) (projekt został wstrzymany we wrześniu 2012 roku); (c) modernizację ESP Żydowo (34,5 mln PLN); (d) budowę nowego źródła ciepła dla miasta Ostrołęka poprzez ucieplnienie Elektrowni Ostrołęka B (29,8 mln PLN); (e) przygotowanie projektu budowy stopnia wodnego na Wiśle z elektrownią wodną o mocy około 70 MW (Projekt Wisła) (9,3 mln PLN); (f) przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Grudziądzu (9,3 mln PLN), (g) przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Gdańsku (19,6 mln PLN).

W roku zakończonym 31 grudnia 2011 roku nasze nakłady inwestycyjne wyniosły łącznie 1.445,5 mln PLN i wiązały się przede wszystkim z (i) nakładami w segmencie dystrybucji energii elektrycznej, które wyniosły 1.209,8 mln PLN i obejmowały między innymi (a) rozbudowę sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców (509,9 mln PLN); (b) modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw (480,7 mln PLN); (c) rozbudowę i modernizację sieci w związku z przyłączaniem OZE (32,1 mln PLN); (d) wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych (18,3 mln PLN); oraz (ii) nakładami w segmencie wytwarzania, które wyniosły 200,7 mln PLN i obejmowały między innymi (a) budowę i uruchomienie bloku energetycznego wytwarzającego energię elektryczną i ciepłą o mocy 25 MW w Elblągu (29,3 mln PLN); (b) przygotowanie projektu budowy bloku opalanego węglem kamiennym o mocy 1000 MW w Ostrołęce (71,7 mln PLN); (c) budowę pozamłynowej instalacji podawania biomasy w Elektrowni Ostrołęka B (33,4 mln PLN), (d) budowę nowego źródła ciepła dla miasta Ostrołęka poprzez ucieplnienie Elektrowni Ostrołęka B (0,7 mln PLN), (e) przygotowanie projektu budowy stopnia wodnego na Wiśle z elektrownią wodną o mocy około 70 MW (Projekt Wisła) (7,8 mln PLN), (f) przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Grudziądzu (7,4 mln PLN), (g) przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Gdańsku (4,2 mln PLN).

W roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku nasze nakłady inwestycyjne wyniosły łącznie 1.162,7 mln PLN i wiązały się przede wszystkim z (i) nakładami w segmencie dystrybucji energii elektrycznej, które wyniosły 997,9 mln PLN i obejmowały między innymi (a) rozbudowę sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców (497,1 mln PLN), (b) modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw (286,8 mln PLN), (c) rozbudowę i modernizację sieci w związku z przyłączaniem OZE (15,8 mln PLN), (d) wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych (3,4 mln PLN); oraz (ii) nakładami w segmencie wytwarzania, które wyniosły 179,1 mln PLN i obejmowały między innymi (a) przygotowanie projektu budowy bloku opalanego węglem kamiennym o mocy 1000 MW w Ostrołęce (52,7 mln PLN), (b) modernizację ESP Żydowo (27,2 mln PLN), (c) przygotowanie projektu budowy bloku gazowo-parowego o mocy około 500 MW w Grudziądzu (5,7 mln PLN), (d) budowę i uruchomienie bloku energetycznego wytwarzającego energię elektryczną i ciepłą o mocy 25 MW w Elblągu (2,3 mln PLN), (e) przygotowanie projektu budowy stopnia wodnego na Wiśle z elektrownią wodną o mocy około 70 MW (Projekt Wisła) (2,2 mln PLN).

Poniższa tabela przedstawia wysokość naszych nakładów inwestycyjnych dokonanych we wskazanych okresach w podziale na segmenty działalności.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia ^{(1)*}					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	(mln PLN)	(%)*	(mln PLN)	(%)*	(mln PLN)	(%)	(mln PLN)	(%)	(mln PLN)	(%)
Dystrybucja	842,3	40,0	891,7	74,8	1.363,6	73,8	1.209,8	83,7	997,9	85,8
Sprzedaż	20,5	1,0	17,5	1,5	30,4	1,6	30,2	2,1	20,9	1,8
Wytwarzanie ⁽²⁾	1.218,0	58,0	222,3	18,6	414,7	22,4	200,7	13,9	179,1	15,4
Usługi	11,5	0,5	36,5	3,1	51,6	2,8	14,9	1,0	6,6	0,6
Pozostałe	19,8	0,9	23,1	1,9	39,0	2,1	67,7	4,7	41,1	3,5
Wylączenia i korekty konsolidacyjne	(8,6)	(0,5)	1,4	0,1	(50,4)	(2,7)	(77,7)	(5,4)	(82,9)	(7,1)
Razem	2.103,6	100,0	1.192,5	100,0	1.848,8	100,0	1.445,5	100,0	1.162,7	100,0

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w sprawozdawczości segmentowej (zobacz „Przebieg sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” oraz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Zmiany prezentacyjne”). W związku z tymi zmianami, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów

działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, wskazane pozycje zostały przedstawione w oparciu o zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

⁽²⁾ Dane dotyczące segmentu wytwarzanie w latach 2012-2010 nie uwzględniają wyłączeń transakcji wzajemnych pomiędzy dawnymi segmentami OZE, elektrownie systemowe oraz CHP. Nakłady w segmencie wytwarzania w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku uwzględniają nakłady inwestycyjne związane z nabyciem, w ramach transakcji połączeń jednostek gospodarczych, rzeczowych aktywów trwałych o łącznej wartości 1.051,7 mln PLN.

Źródło: Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Nasze najważniejsze trwające obecnie inwestycje zostały opisane poniżej.

Segment dystrybucji energii elektrycznej

Rozbudowa sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców. Wartość nakładów poniesionych w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku wyniosła 435,1 mln PLN, łączna kwota wydatków przewidzianych na ten cel w roku 2013 wynosi 554,0 mln PLN.

Modernizacja sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw. Wartość nakładów poniesionych w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku wyniosła 236,8 mln PLN, łączna kwota wydatków przewidzianych na ten cel w roku 2013 wynosi 485,0 mln PLN.

Rozbudowa i modernizacja sieci w związku z przyłączaniem OZE. Wartość nakładów poniesionych w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku wyniosła 39,2 mln PLN, łączna kwota wydatków przewidzianych na ten cel w roku 2013 wynosi 112,0 mln PLN.

Wdrażanie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych. Wartość nakładów poniesionych w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku wyniosła 81,5 mln PLN, łączna kwota wydatków przewidzianych na ten cel w roku 2013 wynosi 141,0 mln PLN.

Segment wytwarzania

Projekt budowy i eksploatacji bloku zasilanego biomasą pracującego w kogeneracji w Elblągu o mocy zainstalowanej 25 MWe oraz 30 MWt. Projekt realizowany jest od pierwszej połowy 2010 roku, a oddanie bloku do eksploatacji planowane jest w 2014 roku. Jednym z głównych powodów realizacji tej inwestycji było zapewnienie stabilnych dostaw energii elektrycznej oraz ciepłej w regionie miasta Elbląg, dywersyfikacja źródeł energetycznych w Grupie oraz zwiększenie udziału produkcji z odnawialnych źródeł energii. Na dzień Prospektu ENERGA Kogeneracja ubiega się o rozliczenie dotacji do nakładów inwestycyjnych na ten projekt, co może w istotny sposób wzmocnić oczekiwaną ekonomikę inwestycji.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie nakładów kapitałowych w ramach tej inwestycji według stanu na wskazany dzień.

	Na dzień 30 września 2013 roku
Finansowanie własne (%).....	40%
Finansowanie zewnętrzne (%)	60%
Zakładany budżet inwestycji (mln PLN)	210,0
Zrealizowany budżet (mln PLN)	172,4

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Projekt modernizacji Elektrowni Szczytowo-Pompowej w Żydowie. Projekt realizowany jest od początku 2011 roku, a projektowanie i przygotowanie inwestycji było prowadzone od 2009 roku. Odbiór i oddanie do eksploatacji ostatniego z trzech modernizowanych hydrozespołów odbyło się 2 października 2013 roku. Przeprowadzona modernizacja miała na celu (i) dostosowanie obiektu do wymogów stawianych przez PSE, (ii) zwiększenie zapasu mocy elektrowni na wypadek nagłego, skokowego wzrostu zapotrzebowania Krajowego Systemu Elektroenergetycznego oraz (iii) wydłużenie żywotności i sprawności układu turbinowego elektrowni.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie nakładów kapitałowych w ramach tej inwestycji według stanu na wskazany dzień.

	Na dzień 30 września 2013 roku
Finansowanie własne (%).....	14%
Finansowanie zewnętrzne (%)	86%
Zakładany budżet inwestycji (mln PLN)	116,6
Zrealizowany budżet (mln PLN)	117,0

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Projekt budowy nowego źródła ciepła dla miasta Ostrołęki poprzez ucieplenie Elektrowni Ostrołęka B. Prace planistyczne i projektowe dotyczące nowego bloku, który zapewni dostawy ciepła dla miasta Ostrołęka, rozpoczęto na przełomie 2010 i 2011 roku. Budowę rozpoczęto w połowie 2012 roku. Zakończenie zaplanowano na koniec pierwszego kwartału 2014 roku. Realizacja projektu umożliwi utrzymanie rynku ciepła w Ostrołęce i zapewnienie dostaw energii cieplnej do miasta na poziomie około 1.450 TJ rocznie po zamknięciu nieefektywnej Elektrociepłowni Ostrołęka A.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie nakładów kapitałowych w ramach tej inwestycji według stanu na wskazany dzień.

	Na dzień 30 września 2013 roku
Finansowanie własne (%)	36%
Finansowanie zewnętrzne (%)	64%
Zakładany budżet inwestycji (mln PLN)	175,0
Zrealizowany budżet (mln PLN)	68,6

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Wszystkie opisane powyżej inwestycje są prowadzone na terytorium Polski.

Opis naszych zobowiązań inwestycyjnych według stanu na dzień 30 września 2013 roku został przedstawiony w Nocie 17 do Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego. Na dzień Prospektu nie podjęliśmy żadnych innych istotnych zobowiązań inwestycyjnych.

Opis naszego obecnego programu inwestycyjnego znajduje się w rozdziale „Opis działalności – Program inwestycyjny”.

Zamierzamy finansować nasze przyszłe wydatki inwestycyjne, łącznie z inwestycjami opisanymi powyżej, stosując optymalną strukturę finansowania, uwzględniającą własne środki uzyskane z działalności operacyjnej, jak również korzystając z finansowania dłużnego. Informacja na temat łącznej kwoty finansowania możliwej do wykorzystania przez nas na podstawie umów finansowych, których jesteśmy stroną na dzień Prospektu, została zamieszczona w punkcie „– Płynność i zasoby kapitałowe – Płynność”, powyżej. W kwocie dostępnego na dzień Prospektu finansowania znajdują się między innymi możliwe do wykorzystania przez nas środki pochodzące z zaciągniętych w 2013 roku Kredytu EBI 2013 w kwocie 1.000,0 mln PLN oraz Kredytu EBOiR 2013 w kwocie 800,0 mln PLN (zobacz „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowe – Finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR”). Środki dostępne w ramach powyższych umów przeznaczone zostaną na sfinansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR związanego z rozbudową i modernizacją sieci dystrybucyjnej w okresie do końca 2015 roku. W przypadku pozostałych projektów inwestycyjnych stopień ich zaawansowania lub ich wartość nie determinują potrzeby pozyskiwania dedykowanego finansowania, przez co, na dzień Prospektu szacujemy, że możemy przeznaczyć na ich realizację zarówno środki własne uzyskane z działalności operacyjnej, środki pochodzące z dokonanej w dniu 19 marca 2013 roku pierwszej emisji euroobligacji w ramach Programu Obligacji EMTN (zobacz „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowe – Emisje obligacji – Program Obligacji EMTN”), jak również środki pochodzące z umów finansowania, których jesteśmy stroną, w formie tzw. finansowań parasolowych, w ramach których oprócz finansowania obrotowego dostępne są również finansowania o charakterze inwestycyjnym o okresie spłaty do 15 lat.

Zobowiązania warunkowe

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania warunkowe Grupy według stanu na dzień 30 września 2013 roku.

	Na dzień 30 września 2013 roku
	(mln PLN)
Sprawy przeciwko Grupie	147,4
Inne	13,5
Razem	160,9

Źródło: Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe.

Rodzajowa i ilościowa informacja o ryzykach rynkowych

Na naszą działalność może wpływać szereg ryzyk, które klasyfikujemy jako ryzyka wynikające z instrumentów finansowych oraz ryzyka rynkowe. Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych obejmują ryzyko cen towarów, ryzyko zmian cen energii elektrycznej na rynku hurtowym, ryzyko związane z płynnością oraz ryzyko kredytowe. Do głównych ryzyk rynkowych zaliczamy ryzyko

stopy procentowej oraz ryzyko walutowe. Każde z tych ryzyk może potencjalnie przynieść szkodę naszej działalności, sytuacji finansowej i wynikom działalności.

Ryzyko cen towarów

Nasza działalność narażona jest na czynniki ryzyka związane z fluktuacjami przepływów pieniężnych i przychodów wynikającymi ze zmian cen towarów wykorzystywanych w naszej działalności. Głównymi obszarami naszej działalności, której dotyczy ryzyko cen towarów, są: ryzyko wahań cen zakupu w obrocie, świadectwami pochodzenia i uprawnieniami do emisji CO₂. Najistotniejsze ryzyko dotyczy zmiany cen zakupu energii elektrycznej oraz świadectw pochodzenia na rynku hurtowym dotyczących zawieranych kontraktów w horyzoncie długo-, średnio- i krótkoterminowym na rynku polskim oraz instrumentów finansowych na rynkach zagranicznych takich jak kontrakty typu futures/forward na energię elektryczną, uprawnienia do emisji CO₂ i wybrane surowce.

W celu ograniczenia ryzyka związanego ze zmiennością cen zakupu na rynku hurtowym podejmujemy działania zabezpieczające przed gwałtownymi zmianami cen poprzez optymalizację procesu kontraktacji polegającą na zawieraniu kontraktów w określonych proporcjach oraz w postaci różnych produktów. Dodatkowo, proces zakupu rozłożony jest w czasie tak, by średnia cena portfela Grupy lepiej pokrywała się ze średnią ceną zakupu rocznego wolumenu wyznaczoną jako cel na podstawie cen rynkowych. Jednocześnie wdrożyliśmy mechanizm ograniczający ryzyko handlowe po stronie hurtowej i detalicznej, poprzez koordynację, optymalizację i synchronizację realizowanych procesów zakupowo-sprzedażowych. W ramach tego procesu monitorowane i raportowane są kontrakty zawierane na rynku hurtowym i detalicznym, wraz z analizą założonych i zaakceptowanych parametrów progowych. W celu ograniczenia ryzyka związanego z handlem instrumentami finansowymi wyznaczane są limity handlowe oraz codziennie monitorowana jest wartość zagrożona. Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka cen towarów przedstawiono w Nocie 38.3 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Ryzyko zmian cen energii elektrycznej na rynku hurtowym

Jednym z kluczowych ryzyk dla działalności Grupy jest ryzyko rynkowe, które dotyczy zmiany cen zakupu energii elektrycznej na rynku hurtowym dotyczących zawieranych kontraktów w horyzoncie długo-, średnio- i krótkoterminowym na rynku polskim (forward) oraz instrumentów finansowych na rynkach zagranicznych, takich jak kontrakty typu futures/forward na energię elektryczną, emisje CO₂ i wybrane surowce.

W celu ograniczenia ryzyka związanego ze zmiennością cen zakupu na rynku hurtowym podejmujemy działania zabezpieczające przed gwałtownymi zmianami cen poprzez optymalizację procesu kontraktacji polegającą na dywersyfikacji zakupów w zakresie zawierania kontraktów w określonych proporcjach oraz w postaci różnych produktów. Proces zakupu rozłożony jest w czasie tak, by średnia cena portfela spółki lepiej pokrywała się z warunkami rynkowymi. Optymalizacja portfela Spółki (kontraktacja na rzecz odbiorców końcowych Spółki i transakcje dodatkowe zawierane z innymi uczestnikami rynku energii), określająca dopuszczalne poziomy kontraktacji w poszczególnych okresach przed rozpoczęciem dostaw i w trakcie danego okresu dostawy, prowadzi do obniżenia końcowej ceny energii elektrycznej dla odbiorców. Aktualna pozycja i wyniki w odniesieniu do parametrów progowych zaakceptowanych przez Zarząd podlegają stałemu monitoringowi departamentu zarządzania ryzykiem.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko związanej ze zbyt dużą otwartą pozycją na rynku spot, wyznaczane są limity otwartej pozycji oraz inne limity uczestnictwa. W ramach działalności handlowej związanej z obrotem instrumentami finansowymi zatwierdzona jest wartość zagrożona (VaR), w oparciu o którą, w celu ograniczenia ryzyka rynkowego, wyznaczane i monitorowane są limity handlowe na poszczególne produkty. Wartość VaR wynikająca z przyznanych limitów i rzeczywistej ekspozycji jest codziennie monitorowana, tak aby nie przekroczyła wartości zatwierdzonej przez Zarząd. Dodatkowo monitorowane są także poziomy zawartych kontraktów według zasad istniejących w Spółce. Dodatkowo monitorowany jest zysk narażony na ryzyko poprzez wykorzystanie miary Profit at Risk (PaR), która pozwala na oszacowanie zagrożeń dla przyszłych wyników finansowych Spółki.

W Spółce funkcjonuje także mechanizm ograniczający ryzyko handlowe po stronie hurtowej i detalicznej, poprzez koordynację, optymalizację i synchronizację realizowanych procesów zakupowo-sprzedażowych. W ramach procesu monitorowane i raportowane są kontrakty zawierane na rynku hurtowym i detalicznym, wraz z analizą założonych i zaakceptowanych parametrów progowych.

Ryzyko związane z płynnością

Ryzyko związane z płynnością to ryzyko utraty możliwości regulowania naszych zobowiązań zgodnie z ich terminami wymagalności. Ryzyko to jest przez nas monitorowane przy wykorzystaniu narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/zapadalności zarówno zobowiązań, jak i aktywów finansowych oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej. Ponieważ polegamy częściowo na zewnętrznym finansowaniu, głównie w związku z nakładami inwestycyjnymi, mamy znaczące zobowiązania w zakresie obsługi zadłużenia. Opis profilu wymagalności naszych zobowiązań umownych, według stanu na dzień 30 września 2013 roku, przedstawiono w punkcie „– Zobowiązania umowne” powyżej.

Nasze zasady zarządzania ryzykiem związanym z płynnością mają na celu utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje oraz umowy leasingu finansowego. Nasza polityka finansowa obowiązująca na dzień Prospektu zakłada, iż maksymalny poziom zadłużenia

Grupy, mierzony jako stosunek zadłużenia netto (obliczanego jako oprocentowane kredyty i pożyczki, wyemitowane obligacje i papiery dłużne, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania finansowe, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych) do EBITDA nie powinien przekroczyć poziomu 3,0. Dla potrzeb wieloletniego planu inwestycji strategicznych na lata 2013-2021 przyjęliśmy bardziej restrykcyjny poziom tego wskaźnika wynoszący 2,5. Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka związanego z płynnością przedstawiono w Nocie 38.5 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Ryzyko kredytowe

Identyfikujemy występowanie ryzyka kredytowego jako prawdopodobieństwo niewypelnienia przez kontrahenta jego zobowiązań finansowych. Nasza polityka przewiduje minimalizowanie ryzyka kredytowego poprzez dokonywanie wartościowej oceny ryzyka, monitoring kondycji finansowej kontrahentów oraz zabezpieczanie kredytu kupieckiego za pomocą dostępnych narzędzi, takich jak m.in. gwarancje bankowe i poręczenia. W ramach Grupy nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

Stworzyliśmy odpowiednie procedury minimalizujące ryzyko niewypłacalności kontrahentów. W ramach sprzedaży do kontrahentów o największych obrotach, czyli klientów hurtowych oraz strategicznych, szczególne znaczenie mają badanie zdolności kredytowej, limity handlowe oraz stosowne zapisy umowne. W przypadku klientów o niskiej wiarygodności warunkiem rozpoczęcia sprzedaży jest pozyskanie zabezpieczenia. Ponadto na bieżąco monitorujemy stany należności. Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka kredytowego przedstawiono w Nocie 38.4 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Ryzyko stopy procentowej

Nasza ekspozycja na ryzyko wahań rynkowych stóp procentowych wiąże się przede wszystkim z naszym zadłużeniem długoterminowym i potencjalnym przyszłym zadłużeniem finansowym. Identyfikujemy ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR. Nasza polityka przewiduje ograniczanie ryzyka wahań stóp procentowych przez utrzymywanie części zadłużenia oprocentowanego stałą stopą procentową. Na dzień 30 września 2013 roku 39,4% naszego zadłużenia finansowego (według wartości nominalnej) było oprocentowane według stałej stopy procentowej.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko stopy procentowej według stanu na dzień 30 września 2013 roku.

	Według stanu na dzień 30 września 2013		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na dzień 30 września 2013 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR	
Aktywa i Zobowiązania Finansowe			wynik finansowy brutto	
			WIBOR + 100 bp	WIBOR - 100 bp
(mln PLN)				
Lokaty i depozyty	20,4	20,4	0,2	(0,2)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.306,8	1.637,2	16,4	(16,4)
Kredyty i pożyczki preferencyjne.....	959,4	959,4	(9,6)	9,6
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych.....	1.136,3	1.136,3	(11,4)	11,4
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne.....	3.206,0	1.074,8	(10,7)	10,7
Kredyty w rachunku bieżącym	-	-	-	-
Zmiana zysku brutto			(15,1)	15,1

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Oprócz aktywów i zobowiązań wymienionych w tabeli powyżej, identyfikujemy ryzyko stopy procentowej związane z zawartą transakcją zabezpieczającą CCIRS (zobacz „– Ryzyko walutowe”, poniżej). W związku z wdrożeniem przez Grupę rachunkowości zabezpieczeń zmiany wyceny związane ze zmianami przyszłych stóp procentowych dla EUR i PLN są odnoszone w inne całkowite dochody i nie obciążają wyników Grupy (wyniki Grupy obciąża jedynie różnica między odsetkami naliczonymi według stałego oprocentowania dla PLN i EUR). Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka stopy procentowej przedstawiono w Nocie 38.1 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Ryzyko walutowe

Jesteśmy narażeni na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji handlowych i finansowych. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez nas sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż PLN. Uważamy, że w zakresie transakcji handlowych nie jesteśmy narażeni w istotnym stopniu na ryzyko związane z kursami wymiany walut, z uwagi na fakt, że nasze rozliczenia pieniężne prowadzone są głównie w PLN. Na dzień Prospektu identyfikujemy ekspozycję na ryzyko zmian kursu walutowych EUR/PLN. Nasze aktualne i przyszłe zadłużenie finansowe może narażać nas na ryzyko walutowe, tak jak emisja euroobligacji średnioterminowych w ramach Programu Obligacji EMTN. W celu zabezpieczenia ryzyka walutowego zawarliśmy transakcje walutowej zamiany stóp procentowych CCIRS, w ramach której otrzymujemy przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie EUR oraz płacimy przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie PLN. Zabezpieczeniu podlega ryzyko walutowe dotyczące 80,0% łącznego nominalu wyemitowanych obligacji. W związku z zawartą transakcją CCIRS wdrożyliśmy rachunkowość zabezpieczeń (zabezpieczenie przyszłych przepływów). Jako pozycję zabezpieczaną w powyższej relacji zabezpieczającej Grupa desygnowała ryzyko walutowe z tytułu wewnątrzgrupowych pożyczek denominowanych w EUR (pomiędzy spółką celową ENERGA Finance AB (publ), emitentem euroobligacji a Spółką zawarte zostały dwie umowy pożyczki denominowane w EUR na łączną kwotę 499,0 mln EUR). W wyniku zastosowania rachunkowości zabezpieczeń zmiana wyceny instrumentu zabezpieczającego, dotycząca wyceny walutowej oraz naliczonych odsetek od wyemitowanych obligacji, jest ujmowana w wyniku. Pozostała zmiana wartości instrumentu zabezpieczającego ujmowana jest jako inne całkowite dochody.

Na dzień 30 września 2013 roku 39,4% naszego zadłużenia finansowego (według wartości nominalnej) było zaciągnięte w EUR.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko zmiany kursów walutowych według stanu na dzień 30 września 2013 roku.

	Według stanu na dzień 30 września 2013 roku		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 30 września 2013 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	EUR/PLN	
			wynik finansowy brutto	
			(kurs EUR/PLN + 10%)	(kurs EUR/PLN - 10%)
	<i>(mln PLN)</i>			
Aktywa i zobowiązania finansowe				
Należności z tytułu dostaw i usług	1.274,7	16,0	1,6	(1,6)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.306,8	526,1	52,6	(52,6)
Instrumenty pochodne zabezpieczające (aktywa)	50,4	1.686,5	168,7	(168,7)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	718,0	2,5	(0,3)	0,3
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	3.206,0	2.131,2	(213,1)	213,1
Zmiana ryzyka brutto			9,5	(9,5)

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka walutowego przedstawiono w Nocie 38.2 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania ocen i szacunków oraz przyjęcia założeń, które mają wpływ na stosowanie zasad rachunkowości i w efekcie na wykazane kwoty oraz klasyfikację aktywów, zobowiązań (w tym zobowiązań warunkowych), przychodów i kosztów.

Za „istotne zasady rachunkowości” uznajemy te zasady, które naszym zdaniem są najważniejsze dla przedstawienia naszej sytuacji finansowej i wyników działalności i które wymagają od Zarządu dokonania najtrudniejszych i najbardziej subiektywnych ocen, często wynikających z konieczności oszacowania zdarzeń, które nieodzwrotnie łączą się z brakiem pewności. Na podstawie tej definicji wyodrębniliśmy niżej przedstawione istotne zasady rachunkowości i szacunki księgowe, które były stosowane przy sporządzaniu Sprawozdań Finansowych. Stosujemy również inne istotne zasady rachunkowości, które obejmują stosowanie szacunków, ocen i założeń istotnych dla zrozumienia naszych wyników. W Notach 6 i 9 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego znajdują się dalsze informacje dotyczące, odpowiednio, (a) istotnych wartości opartych na profesjonalnym osądzie i szacunkach oraz (b) istotnych zasad rachunkowości stosowanych przy sporządzaniu Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego. Choć jesteśmy przekonani, że nasze szacunki, założenia i oceny są racjonalne, opierają się one na informacjach dostępnych w czasie ich dokonywania. Faktyczne wyniki mogą się istotnie różnić od tych szacunków w przypadku przyjęcia innych założeń, dokonania innych ocen lub wystąpienia innych warunków.

Zasady (polityki) rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzaniu Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, z wyjątkiem wdrożonej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, wcześniejszego zastosowania następujących nowych standardów oraz zmian w standardach: MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie); MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie); MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie); zmiany do MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie); zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie); Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” oraz MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” – objaśnienia na temat przepisów przejściowych (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Ponadto przy sporządzeniu Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego zastosowano następujące nowe standardy i interpretacje oraz zmiany w standardach i interpretacjach: zmiany do MSR 1 („Prezentacja sprawozdań finansowych” – prezentacja składników innych całkowitych dochodów), mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 lipca 2012 lub później; zmiany do MSSF 1 („Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Pożyczki rządowe), mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później; zmiany do MSSF 1 („Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Siła hiperinflacja i usunięcie sztywnych terminów dla stosujących MSSF po raz pierwszy), mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później; zmiany do MSSF 7 („Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji”), mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później; zmiany do MSR 12 („Podatek dochodowy” – Podatek odroczonej: realizacja wartości aktywów), mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później; MSSF 13 („Ustalenie wartości godziwej”), mający zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później; Interpretacja KIMSF 20 („Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych”), mająca zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2013 roku lub później. Zastosowanie tych zmian nie miało istotnego wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Grupy ani też na zakres informacji prezentowanych w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym (zobacz Nota 7 do Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego).

Przychody ze sprzedaży

Nasze przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że uzyskamy korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy oraz inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty.

Odczyty liczników dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym oraz jej fakturowanie są dokonywane w większości w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z tym spółki z Grupy dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży na każdy dzień bilansowy, za okres nieobjęty odczytem.

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego dokonujemy oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych. Analizie podlegają zarówno czynniki zewnętrzne, w tym zmiany o charakterze technologicznym, rynkowym, gospodarczym lub prawnym w otoczeniu, w którym prowadzimy działalność lub też na rynkach, do obsługi których nasze aktywa są wykorzystywane, jak i czynniki wewnętrzne związane z fizycznym stanem rzeczowych składników aktywów oraz zmianami w sposobie ich wykorzystywania.

W przypadku stwierdzenia, że takie przesłanki występują, przeprowadzamy testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych. Wymaga to oszacowania wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których należą te składniki majątku. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i wymaga ustalenia stopy dyskontowej do zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów.

Wyliczenia wartości użytkowej są dokonywane przy uwzględnieniu założeń makroekonomicznych, jak prognozowane ścieżki cen energii elektrycznej, świadectw pochodzenia energii, uprawnień do emisji CO₂, a także założeń techniczno-operacyjnych oraz finansowych dotyczących testowanego ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Zgodnie z MSR 36 na każdy dzień bilansowy Spółka ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach ubiegłych dla danego składnika aktywów, z wyjątkiem wartości firmy, przestał istnieć lub uległ zmniejszeniu. Jeśli takie przesłanki występują, jednostka szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Wartość odzyskiwalną aktywa stanowi wyższa spośród wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży składnika aktywów i jego wartości użytkowej. Jeżeli stwierdzona wartość odzyskiwalna jest wyższa od wartości bilansowej aktywa, wówczas należy dokonać przszacowania danego składnika aktywów, przy czym jego wartość bilansowa, która została podwyższona w wyniku odwrócenia odpisu aktualizującego

z tytułu utraty wartości, nie powinna przekroczyć wartości bilansowej, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów. Stwierdzenie utraty wartości aktywów może mieć istotny niekorzystny wpływ na wyniki finansowe Spółki (zobacz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – W przypadku spełnienia się przesłanek wskazujących na utratę wartości naszych rzeczowych aktywów trwałych będziemy zobowiązani dokonać odpisów aktualizujących ich wartość”), z kolei odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości może mieć istotny korzystny wpływ na wyniki finansowe Spółki. Zdarzenia tego typu mają charakter niepieniężny.

Rezerwy

Rezerwy tworzymy wówczas, gdy ciąży na nas istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych oraz gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które – jak się oczekuje – będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

W szczególności tworzymy rezerwy na następujące tytuły:

- świadczenia pracownicze (rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe, nagrody jubileuszowe, pracowniczą taryfę energetyczną, dodatkowe odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla byłych pracowników spółek Grupy),
- roszczenia innych podmiotów oraz sprawy sądowe,
- obowiązek umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji oraz świadectw efektywności energetycznej,
- świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie programów i zasad indywidualnych odejść pracowników.

Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Wysokość rezerw na świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia szacowana jest przy zastosowaniu technik aktuarnych. Tworzymy rezerwy na następujące świadczenia po okresie zatrudnienia:

Odprawy emerytalno-rentowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania oraz prawem pracy pracownicy spółek Grupy mają prawo do odpraw emerytalno-rentowych. Odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę/rentę. Wysokość odpraw emerytalno-rentowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Rezerwa na ekwiwalent pieniężny wynikający z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego

Na mocy zmienionego w 2005 roku Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Przemysłu Energetycznego obowiązek wypłaty świadczeń dla byłych pracowników przemysłu energetycznego, wynikających z tzw. taryfy energetycznej, przeszedł na poszczególne spółki, z których wywodzą się dani emeryci i renciści. W związku z powyższym od grudnia 2005 roku tworzymy odpowiednią rezerwę.

Rezerwa na odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz na inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów

Jednostki Grupy dokonują odpisu na Zakładowe Fundusze Świadczeń Socjalnych dla emerytów i rencistów. Wartość zobowiązania na rzecz byłych pracowników jest szacowana na podstawie warunków zawartych w Zakładowych Układach Zbiorowych obowiązujących w jednostkach lub innych przepisów prawnych. Zobowiązania te wynikają z praw nabytych przez pracowników jednostek Grupy w okresie zatrudnienia.

Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość rezerw na świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia wyniosła 410,0 mln PLN.

Rezerwa na nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych, wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat. Wysokość nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy koniec okresu sprawozdawczego jest obliczona przez aktuarusza. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość rezerw na nagrody jubileuszowe wyniosła 255,0 mln PLN.

Roszczenia innych podmiotów oraz sprawy sądowe

Rezerwę na roszczenia innych podmiotów oraz skutki toczących się spraw sądowych tworzy się w wysokości urealnionej wysokości roszczenia z uwzględnieniem ewentualnych kosztów prowadzenia sporu. Główną pozycję rezerw na spory sądowe stanowią rezerwy na roszczenia dotyczące infrastruktury energetycznej posadowionej na prywatnym gruncie. Roszczenia te są konsekwencją zmian ustrojowych w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia, które w obecnej sytuacji prawnej i gospodarczej spowodowały problemy z urzędzeniami przesyłowymi pobudowanymi w poprzednim systemie prawnym na nieruchomościach prywatnych bez pozyskania do nich tytułów prawnych.

Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość rezerw na roszczenia innych podmiotów oraz sprawy sądowe wyniosła 96,3 mln PLN.

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów

W przypadku nadwyżki emisji CO₂ ponad posiadane na dzień bilansowy certyfikaty otrzymane w ramach Krajowego Planu Rozdziału Upnień tworzona jest rezerwa w oparciu o rzeczywiste wykorzystanie praw, bazująca na cenie rynkowej prawa na dzień wyceny rezerwy.

Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość rezerw na zobowiązania z tytułu emisji gazów wyniosła 0,2 mln PLN.

Rezerwa z tytułu obowiązku umorzenia świadectw

Rezerwę z tytułu obowiązku umorzenia świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectw pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w kogeneracji, a także świadectw efektywności energetycznej ujmuje się:

- w części pokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości posiadanych świadectw,
- w części niepokrytej posiadanymi na dzień bilansowy świadectwami pochodzenia – w wartości wynikającej z zakontraktowanych praw majątkowych, jak również wartości rynkowej świadectw niezbędnych do spełnienia obowiązku na dzień bilansowy lub w wysokości opłaty zastępczej.

Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość rezerw z tytułu obowiązku umorzenia świadectw wyniosła 102,5 mln PLN.

Rezerwa na restrukturyzację

W latach 2010-2013 uruchomione zostały w spółkach Grupy programy i zasady indywidualnych odejść pracowników. Utrzymujemy rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie tego programu w oparciu o przewidywaną liczbę pracowników, którzy skorzystają z programu, oraz oszacowanej wartości odprawy.

Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość rezerw na restrukturyzację wyniosła 87,5 mln PLN.

Rezerwy na sprawy pracownicze

Tworzone przez nas rezerwy na sprawy pracownicze związane są głównie z roszczeniami pracowników spółek Grupy z tytułu naruszenia postanowień umowy społecznej z dnia 19 lipca 2007 roku, dotyczącej zabezpieczenia praw i interesów pracowniczych w procesie konsolidacji i restrukturyzacji Grupy.

Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość rezerw na sprawy pracownicze wyniosła 2,6 mln PLN.

Rezerwa na rekultywację oraz koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych

W związku z obowiązkiem dokonania rekultywacji terenu po zapełnieniu lub zamknięciu składowiska popiołów, jak również demontażu wiatraków przejętych w ramach przeprowadzonych w 2013 roku akwizycji tworzymy rezerwę w wysokości wartości bieżącej przyszłych oszacowanych kosztów rekultywacji i demontażu.

Na dzień 30 września 2013 roku wartość rezerwy na rekultywację oraz koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych wyniosła 22,4 mln PLN.

Pozostałe rezerwy

Jako pozostałe prezentujemy głównie rezerwy dotyczące podatku akcyzowego stanowiącego obowiązek podatkowy od ilości sprzedanej energii elektrycznej do odbiorcy końcowego oraz korekty podatku dochodowego od osób prawnych za lata ubiegłe.

Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość pozostałych rezerw wyniosła 52,6 mln PLN.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego oceniamy, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej, dokonujemy odpisu aktualizującego do

poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. Odpisy aktualizujące wartość należności tworzone są w oparciu o analizę wiekową należności, a także indywidualną analizę sytuacji dłużników.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień bilansowy. Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego rozpoznajemy, bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany standardów w zakresie rachunkowości

Opis nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów MSSF, które zostały opublikowane, ale nie obowiązywały w roku obrotowym rozpoczynającym się dnia 1 stycznia 2012 roku i nie zostały przez nas przyjęte przed ich wejściem w życie, został zawarty w Nocie 8 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Opis nowych standardów i interpretacji oraz zmian standardów MSSF, które zostały opublikowane, ale nie obowiązywały w roku obrotowym rozpoczynającym się dnia 1 stycznia 2013 roku i nie zostały przez nas przyjęte przed ich wejściem w życie, został zawarty w Nocie 5 do Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

OTOCZENIE RYNKOWE

Otoczenie makroekonomiczne

Polska gospodarka jest największą gospodarką Europy Środkowo-Wschodniej pod względem wartości PKB. Według danych Eurostatu, łączny PKB wszystkich krajów Europy Środkowo-Wschodniej w 2012 roku wyniósł 1,201 mld EUR, z czego udział Polski w tej kwocie stanowił ponad 31%. Zgodnie z danymi Eurostatu, Polska jest także jedynym krajem Unii Europejskiej, którego realny PKB rósł, w każdym roku, począwszy od 2005 roku. Realny PKB Polski wzrósł w 2008 roku o 5,1% w porównaniu ze średnim wzrostem w całej UE, który wyniósł 0,4%. W 2009 roku realny PKB Polski wzrósł o 1,6% w porównaniu ze średnim spadkiem w całej UE, który wyniósł 4,5%. Realny PKB Polski w kolejnym roku wzrósł o 3,9%, podczas gdy średni wzrost PKB w całej UE wyniósł jedynie 2,0%. Według Eurostatu w roku 2011 realny PKB Polski wzrósł o 4,5% w porównaniu ze średnim wzrostem w całej UE, który wyniósł 1,7%. Natomiast realny PKB Polski w 2012 roku wykazał wzrost o 1,9% w porównaniu ze średnim spadkiem w całej UE, który wyniósł 0,4%. W roku 2012 Polska znajdowała się na 6. miejscu pod względem dynamiki wzrostu rok do roku w porównaniu z innymi krajami UE. Tabela poniżej zawiera bardziej szczegółowe dane dotyczące wzrostu polskiego PKB.

Dynamika realnego PKB w latach 2009-2012 (rok poprzedni = 100) wg Eurostatu.

Kraj	2012	2011	2010	2009	Kraj	2012	2011	2010	2009
UE (27 krajów członkowskich)	(0,4)	1,7	2,0	(4,5)	Grecja	(6,4)	(7,1)	(4,9)	(3,1)
Niemcy	0,7	3,3	4,0	(5,1)	Portugalia	(3,2)	(1,6)	1,9	(2,9)
Francja	0,0	2,0	1,7	(3,1)	Bulgaria	0,8	1,8	0,4	(5,5)
Wielka Brytania	0,1	1,1	1,7	(5,2)	Węgry	(1,7)	1,6	1,3	(6,8)
Włochy	(2,5)	0,4	1,7	(5,5)	Dania	(0,4)	1,1	1,6	(5,7)
Hiszpania	(1,6)	0,1	(0,2)	(3,8)	Słowacja	1,8	3,2	4,4	(4,9)
Polska	1,9	4,5	3,9	1,6	Irlandia	0,2	1,4	(0,8)	(5,5)
Szwecja	1,0	3,7	6,6	(5,0)	Słowenia	(2,5)	0,7	1,3	(7,9)
Holandia	(1,2)	0,9	1,5	(3,7)	Estonia	3,9	8,3	3,3	(14,1)
Belgia	(0,1)	1,8	2,4	(2,8)	Łotwa	5,0	5,5	(0,9)	(17,7)
Czechy	(1,0)	1,8	2,5	(4,5)	Litwa	3,7	5,9	1,5	(14,8)
Finlandia	(0,8)	2,7	3,4	(8,5)	Cypr	(2,4)	0,5	1,3	(1,9)
Austria	0,9	2,8	1,8	(3,8)	Luksemburg	0,2	1,7	2,9	(4,1)
Rumunia	0,7	2,2	(1,1)	(6,6)	Malta	0,8	1,8	3,2	(2,8)

Źródło: Eurostat.

Dynamika realnego PKB w latach 2008-2012 (rok poprzedni = 100) wg GUS.

Wyszczególnienie	2012	2011	2010	2009	2008
	(%)				
Produkt Krajowy Brutto	1,9	4,5	3,9	1,6	5,1
Wartość Dodana Brutto ⁽¹⁾	1,9	4,5	3,7	1,8	5,1
<i>w tym:</i>					
przemysł	1,9	9,2	7,3	3,7	6,0
budownictwo	0,3	11,8	6,4	11,6	5,8
handel, naprawa pojazdów samochodowych	1,2	(2,1)	5,7	4,3	6,4
transport i gospodarka magazynowa	7,9	12,0	0,9	(3,7)	(1,5)
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	3,8	11,8	15,9	(1,0)	(3,9)
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	(0,4)	(1,7)	(1,1)	3,8	2,3
edukacja	(1,3)	0,3	(2,2)	1,1	0,6
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	2,5	5,3	6,5	4,7	2,6
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1,1	2,9	(1,8)	5,0	8,2
administrowanie i działalność wspierająca	8,5	15,0	8,9	10,6	11,4

⁽¹⁾ W Polsce o wartości dodanej brutto decyduje przede wszystkim przemysł, handel, usługi transportowe i komunikacyjne.

Źródło: GUS.

Zgodnie z danymi GUS, do wzrostu polskiego PKB w 2012 roku przyczyniły się głównie przemysł ze wzrostem o 1,2%, branża transportowa i gospodarka magazynowa ze wzrostem o 7,9%, handel i naprawy ze wzrostem o 1,5%.

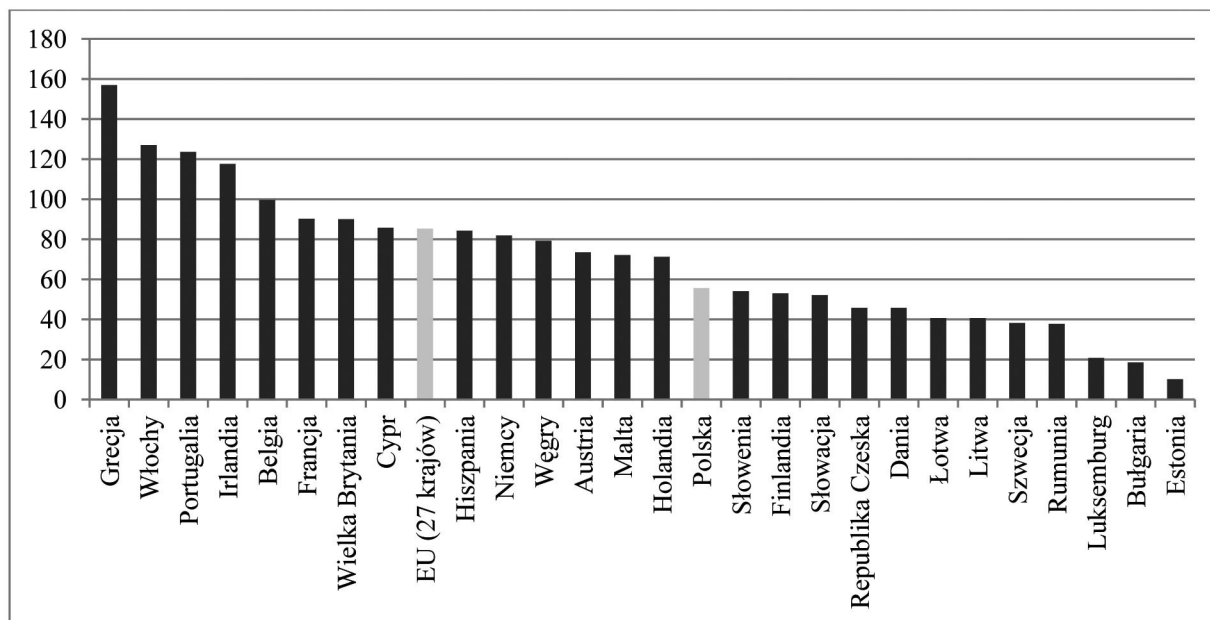
PKB w latach 2008-2012 (w cenach bieżących).

Wyszczególnienie	2012	2011	2010	2009	2008
	(ceny bieżące w mln PLN)				
Produkt Krajowy Brutto	1.595.225	1.528.127	1.416.585,0	1.343.657	1.275.432
Wartość Dodana Brutto	1.412.909	1.342.386	1.247.651,0	1.193.982	1.116.476
<i>w tym:</i>					
przemysł/przetwórstwo przemysłowe	243.829	233.641	209.714	221.833	208.030
handel, naprawa pojazdów samochodowych	268.592	251.191	242.150	218.008	201.936
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne	69.480	67.345	66.517	72.382	66.445
edukacja	65.582	64.508	60.717	57.235	52.970
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	53.216	51.859	48.694	45.540	42.902
budownictwo	110.621	110.539	101.026	87.545	81.074
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	70.455	67.670	63.999	b.d.	b.d.
administrowanie i działalność wspierająca	28.169	25.389	21.945	b.d.	b.d.
transport i gospodarka magazynowa	86.822	76.199	68.807	88.693	76.807
obsługa rynku nieruchomości	81.297	75.322	70.094	172.603	158.773
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	63.558	59.314	55.110	45.744	58.522
informacja i komunikacja	51.912	49.538	47.488	b.d.	b.d.
zakwaterowanie i gastronomia	16.917	16.261	14.630	b.d.	b.d.

Źródło: GUS.

W ostatnich latach poziom długu publicznego w Polsce wzrastał w ujęciu bezwzględnym, osiągając w 2012 roku poziom 840,5 mld PLN, co stanowiło 52,7% polskiego PKB. Dla porównania, średni poziom długu publicznego w relacji do PKB dla wszystkich 27 państw członkowskich Unii Europejskiej wyniósł 69,1%. Poniższy wykres ilustruje relację długu publicznego do PKB w całej Unii Europejskiej oraz w jej państwach członkowskich.

Dług publiczny jako % PKB w całej Unii Europejskiej oraz jej państwach członkowskich w 2012 roku.

Poziom długu publicznego przedstawiony w tabeli obliczony został zgodnie z definicją zawartą w Traktacie z Lizbony zmieniającym Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz.U. UE C 306/1 z 17 grudnia 2007 roku), przy zastosowaniu której dług publiczny Polski wynosił w 2012 roku 55,6%.

Źródło: Eurostat.

W 2012 roku deficyt budżetowy w Polsce wyniósł 30,4 mld PLN, podczas gdy deficyt sektora finansów publicznych wyniósł łącznie 46,3 mld PLN, co stanowiło 2,9% PKB. Na koniec września 2013 roku deficyt budżetowy wyniósł 29,6 mld PLN, co stanowi 57% łącznej wielkości deficytu zaplanowanego w ustawie budżetowej na 2013 rok.

Rynek energii elektrycznej

Historia

Na początku lat 90. pięć przedsiębiorstw zostało podzielonych na 32 wytwórców, 33 podmioty zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej oraz 4 kopalnie węgla brunatnego, każdy o statusie przedsiębiorstwa państwowego. W ramach procesu komercjalizacji, który miał miejsce w latach 1993 i 1994, przedsiębiorstwa zajmujące się wytwarzaniem i dystrybucją energii elektrycznej zostały przekształcone w spółki prawa handlowego, a sektor energetyki przeszedł częściowy proces prywatyzacji. Pomimo przeprowadzenia transakcji prywatyzacyjnych przeważająca większość spółek działających w sektorze energetyki pozostała w rękach Skarbu Państwa.

W 2007 roku miała miejsce daleko idąca konsolidacja należących do Skarbu Państwa spółek energetycznych, której celem było zwiększenie ich potencjału finansowego i rynkowego do poziomu niezbędnego dla dalszego rozwoju tego sektora. W konsekwencji, w maju 2007 roku, powstały cztery grupy energetyczne: (i) Grupa PGE zarządzana przez spółkę PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., (ii) Grupa Tauron, na której czele stoi spółka TAURON Polska Energia S.A., (iii) Grupa ENERGA, kierowana przez Spółkę, oraz (iv) Grupa Enea, kierowana przez spółkę ENEA S.A. Grupy te działają w segmentach wytwarzania, dystrybucji oraz obrotu rynku energii elektrycznej.

Poza wymienionymi powyżej czterema grupami energetycznymi, obecnie rynek energetyczny w Polsce tworzą: (i) PSE, operator systemu przesyłowego, bilansujący zapotrzebowanie krajowego systemu elektroenergetycznego, którego 100% akcji posiada Skarb Państwa, (ii) rynek obrotu giełdowego, składający się z Towarowej Giełdy Energii S.A., który należy do GPW, a także (iii) krajowe i europejskie przedsiębiorstwa posiadające udziały w poszczególnych aktywach wytwórczych i dystrybucyjnych na terenie Polski. Do przedsiębiorstw tych, obok Spółki, należą między innymi spółki z następujących grup kapitałowych: RWE, PGNiG, CEZ, EDF, GDF Suez, Dalkia, Fortum oraz ZE PAK.

W ciągu ostatnich kilku lat proces prywatyzacji sektora energetyki uległ przyspieszeniu. Akcje trzech spośród czterech spółek stojących na czele grup energetycznych zostały wprowadzone do obrotu na GPW – akcje ENEA S.A. w 2008 roku, akcje PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w 2009 roku, a akcje TAURON Polska Energia S.A. w 2010 roku.

Jednocześnie z wyżej opisywanymi procesami, od wczesnych lat dziewięćdziesiątych, sektor energetyki w Polsce jest przedmiotem transformacji, a wprowadzane reformy wynikają z potrzeby dostosowania krajowego rynku energii elektrycznej do standardów UE i mają na celu stworzenie konkurencyjnego rynku. Na powyższe składały się, w szczególności, rozwiązanie tzw. kontraktów długoterminowych (KDT), odejście od systemu zatwierdzania taryf w handlu energią elektryczną oraz wydzielenie operatorów systemu dystrybucyjnego (zobacz „Otoczenie regulacyjne”).

KDT były kontraktami na zakup mocy i energii elektrycznej po cenie zapewniającej pokrycie kosztów produkcji oraz kosztów finansowania nowych jednostek produkcyjnych. Energia elektryczna nabywana w ramach KDT była następnie sprzedawana spółkom sprzedaży detalicznej po cenie taryfy MIE (Minimalna Ilość Energii) zatwierdzonej przez Prezesa URE. Nadwyżka ilości energii elektrycznej kupionej w ramach KDT nad energią elektryczną sprzedaną w ramach MIE była sprzedawana na rynku hurtowym po cenie rynkowej. Różnica pomiędzy kosztami a przychodami producenta energii elektrycznej była pokrywana przez operatora systemu przesyłowego, tj. PSE, jako wynagrodzenie za tzw. usługi dodatkowe, a następnie włączana w taryfę przesyłową PSE. W związku z rozwiązaniem KDT wytwórcy będący wcześniej stronami tychże umów uzyskali prawo do otrzymywania rekompensat na pokrycie tzw. kosztów osieroconych, czyli poniesionych nakładów inwestycyjnych, które nie zostały pokryte przychodami po rozwiązaniu KDT. Najważniejszą konsekwencją rozwiązania KDT było wprowadzenie jednolitego i przejrzystego mechanizmu kształtowania cen dla uczestników rynku energii.

Informacje ogólne

Według danych Eurostatu za rok 2011, polski sektor energetyczny był szóstym w UE pod względem łącznej produkcji energii elektrycznej brutto, po Niemczech, Francji, Wielkiej Brytanii, Włoszech oraz Hiszpanii.

Łączna produkcja energii elektrycznej brutto w poszczególnych krajach UE oraz w całej UE w latach 2009-2011 (w GWh).

Kraj	2011	2010	2009	Kraj	2011	2010	2009
UE (27 krajów członkowskich)	3.279.570	3.346.225	3.203.499	Grecja	59.436	57.392	61.365
Niemcy	608.869	628.984	590.367	Portugalia	52.459	54.091	50.208
Francja	561.980	569.103	535.850	Bulgaria	50.797	46.653	42.964
Wielka Brytania	367.801	381.771	376.775	Węgry	35.983	37.371	35.908
Włochy	302.570	302.063	292.641	Dania	35.171	38.792	36.383
Hiszpania	291.759	301.527	294.620	Słowacja	28.656	27.858	26.155
Polska	163.548	157.657	151.720	Irlandia	27.478	28.612	28.313
Szwecja	150.376	148.609	136.729	Słowenia	16.056	16.433	16.401
Holandia	112.966	118.140	113.502	Estonia	12.893	12.964	8.779
Belgia	90.168	95.120	91.225	Łotwa	6.095	6.627	5.569
Czechy	87.454	85.910	82.250	Litwa	4.822	5.749	15.358
Finlandia	73.481	80.668	72.062	Cypr	4.929	5.322	5.215
Austria	65.699	71.125	69.080	Luksemburg	3.717	4.592	3.878
Rumunia	62.218	60.979	58.014	Malta	2.189	2.113	2.168

Źródło: Eurostat.

W 2011 roku zużycie energii elektrycznej w całej UE wynosiło 2.767.549 GWh, z czego 121.940 GWh stanowiło zużycie energii elektrycznej w Polsce i odpowiadało 4,4% całkowitego zużycia energii elektrycznej w całej UE. Według danych Eurostatu oraz GUS, polska gospodarka wciąż cechuje się jednym z wyższych wskaźników zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na jednostkę PKB w grupie podobnych do Polski państw europejskich. Wiąże się to z faktem, iż w Polsce udział energochłonnego przemysłu w strukturze PKB jest stosunkowo wysoki w porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej, których gospodarki w większym stopniu opierają się na sektorze usług.

Zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 mln EUR PKB w poszczególnych krajach UE oraz całej UE w latach 2009-2011 (w MWh)

Kraj	2011	2010	2009	Kraj	2011	2010	2009
UE (27 krajów członkowskich)	218,4	229,6	29,2	Grecja	248,4	239,1	236,8
Niemcy	199,8	221,0	208,7	Portugalia	282,7	288,6	284,0
Francja	209,7	229,3	221,6	Bulgaria	738,1	751,8	768,5
Wielka Brytania	179,6	189,9	202,3	Węgry	346,0	354,2	362,6
Włochy	191,2	192,8	190,8	Dania	130,6	135,9	140,7
Hiszpania	229,3	234,1	229,4	Słowacja	359,0	366,4	367,8
Polska	328,8	335,5	362,6	Irlandia	153,0	160,9	155,7
Szwecja	321,5	375,0	421,9	Słowenia	348,7	337,2	318,8
Holandia	179,4	182,1	181,3	Estonia	415,5	482,3	483,2
Belgia	216,5	234,0	226,7	Łotwa	306,3	344,5	329,5
Czechy	364,4	381,6	386,2	Litwa	278,5	301,8	278,5
Finlandia	425,3	467,0	447,3	Cypr	262,6	280,5	281,9
Austria	205,6	215,0	213,5	Luksemburg	152,3	164,9	169,7
Rumunia	325,3	332,3	318,2	Malta	275,5	254,0	286,6

Źródło: Eurostat.

Zużycie energii elektrycznej oraz prognozowane zapotrzebowanie na energię elektryczną w Polsce

Zużycie energii elektrycznej w Polsce ogółem według ARE w 2012 roku wyniosło 159.299 GWh i wzrosło w porównaniu z rokiem 2010 o około 2%, a w porównaniu z rokiem 2000 o 15%. Zużycie energii elektrycznej w Polsce odbywa się głównie w przemyśle, którego udział w strukturze zużycia w kraju w 2011 roku wyniósł 49%, natomiast w roku 2012 wyniósł 46%. Udział lokali mieszkalnych w zużyciu energii elektrycznej w kraju zarówno w roku 2011, jak i 2012 wyniósł odpowiednio 20%.

Wyszczególnienie	2012	2011	2010
Zużycie ogółem, z tego:	159.299	158.306	156.304
Zużycie w kraju, z tego:	148.415	147.668	144.453
Przemysł, w tym:.....	68.709	72.253	69.289
potrzeby energetyczne elektrowni	14.574	14.584	14.209
pompowanie wody w elektrowniach szczytowo-pompowych	647	645	828
Gospodarstwa domowe.....	29.843	30.006	30.740
Straty i różnice bilansowe	10.884	10.638	11.851
Transport.....	4.263 ¹	4.245	4.648
Budownictwo	810 ¹	798	770
Rolnictwo	379	418	456
Eksport	12.643	12.022	7.664
Ogółem Rozchód Energii Elektrycznej²	171.942	170.328	163.968

⁽¹⁾ Dane wstępne.

⁽²⁾ Obejmuje zużycie ogółem powiększone o eksport energii.

Dane zawarte w powyższej tabeli pochodzą z corocznych publikacji ARE, mogą zatem różnić się od danych prezentowanych w niniejszym Prospekcie, lecz pochodzących z innych publikacji ARE, zwłaszcza tych wydawanych kwartalnie. Co do zasady, dane publikowane corocznie przez ARE są bardziej precyzyjne od danych publikowanych kwartalnie.

Źródło: ARE.

Zgodnie z danymi ARE, w roku 2012 rozchód energii elektrycznej w Polsce wzrósł o około 5% w porównaniu z rokiem 2010. Powyższy wzrost wynika z wielu czynników, w tym ze wzrostu PKB, wzrostu eksportu energii elektrycznej oraz z wyrównywania się zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca w porównaniu z poziomem zużycia w innych krajach UE. Pomimo wyrównywania tych różnic, średnie zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca w Polsce jest w dalszym ciągu znacznie niższe od

średniego zużycia energii elektrycznej w 27 krajach UE. W 2010 roku w Polsce zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiło 3,1 MWh, podczas gdy średnie zużycie w przeliczeniu na jednego mieszkańca we wszystkich krajach UE wynosiło 5,7 MWh. Natomiast w 2011 roku zużycie energii elektrycznej w Polsce w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosiło 3,2 MWh, podczas gdy średnie zużycie w przeliczeniu na jednego mieszkańca w 27 krajach UE wynosiło 5,5 MWh. W tym samym czasie średnioroczny wskaźnik wzrostu (CAGR) zużycia energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2005-2010 obliczonego jako łączne krajowe zużycie energii elektrycznej podzielone przez liczbę mieszkańców, jest znacznie wyższy niż w innych wybranych krajach europejskich i wynosi 2,4%, w porównaniu z 0,1% dla wszystkich 27 państw członkowskich UE. Tabela poniżej przedstawia zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na jednego mieszkańca w latach 2008-2010 (kWh).

Kraj	2010	2009	2008	Kraj	2010	2009	2008
UE (27 krajów członkowskich)	5.661	5.441	5.738	Grecja	4.699	4.859	5.051
Niemcy	6.466	6.043	6.392	Portugalia	4.690	4.503	4.454
Francja	6.864	6.578	6.772	Bulgaria	3.583	3.529	3.748
Wielka Brytania	5.293	5.234	5.583	Węgry	3.416	3.305	3.417
Włochy	4.960	4.830	5.180	Dania	5.793	5.730	6.095
Hiszpania	5.666	5.572	5.860	Słowacja	4.446	4.270	4.585
Polska	3.104	2.955	3.082	Irlandia	5.630	5.611	6.061
Szwecja	14.048	13.329	14.010	Słowenia	5.846	5.556	6.370
Holandia	6.447	6.305	6.653	Estonia	5.145	4.961	5.214
Belgia	7.686	7.148	7.747	Łotwa	2.764	2.699	2.910
Czechy	5.445	5.246	5.587	Litwa	2.503	2.499	2.679
Finlandia	15.599	14.496	15.586	Cypr	6.087	5.962	5.871
Austria	7.323	6.927	7.141	Luksemburg	13.152	12.379	13.547
Rumunia	1.925	1.749	1.940	Malta	3.876	4.127	4.509

Źródło: Eurostat.

Według danych ARE, przygotowywanych zgodnie z bilansem energii według OECD, zużycie finalne energii określone jako zużycie energii elektrycznej przez odbiorców końcowych (bez zużycia w sektorze energetycznym), wyniosło w 2012 roku około 123 TWh i było porównywalne do zużycia finalnego energii w 2011 roku.

Wyszczególnienie	2012	2011	2010
	(GWh)		
Produkcja brutto ogółem, z tego:	162.139	163.548	157.658
Elektrownie ciepłe zawodowe	146.480	149.242	144.541
Elektrociepłownie przemysłowe ¹	7.818	7.837	7.525
Elektrownie wodne przepływowe	2.037	2.331	2.920
Elektrownie wodne z dopompowaniem ² zwane „szczytowo-pompowymi”	428	430	568
Elektrownie wiatrowe	4.747	3.205	1.664
Elektrownie na paliwach odnawialnych ³	629	503	440
Import	9.803	6.780	6.310
Eksport	12.643	12.022	7.664
Zużycie ogółem, z tego:	159.299	158.306	156.304
Zużycie energii w sektorze energetycznym⁴	25.768	25.628	25.380
Straty przesyłu i różnice bilansowe	10.884	10.638	11.851
Zużycie finalne⁵	122.647	122.040	119.073

(1) Z wyłączeniem elektrowni biogazowych, na biomasę oraz wodnych.

(2) Produkcja z wody dopompowanej, w tzw. elektrowniach „szczytowo-pompowych”.

⁽³⁾ Bez zaliczanych do OZE: (i) współspalania biomasy, zawierającej się w produkcji elektrowni ciepłych zawodowych, oraz (ii) bez produkcji w elektrowniach wodnych.

⁽⁴⁾ Obejmuje zużycie energii w elektrowniach oraz zużycie energii do wydobycia surowców (np. węgiel) niezbędnych do wyprodukowania energii.

⁽⁵⁾ Obejmuje produkcję brutto powiększoną o import energii elektrycznej pomniejszoną o: (i) eksport energii elektrycznej, (ii) zużycie energii w sektorze energetycznym oraz straty przesyłu i różnice bilansowe.

Źródło: ARE.

Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku, prognozuje się umiarkowany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną przez odbiorców końcowych w poszczególnych sektorach gospodarki, tj. krajowego finalnego zapotrzebowania na energię elektryczną, z poziomu 119,1 TWh w 2010 roku do poziomu 167,5 TWh w roku 2030, tj. o 40,6%.

Segmenty rynku energii elektrycznej

Polski rynek energii elektrycznej dzieli się na następujące segmenty: (i) segment wytwarzania, (ii) segment przesyłu, (iii) segment dystrybucji, oraz (iv) segment obrotu, w tym rynek giełdowy.

Wytwarzanie

Według danych PSE, na dzień 31 grudnia 2012 roku, łączna moc zainstalowana w polskim sektorze energetycznym wynosiła około 38.046 MW, natomiast łączna moc osiągalna wynosiła 37.720 MW. W Polsce energia elektryczna wytwarzana jest przez elektrownie, w tym elektrociepłownie, które obowiązane są uzyskać koncesję na wytwarzanie energii elektrycznej i które sprzedają wytworzoną przez siebie energię przedsiębiorstwom zajmującym się obrotem energią elektryczną i/lub odbiorcom końcowym. Tabela poniżej przedstawia zainstalowaną i osiągalną moc za lata 2010-2012 (w MW).

	2012		2011		2010	
	Moc zainstalowana	Moc osiągalna	Moc zainstalowana	Moc osiągalna	Moc zainstalowana	Moc osiągalna
Elektrownie krajowe, w tym:	38.046	37.720	37.367	37.010	35.756	35.509
Elektrownie zawodowe, w tym:	32.942	33.061	32.937	33.032	32.304	32.382
Elektrownie zawodowe ciepłe, w tym:	30.721	30.750	30.716	30.722	30.083	30.085
– na węgla kamiennym	20.152	20.129	20.152	20.130	20.377	20.351
– na węgla brunatnym	9.635	9.704	9.630	9.675	8.772	8.817
– gazowych	934	917	934	917	934	917
Elektrownie zawodowe wodne	2.221	2.311	2.221	2.310	2.221	2.297
Elektrownie przemysłowe	2.486	2.053	2.486	2.046	2.486	2.173
Elektrownie OZE ⁽¹⁾	2.617	2.606	1.943	1.932	966	953

⁽¹⁾ Bez elektrowni wodnych zawodowych zaliczanych także do OZE. Łączna moc zainstalowana w OZE według URE w latach 2010-2012 podana jest w tabeli poniżej.

Źródło: URE.

W 2012 roku w strukturze mocy dominującą rolę odgrywają elektrownie zawodowe opalane węglem kamiennym i brunatnym z łączną mocą zainstalowaną na poziomie 29,8 GW, których udział w całkowitej mocy zainstalowanej w KSE wyniósł 78%. Najbardziej dynamiczny przyrost mocy odnotowany został w grupie odnawialnych źródeł energii elektrycznej.

Poniższa tabela przedstawia zainstalowaną moc w odnawialnych źródłach energii elektrycznej na podstawie koncesji ważnych na 31 grudnia za lata 2010-2012 (w MW). Według danych URE na podstawie wydanych koncesji moc zainstalowana w odnawialnych źródłach energii elektrycznej na dzień 31 grudnia 2012 roku była o 42% wyższa niż w dniu 31 grudnia 2011 roku wobec 21% wzrostu w roku poprzednim. Najwyższy wzrost w 2012 roku odnotowano w zakresie mocy zainstalowanych w elektrowniach na biomasę (wzrost o około 100%) oraz w zakresie mocy zainstalowanych w elektrowniach wiatrowych (wzrost o około 54%).

Rodzaj źródła	2012	2011	2010
Elektrownie na biogaz	99,5	88,1 ⁽²⁾	82,9
Elektrownie na biomasę	820,7	409,7	356,2
Elektrownie wytwarzające energię elektryczną z promieniowania słonecznego	1,3	1,1	0,0
Elektrownie wiatrowe	2.496,7	1.616,4	1.180,3
Elektrownie wodne zaliczane do OZE	966,1	951,4	937,0
Współspalanie ⁽¹⁾	b.d.	b.d.	b.d.
Łącznie	4.384,3	3.082,0	2.556,4

⁽¹⁾ Ze względu na różne przedziały procentowego udziału biomasy (w całkowitym strumieniu paliwa) w odniesieniu do tych instalacji nie podano całkowitej mocy zainstalowanej.

⁽²⁾ Nie uwzględnia danych dot. 15 instalacji wytwarzających energię elektryczną z biogazu rolniczego wpisanych do rejestru prowadzonego przez Prezesa Agencji Rynku Rolnego.

Źródło: URE.

Energia elektryczna wytwarzana w Polsce dzieli się na następujące podgrupy: (i) energię wytwarzaną ze źródeł konwencjonalnych (tzw. energia czarna); (ii) energię wytwarzaną w kogeneracji węglowej (tzw. energia czerwona); (iii) energię wytwarzaną w kogeneracji gazowej (tzw. energia żółta); oraz (iv) energię wytwarzaną ze źródeł odnawialnych (tzw. energia zielona). Polskie prawo przewiduje dla zielonej energii szereg mechanizmów mających na celu wspieranie tych sposobów wytwarzania. Tabela poniżej przedstawia produkcję energii elektrycznej według nośników za lata 2010-2012.

	2012		2011		2010	
	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)
Węgiel kamienny	80.596	49,72	87.326	53,4	87.941	55,8
Węgiel brunatny	54.054	33,3	52.529	32,1	48.651	30,9
Gaz ziemny	6.259	3,9	5.821	3,6	4.797	3,0
Biomasa i biogaz ⁽¹⁾	10.094	6,2	7.601	4,6	6.305	4,0
Woda ⁽²⁾	2.465	1,5	2.761	1,7	3.488	2,2
w tym woda z elektrowni zaliczanych do OZE...	2.037	1,3	2.331	1,4	2.920	1,9
w tym z elektrowni szczytowo-pompowych	428	0,3	430	0,3	568	0,4
Wiatr	4.747	3,0	3.205	2,0	1.664	1,1
Pozostałe paliwa	3.924	2,4	4.305	2,6	4.812	3,1
Razem	162.139	100,0	163.548	100,0	157.658	100,0
w tym OZE	16.879	10,4%	13.137	8,0%	10.889	6,9%

⁽¹⁾ Obejmuje produkcję energii elektrycznej ze współspalania biomasy i biogazu, z elektrowni opalanych biomasą oraz elektrowni biogazowych.

⁽²⁾ Obejmuje energię elektryczną wyprodukowaną w elektrowniach wodnych szczytowo-pompowych.

Źródło: ARE.

Energia wytwarzana w odnawialnych źródłach energii

W Polsce notuje się stopniowy wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Udział odnawialnych źródeł energii używanych do wytworzenia energii elektrycznej u poszczególnych grup energetycznych w 2012 roku wyniósł: (i) ENERGA około 32%; (ii) ENEA około 8%; (iii) Tauron około 6%; oraz (iv) PGE około 4%.

Według ARE, łączna produkcja energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii na dzień 31 grudnia 2011 roku wynosiła 13.137 GWh, a na dzień 31 grudnia 2012 roku 16.788 GWh, co stanowi wzrost o 27,8%.

Zgodnie z przygotowaną przez ARE na zlecenie Ministerstwa Gospodarki Aktualizacją Prognozy Zapotrzebowania na Paliwo i Energię do 2030 roku, w 2020 roku na odnawialne źródła energii powinno przypadać co najmniej 15% łącznego finalnego zużycia energii. Oczekuje się również, że łączny wolumen energii elektrycznej netto wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w 2020 roku osiągnie 26,6 TWh, w porównaniu z 16,9 TWh w roku 2012, co stanowiłoby około 16,3% produkcji całkowitej energii elektrycznej netto przewidzianej na rok 2020. Wolumen ten wzrośnie do około 33,9 TWh w 2030 roku, co stanowiłoby około 17,5% produkcji całkowitej energii elektrycznej netto przewidzianej na rok 2030. Oczekuje się ponadto, że energia elektryczna z elektrowni wiatrowych będzie miała największy udział w ilości energii elektrycznej wytworzonej ze źródeł odnawialnych, a wolumen takiej energii osiągnie około 19,6 TWh w 2030 roku, co stanowiłoby około 10% całkowitej produkcji energii elektrycznej netto przewidzianej na rok 2030. Na koniec 2012 roku udział odnawialnych źródeł energii w produkcji energii elektrycznej wyniósł około 10,4%. Tabela poniżej przedstawia produkcję energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii za lata 2010-2012 oraz za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2013 roku (GWh).

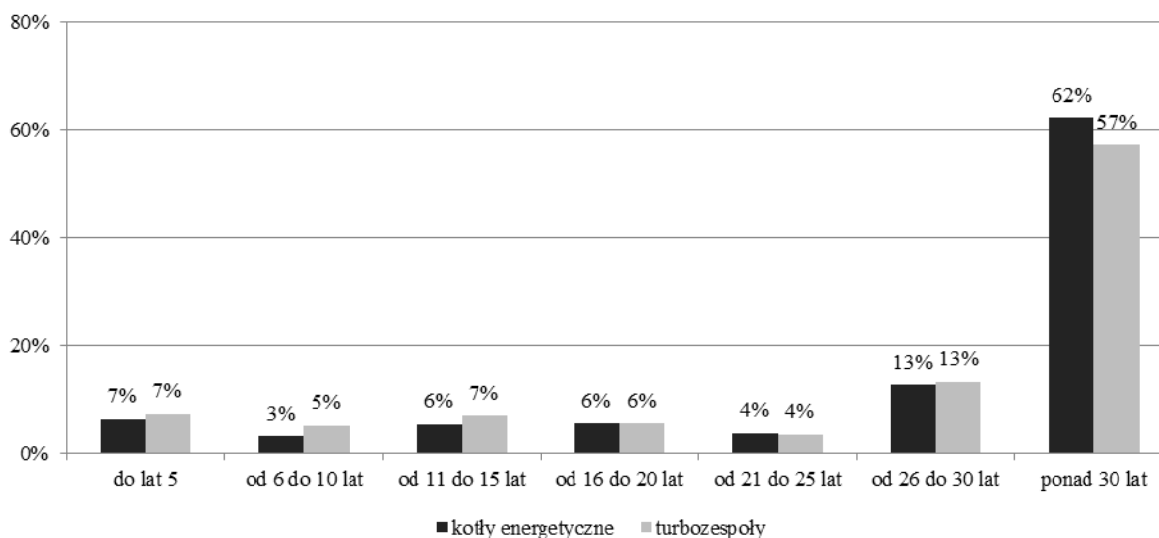
Rodzaj źródła	30 czerwca 2013		2012		2011		2010	
	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)
Elektrownie na biogaz	296	3,6	563	3,3	451	3,5	395	3,6
Elektrownie na biomasę	1.615	19,6	1.679	9,9	759	5,8	313	2,9
Współspalanie biomasy i biogazu i układy hybrydowe.....	2.268	27,6	7.852	46,5	6.391	48,6	5.597	51,4
Elektrownie wiatrowe.....	2.537	30,8	4.747	28,1	3.205	24,4	1.664	15,3
Elektrownie wodne	1.512	18,4	2.037	12,1	2.331	17,7	2.920	26,8
Elektrownie fotowoltaiczne.....	2,0	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Łącznie	8.230	100	16.879	100	13.137	100	10.889	100

Źródło: ARE.

Stan obecny i rozwój mocy wytwórczych w Polsce

Znaczną część pracujących obecnie w Polsce jednostek wytwórczych charakteryzuje wysoki stopień zużycia technicznego. Skutkuje to zmniejszaniem się nadwyżki mocy dyspozycyjnych w stosunku do zapotrzebowania szczytowego. W szeregu przypadków nieplanowane ubytki mocy, spowodowane m.in. awariami urządzeń wytwórczych, powodują, że OSP coraz trudniej jest zachować bezpieczną operacyjną nadwyżkę dostępnych mu mocy, która zgodnie z Instrukcją Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej powinna wynosić nie mniej niż 9% planowanego zapotrzebowania do pokrycia przez elektrownie krajowe. Zgodnie natomiast z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku rezerwa ta powinna się utrzymywać na poziomie 15%. W poniższej tabeli przedstawiono strukturę wiekową jednostek wytwórczych w Polsce.

Struktura wiekowa jednostek wytwórczych w Polsce w 2012 roku (kotły i turbozespoły)

Źródło: ARE.

Ze względu na postępujący proces zużycia technicznego jednostek wytwórczych oraz systematyczne zaostrzanie unijnych norm dotyczących emisji zanieczyszczeń, istniejące bloki energetyczne będą wycofywane z eksploatacji lub poddawane modernizacji. Wycofywane bloki energetyczne będą zastępowane nowymi, z których większość stanowić będą bloki opalane węglem kamiennym, część nakładów przypadnie także na jednostki opalane gazem ziemnym oraz na jednostki opalane węglem brunatnym.

Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku, przewidywane uruchomienie nowych mocy wytwórczych lub zastąpienie istniejących mocy wytwórczych nowymi blokami szacowane są na około 4,9 GW w latach 2011-2015, 8,5 GW w latach 2016-2020, 8,2 GW w latach 2021-2025 oraz około 10,4 GW latach 2026-2030. Biorąc pod uwagę przewidywane wyłączenia istniejących mocy w krajowym systemie elektroenergetycznym, moc osiągalna netto źródeł wytwarzania ma wzrosnąć do około 46,4 GW w roku 2030. Najistotniejszy spadek mocy osiągalnej netto oczekiwany jest w elektrowniach zawodowych na węgiel kamienny (spadek z 14.536 MW w 2008 roku do 5.433 MW w 2030 roku). W przypadku węgla brunatnego wyłączane jednostki mają być zastępowane sukcesywnie nowymi, przez co ich moc osiągalna ma pozostać na stabilnym poziomie do roku 2025, po którym moc osiągalna tego typu elektrowni powinna wzrosnąć. Oczekuje się, że powstające elektrownie jądrowe będą mieć moc zainstalowaną 4.500 MW. Największy przyrost mocy wystąpi w sektorze źródeł odnawialnych, w tym przede wszystkim w elektrowniach wiatrowych oraz na biogaz. Do roku 2030 powinno powstać około 6.000 MW mocy zainstalowanej w elektrowniach wiatrowych na lądzie oraz około 2.550 MW na morzu, przy czym przewiduje się, że nowe moce nie przełożą się na wysoką produkcję energii elektrycznej ze względu na niskie wskaźniki wykorzystania mocy w elektrowniach wiatrowych. Elektrownie i elektrociepłownie biomasowe mają uzyskać w 2030 roku moce na poziomie około 1.400 MWe, a biogazowe około 631 MWe. Plany budowy nowych jednostek wytwórczych są odpowiedzią na przewidywany wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w Polsce.

Połączenia transgraniczne

W przeszłości kontraktowe przepływy energii elektrycznej między systemami różnych krajów opierały się głównie na umowach długoterminowych i dzięki temu miały stabilny charakter. Pomimo zarejestrowanego w ostatnich latach zwiększenia międzynarodowej wymiany energii elektrycznej, jedynie około 11% energii elektrycznej zużywanej w UE przekracza granice państwowe ze względu na występujące ograniczenia techniczne, stosowane metody alokacji dostępnych mocy przesyłowych i limity wprowadzane przez operatorów poszczególnych systemów przesyłowych. Istniejąca ograniczona zdolność przesyłowa między systemami poszczególnych państw jest głównym czynnikiem utrudniającym integrację i tworzenie jednolitego oraz konkurencyjnego europejskiego rynku energii elektrycznej. Sytuacja taka jest następstwem realizowanej wcześniej polityki izolacji rynków krajowych oraz historycznie uwarunkowanego braku międzynarodowych zdolności przesyłowych, które tworzone były głównie z myślą o zapewnieniu bezpieczeństwa w sytuacjach awaryjnych, a nie o stworzeniu transgranicznego rynku energii elektrycznej.

W Europie funkcjonuje organizacja ENTSO-E (*European Network of Transmission System Operators for Electricity, Europejska Sieć Operatorów Elektroenergetycznych Sieci Przesyłowych*), która skupia 41 operatorów systemów przesyłowych z 34 krajów, w tym PSE. ENTSO-E reprezentuje operatorów w relacjach z interesariuszami, w tym instytucjami i organami UE, oraz Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (*Agency for Cooperation of Energy Regulators, ACER*). Celem ENTSO-E jest zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.

Wybrane dane dotyczące fizycznych przepływów energii elektrycznej, w tym import i eksport handlowy, w ramach współpracy w obrębie ENTSO-E w latach 2010-2012 (GWh)⁽¹⁾

		2012	2011	2010			2012	2011	2010
Austria	import	21.361	27.191	22.530	Łotwa	import	4.346	4.010	3.973
	eksport	19.145	17.885	19.270		eksport	2.800	2.760	3.101
Białoruś	import	4.199	747	402	Litwa	import	7.175	8.086	8.177
	eksport	2.400	2.916	4.488		eksport	1.351	1.345	2.185
Belgia	import	14.018	13.189	12.287	Luksemburg	import	6.004	7.099	7.282
	eksport	6.346	10.652	11.843		eksport	2.300	2.657	3.208
Bułgaria	import	2.357	1.493	1.178	Holandia	import	26.489	20.665	15.589
	eksport	10.451	12.000	9.278		eksport	11.936	11.787	12.811
Czechy	import	10.883	10.457	6.682	Polska	import	8.831	6.779	6.310
	eksport	25.741	27.501	21.579		eksport	11.511	12.023	7.664
Dania (razem)	import	14.578	11.647	10.585	Portugalia	import	10.766	6.685	5.667
	eksport	9.573	10.276	11.740		eksport	2.870	3.928	3.190
Estonia	import	2.477	1.517	1.743	Rumunia	import	4.553	2.946	1.791
	eksport	4.300	4.986	4.947		eksport	4.307	4.846	4.707
Finlandia	import	16.780	18.489	16.354	Słowacja	import	11.794	11.228	7.342
	eksport	1.793	4.614	5.878		eksport	12.082	10.501	6.295
Francja	import	11.392	9.068	19.950	Słowenia	import	6.403	7.034	8.611
	eksport	51.703	64.185	48.563		eksport	6.809	8.308	10.744
Niemcy	import	42.692	49.722	42.171	Hiszpania	import	7.785	7.935	5.214
	eksport	57.811	55.988	59.878		eksport	18.697	13.656	13.117
Grecja	import	5.545	7.181	8.523	Szwecja	import	10.528	14.229	16.988
	eksport	3.799	3.932	2.801		eksport	27.546	21.356	14.728
Węgry	import	15.961	14.667	9.897	Ukraina	import	0	0	0
	eksport	8.930	8.018	4.706		eksport	937	59	0
Irlandia	import	627	733	744	Wielka Brytania	import	12.087	8.645	7.136
	eksport	319	243	293		eksport	3.373	3.844	6.408
Włochy	import	40.956	47.478	45.899					
	eksport	2.085	1.715	1.699					

⁽¹⁾ Dane ograniczone są do państw członkowskich Unii Europejskiej (z wyłączeniem Malty i Cypru) oraz Białorusi i Ukrainy, z którymi Polska nie ma połączeń transgranicznych.

Źródło: ENTSO-E.

W ramach krajowego systemu energetycznego funkcjonują następujące połączenia transgraniczne: (i) na północy: do Szwecji (kabel podmorski prądu stałego), (ii) na południu: do Czech poprzez dwutorową linię 220 kV i dwie linie 400 kV i na Słowację poprzez linię 400 kV, (iii) na wschodzie: na Białoruś poprzez linię 220 kV i na Ukrainę linią 750 kV (w trybie gotowości), a także linią 220 kV, oraz (iv) na zachodzie: do Niemiec dwoma liniami 400 kV. Połączenia z systemami działającymi w Niemczech, Czechach i na Słowacji są połączeniami synchronicznymi (praca z identyczną częstotliwością i przy stałym kącie przesunięcia fazowego umożliwiającą swobodny przepływ energii elektrycznej między połączonymi systemami). Połączenia ze Szwecją, Ukrainą i Białorusią mają charakter asynchroniczny (do połączenia systemów wymagane są tzw. sprzęgła asynchroniczne lub wstawki prądu stałego). Oprócz połączeń o napięciu przesyłu rzędu 220 kV i wyższym istnieją połączenia o napięciu dystrybucyjnym (110 kV lub mniejsze) w poszczególnych punktach granicznych, podlegające nadzorowi technicznemu ze strony operatorów dystrybucyjnych. Polska jest eksporterem netto energii elektrycznej. Zgodnie z danymi ENTSO-E w roku 2012 eksport energii elektrycznej z Polski wyniósł 11.511 GWh, natomiast import do Polski 8.831 GWh. W roku 2011 wolumeny te wynosiły odpowiednio 12.023 GWh oraz 6.779 GWh.

Połączenia transgraniczne KSE (o napięciu ponad 110 kV)

Źródło: Ministerstwo Gospodarki.

Zgodnie z Polityką Energetyczną Polski do 2030 roku, jednym z celów w dziedzinie wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła jest rozbudowa połączeń transgranicznych, co będzie koordynowane z rozbudową krajowego systemu przesyłu i rozbudową systemów przesyłu państw sąsiadujących z Polską. Przewidywana rozbudowa powinna umożliwić transgraniczną wymianę na poziomie co najmniej 15% krajowego zużycia energii elektrycznej do 2015 roku oraz 20% do 2020 roku i 25% do 2030 roku.

Przesył

Przez przesył energii elektrycznej rozumie się transport energii elektrycznej za pośrednictwem linii przesyłowych do sieci dystrybucyjnych lub w nielicznych przypadkach, do odbiorców końcowych podłączonych bezpośrednio do sieci przesyłowej. Przesyłanie energii w Polsce dokonywane jest sieciami najwyższych i wysokich napięć (220 kV, 400 kV i więcej), zaś za przesył energii elektrycznej odpowiedzialny jest operator systemu przesyłowego („OSP”), który zarządza pracą sieci przesyłowej energii elektrycznej wysokich i najwyższych napięć służącej do przesyłu energii elektrycznej, jak również zarządza rynkiem bilansującym energii elektrycznej, aby zapewnić bezpieczną i sprawną pracę krajowego systemu elektroenergetycznego oraz bezpieczeństwo energetyczne kraju.

W Polsce jest jeden operator systemu przesyłowego, którym jest spółka PSE, wyznaczona do pełnienia tej roli przez Prezesa URE na okres od 1 stycznia 2008 roku do 1 lipca 2014 roku. Zgodnie z Prawem Energetycznym, PSE jest jednoosobową spółką akcyjną Skarbu Państwa oraz podmiotem niezależnym zarówno pod względem swojej formy prawnej, jak i organizacyjnej oraz procesu decyzyjnego od innych rodzajów działalności niezwiązanych z przesyłem energii elektrycznej. Polska przesyłowa sieć elektroenergetyczna jest połączona w systemie UCTE (*Union for the Coordination of Transmission of Electricity*, Unia ds. Koordynacji Przesyłu Energii Elektrycznej), obecnie funkcjonującym jako region Europy Kontynentalnej w ramach europejskich sieci przesyłowych koordynowanych przez stowarzyszenie ENTSO-E (zobacz „– Połączenia transgraniczne”, powyżej).

Zgodnie z dokumentem „Sprawozdanie z wyników monitorowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej” za okres od 1 stycznia 2011 roku do dnia 31 grudnia 2012 roku przygotowanego przez Ministerstwo Gospodarki RP w marcu 2013 roku, szacunkowa struktura wiekowa sieci dystrybucyjnych kształtowała się następująco:

Wiek	Linie 220 kV	Linie 400 kV	Transformatory
	%	%	%
Do 20 lat	1	19	28
20-30 lat	17	54	34
Powyżej 30 lat.....	82	25	38

Źródło: Ministerstwo Gospodarki „Sprawozdanie z wyników monitorowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej”.

Stopień zaawansowania wiekowego oraz wysoki stopień zużycia technicznego sieci przesyłowych przyczyniają się do wyższych strat w przesyłach i częstszych awarii, wobec czego wymagają poniesienia znacznych nakładów modernizacyjnych, co jest jednym z głównych celów inwestycyjnych w polskim sektorze energetycznym. Planowane nakłady inwestycyjne PSE na rozwój infrastruktury przesyłowej na lata 2011-2025 wynoszą około 18 mld PLN, w tym w latach 2012-2016 zaktualizowany plan rozwoju PSE przewiduje modernizację linii przesyłowych 220 kV i 400 kV o łącznej długości około 2.500 km oraz budowę nowych linii przesyłowych 400 kV o łącznej długości około 4.600 km. Blisko 40% przewidywanych nakładów związanych jest z podłączeniem mocy wytwórczych z nowych źródeł do sieci przesyłowej, natomiast na zabezpieczenie działania sieci i budowę nowych transgranicznych linii przesyłowych przeznaczonych jest po 30% całości planowanych nakładów.

Dystrybucja

Dystrybucja to przesyłanie energii elektrycznej sieciami dystrybucyjnymi do odbiorców końcowych. Poniższy rysunek przedstawia obszar działania największych operatorów systemu dystrybucyjnego w Polsce wraz z ich kluczowymi danymi operacyjnymi w 2012 roku.

Źródło: Raporty roczne i prezentacje wyników poszczególnych grup za 2012 rok.

Do odbiorców końcowych energii elektrycznej na polskim rynku energii elektrycznej zaliczamy odbiorców końcowych należących do grupy taryfowej G (głównie gospodarstwa domowe) oraz odbiorców przemysłowych. Według URE, na dzień 31 grudnia 2012 roku, w Polsce było około 16,7 mln odbiorców, z których około 90% stanowiły gospodarstwa domowe. Łączne dostawy energii elektrycznej wyniosły w 2012 roku 122.859 GWh, a w pierwszym półroczu 2013 roku 61.700 GWh. W 2012 roku do gospodarstw domowych dostarczono około 24% łącznych dostaw energii elektrycznej, natomiast do odbiorców przemysłowych około 75% łącznych dostaw energii elektrycznej. W pierwszym półroczu

2013 roku proporcje te kształtowały się na takim samym poziomie. Tabela poniżej przedstawia dostawy energii elektrycznej w podziale na grupy taryfowe w latach 2010-2012 oraz za okres 6 miesięcy zakończonych 30 czerwca 2013 roku (GWh).

	30 czerwca 2013		2012		2011		2010	
	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)
Dostawa z sieci odbiorcom końcowym:.....	61.700		122.859		121.942		119.529	
W tym:								
WN (grupa taryfowa „A”)	12.649	21	26.485	22	26.483	22	25.067	21
SN (grupa taryfowa „B”)	21.415	35	42.632	35	41.853	34	40.433	34
N (grupa taryfowa „C”)	11.861	19	22.973	19	22.622	19	22.778	19
gospodarstwa domowe (grupa taryfowa „G”).....	4.599	24	29.325	24	29.412	24	29.807	25
Pozostałe.....	695	1	1.444	1	1.572	1	1.444	1

Źródło: ARE.

Dystrybucja energii jest dokonywana sieciami wysokich (110 kV, a w wyjątkowych przypadkach 220 kV), średnich (od 1 kV do 110 kV) oraz niskich (do 1 kV) napięć. W Polsce dystrybucją zajmują się spółki posiadające koncesję na dystrybucję energii elektrycznej. Według informacji URE, na dzień 17 października 2013 roku, 97 podmiotów posiadało koncesję uprawniającą do prowadzenia działalności dystrybucyjnej w Polsce. Działalność dystrybucyjna jest naturalnym monopolem na właściwym rynku lokalnym i podlega szczegółowym regulacjom, zwłaszcza w odniesieniu do taryf, opracowywanych przez spółki dystrybucyjne z uwzględnieniem zasad określonych przepisami prawa (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Taryfy”). Operatorzy systemu dystrybucyjnego są wyznaczani przez Prezesa URE na wniosek właściciela sieci dystrybucyjnej, na czas określony, nie dłuższy niż okres obowiązywania koncesji. Prezes URE określa jednocześnie obszar, na którym dany operator systemu dystrybucyjnego będzie prowadził działalność.

Stan techniczny sieci dystrybucyjnych jest zróżnicowany. W niektórych obszarach kraju występują problemy z utrzymaniem parametrów energii elektrycznej – głównie na terenach wiejskich (długie ciągi sieci niskiego napięcia). Modernizacji i przebudowy wymagają ciągi liniowe średniego napięcia i obwody niskiego napięcia, w których zainstalowane są przewody o małych przekrojach oraz linie, na końcach których spadki napięć przekraczają dopuszczalne normy.

Stan sieci dystrybucyjnej wpływa na poziom strat energii notowanych przez spółki dystrybucyjne. Straty energii elektrycznej obejmują: straty techniczne oraz straty handlowe (tzn. związane z poborem energii z pominięciem układu pomiarowego, bądź będące skutkiem ograniczonej dokładności układów pomiarowych lub niejednoczesności odczytów na wejściach i wyjściach z sieci). Ponadto straty energii zależą w głównej mierze od długości sieci dystrybucyjnych i innych parametrów technicznych sieci. Zmniejszenie strat energii na niskim napięciu w ostatnich latach to skutek działań OSD w kierunku modernizacji sieci oraz ograniczenia nielegalnego poboru energii.

W 2011 roku poziom strat sieciowych w Polsce wyniósł 8,7% i był o 1,4 p.p. wyższy od średniej europejskiej, która wynosiła 7,3%. Poniższa tabela przedstawia poziom strat sieciowych w wybranych krajach UE w latach 2009-2011.

Kraj	2011		2010		2009	
	(GWh)	(%) ⁽¹⁾	(GWh)	(%) ⁽¹⁾	(GWh)	(%) ⁽¹⁾
Unia Europejska-27	200.844	7,3	209.464	7,4	191,731	7,1
Bułgaria	4.396	15,5	4.480	16,5	4.512	16,8
Czechy	4.405	7,8	4.466	7,8	4.487	8,2
Dania	2.388	7,6	2.555	8,0	2.366	7,5
Estonia	949	14,3	1.047	15,2	886	13,3
Francja	29.052	6,9	35.414	8,0	34.878	8,3
Niemcy	24.799	4,8	23.974	4,5	25.003	5,0
Grecja	2.820	5,4	3.783	7,1	3.223	5,9
Węgry	3.784	11,0	3.801	11,1	3.604	10,9
Włochy	20.848	6,9	20.570	6,9	20.352	7,0
Polska	10.638	8,7	11.851	10,0	12.533	11,1
Rumunia	7.141	16,7	7.058	17,1	7.029	18,7
Słowacja	500	2,0	856	3,5	782	3,4
Hiszpania	26.793	11,2	27.400	11,2	11.200	4,7

⁽¹⁾ W celu porównania wielkości strat sieciowych w Polsce i w innych krajach UE na potrzeby Prospektu, wielkość strat odniesiono do zużycia energii elektrycznej w poszczególnych krajach.

Źródło: Eurostat.

Obrót

Obrót energią elektryczną polega na jej zakupie od wytwórców lub innych podmiotów zajmujących się obrotem energią elektryczną w celu dalszej odsprzedaży. Na obrót energią elektryczną składają się hurtowy obrót energią elektryczną oraz sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych. Hurtowy obrót energią elektryczną dokonywany jest pomiędzy wytwórcami i przedsiębiorstwami obrotu (w tym sprzedawcami detalicznymi). Sprzedażą detaliczną jest sprzedaż energii elektrycznej przez wytwórców lub przedsiębiorstwa obrotu odbiorcom końcowym (zarówno gospodarstwom domowym, jak i przedsiębiorcom). Sprzedaż energii elektrycznej odbiorcom końcowym wiąże się z obowiązkiem przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia energii w liczbie odpowiadającej części dostarczonej energii elektrycznej (zobacz „Surowce – Świadectwa pochodzenia”).

Prowadzenie działalności w zakresie obrotu energią elektryczną jest działalnością regulowaną i wymaga uzyskania stosownej koncesji, przy czym wydawany jest jeden rodzaj koncesji uprawniającej do prowadzenia zarówno działalności w zakresie obrotu hurtowego, jak i sprzedaży detalicznej energii elektrycznej. Przedsiębiorstwa obrotu mogą nabywać oraz sprzedawać energią elektryczną od i do dowolnie wybranych podmiotów oraz mają prawo dostępu do sieci przesyłowych i dystrybucyjnych na równych zasadach, natomiast wszyscy odbiorcy w Polsce od 2007 roku mają prawo swobodnego wyboru podmiotu, który będzie im sprzedawał energią elektryczną (tzw. zasada TPA – *Third Party Access*).

Wobec niewielkiej liczby połączeń transgranicznych oraz ograniczeń technicznych i regulacyjnych w krajowym systemie energetycznym, obrót hurtowy energią elektryczną odbywa się przede wszystkim pomiędzy podmiotami działającymi na rynku krajowym.

Według danych ARE, w 2011 roku w Polsce sprzedaż energii elektrycznej przez wytwórców wyniosła 147.290 GWh, natomiast w 2012 roku wyniosła ona 143.957 GWh, co oznacza spadek o 2,3%. Według danych ARE, w pierwszym półroczu 2013 roku w Polsce sprzedaż energii elektrycznej przez wytwórców wyniosła 71.737 GWh.

Hurtowy obrót energią elektryczną w Polsce

Hurtowy obrót energią elektryczną w Polsce realizowany jest w ramach trzech segmentów: (i) kontraktów bilateralnych, (ii) transakcji giełdowych, a także (iii) rynku bilansującego. Poniższa tabela przedstawia strukturę sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym według kierunków sprzedaży (z wyłączeniem działalności obrotowej) w latach 2010-2012 oraz w okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2013 roku.

Kierunki	30 czerwca	2012	2011	2010
	2013			
	(%)	(%)	(%)	(%)
Przedsiębiorstwa Obrotu/Przedsiębiorstwa obrotu systemów dystrybucyjnych, w tym:	41,1	30,6	33,9	88,9
w ramach wł. grupy	33,0	19,0	17,9	67,0
Odbiorcy końcowi, w tym:				
umowy sprzedaży	0,3	0,2	0,1	0,6
umowy kompleksowe	1,3	1,2	0,9	0,3
Rynek giełdowy, w tym:	51,3	61,1	58,6	4,2
rynek terminowy	b.d.	b.d.	47,6	1,1
Rynek bilansujący	4,1	3,8	4,1	6,0

Źródło: ARE.

Wielkość sprzedaży w oparciu o kontrakty bilateralne zawierane, co do zasady, bezpośrednio pomiędzy sprzedawcą, będącym wytwórcą energii elektrycznej lub przedsiębiorstwem obrotu, a nabywcą energii elektrycznej, zmniejszyły się o 59,7%, z 124,0 TWh w 2010 roku do 50,0 TWh w 2011 roku oraz o 11,8% do 44,1 TWh w 2012 roku. Do spadku przyczynił się m.in. obowiązek sprzedaży określonej ilości wytworzonej energii elektrycznej na Towarowej Giełdzie Energii (tzw. Obligo Giełdowe). W pierwszym półroczu 2013 roku sprzedaż energii przez wytwórców w oparciu o kontrakty bilateralne wyniosła około 30,0 TWh.

Kontrakty giełdowe zawierane są w Polsce przede wszystkim na Towarowej Giełdzie Energii w ramach następujących rynków: (i) Rynku Terminowego Towarowego, (ii) Rynku Dnia Następnego, (iii) Rynku Dnia Bieżącego, oraz (iv) Aukcji Energii. Ponadto w ramach Towarowej Giełdy Energii S.A. funkcjonują rynki handlu świadectwami pochodzenia energii, gazu oraz rynek handlu uprawnieniami do emisji CO₂. W ostatnich latach model obrotu energią elektryczną przeszedł istotną reorganizację, wynikającą z nałożenia w 2010 roku na wytwórców energii elektrycznej obowiązku Obliga Giełdowego. Z tego powodu giełda energii elektrycznej jest obecnie jednym z najważniejszych segmentów hurtowego obrotu energią elektryczną. Sprzedaż prowadzona przez wytwórców na rynku giełdowym w roku 2011 wyniosła 86,4 TWh, co stanowiło 58,6% całego obrotu energią elektryczną, w roku 2012 wyniosła 88,0 TWh, co stanowiło 61,1% całego obrotu energią elektryczną. W pierwszym półroczu 2013 roku sprzedaż energii przez wytwórców na rynku giełdowym wyniosła około 36,8 TWh, co stanowiło 51,3% całego obrotu energią elektryczną. Rynek bilansujący pełni funkcję technicznego i handlowego bilansowania uczestników rynku i jest prowadzony przez PSE. Rynek bilansujący prowadzony jest na ściśle określonych zasadach zatwierdzanych przez Prezesa URE oraz służy równoważeniu odchyleń pomiędzy planowanymi a faktycznie wprowadzanymi do lub pobieranymi z sieci przesyłowej ilościami energii elektrycznej (zobacz „Otoczenie regulacyjne”). W 2012 roku sprzedaż energii elektrycznej na rynku bilansującym wyniosła 5,5 TWh, co stanowiło 3,8% całego obrotu energią elektryczną. W porównaniu z 2011 rokiem, kiedy sprzedaż na rynku bilansującym wyniosła 6,0 TWh, sprzedaż na rynku bilansującym w 2012 roku spadła o 8,3%. W pierwszym półroczu 2013 roku sprzedaż energii przez wytwórców na rynku bilansującym wyniosła około 2,9 TWh, co stanowiło 4,1% całego obrotu energią elektryczną.

Rynek detaliczny energii elektrycznej w Polsce

Rynek dostaw do odbiorców końcowych obejmuje rynek detaliczny i odnosi się do transakcji, których stroną popytową są odbiorcy końcowi dokonujący zakupu na własny użytek. Wyróżniamy dwa typy odbiorców końcowych. Pierwszy stanowią odbiorcy indywidualni (gospodarstwa domowe – stanowiący grupę taryfową „G”). Druga grupa to odbiorcy kupujący energię elektryczną na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej.

Największymi uczestnikami detalicznego rynku sprzedaży energii elektrycznej po stronie podażowej są istniejący sprzedawcy energii elektrycznej, którzy pozostali w tej roli po przeprowadzeniu wydzielenia prawnego operatorów systemów dystrybucyjnych (*unbundling* OSD). Działają oni w charakterze sprzedawców z urzędu w odniesieniu do klientów, którzy nie zdecydowali się na wybór innego dostawcy energii elektrycznej, pomimo przysługującego im od lipca 2007 roku prawa do zmiany sprzedawcy (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Niezależność operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych – *unbundling*”).

Na sprzedaż detaliczną energii elektrycznej w Polsce w istotnym stopniu wpływa wymóg przedstawienia Prezesowi URE do zatwierdzenia taryf. Obecnie spółki obrotu są zobowiązane do uzyskania zatwierdzenia taryf dla odbiorców końcowych z grupy taryfowej G. W stosunku do

pozostałych taryf Prezes URE zniósł obowiązek zatwierdzenia taryf, uznając, że rynek jest konkurencyjny. Informacje na temat taryf zostały zamieszczone w rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Taryfy”.

W związku z odnotowywanym w Polsce stopniowym wzrostem produkcji energii ze źródeł odnawialnych, rośnie udział energii sprzedanej odbiorcom końcowym z tych źródeł. Udział odnawialnych źródeł energii w portfolio energii elektrycznej sprzedanej do odbiorców końcowych u poszczególnych grup energetycznych w 2012 roku wyniósł: (i) ENERGA około 18%, (ii) ENEA około 15%, (iii) Tauron około 9% oraz (iv) PGE około 6%.

Ceny energii elektrycznej

Wstęp

W ostatnich latach można zaobserwować znaczące zmiany na rynku energii elektrycznej w Polsce. Najistotniejsze zmiany dotyczyły stopniowego odchodzenia od zatwierdzania taryf w obrocie energią elektryczną na rzecz mechanizmów rynkowych, rozwiązania umów długoterminowych (KDT) oraz wydzielenia operatorów systemów dystrybucyjnych (tzw. *unbundling*). Ważną rolę odegrał również rozwój platform internetowych i polskiej Towarowej Giełdy Energii S.A., co umożliwiło zorganizowany obrót energią elektryczną.

Pomimo iż polski rynek energii elektrycznej został poddany istotnej liberalizacji, ceny energii elektrycznej w Polsce nadal różnią się od średnich cen energii elektrycznej w Unii Europejskiej. Porównując ceny energii elektrycznej dla odbiorców przemysłowych oraz gospodarstw domowych średniej wielkości, w Polsce ceny te są istotnie niższe od cen w wybranych krajach europejskich. Tabela poniżej przedstawia bardziej szczegółowe dane dotyczące cen energii elektrycznej dla odbiorców przemysłowych oraz gospodarstw domowych średniej wielkości w Polsce oraz w innych, wybranych krajach UE w roku 2012.

Kraj	Cena dla przemysłu ⁽¹⁾ (euro za 1 MWh)	Cena dla gospodarstw domowych ⁽²⁾ (euro za 1 MWh)	Kraj	Cena dla przemysłu ⁽¹⁾ (euro za 1 MWh)	Cena dla gospodarstw domowych ⁽²⁾ (euro za 1 MWh)
UE (27 krajów członkowskich)	95,4	134,2	Grecja	100,6	106,5
Niemcy	89,5	144,1	Portugalia	105,0	110,5
Francja	80,9	98,6	Bułgaria	68,4	70,6
Wielka Brytania	109,7	160,3	Węgry	100,0	119,7
Włochy	119,3	144,5	Dania	82,9	131,4
Hiszpania	115,5	176,6	Słowacja	127,3	140,0
Polska	86,9	110,6	Irlandia	129,3	185,0
Szwecja	80,4	131,2	Słowenia	87,2	119,3
Holandia	80,5	131,7	Estonia	64,7	77,1
Belgia	95,0	159,0	Łotwa	110,3	113,8
Czechy	102,8	123,5	Litwa	113,5	104,2
Finlandia	68,4	108,9	Cypr	217,1	233,8
Austria	90,5	143,3	Luksemburg	100,7	146,8
Rumunia	83,3	79,5	Malta	180,0	161,5

⁽¹⁾ Średnia krajowa cena, bez uwzględniania podatków za pierwsze półrocze roku 2012 dla odbiorców przemysłowych średniej wielkości (zakres standardowego zużycia Ic (Consumption Band Ic) z rocznym zużyciem pomiędzy 500 MWh a 2.000 MWh).

⁽²⁾ Średnia krajowa cena, bez uwzględniania podatków za pierwsze półrocze roku 2012 dla gospodarstw domowych średniej wielkości (zakres standardowego zużycia (Consumption Band Dc) z rocznym zużyciem pomiędzy 2.500 kWh a 5.000 kWh).

Źródło: Eurostat.

Analizując ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w różnych krajach, należy wziąć pod uwagę fakt, że ceny energii elektrycznej w Polsce, pomimo znacznie niższego poziomu niż w innych krajach europejskich, nie muszą zrównać się ze średnimi cenami energii elektrycznej w innych krajach europejskich ze względu na wpływ wielu lokalnych czynników.

Ceny energii elektrycznej

W 2012 roku, średnia cena na rynku hurtowym, czyli cena, po której wytwórcy sprzedawali energię elektryczną wyniosła 203,4 PLN za 1 MWh i była o 2,2% wyższa niż średnia cena, po której wytwórcy sprzedawali energię elektryczną w 2011 roku. W 2012 roku średnia cena energii elektrycznej sprzedawanej przez wytwórców do przedsiębiorstw obrotu wyniosła 202,4 PLN za 1 MWh i była o 2,6% wyższa niż ta

średnia cena w roku 2011. W 2012 roku średnia cena energii elektrycznej sprzedawanej przez wytwórców do odbiorców końcowych wynosiła 237,3 PLN za 1 MWh i była o 1,2% wyższa niż cena sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców do odbiorców końcowych w roku 2011. Poniższa tabela szczegółowo przedstawia średnie ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym przez wytwórców w podziale na segmenty rynku w latach 2010-2012.

	2012	2011	2010
	(PLN za 1 MWh)		
Sprzedaż do odbiorców końcowych	237,3	234,5	245,3
Sprzedaż na rynku bilansującym	191,2	206,3	207,4
Sprzedaż na giełdzie energii elektrycznej.....	203,8	199,4	204,8
Sprzedaż do przedsiębiorstw obrotu	202,4	197,2	187,8
Eksport	199,8	194,8	0,0
Pozostała sprzedaż	208,8	201,1	205,5
Średnio	203,4	199,1	190,7

Źródło: URE.

Poniższa tabela przedstawia średnie ceny energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym, tzn. obejmującym sprzedaż energii elektrycznej (wolumen sprzedaży oraz wartość sprzedanej energii) realizowaną przez wytwórców i spółki obrotu w konkurencyjnych segmentach krajowego hurtowego rynku energii elektrycznej, tj. do spółek obrotu w ramach kontraktów dwustronnych i na giełdę energii. Sprzedaż energii elektrycznej na rynek bilansujący nie jest uwzględniana w algorytmie wyznaczania ceny na rynku konkurencyjnym ze względu na techniczny charakter tego segmentu rynku.

Rok	2013 ⁽²⁾	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Cena (PLN/MWh) ⁽¹⁾	195,1	201,4	199,0	195,3	197,2	155,4	128,8	119,7	117,5	118,0

⁽¹⁾ W przypadku zintegrowanych pionowo grup kapitałowych do wyliczenia ceny brany jest pod uwagę wolumen sprzedaży energii elektrycznej i wartość jej sprzedaży do spółek obrotu poza grupę kapitałową oraz na giełdę energii.

⁽²⁾ Dane wstępne.

Źródło: URE.

Na detaliczną cenę energii elektrycznej (bez opłaty dystrybucyjnej) ma wpływ wiele czynników, w tym czynniki rynkowe, regulacyjne oraz średnie hurtowe ceny energii elektrycznej. Zgodnie z danymi ARE, w 2011 roku średnia detaliczna cena energii elektrycznej wynosiła 263,6 PLN/MWh, a w 2012 roku wynosiła 271,0 PLN/MWh, co stanowiło wzrost o 2,8%.

Średnia cena energii elektrycznej dla odbiorców końcowych, w tym z opłatą dystrybucyjną (w ramach tzw. umów kompleksowych) w 2012 roku wyniosła 469,4 PLN za 1 MWh, natomiast w 2011 roku cena ta, wraz z opłatą dystrybucyjną, wynosiła 442,9 PLN za 1 MWh.

W Polsce odbiorcy końcowi są podzieleni na grupy taryfowe w zależności od napięcia sieci, do której są przyłączeni. Zgodnie z danymi ARE w 2012 roku odbiorcy końcowi Grupy A (tj. odbiorcy końcowi przyłączeni do sieci o napięciu nie niższym niż 110 kV) zużyli 26,5 TWh za średnią cenę (obejmującą opłaty przesyłowe i dystrybucyjne) 320,2 PLN za 1 MWh, podczas gdy odbiorcy końcowi Grupy B (tj. odbiorcy końcowi przyłączeni do sieci o napięciu wyższym niż 1 kV i niższym od 110 kV) zużyli 42,6 TWh za średnią cenę 373,9 PLN za 1 MWh. Małe i średnie przedsiębiorstwa (tj. odbiorcy końcowi Grupy C, przyłączeni do sieci o napięciu nie wyższym niż 1 kV) zgodnie z danymi ARE zużyli 22,9 TWh energii elektrycznej za średnią cenę (obejmującą opłaty przesyłowe i dystrybucyjne) 566,1 PLN (Grupa C). Natomiast gospodarstwa domowe i rolne (tj. odbiorcy końcowi Grupy G) zużyli 29,3 TWh energii elektrycznej za średnią cenę (obejmującą opłaty przesyłowe i dystrybucyjne) 504,7 PLN (Grupa G) za 1 MWh. Poniższa tabela przedstawia średnie ceny energii elektrycznej wraz z opłatami przesyłowymi i za dystrybucję za okres 2010-2012 oraz za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2013 roku, w podziale na odbiorców z poszczególnych grup taryfowych.

	Energia elektryczna ⁽¹⁾				Przesył i dystrybucja				Razem energia elektryczna, przesył i dystrybucja							
	30 czerwca 2013		2012		2011		2010		30 czerwca 2013		2012		2011		2010	
	(PLN za 1MWh)															
Grupa A.....	234,5	253,3	244,4	234,9	64,9	66,9	64,6	65,2	299,4	320,2	309,0	300,1				
Grupa B.....	260,5	270,9	265,6	263,7	101,9	102,9	96,4	92,8	362,4	373,9	362,1	356,5				
Grupa C.....	330,9	329,1	311,1	298,2	240,3	237,1	222,7	207,7	571,2	566,1	534,1	505,9				
Grupa G.....	284,5	282,5	267,6	250,0	222,9	222,2	209,8	201,0	507,4	504,7	477,4	451,0				
Ogółem	285,0	287,9	275,3	264,5	184,4	181,5	167,5	156,3	469,4	469,4	442,9	420,8				

⁽¹⁾ Ceny sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom posiadającym umowy kompleksowe w przedsiębiorstwach obrotu – dawne spółki dystrybucyjne (dotyczy danych za lata 2010-2012).

Źródło: ARE.

Konkurencja

W rezultacie procesów restrukturyzacyjnych oraz konsolidacyjnych opisanych w punkcie „– Rynek energii elektrycznej – Historia” na polskim rynku energetycznym, oprócz Grupy ENERGA, działają trzy główne grupy energetyczne: PGE, Tauron i Enea. Z racji swojej struktury grupy te zajmują silną pozycję na rynku. Według danych na dzień 31 grudnia 2012 roku wytworzyły one łącznie 91,4 TWh energii elektrycznej netto w Polsce oraz posiadały udział w rynku sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych na poziomie około 92%.

Główne podmioty w sektorze wytwarzania energii elektrycznej

Według danych URE za 2012 rok, największymi grupami energetycznymi na polskim rynku pod względem ilości wytwarzanej energii elektrycznej, były: PGE, Tauron, EDF, Enea oraz ZE PAK. Produkcja brutto Grupy ENERGA wyniosła w 2012 roku 4,1 TWh, co odpowiada około 3% produkcji energii elektrycznej brutto w Polsce w 2012 roku. Poniższa tabela przedstawia wybrane dane dotyczące głównych wytwórców energii elektrycznej w Polsce w latach 2011-2012 oraz za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2013 roku.

Spółka	Wytwarzanie – Produkcja netto ⁽¹⁾					
	30 czerwca 2013 ⁽²⁾		2012		2011	
	(Ilość TWh)	(Udział %)	(Ilość TWh)	(Udział %)	(Ilość TWh)	(Udział %)
PGE.....	28,2	40,0	57,1	39,3	56,5	38,5
Tauron.....	9,8	13,9	19,1	13,1	21,4	14,6
Enea.....	6,0	8,5	11,5	7,9	11,4	7,8
ENERGA.....	2,3	3,3	3,7	2,5	4,3	2,9
Pozostałe	24,3	34,3	54,0	37,2	53,2	36,2
Razem.....	70,6	100,0	145,4	100,0	146,8	100,0

⁽¹⁾ Produkcja energii elektrycznej netto podawana jako produkcja energii elektrycznej brutto pomniejszona o zużycie prądu w elektrowniach na potrzeby przemian energetycznych.

⁽²⁾ Dane wstępne ARE.

Źródło: ARE, publicznie dostępne informacje spółek za lata 2011i 2012 – raporty roczne i prezentacje wyników.

Główne podmioty w sektorze dystrybucji energii

Według danych URE za 2012 rok, głównymi operatorami systemu dystrybucyjnego w Polsce byli: PGE Dystrybucja S.A., ENEA Operator sp. z o.o., TAURON Dystrybucja S.A. ENERGA-OPERATOR S.A. Pozostałymi operatorami systemu dystrybucyjnego byli lokalni przemysłowi dystrybutorzy energii.

Udział poszczególnych spółek w dystrybucji energii elektrycznej w latach 2011-2012 oraz za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2013 roku.

Spółka	Dystrybucja energii					
	30 czerwca 2013		2012		2011	
	(Ilość TWh)	(Udział %)	(Ilość TWh)	(Udział %)	(Ilość TWh)	(Udział %)
PGE	15,6	25,3	31,3	25,5	31,1	25,5
Tauron	24,0	39,0	47,9	39,0	52,8 ⁽¹⁾	43,3
Enea	8,7	14,1	17,2	14,0	17,1	14,0
ENERGA	10,1	16,4	20,1	16,4	19,6	16,1
Pozostałe	3,3	5,2	6,4	5,2	1,3	1,1
Razem⁽²⁾	61,7	100,0	122,9	100,0	121,9	100

⁽¹⁾ Razem z wolumenem dystrybucji energii elektrycznej w 2011 roku spółek Górnośląskiego Zakładu Energetycznego.

⁽²⁾ Dostawa z sieci odbiorcom końcowym według ARE.

Źródło: ARE, publicznie dostępne informacje spółek za lata 2011 i 2012 – raporty roczne i prezentacje wyników.

Zgodnie z danymi publikowanymi przez głównych operatorów systemów dystrybucyjnych w Polsce oraz Europie, w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku działalność dystrybucyjna wygenerowała, odpowiednio, 29%, 51% oraz 49% skonsolidowanej EBITDA PGE, Tauron i ENEA, w porównaniu z 97% i 100% brytyjskiej grupy National Grid oraz belgijsko-niemieckiej grupy Elia, przy czym nie można wykluczyć, że z uwagi na rozbieżności w przyjętej przez wskazane podmioty polityce rachunkowości, jak również samej metodzie kalkulacji wskaźnika EBITDA przez każdy z tych podmiotów, wskaźniki te mogą nie być w pełni porównywalne (w szczególności w przypadku grupy National Grid zaprezentowana wartość uwzględnia EBITDA z regulowanej działalności wytwórczej).

Główne podmioty w sektorze obrotu energią

Według danych URE za 2012 rok, głównymi podmiotami w sektorze obrotu były cztery największe grupy energetyczne: Grupa Tauron, Grupa PGE, Grupa ENERGA, Grupa Enea. W 2012 roku do odbiorców końcowych sprzedano łącznie 121,7 TWh energii elektrycznej, z czego powyżej wymienione grupy sprzedały razem 112,1 TWh, co stanowiło 92% łącznej sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych. Poniższa tabela przedstawia udział poszczególnych spółek w sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych za lata 2010-2012.

Udział poszczególnych spółek w sprzedaży energii elektrycznej do odbiorców końcowych w latach 2011-2012 oraz za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2013 roku.

Grupa	Sprzedaż do odbiorców końcowych					
	30 czerwca 2013		2012		2011	
	(Ilość TWh)	(Udział %)	(Ilość TWh)	(Udział %)	(Ilość TWh)	(Udział %)
Tauron ⁽¹⁾	20,9	34,8	44,7	36,7	35,5	29,6
PGE	17,9	29,8	31,9	26,2	31,6	26,4
ENERGA	9,3	15,5	20,5	16,8	19,3	16,1
Enea	6,6	11,0	14,9	12,2	14,7	12,3
Razem	54,7	91,1	112,1	92,1	101,1	84,3
Ogółem na rynku krajowym⁽²⁾	60,1	100,0	121,7	100	119,9	100

⁽¹⁾ Dane za 2011 rok nieskorygowane po przejęciu, pod koniec 2011 roku, Górnośląskiego Zakładu Elektroenergetycznego S.A. przez TAURON Polska Energia S.A.

⁽²⁾ Sprzedaż odbiorcom końcowym według ARE.

Źródło: ARE, publicznie dostępne informacje spółek za lata 2011 i 2012 – raporty roczne i prezentacje wyników.

Rozwój energetyki jądrowej

Jednym z podstawowych kierunków wyznaczonych przez Politykę Energetyczną Polski do 2030 roku jest dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej m.in. poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej. 13 stycznia 2009 roku Rada Ministrów podjęła uchwałę o podjęciu działań na rzecz przygotowania i wdrożenia Programu polskiej energetyki jądrowej, która zobowiązała Ministra Skarbu Państwa do

zapewnienia wiodącej roli PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. przy realizacji tego Programu. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 maja 2009 roku został ustanowiony Pełnomocnik Rządu do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej i określone zostały jego kompetencje. Pełnomocnik odpowiada m.in. za koordynowanie i nadzorowanie działań na rzecz przygotowania otoczenia regulacyjnego i instytucjonalnego, koniecznych dla wdrożenia Programu polskiej energetyki jądrowej. Głównymi obszarami działań na rzecz rozwoju energetyki jądrowej w Polsce są m.in.: dostosowanie ram prawnych dla sprawnego przeprowadzenia procesu, pozyskanie społecznej akceptacji, wyszkolenie odpowiednich kadr, przygotowanie zaplecza badawczego, wybór lokalizacji dla elektrowni oraz składowisk odpadów radioaktywnych, przygotowanie rozwiązań cyklu paliwowego zapewniających Polsce trwały i bezpieczny dostęp do paliwa jądrowego. W efekcie prowadzonych działań dotyczących energetyki jądrowej w lipcu 2009 roku Ministerstwo Gospodarki opublikowało (przygotowany przez Pełnomocnika Rządu ds. Polskiej Energetyki Jądrowej) ramowy harmonogram działań dla energetyki jądrowej. W 2011 roku Sejm uchwalił dwa kluczowe akty prawne dla energetyki jądrowej: ustawę o zmianie ustawy – Prawo atomowe oraz niektórych innych ustaw, a także ustawę o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących. Badania lokalizacyjne i środowiskowe dla pierwszej polskiej elektrowni jądrowej, o mocy około 3000 MWe, prowadzone będą równolegle w dwóch lokalizacjach – Choczewo (województwo pomorskie) i Żarnowiec (województwo pomorskie).

Surowce

Wprowadzenie

Paliwa wykorzystywane w polskim sektorze energetycznym pochodzą głównie z krajowych zasobów naturalnych. Polska dysponuje znaczącymi zasobami węgla kamiennego i brunatnego, pewnymi zasobami gazu ziemnego oraz marginalnymi zasobami ropy naftowej. Dostępność wymienionych paliw jest kluczowym czynnikiem decydującym o aktualnej strukturze i strategii rozwoju sektora energetycznego. Poniższa tabela przedstawia główne paliwa wydobywane w Polsce.

Polska	2012	2011	2010
węgiel kamienny (mln t)	79,6	76,2	76,6
węgiel brunatny (mln t)	64,2	62,8	56,4
gaz ziemny (hm ³)	5.780	5.823	5.666

Źródło: GUS.

Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku zakłada wykorzystywanie węgla (kamiennego i brunatnego), jako głównych paliw w sektorze elektroenergetycznym, w celu utrzymania bezpieczeństwa energetycznego kraju na odpowiednim poziomie. W roku 2012 83,7% energii elektrycznej wyprodukowanej w Polsce wytworzono z węgla kamiennego i brunatnego. Średni udział wymienionych paliw w produkcji energii elektrycznej na świecie, pozostaje na zasadniczo niezmiennym poziomie i przekracza nieco ponad 40%. Wykorzystanie węgla (kamiennego i brunatnego) w procesie wytwarzania energii elektrycznej wymaga poniesienia dodatkowych nakładów kapitałowych na ograniczenie wpływu tego procesu na środowisko naturalne, spowodowanego emisją zanieczyszczeń (takich jak CO₂, SO₂, NO_x oraz pyłów), które towarzyszą spalaniu tych paliw (więcej informacji w rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji”).

Na przestrzeni ostatnich lat zużycie węgla brunatnego i kamiennego nieznacznie spadło, a jednocześnie wzrosło zużycie gazu i biomasy.

Węgiel kamienny

Polska jest największym producentem węgla kamiennego w Europie (nie licząc Rosji) oraz jego liczącym się producentem w skali światowej. Zgodnie z danymi GUS, w 2012 roku produkcja węgla kamiennego wyniosła 79,6 mln ton, co stanowi wzrost o 4,5% w stosunku do roku poprzedniego.

Łączne wydobycie węgla kamiennego w Polsce w 2011 roku stanowiło 40% całkowitego wydobycia w Europie (nie licząc Rosji) oraz 1,2% światowego, co daje Polsce dziewiąte miejsce na świecie. Na koniec 2012 roku Polska miała 48,2 mld ton węgla w udokumentowanych zasobach węgla kamiennego. Według Państwowego Instytutu Geologicznego, zasoby węgla kamiennego w Polsce zlokalizowane są w trzech zagłębieniach: Górnośląskim, Lubelskim i Dolnośląskim. Obecnie węgiel wydobywany jest w Zagłębiu Górnośląskim, gdzie zlokalizowana jest większość czynnych kopalni węgla, oraz z jednej kopalni w Zagłębiu Lubelskim. Węgiel kamienny wydobywany jest w ponad 30 kopalniach głębinowych.

Zasoby węgla kamiennego w Polsce (w mln ton)

Nazwa zasobu	Liczba złóż	Zasoby	
		Bilans zasobów geologicznych	Zasoby przemysłowe
Zagłębie Dolnośląskie.....	7	359,7	-
Zagłębie Górnoszląskie	128	38.606,4	3.897,0
Zagłębie Lubelskie.....	11	9.259,5	313,6
Razem:	146	48.225,6	4.210,6

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny.

Główne przedsiębiorstwa wydobywcze w Polsce to Kompania Węglowa S.A., Jastrzębska Spółka Węglowa S.A., Katowicki Holding Węglowy S.A. i Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A., z których wszystkie, z wyjątkiem spółki Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A., są spółkami z większościami udziałem Skarbu Państwa. W 2009 roku Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A., a w 2011 roku Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. debiutowały na GPW.

Wydobycie, zużycie, import oraz eksport węgla kamiennego w Polsce w latach 2004-2012 (w mln ton)

Rok	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
Wydobycie	79,6	76,4	76,7	78,0	84,3	88,3	95,2	98,0	100,0
Zużycie w elektrowniach i elektrociepłowniach ...	b.d.	43,8	44,1	41,5	43,6	47,5	47,3	b.d.	b.d.
Import ⁽¹⁾	10,2	14,8	14,2	10,8	10,3	5,9	5,3	3,4	2,3
Eksport ⁽¹⁾	7,1	5,8	10,6	8,4	8,5	11,9	16,7	19,4	b.d.

⁽¹⁾ Wielkości obejmują węgiel kamienny, brykiety, brykiety oraz paliwa stałe wytwarzane z węgla.

Źródło: GUS.

Średnia cena węgla kamiennego w Polsce w 2012 roku wyniosła 12,8 PLN/GJ, co stanowi wzrost o 7% w stosunku do 2011 roku. W 2011 roku średnia cena węgla kamiennego w transakcjach terminowych w Europie (CIF ARA) wyniosła 3,5 EUR/GJ, co oznacza wzrost o blisko 20% w porównaniu ze średnimi cenami w 2010 roku.

Właściwości fizyczne węgla kamiennego umożliwiają jego transport na duże odległości. Węgiel kamienny przewożony jest głównie koleją, a na większe odległości – drogą morską. Od 2000 roku rośnie import węgla kamiennego do Polski, od około 1,5 mln ton w 2000 roku do ponad 10 mln ton w 2012 roku. W roku 2012 wyeksportowano około 7,1 mln ton węgla kamiennego wydobytego w Polsce.

Według Niemieckiej Agencji Towarowej (Deutsche Rohstoffagentur), do największych producentów węgla kamiennego na świecie zaliczane są Chiny, USA i Indie. Pozostałymi znaczącymi producentami są Australia, RPA, Rosja, Indonezja, Kazachstan, Polska i Kolumbia.

Węgiel brunatny

Według Niemieckiej Agencji Towarowej (Deutsche Rohstoffagentur), do największych producentów węgla brunatnego na świecie zaliczane są przede wszystkim Niemcy. Pozostałymi znaczącymi producentami są Stany Zjednoczone, Australia, Rosja, Polska, Chiny. Zgodnie z informacjami GUS za 2012 rok, produkcja węgla brunatnego w Polsce wyniosła 64,2 mln ton, co stanowiło wzrost o 2,2% w stosunku do roku poprzedniego.

Wydobycie węgla brunatnego w Polsce w latach 2002-2012

Rok	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
wydobycie (mln ton)	64,2	62,8	56,4	56,9	59,4	57,5	60,8	61,6	61,1	60,9	58,2

Źródło: GUS.

Węgiel brunatny jest paliwem tańszym (w przeliczeniu na jednostkę energii) od węgla kamiennego. Najtańszą i najszerzej stosowaną metodą wydobywania węgla brunatnego jest górnictwo odkrywkowe. W praktyce, węgiel brunatny jest wydobywany wyłącznie na potrzeby krajowego sektora energetycznego. Wynika to głównie z faktu, iż węgiel brunatny wydobywany w Polsce jest węglem miękkim, trudnym do transportu i składowania. Wydobywany węgiel brunatny dostarczany jest bezpośrednio z kopalni odkrywkowej do pobliskiej elektrowni, co obniża koszty transportu. Z tego względu wydobywanie węgla brunatnego jest ściśle skorelowane z ilością energii elektrycznej wytwarzanej przez elektrownię zlokalizowaną w sąsiedztwie kopalni.

Krajowy węgiel brunatny jest w około 98% kupowany przez trzy duże przedsiębiorstwa energetyki zawodowej: (i) PGE Elektrownia Bełchatów S.A. kupuje węgiel od PGE Kopalnia Węgla Brunatnego Bełchatów S.A., (ii) PGE Elektrownia Turów S.A. kupuje węgiel od PGE Kopalni Węgla

Brunatnego Turów S.A., oraz (iii) Zespół Elektrowni Pątnów-Adamów-Konin S.A. kupuje węgiel od Kopalni Węgla Brunatnego Adamów S.A. i Kopalni Węgla Brunatnego Konin S.A.

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego, na terenie Polski znajduje się 86 złóż węgla brunatnego. Zasoby w złożach eksploatowanych wynoszą 1,7 mld ton, natomiast zasoby w złożach niezagospodarowanych wynoszą około 18,1 mld ton, z czego 4,1 mld zasobów mieści się w złożach, które zostały szczegółowo rozpoznane, a 14 mld ton w złożach, które zostały poddane jedynie wstępnej ocenie.

W związku z faktem, że węgiel brunatny, co do zasady, nie jest przedmiotem obrotu transgranicznego, głównie z uwagi na wspomnianą nieopłacalność transportowania go na dłuższe odległości, jego ceny są ustalane w ramach indywidualnych umów pomiędzy kopalniami a elektrowniami zawieranych na rynku krajowym. Według danych ARE, w okresie od stycznia do grudnia 2012 roku średni koszt węgla brunatnego w sektorze energetyki wynosił 7,2 PLN/GJ, podczas gdy średni koszt węgla kamiennego w sektorze energetyki wynosił 12,8 PLN/GJ.

Gaz ziemny

Zgodnie z danymi GUS, wydobycie gazu ziemnego w 2012 roku w Polsce wyniosła 5,8 hm³ i zmniejszyła się o 0,7% w stosunku do 2011 roku. W 2012 roku stan wydobywalnych zasobów gazu ziemnego wynosił 140,1 mld m³ (zasoby bilansowe i pozabilansowe) i w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się o 4,8 mld m³. Ubytek zasobów powstał głównie w wyniku wydobycia. Zasoby wydobywalne zagospodarowanych złóż gazu ziemnego wynoszą 115,8 mld m³, co stanowi 83% ogólnej ilości zasobów wydobywalnych. Zasoby przemysłowe złóż gazu ziemnego w 2012 roku wyniosły 66,4 mld m³.

Według danych URE, w 2012 roku łączne zużycie gazu ziemnego w Polsce wyniosło 15,4 mld m³, z czego jedynie 4,3 mld m³ gazu ziemnego pochodziło ze źródeł krajowych. Głównymi nabywcami gazu ziemnego są zakłady przemysłu chemicznego i ciężkiego.

Według danych PGNiG będącego podmiotem dominującym na krajowym rynku gazu ziemnego, w 2012 roku prowadzony przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. import gazu ziemnego wysokometanowego wyniósł 11,0 mld m³ w porównaniu z 10,9 mld m³ w 2011 roku oraz 10,1 mld m³ w 2010 roku. PGNiG importuje gaz ziemny głównie z kierunku wschodniego (około 82% swojego importu gazu ziemnego w 2012 roku pochodzi z Rosji i Azji Środkowej) oraz z Niemiec (około 13% swojego importu gazu ziemnego w 2012 roku). W 2012 roku istotnie wzrósł import gazu ziemnego z Czech (z 0,2 mln m³ w 2011 roku do 0,6 mld m³). W 2012 roku import gazu ziemnego z Czech stanowił 5,1% importu. Ze względu na fakt, iż około 58% gazu ziemnego zużywanego w Polsce jest importowane od OOO „Gazprom export”, spółki mającej siedzibę w Rosji, Polska jest istotnie uzależniona od dostaw od tego kontrahenta.

Importowany gaz dostarczany jest do Polski głównie z kierunku wschodniego, przy wykorzystaniu gazociągu jamalskiego oraz łączników w Drozdowiczach (Polska-Ukraina) i Wysokoje (Polska-Białoruś). Dwa pozostałe łączniki na wschodniej granicy, w Hrubieszowie (Ukraina) i Tietierowce (Białoruś) mają znaczenie lokalne. Ponadto istnieje możliwość importu z kierunku zachodniego, za pomocą interkonektora Polska-Niemcy w Lasowie (1,5 mld m³ rocznie) i tzw. wirtualnego rewersu na gazociągu jamalskim (około 2,3 mld m³ rocznie), oraz południowego, łącznikiem w Cieszynie (0,5 mld m³ rocznie). Z myślą o dywersyfikacji źródeł zaopatrzenia w gaz rozważa się również budowę interkonektorów między Polską a Litwą oraz Polską a Słowacją, a także ukończenie w 2014 roku terminalu LNG w Świnoujściu, na wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Ponadto polski operator systemu przesyłowego gazu, GAZ-SYSTEM S.A., planuje budowę gazociągów w Polsce północno-zachodniej i środkowej oraz na Dolnym Śląsku, a także uruchomienie fizycznego rewersu gazociągu jamalskiego.

Inne źródła planowanej dywersyfikacji źródeł zaopatrzenia w gaz obejmują wydobycie gazu z niekonwencjonalnych źródeł krajowych (gaz łupkowy i szczelinowy), niezwłocznie po stwierdzeniu występowania nadających się do eksploatacji złóż. W marcu 2012 roku Państwowy Instytut Geologiczny opublikował raport, w którym oszacował, iż łączne zasoby gazu łupkowego (niekonwencjonalnego) nadającego się do wydobycia mogą wynieść maksymalnie 1.920 mld m³, lecz najprawdopodobniej wynoszą między 346 mld m³ a 768 mld m³. Oznaczałoby to, że niekonwencjonalne zasoby gazu ziemnego byłyby od 2,5 do 5,5 razy większe od udokumentowanych dotychczas złóż konwencjonalnych. W ciągu ostatnich kilku lat perspektywa wydobycia gazu łupkowego była istotnym elementem rynku gazu ziemnego w Polsce. Według Ministerstwa Środowiska, na dzień 1 czerwca 2013 roku wydanych zostało 108 koncesji na poszukiwanie zasobów ropy naftowej i gazu, konwencjonalnych i zawartych w łupkach. Wiercenia rozpoczęły się w czerwcu 2010 roku w pobliżu miejscowości Łebień w województwie pomorskim. Według Ministerstwa, planowanych jest wykonanie 233 odwiertów poszukiwawczych do 2017 roku. Jednakże do 30 lipca 2013 roku wykonano jedynie 48 takich odwiertów. Szacunki krajowych zasobów gazu łupkowego są bardzo rozbieżne i nie zostały dotąd potwierdzone. W 2014 roku Państwowy Instytut Geologiczny przewiduje opublikowanie raportu na temat krajowych zasobów gazu łupkowego sporządzonego na podstawie wykonanych do tego czasu wierceń.

Do 20 grudnia 2012 roku obrót gazem odbywał się wyłącznie w drodze umów bilateralnych, obecnie obrót gazem odbywa się również na rynku gazu w ramach Towarowej Giełdy Energii S.A. Średnie ceny gazu dla odbiorców przemysłowych rosły od 2006 roku. Ceny gazu w Polsce są silnie regulowane i obowiązują na nie taryfy, ustalane przez Prezesa URE. Zgodnie z danymi Eurostatu średnia cena gazu w Polsce dla odbiorców przemysłowych, z wyłączeniem podatków, w 2011 roku oraz 2010 roku wynosiła odpowiednio 9,11 EUR/GJ oraz 8,40 EUR/GJ. Dla porównania, w tych samych okresach średnia cena gazu dla odbiorców przemysłowych w całej Unii Europejskiej wynosiła, odpowiednio, 8,9 EUR/GJ oraz 7,9 EUR/GJ.

Biomasa

Energia elektryczna może być produkowana z biomasy roślinnej (rolnej lub leśnej) lub biomasy pochodzenia zwierzęcego, jako produkt uboczny produkcji rolnej, hodowli lub przetwarzania żywności.

W ostatnich latach biomasa leśna stanowiła główny typ biomasy wykorzystywanej do produkcji energii elektrycznej. Do 2015 roku, z uwagi na obowiązujące przepisy, Polska będzie musiała zmniejszyć zużycie biomasy leśnej. Po tej dacie biomasa leśna, w ograniczonej ilości, będzie mogła być wykorzystywana w blokach przeznaczonych do wyłącznego spalania biomasy (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji (CHP) – Energia ze źródeł odnawialnych”).

Według danych CIRE, zużycie biomasy wzrosło gwałtownie, szczególnie w ciągu roku 2009, w którym nastąpił wzrost z mniej niż 3 mln GJ w styczniu do 4,8 mln GJ w grudniu. Zużycie tego paliwa ustabilizowało się w 2010 roku na poziomie średniego rocznego zużycia biomasy wynoszącego 4,5 mln GJ miesięcznie. Według prognoz zużycie biomasy w kolejnych latach miało wzrosnąć ze względu na fakt budowy nowych jednostek wytwórczych do wyłącznego spalania biomasy, a także modernizacji istniejących instalacji polegającej na przystosowaniu jednostek wytwórczych do wyłącznego spalania biomasy, pod warunkiem utrzymania systemu wsparcia na poziomie zapewniającym ekonomiczną opłacalność projektów.

Biomasa jest sprzedawana bezpośrednio przez wytwórców lub w drodze transakcji na giełdzie biomasy. Według danych pochodzących z Internetowej Giełdy Biomasy, w grudniu 2011 roku cena biomasy leśnej wynosiła od 18 PLN do 27 PLN za 1 GJ, a biomasy rolnej od 25 PLN do 30 PLN za 1 GJ. W grudniu 2012 roku cena biomasy leśnej wynosiła od 18 PLN do 27 PLN za 1 GJ, a biomasy rolnej od 25 PLN do 33 PLN za 1 GJ.

Jedną ze spółek Grupy ENERGA, ENERGA Elektrownie Ostrołęka jest największym producentem energii elektrycznej i ciepłej w północno-wschodniej Polsce. Spółka ta jest jednym z pierwszych polskich przedsiębiorstw energetycznych zagospodarowujących biomasę pochodzenia roślinnego, będąc pierwszym w Polsce posiadaczem dużej jednostki energetycznej przystosowanej do spalania biomasy pochodzenia leśnego w postaci kotła fluidalnego o mocy 35 MWt.

Rynek uprawnień do emisji CO₂

Produkcja energii elektrycznej w elektrowniach zasilanych paliwami kopalnymi wiąże się z emisją dużych ilości CO₂, które podlegają programowym ograniczeniom w UE.

W zależności od charakteru zainstalowanych mocy wytwórczych największe grupy energetyczne w Polsce wykazują zróżnicowany poziom emisji CO₂ na jednostkę wytworzonej energii. W 2012 roku Grupa ENERGA wyemitowała 723 tony CO₂/1 GWh, PGE 1.064 tony CO₂/1 GWh, Tauron 787 ton CO₂/1 GWh, a ENEA 839 ton CO₂/1 GWh.

Jednym z elementów programu ograniczania emisji CO₂ jest nałożony na wytwórców energii elektrycznej obowiązek nabywania uprawnień do emisji CO₂. Spółki wytwórcze mogą otrzymać takie uprawnienia w drodze bezpłatnych alokacji lub kupić je na rynku. Ceny uprawnień do emisji CO₂ podlegają znaczącym wahaniom ze względu na zmieniające się oczekiwania dotyczące popytu na energię elektryczną, zmiany cen podstawowych paliw dla sektora energetycznego, dostaw niekonwencjonalnych źródeł energii lub zmian w otoczeniu makroekonomicznym lub regulacyjnym.

Średnie ceny uprawnień do emisji CO₂ na rynku SPOT na przestrzeni roku 2012

	I 2012	II 2012	III 2012	IV 2012	V 2012	VI 2012	VII 2012	VIII 2012	IX 2012	X 2012	XI 2012	XII 2012
Spot EUA (euro) za tonę.....	6,9	8,5	7,6	6,9	6,7	7,1	7,5	7,6	7,7	7,9	7,5	6,6

Źródło: www.cire.pl.

W ostatnich miesiącach ceny uprawnień do emisji CO₂ na rynku SPOT znacząco spadły. Cena na dzień 30 lipca 2013 roku wyniosła maksymalnie 4,33 EUR za 1 tonę. Główną przyczyną spadku ceny była nadpodaż uprawnień do emisji CO₂ w UE (*European Union Allowances-EUA*). Podaż pozostaje na niezmiennym poziomie, ponieważ alokacje zostały dokonane w 2008 roku i nie zmieniły się do tej pory. Zmniejszeniu uległ natomiast popyt, co było skutkiem m.in. kryzysu finansowego z 2008 roku, obecnego spowolnienia gospodarczego, łagodnych temperatur i szybkiego wzrostu produkcji z odnawialnych źródeł energii. Pomimo zmieniającej się sytuacji gospodarczej, alokacje nie zostały skorygowane. Obecna cena rynkowa uprawnień do emisji CO₂ uniemożliwia osiągnięcie celów wprowadzenia limitów emisji CO₂ oraz mechanizmu obrotu uprawnieniami do emisji. Niska cena uprawnień do emisji CO₂ powoduje ponadto, że rozwój technologii niskoemisyjnych staje się niedostateczny w stosunku do oczekiwań wynikających z założonych celów redukcyjnych. Na dzień 30 lipca 2013 roku w ramach Unii Europejskiej trwa dyskusja nad zawieszeniem aukcji 900 mln uprawnień do emisji CO₂ w latach 2013-2015 (tzw. *backloading*), co ma wpłynąć na wzrost ich bieżącej ceny. Na początku lipca 2013 roku Parlament Europejski przyjął propozycję Komisji Europejskiej w sprawie zawieszenia aukcji. By stała się ona prawem, musi zostać dodatkowo zatwierdzona przez Radę UE.

Dalsze informacje odnośnie do przepisów dotyczących uprawnień do emisji CO₂ zostały przedstawione w rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji”.

Świadectwa pochodzenia

Wytwarzanie energii elektrycznej w odnawialnych źródłach energii daje prawo do uzyskania świadectwa pochodzenia (tzw. zielone certyfikaty). Wytwarzanie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji daje prawo otrzymania świadectwa pochodzenia takich jak: (i) żółte certyfikaty – dla jednostek opalanych gazem lub dla jednostek o łącznej mocy zainstalowanej poniżej 1 MW, (ii) fioletowe certyfikaty – dla jednostek opalanych metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy, oraz (iii) czerwone certyfikaty – dla pozostałych jednostek wysokosprawnej kogeneracji.

Wskazane powyżej certyfikaty wydawane są przez Prezesa URE na wniosek wytwórcy i mają formę zbywalnych praw majątkowych. Certyfikaty są przedmiotem obrotu na Towarowej Gieldzie Energii, gdzie prowadzony jest też ich rejestr.

Dodatkowym rodzajem praw majątkowych są tzw. białe certyfikaty, które wydawane są inwestorom realizującym przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej. Ze względu na fakt, że przepisy wykonawcze w tym zakresie zostały doprecyzowane dopiero w 2013 roku, system tych certyfikatów jest dopiero w początkowej fazie rozwoju. Oczekuje się, że będzie podobny do mechanizmu stosowanego w przypadku świadectw zielonych, czerwonych, fioletowych i żółtych. Ceny świadectw pochodzenia i świadectw kogeneracji na rynku Towarowej Gieldy Energii na przestrzeni lat 2010-2012 oraz za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku (PLN/MWh).

Prawa majątkowe do świadectw pochodzenia energii elektrycznej produkowanej z:	30 września 2013	2012	2011	2010
odnawialnych źródeł w czasie okresów produkcyjnych rozpoczynających się przed 1 marca 2009 roku, jak zostało to określone w świadectwie pochodzenia (zielony certyfikat)	85,0	225,6	196,4	255,0
odnawialnych źródeł w czasie okresów produkcyjnych rozpoczynających się po 1 marca 2009 roku, jak zostało to określone w świadectwie pochodzenia (zielony certyfikat)	154,6	251,2	281,4	274,4
pozostałych jednostek kogeneracji (czerwony certyfikat).....	57,8	57,8	57,6	b.d.
jednostek kogeneracji opalanych gazem, lub jednostek o łącznej zainstalowanej mocy elektrycznej do 1 MW (żółty certyfikat)	95,0	124,7	124,0	124,2

Źródło: www.polpx.pl.

Bardziej szczegółowe informacje dotyczące świadectw pochodzenia zostały zamieszczone w rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji (CHP)” oraz „Otoczenie regulacyjne – Ochrona środowiska – Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji – Efektywne wykorzystanie energii”.

OPIS DZIAŁALNOŚCI

Wprowadzenie

Nasza podstawowa działalność obejmuje dystrybucję, wytwarzanie oraz obrót energią elektryczną. Jesteśmy trzecim operatorem systemu dystrybucyjnego w Polsce pod względem wolumenu energii elektrycznej dostarczanej odbiorcom końcowym, z wiodącą pozycją na polskim rynku pod względem udziału dystrybucji energii elektrycznej w EBITDA. Wśród największych grup energetycznych w Polsce zajmujemy wiodącą pozycję pod względem produkcji energii w elektrowniach wodnych oraz pod względem udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w łącznym wolumenie wytwarzanej i dystrybuowanej energii elektrycznej. Jesteśmy trzecim sprzedawcą energii elektrycznej w Polsce pod względem wolumenu energii elektrycznej sprzedawanej odbiorcom końcowym.

Nasze przychody ze sprzedaży i EBITDA wyniosły, odpowiednio, 8.537,5 mln PLN i 1.501,4 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 11.176,8 mln PLN i 1.629,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku. Na dzień 30 września 2013 roku wartość naszych aktywów wyniosła 16.560,5 mln PLN, a WRA ustalona na dzień 1 stycznia 2013 roku osiągnęła 10.016,7 mln PLN.

Naszymi głównymi segmentami działalności są:

- segment dystrybucji, który obejmuje działalność polegającą na dystrybucji energii elektrycznej, a także działalność bezpośrednio i pośrednio związaną z działalnością dystrybucyjną; segment ten odpowiadał za 75,7% EBITDA w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz 74,8% EBITDA w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku;
- segment wytwarzania, który obejmuje głównie wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz działalność wytwórczą w elektrowniach konwencjonalnych i elektrociepłowniach, a także dystrybucję ciepła; segment ten odpowiadał za 13,2% EBITDA w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz 9,7% EBITDA w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku; oraz
- segment sprzedaży, który obejmuje obrót energią elektryczną, a także obsługę klienta oraz usługi oświetlenia; segment ten odpowiadał za 12,5% EBITDA w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz 16,2% EBITDA w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane operacyjne dotyczące naszej działalności w zakresie dystrybucji, wytwarzania oraz obrotu energią elektryczną według stanu na wskazany dzień lub we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia					
	2013	2012	2012		2011		2010	
	Wolumen *	Wolumen *	Wolumen *	% udziału w rynku **	Wolumen *	% udziału w rynku **	Wolumen *	% udziału w rynku **
Dystrybucja energii elektrycznej (GWh)	15.165	14.880	20.058	16,4	19.611	16,1	19.311	16,2
Produkcja brutto (GWh)	3.756	3.274	4.072	2,5	4.682	2,9	4.556	2,9
Sprzedaż energii odbiorcom końcowym (GWh)	13.631	15.079	20.482	16,8	19.339	16,1	18.552	15,7

Źródło: * Spółka; ** Kalkulacja Spółki na podstawie danych ARE.

Segment dystrybucji energii elektrycznej jest kluczowy z punktu widzenia budowania naszej rentowności operacyjnej. Dystrybucja energii elektrycznej w Polsce jest działalnością regulowaną, prowadzoną w oparciu o taryfy zatwierdzone przez Prezesa URE. Jesteśmy naturalnym monopolistą na terenie północnej i środkowej Polski, gdzie znajdują się nasze aktywa dystrybucyjne i dostarczamy energię elektryczną do ponad 2,9 mln klientów. Na dzień 30 czerwca 2013 roku nasza sieć dystrybucyjna składała się z linii energetycznych o łącznej długości ponad 193 tys. km i obejmowała swoim zasięgiem obszar blisko 77 tys. km², co stanowiło około 25% terytorium Polski.

Nasze aktywa wytwórcze działają jako OZE, elektrownie systemowe oraz elektrociepłownie. Zainstalowana w naszych elektrowniach moc wytwórcza energii elektrycznej bazuje na zdyspersyfikowanych źródłach energii, takich jak węgiel kamienny, woda, biomasa, a od niedawna także wiatr. Wytwarzamy energię zieloną w sieci 46 elektrowni wodnych przepływowych oraz instalacjach spalających biomasę. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku i w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku, odpowiednio, 63,4% i 67,9% wytworzonej przez nas energii pochodziło z węgla kamiennego, 21,9% i 18,5% z wody, a 13,5% i 13,6% z biomasy. Dodatkowo w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku 1,1% wytworzonej przez nas energii pochodziło z wiatru. W wyniku nabycia w czerwcu oraz lipcu 2013 roku portfela farm wiatrowych od DONG Energy Wind Power A/S oraz od Iberdrola Renovables Energia, S.A.U., zwiększyliśmy naszą osiągalną moc wytwórczą o 165 MWe oraz nabyliśmy portfel projektów wiatrowych o łącznej planowanej mocy wytwórczej wynoszącej 1.438 MWe.

Sprzedajemy energię elektryczną do 2,9 mln klientów, zarówno gospodarstw domowych, jak i przedsiębiorców. Ponadto obracamy energią elektryczną na krajowym i zagranicznych hurtowych rynkach energii elektrycznej. Wolumen energii elektrycznej sprzedanej przez nas odbiorcom końcowym wyniósł 13,6 TWh w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz 20,5 TWh w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku. Wolumen energii elektrycznej sprzedanej przez nas na rynku hurtowym osiągnął 7,8 TWh w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz 5,4 TWh w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku.

Do naszej sieci dystrybucyjnej przyłączone są liczne elektrownie wiatrowe, małe elektrownie wodne i biogazownie. Na dzień 31 grudnia 2012 roku łączna zainstalowana moc OZE przyłączonych do naszej sieci dystrybucyjnej wyniosła 1,6 GW, co stanowiło około 36% łącznej mocy zainstalowanej w źródłach odnawialnych w Polsce i sprawiało, że zielona energia stanowiła ponad 18% energii elektrycznej sprzedawanej naszym klientom w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku. Na dzień 30 września 2013 roku łączna zainstalowana moc OZE przyłączonych do naszej sieci dystrybucyjnej wyniosła 1,9 GW.

Ponadto nasza działalność obejmuje wytwarzanie, dystrybucję oraz obrót ciepłem. Na dzień 30 września 2013 roku całkowita zainstalowana moc cieplna naszych elektrociepłowni wyniosła 867,1 MWt. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku wytworzyliśmy netto 2.605,3 TJ ciepła, przy 3.877,7 TJ wytworzonych w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku. Wytworzone przez nas ciepło dostarczamy do miast, w pobliżu których znajdują się nasze aktywa wytwórcze, tj. Ostrołęki, Elbląga, Kalisza, Wyszogrodu, Winnicy i Żychlina.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane finansowe dotyczące naszych segmentów działalności we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	(mln PLN)	(%)*	(mln PLN)	(%)*	(mln PLN)	(%)*	(mln PLN)	(%)*	(mln PLN)	(%)*
Przychody										
Dystrybucja	2.799,1	32,8	2.707,6	32,9	3.684,3 ^{(1)*}	33,0	3.389,4 ^{(1)*}	32,7	3.222,5 ^{(1)*}	34,0
Wytwarzanie.....	1.115,8	13,1	1.158,2	14,1	1.547,7 ^{(1)*}	13,8	1.826,0 ^{(1)*}	17,6	1.607,1 ^{(1)*}	17,0
Sprzedaż	5.248,8	61,5	5.214,3	63,3	7.178,6 ^{(1)*}	64,2	6.804,4 ^{(1)*}	65,6	5.646,0 ^{(1)*}	59,6
Usługi	261,9	3,1	270,5	3,3	376,1 ^{(1)*}	3,4	274,8 ^{(1)*}	2,7	180,6 ^{(1)*}	1,9
Pozostałe oraz wyłączenia i korekty konsolidacyjne	(888,1)	(10,4)	(1.109,4)	(13,5)	(1.610,0) ^{(1)*}	(14,4)	(1.926,7) ^{(1)*}	(18,6)	(1.188,6) ^{(1)*}	(12,6)
Przychody Grupy	8.537,5	100,0	8.241,2	100,0	11.176,8	100,0	10.368,0	100,0	9.467,8	100,0
EBITDA										
Dystrybucja ⁽²⁾	1.136,1	75,7	1.036,9	77,8	1.218,0 ^{(1)*}	74,8	916,1 ^{(1)*}	60,3	653,6 ^{(1)*}	46,4
Wytwarzanie ⁽²⁾	198,6	13,2	114,8	8,6	158,2 ^{(1)*}	9,7	498,5 ^{(1)*}	32,8	591,0 ^{(1)*}	42,0
Sprzedaż ⁽²⁾	188,0	12,5	201,2	15,1	264,5 ^{(1)*}	16,2	167,5 ^{(1)*}	11,0	242,7 ^{(1)*}	17,2
Usługi ⁽²⁾	26,4	1,8	11,5	0,9	21,7 ^{(1)*}	1,3	(0,5) ^{(1)*}	(0,0)	2,5 ^{(1)*}	0,2
Pozostałe oraz wyłączenia i korekty konsolidacyjne ⁽²⁾	(47,8)	(3,2)	(31,9)	(2,4)	(33,1) ^{(1)*}	(2,0)	(61,9) ^{(1)*}	(4,1)	(82,1) ^{(1)*}	(5,8)
EBITDA Grupy ⁽²⁾	1.501,4	100,0	1.332,4	100,0	1.629,2	100,0	1.519,7	100,0	1.407,6	100,0
Skorygowana										
EBITDA ⁽²⁾	1.681,0*	-	1.471,0*	-	1.876,1*	-	1.610,7*	-	1.602,6*	-

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w sprawozdawczości segmentowej (zobacz „Przebieg sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” oraz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Zmiany prezentacyjne”). W związku z tymi zmianami, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, wskazane pozycje zostały przedstawione w oparciu o zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

⁽²⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA jako zysk/(stratę) z działalności operacyjnej (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej, (iii) przychody finansowe, oraz (iv) koszty finansowe skorygowany o amortyzację (wykazaną w rachunku zysków i strat). Spółka definiuje i oblicza Skorygowaną EBITDA jako EBITDA skorygowaną o wpływ zdarzeń jednorazowych. Kalkulacja EBITDA i Skorygowanej EBITDA została szczegółowo przedstawiona w punkcie „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane

operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie są zdefiniowane przez MSSF i nie należy ich traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie mają jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA i Skorygowanej EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza je Spółka. W efekcie EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA przedstawione w niniejszym rozdziale, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA i Skorygowaną EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”.

*Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).*

Nasze przewagi konkurencyjne

Uważamy, że następujące posiadane przez nas przewagi konkurencyjne pozwolą nam osiągnąć strategiczne cele i zwiększają możliwości rozwoju na rynku, na którym działamy:

Bezpieczny i przewidywalny profil działalności ukierunkowany na atrakcyjny i regulowany segment dystrybucji energii elektrycznej

Jesteśmy trzecim największym operatorem systemu dystrybucyjnego w Polsce pod względem wolumenu energii elektrycznej dostarczanej odbiorcom końcowym. Na podstawie taryfy zatwierdzonej przez Prezesa URE w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku dostarczyliśmy 15,2 TWh energii elektrycznej (20,1 TWh w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku) do ponad 2,9 mln odbiorców końcowych. Działalność dystrybucyjna zapewnia nam przewidywalne i stabilne przepływy pieniężne z działalności regulowanej prowadzonej na obszarze objętym naszym naturalnym monopolem. W roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku nasza działalność dystrybucyjna stanowiła 67% naszego EBIT, w porównaniu z, odpowiednio, 49,5%, oraz 26,6% udziału działalności dystrybucyjnej w EBIT grup energetycznych w Polsce: Tauron oraz PGE. Obserwujemy stały wzrost WRA w ostatnich latach (z 8.506 mln PLN w 2010 roku do 10.017 mln PLN w 2013 roku), co przyczynia się do wzrostu naszych regulowanych przychodów z dystrybucji energii elektrycznej. Przychód regulowany rośnie również z tytułu przeszacowania WRA na polskim rynku. Szacujemy, iż pełna wartość WRA w kalkulacji zwrotu z kapitału zostanie odzwierciedlona w taryfie ENERGA-OPERATOR na 2014 rok. Jesteśmy także liderem na polskim rynku pod względem mocy zainstalowanych w OZE bezpośrednio przyłączonych do naszej sieci dystrybucji, co wynika z korzystnej lokalizacji w rejonie Polski północnej, który w skali kraju odznacza się sprzyjającymi warunkami do rozwoju energetyki wiatrowej. Ponadto posiadamy jeden z największych programów inwestycyjnych w segmencie dystrybucji spośród wszystkich dużych grup energetycznych w Polsce w przeliczeniu na CAPEX/km linii, który wpływa na wartość kapitału wynagradzanego w taryfie. Systematyczne wdrażanie tego programu powinno zapewnić nam znaczne korzyści związane z naszą silną pozycją na polskim rynku w segmencie regulowanej dystrybucji energii elektrycznej w kolejnych latach. Ponadto w odróżnieniu od innych dużych grup energetycznych w Polsce, naszą działalność charakteryzuje relatywnie niska ekspozycja na spadki cen energii elektrycznej, wzrost cen paliw czy cen uprawnień do emisji CO₂. W związku ze znacznie mniejszym potencjałem wytwórczym i związanymi z tym niższymi kosztami stałymi, jak również poprzez wykorzystanie mniejszych, geograficznie rozproszonych, źródeł wytwarzania energii, jesteśmy w stanie elastycznie reagować na zmiany cen rynkowych energii elektrycznej efektywnie zarządzając portfelem nabywanej energii elektrycznej dla potrzeb wypełnienia zobowiązań względem naszych odbiorców końcowych.

Znaczący udział OZE w obszarze wytwarzania

Jesteśmy największą grupą energetyczną w Polsce pod względem udziału produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz liderem na polskim rynku pod względem energii elektrycznej wytwarzanej w elektrowniach wodnych. Energia elektryczna wytworzona z OZE stanowiła 32% naszej całkowitej produkcji energii elektrycznej w 2012 roku (w porównaniu z 6,4%, 7,9% oraz 4,4%, odpowiednio, dla Tauronu, Enei oraz PGE). Na dzień 31 grudnia 2012 roku nasze aktywa wytwórcze w ramach OZE, o mocy zainstalowanej 343,5 MW (508,1 MW na dzień 30 września 2013 roku), w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku wyprodukowały brutto 1,3 TWh energii elektrycznej, co stanowiło 7,7% energii zielonej wytworzonej w produkcji krajowej. W wyniku nabycia w czerwcu oraz w lipcu 2013 roku portfela farm wiatrowych od DONG Energy Wind Power A/S i Iberdrola Renovables Energia S.A.U., zwiększyliśmy naszą moc wytwórczą OZE o 165 MW oraz nabyliśmy szereg projektów wiatrowych o łącznej planowanej mocy elektrycznej wynoszącej 1.438 MW. Wysoki stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii przekłada się na relatywnie niski poziom emisji CO₂ naszych źródeł wytwórczych, który w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku osiągnął 0,652 CO₂/MWh (0,723 CO₂/MWh w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku). Wysoki udział niskoemisyjnych źródeł energii istotnie zmniejsza naszą ekspozycję na ryzyka zmian regulacyjnych w obszarze ochrony środowiska oraz wahania cen rynkowych uprawnień do emisji CO₂, właściwą innym dużym grupom energetycznym w Polsce.

Stabilny wzrost wzmacniany inwestycjami w segmencie dystrybucji

Na przestrzeni trzech ostatnich lat konsekwentnie zwiększaliśmy zarówno wielkość przychodów ze sprzedaży z 9.467,8 mln PLN w roku 2010 do 11.176,8 mln PLN w roku 2012, jak i EBITDA, z odpowiednio 1.407,6 mln PLN do 1.629,2 mln PLN, osiągając atrakcyjny średnioroczny wskaźnik wzrostu odpowiednio na poziomie 8,7% oraz 7,6%. Zakładamy, iż dalszy stabilny wzrost będzie osiągany w oparciu o systematyczne wdrażanie naszego programu inwestycyjnego, skoncentrowanego na inwestycjach w sieć dystrybucji. Jesteśmy przekonani, że spodziewany wzrost gospodarczy Polski oraz wymóg dotyczący rozwoju niskoemisyjnych źródeł energii w Polsce stanowią

pozytywne czynniki wpływające na zwiększenie atrakcyjności naszego programu inwestycyjnego, który przekłada się na dalsze zwiększanie osiągniętej przez nas wielkości sprzedaży oraz EBITDA.

Stabilna pozycja finansowa wspierająca realizację naszego programu inwestycyjnego oraz polityki dywidendy

Nasza działalność generuje wysokie i stabilne przepływy pieniężne. Nasza EBITDA wyniosła 1.501,4 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz 1.629,2 mln PLN w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku, przy czym segment dystrybucji wygenerował odpowiednio 75,7% oraz 74,8% naszej EBITDA. Oczekujemy, że stabilne i znaczące przychody z prowadzonej przez nas działalności (w szczególności regulowany przychód z działalności w segmencie dystrybucji energii elektrycznej) stanowią stabilne podstawy do dalszego rozwoju naszej działalności, realizacji programu inwestycyjnego zwiększającego wartość Grupy dla akcjonariuszy (finansowanego ze środków własnych, jak również z wykorzystaniem finansowania zewnętrznego) oraz realizacji naszej polityki wypłat dywidendy. Nasza korzystna sytuacja finansowa znajduje odzwierciedlenie w ocenach ratingowych przyznanych nam przez dwie niezależne agencje ratingowe Moody's Investors Service oraz Fitch Ratings.

Korzyści wynikające ze stałej poprawy efektywności i efektu skali

Systematyczny rozwój oraz podejmowanie inicjatyw restrukturyzacyjnych oraz poprawiających wydajność zbliżają nas do osiągnięcia zakładanych celów operacyjnych i jako takie stanowią jeden z podstawowych priorytetów Zarządu. Działania te obejmują m.in. redukcję zatrudnienia (głównie poprzez wdrożenie programów i zasad indywidualnych odejść w spółkach z Grupy), restrukturyzację i optymalizację procesów, centralizację usług wspierających naszą podstawową działalność, takich jak księgowość, zarządzanie zasobami ludzkimi oraz IT, jak również zwiększony nacisk na dyscyplinę kosztową. Powyższym działaniom towarzyszą inicjatywy mające na celu zmianę nastawienia naszej kadry zarządzającej średniego szczebla, poprzez odejście od myślenia czysto zadaniowego i położenie nacisku na zwiększenie efektywności podejmowanych działań, jak też wdrożenie systemu wynagrodzeń opartego na wynikach. W wyniku naszych działań w okresie od końca 2009 roku do końca września 2013 roku zmniejszyliśmy zatrudnienie w Grupie z 12.618 do 10.441 pracowników, czyli o 17,3%, wskaźnik SAIDI spadł z 527 minut na odbiorcę w 2010 roku do 309 minut na odbiorcę w 2012 roku, a straty sieciowe zmniejszyły się z 6,9% w 2010 roku do 6,2% w 2012 roku. Jesteśmy przekonani, że nasz elastyczny model biznesowy w połączeniu z podejmowanymi inicjatywami w zakresie poprawy wydajności, pozwolą nam na osiągnięcie dodatkowej przewagi konkurencyjnej, jak również utrzymanie oraz dalsze wzmocnienie naszej pozycji rynkowej pod względem skali działalności i wydajności. Znacząca skala działalności naszej Grupy oraz nasza silna pozycja rynkowa pozwalają nam korzystać z synergii i efektu skali w wielu obszarach prowadzonej przez nas działalności, w tym w zakresie zakupu paliw, zarządzania hurtowym obrotem energią elektryczną oraz świadectw pochodzenia.

Kompetentna i stabilna kadra zarządzająca

Zarówno nasz Zarząd, jak i kadra kierownicza dysponują wiedzą oraz udokumentowanym doświadczeniem zawodowym w zakresie wszystkich podstawowych segmentów naszej działalności. Członkowie Zarządu posiadają wieloletnie doświadczenie w zakresie realizacji programów restrukturyzacyjnych oraz inwestycyjnych, zarówno w spółkach z udziałem Skarbu Państwa, jak i podmiotach będących częścią międzynarodowych korporacji o różnym profilu działalności. Zarówno Prezes Zarządu Mirosław Bieliński, jak i Wiceprezes Zarządu ds. finansowych Roman Szyszko pełnią swoje funkcje w Spółce od 2008 roku, zaś Wiceprezes Zarządu ds. strategii i rozwoju Wojciech Topolnicki, przed objęciem funkcji w Spółce w maju 2012 roku, w latach 2008-2011 pełnił funkcję Wiceprezesa Zarządu i dyrektora finansowego PGE Polskiej Grupy Energetycznej S.A. Różnorodne doświadczenie korporacyjne i zarządcze naszego kierownictwa umożliwiło nam stworzenie efektywnego modelu zarządzania, który naszym zdaniem pozwoli na wdrożenie struktury organizacyjnej i korporacyjnej odpowiadającej najlepszym międzynarodowym standardom, a także zasadom ładu korporacyjnego obowiązującym spółki notowane na GPW. Ponadto jako pierwsi w Polsce podjęliśmy się wdrożenia inteligentnego opomiarowania, będącego elementem inteligentnej sieci dystrybucyjnej (smart grid). Jesteśmy przekonani, że czyni nas to najbardziej doświadczonym operatorem systemu dystrybucyjnego na krajowym rynku w tym zakresie, co stanowi istotną przewagę konkurencyjną w związku z przewidywanym kierunkiem zmian w zasadach taryfowania operatorów systemów dystrybucyjnych w kolejnym okresie regulacyjnym. Uważamy, że kompetencje naszego kierownictwa pozwolą również na sprawne i efektywne ekonomicznie wdrożenie naszej strategii oraz realizację programu inwestycyjnego.

Strategia

Naszym głównym celem jest kreowanie wartości dla naszych akcjonariuszy oraz interesariuszy, poprzez rozwój Grupy jako efektywnego i innowacyjnego przedsiębiorstwa, które elastycznie dostosowuje się do warunków rynkowych, utrzymuje profil działalności o niskim poziomie ryzyka i konserwatywną strukturę kapitałową, stale zwiększa niezawodność dystrybucji oraz jest preferowanym dostawcą i przyjaznym dla środowiska producentem energii.

Nasza strategia zakłada utrzymanie wiodącej pozycji wśród polskich przedsiębiorstw energetycznych oraz dalszy wzrost efektywności i jakości świadczonych przez nas usług poprzez wspólne działania naszych oddanych i zaangażowanych pracowników. Nasza strategia opiera się na trzech głównych filarach: (i) dalszym rozwoju naszej działalności dystrybucyjnej, (ii) minimalizacji wpływu na środowisko; oraz (iii) ciągłej koncentracji na obsłudze klientów.

W ramach działalności dystrybucyjnej naszym priorytetem będzie podnoszenie rentowności, poprawa jakości i niezawodności usług oraz dalsze przyłączanie do naszej sieci nowych odbiorców i odnawialnych źródeł energii. Cele te będą realizowane w szczególności poprzez modernizację i rozbudowę sieci dystrybucyjnej oraz wzrost jej efektywności operacyjnej.

Zminimalizujemy oddziaływanie na środowisko przez dalszy rozwój źródeł energii przyjaznych środowisku, w tym inwestycje w odnawialne źródła energii, o ile ich realizacja będzie ekonomicznie uzasadniona, oraz wspieranie efektywnego zużycia energii elektrycznej. Będziemy korzystać z ekonomicznie efektywnych technologii oraz procesów, które redukują emisję gazów cieplarnianych w produkcji i dystrybucji energii elektrycznej.

Stała koncentracja na obsłudze klientów pomoże nam zwiększyć ich zadowolenie z jakości obsługi oraz utrzymać z nimi trwałe i ścisłe relacje. Będziemy dostarczać naszym klientom wysokiej jakości produkty i usługi w sposób niezawodny i efektywny kosztowo.

Jednym z kluczowych narzędzi służących realizacji naszej strategii jest program inwestycyjny opisany poniżej w „– Program inwestycyjny”. Będziemy stosować wszechstronną analizę finansową, która ma na celu zapewnienie, że realizowane przez nas projekty inwestycyjne osiągną lub przekraczają nasze wymagania co do minimalnej wewnętrznej stopy zwrotu.

W celu realizacji strategii na bieżąco monitorujemy pojawiające się możliwości akwizycyjne. Na dzień Prospektu nie rozważamy żadnych istotnych przejęć. W przypadku zidentyfikowania atrakcyjnych możliwości przejęcia lub możliwości udziału w przedsięwzięciach *jointventures* lub nawiązania strategicznej współpracy, będziemy brali pod uwagę jedynie takie projekty, które będą tworzyły wartość dodaną dla Grupy i jej akcjonariuszy.

Jesteśmy zdeterminowani, by utrzymywać atrakcyjną politykę dywidendową zgodnie z opisem zawartym w rozdziale „Dywidenda i polityka w zakresie dywidendy”.

Program inwestycyjny

Wprowadzenie

Nasz program inwestycyjny na lata 2013-2021 koncentruje się na segmencie dystrybucji oraz wytwarzaniu energii z OZE, co wyróżnia nas spośród pozostałych polskich dużych grup energetycznych.

Program inwestycyjny dzielimy na projekty inwestycyjne podstawowe i fakultatywne. Podstawowa część naszego programu inwestycyjnego obejmuje projekty, które są kluczowe dla realizacji naszej strategii i które w stosunkowo niewielkim stopniu zależą od zewnętrznych czynników, takich jak, w szczególności, zmiany regulacyjne oraz warunki rynkowe. Nasze fakultatywne projekty inwestycyjne są uzależnione od warunków rynkowych i regulacyjnych, a ich realizacja w każdym wypadku zależeć będzie od wyników analizy możliwości ich realizacji, rentowności i ryzyk związanych z ich implementacją. Biorąc pod uwagę niepewność związaną z nowymi regulacjami sektora energetycznego, w tym z systemem wsparcia dla energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii oraz czas konieczny do przygotowania i realizacji projektów inwestycyjnych, możliwe jest, że niektóre lub żadne z fakultatywnych projektów inwestycyjnych nie zostaną zrealizowane.

Poniższa tabela przedstawia strukturę podstawowych i fakultatywnych projektów inwestycyjnych wchodzących w skład naszego programu inwestycyjnego na lata 2013-2021.

	Dystrybucja		Wytwarzanie		Sprzedaż i inne	Razem
		OZE	Elektrownie systemowe	CHP		
			(mln PLN)			
Podstawowe projekty inwestycyjne	12.463	1.742*	498	620	580	15.903
<i>w tym zrealizowane w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku</i>	842	1.064**	59	97	42	2.104
Fakultatywne projekty inwestycyjne	-	3.105	234	452	-	3.791

* Obejmuje akwizycje DONG w kwocie 345,8 mln PLN oraz Iberdrola w kwocie 667,5 mln PLN i koszty bezpośrednio związane z tymi akwizycjami.

** Obejmuje akwizycje DONG w kwocie 345,8 mln PLN oraz Iberdrola w kwocie 667,5 mln PLN.

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Kryteria inwestycyjne

Decyzja o realizacji każdego projektu inwestycyjnego jest uzależniona od spełnienia następujących kryteriów: (i) zapewnienia zgodności projektu ze strategią Grupy; (ii) zapewnienia wewnętrznej stopy zwrotu (IRR) nie niższej niż średnioważony koszt kapitału Grupy

(z uwzględnieniem premii za ryzyko specyficzne dla projektu); (iii) możliwości sfinansowania projektu inwestycyjnego; (iv) braku prawnych i technicznych przeszkód uniemożliwiających realizację projektu inwestycyjnego lub powodujących nieakceptowalne poziomy ryzyka; oraz (v) zapewnienia zgodności z obecnymi i planowanymi wymogami środowiskowymi.

Staramy się w sposób ostrożny analizować i realizować inwestycje, a także zarządzać ryzykiem związanym z naszą działalnością, przy zachowaniu konserwatywnej struktury kapitałowej i utrzymaniu następujących celów finansowych:

- utrzymanie ratingów inwestycyjnych;
- ograniczanie wysokości nakładów na indywidualne projekty do wartości nieprzekraczającej rocznej EBITDA Grupy;
- utrzymanie konserwatywnego poziomu wskaźników finansowych, przy czym naszą ambicją jest utrzymanie w długim okresie współczynnika zadłużenia netto do EBITDA na poziomie nieprzekraczającym 2,5x.

Podstawowe projekty inwestycyjne

Priorytetami naszego programu inwestycyjnego są projekty zapewniające rozwój i zwiększanie efektywności segmentu dystrybucji oraz zwiększenie naszej mocy wytwórczej w odnawialnych źródłach energii i jednostkach kogeneracyjnych.

Dystrybucja

Modernizacja sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw. Główne cele tego programu inwestycyjnego to ograniczenie strat sieciowych, a także zmniejszenie awaryjności oraz ilości i czasu zakłóceń w sieci dystrybucyjnej, co będzie miało bezpośredni wpływ na poprawę wskaźników ciągłości zasilania odbiorców SAIDI oraz SAIFI. Na modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw planujemy przeznaczyć około 3,1 mld PLN do 2021 roku.

Rozbudowa sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców. ENERGA-OPERATOR w zakresie swoich ustawowych obowiązków zobowiązana jest do przyłączania nowych odbiorców na ich wnioski uzasadnione technicznie i gospodarczo, co determinuje konieczność realizacji inwestycji w sieci elektroenergetyczne na wszystkich poziomach napięć. Na budowę przyłączy oraz rozbudowę sieci w celu przyłączania nowych odbiorców planujemy przeznaczyć do 4,7 mld PLN do 2021 roku; przy czym rzeczywista wartość naszych inwestycji będzie zależała od faktycznej liczby wniosków od nowych odbiorców, która z kolei jest uzależniona od ogólnej sytuacji gospodarczej w regionie, w którym działamy.

Rozbudowa i modernizacja sieci w związku z obowiązkiem przyłączania OZE. ENERGA-OPERATOR w zakresie swoich ustawowych obowiązków zobowiązana jest do przyłączania nowych źródeł energii. Obecnie łączna moc przyłączeniowa już istniejących OZE wynosi 1,9 GW. Na podstawie obecnie wydanych warunków przyłączenia oraz zawartych umów o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej szacujemy, że do 2021 roku łączna moc przyłączeniowa OZE może osiągnąć około 7,7 GW. Zgodnie z naszymi szacunkami na rozbudowę i modernizację sieci planujemy przeznaczyć do 1,8 mld PLN do 2021 roku. Jednakże, jesteśmy przekonani, że faktyczne zapotrzebowanie na przyłączenia nowych źródeł OZE będzie uzależnione od ostatecznego kształtu obecnie diskutowanego systemu regulacyjnego wsparcia dla wytwórców energii elektrycznej z OZE, co może mieć istotny wpływ na rozwój nowych OZE w przyszłości.

Wdrożenie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych. Celem wdrożenia systemu inteligentnego opomiarowania (AMI, *Advanced Metering Infrastructure*) jest: (i) stworzenie podstaw budowy sieci inteligentnej (*smart grid*), (ii) wzrost efektywności operacyjnej i rentowności, (iii) wzrost niezawodności i jakości dostaw oraz poprawa jakości obsługi klientów, oraz (iv) stworzenie podstaw do rozwoju sieci rozproszonego wytwarzania energii elektrycznej na terenie działalności ENERGA-OPERATOR. W 2012 roku koszt jednego inteligentnego licznika komunalnego wraz z infrastrukturą wyniósł około 70 EUR. Na wdrożenie inteligentnego opomiarowania i innych elementów sieci inteligentnych, które zgodnie z naszą taryfą na 2013 rok uzyskują o 2 p.p., a zgodnie z zasadami wynagradzania majątku zainwestowanego w AMI (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Taryfy”) od 2014 roku będą uzyskiwały o 7 p.p. wyższą stopę zwrotu z zaangażowanego kapitału niż inne rodzaje nakładów inwestycyjnych na sieci dystrybucyjne, planujemy przeznaczyć około 1,7 mld PLN do 2021 roku.

Systemy IT i pozostałe nakłady inwestycyjne w segmencie dystrybucji. Celem realizacji naszych ustawowych obowiązków, ENERGA-OPERATOR ponosi nakłady inwestycyjne dla zapewnienia właściwego funkcjonowania spółki jako OSD. Nakłady te obejmują w szczególności wydatki na systemy IT oraz środki transportu. Na realizację tych nakładów w segmencie dystrybucji energii elektrycznej planujemy przeznaczyć około 1,1 mld PLN do 2021 roku.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat nakładów inwestycyjnych w segmencie dystrybucji, które planujemy ponieść w latach 2013-2021.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Razem
	(mln PLN)									
Nakłady na rozbudowę sieci w związku z przyłączeniem nowych odbiorców	554	428	436	497	518	522	549	576	590	4.670
Nakłady na rozbudowę i modernizację sieci w związku z przyłączaniem OZE	112	336	333	267	247	245	98	99	104	1.841
Modernizacja sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw.....	485	246	203	162	192	217	564	502	512	3.083
Nakłady na inteligentne opomiarowanie i inne elementy wdrażania sieci inteligentnych.....	141	250	259	258	250	240	57	132	136	1.723
Pozostałe nakłady.....	169	118	157	135	114	123	112	107	111	1.146
Dystrybucja razem.....	1.461	1.378	1.388	1.319	1.321	1.347	1.380	1.416	1.453	12.463

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Wytwarzanie

Projekty OZE. W celu zwiększenia mocy aktywów wytwarzających energię z OZE z 508,1 MW, na dzień Prospektu planujemy przeznaczyć około 360 mln PLN na budowę farmy wiatrowej Myślino o mocy około 21 MW, która ma być oddana do eksploatacji w 2015 roku, oraz budowę farmy wiatrowej w Drzewianach o mocy około 28 MW, która ma być oddana do eksploatacji w 2015 roku (pod warunkiem uzyskania prawomocnych decyzji administracyjnych zgodnie z harmonogramem). Nakłady na budowę farm fotowoltaicznych o łącznej mocy około 6 MW wyniosą około 33 mln PLN. Ponadto na modernizację małych elektrowni wodnych (MEW) i EW Włocławek oraz ESP Żydowo zamierzamy przeznaczyć około 234 mln PLN. Prace modernizacyjne w zakresie małych elektrowni wodnych obejmują naprawę i wymianę komponentów oraz wymianę części elektrycznych i mechanicznych (w tym turbin i generatorów). Prace prowadzone w EW Włocławek będą koncentrować się na modernizacji układu chłodzenia oraz wdrożeniu systemu automatyzacji.

Elektrownie systemowe. W latach 2013-2016 planujemy przeznaczyć około 498 mln PLN na modernizację urządzeń wytwórczych w Elektrowni Ostrołęka B, w tym przede wszystkim w celu zwiększenia mocy elektrycznej oraz sprawności ogólnej elektrowni. W związku z modernizacją zostanie zwiększona moc Elektrowni Ostrołęka B o około 50 MW. Aby wypełnić wymogi Dyrektywy IED, zainwestujemy w rozbudowę instalacji odsiarczania i odzotowania spalin i elektrofiltry. Zakończenie inwestycji w modernizację Elektrowni Ostrołęka B zapobiegnie konieczności wycofania jej z eksploatacji. Nakłady na modernizację uwzględniają również budowę nowego źródła ciepła poprzez ucieplnienie Elektrowni Ostrołęka B. Celem tego projektu jest zabezpieczenie dostaw ciepła do miasta Ostrołęki po zamknięciu Elektrociepłowni Ostrołęka A (zobacz „Istotne umowy – Umowy nabycia udziałów i akcji – Umowa sprzedaży udziałów Ostrołęckiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. (obecnie ENERGA OPEC sp. z o.o.)”). Planujemy, że Elektrownia Ostrołęka B rozpocznie dostawę ciepła w 2014 roku.

Obok programu inwestycyjnego, ENERGA Elektrownie Ostrołęka będzie realizować szereg inicjatyw zwiększających efektywność kosztową zakładu. Do najważniejszych z nich należą (i) zmniejszenie kosztów nabycia i transportu paliw, (ii) zwiększenie przychodów z usług systemowych, (iii) poprawę dyspozycyjności elektrowni, (iv) optymalizację zarządzania odpadami, (v) optymalizację struktury zatrudnienia, (vi) ograniczenie kosztów remontowych i serwisowych, oraz (vii) sprzedaż aktywów pozaoperacyjnych.

Kogeneracja. W EC Kalisz planowana jest budowa dwóch nowych źródeł wytwórczych, które zastąpią dotychczas eksploatowane jednostki opalane węglem kamiennym. Od 2017 roku ciepło będzie wytwarzane w bloku biomasowym o mocy około 10 MWe oraz dwóch silnikach gazowych o łącznej mocy około 20 MWe. Łączny koszt tych inwestycji jest szacowany na poziomie około 221 mln PLN.

Celem zwiększenia produkcji energii elektrycznej w kogeneracji, dalszej dywersyfikacji struktury przychodów oraz uzyskania dostępu do dodatkowych zielonych świadectw pochodzenia, w 2010 roku rozpoczęliśmy budowę opalanego biomasą kogeneracyjnego bloku energetycznego w Elblągu o mocy 25 MWe. Planowane na 2013 rok nakłady inwestycyjne wynoszą około 62 mln PLN. Koszty całkowite projektu wynoszą 210 mln PLN.

Program inwestycyjny na lata 2013-2021 dla podsegmentu CHP uwzględnia również potencjalne akwizycje jednostek wytwórczych oraz sieci ciepłowniczych. Planowane nakłady na ten cel oraz na pozostałe inwestycje w podsegmentcie wynoszą około 291 mln PLN.

Pozostała działalność

Zgodnie z naszą strategią ukierunkowaną na osiągnięcie wysokich standardów obsługi klienta, planujemy inwestycje przede wszystkim w obszarze sprzedaży i obsługi klienta oraz w obszarze informatyki, które mają usprawnić efektywność operacyjną tego segmentu. Nasze kluczowe inwestycje w segmencie sprzedaży obejmują, między innymi, wdrożenie nowego systemu zarządzania relacjami z klientami (CRM), wraz ze zintegrowanym systemem billingowym, a także budowę niezbędnej infrastruktury teleinformatycznej wspierającej zdalne kontakty z klientami w ramach contact centre oraz wdrożenie nowych produktów, a także przeprowadzenie związanych z tym zmian biznesowych. Łączne nakłady inwestycyjne planowane w obszarze pozostałej działalności wynoszą 580 mln PLN, z czego na inwestycje IT przypada 365 mln PLN.

Fakultatywne projekty inwestycyjne

Poniżej przedstawione zostały nasze fakultatywne projekty inwestycyjne.

Projekty OZE. W okresie od 2014 do 2021 roku możemy zwiększać moc naszych OZE w ramach projektów, które nie zostały jeszcze zidentyfikowane. Oczekujemy, że wzrost mocy OZE wynikający z tej inicjatywy może wynieść od 40 do 80 MW rocznie. Możemy osiągnąć ten cel poprzez samodzielną realizację projektów, w tym projektów nabytych od DONG Energy Wind Power A/S oraz Iberdrola Renovables Energia S.A.U., poprzez spółki jointventure wraz z innymi podmiotami bądź poprzez przejęcia zarówno projektów w fazie przygotowania, jak i instalacji oddanych już do eksploatacji. Potencjalne nakłady inwestycyjne na fakultatywne projekty OZE mogą wynieść około 2.955 mln PLN. Biorąc pod uwagę niepewność związaną z nowymi regulacjami sektora energetycznego, w tym z systemem wsparcia dla energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii oraz czas konieczny do przygotowania i realizacji projektów inwestycyjnych, możliwe jest, że niektóre lub żadne z fakultatywnych projektów inwestycyjnych nie zostaną zrealizowane.

Kogeneracja. Projektem fakultatywnym jest budowa bloku gazowo-parowego w EC Elbląg o mocy około 115 MWe. Warunkiem realizacji tej inwestycji jest zapewnienie długoterminowego odbioru ciepła na terenie miasta Elbląg. Koszt realizacji tej inwestycji jest szacowany na 452 mln PLN. Kwota ta obejmuje zarówno budowę bloku gazowo-parowego, jak i kotłów rezerwowo-szczytowych. Jednostka miałaby zastąpić wycofywane z eksploatacji bloki węglowe.

Modernizacja Elektrowni Ostrołęka B. Część działań związanych z modernizacją Elektrowni Ostrołęka B na łączną kwotę 145 mln PLN została uwzględniona w inwestycjach fakultatywnych. Znaczącą część tej kwoty stanowią wydatki na zmniejszenie potrzeb własnych elektrowni oraz modernizację składowiska odpadów łęg. Rozpoczęcie realizacji inwestycji jest uzależnione od poprawy warunków na rynku energii elektrycznej.

Inwestycje gazowe (CCGT). Analizujemy projekt budowy dwóch nowych wysokosprawnych jednostek CCGT o mocy około 500 MWe każda. Realizacja tych inwestycji będzie uzależniona od możliwości uzyskania odpowiedniej stopy zwrotu, co w naszej opinii może nastąpić w przypadku znaczącej obniżki cen gazu lub zmian regulacyjnych wprowadzających rynek mocy. W przypadku realizacji projektów, zastosowanie technologii CCGT pozwoliłoby nam na zminimalizowanie negatywnego wpływu na środowisko przy wytwarzaniu energii elektrycznej, w porównaniu z jednostkami opalanymi węglem o tej samej mocy, poprzez redukcję emisji SO₂, CO₂ i NO_x, jak również pyłu. Plan inwestycyjny Grupy ENERGA uwzględnia wydatki na przygotowanie obu projektów do budowy w łącznej kwocie około 89 mln PLN.

Drugi stopień wodny na Wiśle („Projekt Wiśła”). Analizujemy możliwość ewentualnego wybudowania drugiego stopnia wodnego na Wiśle, poniżej Włocławka. W przypadku realizacji, projekt podniesie moce wytwórcze energii elektrycznej z OZE oraz poprawi bezpieczeństwo publiczne w związku z zagrożeniem powodziowym w rejonie Doliny Dolnej Wisły. Projekt inwestycyjny zakłada budowę zapory wodnej oraz elektrowni wodnej na Wiśle o mocy około 70 MW. Nakłady na budowę drugiego stopnia wodnego na Wiśle są szacowane na około 3,5 mld PLN i nie zostały uwzględnione w planie inwestycyjnym do 2021 roku, ponieważ uzyskanie efektywności biznesowej tego projektu jest możliwe jedynie w przypadku, gdy większość kosztów prac hydroinżynierskich zostanie pokryta ze środków publicznych. Plan inwestycyjny uwzględnia koszt przygotowania projektu do budowy w kwocie 150 mln PLN.

Historia i rozwój Grupy

ENERGA-OPERATOR powstała w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego Zakład Energetyczny Gdańsk w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa. W dniu 31 grudnia 2004 roku ENERGA-OPERATOR (dawniej pod firmą Koncern Energetyczny ENERGA S.A.) została połączona z siedmioma innymi spółkami dystrybucyjnymi Skarbu Państwa wchodzącymi w skład tzw. Grupy G-8, przejmując cały majątek tych spółek w zamian za akcje ENERGA-OPERATOR wydane jednemu akcjonariuszowi spółek przejmowanych, tj. Skarbowi Państwa. W miejsce ośmiu spółek dystrybucyjnych objętych konsolidacją należących do Skarbu Państwa powstało osiem oddziałów ENERGA-OPERATOR.

W 2006 roku Skarb Państwa, ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka zawiązały spółkę ENERGA jako spółkę holdingową. ENERGA została zarejestrowana w rejestrze przedsiębiorców KRS w dniu 8 stycznia 2007 roku.

W 2007 roku, w ramach podwyższenia kapitału zakładowego spółki ENERGA, Skarb Państwa wniósł do ENERGA wkład niepieniężny w formie 85% akcji ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka. W tym samym roku, celem uproszczenia struktury

akcjonariatu ENERGA, akcje ENERGA należące do ENERGA-OPERATOR i ENERGA Elektrownie Ostrołęka zostały umorzone, na skutek czego Skarb Państwa stał się jedynym akcjonariuszem ENERGA.

W latach 2007-2009 Grupa została poddana procesowi reorganizacji w celu dostosowania jej działalności do wymogów zawartych w Dyrektywie 2009/72/WE oraz w Prawie Energetycznym, tj. oddzielenia obrotu energią elektryczną, obsługi klienta i pozostałej dodatkowej działalności ENERGA-OPERATOR od dystrybucji energii elektrycznej stanowiącej jej podstawową działalność. W szczególności, w ramach powyższej reorganizacji:

- w 2007 roku zorganizowana część przedsiębiorstwa ENERGA-OPERATOR odpowiedzialna za prowadzenie działalności w zakresie obrotu energią została wniesiona aportem do ENERGA-OBROT;
- w 2008 roku część przedsiębiorstwa ENERGA-OPERATOR odpowiedzialna za prowadzenie centrów obsługi klienta została sprzedana na rzecz ENERGA Obsługa i Sprzedaż;
- w 2009 roku został dokonany dalszy podział ENERGA-OPERATOR, w wyniku którego część aktywów ENERGA-OPERATOR nie związanych z dystrybucją energii elektrycznej, w tym nieruchomości, składniki majątku związane z działalnością teleinformatyczną oraz akcje i udziały jej spółek zależnych, zostały wniesione do ENERGA.

W 2010 roku dokonano konsolidacji działalności oświetleniowej Grupy w spółce ENERGA Oświetlenie sp. z o.o. oraz, co do zasady, zakończono proces zamiany akcji ENERGA-OPERATOR i ENERGA Elektrownie Ostrołęka na akcje ENERGA, prowadzony na podstawie Ustawy o Wymianie Akcji Pracowniczych, w wyniku którego uprawnione osoby nabyły akcje reprezentujące łącznie 13,44% kapitału zakładowego ENERGA.

W 2010 roku Skarb Państwa rozpoczął proces prywatyzacji ENERGA, w ramach którego zawarł warunkową umowę sprzedaży 84,19% akcji w kapitale zakładowym ENERGA na rzecz PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („PGE”). W 2011 roku Prezes UOKiK wydał decyzję zakazującą PGE nabycia akcji ENERGA, która została utrzymana w mocy przez sąd w dniu 14 maja 2012 roku.

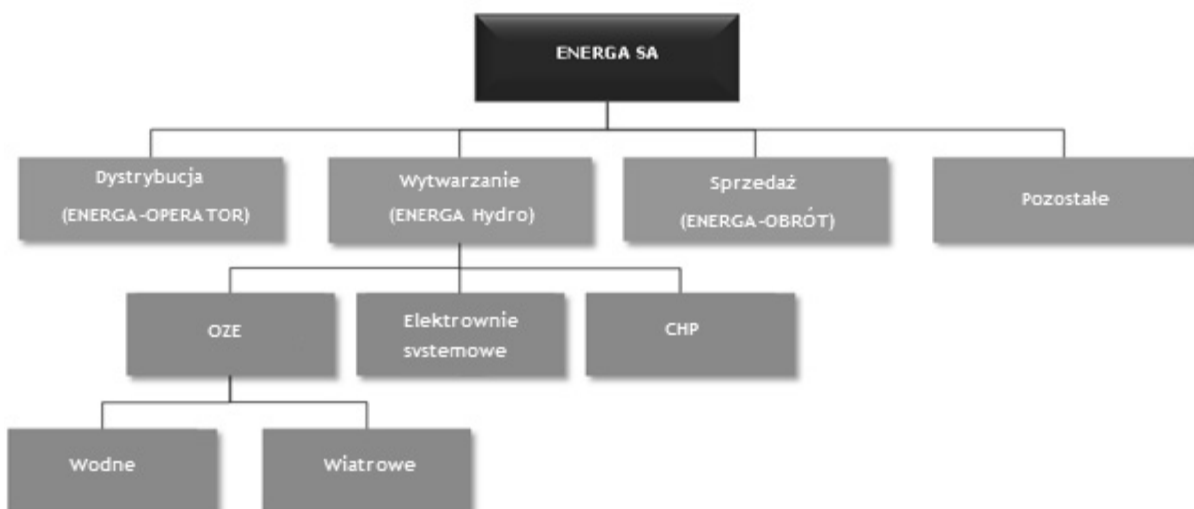
W 2011 roku ENERGA dokonała zakupu od Skarbu Państwa akcji ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka za łączną kwotę 585,7 mln PLN, osiągając udział 99,74% w kapitale zakładowym ENERGA-OPERATOR oraz udział 89,38% w kapitale zakładowym ENERGA Elektrownie Ostrołęka.

W 2013 roku ENERGA Hydro nabyła udziały spółek posiadających farmy wiatrowe o zainstalowanej mocy 165 MW oraz szereg projektów wiatrowych o planowanej mocy około 1.438 MW.

Struktura organizacyjna

Na dzień Prospektu Grupę tworzą ENERGA oraz 57 spółek bezpośrednio bądź pośrednio zależnych od ENERGA, w tym trzy spółki stojące na czele naszych głównych segmentów działalności: (i) ENERGA-OPERATOR zarządzająca segmentem dystrybucji, (ii) ENERGA Hydro zarządzająca segmentem wytwarzania oraz (iii) ENERGA-OBROT zarządzająca segmentem sprzedaży (zobacz „– Podstawowe informacje o Grupie – Struktura Grupy ENERGA”).

Poniższy schemat przedstawia uproszczoną strukturę organizacyjną Grupy.

Źródło: Spółka.

Nasza działalność dystrybucyjna jest skonsolidowana w segmencie dystrybucji na czele z ENERGA-OPERATOR i obejmuje (i) podsegment OSD, w którym działa ENERGA-OPERATOR, będąca właścicielem i zarządcą majątku sieciowego oraz (ii) podsegment prac na sieci, który

stanowią spółki zależne od ENERGA-OPERATOR realizujące zadania związane z pracami na majątku ENERGA-OPERATOR, jak również pracami projektowymi, produkcją urządzeń elektroenergetycznych oraz handlem i logistyką.

Nasza działalność wytwórcza polegająca głównie na wytwarzaniu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych oraz działalność wytwórcza w elektrowniach konwencjonalnych i elektrociepłowniach jest skonsolidowana w segmencie wytwarzania na czele z ENERGA Hydro i obejmuje trzy oddzielne podsegmenty: OZE, elektrowni systemowych oraz elektrociepłowni (CHP).

Nasza działalność w zakresie obrotu energią elektryczną jest skonsolidowana w segmencie sprzedaży na czele z ENERGA-OBRÓT i obejmuje działalność związaną z handlem energią elektryczną, obsługą klienta oraz usługami oświetlenia ulicznego i drogowego.

Działalność wspierająca trzy podstawowe segmenty działalności w Grupie jest skonsolidowana w ramach segmentów usługi i pozostałe, zarządzanego przez ENERGA, jako spółkę holdingową Grupy. Spółkami świadczącymi usługi wsparcia dla głównych segmentów działalności są przede wszystkim centra usług wspólnych świadczące usługi obsługi księgowej, kadrowo-płacowej, administracyjnej oraz wsparcia teleinformatycznego.

W dniu 26 sierpnia 2013 roku Zarząd ENERGA podjął kierunkową uchwałę o stopniowym ograniczaniu liczby organów nadzorczych w spółkach należących do Grupy. Docelowo rady nadzorcze pozostaną wyłącznie w spółkach będących liderami poszczególnych segmentów, tj. w segmencie dystrybucji – w spółce ENERGA-OPERATOR, w segmencie wytwarzania – w spółce ENERGA Hydro, a w segmencie sprzedaży – w spółce ENERGA-OBRÓT. Kluczowym założeniem proponowanych zmian w ładzie korporacyjnym jest uproszczenie i bardziej bezpośrednie oddziaływanie na zarządzanie głównymi procesami gospodarczymi na poziomie segmentów, co powinno przełożyć się na większą transparentność zarządzania, większą odpowiedzialność zarządów oraz ograniczenie kosztów funkcjonowania.

Dystrybucja energii elektrycznej

Za pośrednictwem linii wysokiego, średniego i niskiego napięcia, o łącznej długości ponad 193 tys. km zarówno napowietrznych, jak i kablowych, przesłaliśmy odbiorcom końcowym 15,2 TWh energii elektrycznej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 20,1 TWh, 19,6 TWh i 19,3 TWh energii elektrycznej w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. Na dzień 30 czerwca 2013 roku nasza sieć dystrybucyjna obejmowała swoim zasięgiem obszar blisko 77 tys. km², co stanowiło około 25% powierzchni kraju. Korzystamy z naturalnego monopolu na obszarze obejmującym północną i centralną część kraju, gdzie znajdują się nasze aktywa dystrybucyjne.

Poniższy rysunek przedstawia obszar dystrybucji energii elektrycznej przez ENERGA-OPERATOR.

Obszar dystrybucji energii elektrycznej Grupy ENERGA

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia wybrane informacje finansowe dotyczące naszego segmentu dystrybucji energii elektrycznej.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych.....	2.761,4	2.670,3	3.654,7 ^{(1)*}	3.330,3 ^{(1)*}	3.151,0 ^{(1)*}
Sprzedaż między segmentami	37,7	37,2	29,6 ^{(1)*}	59,1 ^{(1)*}	71,5 ^{(1)*}
Przychody segmentu ogółem	2.799,1	2.707,6	3.684,3 ^{(1)*}	3.389,4 ^{(1)*}	3.222,5 ^{(1)*}
EBITDA ⁽²⁾	1.136,1	1.036,9	1.218,0 ^{(1)*}	916,1 ^{(1)*}	653,6 ^{(1)*}
Skorygowana EBITDA ⁽²⁾	1.208,8*	1.041,5*	1.321,3*	954,1*	750,9*
Zysk/strata netto za okres.....	450,5	386,1	320,1 ^{(1)*}	265,3 ^{(1)*}	63,8 ^{(1)*}
Nakłady inwestycyjne.....	842,3	891,7	1.363,6 ^{(1)*}	1.209,8 ^{(1)*}	997,9 ^{(1)*}

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w sprawozdawczości segmentowej (zobacz „Przeгляд sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” oraz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Zmiany prezentacyjne”). W związku z tymi zmianami, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, wskazane pozycje zostały przedstawione w oparciu o zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

⁽²⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako zysk/(strata) z działalności operacyjnej z danego segmentu operacyjnego (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej danego segmentu operacyjnego za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy z danego segmentu operacyjnego, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej z danego segmentu operacyjnego, (iii) przychody finansowe z danego segmentu operacyjnego oraz (iv) koszty finansowe z danego segmentu operacyjnego) skorygowany o amortyzację z danego segmentu operacyjnego (wykazaną w rachunku zysków i strat). Spółka definiuje i oblicza Skorygowaną EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych skorygowaną o wpływ zdarzeń jednorazowych dla poszczególnych segmentów operacyjnych. Kalkulacja EBITDA i Skorygowanej EBITDA została szczegółowo przedstawiona w punkcie „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie są zdefiniowane przez MSSF i nie należy ich traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie mają jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA i Skorygowanej EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza je Spółka. W efekcie EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA przedstawione w niniejszym rozdziale, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA i Skorygowaną EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”.

Źródło: Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Klienci

Na dzień 30 września 2013 roku obsługiwaliśmy ponad 2,9 mln odbiorców, z czego około 2,6 mln stanowili klienci indywidualni. Naszym odbiorcom dostarczamy energię elektryczną na podstawie umów kompleksowych zawieranych przez ENERGA-OBRÓT bądź umowy sprzedaży na zasadach TPA (umowy rozdzielone). Umowy kompleksowe zawierają postanowienia dotyczące zarówno umowy sprzedaży energii elektrycznej, jak i umowy o świadczenie usługi dystrybucji energii elektrycznej. Zasada TPA oznacza możliwość zakupu energii elektrycznej u dowolnego, wybranego przez odbiorcę sprzedawcy posiadającego koncesję na obrót energią elektryczną, podczas gdy operator systemu dystrybucyjnego zapewnia dostawy energii elektrycznej na podstawie osobno zawartej umowy bezpośrednio z odbiorcą (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Prawo swobodnego wyboru sprzedawcy i zasada *third party access* (TPA)”). Na dzień Prospektu klienci będący odbiorcami usługi dystrybucji energii elektrycznej na podstawie umów kompleksowych stanowią około 97% wszystkich naszych odbiorców.

W dniu 11 września 2013 roku weszła w życie większość przepisów tzw. „małego trójpaku”, które powodują m.in. konieczność dostosowania umów przyłączeniowych (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Wprowadzenie”). W ENERGA-OPERATOR od 2009 roku wdrażana jest strategia poprawiająca obsługę klientów, w tym skrócenie czasu niezbędnego do przyłączenia do sieci. W celu dostosowania do nowych przepisów modyfikujemy harmonogramy przyłączenia do sieci w zawartych wcześniej umowach o przełączenie.

Poniższa tabela przedstawia strukturę odbiorców energii elektrycznej Grupy w podziale na liczbę klientów będących stroną umów kompleksowych oraz umów rozdzielonych we wskazanych okresach.

Sprzedaż usługi dystrybucyjnej	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	Liczba	(GWh)	Liczba	(GWh)	Liczba	(GWh)	Liczba	(GWh)	Liczba	(GWh)
Umowa kompleksowa	2.837.130	10.026	2.834.243	10.832	2.835.347	14.517	2.854.525	15.451	2.841.703	16.152
Umowa rozdzielona	98.320	5.139	75.085	4.047	81.420	5.541	37.907	4.160	21.715	3.158
Razem	2.935.450	15.165	2.909.328	14.880	2.916.767	20.058	2.892.432	19.611	2.863.418	19.311

Źródło: Spółka.

Poniższe tabele przedstawiają informacje na temat wolumenu energii elektrycznej dostarczonej przez nas odbiorcom końcowym oraz liczby odbiorców, którym dostarczaliśmy energię elektryczną w poszczególnych grupach taryfowych we wskazanych okresach.

Grupy taryfowe ⁽¹⁾	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września					
	2013			2012		
	Wolumen dostarczonej energii elektrycznej	Procent w całkowitej ilości dostarczonej energii	Liczba odbiorców	Wolumen dostarczonej energii elektrycznej	Procent w całkowitej ilości dostarczonej energii	Liczba odbiorców
	(TWh)	(%)	(szt.)	(TWh)	(%)	(szt.)
Grupa taryfowa A (WN)	2,92	19,3	61	2,79	18,8	55
Grupa taryfowa B (SN)	5,08	33,5	6.186	4,96	33,3	5.981
Grupa taryfowa C (NN)	3,14	20,7	301.507	3,09	20,8	300.676
Grupa taryfowa G	4,01	26,5	2.627.696	4,04	27,2	2.602.616
Razem	15,17	100,0	2.935.450	14,88	100,0	2.909.328

⁽¹⁾ Grupa taryfowa A – najwięksi klienci, podłączeni do linii wysokiego napięcia (110 kV), np. huty, kopalnie, stocznie i inne duże zakłady przemysłowe; grupa taryfowa B – duże zakłady przemysłowe podłączone do linii średniego napięcia (od 1 kV do 60 kV), np. fabryki, szpitale, centra handlowe, obiekty wypoczynkowe i rozrywkowe; grupa taryfowa C – klienci instytucjonalni podłączeni do linii niskiego napięcia (do 1 kV), np. banki, sklepy, kliniki, punkty handlowe i usługowe, oświetlenie ulic; grupa taryfowa G – gospodarstwa domowe i podobni odbiorcy, niezależnie od napięcia przyłącza.

Źródło: Spółka.

Grupy taryfowe ⁽¹⁾	Rok zakończony 31 grudnia								
	2012			2011			2010		
	Wolumen dostarczonej energii elektrycznej	Procent w całkowitej ilości dostarczonej energii	Liczba odbiorców	Wolumen dostarczonej energii elektrycznej	Procent w całkowitej ilości dostarczonej energii	Liczba odbiorców	Wolumen dostarczonej energii elektrycznej	Procent w całkowitej ilości dostarczonej energii	Liczba odbiorców
	(TWh)	(%)	(szt.)	(TWh)	(%)	(szt.)	(TWh)	(%)	(szt.)
Grupa taryfowa A (WN)	3,78	18,8	57	3,59	18,3	50	3,30	17,1	44
Grupa taryfowa B (SN)	6,65	33,2	6.045	6,42	32,7	5.849	6,24	32,3	5.473
Grupa taryfowa C (NN)	4,17	20,8	299.283	4,14	21,1	298.847	4,21	21,8	297.117
Grupa taryfowa G	5,45	27,2	2.611.382	5,46	27,8	2.587.686	5,57	28,8	2.560.784
Razem	20,06	100%	2.916.767	19,61	100%	2.892.432	19,31	100%	2.863.418

⁽¹⁾ Grupa taryfowa A – najwięksi klienci, podłączeni do linii wysokiego napięcia (110 kV), np. huty, kopalnie, stocznie i inne duże zakłady przemysłowe; grupa taryfowa B – duże zakłady przemysłowe podłączone do linii średniego napięcia (od 1 kV do 60 kV), np. fabryki, szpitale, centra handlowe, obiekty wypoczynkowe i rozrywkowe; grupa taryfowa C – klienci instytucjonalni podłączeni do linii niskiego napięcia (do 1 kV), np. banki, sklepy, kliniki, punkty handlowe i usługowe, oświetlenie ulic; grupa taryfowa G – gospodarstwa domowe i podobni odbiorcy, niezależnie od napięcia przyłącza.

Źródło: Spółka.

OPIS DZIAŁALNOŚCI

Poniższa tabela przedstawia wielkość sprzedaży usługi dystrybucji energii elektrycznej wraz ze średnią ceną sprzedaży tej usługi we wskazanych okresach.

Sprzedaż usługi dystrybucyjnej	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
Wielkość sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej (GWh).....	15.165	14.880	20.058	19.611	19.311
Średnia cena sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej (PLN/MWh)*	168,4	165,3	165,9	153,4	146,1

* Średnia cena sprzedaży usługi dystrybucji energii elektrycznej stanowi stosunek naszych zafakturowanych przychodów ze sprzedaży usługi dystrybucji energii elektrycznej (PLN) oraz ilości energii elektrycznej dostarczonej odbiorcom końcowym (MWh).

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Aktywa dystrybucyjne

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane na temat kluczowych aktywów wykorzystywanych przez nas w działalności dystrybucyjnej według stanu na wskazany dzień.

Majątek*	Na dzień 30 czerwca 2013	Na dzień 31 grudnia		
		2012	2011	2010
Łączna długość linii napowietrznych (km).....	145.224	144.925	144.480	144.441
<i>w tym</i>				
Linie WN (km).....	6.372	6.366	6.337	6.326
Linie SN (km).....	56.513	56.418	56.374	56.341
Linie nN** (km).....	82.339	82.141	81.769	81.774
Łączna długość linii kablowych (km).....	47.860	47.081	44.862	43.536
<i>w tym</i>				
Linie WN (km).....	22	22	13	13
Linie SN (km).....	11.723	11.476	11.053	10.765
Linie nN (km).....	36.115	35.583	33.796	32.758
Łączna długość linii (łącznie linie napowietrzne i kablowe) (km).....	193.084	192.006	189.342	187.977
Łączna moc transformatorów (MVA).....	17.204	17.101	16.542	15.970
Łączna liczba transformatorów w stacjach (szt.)	59.238	58.654	58.039	57.651
Łączna liczba stacji elektroenergetycznych (szt.)	58.894	58.320	57.641	57.115
Łączna liczba stacji transformatorowych (szt.)	58.544	57.990	57.173	56.638
Przyłącza (szt.)	1.101.797	1.093.503	1.073.317	1.058.279

* Długość linii podana w przeliczeniu na jeden tor linii plus przyłącza.

** Zmniejszenie całkowitej długości linii napowietrznych (linie nN) na dzień 31 grudnia 2011 roku w porównaniu ze stanem na dzień 31 grudnia 2010 roku wynika przede wszystkim z przeniesienia majątku związanego z działalnością oświetleniową na ENERGA Oświetlenie sp. z o.o.

Źródło: Spółka.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku 45% naszych sieci dystrybucyjnych eksploatowanych było poniżej 25 lat, 51% sieci dystrybucyjnych mieściło się w przedziale 25-50 lat, natomiast 4% sieci dystrybucyjnych było starsze niż 50 lat.

Taryfy

Dystrybucja energii elektrycznej w Polsce jest działalnością regulowaną, a taryfy stosowane przez OSD dotyczące świadczonych usług dystrybucji energii elektrycznej muszą zostać zatwierdzone przez Prezesa URE.

Taryfa OSD jest corocznie konstruowana w oparciu o kalkulację przychodu regulowanego obejmującego uznane przez Prezesa URE za uzasadnione koszty działalności dystrybucyjnej oraz zwrot z kapitału zaangażowanego w działalność. Koszty związane z działalnością dystrybucyjną obejmują koszty operacyjne, amortyzację, podatki od majątku sieciowego, koszty zakupu energii elektrycznej na pokrycie różnicy bilansowej, koszty zakupu usług przesyłowych od PSE oraz innych OSD oraz koszty opłaty przejściowej wynikające z Ustawy KDT. Podstawą kalkulacji zwrotu z zaangażowanego kapitału jest WRA i WACC. Taryfy zatwierdzone są z reguły na okres roku kalendarzowego. Prezes URE wyznacza długość okresów regulacyjnych (od 3 do 5 lat), dla których określa model ustalania uzasadnionych kosztów operacyjnych oraz zasad wyznaczania uzasadnionego poziomu różnicy bilansowej. Zgodnie z Prawem Energetycznym, taryfy zatwierdzone przez Prezesa URE powinny w szczególności zapewniać (i) pokrycie uzasadnionych kosztów działalności gospodarczej przedsiębiorstwa energetycznego w zakresie dystrybucji energii elektrycznej, wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność; oraz (ii) ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat. Szczegółowe informacje na temat metodologii kalkulacji taryfy dystrybucyjnej zostały zamieszczone w rozdziale „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Taryfy”.

Poniższa tabela przedstawia strukturę przychodu regulowanego zatwierdzonego przez Prezesa URE jako podstawa do kalkulacji taryfy we wskazanych okresach. Koszty operacyjne faktycznie poniesione to koszty działalności dystrybucyjnej w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011, 2010, w wysokości, odpowiednio, 880,4 mln PLN, 898,0 mln PLN, 890,2 mln PLN, pomniejszone o wynik na podstawowej działalności niedystrybucyjnej w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011, 2010, w kwocie, odpowiednio, 47,8 mln PLN, 40,2 mln PLN, 35,8 mln PLN, traktowanej przez ENERGA-OPERATOR jako źródło finansowania kosztów.

	Rok zakończony 31 grudnia							
	2013		2012		2011		2010	
	<i>(mln PLN)</i>							
WRA (mln PLN).....	10.016,7		9.419,4		8.899,9		8.506,2	
Współczynnik udziału WRA podlegającego wynagrodzeniu (%).....	94,0		78,7		66,8		50,4	
WACC (%).....	8,949%		9,624%		9,597%		10,519%	
Kwota zwrotu z kapitału (mln PLN)	843,7	24,3%	713,4	21,2%	570,4	18,6%	450,7	15,6%
Koszty uznane za uzasadnione przez URE	2.634,2	75,7%	2.651,3	78,8%	2.501,9	81,4%	2.437,4	84,4%
<i>Koszty operacyjne i pozostałe.....</i>	<i>879,6</i>	<i>25,3%</i>	<i>818,1</i>	<i>24,3%</i>	<i>771,2</i>	<i>25,1%</i>	<i>744,0</i>	<i>25,8%</i>
<i>Amortyzacja</i>	<i>562,8</i>	<i>16,2%</i>	<i>502,1</i>	<i>14,9%</i>	<i>433,5</i>	<i>14,1%</i>	<i>415,9</i>	<i>14,4%</i>
<i>Podatki od majątku sieciowego</i>	<i>206,7</i>	<i>5,9%</i>	<i>190,4</i>	<i>5,7%</i>	<i>181,6</i>	<i>5,9%</i>	<i>166,5</i>	<i>5,8%</i>
<i>Koszt zakupu energii na pokrycie różnicy bilansowej</i>	<i>318,0</i>	<i>9,1%</i>	<i>339,0</i>	<i>10,1%</i>	<i>323,4</i>	<i>10,5%</i>	<i>313,0</i>	<i>10,8%</i>
<i>Koszt zakupu usług przesyłowych</i>	<i>667,2</i>	<i>19,2%</i>	<i>801,7</i>	<i>23,8%</i>	<i>792,3</i>	<i>25,8%</i>	<i>798,1</i>	<i>27,6%</i>
Przychód regulowany	3.478,0	100,0%	3.364,7	100,0%	3.072,3	100,0%	2.888,1	100,0%
Przychód ENERGA-OPERATOR*	-	-	3.334,9	99,1%	3.013,7	98,1%	2.825,5	97,8%

* Różnica pomiędzy przychodem ENERGA-OPERATOR a przychodem regulowanym wynika z różnicy pomiędzy założonym przez URE poziomem dystrybucji energii elektrycznej a rzeczywistym poziomem dystrybucji (opracowywanie taryf podlegających zatwierdzeniu przez Prezesa URE oparte jest na planowanych wielkościach dystrybucji energii elektrycznej. Jeżeli rzeczywisty poziom dystrybucji jest niższy, niż zakładano przy konstruowaniu taryfy, np. w wyniku spadku popytu, osiągnięcie oczekiwanego (planowanego) poziomu przychodów może nie być możliwe).

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Istotnym czynnikiem powodującym wzrost wartości naszych przychodów z działalności dystrybucyjnej w latach 2010-2013 były zmiany w metodologii ustalania uzasadnionego poziomu zwrotu z kapitału uwzględnionego w taryfie dystrybucyjnej, wprowadzone przez Prezesa URE w 2010 roku. Zmiany te mają na celu stopniowe dostosowywanie WRA, stanowiącej podstawę do wyliczenia zwrotu z kapitału, do rzeczywistej wartości rynkowej aktywów dystrybucyjnych na przestrzeni kilku lat. Zgodnie z tą metodą majątek dystrybucyjny OSD, którzy dokonali rozdziału działalności dystrybucyjnej od obrotu energią elektryczną od dnia 1 lipca 2007 roku, został wyceniony na jednolitych zasadach i przyjęty jako podstawa do określania uzasadnionego zwrotu z kapitału. Wycenie podlegały jedynie aktywa będące w posiadaniu OSD według stanu na dzień 31 grudnia 2008 roku, bowiem majątek wytworzony po tej dacie jest wynagradzany w pełnej wysokości. Na dzień 1 stycznia 2009 roku (przed przeszacowaniem) WRA Grupy wyniosła 3.269,0 mln PLN. Zgodnie z obowiązującą metodologią OSD są zobowiązani do corocznej aktualizacji kalkulacji WRA i przedstawienia Prezesowi URE sprawozdania z aktualizacji WRA oraz raportu biegłego rewidenta z wykonania uzgodnionych procedur badania elementów tego sprawozdania. Z uwagi na znaczny wzrost wartości uzasadnionego

zwrotu z kapitału (wynikający ze wzrostu WRA) w porównaniu z poprzednimi latami, w metodzie określono także „ścieżkę dojścia” do wynagrodzenia pełnej WRA. Maksymalny roczny wzrost zwrotu z kapitału dotyczący składników wycenionego majątku został ograniczony do 1,5% przychodu regulowanego z roku poprzedniego pomniejszonego o zwrot z kapitału i amortyzację nowego majątku, tj. wytworzonego po dniu 31 grudnia 2008 roku. Według tej metodologii spodziewamy się, że pełna wartość nowej WRA będzie odzwierciedlona w taryfie na 2014 rok.

Poniższa tabela przedstawia udział kosztów operacyjnych uwzględnionych przez URE w kalkulacji taryfy na usługi dystrybucyjne w łącznych kosztach operacyjnych ENERGA-OPERATOR we wskazanych okresach.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
Koszty operacyjne uznane za uzasadnione przez URE (mln PLN)*	818,1	771,2	744,0
Koszty operacyjne faktycznie poniesione (mln PLN)**	832,6	857,8	854,4
Koszty uzasadnione/koszty faktyczne	98,3%	89,9%	87,1%

* Koszty operacyjne uznane przez URE to suma pozycji koszty operacyjne, opłaty koncesyjne i inne.

** Koszty operacyjne faktycznie poniesione to koszty działalności dystrybucyjnej pomniejszone o wynik na działalności niedystrybucyjnej (traktowany przez spółkę jako źródło finansowania kosztów dystrybucyjnych).

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

W przypadku gdy OSD w danym okresie regulacyjnym osiągnie koszty operacyjne niższe niż uzasadnione, nie jest zobowiązany do ich zwrotu (obniżenia taryfy). Jednakże wykonane koszty operacyjne w tym okresie będą brane pod uwagę przy określaniu kosztów na następny okres regulacyjny, co może skutkować określeniem niższego ich poziomu. Koszty operacyjne uznane przez URE za uzasadnione wynoszą: (a) 880 mln PLN dla 2013 roku, (b) 936 mln PLN dla 2014 roku oraz (c) 976 mln PLN dla roku 2015 (przy zakładanej inflacji 2013 roku na poziomie 1,2%).

Wzrost WRA oraz przychodu regulowanego na skutek wdrożenia planu inwestycyjnego wymaga zatwierdzenia przez Prezesa URE nakładów inwestycyjnych OSD. Złożony przez ENERGA-OPERATOR projekt planu rozwoju na lata 2011-2015 Prezes URE uzgodnił odrębnie dla 2011 roku (w trakcie postępowania o zatwierdzenie Taryfy) oraz dla pozostałego okresu. W przedłożonym do URE planie rozwoju nakłady inwestycyjne ENERGA-OPERATOR wynoszą: (a) 1.430 mln PLN w 2013 roku, (b) 1.346 mln PLN w 2014 roku oraz (c) 1.353 mln PLN w 2015 roku. Zgodnie z Prawem Energetycznym OSD zobowiązane są do dokonywania co 3 lata oceny realizacji planu rozwoju oraz przedłożenia Prezesowi URE do uzgodnienia zmian tego planu. W czerwcu 2013 roku Prezes URE wystąpił do OSD z pismem, wskazując wyżej wymieniony przepis z jednoczesnym oczekiwaniem złożenia projektu planu rozwoju na lata 2014-2019. Dla lat 2014-2015 przedłożono aktualizację obecnie obowiązującego planu, która przewiduje m.in. utrzymanie poziomu nakładów inwestycyjnych w porównaniu z poprzednim planem rozwoju. W aktualizacji dla okresu 2014-2015 zaplanowano łączne nakłady inwestycyjne w kwocie 2.721 mln PLN, co stanowi wzrost o 0,8% w stosunku do poprzedniego planu. W ramach tej kwoty przewidziano między innymi 1.046 mln PLN na rozbudowę sieci w związku z przyłączaniem nowych odbiorców, 531 mln PLN na rozbudowę i modernizację sieci w związku z obowiązkiem przyłączania OZE, 514 mln PLN na modernizację sieci dystrybucyjnej w celu poprawy niezawodności dostaw oraz kwotę 368 mln PLN na wdrożenie systemu AMI i innych elementów sieci inteligentnych. Oczekiwanie co do okresu, na jaki ma zostać sporządzony projekt planu rozwoju, zostało wcześniej skonsultowane z OSD. Ustalono, że uzgadnianie planów rozwoju będzie następowało co trzy lata na okres sześciu lat.

Poniższa tabela przedstawia udział nakładów inwestycyjnych uwzględnionych w taryfie w całkowitych nakładach inwestycyjnych ENERGA-OPERATOR we wskazanych okresach.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
Wydatki inwestycyjne uznane za uzasadnione przez URE (mln PLN)	1.351,8	1.180,1	886,7
Wydatki inwestycyjne faktycznie poniesione (mln PLN)	1.433,8	1.253,5	973,9
Wydatki uzasadnione/wydatków faktycznych.....	94,3%	94,1%	91,0%

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Wykonanie nakładów inwestycyjnych odbiegające od poziomu uzgodnionego z URE w planie rozwoju na dany rok skutkuje korektą WRA poprzez mechanizm jej corocznej aktualizacji zgodnie z obowiązującą metodą określania WRA i zwrotu z zaangażowanego kapitału. Prezes URE ma prawo oceny efektywności wykonanych inwestycji i określenia ich uzasadnionego poziomu uwzględnianego następnie w aktualizacji. Zgodnie z obowiązującymi zasadami uwzględnienie nakładów inwestycyjnych odbiegających od uzgodnionego poziomu jest uwzględniane w aktualizacji WRA w drugim roku po zakończeniu okresu, w którym nastąpiło odchylenie. W latach 2010-2011 Prezes URE uznał pełną wartość wykonanych przez Spółkę nakładów inwestycyjnych, pomimo iż przekraczały one poziom ujęty w zatwierdzonym planie rozwoju, co zostało uwzględnione w aktualizacji WRA odpowiednio w 2012 i 2013 roku. Wielkości dotyczące wykonania inwestycji w 2012

roku podlegają obecnie ocenie przez Prezesa URE i w przypadku ich uznania zostaną uwzględnione w aktualizacji WRA na 2014 rok. Na dzień Prospektu nie mamy pewności, że pełna wartość nadwyżki wykonanych w 2012 roku nakładów ponad uzgodnione zostanie przez Prezesa URE uznana i uwzględniona w aktualizacji WRA.

Zasady ustalania Wartości Regulacyjnej Aktywów i uzasadnionego zwrotu z kapitału określone są w dokumencie „Metoda ustalania Wartości Regulacyjnej Aktywów i zwrotu z zaangażowanego kapitału”. Zgodnie z tymi zasadami OSD są zobowiązani do corocznej aktualizacji kalkulacji WRA i przedstawienia Prezesowi URE sprawozdania z aktualizacji WRA oraz raportu biegłego rewidenta z wykonania uzgodnionych procedur badania elementów tego sprawozdania. Model aktualizacji WRA można zapisać za pomocą poniższej formuły:

$$WRA_t = WRA_{t-1} + I_{t-1} - OP_{t-1} - SP_{t-1} - AR_{t-1} - \Delta I_{t-2}$$

gdzie:

- ▶ WRA_t – wartość regulacyjna aktywów dla roku t (według stanu na początek danego roku taryfowego),
- ▶ t – rok taryfowy;
- ▶ AR_{t-1} – oznacza amortyzację WRA na rok t-1;
- ▶ I_{t-1} – oznacza wysokość nakładów inwestycyjnych uwzględnionych przez Prezesa URE w kalkulacji taryfy na rok t-1;
- ▶ OP_{t-1} – opłaty przyłączeniowe uwzględnione przez Prezesa URE w kalkulacji taryfy na rok t-1;
- ▶ ΔI_{t-2} – oznacza różnicę w nakładach inwestycyjnych, opłatach przyłączeniowych oraz środkach pomocowych i innych źródłach finansowania o charakterze bezzwrotnym,
- ▶ SP_{t-1} – środki pomocowe i inne źródła finansowania o charakterze bezzwrotnym planowane do wypłaty spółce sieciowej w celu sfinansowania aktywów sieciowych w roku t-1.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat wartości aktualizujących WRA objętych sprawozdaniem we wskazanych okresach.

	2009	2010	2011	2012	2013
AR_{t-1}		501,1	508,6	594,8	667,4
I_{t-1}		625,7	886,7	1.180,1	1.351,8
OP_{t-1}		86,0	108,2	130,0	192,4
ΔI_{t-2}		0,0	(123,9)	(71,7)	(116,5)
SP_{t-1}		0,0	0,0	7,4	11,1
WRA_t	8.467,6	8.506,2	8.899,9	9.419,4	10.016,7

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

W związku ze wspomnianą powyżej ścieżką dojścia do wynagradzania w taryfie pełnego WRA w poszczególnych latach następowało stopniowe zwiększanie wartości zwrotu z kapitału liczonego od przeszacowanej WRA.

Poniższa tabela przedstawia informację na temat zwiększania wartości zwrotu z kapitału liczonego od przeszacowanej WRA.

	2010	2011	2012	2013
WRA_t	8.506,2	8.899,9	9.419,4	10.016,7
Zwrot z kapitału liczony od przeszacowanej WRA (zgodnie z formułą 1,5% przychodu regulowanego) ..	395,0	436,9	479,7	524,7
WACC	10,519%	9,597%	9,624%	8,949%
Zwrot z kapitału liczony od inwestycji zrealizowanych po 31.12.2008	55,7	133,5	233,2	319,0
Łączny zwrot z kapitału uwzględniony w kalkulacji przychodu regulowanego	450,7	570,4	713,4	843,7
Zwrot z kapitału liczony bez ścieżki dojścia	894,8	854,1	906,5	896,4
WRA wynagradzane w taryfie	4.284,6	5.943,5	7.408,4	9.428,4
WRA niewynagradzane w taryfie	4.221,6	2.956,4	2.011,0	588,3
Efektywny zwrot z WRA	5,298%	6,409%	7,574%	8,423%

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Straty sieciowe

Straty sieciowe energii elektrycznej w procesie jej dystrybucji obejmują (i) straty techniczne rozumiane jako przemiana fizycznej energii elektrycznej w ciepło podczas przepływu prądu elektrycznego przez sieć dystrybucyjną, oraz (ii) straty handlowe związane z nielegalnym poborem energii elektrycznej oraz wynikające z błędów przyrządów pomiarowych lub niejednoczesności odczytów.

Jednym z elementów naszej strategii oraz programu inwestycyjnego jest modernizacja i rozbudowa sieci dystrybucyjnej oraz inwestycje w nową infrastrukturę dystrybucyjną w celu ograniczenia strat sieciowych, obniżenia częstotliwości awarii oraz skrócenia przerw w dostawach energii elektrycznej (zobacz „– Strategia” oraz „– Program inwestycyjny” powyżej).

Poziom strat sieciowych w dystrybucji energii elektrycznej (liczony jako stosunek łącznej wartości strat sieciowych do ilości energii elektrycznej wprowadzanej do sieci) wyniósł odpowiednio 6,2%, 6,4% i 6,9% w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. ENERGA-OPERATOR systematycznie realizuje program ograniczania strat systemowych poprzez całą gamę zadań inwestycyjnych mających na celu modernizację i podniesienie jakości sieci dystrybucyjnej (nowe lub zmodernizowane linie, kable, stacje transformatorowe) oraz poprzez realizację programu wdrożenia liczników inteligentnych.

Poniższa tabela przedstawia udział kosztów z tytułu strat sieciowych uwzględnionych w taryfie w całkowitych kosztach z tytułu strat sieciowych ENERGA-OPERATOR we wskazanych okresach.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
Koszty strat sieciowych uznane za uzasadnione przez URE (mln PLN)	339,0	323,4	313,0
Faktyczne koszty strat sieciowych (mln PLN)	307,4	324,7	355,0
Faktyczne/Uzasadnione	90,7%	100,4%	113,4% ⁽¹⁾

⁽¹⁾ W 2010 roku ENERGA-OPERATOR poniosła wyższe koszty strat sieciowych niż uznane przez Prezesa URE za uzasadnione w taryfie na 2010 rok. Cena zakupu energii elektrycznej przez ENERGA-OPERATOR była o 23% wyższa, a straty sieciowe były o 8% niższe od uznanych w taryfie przez Prezesa URE.

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Koszty zakupu energii elektrycznej na pokrycie strat sieciowych są określone w taryfie w oparciu o ceny zaaprobowane przez URE (które mogą się różnić od rzeczywistych cen zakupu energii elektrycznej poniesionych przez OSD) oraz wysokość szacowaną przez URE.

Poniższa tabela przedstawia wielkość strat sieciowych we wskazanych okresach.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
Roczne straty sieciowe (MWh).....	1.537.030,2	1.564.803,0	1.695.550,1
Wskaźnik łącznych strat sieciowych (%).....	6,2	6,4	6,9
Straty sieciowe uznane za uzasadnione przez URE (MWh).....	1.637.596,0	1.720.000,0	1.841.000,0
Straty sieciowe faktyczne – straty sieciowe uzasadnione (MWh).....	(100.565,8)	(155.197,0)	(145.449,9)
Straty sieciowe faktyczne/straty sieciowe uzasadnione (%).....	(6,1)	(9,0)	(7,9)

Źródło: Spółka.

Zakłócenia w dostawach energii elektrycznej

ENERGA-OPERATOR jako pierwszy wśród krajowych OSD, posiadających rozproszoną strukturę, z początkiem 2011 roku wdrożyła jednolitą platformę informatyczną (System Zarządzania Majątkiem Sieciowym – SID – zintegrowany ze SCADA) pozwalającą na scentralizowaną rejestrację wyłączeń planowanych i nieplanowanych skutkujących przerwami w dostawach energii elektrycznej do odbiorców. Od tego momentu zakłócenia w dostawach energii elektrycznej do odbiorców są rejestrowane w sposób szczegółowy i jednolity we wszystkich oddziałach ENERGA-OPERATOR.

Zakłócenia w sieci dystrybucyjnej odzwierciedlane są wskaźnikami ciągłości zasilania odbiorców SAIDI (ang. *System Average Interruption Duration Index*, wskaźnik przeciętnego systemowego czasu trwania przerwy długiej i bardzo długiej wyrażony w minutach na odbiorcę na rok), oraz SAIFI (ang. *System Average Interruption Frequency Index*, wskaźnik przeciętnej systemowej częstości przerw długich i bardzo długich). Wskaźniki SAIDI i SAIFI wyznaczane są oddzielnie dla przerw planowych oraz nieplanowych z uwzględnieniem przerw katastrofalnych oraz bez uwzględnienia tych przerw.

Poniższa tabela przedstawia poziom wskaźników SAIDI i SAIFI, jaki osiągnęliśmy we wskazanych okresach.

	SAIDI			SAIFI		
	nieplanowane	nieplanowane z katastrofalnymi*	planowane	nieplanowane	nieplanowane z katastrofalnymi*	planowane
	<i>Liczba minut na odbiorcę we wskazanym okresie</i>			<i>Zakłócenia na odbiorcę we wskazanym okresie</i>		
Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013.....	112,30	113,40	47,30	1,90	1,90	0,29
Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2012.....	174,00	177,30	57,10	2,72	2,73	0,30
Rok zakończony 31 grudnia 2012.....	221,10	225,10	83,70	3,39	3,39	0,43
Rok zakończony 31 grudnia 2011.....	418,70	472,90	130,40	4,84	4,86	0,59
Rok zakończony 31 grudnia 2010.....	306,20	404,30	122,50	4,02	4,07	0,48

* Przerwy katastrofalne zgodne z definicją zapisaną w Rozporządzeniu Systemowym są to przerwy w zasilaniu odbiorców trwające powyżej 24 godzin (bez względu na przyczynę ich wystąpienia).

Źródło: Spółka.

Znaczące pogorszenie wyników SAIDI/SAIFI w 2011 roku jest efektem wystąpienia znacząco wyższej liczby awarii katastrofalnych, spowodowanych niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi w porównaniu z latami 2010 i 2012. Mimo czynników wymienionych powyżej, kluczowe znaczenie dla poprawy wskaźników ciągłości zasilania w latach 2010-2012 miały: (i) realizowany konsekwentnie program inwestycyjny, ukierunkowany w obszarze modernizacji istniejących aktywów przede wszystkim na poprawę ciągłości zasilania i obniżenie strat technicznych oraz (ii) działalność eksploatacyjno-utrzymawczą ukierunkowana na eliminację ryzyk związanych z występowaniem niekorzystnych warunków atmosferycznych, jak również realizacja prac planowych na sieci w sposób nie powodujący przerw w zasilaniu odbiorców poprzez m.in. realizację prac w technologiach prac pod napięciem.

Naszym celem jest zapewnienie klientom maksymalnego poziomu niezawodności w dostawach energii elektrycznej. Dzięki staraniom nakierowanym na podniesienie jakości działalności i organizacji pracy oraz dzięki nakładom na modernizację sieci poniesionym w ostatnim okresie, w tym nakładom inwestycyjnym na składniki sieci i elementy najbardziej podatne na uszkodzenie lub będące w złym stanie technicznym, nasze wskaźniki niezawodności uległy poprawie. Łączny wskaźnik SAIDI został zredukowany z 527 minut na odbiorcę w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do poziomu 309 minut na odbiorcę w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku, a łączny wskaźnik SAIFI z 4,6 przerw na odbiorcę w roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku do 3,8 przerw na odbiorcę w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku. Podejmowane inicjatywy zapewniły nam w roku zakończonym 31 grudnia 2012 wiodącą pozycję wśród czterech największych OSD działających na Polskim rynku pod względem niezawodności dostaw energii elektrycznej mierzonej łączną wartością wskaźników SAIDI i SAIFI. Szacujemy, że poprawa wskaźników SAIDI i SAIFI w 2012 roku przyniosła nam około 16 mln PLN oszczędności.

Działania restrukturyzacyjne

W latach 2009-2012 celem poprawy rentowności segmentu dystrybucji energii elektrycznej przeprowadziliśmy jego reorganizację. Główne działania restrukturyzacyjne objęły przede wszystkim zmniejszenie poziomu zatrudnienia o 21% z poziomu 8.210 na dzień 1 stycznia 2009 roku do poziomu 6.525 osób na dzień 30 września 2013 roku.

Kolejne działania restrukturyzacyjne to wdrożenie programu optymalizacji kosztów operacyjnych, w ramach którego zwiększono dyscyplinę kosztową oraz wprowadzono kolejne etapy zmierzające do optymalizacji procesów. Działania te obejmowały m.in. uruchomienie centralnej i rejonowych dyspozycji mocy celem zmniejszenia liczby lokalizacji, z których prowadzone jest zarządzanie ruchem oraz przeniesienie z dniem 1 listopada 2011 roku obsługi księgowej, kadrowej i płacowej do spółki ENERGA CUW.

Głównym celem reorganizacji naszego segmentu dystrybucji w latach 2009-2012 roku było zmniejszenie różnicy między kosztami działalności uwzględnionymi przez URE przy wyliczaniu taryfy dystrybucyjnej a kosztami operacyjnymi rzeczywiście ponoszonymi przez ENERGA-OPERATOR. Naszym celem jest zmniejszenie tej różnicy do 2,7% w 2013 roku, 1,8% w 2014 i 1,9% w 2015 roku.

W 2013 roku podjęliśmy działania mające na celu podniesienie efektywności realizacji zadań inwestycyjnych w segmencie dystrybucji energii elektrycznej, głównie poprzez poszukiwanie tańszych i bardziej efektywnych sposobów realizacji inwestycji niż dotychczas. W dużej mierze będzie to związane z ograniczeniem zakresu prac inwestycyjnych realizowanych przez spółki z Grupy i zlecaniem tych robót do podmiotów zewnętrznych. Celem tych działań jest realizacja zaplanowanego zakresu rzeczowego zadań inwestycyjnych, ale przy mniejszych nakładach finansowych.

W ramach powyższych działań prowadzony jest proces zmiany profilu działalności sześciu spółek eksploatacyjno-inwestycyjnych. W 2014 roku spółki te zaprzestaną realizować inwestycje na majątku ENERGA-OPERATOR ze względu na wysokie koszty realizacji tego typu prac.

W czerwcu 2013 roku rozpoczęliśmy proces sprzedaży udziałów w spółkach realizujących inwestycje sieciowe, spółce świadczącej usługi projektowe oraz spółkach zajmujących się produkcją. Podmioty te działają na konkurencyjnym rynku, a usługi, które świadczą, mogą być nabywane przez ENERGA-OPERATOR od wielu dostawców.

W dniu 24 września 2013 roku, w ramach zmiany profilu działalności sześciu spółek eksploatacyjno-inwestycyjnych zarząd ENERGA-OPERATOR podjął decyzję o wypowiedzeniu tym spółkom części umowy SLA (ang. *Service Level Agreement*) dotyczącej realizacji prac inwestycyjnych ze skutkiem na koniec marca 2014 roku. Docelowo zadania inwestycyjne będą realizowane na warunkach rynkowych przez podmioty niepowiązane z ENERGA-OPERATOR, co ma skutkować ograniczeniem kosztów tych zadań. Równocześnie zarząd ENERGA-OPERATOR oraz zarządy spółek prac na sieci przygotowały dla pracowników odpowiedzialnych za realizację prac inwestycyjnych, którzy zdecydują się na dobrowolne odejście: (i) wypłatę odszkodowania lub (ii) wypłatę odszkodowania oraz zagwarantowanie przez trzy kolejne lata zleceń wykonywania na warunkach rynkowych prac inwestycyjnych na rzecz ENERGA-OPERATOR o wartości do 161 tys. PLN rocznie. Ponadto przygotowano odrębny program dedykowany dla pracowników, którzy nie później niż w dniu 31 grudnia 2015 roku nabędą uprawnienie do emerytury lub świadczenia przedemerytalnego.

W ramach działań restrukturyzacyjnych usługi związane z obsługą, eksploatacją, utrzymaniem i administrowaniem nieruchomościami nieenergetycznymi ENERGA-OPERATOR (tzw. *facility management*), realizowane dotychczas przez pracowników ENERGA-OPERATOR oraz podmioty spoza Grupy, zostały w całości przejęte przez dwie spółki celowe utworzone przez ENERGA-OPERATOR. Po przejęciu przez nowo utworzone spółki celowe z dniem 1 października 2013 roku dotychczasowych części zakładów pracy i pracowników związanych z obsługą nieruchomości nieenergetycznych i zawarciu umów dotyczących realizacji usług typu *facility management* na rzecz ENERGA-OPERATOR, udziały w spółkach celowych zostały zbyte na rzecz inwestorów branżowych. Celem zrealizowanych działań jest uzyskanie oszczędności w wyniku niższych kosztów obsługi nieruchomości nieenergetycznych.

Segment wytwarzania

Na dzień 30 września 2013 roku całkowita zainstalowana elektryczna moc wytwórcza naszych elektrowni wynosiła około 1,3 GW. Zainstalowana w naszych elektrowniach moc wytwórcza energii elektrycznej bazuje na zdywersyfikowanych źródłach energii, takich jak węgiel kamienny, woda, biomasa, a od niedawna także wiatr.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat produkcji energii elektrycznej w podziale na podsegmenty działalności we wskazanych okresach.

Produkcja GWh	Okres zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	<i>brutto</i>	<i>netto</i>	<i>brutto</i>	<i>netto</i>	<i>brutto</i>	<i>netto</i>	<i>brutto</i>	<i>netto</i>	<i>brutto</i>	<i>netto</i>
Elektrownie systemowe.....	2.784,5	2.534,5	2.572,2	2.328,9	3.171,7	2.865,6	3.536,5	3.216,7	3.141,1	2.835,0
CHP	105,2	87,7	102,1	85,5	145,6	122,0	140,3	117,6	147,9	123,4
OZE.....	866,1	852,7	599,8	590,1	754,5	742,1	1.005,5	988,6	1.267,3	1.249,8
Produkcja energii elektrycznej łącznie.....	3.755,9	3.474,9	3.274,1	3.004,5	4.071,8	3.729,7	4.682,3	4.322,9	4.556,3	4.208,3

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia wybrane informacje finansowe dotyczące segmentu wytwarzania.

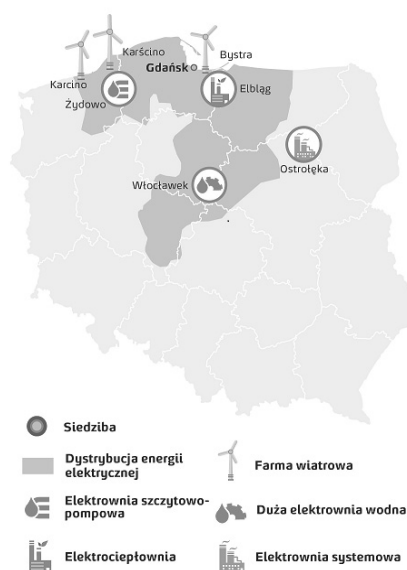
	Na dzień lub za okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Na dzień lub za rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(w mln PLN)				
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	835,6	754,6	940,4 ^{(1)*}	888,8 ^{(1)*}	1.145,8 ^{(1)*}
Sprzedaż między segmentami.....	280,2	403,5	607,2 ^{(1)*}	937,1 ^{(1)*}	461,4 ^{(1)*}
Przychody segmentu ogółem	1.115,8	1.158,2	1.547,7 ^{(1)*}	1.826,0 ^{(1)*}	1.607,1 ^{(1)*}
EBITDA ⁽²⁾	198,6	114,8	158,2 ^{(1)*}	498,5 ^{(1)*}	591,0 ^{(1)*}
Skorygowana EBITDA ⁽²⁾	322,4*	238,1*	293,3*	509,6*	686,3*
Zysk/strata netto za okres	83,4	4,1	24,1 ^{(1)*}	345,7 ^{(1)*}	401,9 ^{(1)*}
Nakłady inwestycyjne	1.218,0	222,3	414,7 ^{(1)*}	200,7 ^{(1)*}	179,1 ^{(1)*}

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w sprawozdawczości segmentowej (zobacz „Przeгляд sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” oraz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Zmiany prezentacyjne”). W związku z tymi zmianami, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, wskazane pozycje zostały przedstawione w oparciu o zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

⁽²⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako zysk/(strata) z działalności operacyjnej z danego segmentu operacyjnego (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej danego segmentu operacyjnego za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy z danego segmentu operacyjnego, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej z danego segmentu operacyjnego, (iii) przychody finansowe z danego segmentu operacyjnego oraz (iv) koszty finansowe z danego segmentu operacyjnego) skorygowany o amortyzację z danego segmentu operacyjnego (wykazaną w rachunku zysków i strat). Spółka definiuje i oblicza Skorygowaną EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych skorygowaną o wpływ zdarzeń jednorazowych dla poszczególnych segmentów operacyjnych. Kalkulacja EBITDA i Skorygowanej EBITDA została szczegółowo przedstawiona w punkcie „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie są zdefiniowane przez MSSF i nie należy ich traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie mają jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA i Skorygowanej EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza je Spółka. W efekcie EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA przedstawione w niniejszym rozdziale, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA i Skorygowaną EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”.

Źródło: Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Poniższy rysunek przedstawia rozmieszczenie naszych głównych aktywów wytwórczych.

Źródło: Spółka.

Segment wytwarzania obejmuje następujące podsegmenty: odnawialne źródła energii, elektrownie systemowe i CHP (*Combined Heat and Power*).

Działalność w ramach podsegmentu elektrownie systemowe prowadzona jest przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka, która wyprodukowała 2,8 TWh energii elektrycznej i 1.038,5 TJ ciepła w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 3,2 TWh, 3,5 TWh i 3,1 TWh energii elektrycznej i, odpowiednio, 1.603,8 TJ, 1.449,5 TJ i 3.316,2 TJ ciepła w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Działalność w ramach podsegmentu odnawialne źródła energii prowadzona jest głównie przez ENERGA Hydro, która wyprodukowała 0,8 TWh energii elektrycznej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 0,8 TWh, 1,0 TWh i 1,3 TWh energii elektrycznej w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. Po nabyciu w czerwcu i lipcu 2013 roku portfela farm wiatrowych od DONG Energy Wind Power A/S oraz Iberdrola Renovables Energia S.A.U., zwiększyliśmy naszą moc zainstalowaną OZE o 165 MW.

Działalność w ramach podsegmentu CHP prowadzona jest przez ENERGA Kogeneracja oraz ENERGA Elektrociepłownia Kalisz, które wyprodukowały 0,1 TWh energii elektrycznej i 1.718,2 TJ ciepła w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 0,1 TWh, 0,1 TWh i 0,1 TWh energii elektrycznej i, odpowiednio, 2.495,8 TJ, 2.449,5 TJ i 2.826,3 TJ ciepła w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat osiągalnych mocy wytwórczych energii elektrycznej oraz ciepła w Grupie według stanu na wskazany dzień.

Spółka	Paliwo	Moc elektryczna osiągalna (MWe)					Moc cieplna osiągalna (MWt)				
		Na dzień 30 września		Na dzień 31 grudnia			Na dzień 30 września		Na dzień 31 grudnia		
		2013	2012	2012	2011	2010	2013	2012	2012	2011	2010
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	węgiel/ biomasa	722,0	722,0	722,0	722,0	722,0	394,3	394,3	394,3	394,3	394,3
ENERGA Hydro	woda	310,4*	358,7	361,9	358,7	358,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ENERGA Kogeneracja	węgiel/ gaz	42,0	42,0	42,0	42,0	42,0	246,9	246,9	246,9	270,9	270,9
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	węgiel	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	106,0	106,0	106,0	106,0	106,0
ENERGA Hydro	wiatr	51,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZCP Karścino	wiatr	90,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ZCP Bystra	wiatr	24,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem		1.246,4	1.129,7	1.132,9	1.129,7	1.129,2	747,2	747,2	747,2	771,2	771,2

* Niższa moc osiągalna na dzień 30 września 2013 roku niż na dzień 31 grudnia 2012 roku wynikała z trwającej modernizacji, a tym samym wyłączenia na ten czas jednego hydrozespołu w ESP Żydowo.

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia poziom produkcji energii elektrycznej brutto w Grupie z podziałem na źródła wytwarzania we wskazanych okresach.

Paliwo	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia						
	2013		2012		2012		2011		2010		
	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	
Produkcja energii ogółem ENERGA	3.755,9	100,0	3.274,1	100,0	4.071,8	100,0	4.682,3	100,0	4.556,3	100,0	
Produkcja energii ze źródeł konwencjonalnych	2.382,5	63,4	2.251,5	68,8	2.765,4	67,9	3.367,8	71,9	2.999,2	65,8	
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	węgiel	2.277,3	60,6	2.149,4	65,6	2.619,8	64,3	3.227,5	68,9	2.851,3	62,6
ENERGA Kogeneracja	węgiel	93,5	2,5	89,4	2,7	126,5	3,1	122,9	2,6	129,6	2,8
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	węgiel	11,7	0,3	12,7	0,4	19,1	0,5	17,4	0,4	18,3	0,4
Produkcja energii ze źródeł odnawialnych	1.358,7	36,2	1.008,6	30,8	1.284,9	31,6	1.292,2	27,6	1.516,1	33,3	
ENERGA Hydro	woda	809,7	21,6	585,8	17,9	733,0	18,0	983,2	21,0	1.226,3	26,9
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	biomasa	507,2	13,5	422,8	12,9	551,9	13,6	309,0	6,6	289,8	6,4
Farmy wiatrowe	wiatr	41,8	1,1	-	-						
Elektrownia szczytowo-pompowa w Żydowie	woda	14,6	0,4	14,0	0,4	21,5	0,5	22,3	0,5	41,0	0,9

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia poziom produkcji ciepła brutto w Grupie z podziałem na źródła wytwarzania we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	(TJ)	(%)	(TJ)	(%)	(TJ)	(%)	(TJ)	(%)	(TJ)	(%)
Produkcja ciepła w Grupie	2.756,6	100,0	2.819,4	100,0	4.099,6	100,0	3.899,0	100,0	6.142,5	100,0
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	1.038,5	37,7	1.147,9	40,7	1.603,8	39,1	1.449,5	37,2	3.316,2	54,0
<i>Węgiel</i>	872,4	31,6	901,4	32,0	1.288,3	31,4	1.305,5	33,5	2.762,5	45,0
<i>współspalanie biomasy</i>	166,1	6,0	246,6	8,7	315,5	7,7	143,9	3,7	553,7	9,0
ENERGA Kogeneracja	1.369,5	49,7	1.334,9	47,3	2.010,6	49,0	1.975,1	50,7	2.277,3	37,1
<i>Węgiel</i>	1.366,0	49,6	1.330,1	47,2	2.001,7	48,8	1.972,2	50,6	2.273,9	37,0
<i>Biomasa</i>	1,7	0,1	2,8	0,1	5,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Gaz</i>	1,8	0,1	2,0	0,1	3,3	0,1	2,9	0,1	3,3	0,1
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	348,7	12,6	336,5	11,9	485,2	11,8	474,4	12,2	549,0	8,9

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat stopnia wykorzystania mocy elektrycznej oraz mocy cieplnej w Grupie we wskazanym okresie.

	Rok zakończony 31 grudnia	Rok zakończony 31 grudnia
	2012	2012
	Stopień wykorzystania mocy elektrycznej (%)	Stopień wykorzystania mocy cieplnej (%)
Elektrownia Ostrołęka B.....	54,60	n.d.
Elektrociepłownia Ostrołęka A	10,10	12,90
Elektrociepłownia Elbląg.....	29,39	26,82
Ciepłownia Żychlin	n.d.	17,86
Ciepłownia Wyszogród.....	n.d.	18,50
Ciepłownia Winnica.....	n.d.	11,49
Elektrociepłownia Kalisz.....	27,20	12,00
Elektrownia wodna we Włocławku.....	42,89	n.d.
Elektrownia szczytowo-pompowa w Żydowie.....	n.d.	n.d.
Małe elektrownie wodne.....	54,01	n.d.

Źródło: Spółka.

Podsegment odnawialnych źródeł energii

Jesteśmy liderem wśród głównych grup energetycznych działających na polskim rynku pod względem udziału energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych w energii wytworzonej ogółem. Produkcja energii odnawialnej odbywa się w ramach 46 elektrowni wodnych przepływowych, w instalacjach spalających biomasę oraz niedawno nabytych farmach wiatrowych. Na dzień Prospektu w Grupie zainstalowanych jest ponad 508,1 MWe w odnawialnych źródłach energii, co stanowi 38,6% naszej łącznej mocy zainstalowanej.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku wyprodukowaliśmy 1,4 TWh w odnawialnych źródłach energii (elektrownie wodne, wiatrowe i współspalające biomasę), co stanowiło 36% łącznej produkcji energii elektrycznej w Grupie. W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku energia elektryczna wytworzona przez nasze jednostki OZE wynosiła odpowiednio 1,3 TWh, 1,3 TWh i 1,5 TWh, czyli odpowiednio 32%, 28% oraz 33% łącznej produkcji energii elektrycznej w Grupie.

W ramach Grupy, aktywa wszystkich 46 elektrowni wodnych oraz jednej elektrowni szczytowo-pompowej (która nie kwalifikuje się jako odnawialne źródło energii) skupia spółka ENERGA Hydro, która pełni też rolę operatora we wszystkich elektrowniach wodnych należących do Grupy.

Największą elektrownią wodną w ramach ENERGA Hydro jest elektrownia wodna we Włocławku na rzece Wisła, z mocą zainstalowaną na poziomie 160,2 MWe, która jest największą przepływową elektrownią wodną w Polsce. Do ENERGA Hydro należy również elektrownia szczytowo-pompowa w Żydowie, która na podstawie wieloletniej umowy zawartej dnia 28 sierpnia 2009 roku świadczy na rzecz PSE systemowe usługi regulacyjne w zakresie regulacji KSE (zobacz „ – Istotne umowy – Umowa o świadczenie usługi pracy interwencyjnej z dnia 28 sierpnia 2009 roku pomiędzy ENERGA Hydro a PSE” poniżej). W październiku 2013 zakończyła się kompleksowa modernizacja ESP Żydowo. W ramach projektu zmodernizowana została zasadnicza część urządzeń elektrowni, a wskutek zwiększenia sprawności hydrozespołów moc osiągalna elektrowni zwiększyła się o 10 MWe, ze 157 MWe do 167 MWe.

Poniższa tabela przedstawia produkcję i sprzedaż energii elektrycznej przez ENERGA Hydro we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	Produkcja	Sprzedaż	Produkcja	Sprzedaż	Produkcja	Sprzedaż	Produkcja	Sprzedaż	Produkcja	Sprzedaż
	(GWh)									
EW Włocławek	719,6	699,4	486,8	478,6	603,5	593,0	857,0	806,8	1.102,6	1.022,1
ESP Żydowo.....	14,6	14,6	14,0	14,0	21,5	21,5	22,3	22,3	41,0	41,0
Pozostałe	90,1	88,8	99,0	97,5	129,5	127,6	126,2	124,2	123,7	121,0
Razem	824,3	802,8	599,8	590,1	754,5	742,1	1.005,5	953,3	1.267,3	1.184,2

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia wybrane informacje na temat naszych elektrowni wodnych według stanu na dzień Prospektu.

Nazwa	Rzeka	Rodzaj	Rok budowy/modernizacji	Liczba hydrozespołów	Moc zainstalowana (MWe)
EW Włocławek	Wisła	Przepływowa	1970/2007-2012	6	160,2
ESP Żydowo	Jezioro Kamienne i Jezioro Kwiecko	Szczytowo-pompowa	1971/2011-2013/	3	150,0
EW Bielkowo	Radunia	Przepływowa	1925/2008 i 2011	3	6,7
EW Gałąźnia Mała	Stupia	Przepływowa	1912/14	6	4,3
EW Rosnowo	Radew	Przepływowa	1924/2009	3	3,3
EW Pierzchały	Pasłęka	Przepływowa	1913/16	3	2,6
EW Straszyn	Radunia	Przepływowa	1910/1932/1937/2009	3	2,4
EW Strzegomino	Stupia	Przepływowa	1922/24	3	2,4
EW Łapino	Radunia	Przepływowa	1925/1999/2010	2	2,3
EW Brąswałd	Łyna	Przepływowa	1936/2003	2	2,2
EW Niedalino	Radew	Przepływowa	1912	3	1,1
EW Kotowo	Łyna	Przepływowa	2010	2	1
EW Krzynia	Stupia	Przepływowa	1925/1926	2	0,9
EW Borowo	Drawa	Przepływowa	1916/1918	2	0,9
EW Łyna	Łyna	Przepływowa	1916/1996	2	0,9
EW Przędziszyn	Radunia	Przepływowa	1937/2008	2	0,9
EW Kuźnice	Radunia	Przepływowa	1908/1934/1961/2006	2	0,7
EW Braniewo	Pasłęka	Przepływowa	1930	2	0,7
EW Wojdyty	Łyna	Przepływowa	2002	2	0,6
EW Lidzbark Warmiński	Łyna	Przepływowa	1906/2001	2	0,6
EW Oława II	Kanał Młynówka, Odra	Przepływowa	1991/2004	4	0,6
EW Rutki	Radunia	Przepływowa	1910/2012	2	0,5
EW Rakowiec	Nogat	Przepływowa	1934/35/2002	1	0,54
EW Kępka	Wieprza	Przepływowa	1911/1998	2	0,5
EW Kępicze	Wieprza	Przepływowa	1918/1994	3	0,5
EW Biesowice I	Wieprza	Przepływowa	1905	3	0,4
EW Kolincz	Wierzyca	Przepływowa	1912	1	0,4

EW Rościno	Parsęta	Przeptywowa	1935/36/w trakcie modernizacji	2	0,4
EW Żelkowo	Łupawa	Przeptywowa	1906/1951	2	0,4
EW Stocki Młyn	Wierzyca	Przeptywowa	1908/1963/1994	1	0,4
EW Pieniężno	Walsza	Przeptywowa	1914/1958	2	0,4
EW Struga	Stupia	Przeptywowa	1896/2009/2012	1	0,3
EW Czarnocińskie Piece	Wierzyca	Przeptywowa	1907/2002/2009	1	0,3
EW Pruszcz II	Radunia	Przeptywowa	2005	1	0,3
EW Owidz	Wierzyca	Przeptywowa	1910/1978/2006	1	0,3
EW Smoldzino	Łupawa	Przeptywowa	1935/1957/2000/2004	2	0,3
EW Juszkowo	Radunia	Przeptywowa	1934/2006/2012	1	0,2
EW Wadąg	Wadąg	Przeptywowa	1935/1998	1	0,2
EW Skarszów Dolny	Skotawa	Przeptywowa	1922/2008	1	0,2
EW Drzeżewo	Łupawa	Przeptywowa	1925/2006	1	0,2
EW Pruszcz I	Radunia	Przeptywowa	1921/2000/2011	1	0,1
EW Łupawa	Łupawa	Przeptywowa	1925/1982	1	0,08
EW Poganice	Łupawa	Przeptywowa	1938/1991	1	0,08
EW Ciecholub	Studnica	Przeptywowa	1910/1981/1998	1	0,07
EW Łebień I	Łupawa	Przeptywowa	1933/1997	1	0,05
EW Łebień II	Łupawa	Przeptywowa	1990	1	0,05
EW Biesowice II	Wieprza	Przeptywowa	1985	1	0,04

Źródło: Spółka.

W dniu 19 lutego 2013 roku ENERGA Hydro w konsorcjum z PGE zawarła przedwstępną umowę nabycia udziałów w spółkach tworzących lądowe aktywa wiatrowe Dong Energy Wind Power A/S w Polsce. Transakcja została zakończona dnia 28 czerwca 2013 roku, po uzyskaniu zgody Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji. W wyniku nabycia udziałów Grupa pozyskała jedną działającą farmę wiatrową Karcino o mocy 51,0 MWe (zobacz „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy nabycia udziałów i akcji – Umowa sprzedaży udziałów w niektórych spółkach zależnych DONG Energy Wind Power A/S”).

W dniu 26 lutego 2013 roku ENERGA Hydro w konsorcjum z PGE zawarła przedwstępną umowę nabycia udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.). Po spełnieniu warunków zawieszających, transakcja została zrealizowana w dniu 31 lipca 2013 roku. W wyniku tej transakcji ENERGA Hydro stała się właścicielem 67,3% udziałów spółki Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.), a po przeprowadzeniu jej podziału Grupa zostanie jedynym właścicielem farm wiatrowych: Karścino o mocy 90,0 MWe oraz Bystra o mocy 24,0 MWe (zobacz „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy nabycia udziałów i akcji – Umowa nabycia przez ENERGA Hydro udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.)”). W dniu 28 października 2013 roku plan podziału spółki EPW Energia sp. z o.o. został podpisany przez zarządy spółek biorących udział w podziale, tj. EPW Energia sp. z o.o. (spółka dzielona) oraz spółek: EPW Parsówek sp. z o.o. i PGE Energia Natury sp. z o.o. (spółki przejmujące).

W ramach transakcji omówionych powyżej nabyliśmy również szereg projektów wiatrowych w różnych stadiach realizacji. Łączna planowana moc tych projektów wynosi 1.438 MW. Spółka planuje, że pomiędzy 180 MW a 200 MW tych projektów zostanie oddane do eksploatacji do 2020 roku. Projekty te są częścią naszego strategicznego planu inwestycyjnego.

Poniższa tabela przedstawia wybrane informacje dotyczące farm wiatrowych Karcino, Karścino oraz Bystra, w tym informacje na temat produkcji energii elektrycznej brutto we wskazanych okresach. Dane przedstawione w tabeli dotyczą również tych okresów historycznych, w których wskazane aktywa wytwórcze nie były częścią Grupy. W związku z tym dane te nie informują o historycznej produkcji Grupy oraz nie wpływały na wyniki finansowe Grupy osiągnięte w okresach przed przejściem kontroli przez Grupę nad tymi farmami wiatrowymi.

Farma wiatrowa	Moc zainstalowana (MW)	Rok oddania do eksploatacji	Producent turbin	Produkcja brutto (GWh) ⁽²⁾			
				Okres 9 miesięcy zakończony 30 września	Rok zakończony 31 grudnia		
				2013	2012	2011	2010
Karścino.....	90,0	2009	Führlander	101,4	179,8	189,0	163,7
Karcino.....	51,0	2010	Vestas	68,8	113,3	114,3	66,1
Bystra ⁽¹⁾	24,0	2012	Gamesa	26,2	25,2	-	-

⁽¹⁾ FW Bystra została oddana do eksploatacji w czerwcu 2012 roku.

⁽²⁾ W pierwszym roku działalności farma wiatrowa jest w okresie rozruchu, dlatego też wolumen wytworzonej w tym czasie energii nie może być uznany za reprezentatywny dla przyszłej produktywności farm.

Źródło: Spółka.

Każda MWh wyprodukowanej energii elektrycznej przez nasze farmy wiatrowe uprawniona jest do jednego zielonego świadectwa pochodzenia. Na dzień Prospektu umowa sprzedaży energii elektrycznej oraz praw majątkowych z FW Karścino jest zawarta z ENERGA-OBRÓT. Ponadto prowadzone są negocjacje z ENERGA-OBRÓT w sprawie zawarcia umowy sprzedaży energii elektrycznej oraz praw majątkowych dla FW Bystra oraz FW Karcino. Oceniamy, że koszty operacyjne farm wiatrowych są na poziomie kosztów typowej farmy wiatrowej w Polsce.

Elektrownie systemowe

Naszym największym źródłem wytwarzania energii jest ENERGA Elektrownie Ostrołęka, która jest największym wytwórcą energii elektrycznej i ciepła w północno-wschodniej Polsce. Na dzień 30 września 2013 roku łączna moc zainstalowana ENERGA Elektrownie Ostrołęka wynosiła 740,5 MWe mocy elektrycznej oraz 417,2 MWt mocy cieplnej. W skład ENERGA Elektrownie Ostrołęka wchodzi dwa zakłady: Elektrownia Ostrołęka B oraz Elektrociepłownia Ostrołęka A. ENERGA Elektrownie Ostrołęka jest jedyną elektrownią systemową w Polsce północno-wschodniej, która zobowiązana jest dostarczać energię elektryczną na potrzeby bilansowania KSE (tzw. produkcja w wymuszeniu). Poniżej zaprezentowano informację na temat wielkości produkcji energii elektrycznej w wymuszeniu w relacji do całkowitego wolumenu produkcji netto w Elektrowni Ostrołęka B.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
Elektrownia Ostrołęka B....	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)
Produkcja w wymuszeniu...	1.713,4	68,0	1.273,3	55,2	1.624,1	57,4	1.407,4	45,4	1.798,0	67,3
Całkowita produkcja netto.....	2.519,9	100,0	2.305,2	100,0	2.828,1	100,0	3.097,7	100,0	2.671,9	100,0

Źródło: Spółka.

Na dzień Prospektu największymi odbiorcami energii elektrycznej wytwarzanej przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka są PSE (dawniej PSE Operator) oraz ENERGA-OBRÓT. Sprzedaż energii elektrycznej na rzecz PSE stanowiła 75,1% przychodów ze sprzedaży ENERGA Elektrownie Ostrołęka w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 52,3%, 35,8% i 75,4% przychodów ze sprzedaży ENERGA Elektrownie Ostrołęka w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. Sprzedaż energii elektrycznej na rzecz ENERGA-OBRÓT stanowiła 18,9% przychodów ze sprzedaży ENERGA Elektrownie Ostrołęka w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 41,8%, 59,5% i 22,3% przychodów ze sprzedaży ENERGA Elektrownie Ostrołęka w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Elektrownia Ostrołęka B

Elektrownia Ostrołęka B została oddana do eksploatacji w 1972 roku, a następnie modernizowana w latach 1990-2013. Na dzień 30 września 2013 roku łączna moc zainstalowana Elektrowni Ostrołęka B wynosiła 647,0 MWe. W związku z wytwarzaniem energii elektrycznej w procesie współspalania biomasy, Elektrownia Ostrołęka B uzyskuje zielone świadectwa pochodzenia potwierdzające wytwarzanie energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii (zobacz „Otoczenie regulacyjne”).

Elektrownia Ostrołęka B wytwarza wyłącznie energię elektryczną. W 2012 roku efektywność jednostek wytwórczych Elektrowni Ostrołęka B wyniosła, odpowiednio, 36,4% brutto oraz 33,2% netto. Produkcja energii elektrycznej brutto w Elektrowni Ostrołęka B wyniosła, odpowiednio, 2,7 TWh i 2,5 TWh (z czego, odpowiednio, 0,5 TWh i 0,4 TWh wytworzono w procesie współspalania biomasy) w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku oraz, odpowiednio, 3,1 TWh, 3,4 TWh i 2,9 TWh (z czego, odpowiednio, 0,5 TWh, 0,3 TWh i 0,3 TWh wytworzono w procesie współspalania biomasy) w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Przy typowych warunkach operacyjnych maksymalny roczny poziom wytwarzania energii elektrycznej w procesie współspalania wynosi 679 GWh, przy czym średnioroczny udział wagi biomasy w wadze używanych paliw wynosi około 25-26%.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane operacyjne Elektrowni Ostrołęka B we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
Elektrownia Ostrołęka B					
Zużycie węgla kamiennego (tys. ton).....	994,3	934,9	1.135,2	1.389,4	1.184,2
Zużycie biomasy (tys. ton)	306,6	240,4	330,6	180,8	159,6
Współczynnik awaryjności (%).....	2,7	8,1	8,8	8,5	6,7
Współczynnik dyspozycyjności (%).....	85,2	90,5	82,3	87,0	79,2
Stopień wykorzystania mocy elektrycznej (%)	64,8	59,4	54,6	59,6	51,7

Źródło: Spółka.

Elektrownia Ostrołęka B jest jedyną elektrownią systemową zlokalizowaną w rejonie Polski północno-wschodniej, stąd jej kluczowa rola z punktu widzenia bezpieczeństwa KSE. Elektrownia Ostrołęka B jest elektrownią systemową posiadającą trzy bloki energetyczne – jednostki wytwórcze centralnie dysponowane (JWCD), zapewniające Operatorowi Systemu Przesyłowego (PSE) bezpieczne prowadzenie ruchu Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE) i utrzymanie poziomów napięć w regionie północno-wschodnim Polski. W przypadku gdy praca JWCD odbywa się na polecenie PSE w celu bilansowania systemu elektroenergetycznego, cena energii elektrycznej dostarczonej do systemu przez JWCD stanowi co do zasady sumę 105% jednostkowego kosztu zmiennego wytworzenia tej energii oraz jednostkowego kosztu uprawnień do emisji CO₂.

Elektrownia Ostrołęka B prowadzi działalność na podstawie koncesji udzielonych ENERGA Elektrowni Ostrołęka oraz umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej zawartej z OSP.

Dzięki zaplanowanemu wyposażeniu trzech bloków energetycznych w instalacje odazotowania spalin w latach 2014-2016, przewidujemy możliwość pracy Elektrowni Ostrołęka B przez czas nieokreślony.

W roku 2014 ukończona zostanie inwestycja ucieplwienia bloków i rozpocznie się także produkcja ciepła w Elektrowni Ostrołęka B (zobacz „Program inwestycyjny – Podstawowe projekty inwestycyjne – Wytwarzanie”).

W latach 2013-2015 ENERGA Elektrowni Ostrołęka realizuje i zamierza dalej realizować szereg inicjatyw zwiększających efektywność kosztową elektrowni. Do najważniejszych inicjatyw zaplanowanych w tym okresie należą (i) renegecje umów z dostawcami węgla i biomasy w celu zmniejszenia kosztów nabycia paliw, a docelowo także zmiana kierunków kontraktacji w celu obniżenia kosztów transportu węgla, (ii) zwiększenie przychodów z tytułu usług świadczonych na rzecz OSP (PSE Operator), (iii) poprawę dyspozycyjności i wskaźników eksploatacyjnych elektrowni, w tym w celu poprawy wskaźnika jednostkowego zużycia paliwa, (iv) optymalizację zarządzania odpadami, (v) optymalizację struktury zatrudnienia, w tym poprzez wydzielenie części zadań do odrębnych podmiotów oraz w obszarze administracji (vi) ograniczenie kosztów remontowych i serwisowych poprzez weryfikację warunków umów serwisowych oraz (vii) sprzedaż aktywów pozaoperacyjnych, co pozwoli także obniżyć wysokość podatków lokalnych.

Elektrociepłownia Ostrołęka A

Elektrociepłownia Ostrołęka A została oddana do eksploatacji w 1956 roku i dysponuje czterema turbozespołami współpracującymi z pięcioma kotłami energetycznymi. Na dzień 30 września 2013 roku łączna moc elektryczna Elektrociepłowni Ostrołęka A wynosiła 93,5 MWe, a łączna zainstalowana moc cieplna wynosiła 417,2 MWt.

Elektrociepłownia Ostrołęka A wytwarza energię elektryczną w skojarzeniu z energią cieplną. Produkcja brutto energii elektrycznej w Elektrociepłowni Ostrołęka A wyniosła, odpowiednio, 0,04 TWh w okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku (w każdym z okresów) oraz, odpowiednio, 0,1 TWh, 0,2 TWh i 0,2 TWh w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. W okresach 9 miesięcy zakończonych 30 września 2013 i 2012 roku produkcja ciepła brutto w Elektrociepłowni Ostrołęka A wyniosła, odpowiednio, 1.038,5 TJ i 1.147,9 TJ oraz, odpowiednio, 1.603,8 TJ, 1.449,5 TJ oraz 3.316,2 TJ, w latach zakończonych 31 grudnia 2012,

2011 i 2010 roku. W latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 produkcja ciepła netto w Elektrociepłowni Ostrołęka A wyniosła, odpowiednio, 1.187,5 TJ, 1.197,1 TJ i 2.644,1 TJ – z węgla – oraz, odpowiednio, 290,8 TJ, 132,0 TJ i 529,9 TJ – z biomasy.

Poniższa tabela przedstawia wybrane dane operacyjne Elektrowni Ostrołęka A we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
Elektrownia Ostrołęka A					
Zużycie węgla kamiennego (tys. ton)	88,3	77,1	112,8	161,0	226,6
Zużycie biomasy (tys. ton).....	37,1	68,4	72,1	69,0	74,2
Współczynnik awaryjności (%)	3,2	1,2	0,9	0	0,7
Współczynnik dyspozycyjności (%)	74,9	98,2	98,6	97,8	94,8
Stopień wykorzystania mocy elektrycznej (%)	5,8	9,1	10,1	24,0	32,5

Źródło: Spółka.

Odbiorcami ciepła produkowanego przez Elektrociepłownię Ostrołęka A są zarówno odbiorcy przemysłowi jak i komunalni z terenu miasta Ostrołęka.

Z uwagi na niespełniające norm środowiskowych technologie zainstalowane w Elektrociepłowni Ostrołęka A będzie ona wyłączona z eksploatacji do końca 2015 roku, a produkcja ciepła, celem zaspokojenia zapotrzebowania na energię cieplną odbiorców z Ostrołęki, zostanie przeniesiona do Elektrowni Ostrołęka B. (Zobacz: „– Program inwestycyjny – Podstawowe projekty inwestycyjne – Wytwarzanie”).

Podsegment CHP

Nasza podstawowa działalność w podsegmencie CHP jest prowadzona przez ENERGA Kogeneracja. Do jednostek wytwórczych z podsegmentu CHP należą: elektrociepłownia w Elblągu, elektrociepłownia w Kaliszu, ciepłownia w Żychlinie, ciepłownia w Wyszogrodzie oraz elektrociepłownia w Winnicy. W wyniku przeprowadzonych modernizacji w latach 1998-2011, na dzień Prospektu, aktywa wytwórcze należące do naszego podsegmentu CHP spełniają wszystkie standardy techniczne, technologiczne i środowiskowe.

Elektrociepłownia Elbląg

Elektrociepłownia Elbląg została uruchomiona w 1928 roku, a następnie zmodernizowana w roku 2012. Na dzień 30 września 2013 roku łączna zainstalowana moc elektryczna w Elektrociepłowni Elbląg wynosiła 49,0 MWe, a łączna zainstalowana moc cieplna wynosiła 293,0 MWt.

Elektrociepłownia Elbląg wyprodukowała brutto 1.280,3 TJ ciepła i 0,09 TWh energii elektrycznej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 1.849,0 TJ, 1.818,4 TJ i 2.103,3 TJ ciepła i, odpowiednio, 0,13 TWh, 0,12 TWh i 0,13 TWh energii elektrycznej w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

ENERGA Kogeneracja prowadzi obecnie budowę bloku biomasowego w Elektrociepłowni Elbląg. Instalacja będzie wyposażona m.in. w turbospół o mocy elektrycznej 25 MWe i 30 MWt oraz kocioł parowy z rusztem o wydajności 90 ton pary na godzinę. Planowana roczna produkcja energii elektrycznej i ciepła to odpowiednio około 165 GWh oraz 796 TJ.

Elektrociepłownia Elbląg funkcjonuje na rynku lokalnym, zaopatrując w ciepło miasto Elbląg oraz dostarczając parę technologiczną na potrzeby przemysłowe.

Elektrociepłownia Kalisz

Elektrociepłownia Kalisz została oddana do eksploatacji w 1932 roku, a następnie była modernizowana w latach 1960-1984. Na dzień 30 września 2013 roku łączna moc elektryczna zainstalowana w Elektrociepłowni Kalisz wynosiła 8,0 MW, a łączna moc cieplna zainstalowana wynosiła 128,0 MWt.

Elektrociepłownia Kalisz wyprodukowała 348,7 TJ ciepła i 0,01 TWh energii elektrycznej w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 485,2 TJ, 474,4 TJ i 549,0 TJ ciepła i, odpowiednio, 0,02 TWh, 0,02 TWh i 0,02 TWh energii elektrycznej w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Elektrociepłownia Kalisz funkcjonuje na rynku lokalnym, zaopatrując w ciepło miasto Kalisz oraz dostarczając ciepło technologiczne w wodzie gorącej na potrzeby przemysłowe.

Ciepłownia w Żychlinie

Ciepłownia w Żychlinie została oddana do eksploatacji w 1971 roku, a następnie zmodernizowana w roku 1988. Na dzień 30 września 2013 roku łączna moc cieplna zainstalowana w Ciepłowni w Żychlinie wynosiła 27,1 MWt.

Ciepłownia w Żychlinie wyprodukowała 83,9 TJ ciepła w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 153,1 TJ, 148,7 TJ i 164,9 TJ ciepła w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Ciepłownia w Żychlinie jest głównym dostawcą ciepła dla miasta Żychlin.

Ciepłownia Wyszogród

Ciepłownia Wyszogród została oddana do eksploatacji w 1991 roku, a następnie była modernizowana w latach 2001 i 2013. Na dzień 30 września 2013 roku łączna moc cieplna zainstalowana w Ciepłowni Wyszogród wynosiła 0,9 MWt.

Ciepłownia Wyszogród wyprodukowała 3,4 TJ ciepła w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 5,3 TJ, 5,2 TJ i 5,7 TJ ciepła w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Źródło ciepła zlokalizowane w Wyszogrodzie charakteryzuje się całoroczną produkcją ciepła zarówno dla potrzeb centralnego ogrzewania, jak i ciepłej wody użytkowej.

Elektrociepłownia Winnica

Elektrociepłownia Winnica została oddana do eksploatacji w 2001 roku, a następnie zmodernizowana w roku 2013. Na dzień 30 września 2013 roku łączna zainstalowana moc cieplna Elektrociepłowni Winnica wynosiła 0,9 MWt.

Elektrociepłownia Winnica wyprodukowała 1,8 TJ ciepła w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 3,3 TJ, 2,9 TJ i 3,3 TJ ciepła w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

W Winnicy ciepło produkowane jest sezonowo dla potrzeb centralnego ogrzewania. Odbiorcą ciepła dla potrzeb centralnego ogrzewania jest Gmina Winnica.

Segment sprzedaży

Nasz segment sprzedaży odpowiada za sprzedaż energii elektrycznej odbiorcom indywidualnym (gospodarstwom domowym) i biznesowym oraz obrót na krajowym i zagranicznych hurtowych rynkach energii elektrycznej. ENERGA-OBRÓT pełni rolę ośrodka decyzyjnego w zakresie obrotu energią elektryczną, świadectwami pochodzenia i uprawnieniami do emisji CO₂ oraz zapewnia dostawy energii na pokrycie strat sieciowych OSD. W segmencie sprzedaży wyróżniamy także obszar obejmujący działalność oświetleniową, w ramach którego ENERGA Oświetlenie sp. z o.o. zajmuje się świadczeniem kompleksowych usług oświetlania dróg, ulic, placów, parków oraz iluminacją budynków i obiektów.

W ograniczonym zakresie prowadzimy działalność na rynkach zagranicznych i współpracujemy z firmami m.in. z Niemiec, Czech, Wielkiej Brytanii i Słowacji. ENERGA-OBRÓT jest uczestnikiem kluczowych europejskich giełd energetycznych, takich jak niemiecka European Energy Exchange, EPEX SPOT, skandynawska Nord Pool oraz londyńska InterContinental Exchange (ICE). Nasza aktywna obecność na rynku energii elektrycznej ma swoje odzwierciedlenie w poziomie sprzedaży energii elektrycznej istotnie przewyższającym poziom mocy wytwórczych Grupy.

Poniższa tabela przedstawia wybrane informacje finansowe dotyczące naszego segmentu sprzedaży.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(mln PLN)				
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	4.919,9	4.780,2	6.534,8 ^{(1)*}	6.100,5 ^{(1)*}	5.117,0 ^{(1)*}
Sprzedaż między segmentami.....	328,9	434,1	643,8 ^{(1)*}	703,9 ^{(1)*}	529,0 ^{(1)*}
Przychody segmentu ogółem	5.248,8	5.214,3	7.178,6 ^{(1)*}	6.804,4 ^{(1)*}	5.646,0 ^{(1)*}
EBITDA ⁽²⁾	188,0	201,2	264,5 ^{(1)*}	167,5 ^{(1)*}	242,7 ^{(1)*}
Skorygowana EBITDA ⁽²⁾	188,4*	212,0*	267,6*	207,4*	245,1*
Zysk/strata netto za okres	158,5	154,0	191,8 ^{(1)*}	130,4 ^{(1)*}	199,3 ^{(1)*}
Nakłady inwestycyjne	20,5*	17,5*	30,4 ^{(1)*}	30,2 ^{(1)*}	20,9 ^{(1)*}

⁽¹⁾ W Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Spółka dokonała zmian prezentacyjnych w sprawozdawczości segmentowej (zobacz „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Sprawozdawczość segmentowa” oraz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Zmiany prezentacyjne”). W związku z tymi zmianami, celem zachowania porównywalności pomiędzy danymi finansowymi dotyczącymi segmentów działalności prezentowanymi w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym oraz w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym, wskazane pozycje zostały przedstawione w oparciu o zasady prezentacji przyjęte w Skróconym Śródrocznym Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym.

⁽²⁾ Spółka definiuje i oblicza EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako zysk/(strata) z działalności operacyjnej z danego segmentu operacyjnego (obliczony jako zysk/(strata) netto z działalności kontynuowanej danego segmentu operacyjnego za okres/rok obrotowy skorygowany o (i) podatek dochodowy z danego segmentu operacyjnego, (ii) udział w zysku jednostki stowarzyszonej z danego segmentu operacyjnego, (iii) przychody finansowe z danego segmentu operacyjnego oraz (iv) koszty finansowe z danego segmentu operacyjnego) skorygowany o amortyzację z danego segmentu operacyjnego (wykazaną w rachunku zysków i strat). Spółka definiuje i oblicza Skorygowaną EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych jako EBITDA dla poszczególnych segmentów operacyjnych skorygowaną o wpływ zdarzeń jednorazowych dla poszczególnych segmentów operacyjnych. Kalkulacja EBITDA i Skorygowanej EBITDA została szczegółowo przedstawiona w punkcie „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”. Zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie są zdefiniowane przez MSSF i nie należy ich traktować jako alternatywy dla miar i kategorii zgodnych z MSSF. Ponadto zarówno EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA nie mają jednolitej definicji. Sposób obliczania EBITDA i Skorygowanej EBITDA przez inne spółki może się istotnie różnić od sposobu, w jaki oblicza je Spółka. W efekcie EBITDA, jak i Skorygowana EBITDA przedstawione w niniejszym rozdziale, jako takie, nie stanowią podstawy dla porównania z EBITDA i Skorygowaną EBITDA wykazywaną przez inne spółki. Zobacz „Istotne informacje – Informacje finansowe i dane operacyjne – Informacje finansowe nieoparte na GAAP (Ogólnie Przyjętych Zasadach Rachunkowości (Generally Accepted Accounting Principles))”.

Źródło: Sprawozdania Finansowe; * Spółka (dane niezbadane).

Poniższa tabela przedstawia strukturę sprzedaży energii elektrycznej przez segment sprzedaży na rzecz podmiotów zewnętrznych.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września*				Rok zakończony 31 grudnia*					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	(GWh)	(mln PLN)	(GWh)	(mln PLN)	(GWh)	(mln PLN)	(GWh)	(mln PLN)	(GWh)	(mln PLN)
Sprzedaż energii detaliczna	13.630,6	3.656,8	15.078,8	4.183,7	20.482,0	5.676,7	19.339,3	5.255,9	18.552,0	4.919,1
Sprzedaż energii na rynku hurtowym, w tym:	7.756,0	1.353,6	4.019,5	736,4	5.434,2	1.001,7	4.685,7	962,6	2.240,2	412,1
Sprzedaż energii odbiorcom zagranicznym	186,6	35,8	144,9	29,4	216,6	44,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Sprzedaż energii na rynku bilansującym	598,9	82,2	383,6	62,1	536,7	85,4	376,0	68,5	227,0	40,6
Pozostała sprzedaż hurtowa.....	6.970,5	1.235,6	3.491,0	644,9	4.680,9	872,1	4.309,7	894,0	2.013,2	371,5
Sprzedaż energii ogółem	21.386,5	5.010,3	19.098,3	4.920,1	25.916,2	6.678,3	24.025,0	6.218,4	20.792,2	5.331,2

* Nie uwzględnia sprzedaży energii elektrycznej na rzecz podmiotów zewnętrznych przez wytwórców energii elektrycznej wchodzących w skład Grupy.

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Obrót hurtowy

Sprzedaż hurtowa energii elektrycznej przez segment sprzedaży na rzecz podmiotów zewnętrznych stanowiła 15,9% przychodów Grupy w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 9,0%, 9,3%, 4,4% przychodów Grupy w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Obrót hurtowy energią elektryczną na rynku polskim, w horyzoncie zarówno krótko, jak i długoterminowym, odbywa się głównie w drodze transakcji bilateralnych z innymi uczestnikami rynku (ENERGA-OBROT współpracuje z wytwórcami oraz spółkami prowadzącymi obrót na rynku energii elektrycznej), a także na Towarowej Gieldzie Energii, internetowych platformach obrotu oraz platformach brokerskich. Ponadto ENERGA-OBROT zajmuje się obrotem produktami okołenergetycznymi, między innymi świadectwami pochodzenia oraz prawami do emisji CO₂.

ENERGA-OBROT jest odpowiedzialna za podejmowanie decyzji w zakresie obrotu hurtowego produktami zarówno wewnątrz Grupy, jak i na rynkach zewnętrznych oraz za zapewnienie zakupu bądź sprzedaży odpowiednich produktów podmiotom z Grupy uczestniczącym w Modelu Przepływu Energii („MPE”), który reguluje i ustala kwestie związane z obrotem energią elektryczną, prawami majątkowymi (świadectwami pochodzenia) i uprawnieniami do emisji CO₂. Transakcje na rynkach hurtowych ENERGA-OBROT zawiera w imieniu własnym i na swój rachunek oraz ryzyko, mając na uwadze zobowiązania względem wszystkich spółek Grupy funkcjonujących w ramach MPE.

ENERGA-OBROT jako sprzedawca energii elektrycznej odbiorcom końcowym ma ustawowy obowiązek nabywania i umarzania świadectw pochodzenia. Na dzień Prospektu obowiązek ten obejmuje zielone, fioletowe i białe świadectwa pochodzenia. ENERGA-OBROT posiada zróżnicowane możliwości nabywania zielonych świadectw pochodzenia, zarówno w ramach kontraktów bilateralnych, jak i transakcji spotowych. Ponadto ENERGA-OBROT współpracuje z wieloma małymi wytwórcami energii w niewielkich jednostkach. Dodatkowe świadectwa niezbędne do wywiązania się z ustawowego obowiązku, nabywane są od spółek Grupy, którym przysługują zielone świadectwa pochodzenia, w tym w szczególności ENERGA Hydro i ENERGA Elektrownie Ostrołęka. Transakcje pomiędzy spółkami powiązаныmi stanowią element MPE. Zakup fioletowych certyfikatów jest realizowany poprzez zakupy bilateralne lub transakcje na Towarowej Gieldzie Energii. W przypadku białych certyfikatów, ze względu na brak rynku, planuje się obecnie uiszczenie opłaty zastępczej. W przypadku certyfikatów czerwonych i żółtych brakuje obecnie rozporządzeń wykonawczych (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji (CHP)”).

Kontraktacja energii elektrycznej na rynku hurtowym odbywa się na podstawie wielowariantowych rocznych strategii kontraktacji, których celem jest wybór optymalnej struktury portfela kontraktów przy jednoczesnym zarządzaniu ryzykiem handlowym. Kontraktacja energii elektrycznej prowadzona jest z uwzględnieniem dywersyfikacji źródeł dostaw, przy rozłożeniu procesu w czasie oraz wykorzystaniem różnorodności oferowanych na rynku produktów energii elektrycznej. Wolumen zakontraktowanej energii jest stale monitorowany i musi się mieścić pomiędzy poziomem minimalnym i maksymalnym określonym na każdy dzień roku na podstawie płynności rynku. W celu zabezpieczenia ryzyka związanego ze zmiennością cen na rynku, oprócz rozłożenia kontraktacji w czasie, zawierane są kontrakty nie tylko w stałej cenie, ale również kontrakty oparte na formułach cenowych uwzględniające różne kryteria wyceny energii – np. oparte na cenach węgla.

Zawierając umowy dotyczące energii elektrycznej na rynku hurtowym, w tym na rynku transakcji terminowych i na rynku SPOT, ENERGA-OBROT korzysta ze wzorów umów ramowych przygotowanych przez Europejską Federację Obrotu Energią (EFET), jak i innych typów Umów Ramowych. Wszystkie Umowy Ramowe zawierają ogólne zasady współpracy, podczas gdy szczegółowe warunki są każdorazowo określane w zawieranych Porozumieniach Transakcyjnych.

ENERGA-OBROT posiada zawarte Umowy Ramowe z większością istotnych podmiotów na rynku hurtowym, w tym zarówno z producentami energii, jak i przedsiębiorstwami obrotu. Wśród podmiotów, z którymi ENERGA-OBROT zawarła umowy i z którymi aktywnie dokonuje transakcji, znajdują się spółki krajowe i zagraniczne.

Zarządzanie ryzykiem

Spółka zabezpiecza wysokie wahania cen energii, dywersyfikując zakupy poprzez zawieranie kontraktów na określone produkty w ściśle określonych proporcjach. Proces zakupów jest rozłożony w czasie w sposób, który umożliwia większą zbieżność średniej ceny portfela spółki z otoczeniem rynkowym. Optymalizacja portfela (kontraktacja przez odbiorców końcowych i dodatkowe transakcje z innymi uczestnikami rynku), która opisuje akceptowalny poziom kontraktacji w dokładnych okresach czasu przed i po okresie dostaw, pozwala spółce obniżyć ostateczną cenę dla odbiorców końcowych. Aktualna pozycja i wyniki wcześniejszych zakupów względem prognoz granicznych są na bieżąco monitorowane.

Monitorowanie obecnej pozycji i poziomu kontraktacji odbywa się każdego dnia roboczego. Po dodaniu nowych kontraktów oblicza się aktualny poziom kontraktacji i porównuje go do progów granicznych. Jeżeli poziom kontraktacji wykracza poza przedział optymalizacji (jej wartość jest niższa lub wyższa) progów granicznych, odpowiednia informacja jest przesyłana do osób nadzorujących obrót na rynku hurtowym. Oprócz danych dotyczących wyjścia poza przedział (tj. daty, wolumenu i progów granicznych) określa się również dokładny dzień obowiązkowego powrotu do przedziału optymalizacji. Ponadto w ciągu roku jest 12 punktów kontrolnych, kiedy informacja o poziomie kontraktacji jest przesyłana do osób nadzorujących obrót na rynku hurtowym. Na początku każdego kwartału w ciągu roku taką samą informację otrzymuje Zarząd.

Wdrożony mechanizm optymalizacji portfela nie pozwala maklerom na utrzymywanie nieodpowiednich (mając na uwadze płynność i chwiejność rynku) wolumenów dla rynku spot. Wszystkie wyżej wymienione działania służą dywersyfikacji ryzyka zmian fixingu cen na rynku spot.

Sprzedaż detaliczna

Sprzedaż detaliczna energii elektrycznej podmiotom spoza Grupy stanowiła 42,8% przychodów Grupy w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 50,8%, 50,7%, 52,0% przychodów Grupy w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Zdecydowana większość energii elektrycznej jest sprzedawana przez nas w obszarze sieci dystrybucyjnej obsługiwanej przez ENERGA-OPERATOR. Jednakże od czasu, gdy na rynku polskim wprowadzono zasadę TPA (dostępu stron trzecich do sieci dystrybucyjnych), zgodnie z którą odbiorcy energii w Polsce mają możliwość wyboru sprzedawcy energii elektrycznej (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Prawo swobodnego wyboru sprzedawcy i zasada third party access (TPA)”), ENERGA-OBRÓT coraz intensywniej rozszerza obszar sprzedaży poza tę strefę, tj. sprzedając energię za pośrednictwem OSD innego niż ENERGA-OPERATOR, czego efektem jest istotny wzrost skali sprzedawanej energii zarówno w kategoriach ilościowych, jak i wartościowych w ostatnich latach.

Tabela poniżej przedstawia naszą strukturę sprzedaży energii elektrycznej, w rozbiciu na odbiorców, którzy są stroną umów rozdzielonych oraz kompleksowych.

Sprzedaż energii przez ENERGA-OBRÓT	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	(liczba odbiorców)*	(GWh)**	(liczba odbiorców)*	(GWh)**	(liczba odbiorców)*	(GWh)**	(liczba odbiorców)*	(GWh)**	(liczba odbiorców)*	(GWh)**
Umowy kompleksowe	2.837.130	10.273,8	2.835.506	10.390,0	2.835.164	14.270,7	2.854.525	15.340,0	2.841.703	16.136,5
Umowy rozdzielone	70.895	3.355,1	53.610	4.779,4	59.056	6.288,1	32.838	3.987,7	35.857	2.415,7
Ogółem	2.908.025	13.628,9	2.889.116	15.169,4	2.894.220	20.558,8	2.887.363	19.327,6	2.877.560	18.552,3

* Liczba odbiorców w latach 2012-2013 skalkulowana na podstawie sprawozdania składanego do Prezesa URE według danych na koniec poprzedniego miesiąca.

** Podział wolumenu na umowy kompleksowe i rozdzielone w latach 2012-2013 został oszacowany na podstawie struktury wolumenu z miesiąca poprzedniego.

Źródło: Spółka.

Od 2007 roku detaliczny rynek sprzedaży energii odbiorcom instytucjonalnym (grupy taryfowe A, B i C) jest w pełni konkurencyjny i nie wymaga zatwierdzenia taryf sprzedaży energii elektrycznej przez Prezesa URE. Rynek sprzedaży w zakresie grupy taryfowej G jest nadal regulowany i wymaga zatwierdzenia taryfy przez Prezesa URE. Zgodnie z zapowiedziami Prezesa URE planowane jest uwolnienie cen energii elektrycznej w obrębie grupy taryfowej G, jednak na dzień Prospektu nie jest znany termin tej zmiany.

Poniższa tabela przedstawia informację na temat wartości energii elektrycznej sprzedanej przez ENERGA-OBRÓT w poszczególnych grupach taryfowych we wskazanych okresach.

Struktura wartościowa	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	wartość (mln PLN)	udział (%)	wartość (mln PLN)	udział (%)	wartość (mln PLN)	udział (%)	wartość (mln PLN)	udział (%)	wartość (mln PLN)	udział (%)
Grupa taryfowa A (WN)	381,1	10,4	522,2	12,4	714,6	12,6	590,4	11,2	508,5	10,3
Grupa taryfowa B (ŚN).....	1.259,4	34,4	1.594,8	37,9	2.180,0	38,3	1.916,7	36,5	1.636,8	33,3
Grupa taryfowa C (NN)	910,2	24,8	960,6	22,9	1.282,3	22,5	1.301,0	24,8	1.391,9	28,3
Grupa taryfowa G	1.114,0	30,4	1.126,4	26,8	1.516,7	26,6	1.447,7	27,5	1.380,6	28,1
Razem	3.664,7	100,0	4.204,0	100,0	5.693,5	100,0	5.255,8	100,0	4.917,9	100,0

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Poniższa tabela przedstawia informację na temat wolumenu energii elektrycznej sprzedanej przez ENERGA-OBRÓT w poszczególnych grupach taryfowych we wskazanych okresach.

Struktura wolumenowa	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	wolumen	udział	wolumen	udział	wolumen	udział	wolumen	udział	wolumen	udział
	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)	(GWh)	(%)
Grupa taryfowa A (WN)	1.717,6	12,6	2.137,0	14,1	2.905,3	14,1	2.426,2	12,6	2.163,9	11,7
Grupa taryfowa B (ŚN)	4.968,0	36,5	6.018,3	39,7	8.215,1	40,0	7.324,0	37,9	6.279,3	33,8
Grupa taryfowa C (NN)	2.944,7	21,6	2.983,9	19,7	4.019,5	19,6	4.132,6	21,4	4.554,9	24,6
Grupa taryfowa G	3.998,7	29,3	4.030,2	26,6	5.418,9	26,4	5.444,8	28,2	5.554,2	29,9
Razem	13.628,9	100,0	15.169,4	100,0	20.558,8	100,0	19.327,6	100,0	18.552,3	100,0

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat liczby odbiorców energii elektrycznej, którym sprzedawaliśmy energię elektryczną w poszczególnych grupach taryfowych we wskazanych okresach.

Grupy taryfowe ENERGA-OBRÓT	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	liczba odbiorców*				
Grupa taryfowa A (WN)	58	66	68	49	44
Grupa taryfowa B (ŚN)	6.074	6.368	6.379	6.185	5.827
Grupa taryfowa C (NN)	296.828	297.921	297.360	300.022	312.771
Grupa taryfowa G	2.605.065	2.584.761	2.590.413	2.581.107	2.558.918
Razem	2.908.025	2.889.116	2.894.220	2.887.363	2.877.560

* Liczba odbiorców za dany okres na podstawie danych z miesiąca poprzedzającego ostatni miesiąc okresu.

Źródło: Spółka.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku wolumen sprzedaży energii elektrycznej na rzecz pojedynczego odbiorcy nie przekraczał 3% łącznego wolumenu sprzedawanej przez nas energii elektrycznej.

ENERGA-OBRÓT posiada 100% udziałów w ENERGA Obsługa i Sprzedaż, spółce odpowiedzialnej za obsługę klienta masowego na rzecz spółek ENERGA-OPERATOR i ENERGA-OBRÓT oraz za rozliczanie klientów w ramach Grupy. ENERGA Obsługa i Sprzedaż prowadzi 25 nowoczesnych biur obsługi klienta zlokalizowanych w największych miastach z obszaru działania Grupy. ENERGA Obsługa i Sprzedaż, oprócz tradycyjnych biur obsługi, udostępnia również telefoniczne oraz internetowe kanały kontaktu z klientem. Usługi wykonywane na rzecz spółek z Grupy stanowią niemal wyłączone źródło przychodów ENERGA Obsługa i Sprzedaż.

Należności

Należności spółki ENERGA-OBRÓT z tytułu dostaw energii elektrycznej stanowiły niemal 89% naszych łącznych należności handlowych na dzień 30 września 2013 roku. Z uwagi na ryzyko potencjalnej niemożności ściągnięcia niektórych z tych należności (na przykład z uwagi na brak płynności u danego klienta), ściśle monitorujemy ich strukturę wiekową.

Poniższa tabela przedstawia strukturę wiekową należności ENERGA-OBRÓT we wskazanych datach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	(mln PLN)	(%)	(mln PLN)	(%)	(mln PLN)	(%)	(mln PLN)	(%)	(mln PLN)	(%)
Należności od odbiorców zewnętrznych ogółem	1.246,8	100	1.383,2	100	1.420,0	100	1.425,6	100	1.326,8	100
Należności bieżące	858,4	68,9	1.001,6	72,4	1.003,0	70,6	1.074,6	75,4	1.065,5	80,3
Przeterminowane do 3 miesięcy	191,2	15,3	238,7	17,3	256,6	18,1	234,4	16,4	188,7	14,2
Przeterminowane od 3 do 6 miesięcy	21,5	1,7	30,2	2,2	26,7	1,9	22,5	1,6	16,8	1,3
Przeterminowane od 6 do 12 miesięcy	10,5	0,8	14,5	1,1	13,2	0,9	15,8	1,1	12,4	0,9
Przeterminowane powyżej 12 miesięcy	165,2	13,3	98,2	7,1	120,5	8,5	78,3	5,5	43,4	3,3
Rezerwa na należności nieregularne:	182,2	14,6	136,3	9,9	146,3	10,3	99,1	7,0	69,3	5,2
Rezerwa na należności sporne.	160,1	12,8	94,3	6,8	116,9	8,2	73,6	5,2	45,0	3,4
Rezerwa na należności przeterminowane	22,1	1,8	42,1	3,0	29,4	2,1	25,5	1,8	24,3	1,8
Należności ogółem (wartość netto)	1.064,6	-	1.246,8	-	1.273,7	-	1.326,5	-	1.257,5	-

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Należności sporne stanowiły około 12,8% należności na dzień 30 września 2013 oraz odpowiednio około 8,2%, 4,9% i 3,4% należności na dzień 31 grudnia 2012 roku, 2011 roku oraz 2010 roku. Spółka tworzy rezerwy na wszystkie należności sporne oraz wszystkie należności wątpliwe i przeterminowane powyżej 12 miesięcy. Na należności przeterminowane powyżej 6 miesięcy tworzone są rezerwy w wysokości 50% ich wartości.

Działania reorganizacyjne

Na dzień Prospektu trwają prace zmierzające do wdrożenia nowego modelu biznesowego w segmencie sprzedaży mającego na celu poprawę efektywności kosztowej i jakościowej świadczonych usług. Obejmują one przede wszystkim zmiany w strukturze i zakresach odpowiedzialności spółek segmentu sprzedaży, optymalizację zatrudnienia (głównie poprzez wdrożenie programów i zasad indywidualnych odejść), zmiany w strukturze stanowiskowej, optymalizację i ujednoczenie procesów, centralizację funkcji wspierających, jak również zwiększony nacisk na dyscyplinę kosztową. Szacujemy, że w efekcie wprowadzonych działań optymalizacyjnych, w perspektywie do 2016 roku zatrudnienie w spółkach segmentu sprzedaży może zmniejszyć się o około 30%. Model przewiduje także zmiany w obszarze zarządzania relacjami z klientami, w tym między innymi ograniczenie funkcji obsługowej w tradycyjnych biurach obsługi klienta na rzecz kanałów alternatywnych i zdalnych oraz utworzenie wyspecjalizowanych salonów/punktów sprzedaży.

Pozostała działalność

Poza trzema głównymi obszarami biznesowymi (dystrybucją, wytwarzaniem i sprzedażą energii elektrycznej), istotne miejsce w ramach struktury Grupy zajmują również centra usług wspólnych (zarządzane przez ENERGA CUW oraz ENERGA ITE). Centra te świadczą dla spółek z Grupy usługi, które w wyniku optymalizacji modelu Grupy zostały wydzielone z poszczególnych spółek i scentralizowane dla podniesienia efektywności i uzyskania efektów skali. Oszczędności związane ze scentralizowaniem zakupów usług IT wyniosły w latach 2009-2012 około 60,0 mln PLN. ENERGA CUW świadczy na rzecz spółek z Grupy usługi księgowo, kadrowo-płacowe oraz administracyjne, a ENERGA ITE świadczy na rzecz spółek z Grupy usługi IT obejmujące m.in.: rozwój i utrzymanie aplikacji oraz infrastruktury informatycznej, eWorkplace, IT Service Desk, usługi innowacyjne w zakresie automatyki, telematyki i telemetrii oraz wsparcie informatyczne procesu inwestycyjnego. Ponadto ENERGA Serwis sp. z o.o. odpowiada za obsługę remontowo-serwisową spółek wytwórczych z Grupy, a ENERGA Invest S.A. jest dedykowana do przygotowania inwestycji oraz pełni rolę inwestora zastępczego.

Ponadto niektóre podmioty należące do Grupy prowadzą działalność w zakresie szkoleń, transportu i hotelarstwa, która nie jest związana z naszą podstawową działalnością. ZEP-MOT sp. z o.o. oraz ZEP-AUTO sp. z o.o. świadczy usługi transportowe. Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki sp. z o.o. w likwidacji prowadzi działalność szkoleniową, w tym specjalistyczne szkolenia na poligonie energetycznym

skierowane do pracowników służb energetycznych. Kongres sp. z o.o. w likwidacji zajmuje się organizacją spotkań biznesowych, szkoleń oraz świadczeniem usług hotelowych. Planujemy zakończenie działalności w obszarze transportu (do końca pierwszego półrocza 2014 roku), działalności hotelowej (do końca 2014 roku) oraz zarządzania nieruchomościami (do końca 2014 roku).

Ponadto niektóre z naszych projektów inwestycyjnych prowadzone są z wykorzystaniem spółek celowych odpowiedzialnych za ich realizację. W przypadku decyzji o zaprzestaniu kontynuacji określonej inwestycji analizujemy możliwość zbycia takiej spółki lub jej aktywów. Na dzień Prospektu, w związku ze wstrzymaniem realizacji projektu inwestycyjnego Ostrołęka C zakładającego budowę nowego bloku energetycznego o mocy około 1000 MW w Ostrołęce, rozważamy możliwość zbycia akcji Elektrowni Ostrołęka S.A. – spółki celowej powołanej do realizacji tej inwestycji.

Kluczowi dostawcy

Naszymi kluczowymi dostawcami są dostawcy paliw wykorzystywanych w działalności wytwórczej, to jest węgla kamiennego oraz biomasy. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z węgla kamiennego wytworzyliśmy 63% energii elektrycznej brutto, a w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, odpowiednio, 68%, 72% i 66% energii elektrycznej brutto. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku z biomasy (leśnej oraz rolnej) wytworzyliśmy 14% energii elektrycznej brutto, a w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, odpowiednio, 14%, 7% i 6% energii elektrycznej brutto.

Węgiel kamienny

Głównym paliwem wykorzystywanym przez nas w procesie wytwarzania energii elektrycznej jest węgiel kamienny. Podstawowymi kryteriami wyboru dostawców węgla kamiennego są cena i bezpieczeństwo dostaw. W przypadku ENERGA Elektrowni Ostrołęka, która posiada największą w naszej Grupie jednostkę opalaną węglem kamiennym, istotnym czynnikiem jest również odległość dostawców, która ma znaczący wpływ na warunki dostaw węgla kamiennego. Zapotrzebowanie na węgiel kamienny zaspokajamy na rynku polskim, realizując dostawy na podstawie ramowych umów długoterminowych, gwarantujących stabilność dostaw, z bardzo małą częścią zakupów realizowaną na rynku spot. Ramowe umowy długoterminowe uzupełniane są rocznymi kontraktami określającymi ilości i ceny dostaw węgla kamiennego w danym roku, ustalonymi w toku corocznych negocjacji, które przekładają się na ilości węgla kamiennego kupowane u poszczególnych dostawców. Nasza polityka zakupowa jest odzwierciedleniem panującego na rynku trendu odwrotu od umów wieloletnich z określoną ścieżką cenową oraz wolumenem dostaw, które są mniej atrakcyjne dla nabywców, głównie z powodu spadających cen węgla kamiennego na rynku polskim. Kontynuacja tego trendu w przyszłości może jednak uzależnić naszą działalność od chwilowych wahań cen i trendów na rynkach światowych.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat łącznej wielkości dostaw węgla kamiennego do ENERGA Elektrowni Ostrołęka (największego odbiorcy węgla w Grupie) we wskazanych okresach, z zaznaczeniem procentowego udziału danego dostawcy w łącznych dostawach węgla kamiennego.

	Okres zakończony 30 września				Rok zakończony 31 grudnia					
	2013		2012		2012		2011		2010	
	(tys. ton)	(%)	(tys. ton)	(%)	(tys. ton)	(%)	(tys. ton)	(%)	(tys. ton)	(%)
1.....	380,1	39,2	513,3	51,2	706,5	55,9	597,6	37,4	679,9	51,1
2.....	375,9	38,8	367,3	36,6	405,1	32,1	479,3	30,0	597,7	44,9
3.....	213,2	22,0	122,1	12,2	152,0	12,0	348,4	21,8	13,9	1,0
Pozostali	-	-	-	-	-	-	173,6	10,9	38,6	2,9
Razem	969,2	100,0	1 002,7	100,0	1.263,6	100,0	1 598,8	100,0	1.330,1	100,0

Źródło: Spółka.

Łączna wartość dostaw węgla do ENERGA Elektrowni Ostrołęka wyniosła 287 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz odpowiednio 399 mln PLN, 470 mln PLN i 348 mln PLN w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Na dzień Prospektu w ocenie Zarządu nie występuje zjawisko uzależnienia Grupy od konkretnego dostawcy węgla kamiennego.

Biomasa

W ramach działalności wytwórczej wytwarzamy energię ze źródeł odnawialnych m.in. w procesie współspalania biomasy. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku zużyliśmy 343,8 tys. ton biomasy, a w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, odpowiednio, 403,4 tys. ton, 249,8 tys. ton i 233,8 tys. ton biomasy.

Od dnia 1 stycznia 2011 roku, jedynym dostawcą biomasy do ENERGA Elektrowni Ostrołęka została wchodząca w skład Grupy spółka Ekologiczne Materiały Grzewcze sp. z o.o. („EMG”). Na dzień Prospektu dostarcza ona biomasę zarówno do Elektrociepłowni Ostrołęka A, jak i do Elektrowni Ostrołęka B. EMG pozyskuje biomasę z własnych źródeł, a także z rynku. Zakupy biomasy z rynku, które zaspokajają około 96% naszego łącznego zapotrzebowania na to paliwo, realizowane są na podstawie kontraktów rocznych zawieranych z producentami lub pośrednikami w obrocie biomasą. Pozostałe ilości biomasy w zależności od zapotrzebowania realizowane są w transakcjach typu spot. Zakupy surowców do produkcji biomasy realizowane są przez EMG na podstawie zamówień od kilkunastu lokalnych dostawców, z którymi współpracujemy od kilku lat.

Na dzień Prospektu w ocenie Zarządu nie występuje zjawisko uzależnienia Grupy od konkretnego dostawcy biomasy.

Akwizycje

Na dzień Prospektu nie rozważamy żadnych istotnych przejęć. Jednakże zamierzamy monitorować pojawiające się możliwości inwestycji w OZE, w szczególności w obszarze akwizycji farm wiatrowych. Naszą intencją jest zachowanie zdyscyplinowanego podejścia przy rozważaniu potencjalnych akwizycji, opartego na wnikliwej analizie finansowej, celem zapewnienia, że rozważane projekty inwestycyjne spełniają lub przewyższają nasze założenia dotyczące stopy zwrotu z inwestycji. Ponadto w przypadku zidentyfikowania atrakcyjnych możliwości przejęcia lub możliwości udziału w przedsięwzięciach *jointventures* lub nawiązania strategicznej współpracy, będziemy brali pod uwagę jedynie takie projekty, które będą tworzyły wartość dodaną dla Grupy i jej akcjonariuszy. W szczególności, każdą decyzję dotyczącą realizacji strategicznego projektu inwestycyjnego poprzedzi ocena jej rentowności w aktualnie panujących uwarunkowaniach ekonomicznych, technicznych i prawnych, a jej warunkiem będzie pozytywny wynik analiz wewnętrznej stopy zwrotu (*Internal Rate of Return*, IRR) oraz pozytywny wynik metody wartości bieżącej netto (*Net Present Value*, NPV).

W ostatnim czasie dokonaliśmy kilku akwizycji na rynku energii wiatrowej oraz CHP.

W dniu 31 lipca 2013 roku ENERGA Hydro sfinalizowała transakcję zakupu 67,3% udziałów w firmie Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.) od Iberdrola Renovables Energia S.A.U. oraz Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju. Pozostałe udziały zostały przejęte przez PGE. Łączna wartość transakcji wyniosła 1,12 mld PLN na bazie Enterprise Value, z czego udział ENERGA Hydro wyniósł ponad 750 mln PLN. Docelowo, po przeprowadzeniu w pierwszym etapie podziału spółki Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.), a następnie połączenia z ENERGA Hydro, ENERGA Hydro będzie właścicielem farm wiatrowych FW Karścino i FW Bystra o mocy odpowiednio 90 MW i 24 MW oraz portfela 33 projektów wiatrowych o łącznej planowanej mocy 1.186 MW (zobacz „– Istotne umowy – Umowy nabycia udziałów i akcji – Umowa nabycia przez ENERGA Hydro udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.)”).

W dniu 28 czerwca 2013 roku ENERGA Hydro oraz PGE zawarły przyrzeczone umowy nabycia od DONG Energy Wind Power A/S portfela farm wiatrowych DONG w Polsce. Łączna wartość transakcji na bazie Enterprise Value wyniosła ponad 1 mld PLN, z czego udział ENERGA Hydro wyniósł 335 mln PLN. W wyniku transakcji ENERGA Hydro nabyła 100% udziałów w kapitale zakładowym spółki DONG Energy Karcino sp. z o.o. (działającej następnie pod firmą EPW Karcino sp. z o.o.) będącej jedynym właścicielem działającej farmy wiatrowej o zainstalowanej mocy 51 MW (FW Karcino) oraz portfel projektów wiatrowych w trakcie realizacji, o łącznej planowanej mocy 252 MW (zobacz „– Istotne umowy – Umowy nabycia udziałów i akcji – Umowa sprzedaży udziałów w niektórych spółkach zależnych DONG Energy Wind Power A/S”). W dniu 31 października 2013 roku zarejestrowane zostało połączenie spółki EPW Karcino sp. z o.o. ze spółką przejmującą ENERGA Hydro.

W dniu 9 kwietnia 2013 roku ENERGA Kogeneracja zawarła z Miastem Kalisz umowę nabycia 90% udziałów w spółce Ciepło Kaliskie sp. z o.o. Ciepło Kaliskie sp. z o.o. zarządza zintegrowanym systemem ciepłowniczym w Kaliszu i posiada na tym rynku pozycję naturalnego monopolisty. Spółka nie prowadzi działalności ciepłowniczej, a zajmuje się dzierżawą majątku ciepłowniczego do spółki Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. w Kaliszu, która obecnie prowadzi działalność operacyjną na majątku spółki. Wartość transakcji na bazie Equity Value wyniosła 45,7 mln PLN.

Poniższa tabela przedstawia wybrane informacje na temat naszych znaczących akwizycji we wskazanych okresach.

Akwizycja	Data	Wartość transakcji (Enterprise Value)	Źródło finansowania**	Kluczowe dane operacyjne
Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.)	31.07.2013	1.120 mln PLN (ENERGA: 754 mln PLN)	30% kapitał własny 70% finansowanie zewnętrzne	Aktywa ENERGA: Moc – 114 MW Produkcja brutto – 163,7 GWh (2010), 189,0 GWh (2011), 205,0 GWh (2012), 143,3 GWh (3Q 2012), 127,6 GWh (3Q 2013) Projekty – 1.186 MW
DONG Energy – farmy wiatrowe w Polsce	28.06.2013	1.018 mln PLN (ENERGA: 335 mln PLN)	30% kapitał własny 70% finansowanie zewnętrzne	Aktywa ENERGA: Moc – 51 MW Produkcja brutto – 66,1 GWh (2010), 114,3 GWh (2011), 113,3 GWh (2012), 80,0 GWh (3Q 2012), 68,8 GWh (3Q 2013) Projekty – 252 MW
Ciepło Kaliskie	09.04.2013	45,7 mln PLN (equity value)	100% kapitał własny	Dostawa ciepła do 56.000 mieszkańców Kalisza Długość systemu dystrybucji ciepła 61,2 km (2009)*

* Aktywa obecnie wynajęte Przedsiębiorstwu Energetyki Ciepłej S.A.

** Zaprezentowana w tabeli struktura finansowania nabycia aktywów wiatrowych od DONG Energy oraz udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.) została przedstawiona z poziomu Grupy. Oznacza to, że ENERGA jako podmiot holdingowy, w którym scentralizowana jest funkcja pozyskiwania finansowania w Grupie, pozyskała 70% środków na zakup wyżej wymienionych aktywów z rynku instrumentów dłużnych a pozostałą część (30%) sfinansowała ze środków własnych. Zebrana w ten sposób pula środków została przetransferowana (w formie obligacji) do ENERGA Hydro, która było stroną wyżej wymienionych transakcji.

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Istotne umowy

Poniżej przedstawiono opis istotnych umów, których stroną była Spółka lub spółki z Grupy w okresie dwóch lat bezpośrednio poprzedzających dzień Prospektu, a także za okres wcześniejszy w zakresie, w jakim umowy te zawierają istotne prawa lub obowiązki Spółki lub spółek z Grupy istniejące na dzień Prospektu.

Za istotne z punktu widzenia Grupy uznajemy umowy: (i) zawierane poza zwykłym tokiem działalności, w tym umowy nabycia udziałów lub akcji innych podmiotów, (ii) umowy zawierane w toku zwykłej działalności, których wartość przekracza 600 mln PLN (lub równowartość tej kwoty), co odpowiada około 7,6% kapitału własnego Spółki na dzień 30 września 2013 roku, według Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego lub, które są istotne dla działalności Grupy, niezależnie od ich wartości, w tym umowy przesyłu energii elektrycznej, umowy o świadczenie usług pracy interwencyjnej, umowy dostaw paliw przez podmioty spoza Grupy oraz (iii) umowy finansowania, o wartości nie mniejszej niż 200 mln PLN (lub równowartość tej kwoty), co odpowiada około 2,5% kapitału własnego Spółki na dzień 30 września 2013 roku, według Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Na dzień Prospektu nie jesteśmy uzależnieni od żadnych umów handlowych ani finansowych.

Umowy o świadczenie usługi przesyłania energii elektrycznej

ENERGA-OPERATOR, ENERGA-OBRÓT, ENERGA Elektrownie Ostrołęka i ENERGA Hydro zawarły cztery umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej: umowę o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej pomiędzy ENERGA-OPERATOR a PSE z dnia 29 sierpnia 2007 roku, umowę o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej pomiędzy ENERGA-OBRÓT a PSE z dnia 9 października 2007 roku, umowę o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej pomiędzy ENERGA Elektrownie Ostrołęka a PSE z dnia 23 lutego 2012 roku oraz umowę o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej pomiędzy ENERGA Hydro a PSE z dnia 2 sierpnia 2007 roku.

Umowy określają warunki świadczenia przez PSE krajowych usług przesyłowych oraz usługi transgranicznej wymiany energii elektrycznej. Ponadto przedmiotem umowy zawartej przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka są dostawy i odbiór energii elektrycznej z rynku bilansującego, w ramach uczestnictwa ENERGA Elektrownie Ostrołęka w bilansowaniu systemu i zarządzaniu ograniczeniami systemowymi. Krajowe usługi przesyłowe świadczone przez PSE na rzecz ENERGA-OPERATOR i ENERGA Elektrownie Ostrołęka obejmują: (i) przesyłanie energii elektrycznej sieciami wysokiego napięcia; (ii) bilansowanie energii elektrycznej pobieranej i dostarczanej do krajowej sieci energetycznej oraz (iii) usługi polegające na utrzymywaniu ciągłości dostarczania i odbioru energii elektrycznej, niezawodności jej dostarczania oraz parametrów jakościowych energii elektrycznej, natomiast na mocy umowy zawartej przez ENERGA-OBRÓT, usługi obejmują zrównoważenie bilansu pomiędzy ilością energii elektrycznej dostarczonej i odebranej w ramach krajowej sieci energetycznej. Dodatkowo, umowy zawierają

postanowienia o usłudze transgranicznej wymiany energii elektrycznej obejmującej, między innymi, rezerwowanie zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej. Warunki świadczenia usług systemowych przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka na rzecz PSE określa porozumienie z dnia 21 grudnia 2012 roku, które jest wyodrębnioną częścią umowy o świadczenie usługi przesyłania energii elektrycznej.

Warunki świadczenia usług przesyłowych, w tym sposoby i terminy płatności, określone są w taryfie oraz IRIESP. W przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania postanowień umów, stronom, które poniosły szkodę, przysługują bonifikaty, upusty i opłaty zgodnie z taryfą. Ponadto w określonych okolicznościach, PSE ma prawo ograniczyć lub zaprzestać świadczenia usług, nie ponosząc z tego tytułu odpowiedzialności. Należyte wykonanie umowy zawartej przez ENERGA-OPERATOR z PSE w zakresie rozliczeń na rynku bilansującym zostało zabezpieczone wekslem na kwotę 3,5 mln PLN wystawionym przez ENERGA-OPERATOR.

Umowy zostały zawarte na czas nieokreślony. Każda ze stron umowy zawartej przez ENERGA-OPERATOR jest uprawniona do rozwiązania umowy z zachowaniem sześciomiesięcznego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem na dzień 31 grudnia, roku, w którym nastąpiło wypowiedzenie, natomiast umowy zawarte przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA-OBRÓT i ENERGA Hydro mogą zostać rozwiązane przez każdą ze stron z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia. W określonych przypadkach okres wypowiedzenia może zostać skrócony do jednego miesiąca. W przypadku zmiany IRIESP przez PSE, ENERGA-OPERATOR, ENERGA-OBRÓT, ENERGA Elektrownie Ostrołęka oraz ENERGA Hydro mają prawo wypowiedzieć umowy z zachowaniem dziesięciodniowego okresu wypowiedzenia, ze skutkiem od dnia poprzedzającego datę wejścia w życie zmian IRIESP.

Umowa o świadczenie usługi pracy interwencyjnej z dnia 28 sierpnia 2009 roku pomiędzy ENERGA Hydro a PSE

Zgodnie z umową, ENERGA Hydro zobowiązała się udostępnić PSE własne jednostki wytwórcze w celu dokonywania interwencyjnego równoważenia bilansu mocy czynnej i biernej oraz sterowania rozpyłkami mocy w sieci elektroenergetycznej, w celu zapewnienia bieżącego bezpieczeństwa pracy krajowego systemu elektroenergetycznego. Usługa pracy interwencyjnej obejmuje rezerwę interwencyjną mocy czynnej oraz regulację napięcia i mocy biernej.

Do płatności z tytułu świadczenia usługi pracy interwencyjnej zastosowanie mają, określone w umowie, ceny: (i) za utrzymywanie rezerwy interwencyjnej mocy czynnej w gotowości do wykorzystywania, (ii) za automatyczną regulację napięcia i mocy biernej oraz (iii) za pracę kompensatorową. PSE zapewnia pokrycie wszystkich ponoszonych przez ENERGA Hydro kosztów stałych związanych ze świadczeniem usługi pracy interwencyjnej, z wyjątkiem amortyzacji.

Okres świadczenia usługi pracy interwencyjnej obejmuje okres do dnia 31 sierpnia 2016 roku. W określonych przypadkach umowa przewiduje możliwość jej wypowiedzenia przez każdą ze stron ze skutkiem natychmiastowym. Ponadto umowa ulega rozwiązaniu na skutek rozwiązania umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej z dnia 2 sierpnia 2007 roku zawartej pomiędzy ENERGA Hydro a PSE. Na żądanie PSE umowa może zostać przedłużona na kolejne lata.

Wieloletnia umowa dostawy węgla energetycznego z dnia 14 grudnia 2010 roku pomiędzy ENERGA Elektrownie Ostrołęka a Lubelski Węgiel „BOGDANKA” S.A.

Zgodnie z umową, spółka Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A. zobowiązała się dostarczać do ENERGA Elektrownie Ostrołęka uzgodnione na każdy rok ilości węgla energetycznego. Strony corocznie ustalają szczegółowy harmonogram dostaw, a w przypadku gdy nie zostanie on ustalony, kwartalnie dostarczane jest 25% ilości węgla zakontraktowanego na dany rok. Cena węgla energetycznego ustalana jest na podstawie formuły zawartej w umowie uwzględniającej sumę iloczynu ceny netto energii chemicznej zawartej w węglu i jego wartości opałowej oraz kosztu transportu netto do bocznicy ENERGA Elektrownie Ostrołęka. Cena węgla energetycznego została ustalona w umowie na okres do końca 2011 roku. Na każdy kolejny rok kalendarzowy cena ta jest negocjowana przez strony. W przypadku braku uzgodnienia ceny na kolejny rok, stosowana jest zaliczkowo cena z IV kwartału roku poprzedniego, lecz nie dłużej niż do dnia 31 marca. Po ostatecznym uzgodnieniu ceny węgla energetycznego cena zaliczkowa podlega odpowiedniej korekcie. Na wypadek nieustalenia ceny węgla energetycznego do dnia 31 marca danego roku i skorzystania z prawa rozwiązania umowy, na zasadach w niej określonych, przewidziano algorytm rozliczenia za węgiel energetyczny, który został dostarczony według cen zaliczkowych. Ponadto zgodnie z umową, cena węgla energetycznego może ulec zmianie na wniosek jednej ze stron w przypadku znaczących zmian ceny surowca na rynkach światowych, cen transportu kolejowego, zasad ustalania cen dla wytwórców energii, a także innych istotnych czynników mających wpływ na poziom cen węgla i energii elektrycznej. Umowa przewiduje także zasady rozliczeń wtórnych stosowanych w przypadku dostaw węgla energetycznego, którego parametry jakościowe odbiegają od ustalonych w umowie. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 31 grudnia 2015 roku. Każdej ze stron przysługuje prawo wypowiedzenia umowy z 12-miesięcznym okresem wypowiedzenia. W przypadku niewykonania ustalonej rocznej wielkości dostaw z winy jednej ze stron, druga strona może żądać zapłaty kary umownej. Umowa może zostać rozwiązana ze skutkiem natychmiastowym przez każdą ze stron w razie trwania u drugiej strony siły wyższej przez okres dłuższy niż pięć kolejnych miesięcy. ENERGA Elektrownie Ostrołęka może wypowiedzieć umowę także w przypadku, gdy parametry graniczne węgla nie będą osiągały wielkości określonych w umowie przez okres trzech kolejnych miesięcy.

Umowa sprzedaży węgla energetycznego z dnia 10 lutego 2012 roku pomiędzy ENERGA Elektrownie Ostrołęka a Kompanią Węglową S.A.

Zgodnie z umową, spółka Kompania Węglowa S.A. zobowiązała się dostarczać do ENERGA Elektrownie Ostrołęka do końca 2013 roku uzgodnione na każdy rok ilości węgla do celów energetycznych. Dostawy węgla realizowane są zgodnie z miesięcznymi zamówieniami składanymi przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka oraz harmonogramami dostaw ustalonymi przez strony w ramach dwustronnych konsultacji. Cena dostarczonego węgla uzależniona jest od jego parametrów jakościowych (wartości opalowej oraz zawartości siarki) oraz ustalana jest na podstawie cennika stanowiącego załącznik do umowy. Umowa przewiduje także zasady rozliczeń wtórnych stosowanych w przypadku dostaw węgla energetycznego, którego parametry jakościowe odbiegają od ustalonych w umowie. Za niedostarczenie lub nieodebranie węgla w ilości, przekraczającej dopuszczalny poziom tolerancji, stanowiący 10% wielkości zakontraktowanej rocznej dostawy, strona, która w tym zakresie nie wywiązała się z umowy, zobowiązana jest do zapłacenia kary umownej w wysokości 10% wartości netto niedostarczonego lub nieodebranego węgla.

Umowa wieloletnia sprzedaży węgla do celów energetycznych z dnia 9 grudnia 2008 roku pomiędzy ENERGA Elektrownie Ostrołęka a Jastrzębską Spółką Węglową S.A.

Zgodnie z umową, spółka Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. zobowiązała się do sprzedaży i dostarczania ustalonej ilości węgla do celów energetycznych do ENERGA Elektrownie Ostrołęka w okresie od dnia 1 stycznia 2009 roku do dnia 31 grudnia 2013 roku. Dostawy węgla realizowane są zgodnie z miesięcznymi zamówieniami składanymi przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka w oparciu o roczny harmonogram sprzedaży węgla określony w umowie. Cena węgla energetycznego ustalana jest na podstawie formuły zawartej w umowie uwzględniającej iloczyn wartości opalowej węgla oraz ceny energii chemicznej zawartej w węglu, która jest negocjowana przez strony i ustalana dla kolejnych okresów dostaw w osobnych aneksach do umowy. W razie nieustalenia ceny dla kolejnych okresów dostaw, realizacja dostaw węgla ulega zawieszeniu. Umowa przewiduje także zasady rozliczeń wtórnych stosowanych w przypadku dostaw węgla energetycznego, którego parametry jakościowe odbiegają od ustalonych w umowie. Zgodnie z postanowieniami umowy strona, która nie odebrała lub nie dostarczyła w ciągu całego roku zakontraktowanej ilości węgla, może zostać obciążona przez drugą stronę karą umowną.

Umowa poręczenia z dnia 19 kwietnia 2013 roku pomiędzy ENERGA a PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

W dniu 19 kwietnia 2013 roku Spółka zawarła z PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. („PGE”) umowę poręczenia, na podstawie której Spółka zobowiązała się wobec PGE dokonać zapłaty należności pieniężnych do łącznej kwoty 500 mln PLN wynikających z umowy ramowej dla umów sprzedaży energii elektrycznej z dnia 21 grudnia 2007 roku zawartej pomiędzy PGE a ENERGA-OBRÓT oraz z zawartych na jej podstawie umów sprzedaży, w przypadku niedokonania przez ENERGA-OBRÓT zapłaty w ustalonym terminie. Poręczenie zostało udzielone do dnia 30 czerwca 2016 roku, po tej dacie zobowiązanie Spółki pozostaje w mocy w odniesieniu do określonych umów sprzedaży. Spółce przysługuje prawo odwołania poręczenia.

Umowa generalna z dnia 18 lutego 2010 roku pomiędzy ENERGA-OBRÓT a Bankiem Polska Kasa Opieki S.A.

W dniu 18 lutego 2010 roku ENERGA-OBRÓT zawarła z Bankiem Polska Kasa Opieki S.A. umowę generalną, na podstawie której w okresie od dnia 18 lutego 2010 roku do dnia 31 stycznia 2014 bank zobowiązany jest do wystawiania gwarancji bankowych z maksymalnym terminem ważności do dnia 31 lipca 2015 roku oraz otwierania akredytyw, których przewidywalny ostateczny termin realizacji i zapłaty na rzecz beneficjentów przypada nie później niż w dniu 31 stycznia 2015 roku. Wszelkie kwoty wypłacone przez bank z tytułu gwarancji i akredytyw powinny być zwrócone przez ENERGA-OBRÓT w terminie 7 dni od doręczenia pisemnego wezwania. Gwarancje i akredytywy mogą być denominowane w walucie PLN, USD oraz EUR. Łączna kwota zaangażowania banku z tytułu wystawionych gwarancji oraz otwartych akredytyw nie może przekroczyć kwoty 150 mln PLN. Zabezpieczeniem roszczeń banku jest pełnomocnictwo do potrącenia wierzytelności z tytułu gwarancji i otwartych akredytyw z wierzytelnościami ENERGA-OBRÓT z tytułu prowadzonego przez bank rachunku bankowego oraz oświadczenie ENERGA-OBRÓT o dobrowolnym poddaniu się egzekucji. Umowa zawiera postanowienia zobowiązujące ENERGA-OBRÓT między innymi do: (i) utrzymania istotnych zezwoleń, zgód i koncesji, (ii) niezwłocznego informowania banku o wszelkich zmianach w dokumentach założycielskich oraz w rejestrze przedsiębiorców, (iii) niedokonywania, bez zgody banku, żadnych zmian w zawartych kontraktach, które mogłyby zmienić zakres odpowiedzialności banku, (iv) dostarczania bankowi określonych dokumentów sprawozdawczych, w tym sprawozdania finansowego wraz z opinią biegłego rewidenta, (v) traktowania wierzytelności banku co najmniej równorzędnie w każdym zakresie, w stosunku do obecnych i przyszłych zabezpieczonych i niezabezpieczonych zobowiązań ENERGA-OBRÓT wobec innych wierzycieli. Umowa została zawarta na czas określony z możliwością przedłużenia, przy czym każdej ze stron przysługuje prawo jej rozwiązania z 30-dniowym terminem wypowiedzenia. Ponadto w określonych w umowie przypadkach, takich jak pogorszenie sytuacji finansowej lub prawnej ENERGA-OBRÓT, wygaśnięcie zabezpieczenia czy niewykonanie przez ENERGA-OBRÓT zobowiązań wynikających z innych umów (*cross default*) bank uprawniony będzie do wypowiedzenia umowy w całości lub w części lub żądania ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia. Po rozwiązaniu umowy wystawione na jej podstawie gwarancje oraz otwarte akredytywy pozostają w mocy.

Umowa ramowa o udzielanie gwarancji bankowych z dnia 27 listopada 2008 roku pomiędzy ENERGA-OBRÓT a Nordea Bank Polska S.A. oraz Nordea Bank AB (publ)

W dniu 27 listopada 2008 roku Nordea Bank Polska S.A., Nordea Bank AB (publ) oraz ENERGA Trading S.A. zawarły umowę ramową o udzielanie gwarancji bankowych, na podstawie której Nordea Bank Polska S.A., działając na zlecenie ENERGA Trading S.A. (obecnie: ENERGA Invest S.A.) oraz Nordea Bank AB (publ) udzieliła gwarancji bankowych, wystawiając listy gwarancyjne. W dniu 28 maja 2009 roku Nordea Bank Polska S.A., Nordea Bank AB (publ), ENERGA Trading S.A. oraz ENERGA-OBRÓT zawarły aneks do umowy ramowej, na mocy którego ENERGA-OBRÓT wstąpiła w prawa i obowiązki Energa Trading S.A. wynikające z umowy ramowej. Na podstawie aneksu do umowy ramowej z dnia 10 listopada 2009 roku Nordea Bank Finland Plc wstąpił w prawa i obowiązki Nordea Bank AB (publ) wynikające z umowy ramowej. Zgodnie z umową ENERGA-OBRÓT na okres od dnia 27 listopada 2008 roku do dnia 26 listopada 2013 roku został przyznany limit na udzielanie gwarancji bankowych (w zakresie terminowych płatności i należytego wykonania zobowiązania) do łącznej kwoty 120 mln PLN. Gwarancje mogły być denominowane również w walucie EUR. Termin obowiązywania gwarancji wystawianych w ramach powyższego limitu nie mógł być dłuższy niż 16 miesięcy, licząc od dnia wystawienia każdej z gwarancji, oraz nie mógł przekroczyć daty 26 marca 2015 roku. Zabezpieczeniem roszczeń banku jest pełnomocnictwo do potrącenia wierzytelności z tytułu gwarancji z wierzytelnościami ENERGA-OBRÓT z tytułu określonych rachunków bankowych prowadzonych przez bank. W przypadku braku środków finansowych na rachunkach bankowych wystarczających do potrącenia z wierzytelnościami z tytułu gwarancji, powstałe zadłużenie bank traktować będzie jako zadłużenie przeterminowane. Umowa zawiera postanowienia zobowiązujące ENERGA-OBRÓT między innymi do: (i) niezwłocznego informowania banku o wszelkich zmianach w zawartych umowach/kontraktach będących przedmiotem gwarancji oraz udostępniania bankowi wszelkich informacji dotyczących ich realizacji, (ii) informowania banku o zaciągnięciu nowych kredytów lub pożyczek bądź podpisaniu innych umów skutkujących powstaniem podobnego zobowiązania, (iii) informowania banku o wszelkich zmianach w statusie prawnym, składzie zarządu, decyzjach i okolicznościach mogących mieć wpływ na gwarancje, jak również zmianach w strukturze akcjonariatu, (iv) dostarczania bankowi określonych dokumentów sprawozdawczych, w tym kwartalnych i rocznych sprawozdań finansowych wraz z opinią biegłego rewidenta, (v) przeprowadzania przez określone rachunki bankowe wszelkich rozliczeń z tytułu umów/kontraktów będących przedmiotem umowy, (vi) traktowania wierzytelności banku co najmniej równorzędnie w każdym zakresie, w stosunku do obecnych i przyszłych niezabezpieczonych i niepodporządkowanych zobowiązań ENERGA-OBRÓT wobec innych wierzycieli (z wyjątkiem obciążeń wynikających z tytułów wykonawczych), oraz (vii) utrzymywania miesięcznych wpływów na określonych rachunek bankowy w wysokości nie mniejszej niż 120 mln PLN.

Umowy nabycia udziałów i akcji***Umowa sprzedaży udziałów Ostrołęckiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. (obecnie ENERGA OPEC sp. z o.o.)***

W dniu 25 lutego 2009 roku Spółka i ENERGA Elektrownie Ostrołęka zawarły z miastem Ostrołęka umowę sprzedaży 23.662 udziałów reprezentujących 85% kapitału zakładowego Ostrołęckiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej sp. z o.o. zajmującego się dystrybucją i sprzedażą energii ciepłej w Ostrołęce i okolicach za cenę 39 mln PLN. Zgodnie z umową, Spółka oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka są zobowiązane do realizacji programu inwestycyjnego mającego na celu rozwój ciepłownictwa w Ostrołęce. Do końca 2018 roku, na budowę nowego źródła ciepła oraz modernizację sieci ciepłej powinny zostać przeznaczony środki w kwocie nie niższej niż 320 mln PLN. W dniu 3 lipca 2012 roku ENERGA Elektrownie Ostrołęka zawarła umowę o realizację projektu inwestycyjnego „Zobowiązania inwestycyjne na rzecz ENERGA OPEC sp. z o.o. – Budowa źródła ciepła dla miasta Ostrołęki”. Zakończenie budowy nowego źródła ciepła o mocy 174 MWt w wodzie grzewczej planowane jest na I kwartał 2014 roku. Zgodnie z założeniami, wartość przedmiotu umowy wyniesie 160 mln PLN. W celu uzyskania dalszych informacji zobacz „– Program inwestycyjny – Podstawowe projekty inwestycyjne – Wytwarzanie”. Do dnia 30 września 2013 roku łączna wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez Energa Elektrownie Ostrołęka w ramach realizacji umowy wyniosła 68,6 mln PLN, natomiast wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez Energa OPEC wyniosła 29,9 mln PLN. Ponadto Spółka i ENERGA Elektrownie Ostrołęka zobowiązały się, że do zakończenia okresu inwestycyjnego bez zgody sprzedającego OPEC nie zaprzestaną dostarczania ciepła odbiorcom na obszarze miasta Ostrołęki.

Umowa sprzedaży akcji ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka

W dniu 31 maja 2011 roku ENERGA zawarła ze Skarbem Państwa Rzeczypospolitej Polskiej umowę sprzedaży akcji, na podstawie której Spółka nabyła akcje ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka posiadane przez Skarb Państwa na dzień 30 kwietnia 2011 roku. W szczególności, na mocy umowy Spółka nabyła 87.811.853 akcje ENERGA-OPERATOR za cenę 6,47 PLN za każdą akcję, ustaloną na podstawie wartości księgowej, według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku, za łączną kwotę 568,1 mln PLN. Ponadto na mocy umowy, Spółka nabyła 977.347 akcji ENERGA Elektrownie Ostrołęka za cenę 17,88 PLN za każdą akcję, ustaloną na podstawie wartości księgowej, według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku, za łączną kwotę 17,5 mln PLN. Łączna cena za akcje obu spółek wyniosła 585,6 mln PLN. Ponadto na podstawie umowy w dniu 19 października 2011 roku Skarb Państwa przyjął ofertę nabycia przez Spółkę 13.238 akcji spółki ENERGA-OPERATOR za łączną cenę 85 649,86 PLN. Przeprowadzone transakcje były kontynuacją procesu konsolidacji oraz uproszczenia struktury Grupy. Transakcja dotyczyła pakietów mniejszościowych akcji w kluczowych spółkach Grupy, które Skarb Państwa posiadał m.in. w związku z realizacją procesu konwersji akcji zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 roku o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz.U. z 2007 roku, Nr 191, poz. 1367, ze zm.) oraz z Rozporządzeniem

Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 roku w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz.U. z 2008 roku, Nr 41, poz. 250, ze zm.).

Umowa sprzedaży udziałów w niektórych spółkach zależnych DONG Energy Wind Power A/S

W dniu 19 lutego 2013 roku ENERGA Hydro i PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. zawarły z DONG Energy Wind Power A/S przedwstępną umowę sprzedaży udziałów w kapitale zakładowym niektórych spółek zależnych DONG Energy Wind Power A/S. Na podstawie umowy, ENERGA Hydro zobowiązała się do nabycia: (i) 100% udziałów w spółce DONG Energy Karcino sp. z o.o. (działającej następnie pod firmą EPW Karcino sp. z o.o. , która z dniem 31 października 2013 roku została połączona ze spółką przejmującą ENERGA Hydro); (ii) 100% udziałów w spółce DONG Energy Tuszyny sp. z o.o. (obecnie: EPW 1 sp. z o.o.); (iii) 100% udziałów w spółce DONG Energy Pancierzyn sp. z o.o. (obecnie: EPW 3 sp. z o.o.); (iv) 100% udziałów w spółce DONG Energy Gąsiorowo sp. z o.o. (obecnie: EPW 2 sp. z o.o.); (v) 100% udziałów w spółce DONG Energy 3 sp. z o.o. (obecnie: EPW Parsówek sp. z o.o.); oraz (vi) 19% udziałów w spółce DONG Energy Olecko sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia Olecko sp. z o.o.). PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. zobowiązała się do nabycia pozostałych 81% udziałów w spółce DONG Energy Olecko sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia Olecko sp. z o.o.) oraz innych aktywów określonych w umowie, za cenę określoną w umowie, skorygowaną odpowiednio w oparciu o wartość zadłużenia netto i kapitału obrotowego netto. Umowa została zawarta pod warunkiem uzyskania zgody Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji. Przedmiotowa zgoda została udzielona w dniu 4 czerwca 2013 roku. Przyręczone umowy sprzedaży udziałów zostały zawarte w dniu 28 czerwca 2013 roku. Ostateczne rozliczenie transakcji nastąpiło w dniu 9 września 2013 roku.

Umowa nabycia przez ENERGA Hydro udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.)

W dniu 26 lutego 2013 roku ENERGA Hydro i PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. zawarły z Iberdrola Renovables Energia, S.A.U. przedwstępną umowę sprzedaży udziałów w kapitale zakładowym spółki Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.), w której 75% udziałów posiadała spółka Iberdrola Renovables Energia S.A.U., a pozostałe 25% Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju. Na podstawie umowy ENERGA Hydro zobowiązała się do nabycia 67,3% udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.) należących do Iberdrola Renovables Energia S.A.U. (PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. zobowiązała się do nabycia pozostałych 32,7% udziałów). Umowa została zawarta pod warunkiem uzyskania zgody Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji. Przedmiotowa zgoda została udzielona w dniu 4 czerwca 2013 roku. W dniu 21 czerwca 2013 roku ENERGA Hydro i PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. zawarły z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju przedwstępną umowę sprzedaży pozostałych 25% udziałów w kapitale zakładowym spółki Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.) w proporcji identycznej z przyjętą w umowie zawartej z Iberdrola Renovables Energia S.A.U. Zgodnie z powyższymi umowami, udziały zostały nabyte za ceny określone w umowach, skorygowane odpowiednio w oparciu o wartość zadłużenia netto i kapitału obrotowego netto. Przyręczone umowy sprzedaży udziałów zostały zawarte w dniu 31 lipca 2013 roku. Na dzień Prospektu rozliczenie transakcji planowane jest w IV kwartale 2013 roku.

Umowy finansowe

Wprowadzenie

Na dzień Prospektu korzystamy z następujących zewnętrznych źródeł finansowania: (i) kredytów i pożyczek udzielonych głównie przez instytucje finansowe, (ii) emisji obligacji, oraz, w mniejszym stopniu, (iii) leasingu finansowego.

Co do zasady, zawierane przez nas umowy finansowania posiadają postanowienia typowe dla umów tego rodzaju, w tym między innymi: (i) klauzule dotyczące zmiany przedmiotu prowadzonej działalności (zabraniające Spółce i niektórym spółkom z naszej Grupy zmiany ogólnego charakteru i zakresu działalności w stosunku do stanu na dzień zawarcia danej umowy); (ii) klauzule równorzędności zobowiązań (*pari passu*) (zawierające zobowiązanie Spółki i niektórych spółek z naszej Grupy do zapewnienia równego traktowania zobowiązań wynikających z określonych umów finansowania i innych istniejących lub przyszłych niezabezpieczonych zobowiązań wobec wierzycieli, z zastrzeżeniem zobowiązań uprzywilejowanych zgodnie z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa); (iii) zakazy ustanawiania zabezpieczeń (*negative pledge*) (zabraniające Spółce i niektórym spółkom z naszej Grupy zobowiązywania się do ustanowienia i ustanawiania oraz udzielania innym członkom Grupy zgody na ustanowienie jakichkolwiek obciążeń na istniejących lub przyszłych aktywach, z wyłączeniem obciążeń dozwolonych na podstawie danej umowy); oraz (iv) klauzule zmiany kontroli (stwierdzające, że możemy zostać zobowiązani do przedterminowej spłaty zadłużenia w przypadku istotnej zmiany struktury właścicielskiej, skutkującej zmianą kontroli nad daną spółką). Umowy kredytowe zawierają także pewne zobowiązania dotyczące utrzymania określonych poziomów parametrów finansowych, takich jak zadłużenie finansowe netto do EBITDA, stosunek kapitału własnego do sumy bilansowej oraz wskaźników opartych na przepływach pieniężnych.

Szczegółowe informacje na temat naszego zadłużenia finansowego zostały zamieszczone w rozdziale „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Zadłużenie”.

Finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR

W latach 2009-2013 zawarliśmy umowy kredytowe z Nordyckim Bankiem Inwestycyjnym, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju oraz Europejskim Bankiem Inwestycyjnym z przeznaczeniem na sfinansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR związanego z rozbudową i modernizacją sieci dystrybucyjnej o łącznej wartości 3.850,0 mln PLN. Do dnia 30 września 2013 roku łączna kwota finansowania uruchomiona na podstawie tych umów wyniosła 2.050,0 mln PLN.

Umowa kredytowa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym z dnia 16 grudnia 2009 roku

W dniu 16 grudnia 2009 roku Spółka oraz ENERGA-OPERATOR jako kredytobiorcy zawarli z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym umowę o udzielenie kredytu w wysokości 1.050,0 mln PLN („Kredyt EBI 2009”). Kredyt jest oprocentowany w zależności od warunków wypłaty transzy, według stałej lub zmiennej stopy procentowej, przy czym zmienna stopa procentowa dla transzy w walucie PLN stanowi sumę stopy WIBOR i marży banku i ma zostać spłacony do dnia 15 grudnia 2025 roku, w ratach kwartalnych, przy czym okres karencji w zakresie pierwszej transzy 630,0 mln PLN trwał do dnia 17 grudnia 2012 roku, a w zakresie drugiej transzy 420,0 mln PLN trwa do dnia 16 grudnia 2013 roku. Umowa zawiera postanowienie zastrzegające równorzędność zobowiązań finansowych wynikających z umowy z innymi zobowiązaniami Spółki. Ponadto umowa nakłada na Spółkę ograniczenia, m.in. w zakresie: (i) zmiany przedmiotu prowadzonej działalności, (ii) zbywania określonych aktywów, (iii) zaciągania zobowiązań, a także (iv) ustanawiania zabezpieczeń. Powyższe ograniczenia mają zastosowanie również do określonych spółek z Grupy. Ponadto umowa zawiera postanowienie, zgodnie z którym Spółka zobowiązuje się do utrzymywania na określonym poziomie wskaźników finansowych, takich jak: zadłużenie netto do EBITDA oraz EBITDA do wartości odsetek netto. W przypadku naruszenia warunków umowy, Europejski Bank Inwestycyjny może zażądać natychmiastowej spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi opłatami. Na dzień 30 września 2013 roku wszystkie środki dostępne na podstawie umowy zostały wykorzystane, a łączne zadłużenie wynikające z tej umowy wynosiło 998,6 mln PLN.

Umowa kredytowa z Nordyckim Bankiem Inwestycyjnym

W dniu 30 kwietnia 2010 roku Spółka oraz ENERGA-OPERATOR jako kredytobiorcy zawarli z Nordyckim Bankiem Inwestycyjnym umowę o udzielenie kredytu w wysokości 200,0 mln PLN („Kredyt NIB 2010”). Kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stopy WIBOR i marży banku i ma zostać spłacony do dnia 15 czerwca 2022 roku w ratach kwartalnych, przy czym okres karencji trwał do dnia 17 czerwca 2013 roku. Umowa zawiera postanowienia zastrzegające równorzędność zobowiązań wynikających z umowy z innymi zobowiązaniami finansowymi Spółki oraz wybranych spółek z Grupy, jak również wprowadzające ograniczenia w zakresie ustanawiania obciążeń aktywów Spółki oraz wybranych spółek z Grupy. W przypadku zmiany kontroli nad Spółką lub ENERGA-OPERATOR bądź naruszenia umów określających inne zobowiązania finansowe Spółki oraz wybranych spółek z Grupy (*cross default*), Nordycki Bank Inwestycyjny może wypowiedzieć kredyt i zażądać jego natychmiastowej spłaty. Ponadto umowa nakłada na Spółkę ograniczenia, m.in. w zakresie: (i) podziału zysku, (ii) zawierania umów o zarządzanie, (iii) zbywania określonych aktywów, (iv) zaciągania zobowiązań, oraz (v) udzielania gwarancji. Powyższe ograniczenia mają zastosowanie również do wybranych spółek z Grupy. Umowa zawiera zobowiązanie Spółki do utrzymania w całym okresie obowiązywania umowy na odpowiednim poziomie wskaźników zadłużenia finansowego netto do EBITDA oraz współczynnika pokrycia odsetek. W przypadku naruszenia warunków umowy Nordycki Bank Inwestycyjny może zażądać natychmiastowej spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi opłatami. Na dzień 30 września 2013 roku wszystkie środki dostępne na podstawie umowy zostały wykorzystane, a łączne zadłużenie wynikające z tej umowy wynosiło 189,2 mln PLN.

Umowa kredytowa z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju z dnia 29 kwietnia 2010 roku

W dniu 29 kwietnia 2010 roku Spółka jako kredytobiorca oraz ENERGA-OPERATOR zawarli z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju umowę o udzielenie kredytu w wysokości 800,0 mln PLN („Kredyt EBOiR 2010”). Kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stopy WIBOR i marży banku i ma zostać spłacony do dnia 18 grudnia 2021 roku, w ratach kwartalnych, przy czym okres karencji trwał do dnia 18 marca 2013 roku. Umowa zawiera postanowienie zastrzegające równorzędność zobowiązań finansowych wynikających z umowy z innymi zobowiązaniami Spółki oraz ograniczenia w zmianie kontroli nad Spółką. Ponadto umowa nakłada na Spółkę ograniczenia, m.in. w zakresie: (i) zawierania umów o zarządzanie, (ii) zmiany przedmiotu prowadzonej działalności, (iii) zbywania określonych aktywów, a także (iv) zaciągania zobowiązań. Powyższe ograniczenia mają zastosowanie również do określonych spółek z Grupy. Dodatkowo, umowa zawiera zobowiązanie Spółki do utrzymania w całym okresie obowiązywania umowy na odpowiednim poziomie wskaźników zadłużenia finansowego netto do EBITDA, kapitału własnego do sumy bilansowej oraz wskaźników opartych na przepływach pieniężnych. W przypadku naruszenia warunków umowy Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju może zażądać natychmiastowej spłaty kredytu wraz z odsetkami i innymi opłatami. Na dzień 30 września 2013 roku wszystkie środki dostępne na podstawie umowy zostały wykorzystane, a łączne zadłużenie wynikające z tej umowy wynosiło 712,5 mln PLN.

Umowa kredytowa z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju z dnia 26 czerwca 2013 roku

W dniu 26 czerwca 2013 roku Spółka oraz ENERGA-OPERATOR jako kredytobiorcy zawarli z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju umowę o udzielenie niezabezpieczonego kredytu w wysokości 800,0 mln PLN („Kredyt EBOiR 2013”), w ramach której EBOiR udostępni 400,0 mln PLN, a pozostałą kwotę 400,0 mln PLN udostępnią dwa banki komercyjne: Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. oraz

ING Bank Śląski S.A. Kredyt jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej stanowiącej sumę stopy WIBOR i marży banku, kredytobiorcy mają jednak możliwość wyboru stałej stopy procentowej w przypadkach i na zasadach określonych w umowie. Kredyt powinien zostać uruchomiony w transzach o wartości nie mniejszej niż 50,0 mln PLN każda. Okres dostępności kredytu upływa 29 lutego 2016 roku, przy czym w przypadku, gdyby do dnia 20 grudnia 2013 roku nie zostały uruchomione żadne środki, ich dostępność może zostać zawieszona lub anulowana. Spłata kredytu powinna nastąpić w 36 kwartalnych ratach w okresie od 18 marca 2016 roku do 18 grudnia 2024 roku. Kredyt przeznaczony jest na finansowanie: (i) przyłączy odnawialnych źródeł energii, (ii) budowy oraz naprawy linii wysokiego napięcia oraz stacji wysokiego oraz średniego napięcia, (iii) wzmacniania sieci przesyłowej, (iv) modernizacji systemu pomiarowego oraz (v) przyłączy nowych klientów w ramach programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR. Umowa zawiera postanowienia zastrzegające równorzędność zobowiązań finansowych wynikających z umowy z innymi zobowiązaniami Spółki. Ponadto umowa nakłada na Spółkę ograniczenia, m.in. w zakresie: (i) zmiany przedmiotu prowadzonej działalności; (ii) zbywania określonych aktywów; (iii) zaciągania zobowiązań, (iv) ustanawiania zabezpieczeń (v) udzielania gwarancji, (vi) podziału zysku, (vii) dokonywania transakcji na instrumentach pochodnych oraz (viii) łączenia się i podziału spółek. Dodatkowo, umowa zawiera zobowiązanie Spółki do utrzymania w całym okresie obowiązywania umowy na odpowiednim poziomie wskaźników zadłużenia finansowego netto do EBITDA, przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej do płatności odsetkowych oraz kapitałów własnych do całkowitych skonsolidowanych aktywów. W przypadku, między innymi, (i) niedopełnienia określonych obowiązków wynikających z umowy, (ii) zmiany kontroli nad ENERGA-OPERATOR, (iii) zaprzestania realizacji programu inwestycyjnego, o którym mowa powyżej, bądź (iv) naruszenia umów określających inne zobowiązania finansowe Spółki oraz wybranych spółek z Grupy (*cross default*), Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju może zażądać natychmiastowej spłaty całości lub części kredytu wraz z odsetkami i innymi opłatami. Bank może również zażądać przedterminowej spłaty całości lub części kredytu między innymi w przypadku, gdy w wyniku rozporządzenia aktywami spółki ich wartość zmniejszy się o więcej niż 25% lub zostanie dokonana wcześniejsza spłata określonego w umowie zadłużenia. Umowa podlega prawu angielskiemu. Na dzień 30 września 2013 roku Spółka nie wykorzystwała żadnych środków udostępnionych w ramach Kredytu EBOiR 2013.

Umowa kredytowa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym z dnia 10 lipca 2013 roku

W dniu 10 lipca 2013 roku Spółka oraz ENERGA-OPERATOR jako kredytobiorcy zawarły z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym umowę o udzielenie niezabezpieczonego kredytu w wysokości 1.000,0 mln PLN („Kredyt EBI 2013”). W przypadkach określonych w umowie kredyt może zostać wykorzystany również w walucie EUR. Kredyt jest oprocentowany w zależności od warunków wypłaty transzy, zgodnie z wyborem kredytobiorcy, według stałej lub zmiennej stopy procentowej, przy czym zmienna stopa procentowa stanowi sumę stopy WIBOR – dla transzy denominowanej w PLN, bądź EURIBOR – dla transzy denominowanej w EUR oraz marży banku. Dana transza kredytu ma zostać spłacona w okresie od czterech do piętnastu lat od daty uruchomienia środków, które powinno nastąpić do dnia 10 maja 2015 roku. Kredyt powinien zostać uruchomiony w nie więcej niż dziesięciu transzach o wartości nie mniejszej niż 100,0 mln PLN każda. Zgodnie z umową środki uzyskane w ramach kredytu mają zostać przeznaczone na finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR, który ma na celu rozbudowę i modernizację sieci dystrybucyjnej w Polsce centralnej oraz północnej. Umowa zawiera postanowienia zastrzegające równorzędność zobowiązań finansowych wynikających z umowy z innymi zobowiązaniami Spółki oraz klauzulę implementującą do niej samej ograniczenia z innych umów o finansowanie, jeśli nie są one zawarte w umowie z EBI. Ponadto umowa nakłada na Spółkę ograniczenia, m.in. w zakresie: (i) zmiany przedmiotu prowadzonej działalności; (ii) zbywania określonych aktywów; (iii) zaciągania zobowiązań, a także (iv) ustanawiania zabezpieczeń. W przypadku naruszenia warunków umowy Europejski Bank Inwestycyjny może zażądać natychmiastowej spłaty całości lub części kredytu wraz z odsetkami i innymi opłatami. Bank może również zażądać przedterminowej spłaty całości lub części kredytu między innymi w przypadku, gdy: (i) koszty programu inwestycyjnego obniżą się do tego stopnia, że kwota udzielonego kredytu będzie przekraczać połowę kosztów programu, (ii) zostanie dokonana wcześniejsza spłata zadłużenia, (iii) nastąpi zmiana podmiotu kontrolującego Spółkę lub zmiana podmiotu kontrolującego istotny podmiot zależny (według kryteriów określonych w umowie), (iv) Spółka bądź ENERGA-OPERATOR utracą którąkolwiek z posiadanych koncesji lub innego rodzaju pozwoleń na przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej (bądź uprawnienia te ulegną modyfikacji), bądź (v) wskazane ratingi nadawane przez agencje ratingowe zostaną obniżone do określonego poziomu. Powyższe ograniczenia we wskazanym zakresie będą miały zastosowanie również do określonych spółek z Grupy. Umowa podlega prawu Anglii i Walii. Na dzień 30 września 2013 roku Spółka nie wykorzystwała żadnych środków udostępnionych w ramach Kredytu EBI 2013.

Emisje obligacji

Program Obligacji Krajowych

W dniu 21 września 2012 roku Spółka zawarła z Bank Polska Kasa Opieki S.A. („Pekao”) jako agentem, agentem ds. płatności, dealerem i depozytariuszem oraz BRE Bank S.A. („BRE Bank”) jako subagentem, subagentem ds. płatności, dealerem oraz subdepozytariuszem umowę emisyjną ustanawiającą pięcioletni program emisji obligacji krajowych o łącznej wartości nominalnej 4.000,0 mln PLN („Program Obligacji Krajowych”). Środki pozyskane z tytułu emisji obligacji mogą być przeznaczone na działalność statutową Spółki. Program przewiduje wielokrotne emisje obligacji dokonywane na zasadach określonych w umowie oraz w odpowiedniej propozycji nabycia obligacji i odpowiednich warunkach emisji mających zastosowanie dla danej serii obligacji. Wyemitowane obligacje mogą być notowane w alternatywnym systemie obrotu lub na rynku regulowanym. Na podstawie umowy, Spółka powierzyła Pekao oraz BRE Bank organizację programu emisji, z tym zastrzeżeniem, że Spółka nie będzie zobowiązana do dokonywania emisji kolejnych serii obligacji z udziałem bądź za

pośrednictwem powyższych banków. Pekao i BRE Bank, ani odpowiednio żaden inny podmiot świadczący usługi w ramach umowy, nie będzie zobowiązany do nabywania obligacji od Spółki. Ponadto umowa zawiera m.in. zobowiązanie emitenta do zapewnienia równorzędności zobowiązań finansowych wynikających z emisji obligacji z innymi zobowiązaniami Spółki. W przypadku niewykonywania przez Spółkę któregokolwiek z zobowiązań zawartych w umowie, druga strona będzie uprawniona do zawieszenia na czas oznaczony świadczenia swoich usług lub wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym.

Pierwsza emisja obligacji serii A w ramach Programu Obligacji Krajowych w wysokości 1.000,0 mln PLN została dokonana w dniu 19 października 2012 roku, z terminem wykupu w dniu 18 października 2019 roku. Obligacje oferowane były w ramach oferty prywatnej i nie są zabezpieczone. Oprocentowanie obligacji jest zmienne, ustalone w okresach kwartalnych, oparte na stawce WIBOR 3M powiększoną o marżę w wysokości 1,50%. W dniu 19 listopada 2012 roku obligacje serii A zostały wprowadzone do obrotu na jednym z rynków Catalyst – Platformie Alternatywny System Obrotu (ASO), która jest prowadzona przez BondSpot S.A. Warunki emisji obligacji serii A przewidują m.in., że w przypadku zmiany kontroli nad Spółką skutkującej obniżeniem jej ratingu, Spółka będzie uprawniona do zwołania zgromadzenia obligatariuszy celem podjęcia uchwały o wyłączeniu możliwości wcześniejszego wykupu obligacji. Jeżeli taka uchwała nie zostanie podjęta, każdy z obligatariuszy będzie uprawniony do przedstawienia posiadanych obligacji do wcześniejszego wykupu. Ponadto warunki emisji obligacji serii A nakładają na Spółkę dodatkowe zobowiązania, w tym obowiązek utrzymywania wskaźnika dźwigni finansowej na określonym poziomie. W przypadku wystąpienia przypadku naruszenia określonego w warunkach emisji, każdy obligatariusz będzie uprawniony m.in. do żądania zwołania zgromadzenia obligatariuszy celem podjęcia uchwały o zastosowaniu środków ochrony praw obligatariuszy, w tym uchwały o natychmiastowym wykupie obligacji. Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość nominalna obligacji wyemitowanych w ramach Programu Obligacji Krajowych wynosiła 1.000,0 mln PLN, łączne zadłużenie z tego tytułu osiągnęło 1.000,0 mln PLN.

Program Obligacji EMTN

W dniu 15 listopada 2012 roku ustanowiony został program emisji euroobligacji średnioterminowych na kwotę nie wyższą niż 1.000,0 mln EUR („**Program Obligacji EMTN**”). W ramach Programu Obligacji EMTN, Energa Finance AB (publ) zarejestrowana pod prawem szwedzkim, będąca podmiotem zależnym Spółki może emitować euroobligacje o terminie wykupu od jednego roku do dziesięciu lat w oparciu o następujące umowy zawarte dnia 15 listopada 2012 roku: (i) umowę agencyjną (*agency agreement*) zawartą pomiędzy Energa Finance AB (publ) jako emitentem, Spółką jako poręczycielem oraz BNP Paribas Securities Services, oddział w Luksemburgu jako agentem ds. płatności i agentem transferowym, (ii) umowę dealerską (*dealer agreement*) zawartą pomiędzy Energa Finance AB jako emitentem, Spółką jako poręczycielem oraz BNP Paribas, HSBC Bank Plc i Merrill Lynch International jako organizatorami i dealerami, (iii) umowę poręczenia (*deed of guarantee*), na podstawie której Spółka zobowiązała się bezwarunkowo i nieodwołalnie poręczyć zobowiązania Energa Finance AB (publ) wynikające z euroobligacji do kwoty 1.250,0 mln EUR w terminie do dnia 31 grudnia 2024 roku; oraz (iv) umowę zobowiązującą do dokonywania płatności (*deed of covenant*), zgodnie z którą Energa Finance AB (publ) jako emitent oraz Spółka jako poręczyciel zobowiązały się do spełniania określonych świadczeń z obligacji bezpośrednio na rzecz ich posiadaczy. Powyższe umowy oraz obligacje emitowane w ramach Programu Obligacji EMTN poddane są prawu angielskiemu. Obligacje emitowane w ramach Programu Obligacji EMTN mogą być przedmiotem dopuszczenia do obrotu na rynku regulowanym w Luksemburgu na podstawie prospektu bazowego zatwierzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego w Luksemburgu (*Commission de Surveillance du Secteur Financier*) w dniu 15 listopada 2012 roku.

Pierwsza emisja euroobligacji w ramach Programu Obligacji EMTN w wysokości 500,0 mln EUR została dokonana w dniu 19 marca 2013 roku, z terminem wykupu w dniu 19 marca 2020 roku. Emisja obejmowała 5 tys. obligacji o wartości 100,0 tys. EUR każda. Oprocentowanie euroobligacji jest stałe i wynosi 3,250% p.a. Odsetki z tytułu euroobligacji płatne są w rocznych okresach odsetkowych. W dniu emisji euroobligacje zostały wprowadzone do obrotu na giełdzie w Luksemburgu. W związku z emisją euroobligacji Energa Finance AB (publ) jako emitent, Spółka jako gwarant oraz BNP Paribas, HSBC Bank Plc i Merrill Lynch International jako główni współzarządzający ofertą, w dniu 15 marca 2013 roku zawarli umowę subskrypcji (*subscription agreement*). Środki pozyskane przez Energa Finance AB (publ) z tytułu emisji euroobligacji w ramach Programu Obligacji EMTN zostały przekazane Spółce na podstawie umowy pożyczki z dnia 21 marca 2013 roku na kwotę 250 mln EUR oraz umowy pożyczki z dnia 25 marca 2013 roku na kwotę 249 mln EUR.

Koncesje

Nasza podstawowa działalność w obszarze wytwarzania, dystrybucji oraz sprzedaży energii elektrycznej i ciepła jest koncesjonowana przez Prezesa URE i podlega jego nadzorowi (zobacz „Otoczenie regulacyjne – Przepisy dotyczące sektora energetycznego – Koncesje”). W przypadkach przewidzianych przepisami prawa Prezes URE może, w zależności od okoliczności, cofnąć koncesję w drodze decyzji administracyjnej. Na dzień Prospektu posiadamy wszystkie koncesje wymagane przepisami prawa.

Koncesje, które posiadamy, zostały wydane na czas oznaczony. Przed wygaśnięciem danej koncesji w terminie określonym prawem złożymy wnioski o przedłużenie okresu ich obowiązywania lub o wydanie nowej koncesji. Pomimo, że przedłużenie okresu obowiązywania lub wydanie nowej koncesji nie następuje automatycznie, jesteśmy przekonani że będziemy w stanie terminowo przedłużyć wygasające koncesje lub zastąpić je nowymi.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat koncesji będących w naszym posiadaniu według stanu na dzień Prospektu.

Spółka	Rodzaj koncesji	Data wygaśnięcia
ENERGA-OPERATOR	dystrybucja energii elektrycznej	31 grudnia 2020 roku
ENERGA-OBRÓT	obróć energią elektryczną	30 czerwca 2017 roku
	wytwarzanie energii elektrycznej	16 sierpnia 2031 roku
	obróć paliwami gazowymi	31 grudnia 2030 roku
	obróć gazem z zagranicą	31 grudnia 2030 roku
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	wytwarzanie ciepła	31 grudnia 2025 roku
	wytwarzanie energii elektrycznej	31 grudnia 2025 roku
	obróć energią elektryczną	15 stycznia 2014 roku
ENERGA Kogeneracja	wytwarzanie energii elektrycznej	1 grudnia 2020 roku
	wytwarzanie ciepła	31 października 2018 roku
	przesył ciepła	31 października 2018 roku
ENERGA Invest	obróć paliwami gazowymi	10 września 2015 roku
	obróć gazem z zagranicą	10 września 2015 roku
	promesa koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej	5 marca 2018 roku
ENERGA Hydro	wytwarzanie energii elektrycznej	31 grudnia 2030 roku
ENERGA Oświetlenie	obróć energią elektryczną	31 grudnia 2025 roku
Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.)	wytwarzanie energii elektrycznej	31 grudnia 2025 roku
	promesa koncesji na wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucję oraz obróć ciepłem	15 maja 2017 roku
Ciepło Kaliszkie	obróć ciepłem	15 maja 2017 roku
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	wytwarzanie energii elektrycznej	31 grudnia 2025 roku
	przesył i dystrybucja ciepła	31 grudnia 2025 roku
	wytwarzanie ciepła	31 grudnia 2025 roku
ZEP-MOT	obróć paliwami ciekłymi	11 grudnia 2027 roku
ENERGA Ostrołęckie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej	przesył ciepła	15 października 2025 roku
	obróć ciepłem	15 października 2025 roku

Źródło: Spółka.

Ochrona środowiska

Podlegamy istotnym przepisom i regulacjom z zakresu ochrony środowiska, które mają wpływ na naszą działalność. Zobacz „Otoczenie regulacyjne” oraz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z polskim sektorem energetycznym – Podlegamy różnym regulacjom z zakresu ochrony środowiska, co może wiązać się z koniecznością ponoszenia znaczących kosztów związanych z dostosowaniem się do przepisów lub uzyskaniem nowych pozwoleń środowiskowych wynikających z zaostreżenia przepisów dotyczących ochrony środowiska oraz wdrażania najlepszych praktyk branżowych”.

Nasza działalność wywiera istotny wpływ na środowisko, w szczególności poprzez emisję zanieczyszczeń do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi oraz emisję hałasu z linii energetycznych i stacji, które to oddziaływanie jest regulowane przez przepisy o ochronie środowiska. W ostatnich latach znacząco wzrosła liczba przepisów dotyczących ochrony środowiska na rynku, na którym działamy, w tym przepisów dotyczących emisji CO₂ i ograniczeń dotyczących emisji zanieczyszczeń z dużych instalacji. Zgodność z przepisami i regulacjami dotyczącymi ochrony środowiska wymaga między innymi zlecenia realizacji badań środowiskowych dotyczących przyszłych projektów oraz uzyskania odpowiednich koncesji, pozwoleń i innych zgód niezbędnych do powstania i działania nowych projektów.

Nasza działalność prowadzona jest m.in. na obszarach chronionych przyrodniczo, w tym należących do sieci Natura 2000. Nowe inwestycje, remonty prowadzone na lokalizacji objętej ochroną przyrodniczą, mogące wpływać na przedmiot ochrony, dla którego ustanowiono dany obszar, mogą podlegać procedurze oceny wpływu danej inwestycji na obszary chronione.

Na dzień Prospektu posiadamy wszystkie wymagane prawem pozwolenia i uważamy, że nasza działalność prowadzona jest zgodnie z wszelkimi istotnymi mającymi zastosowanie przepisami regulującymi korzystanie ze środowiska.

Pozwolenia

Nasze elektrownie i elektrociepłownie wytwarzające energię elektryczną i ciepło w źródłach konwencjonalnych działają w oparciu o decyzje, których ważność wygasa w latach 2014-2026. W szczególności posiadają one pozwolenia zintegrowane obejmujące zazwyczaj rodzaj i parametry instalacji, warunki wprowadzania do środowiska substancji i energii, określenie dopuszczalnych rodzajów i ilości gazów i pyłów, zagadnienia z zakresu gospodarki wodnej (pobór wód, wprowadzanie i odprowadzanie ścieków) i gospodarowania odpadami, określenie dopuszczalnej wielkości poziomu hałasu, sposoby osiągania wysokiego poziomu ochrony środowiska, sposoby zapobiegania występowaniu i ograniczenia skutków awarii, wymogi informowania o wystąpieniu awarii i określające obowiązki w zakresie monitoringu: wody, ścieków i ochrony powietrza. Spółkom z Grupy zajmującym się wytwarzaniem energii elektrycznej wydawane są również odpowiednie pozwolenia sektorowe.

Nasze elektrownie wodne, w tym elektrownia szczytowo-pompowa, działają w oparciu o decyzje, których ważność wygasa w latach 2013-2032. W szczególności posiadają one pozwolenia wodnoprawne na piętrzenie wód, wprowadzanie ścieków do wód oraz pobór wody.

Spółki z Grupy działające w segmentach dystrybucji i sprzedaży posiadają wymagane prawem pozwolenia i zezwolenia niezbędne dla prowadzenia ich podstawowej działalności. W szczególności w zakresie działalności związanej z dystrybucją energii elektrycznej posiadamy pozwolenia wodnoprawne na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, w tym pozwolenia na odprowadzanie oczyszczonych wód opadowych i roztopowych (ścieków deszczowych) do ziemi, na wprowadzanie oczyszczonych ścieków bytowych do ziemi, a także pozwolenia na wytwarzanie odpadów, w tym na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne. Okres ważności pozwoleń i zezwoleń rozciąga się na lata 2013-2023.

Przed wygaśnięciem każdego z pozwoleń będziemy wnioskować o jego przedłużenie lub o wydanie nowej decyzji. Jesteśmy przekonani, że będziemy w stanie przedłużyć wygasające pozwolenia lub zastąpić je innymi.

Opłaty za korzystanie ze środowiska

Spośród spółek z Grupy najwyższe opłaty związane z przemysłowym korzystaniem ze środowiska ponoszą spółki działające w segmencie wytwarzania (energetyki konwencjonalnej). Łączna wartość opłat za korzystanie ze środowiska uiszczanych przez te podmioty (elektrownie węglowe i wodne) wyniosła odpowiednio, 13,2 mln PLN (w tym ENERGA Elektrownie Ostrołęka 12,0 mln PLN), 13,8 mln PLN (w tym ENERGA Elektrownie Ostrołęka 12,6 mln PLN), 12,9 mln PLN (w tym ENERGA Elektrownie Ostrołęka 11,6 mln PLN) w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. Największy udział w tych kosztach mają opłaty z tytułu emisji SO₂ (około 36%). W opłatach ponoszonych przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka, około 1,5 mln PLN rocznie, związane jest z poborem wody z rzeki Narew w celu odsprzedaży innej spółce spoza Grupy.

Łączna wartość opłat za korzystanie ze środowiska uiszczanych przez ENERGA-OPERATOR wyniosła, odpowiednio, 0,04 mln PLN, 0,06 mln PLN, 0,07 mln PLN w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. Największy udział we wskazanych opłatach mają opłaty z tytułu kosztów emisji do powietrza (około 70%).

Ponadto spółki z Grupy ponoszą koszty operacyjne, związane z unieszkodliwianiem odpadów przez podmioty zewnętrzne, dostawą wody i odbiorem ścieków przez przedsiębiorstwa kanalizacyjne oraz nakłady związane z rekultywacją terenów i oczyszczaniem gleby.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku nie byliśmy karani za przekroczenia standardów środowiskowych, z wyjątkiem administracyjnej kary pieniężnej w wysokości 10 tys. PLN wymierzonej wobec ENERGA Elektrownia Ostrołęka na podstawie decyzji Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska wydanej w dniu 16 sierpnia 2012 roku za prowadzenie działalności w zakresie zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów z naruszeniem warunków decyzji zezwalającej na odzysk lub unieszkodliwianie odpadów.

Emisje zanieczyszczeń

Nasze elektrownie zobowiązane są do przestrzegania przepisów prawa, które regulują poziom emisji gazowych, zwłaszcza CO₂, SO₂, NO_x, pyłów i innych substancji. Na dzień Prospektu wszystkie nasze elektrownie dotrzymują warunków pozwoleń i spełniają standardy emisyjne CO₂, SO₂, NO_x, pyłów i innych substancji.

Emisja CO₂

Nasze elektrownie uczestniczą w unijnym systemie handlu uprawnieniami do emisji CO₂ (*EU Emission Trading System, EU ETS*), działając na podstawie ważnych decyzji administracyjnych.

Zgodnie z przepisami wspólnotowymi, przepisy prawa polskiego przyznają nieodpłatne, zbywalne uprawnienia do emisji CO₂ (EUA) poszczególnym wytwórcom energii elektrycznej. Od roku 2013, co do zasady, uprawnienia emisyjne na produkcję energii elektrycznej są odpłatne. Polskie instalacje mogą jednak korzystać, zgodnie z Dyrektywą EU-ETS i decyzjami Komisji Europejskiej, z okresowych derogacji,

przynających część uprawnień bezpłatnie (do roku 2019). W zakresie produkcji ciepła instalacje mają możliwość uzyskania częściowych (malejących z czasem), bezpłatnych przydziałów, na zasadach jednakowych dla całej UE.

Poniższa tabela przedstawia poziom emisji CO₂ w Grupie we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(tys. ton)				
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	2.037,6	1.980,5	2.402,1	3.028,9	2.574,7
<i>Elektrociepłownia Ostrołęka A</i>	32,9	33,4	48,7	172,6	167,5
<i>Elektrownia Ostrołęka B</i>	2.004,7	1.947,1	2.353,3	2.856,3	2.407,3
ENERGA Kogeneracja*	71,5	68,8	87,3	84,5	79,4
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	5,2	5,6	8,3	7,4	7,9
Łączna emisja CO₂ związana z wytwarzaniem energii elektrycznej	2.114,2	2054,9	2.497,6	3.120,8	2.662,0
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	145,4	121,7	181,7	157,8	309,0
ENERGA Kogeneracja*	148,2	138,1	210,0	206,8	239,4
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	39,1	37,0	53,0	51,5	59,5
Łączna emisja CO₂ związana z wytwarzaniem ciepła	332,8	296,8	444,8	416,1	607,9
Łączna emisja CO₂ w Grupie	2.447,0	2.351,6	2.942,4	3.537,0	3.269,9

* Dane dotyczące ENERGA Kogeneracja dotyczą wyłącznie instalacji objętych unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji CO₂ i nie obejmują emisji pochodzących z Ciepłowni Wyszogród oraz Elektrociepłowni Winnica.

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia ilości nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ przyznanych dla naszych instalacji w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku. Jesteśmy uprawnieni do otrzymania nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ w latach 2013-2019. Na dzień Prospektu, w ramach KPRU na rok 2013 opublikowano przydziały bezpłatnych uprawnień do emisji CO₂. Warunkiem ich otrzymania jest wykonanie zadań inwestycyjnych, ujętych w Krajowym Planie Inwestycyjnym oraz wykorzystanie nakładów na ich realizację do rozliczenia przyznanych uprawnień. Na dzień Prospektu dokument ten jest przedmiotem notyfikacji jako pomoc publiczna w Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Konkurencji. Po wydaniu decyzji Komisji Europejskiej, Rada Ministrów przyjmie w drodze rozporządzenia wykaz instalacji wytwarzających energię elektryczną objętych systemem EU ETS w okresie rozliczeniowym 2013-2020 wraz z przyznaną tym instalacjom liczbą uprawnień do emisji.

	Rok zakończony 31 grudnia		
	2012	2011	2010
	(tys. ton)		
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	2.712,0	2.712,0	2.712,0
<i>Elektrociepłownia Ostrołęka A</i>	421,4	421,4	421,4
<i>Elektrownia Ostrołęka B</i>	2.290,6	2.290,6	2.290,6
ENERGA Kogeneracja	298,1	298,1	298,1
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz	70,2	70,2	70,2
Razem nieodpłatne uprawnienia do emisji CO₂ w Grupie	3.080,4	3.080,4	3.080,4

Źródło: Spółka.

W celu uzyskania dodatkowych informacji na temat uprawnień do emisji CO₂ zobacz „Otoczenie regulacyjne” oraz „Przegląd sytuacji operacyjnej i finansowej – Kluczowe czynniki i istotne tendencje rynkowe wpływające na wyniki naszej działalności – Uprawnienia do emisji CO₂”.

Na dzień Prospektu nasze elektrownie dotrzymują warunków pozwoleń i spełniają standardy emisyjne CO₂.

Emisja SO₂, NO_x i innych zanieczyszczeń

Niezależnie od ograniczeń dotyczących emisji CO₂, jesteśmy zobowiązani do przestrzegania przepisów prawa dotyczących emisji innych gazów, w tym NO_x, SO₂, a także pyłów i innych substancji. Na dzień Prospektu dysponujemy wszystkimi istotnymi zezwoleniami dotyczącymi emisji zanieczyszczeń innych niż CO₂ i stosujemy się do głównych wymogów określonych w Dyrektywie LCP.

Poniższa tabela przedstawia poziom emisji NO_x w Grupie we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(tony)				
ENERGA Elektrownie Ostrołęka.....	4.226,8	4.313,8	5.258,7	5.650,3	4.892,1
<i>Elektrociepłownia Ostrołęka A.....</i>	<i>353,6</i>	<i>308,3</i>	<i>452,0</i>	<i>598,3</i>	<i>870,2</i>
<i>Elektrownia Ostrołęka B.....</i>	<i>3.873,2</i>	<i>4.005,5</i>	<i>4.806,7</i>	<i>5.052,0</i>	<i>4.021,9</i>
ENERGA Kogeneracja.....	393,5	430,0	603,3	565,6	596,6
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz.....	66,9	67,9	98,6	91,2	141,2
Łączna emisja NO_x.....	4.687,2	4.811,7	5.960,6	6.307,1	5.629,9

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia poziom emisji SO₂ w Grupie we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(tony)				
ENERGA Elektrownie Ostrołęka.....	7.207,8	6.871,3	8.277,8	10.091,1	9.773,1
<i>Elektrociepłownia Ostrołęka A.....</i>	<i>1.484,1</i>	<i>1.425,7</i>	<i>2.039,9</i>	<i>3.210,9</i>	<i>3.300,2</i>
<i>Elektrownia Ostrołęka B.....</i>	<i>5.723,7</i>	<i>5.445,6</i>	<i>6.237,9</i>	<i>6.880,2</i>	<i>6.472,9</i>
ENERGA Kogeneracja.....	777,2	809,0	1.146,0	1.245,1	1.242,7
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz.....	184,3	193,6	265,9	296,1	289,8
Łączna emisja SO₂.....	8.169,3	7.873,9	9.689,7	11.632,3	11.305,6

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia poziom emisji pyłów w Grupie we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września		Rok zakończony 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
	(tony)				
ENERGA Elektrownie Ostrołęka.....	327,3	323,9	426,8	471,6	388,4
<i>Elektrociepłownia Ostrołęka A.....</i>	<i>171,9</i>	<i>161,5</i>	<i>244,2</i>	<i>265,5</i>	<i>207,7</i>
<i>Elektrownia Ostrołęka B.....</i>	<i>155,4</i>	<i>162,4</i>	<i>182,6</i>	<i>206,1</i>	<i>180,7</i>
ENERGA Kogeneracja.....	71,3	82,6	121,1	116,0	116,8
ENERGA Elektrociepłownia Kalisz.....	26,3	31,5	41,9	40,8	324,7
Łączna emisja pyłów.....	424,9	444,0	589,8	628,4	829,9

Źródło: Spółka.

W przypadku emisji do powietrza i wymagań Dyrektywy LCP, spółki z Grupy korzystają z (i) derogacji naturalnych (20 tys. godzin w okresie od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2015 roku) przyznanych Elektrociepłowni Ostrołęka A (dla trzech kotłów OP-100) oraz Elektrociepłowni Kalisz (dla dwóch kotłów SR-10 K1 i SR-10 K2), a także z (ii) derogacji traktatowych przyznanych Elektrowni Ostrołęka B

w zakresie SO₂ (dla dwóch kotłów OP650 – do końca 2015 roku i jednego kotła OP650 w latach 2016-2017 w zakresie NO_x) oraz Elektrociepłowni Kalisz w zakresie pyłu (trzy kotły WR-25 i jeden kocioł OSR-32 do 31 grudnia 2017 roku) oraz Elektrociepłowni Elbląg w zakresie SO₂ (dla trzech kotłów OP 130 i jednego kotła WP 120 do 31 grudnia 2015).

W związku z nową Dyrektywą IED, która w istotny sposób zaostrza standardy emisyjne ze źródeł energetycznych oraz wzmacnia funkcje instytucji BAT (najlepszych dostępnych technik), wstępnie, w ramach derogacji zgłosiliśmy instalacje do Przejściowego Planu Krajowego (Elektrownia Ostrołęka B w zakresie SO₂ i pyłu i ENERGA Kogeneracja w zakresie SO₂, NO_x i pyłu).

Analizujemy ryzyka i ocenimy zagrożenia związane zarówno z wdrażaniem nowych standardów Dyrektywy IED (planowane są inwestycje dostosowujące źródła do niższych emisji, w szczególności NO_x), jak i trzecim okresem systemu handlu uprawnieniami do emisji. Dodatkowo dostosowujemy nasze programy inwestycyjne do zmieniających się uwarunkowań i celów gospodarki niskoemisyjnej. Konieczność dotrzymania nowych standardów emisyjnych dla źródeł aktualnie istniejących może spowodować, iż po dniu 1 stycznia 2016 roku, bez dodatkowych inwestycji i przeprowadzenia modernizacji, będą one eksploatowane w sposób ograniczony. W związku z powyższym podejmujemy działania zmierzające do ograniczenia emisji zanieczyszczeń, które pozwolą na dalszą eksploatację instalacji z dotrzymaniem zaostrzonych wymagań ochrony środowiska.

Na dzień Prospektu nasze elektrownie dotrzymują warunków pozwoleń i spełniają standardy emisyjne SO₂, NO_x, pyłów i innych substancji.

Prace badawczo-rozwojowe

Nasza działalność w zakresie badań i rozwoju koncentruje się na projektach charakteryzujących się najniższą emisyjnością dwutlenku węgla oraz projektach dotyczących efektywnej dystrybucji i zużycia energii.

W zakresie prowadzonych projektów badawczo-rozwojowych, Grupa współpracuje między innymi z Instytutem Energetyki w Gdańsku, Gdańskim Parkiem Naukowo-Technologicznym, Pomorskim Parkiem Naukowo-Technologicznym, Uniwersytetem Gdańskim, Politechniką Gdańską, Instytutem Maszyn Przepływowych PAN oraz Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim.

ENERGA-OPERATOR wdraża największy w Polsce projekt inteligentnego opomiarowania, który ma znaczenie strategiczne dla Grupy. W ramach pilotażowego projektu, na dzień Prospektu, zainstalowano 27 tysięcy zdalnie odczytywanych liczników u odbiorców przemysłowych oraz 225 tysięcy u odbiorców komunalnych. Koszt jednego inteligentnego licznika komunalnego (którego stawka amortyzacyjna wynosi 12,5% rocznie) wraz z infrastrukturą wyniósł około 70 EUR w 2012 roku. Dzięki rozwojowi sieci dystrybucyjnej planujemy istotne zredukowanie wskaźnika SAIDI zgodnie z międzynarodowymi standardami.

W ramach konsorcjum, w którego skład wchodzi m.in. Politechnika Gdańska, Instytut Maszyn Przepływowych PAN oraz Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, realizujemy, finansowany przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w Warszawie, projekt badawczy, w ramach którego planujemy zbudowanie pilotażowego układu kogeneracyjnego z silnikiem spalinowym oraz instalacji do oczyszczania syngazu. Istotnym elementem projektu jest również opracowanie koncepcji i warunków współpracy odnawialnych źródeł energii z siecią dystrybucyjną.

Na dzień Prospektu jesteśmy także zaangażowani w realizację inicjatyw badawczo-rozwojowych, które obejmują: (i) realizowany w konsorcjum projekt badania i rozwoju nowoczesnych technologii, którego celem jest stworzenie inteligentnego systemu zarządzania budynkiem/mieszkaniami umożliwiające aktywne zarządzanie popytem, (ii) realizowany w konsorcjum projekt SmartToruń, którego celem jest demonstracja korzyści i popularyzacja rozwiązań z zakresu technologii inteligentnych sieci oraz urządzeń współpracujących tworzących sieć Smart Grid, (iii) realizowany w porozumieniu z URE i PSE projekt mający na celu badanie reakcji klientów na wprowadzenie nowych produktów i usług opartych na AMI oraz dynamiczne programy cenowe; efektem projektu ma być określenie otwartości na nowe produkty oraz możliwość zmiany zachowania klientów w konsumowaniu energii elektrycznej, oraz (iv) realizowany projekt badawczo-rozwojowy w zakresie pojazdów elektrycznych, którego celem jest stworzenie punktów ładowania oraz odbioru energii elektrycznej z pojazdów elektrycznych, tym samym stworzenia warunków do rozwoju rynku EV w Polsce oraz stworzenia systemu magazynowania energii w oparciu o mobilne magazyny energii – EV.

Wynikiem prowadzonej przez Grupę ENERGA działalności badawczo-rozwojowej będą innowacje technologiczne, produktowe, organizacyjne i procesowe, wdrażane i komercjalizowane przez spółki Grupy, szczególnie przez powołaną do tego celu spółkę ENERGA Innowacje. Wypracowane rozwiązania, zwłaszcza w obszarze dystrybucji i obrotu energią elektryczną, wejdą na stałe w ofertę produktową spółek obrotowych i dystrybucyjnej z Grupy. ENERGA-OPERATOR posiada zarejestrowane 2 patenty dotyczące sposobu wymiany łańcucha izolatorów.

Własność intelektualna

Posiadamy prawo ochronne do znaku towarowego ENERGA (znak podstawowy) oraz znaków pochodnych (np. ENERGA-OBRÓT, ENERGA-OPERATOR, ENERGA Obsługa i Sprzedaż). Znaki te są zarejestrowane w Polskim Urzędzie Patentowym oraz Urzędzie do spraw Harmonizacji Rynku Wewnętrzny (OHIM) i w konsekwencji korzystają z ochrony prawnej na terytorium Polski oraz UE. Spółka udziela na podstawie licencji prawa do użytkowania znaków towarowych spółkom z Grupy.

Na dzień Prospektu nie jesteśmy w jakimkolwiek istotnym stopniu uzależnieni od patentów, umów przemysłowych, jak również nowych procesów technologicznych.

Domeny internetowe

Na dzień Prospektu zarejestrowaliśmy około 1.150 domen internetowych, wśród których najistotniejsze to: energia.pl, grupaenergia.pl, energia-operator.pl, energiaobrot.pl, smarteco.pl, in.pl oraz ze.slupsk.pl.

Technologie informatyczne

Korzystamy z wielu technologii informatycznych wspomagających funkcjonowanie kluczowych obszarów naszej działalności. Wykorzystanie systemów informatycznych jest na bieżąco monitorowane, a także konfrontowane z przedsiębiorstwami sektora użyteczności publicznej. Takie podejście pozwala nam sprawnie reagować na rzeczywiste potrzeby biznesowe i uwarunkowania konkurencyjne sektora, a także standaryzować rozwiązania w ramach Grupy.

Prawa do wykorzystywania technologii informatycznych przysługują nam na podstawie udzielonych licencji na korzystanie z oprogramowania specjalistycznego stosowanego w sektorze energetycznym takiego jak: (i) systemy automatyki blokowej i układów pomocniczych: Ovation (DCS) firmy EMERSO, (ii) systemy zarządzania ruchem: SCADA firm Mikronika i Elkomtech, (iii) systemy zarządzania majątkiem sieciowym: SID firmy Apator Rector, (iv) systemy zarządzania pomiarami (odczyty zdalne) oraz SmartGrid: AMI firmy ATM Software, CONVERGE firmy Landis & Gyr, (v) systemy zarządzania na rynku energii, CMS, SURE, WIRE firmy Sygnity, (vi) systemy billingowe: SAP IS-U, Selen firmy EITE, AUMS firmy Asseco, (vii) systemy CRM: Microsoft Dynamics, oraz (viii) systemy klasy Enterprise: SAP ERP, IFS ERP, FileNet firmy IBM, Oracle Hyperion, SAP Business Warehouse.

Nasza strategia informatyzacji zakłada budowę otwartych i elastycznych rozwiązań, które w miarę potrzeb mogą być zastępowane rozwiązaniami bardziej nowoczesnymi technologicznie. W naszej ocenie, z zastrzeżeniem kwestii technicznych i kosztów z tym związanych, zarówno stosowane przez nas standardowe systemy operacyjne, jak i oprogramowanie specjalistyczne mają charakter zastępowalny i mogą zostać zastąpione dostępnymi na rynku systemami lub oprogramowaniem pochodzącym od innych dostawców, a oferującym co najmniej podobną funkcjonalność. Działania takie wymagałyby opracowania odpowiedniej strategii migracji systemów istniejących na nowe platformy, z wykorzystaniem dostępnych w organizacji rozwiązań integracji aplikacji i danych.

Architektura infrastruktury informatycznej

Będąc jedną z największych grup energetycznych w Polsce, dysponujemy złożoną infrastrukturą informatyczną, która obejmuje około 8,5 tys. stacji roboczych i 500 serwerów. Wykorzystujemy w dużej mierze technologię wirtualizacji serwerów, co pozwala na znaczne obniżenie kosztów ich utrzymania oraz przyspiesza proces wdrażania nowych systemów, minimalizując straty wynikające z ewentualnych awarii sprzętowych. Nasza sieć WAN to rozległa sieć telekomunikacyjna, która obejmuje szeroki obszar w Polsce północnej. Nasze spółki z Grupy i departamenty biznesowe korzystają z sieci WAN w celu przekazywania danych pomiędzy pracownikami, klientami, odbiorcami i dostawcami z różnych lokalizacji geograficznych. Sieć WAN została zmodernizowana i rozbudowana. Zmodernizowana sieć WAN umożliwia centralizację aplikacji, które wspierają nasze procesy biznesowe. Chcąc ograniczyć wydatki na tradycyjną telefonię stacjonarną, dokonujemy migracji na systemy VoIP oraz rozwiązania konwergentne (transmisja wielu typów mediów poprzez jeden typ łącza). Nasza sieć WAN oferuje wysoki poziom bezpieczeństwa przetwarzanych danych biznesowych, transakcji i komunikacji pomiędzy różnymi rodzajami działalności. Na potrzeby sterowania i nadzoru nad siecią dystrybucyjną, inteligentnego opomiarowania oraz budowy inteligentnej sieci (smart grid), ENERGIA-OPERATOR jako pierwszy OSD w kraju uruchamia niezależną teleinformatyczną sieć technologiczną TAN.

Architektura aplikacji

Wykorzystywane przez nas aplikacje zaspokajają kluczowe potrzeby procesów organizacji oraz przepływu danych w szeroko rozproszonym otoczeniu. Podstawowe aplikacje stosowane przez nas obejmują: (i) systemy wspierające operacje (m.in. Apator Rector SID, SCADA firmy Elkomtech i Mikronika, CONVERGE firmy Landis & Gyr, AMI firmy ATM Software, WIRE/UR, SURE, CMS firmy Sygnity, SMPP firmy ABB), (ii) systemy wsparcia biznesu (m.in. system zarządzania przedsiębiorstwem pożytku publicznego – Asseco Utility Management System, system fakturowania SELEN Billing firmy EITE, system fakturowania SAP-ISU Billing), (iii) systemy ERP (m.in. SAP, IFS, System Obiegu Dokumentów oparty na IBM FileNet, System Wspomagania Zarządzania Strategicznego Oracle Hyperion, Hurtownia danych Oracle i narzędzia analityczne SAP Business Objects). Rozpoczęliśmy także wdrożenie systemu obsługi sprzedaży, który ma na celu sukcesywne zastępowanie systemów z obszaru obsługi klienta.

Ubezpieczenia

Utrzymujemy ochronę ubezpieczeniową naszych spółek i ich działalności od zasadniczo wszelkich ryzyk i z sumami ubezpieczenia na poziomie typowym dla spółek z sektora energetycznego działających w Polsce.

W Grupie nie obowiązuje obecnie jedna wspólna polityka odnośnie do ubezpieczeń. W Grupie funkcjonuje natomiast Program Ubezpieczeniowy, jednolity pod względem katalogu produktów ubezpieczeniowych z wystandaryzowanym zakresem ochrony dla ryzyk nim

objętych, zawierający zapisy indywidualne, rozszerzające zakres ochrony, wynegocjowane dla specyficznych potrzeb branży sektora elektroenergetycznego. Spółki wchodzące w skład Grupy samodzielnie decydują o przedmiocie i zakresie zawieranych przez siebie umów ubezpieczenia dostępnych w ramach Programu, a zastosowane w tych umowach rozwiązania odzwierciedlają indywidualne potrzeby tych spółek. Spółki, dokonując wyboru, kierują się specyfiką ryzyka i bazują na swoich doświadczeniach w zakresie potrzeb ubezpieczeniowych, w szczególności związanych z historią szkodową. Program ten realizowany jest i obsługiwany przy pomocy firm brokerskich.

Spółki z Grupy zobowiązane do stosowania Ustawy prawo zamówień publicznych w przypadku zamówień sektorowych dokonują zamówień usług ubezpieczeniowych, stosując procedury tej Ustawy, a w przypadku braku konieczności stosowania Ustawy w oparciu o wewnętrzne regulaminy udzielania zamówień obowiązujące w tych spółkach.

Umowy ubezpieczenia zawierane są z wiodącymi firmami ubezpieczeniowymi takimi jak Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A., Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Warta S.A., Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji Allianz Polska S.A. czy Sopockie Towarzystwo Ubezpieczeń Ergo Hestia S.A., Generali TU S.A., AIG Europe Limited sp. z o.o. Oddział w Polsce, ACE European Group Limited sp. z o.o. Oddział w Polsce.

Co do zasady, nasze główne umowy ubezpieczeniowe dla najważniejszych ryzyk i o największych sumach ubezpieczenia zawierane są z towarzystwami ubezpieczeniowymi działającymi w formie konsorcjów ubezpieczeniowych, w skład których wchodzi dwóch lub więcej ubezpieczycieli. Kluczowe ubezpieczenia zabezpieczające główne ryzyka spółek Grupy zostały zawarte w ramach umów generalnych na okres trzyletni (1 lipca 2011 roku – 30 czerwca 2014 roku), z rocznymi okresami polisowymi.

Na dzień Prospektu posiadamy, w szczególności, następujące polisy ubezpieczeniowe: (i) odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzonej działalności, posiadanego i użytkowanego mienia z włączeniem odpowiedzialności cywilnej za produkt/wykonaną usługę, w tym również m.in. odpowiedzialność cywilna z tytułu niedostarczenia energii, przerw w dostarczaniu lub dostarczeniu energii o niewłaściwych parametrach czy też szkód wyrządzonych w wyniku emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gruntu substancji zanieczyszczających. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje także m.in. OC z tytułu posiadania, administrowania, utrzymywania tam, jazdów, zbiorników wodnych lub innych budowli hydrologicznych, (ii) odpowiedzialności cywilnoprawnej członków władz spółek Grupy, (iii) w odniesieniu do istotnych spółek zależnych z obszaru wytwarzania, obszaru odnawialnych źródeł energii i obszaru dystrybucji skutków szkód w mieniu powstałych wskutek ognia i innych zdarzeń losowych, (iv) ryzyka szkód elektrycznych w maszynach i urządzeniach elektrycznych (dotyczy istotnych spółek zależnych z obszaru dystrybucji, obszaru odnawialnych źródeł energii i obszaru wytwarzania), (v) ryzyk uszkodzenia maszyn i urządzeń (dotyczy istotnych spółek zależnych z segmentu wytwarzania, w tym obszaru odnawialnych źródeł energii).

Na dzień Prospektu polisami ubezpieczeniowymi o najwyższych sumach ubezpieczenia są: (i) umowy ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych w obszarze dystrybucji, wytwarzania i obszarze odnawialnych źródeł energii, (ii) umowy ubezpieczenia maszyn i urządzeń od uszkodzeń w obszarze wytwarzania i obszarze odnawialnych źródeł energii, (iii) umowa ubezpieczenia OC spółek Grupy z sumą gwarancyjną ogólną na poziomie 100 mln PLN na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe, (iv) umowy ubezpieczenia członków władz spółek Grupy z sumą gwarancyjną ogólną na poziomie 200 mln PLN na jeden i wszystkie wypadki ubezpieczeniowe.

Uważamy, że zakres naszej ochrony ubezpieczeniowej odpowiada praktyce stosowanej przez inne podmioty działające w branży energetycznej w Polsce.

Zatrudnienie

Na dzień Prospektu zatrudniamy łącznie blisko 10,2 tys. pracowników i tworzymy jedną z największych grup kapitałowych w Polsce pod względem liczby zatrudnionych. Poniższa tabela przedstawia liczbę pracowników Grupy w podziale na poszczególne segmenty operacyjne według stanu na wskazane dni.

Segment działalności	Na dzień 30 września		Na dzień 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
Dystrybucja energii elektrycznej	6.525	6.939	6.954	7.337	7.977
Wytwarzanie	1.578	1.662	1.661	1.683	1.887
Sprzedaż	1.455	1.472	1.425	1.467	1.588
Usługi	645	683	681	589	347
Pozostałe	238	345	288	350	382
Razem	10.441	11.101	11.009	11.426	12.181

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia strukturę wiekową pracowników Grupy według stanu na wskazany dzień.

	Na dzień 30 września 2013
Poniżej 20 lat.....	0
20-29 lat	851
30-39 lat	2.796
40-49 lat	3.273
50-59 lat	3.181
powyżej 60 lat	340
Razem	10.441

Źródło: Spółka.

Poniższa tabela przedstawia liczbę pracowników zatrudnionych w Grupie na stanowiskach robotniczych i nierobotniczych według stanu na wskazane dni.

	Na dzień 30 września		Na dzień 31 grudnia		
	2013	2012	2012	2011	2010
Pracownicy na stanowiskach robotniczych.....	3.886	4.350	4.302	4.694	5.458
Pracownicy na stanowiskach nierobotniczych	6.555	6.751	6.707	6.732	6.723
Razem	10.441	11.101	11.009	11.426	12.181

Źródło: Spółka.

W okresie od początku 2010 roku do dnia 30 września 2013 roku wzrost zatrudnienia nastąpił jedynie w segmencie usług i wynikał głównie z przesunięcia funkcji administracyjnych, finansowo-księgowych oraz kadrowo-płacowych do ENERGA CUW zaliczanej do tego segmentu.

Spadek łącznej liczby naszych pracowników w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku wynikał głównie z uruchomionych w Grupie programów i zasad indywidualnych odejść oraz innych działań restrukturyzacyjnych. Programy oraz zasady indywidualnych odejść zostały wprowadzone w związku z obowiązującą umową społeczną z dnia 19 lipca 2007 roku dotyczącą zabezpieczenia praw i interesów pracowniczych w procesie konsolidacji i restrukturyzacji Grupy („Umowa Społeczna”), na mocy której pracownicy otrzymali między innymi gwarancję zatrudnienia do dnia 31 lipca 2017 roku.

Zgodnie z Umową Społeczną, obowiązującą w większości spółek Grupy, rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron, za wypłatą odszkodowania, jest możliwe wyłącznie na zasadach określonych w programie dobrowolnych odejść, uzgodnionym pomiędzy pracodawcami Grupy a związkami zawodowymi, będącymi stronami Umowy Społecznej. Powyższe nie wyłącza, w przypadku braku takiego uzgodnienia, tworzenia możliwości dobrowolnych odejść pracownikom poprzez jednostronne określanie przez pracodawców zasad indywidualnych odejść pracowników lub na warunkach indywidualnie uzgadnianych z zainteresowanymi pracownikami. W Grupie skorzystano ze wszystkich wymienionych wyżej możliwości przeprowadzania dobrowolnych odejść pracowników. Tam gdzie było to możliwe, uzgadniano z organizacjami związkowymi programy dobrowolnych odejść, a w innych przypadkach wprowadzano zgodne z przepisami prawa zasady indywidualnych odejść pracowników lub zawierano indywidualne porozumienia. Wprowadzane zasady indywidualnych odejść nie są identyczne we wszystkich spółkach Grupy, a reguły obliczania świadczeń wypłacanych pracownikom w związku z rozwiązaniem stosunku pracy są uzależnione m.in. od wysokości średniego wynagrodzenia u danego pracodawcy Grupy. W większości przypadków świadczenia związane z rozwiązaniem umowy mogą być wypłacane w częściach (ratach). Na dzień Prospektu w 18 spółkach Grupy (w tym we wszystkich Istotnych Spółkach) obowiązują porozumienia lub regulaminy, na podstawie których wprowadzono dobrowolne odejścia pracowników albo tworzy się taką możliwość w trybie indywidualnych porozumień. W 10 z tych spółek pracownicy korzystają obecnie z możliwości zgłaszania woli odejścia za wypłatą określonych świadczeń.

Z możliwości rozwiązania stosunku pracy w oparciu o obowiązujące zasady indywidualnych odejść, programy dobrowolnych odejść oraz indywidualne porozumienia w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku skorzystało łącznie około 2.300 pracowników (w pierwszym roku około 640, a w kolejnych latach ponad 1.600 pracowników), a łączne koszty poniesione przez nas na ten cel wyniosły w tym okresie około 381 mln PLN. W wyniku realizacji w tym okresie zasad indywidualnych odejść, programów dobrowolnych odejść oraz indywidualnych porozumień, łącznie w latach 2010-2017 planujemy uzyskać oszczędności kosztowe nie mniejsze niż 1.200 mln PLN, przy założeniu rocznego wzrostu kosztów pracowniczych w wysokości 4,5%.

Treść stosunków pracy w Grupie regulują zarówno bezwzględnie obowiązujące przepisy prawa, w tym w szczególności Kodeks Pracy, jak i ponadzakładowy układ zbiorowy pracy, zakładowe układy zbiorowe pracy oraz Regulaminy Pracy. Ponadto na treść indywidualnych

stosunków pracy w Grupie, poza indywidualnymi umowami o pracę wpływają także umowy społeczne, w tym pakiety socjalne, które kształtują treść stosunku pracy danego pracownika zatrudnionego przez danego pracodawcę z Grupy. Z uwagi na specyfikę naszej działalności, w poszczególnych spółkach z Grupy obowiązują odmienne regulacje, które kształtują treść stosunków pracy w tych podmiotach.

System wynagrodzeń

Nasz system wynagrodzeń oraz przyznawania świadczeń socjalnych jest zdecentralizowany i zróżnicowany. Regulują go oprócz Kodeksu Pracy, Ponadzakładowy Układ Zbiorowy Pracy dla Pracowników Przemysłu Energetycznego z dnia 13 maja 1993 roku, zakładowe układy zbiorowe pracy, regulaminy wynagrodzenia oraz umowy społeczne zawarte z organizacjami związków zawodowych. Ponoszone przez nas koszty świadczeń pracowniczych wyniosły 697,9 mln PLN w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz, odpowiednio, 999,7 mln PLN, 1.097,0 mln PLN i 1.051,3 mln PLN w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010. Szersze informacje na temat kosztów świadczeń pracowniczych oraz świadczeń na rzecz pracowników zamieszczono w Notach 11.7 oraz 27 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wysokość rezerwy na świadczenia po okresie zatrudnienia wyniosła 458,9 mln PLN, na co składała się rezerwa długoterminowa w wysokości 443,8 mln PLN oraz rezerwa krótkoterminowa w wysokości 15,1 mln PLN. Na dzień 30 września 2013 roku wysokość rezerwy na świadczenia po okresie zatrudnienia wyniosła 410,0 mln PLN, na co składała się rezerwa długoterminowa w wysokości 394,5 mln PLN oraz rezerwa krótkoterminowa w wysokości 15,5 mln PLN.

Związki zawodowe i rady pracowników

Na dzień 30 września 2013 roku do związków zawodowych należało łącznie blisko 6,5 tysiąca naszych pracowników, a w Grupie działało 48 organizacji związkowych, w tym 17 organizacji zakładowych i 31 organizacji ponadzakładowych, działających w więcej niż jednym przedsiębiorstwie. Większość organizacji należy lub jest stowarzyszonych z następującymi trzema związkami zawodowymi i federacjami związków zawodowych, które mają prawo reprezentacji na poziomie krajowym: NSZZ Solidarność, Związek Zawodowy Inżynierów i Techników oraz Kolegium Związków Zawodowych. W szczególności w Istotnych Spółkach Zależnych działały związki zawodowe w liczbie: ENERGA-OPERATOR – 23 związki zawodowe, ENERGA-OBRÓT – 11 związków zawodowych, ENERGA Hydro – 11 związków zawodowych, ENERGA Elektrownie Ostrołęka – 3 związki zawodowe oraz ENERGA Kogeneracja – 3 związki zawodowe. Niektóre spośród wyżej wymienionych związków zawodowych są reprezentatywnymi organizacjami związkowymi w rozumieniu przepisów Kodeksu Pracy. Szacujemy, że do dnia Prospektu dane te nie uległy istotnym zmianom.

Ponadto w ENERGA Elektrownie Ostrołęka funkcjonuje, zgodnie z ustawą z dnia 7 kwietnia 2006 roku o informowaniu pracowników i przeprowadzaniu z nimi konsultacji (Dz.U. z 2006 roku, Nr 79, poz. 550, ze zm.), rada pracowników (rady wybierane są w przedsiębiorstwach zatrudniających 50 pracowników lub więcej). Radzie pracowników przysługuje prawo do informacji od pracodawcy o działalności i sytuacji ekonomicznej pracodawcy i przewidywanych w tym zakresie zmianach. Może ona również prowadzić konsultacje w zakresie warunków, struktury i przewidywanych zmian w zatrudnieniu oraz działań zmierzających do zachowania istniejącego stanu zatrudnienia oraz działań mogących skutkować istotnymi zmianami w organizacji pracy lub podstawach zatrudnienia.

Układy zbiorowe pracy i umowy społeczne

Istotne znaczenie ma dla nas polityka dialogu społecznego. Obejmuje ona między innymi regulacje zakładowych układów zbiorowych pracy oraz coroczne negocjacje porozumień zbiorowych dotyczących określenia podwyżki płac.

W każdej z Istotnych Spółek Zależnych obowiązują zapisy Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Przemysłu Energetycznego oraz zakładowe układy zbiorowe pracy. Na mocy tych regulacji pracownicy ENERGA-OBRÓT, ENERGA-OPERATOR, ENERGA Kogeneracja, ENERGA Elektrownie Ostrołęka oraz ENERGA Hydro, oprócz uprawnień wynikających z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa pracy mają prawo do dodatkowych świadczeń pieniężnych, takich jak między innymi dodatek za pracę w warunkach szkodliwych, dodatek za pełnienie domowego pogotowia energetycznego, ekwiwalent za deputat węglowy, dodatek za staż pracy, nagroda jubileuszowa oraz premia roczna.

W dniu 19 lipca 2007 roku pomiędzy związkami zawodowymi a Grupą została zawarta Umowa Społeczna, która weszła w życie w dniu 1 sierpnia 2007 roku. Postanowienia zawarte w Umowie Społecznej dotyczą w szczególności naszych zobowiązań wobec pracowników z tytułu gwarancji zatrudnienia na okres 120 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Umowa Społeczna zawiera również inne postanowienia dotyczące ochrony praw i interesów pracowników spółek z Grupy będących stronami umowy społecznej w związku z procesem konsolidacji i restrukturyzacji Grupy, w tym prawo wyboru jednego członka rady nadzorczej spółek z Grupy, z wyłączeniem Spółki oraz prawo wyboru jednego członka zarządu w określonych spółkach z Grupy.

Dodatkowo, w dniu 1 sierpnia 2007 roku, została zawarta odrębna umowa społeczna pomiędzy ENERGA Elektrownie Ostrołęka a organizacjami związkowymi dotycząca zabezpieczenia praw jej pracowników w procesie konsolidacji i prywatyzacji sektora elektroenergetycznego. Zgodnie z umową, pracodawca zobowiązał się przez okres 10 lat od dnia podpisania umowy zapewnić gwarancje

zatrudnienia i utrzymać na poszczególnych stanowiskach pracowników warunki pracy i płacy na poziomie nie mniej korzystnym od obowiązującego w dniu zawarcia umowy.

Odrębny pakiet socjalny został także zawarty z pracownikami ENERGA OPEC sp. z o.o. w dniu 27 listopada 2008 roku. Umowa ta obejmuje ochronę praw i interesów pracowników w związku z nabyciem udziałów w tej spółce przez Spółkę i ENERGA Elektrownie Ostrołęka i zapewnia, między innymi, gwarancję zatrudnienia przez okres sześciu lat.

Dialog społeczny, spory zbiorowe, strajki

Spory z organizacjami związkowymi mogą utrudnić nam prowadzenie bieżącej działalności, jak również spowodować przerwy w pracy naszych aktywów wytwórczych, zwiększenie m.in. kosztów wynagrodzeń, co w konsekwencji może mieć istotny niekorzystny wpływ na naszą działalność, wyniki, sytuację finansową lub perspektywy rozwoju.

Na dzień Prospektu około 62% wszystkich pracowników jest członkami 48 organizacji związkowych, zarówno zakładowych, jak i ponadzakładowych. Niektóre związki zawodowe, które działają w Spółce, są „reprezentatywnymi związkami zawodowymi” w rozumieniu Kodeksu Pracy. Pozycja związków zawodowych w sektorze energetycznym jest szczególnie silna w związku z liczbą osób zatrudnionych w sektorze energetycznym oraz to, że sektor energetycznym jest sektorem strategicznym dla gospodarki krajowej. Pomimo ciągłych starań zmierzających do tego, aby utrzymać dobre relacje z pracownikami i rozwiązywać wszelkie problemy na bieżąco, nie można wykluczyć, że dojdzie do sporu zbiorowego.

Na dzień Prospektu niektóre ze spółek Grupy, jako odrębni pracodawcy, są stroną sporów zbiorowych wszczętych przez związki zawodowe w dniu 23 stycznia 2013 roku, a dotyczących podwyżki płac i toczącego się w Grupie procesu restrukturyzacji. Żądania związków zawodowych dotyczą utrzymania bieżącego poziomu zatrudnienia oraz gwarancji kontynuacji zatrudnienia i zabezpieczenia interesów pracowników nabytych w procesie restrukturyzacji jak również ustalenia wysokości podwyżek płac na rok 2013. Spór został zgłoszony u 8 pracodawców Grupy, z czego 5 pracodawców zakończyło spór podpisaniem porozumień zbiorowych. Ponadto pracodawcy ENERGA-OPERATOR są stroną sporu zbiorowego wszczętego przez związki zawodowe w dniu 20 września 2013, w związku z przejściem pracowników 7 pracodawców ENERGA-OPERATOR do spółek celowych świadczących usługi związane z obsługą, eksploatacją, utrzymaniem i administrowaniem nieruchomościami nieenergetycznymi ENERGA-OPERATOR (zobacz „– Struktura organizacyjna – Dystrybucja energii elektrycznej – Działania restrukturyzacyjne”, powyżej). Spór dotyczy żądania przez związki zawodowe przyjęcia odpowiedzialności solidarnej z tytułu naruszeń Umowy Społecznej wobec pracowników objętych przejściem, w zakresie wykraczającym poza odpowiedzialność ciążącą na dotychczasowych pracodawcach w świetle przepisów Kodeksu Pracy oraz żądania przystąpienia spółek świadczących usługi Facility Management do Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Przemysłu Energetycznego i do Umowy Społecznej.

BHP

Zgodnie z postanowieniami Kodeksu Pracy i przepisów wykonawczych oraz aby ochronić życie i zdrowie pracowników, zapewniamy wstępne i okresowe szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, a także wymagamy przeprowadzenia obowiązkowych badań lekarskich przez naszych pracowników. Zatrudniamy także odpowiednio przeszkolony personel, któremu zapewniamy odpowiednie środki ochrony osobistej, w tym obuwie i odzież ochronną. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, posiadamy również własne służby BHP (a także Komisję Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w spółkach, gdzie wymaga tego prawo), pełniące funkcje doradcze i kontrolne w zakresie BHP. Funkcjonują również społeczni inspektorzy pracy. Naszym pracownikom przysługuje prawo odmowy wykonywania prac niebezpiecznych.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym doszło w spółkach Grupy do sześciu wypadków śmiertelnych przy pracy.

Udział pracowników w kapitale Spółki

W wyniku procesu komercjalizacji ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka zakończonego w 2008 roku, Skarb Państwa przyznał pracownikom ENERGA-OPERATOR i ENERGA Elektrownie Ostrołęka po 15% akcji tych spółek. W 2009 roku rozpoczęliśmy proces zamiany akcji ENERGA-OPERATOR i ENERGA Elektrownie Ostrołęka na akcje Spółki zgodnie z Ustawą o Zamianie Akcji Pracowniczych i Rozporządzeniem w Sprawie Zamiany. Proces ten zakończył się w dniu 13 sierpnia 2010 roku.

Do zamiany akcji uprawnionych było łącznie 15.098 osób, którym przysługiwało łącznie 726.841.669 akcji Spółki o wartości nominalnej 1 PLN każda (dotyczy stanu przed Scaleniem Akcji). Umowy zamiany akcji realizowane były od dnia 21 września 2009 roku. Według stanu na dzień 30 września 2013 roku na zamianę akcji ENERGA-OPERATOR i ENERGA Elektrownie Ostrołęka na akcje Spółki zdecydowały się 13.643 osoby, które objęły łącznie 668.408.326 akcji Spółki (dotyczy stanu przed Scaleniem Akcji). Pomimo formalnego zakończenia procesu konwersji nadal mogą pojawić się przypadki dokonywania zamiany akcji ze spadkobiercami osób uprawnionych, którzy złożyli przed dniem 13 sierpnia 2010 roku wnioski do sądu o stwierdzenie nabycia spadku.

Postępowania prawne i administracyjne

W ramach zwykłej działalności jesteśmy uczestnikami wielu postępowań sądowych, które mają w większości przypadków charakter typowy i powtarzalny i które, indywidualnie, nie mają istotnego znaczenia dla Grupy, jej sytuacji finansowej i działalności. Postępowania, które indywidualnie mogą lub mogły mieć wpływ na naszą sytuację finansową lub działalność w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień Prospektu, zostały opisane poniżej, a ich sumaryczna wartość wynosi około 250 mln PLN.

Na dzień 30 września 2013 roku byliśmy stroną 4.605 postępowań sądowych. Występowaliśmy jako powód w 2.944 sprawach, których łączna wartość przedmiotu sporu wynosiła około 92,9 mln PLN. Jako pozwany występowaliśmy w 1.678 sprawach, których łączna wartość przedmiotu sporu wynosiła około 480,5 mln PLN.

Typowe postępowania sądowe prowadzone z udziałem spółek z Grupy obejmują głównie postępowania dotyczące płatności za energię elektryczną lub inne produkty lub usługi. Ponadto przedmiotem istotnej części postępowań sądowych, których jesteśmy stroną, są roszczenia o wynagrodzenie z tytułu bezumownego korzystania z cudzych nieruchomości gruntowych, zajętych pod urządzenia elektroenergetyczne oraz roszczenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem. W wyniku zmian regulacyjnych, które stworzyły warunki do uporządkowania stanu prawnego w tym obszarze, w latach 2009-2012, właściciele oraz użytkownicy wieczyści nieruchomości, zabudowanych urządzeniami składającymi się na infrastrukturę elektroenergetyczną, wystąpili przeciwko ENERGA-OPERATOR z roszczeniami sądowymi o zapłatę wynagrodzeń z tytułu korzystania z tych nieruchomości bez tytułu prawnego, jak również o ustanowienie służebności przesyłu za wynagrodzeniem.

Na dzień 30 września 2013 roku łączna kwota roszczeń o posadowienie urządzeń elektroenergetycznych na cudzych nieruchomościach bez tytułu prawnego zasądzonych prawomocnym wyrokiem wyniosła 6,2 mln PLN w 1.050 sprawach, zaś wartość przedmiotu sporu 1.858 spraw sądowych w toku 215,2 mln PLN. Na podstawie dostępnych danych dotyczących wartości obecnie prowadzonych postępowań przyjmujemy, że wartość realnie przypadająca do wypłaty w wyniku rozstrzygnięcia powyższych sporów może sięgać 79,8 mln PLN, z zastrzeżeniem zmiany w przypadku wytoczenia przeciwko ENERGA-OPERATOR nowych postępowań dotyczących urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na innych gruntach bez tytułu prawnego.

W ramach prowadzonej działalności jesteśmy również stronami postępowań administracyjnych, w tym m.in., postępowań przed Prezesem UOKiK i postępowań przed Prezesem URE w sprawach z zakresu Prawa Energetycznego, w tym dotyczących realizowania obowiązków nałożonych na spółki z Grupy na podstawie Prawa Energetycznego, oraz wymierzania kar pieniężnych, jak również postępowań dotyczących uzyskania decyzji administracyjnych, w tym zgód i pozwoleń wymaganych podczas prowadzenia przez Grupę działalności.

Postępowania, które indywidualnie mogą lub mogły mieć wpływ na naszą sytuację finansową lub działalność w okresie 12 miesięcy poprzedzających dzień Prospektu, zostały opisane poniżej, a także w Sprawozdaniach Finansowych. Poza postępowaniami, o których mowa poniżej oraz w Sprawozdaniach Finansowych, przez okres ostatnich 12 miesięcy spółki z Grupy nie były stroną ani uczestnikiem żadnego istotnego postępowania administracyjnego, sądowego ani arbitrażowego, które ma lub mogło wywrzeć istotny wpływ na naszą sytuację finansową lub działalność.

Postępowania sądowe z powództwa PSE Operator przeciwko ENERGA-OPERATOR oraz z powództwa ENERGA-OPERATOR przeciwko PKN ORLEN

W lipcu 2003 roku PSE S.A. (wówczas PSE Operator S.A.) wniosła powództwo przeciwko ENERGA-OPERATOR (wówczas Zakład Energetyczny Płock S.A.) o zapłatę kwoty 62,5 mln PLN tytułem zapłaty za usługi przesyłowe. W odpowiedzi na pozew ENERGA-OPERATOR przypozwała do procesu spółkę PKN ORLEN S.A. („**PKN ORLEN**”). W dniu 30 czerwca 2004 roku ENERGA-OPERATOR skierowała przeciwko PKN ORLEN do Sądu Okręgowego w Warszawie pozew o zapłatę kwoty 46,2 mln PLN, tytułem opłaty systemowej.

W dniu 25 czerwca 2008 roku sąd oddalił powództwo ENERGA-OPERATOR przeciwko PKN ORLEN. W wyniku wniesienia przez ENERGA-OPERATOR apelacji, Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 10 września 2009 roku zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził na rzecz ENERGA-OPERATOR kwotę 46,2 mln PLN z ustawowymi odsetkami oraz zwrot kosztów procesu. PKN ORLEN uiszczył na rzecz ENERGA-OPERATOR zasądzoną kwotę. Od tego wyroku PKN ORLEN wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. W dniu 28 stycznia 2011 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2011 roku, Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Okręgowego oddalający powództwo ENERGA-OPERATOR i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. Na dzień Prospektu sprawa toczy się przed Sądem Okręgowym.

W związku z wezwaniem do zapłaty skierowanym przez PKN ORLEN do ENERGA-OPERATOR w dniu 25 sierpnia 2011 roku, ENERGA-OPERATOR zapłaciła PKN ORLEN kwotę 46,2 mln PLN z ustawowymi odsetkami. Wezwanie PKN ORLEN odnosiło się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2011 roku, na mocy którego uchylony został uprawomocniony i niepodlegający zaskarżeniu wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 10 września 2009 roku, w związku z czym zniknęła podstawa do dokonania zapłaty przez PKN ORLEN kwoty przyznanej wyrokiem Sądu Apelacyjnego i zapłaty kosztów, które zostały uznane za nienależne świadczenie aż do ostatecznego zamknięcia sprawy.

W sprawie z powództwa PSE Operator przeciwko ENERGA-OPERATOR w dniu 25 marca 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie zasądził od ENERGA-OPERATOR na rzecz PSE Operator kwotę 62,5 mln PLN wraz z należnymi odsetkami. ENERGA-OPERATOR wniosła od przedmiotowego wyroku apelację, która wyrokiem z dnia 19 marca 2009 roku została przez Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalona. Na skutek skargi kasacyjnej od tego wyroku wniesionej przez ENERGA-OPERATOR w dniu 30 lipca 2009 roku, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 26 marca 2010 roku uchylił zaskarżone orzeczenie Sądu Apelacyjnego i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. W dniu 21 września 2011 roku Sąd Apelacyjny po ponownym rozpatrzeniu sprawy z uwzględnieniem wytycznych Sądu Najwyższego zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 25 marca 2008 roku i oddalił w całości powództwo PSE Operator, zasądzając od PSE Operator na rzecz ENERGA-OPERATOR kwotę 123,0 mln PLN tytułem zwrotu świadczenia spełnionego przez ENERGA-OPERATOR na podstawie wyroku z dnia 25 marca 2008 roku. Wyrok został zaskarżony skargami kasacyjnymi przez obie strony. W dniu 11 stycznia 2013 roku Sąd Najwyższy: (i) oddalił skargę spółki ENERGA-OPERATOR, (ii) uwzględnił skargę PSE Operator i uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 21 września 2011 roku, przekazując temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Sąd Apelacyjny na zgodny wniosek stron zawiesił postępowanie w sprawie. Strony, biorąc pod uwagę dotychczasowy przebieg sporu i czas jego trwania oraz odległe perspektywy zakończenia, postanowiły podjąć negocjacje w zakresie ugodowego zakończenia procesu. W wyniku przystąpienia do negocjacji PSE S.A. wspólnie z ENERGA-OPERATOR wystąpiły do Sądu o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia negocjacji związanych z ewentualną ugodą. W dniu 2 sierpnia 2013 roku podpisane zostało „Porozumienie w sprawie warunków ugody z PSE S.A.”, zgodnie z którym w dniu 9 sierpnia 2013 roku ENERGA-OPERATOR zapłaciła na rzecz PSE kwotę 95,5 mln PLN (należność główna w wysokości 62,5 mln PLN oraz odsetki ustawowe w wysokości 33,0 mln PLN). W związku z zawartym porozumieniem ENERGA-OPERATOR i PSE wystąpiły do Sądu o podjęcie zawieszono postępowania. Postanowieniem z dnia 17 września 2013 roku Sąd orzekł o podjęciu zawieszono postępowania w sprawie. Do dnia Prospektu nie został wyznaczony termin rozprawy.

Postępowanie z powództwa Kronospan przeciwko ENERGA-OBROT o zwrot nienależnego świadczenia w kwocie 34,2 mln PLN

W pozwie wniesionym 25 czerwca 2009 roku Kronospan Szczecinek sp. z o.o. („Kronospan”) wniósł o zasądzenie od ENERGA-OBROT kwoty 34,2 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami tytułem zwrotu nienależnego świadczenia, kwestionując ważność czynności ENERGA-OBROT, dokonanych po 2007 roku, w oparciu o które wprowadzono zamiany cen i stawek opłat za energię elektryczną. Wyrokiem zaocznym z dnia 1 września 2009 roku, Sąd Okręgowy w Gdańsku zasądził od ENERGA-OBROT na rzecz Kronospanu kwotę 34,2 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami. ENERGA-OBROT wniosła sprzeciw od przedmiotowego wyroku. W dniu 19 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku wydał wyrok uchylający wyrok zaoczny z dnia 1 września 2009 roku i oddalił powództwo Kronospanu, zasądzając na rzecz ENERGA-OBROT koszty sądowe. W dniu 27 sierpnia 2012 roku Kronospan złożył apelację od przedmiotowego wyroku. W dniu 29 stycznia 2013 roku Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił apelację w sprawie z powództwa Kronospan. Kronospan złożył skargę kasacyjną od wyroku, która nie została rozpoznana do dnia Prospektu. ENERGA Obrót S.A. w dniu 1 lipca 2013 roku złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego w Warszawie.

Postępowanie z powództwa ERGO ENERGY sp. z o.o. przeciwko ENERGA-OBROT i powództwa wzajemnego ENERGA-OBROT przeciwko ERGO ENERGY sp. z o.o.

W dniu 12 listopada 2012 roku ERGO ENERGY sp. z o.o. („ERGO ENERGY”) wniosła pozew przeciwko ENERGA-OBROT, żądając m.in. zakazu rozpowszechniania przez ENERGA-OBROT informacji, jakoby ERGO ENERGY w sposób nierzetelny wykonywała swoje obowiązki wynikające z umowy sprzedaży energii elektrycznej do obiektu Galeria Mokotów w Warszawie oraz zasądzenia od ENERGA-OBROT 190.907,21 PLN tytułem odszkodowania za szkody wynikające z utraty przez ERGO ENERGY możliwości zawarcia kontraktu na sprzedaż energii elektrycznej z innymi podmiotami zajmującymi się dystrybucją i sprzedażą energii elektrycznej spowodowanej rozpowszechnianiem nieprawdziwych informacji co do rzetelności działań ERGO ENERGY w relacjach kontraktowych z ENERGA-OBROT. W odpowiedzi ENERGA-OBROT wniosła przeciwko ERGO ENERGY pozew wzajemny o zapłatę z tytułu sprzedaży energii elektrycznej do obiektu Galeria Mokotów w Warszawie. Z uwagi na brak zapłaty ceny sprzedaży, powyższa umowa została rozwiązana przez ENERGA-OBROT w trybie natychmiastowym. ENERGA-OBROT kwestionuje roszczenie ERGO ENERGY w całości i dochodzi w ramach powództwa wzajemnego pełnego roszczenia wynikającego z umowy, w wysokości 13,0 mln PLN. W dniu 28 stycznia 2013 ERGO ENERGY rozszerzyła powództwo o kwotę 1,5 mln PLN (do łącznej kwoty 1,7 mln PLN) tytułem odszkodowania za utracone korzyści. Postanowieniem z dnia 8 lutego 2013 Sąd Okręgowy w Gdańsku skierował strony do mediacji, ENERGA-OBROT nie wyraziła zgody na mediację. Na dzień 23 września 2013 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku wyznaczył termin pierwszego posiedzenia w sprawie. W dniu 18 września Sąd Okręgowy w Gdańsku odwołał rozprawę w związku z pismem ERGO ENERGY, w którego treści znajdował się wniosek o skierowanie sprawy do kolejnej mediacji. W dniu 23 września 2013 ENERGA OBRÓT odmówiła zgody na mediację.

Wniosek o zawiązanie Spółki do próby ugodowej

W 2012 roku Konrad Węglewski prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Czarny Tulipan Konrad Węglewski złożył wobec 15 spółek z Grupy wnioski o zawiązanie do próby ugodowej w sprawach o zapłatę w związku z roszczeniami dotyczącymi naruszenia majątkowych praw autorskich i praw zależnych. Wnioski zostały skierowane wobec następujących spółek: (i) ENERGA – wartość przedmiotu sporu 50 mln PLN, (ii) ENERGA-OPERATOR – wartość przedmiotu sporu 50 mln PLN, (iii) Zakład Budownictwa Energetycznego Koszalin sp. z o.o.

– wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (iv) Przedsiębiorstwo Budownictwa Energetycznego ENBUD Słupsk sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (v) Zakład Transportu Energetyki sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (vi) Zakład Transportu Energetyki ENTRANS sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (vii) Multiserwis sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (viii) Zakład Budownictwa Energetycznego Koszalin sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (ix) ZEP-MOT sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (x) ENERGA Operator Eksploatacji i Inwestycje Płock sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (xi) ENBUD sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (xii) Zakład Energetyczny Płock – Centrum Handlowe sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (xiii) Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, (xiv) Zakład Energetyczny Płock – Centrum Wykonawstwa Specjalistycznego sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN, oraz (xv) Kongres sp. z o.o. – wartość przedmiotu sporu 1 mln PLN.

Żadna z powyższych spółek nie uznała roszczenia i nie zawarła ugody. Do dnia sporządzania Prospektu nie wpłynął żaden pozew oparty na roszczeniach zgłoszonych w ramach zawezwań do próby ugodowej.

Postępowanie z wniosku Krupy Wind Invest sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przeciwko ENERGA-OBRÓT

Spór jest wynikiem częściowego wypowiedzenia przez ENERGA-OBRÓT umowy zakupu energii elektrycznej i praw majątkowych do świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej wyprodukowanej w OZE. Zgodnie z decyzją Sądu Okręgowego w Gdańsku ENERGA-OBRÓT realizuje całość pierwotnej umowy zakupu energii elektrycznej i praw majątkowych do czasu rozstrzygnięcia sporu, czy częściowe wypowiedzenie umowy przez ENERGA-OBRÓT jest wiążące. W przypadku wygranej ENERGA-OBRÓT zrealizuje zakup energii elektrycznej i praw majątkowych w mniejszym zakresie lub na korzystniejszych zasadach. Potencjalna różnica w wartości rozliczeń między stronami w okresie 15 lat to 42,9 mln PLN. ENERGA-OBRÓT wniosła w dniu 17 lipca 2013 roku zażalenie na decyzję Sądu i jednocześnie wnioskowała o ustanowienie zabezpieczenia w formie kaucji wpłaconej przez Krupy Wind Invest sp. z o.o. Krupy Wind Invest sp. z o.o. wniosła pozew przeciwko ENERGA-OBRÓT w wyznaczonym dwutygodniowym terminie. W dniu 30 września 2013 roku została złożona odpowiedź na pozew.

Postępowanie z wniosku Boryszewo Wind Invest sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie przeciwko ENERGA-OBRÓT

Spór jest wynikiem częściowego wypowiedzenia przez ENERGA-OBRÓT umowy zakupu energii elektrycznej i praw majątkowych do świadectw pochodzenia dla energii elektrycznej wyprodukowanej w OZE. Zgodnie z decyzją Sądu Okręgowego w Gdańsku ENERGA-OBRÓT realizuje całość pierwotnej umowy zakupu energii elektrycznej i praw majątkowych do czasu rozstrzygnięcia sporu, czy częściowe wypowiedzenie umowy przez ENERGA-OBRÓT jest wiążące. W przypadku wygranej ENERGA-OBRÓT zrealizuje zakup energii elektrycznej i praw majątkowych w mniejszym zakresie lub na korzystniejszych zasadach. Potencjalna różnica w wartości rozliczeń między stronami w okresie 15 lat to 104,8 mln PLN. ENERGA-OBRÓT wniosła w dniu 17 lipca 2013 roku zażalenie na decyzję Sądu i jednocześnie wnioskowała o ustanowienie zabezpieczenia w formie kaucji wpłaconej przez Boryszewo Wind Invest sp. z o.o. Boryszewo Wind Invest sp. z o.o. wniosła pozew przeciwko ENERGA-OBRÓT w wyznaczonym dwutygodniowym terminie. W dniu 9 października 2013 roku została złożona odpowiedź na pozew. W dniu 29 października 2013 roku Sąd Apelacyjny zmienił wcześniejsze postanowienie Sądu Okręgowego, uchylając je w całości, oddalając jednocześnie wniosek o udzielenie zabezpieczenia Boryszewo Wind Invest sp. z o.o.

Postępowania dotyczące zwrotu nadpłaconej akcyzy

W dniu 13 lutego 2009 roku ENERGA Elektrownie Ostrołęka złożyła do właściwego urzędu celnego korekty deklaracji dotyczących podatku akcyzowego wraz z wnioskiem o zwrot podatku akcyzowego zapłaconego w okresie od dnia 1 stycznia 2006 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku. Wniosek opiera się na zarzucie niezgodności polskich przepisów akcyzowych dotyczących opodatkowania energii elektrycznej, obowiązujących przed dniem 1 marca 2009 roku, z przepisami Unii Europejskiej, co potwierdził wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 12 lutego 2009 roku (C-475/07). W przedmiotowym wniosku ENERGA Elektrownie Ostrołęka wystąpiła o zwrot nadpłaty w podatku akcyzowym w kwocie około 166,9 mln PLN bez odsetek. W dniu 5 lutego 2010 roku została wydana decyzja odmawiająca stwierdzenia nadpłaty w podatku akcyzowym. W dniu 21 marca 2011 roku ENERGA Elektrownie Ostrołęka złożyła wniosek o stwierdzenie nieważności tej decyzji. Na dzień Prospektu postępowanie jest w toku.

Postępowanie dotyczące upadłości Fuhrländer AG (FAG) – roszczenie o karę umowną z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania przez FAG-Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.), której właścicielem jest obecnie ENERGA Hydro sp. z o.o.

Dnia 31 lipca 2013 roku ENERGA Hydro sp. z o.o. nabyła 67,3% udziałów spółki Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.) i tym samym stała się jej większościowym udziałowcem. Na skutek nienależytego wykonania umowy łączącej FAG i Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.), ta ostatnia ma roszczenie o zapłatę kary umownej w wysokości ponad 6.398.160 EUR. Wysokość tej kary wynika z wykonanych pomiarów krzywej mocy, której niesatysfakcjonujące wyniki w drugim pomiarze dały podstawę do roszczenia kary umownej.

Dnia 20 września 2012 roku ówczesny Zarząd FAG złożył wniosek o ogłoszenie upadłości. Dnia 26 września 2012 roku ustanowiono tymczasowego zarządcę masy upadłości, a dnia 11 grudnia 2012 roku zostało wszczęte postępowanie upadłościowe FAG przy zarządzie

własnym. Termin do zgłaszania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym ustalono na dzień 12 stycznia 2013 roku (zgodnie z uzyskaną opinią jest to termin instrukcyjny, który nie uniemożliwia zgłaszania wierzytelności w okresie późniejszym). W dniu 4 lutego 2013 roku wierzyciele FAG ustalili, że należy ustanowić zarządcę masy upadłości bez zarządu własnego FAG. W dniu 27 lutego 2013 roku syndyk masy upadłości złożył raport o majątku FAG, w którym stwierdzono, że dostępne aktywa nie wystarczały na pokrycie zobowiązań już wymagalnych i mających się stać wymagalnymi w przyszłości.

Syndyk masy upadłości FAG zakwestionował zasadność roszczeń oraz zgłoszenia wierzytelności przez EPW Energia sp. z o.o. (dalej jako EPW Energia) względem upadłego w okresie od 11 stycznia 2013 roku do 13 września 2013 roku. Ponadto w ocenie syndyka masy upadłości roszczenie o zapłatę kary umownej wygasło w dniu 31 sierpnia 2012 roku. Mając na uwadze zakwestionowanie zgłoszonych wierzytelności EPW Energia, rozważana jest możliwość wniesienia do właściwego sądu powództwa o ustalenie istnienia roszczenia EPW Energia o zapłatę kary umownej. Do dnia Prospektu powództwo nie zostało złożone.

Postępowanie z powództwa FORTA sp. z o.o.

W dniu 3 września 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło m.in. uchwałę nr 23 w sprawie obniżenia kapitału zakładowego Spółki („**Uchwała o Obniżeniu**”) oraz uchwałę nr 24 w sprawie określenia serii akcji Spółki i dokonania zmiany Statutu Spółki („**Uchwała o Uprzywilejowaniu**”). Na mocy Uchwały o Obniżeniu kapitał zakładowy Spółki został obniżony do kwoty 4.521.612.884,88 PLN, tj. o kwotę 447.192.483,12 PLN, w drodze zmniejszenia wartości nominalnej każdej Akcji. Na mocy Uchwały o Uprzywilejowaniu wprowadzono do Statutu uprzywilejowanie akcji serii BB co do głosu (zobacz „Kapitał zakładowy i Akcje – Kwestie ogólne – Kapitał zakładowy Spółki oraz rodzaj Akcji”, oraz „Kapitał zakładowy i Akcje – Kwestie ogólne – Zmiany kapitału zakładowego”). W dniu 16 października 2013 roku doręczony został Spółce pozew akcjonariusza FORTA sp. z o.o. (i) o uchylenie Uchwały o Obniżeniu, jako podjętej z naruszeniem dobrych obyczajów oraz godzącej w interesy Spółki oraz mającej na celu pokrzywdzenie akcjonariusza – spółki FORTA sp. z o.o. oraz (ii) o stwierdzenie nieważności Uchwały o Uprzywilejowaniu, alternatywnie uchylenie tej uchwały jako podjętej z naruszeniem dobrych obyczajów oraz godzącej w interesy Spółki oraz mającej na celu pokrzywdzenie akcjonariusza – spółki FORTA sp. z o.o. W odpowiedzi na pozew Spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości, wykazując brak jakichkolwiek podstaw do uchylenia zaskarżonych uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki lub stwierdzenia nieważności Uchwały o Uprzywilejowaniu. Do dnia Prospektu nie został wyznaczony termin rozprawy w tej sprawie.

Środki trwałe

Istotne środki trwałe Grupy obejmują przede wszystkim wykorzystywany przez nas majątek dystrybucyjny oraz aktywa wytwórcze, które zostały opisane w punktach „– Dystrybucja energii elektrycznej” oraz „– Segment wytwarzania”, powyżej. Do istotnych środków trwałych zaliczamy także niektóre posiadane przez nas nieruchomości.

Opis istotnych środków trwałych, które planujemy pozyskać, został zamieszczony w punkcie „– Program inwestycyjny” powyżej. Na dzień Prospektu nie zamierzamy pozyskiwać innych istotnych środków trwałych niż aktywa nabywane lub wybudowane w ramach realizacji programu inwestycyjnego opisanego w powyższym punkcie.

Poniższa tabela przedstawia wartość księgową aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty naszych zobowiązań lub zobowiązań warunkowych według stanu, wskazany dzień.

	30 września		31 grudnia	
	2013*	2012**	2011**	2010**
Grupa aktywów, na których dokonano zabezpieczenia	<i>(mln PLN)</i>			
Rzeczowe aktywa trwałe.....	50,9	78,4	92,8	117,8
Należności.....	-	0,3	3,8	20,7
Zapasy	2,4	25,3	32,0	42,7
Środki pieniężne	154,9	130,4	195,3	202,4
Razem wartość aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań	208,2	234,5	324,0	383,6

Źródło: * Spółka (niezbadane), ** Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe.

Nieruchomości

Na dzień Prospektu korzystamy z bardzo dużej liczby nieruchomości, które posiadamy w oparciu o przysługujące nam prawa rzeczowe do nieruchomości (przede wszystkim prawo własności i prawo użytkowania wieczystego) oraz ograniczone prawa rzeczowe, w szczególności służebności przesyłu lub zawarte umowy cywilnoprawne (głównie umowy najmu i dzierżawy).

Nasze trzy główne segmenty działalności (tj. dystrybucja energii elektrycznej, wytwarzanie i sprzedaż) korzystają z nieruchomości o łącznej powierzchni około 73 tys. ha, z czego istotne nieruchomości stanowią około 23,7% łącznej powierzchni nieruchomości, z których korzystamy.

Za istotne uznajemy część nieruchomości wykorzystywanych przez nas w działalności dystrybucyjnej oraz wytwórczej. Istotnymi nieruchomościami wykorzystywanymi w działalności dystrybucyjnej są nieruchomości zabudowane stacjami wysokiego napięcia, a istotnymi nieruchomościami wykorzystywanymi w działalności wytwórczej są nieruchomości, na których znajdują się istotne składniki majątkowe związane z tą działalnością, w tym w szczególności budynki elektrowni oraz aktywa wytwórcze.

W większości przypadków nieruchomości, z których korzystamy w toku naszej działalności, nie mają uregulowanego tytułu prawnego lub ich stan prawny jest niejasny (co oznacza, iż nie można ustalić właściciela nieruchomości lub postępowanie w przedmiocie tytułu prawnego do nieruchomości jest w toku), lub też korzystamy z nich bez tytułu prawnego. Według naszych szacunków, na dzień 30 września 2013 roku nieruchomości te stanowiły około 66,8% łącznej powierzchni wszystkich nieruchomości, z których korzystamy (zobacz „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z naszą działalnością – Spółki należące do Grupy korzystają z większości nieruchomości bez tytułu prawnego, mogą nie posiadać odpowiedniego tytułu prawnego do nieruchomości, a do części nieruchomości ich tytuł prawny może być podważany lub utracony”).

Niepewny lub nieuregulowany stan prawny wykorzystywanych przez nas nieruchomości jest związany ze sposobem pozyskiwania gruntów pod rozbudowę sieci energetycznych przed rozpoczęciem transformacji ustrojowej w Polsce w latach 90. XX wieku. W okresie po II wojnie światowej obiekty energetyczne, w tym w szczególności elementy sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych, były często wznoszone na cudzych nieruchomościach bez uzyskania odpowiedniego tytułu prawnego od właścicieli gruntów i bez zapłaty wynagrodzenia za korzystanie z cudzego gruntu. W szczególności, przedsiębiorstwa energetyczne miały prawo instalować swoje urządzenia na cudzych nieruchomościach na podstawie pozwoleń na budowę, przy czym wykazanie tytułu prawnego do gruntu nie było konieczne dla uzyskania pozwolenia na budowę. Na dzień Prospektu do najistotniejszych wykorzystywanych przez nas nieruchomości o niepewnym lub nieuregulowanym stanie prawnym należą nieruchomości, na których posadowione są główne punkty zasilania (GPZ): GPZ Włocławek Wschód, GPZ Drwęca, GPZ Żydowo, GPZ Bartogi oraz GPZ Łysomice.

Działania podejmowane przez nas w celu uregulowania stanu prawnego nieruchomości zabudowanych urządzeniami elektroenergetycznymi wykorzystywanych bez tytułu prawnego uwarunkowane są charakterystyką danej nieruchomości. W szczególności, nasze działania zależą od rodzaju urządzeń znajdujących się na danej nieruchomości, wysokości odszkodowania żądanego przez właściciela nieruchomości oraz podstawy prawnej takiego roszczenia. Co do zasady podejmujemy takie działania po wystąpieniu właściciela nieruchomości z odpowiednim roszczeniem, w niektórych przypadkach podejmujemy również działania z własnej inicjatywy. Jeżeli z analizy przeprowadzonej po otrzymaniu roszczenia wynika, że roszczenie jest zasadne, w tym także, że brak jest podstaw do zasiedzenia służebności, podejmujemy negocjacje z wnioskodawcą, których celem jest ugodowe rozwiązanie sporu. Dla potrzeb ugodowego rozwiązania sporu dokonujemy własnej wyceny wysokości wynagrodzenia z tytułu ustanowienia służebności przesyłu lub służebności gruntowej, wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości bądź innych form rozwiązania sporu. Jeżeli okoliczności sprawy tego wymagają, wysokość wynagrodzenia ustalamy na podstawie opinii uprawnionego rzeczoznawcy majątkowego dokonanej w formie operatu szacunkowego.

Jeżeli w toku negocjacji nie osiągniemy porozumienia co do uregulowania stanu prawnego nieruchomości zabudowanych urządzeniami elektroenergetycznymi, a wnioskodawca skieruje sprawę na drogę postępowania sądowego, jesteśmy stroną postępowania sądowego w zakresie niezbędnym do zakończenia sprawy. Na dzień 30 września 2013 roku prawomocnym wyrokiem zakończonych zostało 1.050 postępowań sądowych w sprawie roszczeń o posadowienie urządzeń elektroenergetycznych bez tytułu prawnego na nieruchomościach niebędących własnością Spółki lub spółek z Grupy, a pozostałych 1.858 postępowań sądowych w tej samej sprawie było w toku. Łączna kwota zasądzona do dnia 30 września 2013 roku w tych postępowaniach wyniosła 6,2 mln PLN, a wartość przedmiotu sporu w postępowaniach sądowych w toku wyniosła 215,2 mln PLN.

Część z należących do nas nieruchomości, które nie są wykorzystywane na cele związane z prowadzoną działalnością operacyjną, jest przez nas zbywana w ramach realizacji polityki zbywania nieruchomości pozbawionych gospodarczego znaczenia dla spółek z Grupy.

Segment dystrybucji

Segment dystrybucji wykorzystuje nieruchomości o łącznej powierzchni wynoszącej około 56 tys. ha, co obejmuje również nieruchomości, w stosunku do których nie posiadamy prawa do dysponowania gruntem na podstawie służebności przesyłu (dotyczy to głównie nieruchomości znajdujących się pod liniami elektroenergetycznymi napowietrznymi i kablowymi). Łączna powierzchnia nieruchomości, co do której spółki z Grupy działające w segmencie dystrybucji posiadają prawo do dysponowania gruntem, wynosi około 7,2 tys. ha.

Łączna powierzchnia nieruchomości, które uznajemy za istotne w ramach segmentu dystrybucji, wynosi około 254 ha. Władamy nimi głównie na podstawie prawa własności i użytkowania wieczystego.

Na dzień Prospektu nieruchomości wykorzystywane w segmencie dystrybucji nie są obciążone hipotekami.

Wytwarzanie

Segment wytwarzania korzysta z nieruchomości o łącznej powierzchni wynoszącej około 17,0 tys. ha, z czego około 17,0 ha uznajmy za nieistotne i przeznaczone do zbycia. Jesteśmy właścicielem nieruchomości o łącznej powierzchni około 0,2 tys. ha, przysługuje nam prawo użytkowania wieczystego do około 0,5 tys. ha nieruchomości. Ponadto około 16,3 tys. ha nieruchomości jest przez nas posiadane w oparciu o inne tytuły, w tym w szczególności stanowi przedmiot dzierżawy. Wysoki udział gruntów dzierżawionych wynika z umów dzierżawy terenów, na których znajdują się niedawno przez nas nabyte farmy wiatrowe (około 15,8 tys. ha) (zobacz „– Istotne umowy – Umowy nabycia udziałów i akcji” powyżej).

Działalność wytwórcza w elektrowniach konwencjonalnych i elektrociepłowniach prowadzona jest w zasadniczej części na nieruchomościach będących we własności lub użytkowaniu wieczystym spółek z Grupy. Infrastruktura związana z naszymi elektrowniami wodnymi w przeważającej części znajduje się na nieruchomościach stanowiących własność Skarbu Państwa będących w trwałych zarządach jednostek organizacyjnych, realizujących zadania gospodarowania wodami, i wykorzystywanych przez spółki z Grupy na podstawie umów użytkowania lub dzierżawy zawartych zarówno na czas oznaczony, jak i nieoznaczony. W pozostałej części, w zakresie nieruchomości związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, spółki z Grupy posiadają prawo własności lub użytkowania wieczystego.

Nieruchomości i infrastruktura wchodzące w skład Elektrowni Wodnej we Włocławku użytkowane są przez ENERGA Hydro na podstawie umowy dzierżawy z dnia 4 lipca 2013 roku zawartej ze Skarbem Państwa – Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Warszawie jako wydzierżawiającym. Umowa dotyczy nieruchomości przeznaczonych na działalność związaną z energetyką wodną o łącznej powierzchni 37.754 m² i zawarta została na okres do 2032 roku. Zgodnie z umową wydzierżawiający ma prawo do wcześniejszego wypowiedzenia umowy w sytuacji, gdy nieruchomość stanie się potrzebna dla wydzierżawiającego na cele związane z jego statutową działalnością lub w razie stwierdzenia, że dzierżawca narusza postanowienia umowy. Ponadto ENERGA Hydro zawarła ze Skarbem Państwa – Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Warszawie umowę użytkowania z dnia 4 lipca 2013 roku. Umowa dotyczy gruntu pokrytego wodami, przeznaczonego na cele przedsięwzięcia związanego z energetyką wodną, o łącznej powierzchni 1.721 m² i zawarta została na okres do 2032 roku. Przesłanki wypowiedzenia umowy zostały określone analogicznie jak w umowie dzierżawy opisanej powyżej.

Z drugiej co do wielkości Elektrowni Szczytowo-Pompowej w Żydowie ENERGA Hydro korzysta na mocy umowy użytkowania z dnia 29 listopada 2007 roku zawartej z Marszałkiem Województwa Zachodniopomorskiego, w imieniu którego działał Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie, jako właścicielem. Umowa dotyczy gruntu pokrytego wodami, przeznaczonego na cele przedsięwzięcia związanego z produkcją energii elektrycznej, o łącznej powierzchni 398 m² i zawarta została na czas nieoznaczony z możliwością wypowiedzenia w przypadku ustania przyczyn użytkowania bądź utraty, cofnięcia lub wygaśnięcia pozwolenia wodnoprawnego albo jego ograniczenia, a także w razie stwierdzenia, że dzierżawca narusza postanowienia umowy.

Na dzień Prospektu na nieruchomości wykorzystywanej w segmencie wytwarzania, na której znajduje się Elektrownia Ostrołęka B ustanowiono hipotekę do kwoty 63,8 mln PLN na rzecz NFOŚiGW (w związku z udzieleniem pożyczki na budowę Instalacji Odsiarczania Spalin).

Segment sprzedaży

Segment sprzedaży korzysta z nieruchomości o łącznej powierzchni wynoszącej około 3,6 ha, z czego 2,8 ha stanowią budynki.

Na dzień Prospektu, nieruchomości wykorzystywane w segmencie sprzedaży nie są obciążone hipotekami.

Siedziba

Do istotnych nieruchomości, z których korzystamy, należy nieruchomość położona w Gdańsku przy alei Grunwaldzkiej 472, mieszcząca naszą siedzibę. Na podstawie umowy najmu lokalu użytkowego zawartej w dniu 20 czerwca 2011 roku, której wartość szacujemy (w pięcioletnim okresie najmu) na kwotę około 13,5 mln PLN netto (powiększonej o opłaty eksploatacyjne), korzystamy z około 2.653,66 m² powierzchni biurowej położonej w kompleksie biurowym „Olivia Business Centre” zlokalizowanym na powyższej nieruchomości.

Pozostałe nieruchomości

Wyodrębniamy nieruchomości inwestycyjne obejmujące grunty, prawa użytkowania wieczystego gruntów, jak również budynki, które wynajmujemy podmiotom trzecim. Według stanu na dzień 30 września 2013 roku wartość bilansowa nieruchomości inwestycyjnych wynosiła 15,3 mln PLN. Planujemy sprzedaż posiadanych przez nas nieruchomości inwestycyjnych oraz zakończenie działalności związanej z zarządzaniem nieruchomościami do końca 2014 roku.

OTOCZENIE REGULACYJNE

Informacje ogólne

Podmioty działające w sektorze energetycznym, w tym nasza Grupa, podlegają szczegółowej regulacji prawnej zarówno na poziomie prawa krajowego, jak i Unii Europejskiej. W szczególności, podmioty z sektora energetycznego muszą przestrzegać przepisów prawa i regulacji dotyczących pozyskiwania i obrotu paliwami, wytwarzania, obrotu i dystrybucji energii elektrycznej i ciepła, ustalania taryf, ochrony środowiska, bezpieczeństwa energetycznego oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. W niniejszym rozdziale omówiono wybrane obowiązujące akty prawne istotne dla naszej Grupy oraz niektóre planowane zmiany legislacyjne, ich przedstawienie nie ma jednak wyczerpującego charakteru.

Od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku regulacje dotyczące sektora energetycznego w Polsce były przedmiotem istotnych zmian. Wynikały one m.in. z potrzeby dostosowania polskiego prawa do porządku prawnego Unii Europejskiej, w szczególności w zakresie liberalizacji rynku, ochrony konkurencji, ochrony środowiska, a także istotnych zasad działania przedsiębiorstw w sektorze energetycznym, w tym zasady TPA (*Third Party Access*), tj. prawa swobodnego wyboru sprzedawcy i dostępu do sieci oraz zakazu subsydiowania skrośnego, tj. zakazu pokrywania kosztów jednego rodzaju działalności lub kosztów dotyczących jednej grupy odbiorców przychodami pochodzącymi z innego rodzaju działalności lub od innej grupy odbiorców.

Ogólnym celem zmian Prawa Europejskiego w sektorze energetycznym było zapewnienie większej przejrzystości działania przedsiębiorstw energetycznych, ułatwienie wymiany energii elektrycznej pomiędzy poszczególnymi Państwami Członkowskimi, zwiększenie poziomu konkurencji oraz poprawa ochrony praw konsumentów. Przepisy Prawa Europejskiego zmierzają do stworzenia jednolitego, zliberalizowanego rynku energii elektrycznej na obszarze wszystkich Państw Członkowskich. W tym celu Unia Europejska przyjęła trzy pakiety dyrektyw mających zreformować krajowe rynki energii elektrycznej.

Polska stopniowo wdraża reformy wynikające ze zmian Prawa Europejskiego w odniesieniu do sektora energetycznego. Jednym z głównych aktów wdrażających przepisy Prawa Europejskiego w Polsce w tym zakresie jest Prawo Energetyczne wraz z rozporządzeniami wykonawczymi.

Na dzień Prospektu trwają prace legislacyjne nad pakietem trzech nowych ustaw, tj. ustawą prawo energetyczne, ustawą prawo gazowe oraz ustawą o odnawialnych źródłach energii, które mają zastąpić obowiązujące obecnie Prawo Energetyczne. Obecnie nie sposób jest określić ostatecznego kształtu nowych docelowych regulacji oraz terminu ich wejścia w życie. Ponadto w dniu 11 września 2013 roku weszła w życie większość przepisów nowelizacji Prawa Energetycznego – ustawy z dnia 26 lipca 2013 roku o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, tzw. „mały trójkąt” („**Ustawa Nowelizująca**”).

Przepisy dotyczące sektora energetycznego

Wprowadzenie

Podstawowym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie sektora energetycznego w Polsce jest Prawo Energetyczne. Prawo Energetyczne reguluje w szczególności (i) kompetencje i zasady funkcjonowania regulatora rynku energii – Prezesa URE, (ii) przyznawanie i cofanie koncesji na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania paliw, energii elektrycznej i ciepła, przesyłania lub dystrybucji określonych paliw lub energii oraz obrotu określonymi paliwami lub energią, (iii) kształtowanie i stosowanie taryf dla energii elektrycznej i ciepła, (iv) funkcjonowanie operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej, (v) systemy wsparcia dla energii ze źródeł odnawialnych oraz z kogeneracji. Istotne regulacje dotyczące działalności przedsiębiorstw energetycznych znajdują się też w aktach wykonawczych do Prawa Energetycznego, przede wszystkim w rozporządzeniach wydawanych przez ministra właściwego do spraw gospodarki.

Ponadto Ustawa Nowelizująca wprowadziła szereg zmian w Prawie Energetycznym, dotyczących m.in.: powoływania, odwoływania i obowiązków Prezesa URE oraz Wiceprezesa URE, wprowadzenia instytucji odbiorcy wrażliwego, przyspieszenia procedury zmiany sprzedawcy energii, zasad rozdziału działalności sieciowej od wytwórczej, planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych, wprowadzenia instytucji odbiorcy przemysłowego, sprzedaży gazu na giełdach towarowych lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący rynek regulowany, przyłączania do sieci tzw. mikroinstalacji, regulacji chroniących prawa odbiorców końcowych, gwarancji pochodzenia energii elektrycznej, a także zasad współpracy międzynarodowej.

Zgodnie z Ustawą Nowelizującą, Prezes URE będzie powoływany na pięcioletnią kadencję w drodze konkursu z możliwością tylko jednokrotnego jej odnowienia. W terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie Ustawy Nowelizującej, Prezes Rady Ministrów jest zobowiązany ogłosić konkurs na stanowisko Prezesa URE. Ponadto Ustawa Nowelizująca określiła także przesłanki odwołania Prezesa URE.

Ustawa Nowelizująca wprowadziła pojęcie odbiorcy wrażliwego energii elektrycznej i paliw gazowych. Odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej będzie przysługiwał zryczałtowany dodatek energetyczny przyznawany przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta z dotacji pochodzących z budżetu państwa. Ponadto przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją energii elektrycznej, na wniosek

odbiorcy wrażliwego, będzie zobowiązane do zainstalowania u takiego odbiorcy przedpłatowego układu pomiarowo-rozliczeniowego na swój koszt w terminie 21 dni od dnia złożenia wniosku.

Ustawa Nowelizująca wprowadziła regulacje mające na celu przyspieszenie procedury zmiany sprzedawcy paliw gazowych lub energii elektrycznej. Operator systemu przesyłowego oraz operator systemu dystrybucyjnego będą zobowiązani umożliwić odbiorcy zmianę sprzedawcy, nie później niż w terminie 21 dni od dnia poinformowania właściwego operatora o zawarciu umowy sprzedaży lub kompleksowej umowy z nowym sprzedawcą. Ustawa Nowelizująca przewiduje, iż procedura zmiany sprzedawcy zostanie szczegółowo określona w rozporządzeniu.

Ustawa Nowelizująca rozszerzyła o odbiorcę przemysłowego krąg podmiotów uzyskujących i przedstawiających do umorzenia między innymi tzw. zielone certyfikaty i fioletowe certyfikaty albo uiszczających opłatę zastępczą.

Ustawa Nowelizująca ustaliła zasady przyłączania do sieci mikroinstalacji odnawialnych źródeł energii. Sprzedawca z urzędu będzie zobowiązany do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji za cenę równą 80% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej w poprzednim roku kalendarzowym, ustalonej zgodnie z zasadami określonymi w ustawie.

Ustawa Nowelizująca wprowadziła także szereg regulacji chroniących prawa odbiorców końcowych. W szczególności zmianie ulegną postanowienia dotyczące treści umów zawieranych z odbiorcami końcowymi w gospodarstwach domowych. Umowy zawierane z takimi odbiorcami będą musiały zawierać dodatkowe, określone w ustawie, informacje o prawach odbiorcy.

Ponadto Ustawa Nowelizująca wprowadziła regulacje dotyczące gwarancji pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej w odnawialnym źródle energii, w tym prowadzenia ich rejestru oraz uznawania przez Prezesa URE gwarancji pochodzenia wydawanych w innych państwach, określonych w ustawie. System gwarancji pochodzenia będzie stanowił informację dla odbiorcy końcowego, jaka ilość energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii jest do niego dostarczana.

Ustawa Nowelizująca wprowadziła także regulacje dotyczące zasad współpracy międzynarodowej w zakresie wspólnych projektów inwestycyjnych oraz zasad współpracy międzynarodowej w zakresie odnawialnych źródeł energii.

Sektor energetyczny regulowany jest także przepisami Prawa Europejskiego. Podstawowe przepisy Prawa Europejskiego określające główne zasady funkcjonowania rynku energii elektrycznej w Państwach Członkowskich są zawarte w dyrektywie 2009/72/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 roku dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylającej dyrektywę 2003/54/WE (Dz.U. UE L 211/55 z 14 sierpnia 2009 roku, „**Dyrektywa 2009/72/WE**”), jak również rozporządzeniach przyjętych w ramach tzw. trzeciego pakietu energetycznego. Istotne znaczenie dla funkcjonowania sektora energetycznego mają także przepisy dotyczące integralności i przejrzystości rynku energii oraz, w szczególności w segmentach wydobywania, wytwarzania i dystrybucji, międzynarodowe i europejskie regulacje dotyczące ochrony środowiska.

Ponadto podstawowe kierunki polityki energetycznej Polski określane są w dokumentach przyjmowanych przez Radę Ministrów, w szczególności w dokumencie pt. „Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku”, w którym określono cele, zasady i priorytety w polityce energetycznej kraju oraz wskazano długoterminowe kierunki działań do 2030 roku, a także przedstawiono prognozy zapotrzebowania na paliwa i energię do 2030 roku. Zgodnie z przepisami Prawa Energetycznego politykę energetyczną kraju publikuje się co cztery lata. Obecnie obowiązująca „Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku” została opublikowana w 2010 roku.

Regulator sektora energetycznego

Zadania z zakresu spraw regulacji gospodarki paliwami i energią oraz promowania konkurencji w sektorze energetycznym realizuje w Polsce Prezes URE. Prezes URE jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na pięcioletnią kadencję w drodze konkursu z możliwością tylko jednokrotnego jej odnowienia. Po upływie kadencji Prezes URE będzie pełnił swoją funkcję do czasu powołania następcy. Prezes URE może zostać odwołany, przez Prezesa Rady Ministrów, przed upływem kadencji, na którą został powołany, wyłącznie w przypadku: (i) rażącego naruszenia prawa; (ii) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione umyślnie przestępstwo lub przestępstwo skarbowe; (iii) orzeczenia zakazu zajmowania kierowniczych stanowisk lub pełnienia funkcji związanych ze szczególną odpowiedzialnością w organach państwa; (iv) choroby trwale uniemożliwiającej wykonywanie zadań; (v) złożenia rezygnacji.

Działania podejmowane przez Prezesa URE skierowane są na realizację celu wytyczonego przez ustawodawcę, tj. na tworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju kraju, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, oszczędne i racjonalne użytkowanie paliw i energii, rozwój konkurencji, przeciwdziałanie negatywnym skutkom naturalnych monopolii, uwzględnianie wymogów ochrony środowiska, zobowiązań wynikających z umów międzynarodowych oraz równoważenie interesów przedsiębiorstw energetycznych i odbiorców paliw i energii. Kompetencje Prezesa URE zostały szczegółowo określone w Prawie Energetycznym. Mają one charakter regulacyjny i kontrolny i obejmują m.in. udzielanie i cofanie koncesji, zatwierdzanie i kontrolowanie stosowania taryf paliw gazowych, energii elektrycznej i ciepła, uzgadnianie projektów planów rozwoju przedsiębiorstw energetycznych, wyznaczanie operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych, rozstrzyganie niektórych sporów pomiędzy przedsiębiorstwami energetycznymi oraz pomiędzy tymi przedsiębiorstwami a odbiorcami. Prezes URE jest również upoważniony do zatwierdzania instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej i dystrybucyjnej w zakresie bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi, organizowania i przeprowadzania przetargów na sprzedawców z urzędu (porównaj punkt „– Energia ze źródeł odnawialnych” poniżej) i na budowę nowych mocy wytwórczych lub realizację przedsięwzięć zmniejszających

zapotrzebowanie na energię elektryczną oraz do wydawania i umarzania świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych lub świadectw pochodzenia z kogeneracji.

W przypadku niewypełnienia przez przedsiębiorców obowiązków wskazanych w Prawie Energetycznym, Prezes URE może nałożyć na przedsiębiorcę sankcje przewidziane w Prawie Energetycznym, w tym m.in. karę pieniężną, której wysokość nie może przekroczyć 15% osiągniętego w poprzednim roku podatkowym przychodu przedsiębiorcy, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. We wskazanych w Prawie Energetycznym sytuacjach Prezes URE może dodatkowo nałożyć karę pieniężną na kierownika przedsiębiorstwa energetycznego w kwocie nie większej niż 300% jego miesięcznego wynagrodzenia. Ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. Od decyzji Prezesa URE przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Orzeczenie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega kontroli Sądu Apelacyjnego i Sądu Najwyższego.

Corocznie Prezes URE we współpracy z Ministrem Skarbu Państwa oraz Prezesem UOKiK opracowuje i przekazuje Komisji Europejskiej sprawozdanie dotyczące nadużywania pozycji dominującej przez przedsiębiorstwa energetyczne i ich zachowań sprzecznych z zasadami konkurencji.

Działania Prezesa URE są wspierane przez Agencję do spraw Współpracy Organów Regulacji Energetyki (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*, „ACER”), której zadaniem jest zapewnienie skutecznej współpracy między krajowymi organami regulacyjnymi i podejmowanie decyzji w sprawach transgranicznych w zakresie handlu energią elektryczną. Do kompetencji ACER należy m.in. monitorowanie współpracy regionalnej między operatorami systemów przesyłowych, zadania związane z wdrażaniem wytycznych dotyczących transeuropejskich sieci energetycznych, w odniesieniu do warunków dostępu do infrastruktury transgranicznej oraz warunków jej bezpieczeństwa eksploatacyjnego, a także monitorowanie i sprawozdawczość dotycząca sektorów energii elektrycznej i gazu ziemnego.

Koncesje

Zgodnie z Prawem Energetycznym koncesjonowaniu podlega (z zastrzeżeniem wyjątków określonych w Prawie Energetycznym): (i) wytwarzanie paliw lub energii, (ii) magazynowanie paliw gazowych, skraplanie gazu ziemnego i regazyfikacja skroplonego gazu ziemnego w instalacjach skroplonego gazu ziemnego, jak również magazynowanie paliw ciekłych, (iii) przesyłanie lub dystrybucja paliw lub energii, a także (iv) obrót paliwami lub energią. Koncesji udziela się na czas oznaczony, nie krótszy niż 10 lat i nie dłuższy niż 50 lat, chyba że przedsiębiorca wnioskuje o udzielenie koncesji na czas krótszy. Koncesja określa w szczególności: (i) podmiot i siedzibę podmiotu, któremu została udzielona, (ii) przedmiot oraz zakres działalności objętej koncesją, (iii) datę rozpoczęcia działalności objętej koncesją oraz warunki wykonywania tej działalności, (iv) okres ważności koncesji, (v) warunki zabezpieczenia ochrony środowiska w trakcie oraz po zaprzestaniu koncesjonowanej działalności, oraz (vi) warunki zaprzestania działalności przedsiębiorstwa energetycznego po wygaśnięciu koncesji lub po jej cofnięciu.

Przedsiębiorstwo energetyczne może złożyć wniosek o przedłużenie ważności koncesji, nie później niż na 18 miesięcy przed jej wygaśnięciem. W przypadkach przewidzianych w Prawie Energetycznym Prezes URE cofa, a w niektórych przypadkach może cofnąć koncesję lub zmienić jej zakres. Prezes URE cofa koncesję, jeżeli m.in. wydano prawomocne orzeczenie zakazujące przedsiębiorstwu energetycznemu wykonywania działalności gospodarczej objętej koncesją lub jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne trwale zaprzestało wykonywania działalności gospodarczej objętej koncesją. Prezes URE cofa koncesję albo zmienia jej zakres w przypadku, gdy przedsiębiorstwo energetyczne rażąco narusza warunki określone w koncesji lub inne warunki wykonywania koncesjonowanej działalności gospodarczej, określone przepisami prawa lub gdy w wyznaczonym terminie nie usunęło stanu faktycznego lub prawnego niezgodnego z warunkami określonymi w koncesji lub z przepisami regulującymi działalność gospodarczą objętą koncesją. Prezes URE może cofnąć koncesję lub zmienić jej zakres ze względu na zagrożenia obronności lub bezpieczeństwa państwa, w przypadku ogłoszenia upadłości przedsiębiorstwa energetycznego, a także w przypadku podziału przedsiębiorstwa energetycznego lub jego łączenia z innymi podmiotami.

Przedsiębiorstwa, którym została udzielona koncesja, wnoszą coroczne opłaty do budżetu państwa za pośrednictwem Prezesa URE. Wysokość corocznej opłaty oblicza się w oparciu o przychody przedsiębiorstwa energetycznego, uzyskane z działalności objętej koncesją. Opłata dla każdego rodzaju koncesjonowanej działalności nie może być mniejsza niż 200 PLN i większa niż 1.000.000 PLN. W przypadku prowadzenia więcej niż jednej działalności podlegającej koncesjonowaniu opłatę stanowi suma opłat dla poszczególnych rodzajów działalności.

Taryfy

Wprowadzenie

Zgodnie z Prawem Energetycznym, taryfa to zbiór cen i stawek opłat oraz warunków ich stosowania, opracowany przez przedsiębiorstwo energetyczne i wprowadzany jako obowiązujący dla określonych w nim odbiorców. Przedsiębiorstwa energetyczne ustalają taryfy dla paliw gazowych lub energii, stosownie do zakresu wykonywanej działalności gospodarczej.

W zakresie taryf dla energii elektrycznej nasza Grupa jest zwolniona z obowiązku przedkładania do zatwierdzania taryf przez Prezesa URE, z wyjątkiem działalności w zakresie sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców grup taryfowych G, czyli głównie odbiorców w gospodarstwach domowych oraz usług dystrybucyjnych.

Zwolnienie z obowiązku przedkładania do zatwierdzania taryf przez Prezesa URE nie obejmuje taryf dla ciepła i gazu ziemnego, z wyjątkiem taryf dla hurtowego obrotu paliwami gazowymi.

Ustalanie i zatwierdzanie taryf

Treść taryfy ustala przedsiębiorstwo energetyczne z uwzględnieniem zasad wynikających z Prawa Energetycznego i przepisów wykonawczych do tej ustawy, w szczególności Rozporządzenia Taryfowego, Rozporządzenia Taryfowego Dotyczącego Ciepła oraz Rozporządzenia Taryfowego Dotyczącego Gazu.

Taryfy należy kalkulować w sposób zapewniający pokrycie uzasadnionych kosztów działalności gospodarczej przedsiębiorstw energetycznych wraz z uzasadnionym zwrotem z kapitału zaangażowanego w tę działalność, eliminacją subsydiowania skrośnego, pokrycie uzasadnionych kosztów ponoszonych przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych oraz ochronę interesów odbiorców przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat. Przedsiębiorstwa energetyczne mogą różnicować ceny i stawki opłat określone w taryfach dla różnych grup odbiorców wyłącznie ze względu na uzasadnione zróżnicowane koszty spowodowane specyfiką realizacji świadczeń.

Co do zasady, taryfy przedsiębiorstw energetycznych podlegają zatwierdzeniu przez Prezesa URE. Przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesję wydaną przez Prezesa URE przedkłada ustaloną przez siebie taryfę do zatwierdzenia przez Prezesa URE z własnej inicjatywy lub na jego żądanie oraz proponuje okres obowiązywania taryfy. Zgodnie z Prawem Energetycznym zatwierdzona przez Prezesa URE taryfa może obowiązywać maksymalnie trzy lata, ale w praktyce, ze względu na ciągłą niepewność cen paliw i energii oraz dynamikę zmian otoczenia rynkowego, przyjęło się ustalanie i zatwierdzanie taryf na okresy 12 miesięcy. Określają to również Rozporządzenie Taryfowe, Rozporządzenie Taryfowe Dotyczące Ciepła oraz Rozporządzenie Taryfowe Dotyczące Gazu, które przewidują, że ceny lub stawki opłat zawarte w taryfie kalkuluje się na okres 12 miesięcy kalendarzowych, ale nie dłużej niż 3 lata. Jednak w praktyce wystąpiły też przypadki przedłużenia przez Prezesa URE obowiązywania naszej taryfy na okres dłuższy niż rok lub zatwierdzenia taryfy na okres krótszy niż rok, tak jak w przypadku obowiązującej na dzień Prospektu taryfy ENERGA-OBRÓT dla energii elektrycznej dla odbiorców w grupach taryfowych G, która została zatwierdzona na okres 6 miesięcy, do dnia 31 grudnia 2013 roku.

Prezes URE zatwierdza taryfę zawierającą ceny i stawki opłat w wysokości wnioskowanej z możliwością wprowadzenia korekt planowanych kosztów przyjętych do kalkulacji taryfy, ale nie wyższej niż ceny i stawki obowiązujące przed jej przedłożeniem, jeżeli są spełnione łącznie następujące warunki: (i) zawarte w taryfie warunki stosowania cen i stawek opłat nie uległy zmianie, (ii) udokumentowane i opisane we wniosku zmiany zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej, której dotyczy taryfa, nie uzasadniają obniżenia cen i stawek opłat zawartych w taryfie, (iii) dla proponowanego we wniosku okresu obowiązywania taryfy lub dla części tego okresu nie został ustalony współczynnik korekcyjny, określający projektowaną poprawę efektywności funkcjonowania przedsiębiorstwa energetycznego oraz zmianę warunków wykonywania przez to przedsiębiorstwo danego rodzaju działalności gospodarczej.

W przypadku upływu okresu, na jaki została ustalona taryfa, do dnia wejścia w życie nowej taryfy stosuje się taryfę dotychczasową. Sytuacja taka ma miejsce, jeżeli: (i) decyzja Prezesa URE nie została wydana, albo (ii) toczy się postępowanie odwoławcze od decyzji Prezesa URE. Stosowanie dotychczasowej taryfy nie następuje w przypadku, gdy odmowa zatwierdzenia taryfy jest uzasadniona koniecznością obniżenia cen lub stawek opłat w stosunku do określonych w dotychczasowej taryfie i wynika z udokumentowanych i opisanych zmian zewnętrznych warunków wykonywania przez przedsiębiorstwo energetyczne działalności gospodarczej. Ponadto Prezes URE może ustalić z urzędu, w drodze decyzji, współczynniki korekcyjne, które przedsiębiorstwo energetyczne będzie obowiązane stosować i które mogą spowodować obniżenie cen i stawek opłat określonych w zatwierdzonej uprzednio taryfie. Zatwierdzona taryfa podlega urzędowemu ogłoszeniu i wiąże przedsiębiorstwo energetyczne oraz jego odbiorców. Przedsiębiorstwo energetyczne wprowadza ją do stosowania nie wcześniej niż 14 dni i nie później niż 45 dni od publikacji.

Zwolnienia z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia

Zgodnie z Prawem Energetycznym, Prezes URE może zwolnić przedsiębiorstwo energetyczne z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia, jeżeli stwierdzi, że działa ono w warunkach konkurencji, albo cofnąć udzielone zwolnienie w przypadku ustania warunków uzasadniających zwolnienie. Zwolnienie może również dotyczyć określonej części działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwo energetyczne, w zakresie, w jakim działalność ta prowadzona jest na rynku konkurencyjnym. W latach 2001-2008 Prezes URE korzystał z tego uprawnienia i stopniowo zwalniał przedsiębiorstwa z sektora elektroenergetycznego z obowiązku przedstawiania taryf do zatwierdzenia. W efekcie, na dzień Prospektu w sektorze energii elektrycznej obowiązkiem przedkładania Prezesowi URE taryf do zatwierdzenia objęte są taryfy przedsiębiorstw zajmujących się przesyłaniem i dystrybucją energii elektrycznej oraz taryfy dotyczące obrotu energią elektryczną w zakresie dotyczącym sprzedaży energii elektrycznej na rzecz odbiorców z grupy taryfowej G. W ostatnich latach rozważana jest jednak dalsza liberalizacja rynku energii elektrycznej w Polsce związana z planami Prezesa URE zwolnienia przedsiębiorstw energetycznych z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf z grupy taryfowej G. W pozostałym zakresie dotyczącym energii elektrycznej przedsiębiorstwa energetyczne są zwolnione z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia.

W sektorze ciepłowniczym Prezes URE nie dokonał zwolnienia z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia i taryfy dotyczące wszystkich rodzajów działalności podlegają obowiązkowi przedłożenia ich Prezesowi URE do zatwierdzenia. W związku z tym jesteśmy zobowiązani do przedkładania Prezesowi URE do zatwierdzenia taryf dla ciepła.

W segmencie obrotu gazem ziemnym Prezes URE dokonał zwolnienia z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf na paliwa gazowe w zakresie ich sprzedaży do przedsiębiorstw energetycznych nabywających je w ramach działalności obrotu paliwami gazowymi. W pozostałym zakresie jesteśmy zobowiązani do przedkładania Prezesowi URE do zatwierdzenia taryf dla gazu ziemnego.

Zgodnie z Komunikatem Prezesa URE z dnia 22 lipca 2013 roku, wraz z wejściem w życie przepisów gwarantujących objęcie obowiązkiem publicznej sprzedaży odpowiedniej części gazu ziemnego wysokometanowego wprowadzanego do sieci przesyłowej, zaistnieją warunki dla dokonywania zwolnień przedsiębiorstw energetycznych posiadających koncesje na obrót paliwami gazowymi lub obrót gazem ziemnym z zagranicą z obowiązku przedkładania do zatwierdzenia taryf dla paliw gazowych w zakresie sprzedaży gazu ziemnego wysokometanowego do określonych grup odbiorców.

Stawki opłat za usługi dystrybucji energii elektrycznej

Zasady kształtowania taryf dla dystrybucji energii elektrycznej określone są w Rozporządzeniu Taryfowym. Stawki opłat za usługi dystrybucji energii elektrycznej obejmują: (i) stawkę sieciową, (ii) stawkę jakościową, (iii) stawkę opłaty przejściowej oraz (iv) stawkę opłaty abonamentowej.

Stawka sieciowa zawiera: (i) składnik stały obliczany na jednostkę mocy umownej odbiorców przyłączonych do sieci o określonym napięciu, na podstawie uzasadnionych stałych kosztów funkcjonowania sieci (wraz z kosztami kapitału), z uwzględnieniem dopuszczalnego udziału opłat stałych za dystrybucję, ustalonego przez Prezesa URE (z wyłączeniem odbiorców zużywających energię na potrzeby gospodarstw domowych, dla których składnik stały jest ustalany w PLN/miesiąc); oraz (ii) składnik zmienny obliczany na jednostkę energii elektrycznej pobieranej z danej sieci, na podstawie kosztów zakupu energii elektrycznej w ilości niezbędnej do pokrycia strat sieci, kosztów zmiennych dystrybucji energii elektrycznej sieciami innych poziomów napięć znamionowych i sieciami należącymi do innych operatorów oraz kosztów stałych dystrybucji energii elektrycznej w części nieuwzględnionej w opłatach stałych dopuszczonych przez Prezesa URE.

Stawka jakościowa jest oparta na kosztach utrzymania systemu obsługiwanego przez OSP i jest obliczana na jednostkę energii elektrycznej zużywanej przez wszystkich odbiorców końcowych przyłączonych do sieci. Obejmuje ona między innymi koszty zakupu usług systemowych i różnicę między dochodami i kosztami OSP w ramach rynku bilansującego.

Stawka opłaty przejściowej stanowi, zgodnie z Ustawą KDT, wynagrodzenie za usługę udostępniania krajowego systemu elektroenergetycznego należne OSP i przeznaczane, między innymi, na rekompensatę dla producentów energii za rozwiązanie na podstawie Ustawy KDT umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej. Podstawą stosowania stawki opłaty przejściowej w Taryfach OSD jest Ustawa KDT i zgodnie z tą ustawą stawki opłaty przejściowej są corocznie kalkulowane przez Prezesa URE.

Stawka jakościowa oraz stawka opłaty przejściowej nie są ustalane przez OSD z naszej Grupy. Poziom stawki jakościowej jest określany zgodnie z taryfą PSE, natomiast poziom stawki opłaty przejściowej jest ogłaszany corocznie przez Prezesa URE.

Stawka opłaty abonamentowej stanowi wynagrodzenie za uzasadnione koszty ponoszone w związku z odczytywaniem wskazań układów pomiarowo-rozliczeniowych i ich kontrolą. Stawki opłaty abonamentowej są zróżnicowane ze względu na daną grupę taryfową oraz długość stosowanego okresu rozliczeniowego.

Prezes URE na podstawie analiz porównawczych wszystkich przedsiębiorstw dystrybucyjnych w Polsce ocenia wysokość kosztów operacyjnych, nakładów inwestycyjnych oraz wolumenu różnicy bilansowej (tj. różnicy pomiędzy ilością energii wprowadzonej do sieci a ilością energii pobranej przez odbiorców z tej sieci lub oddaną do innych sieci). Prezes URE określa ponadto kryteria ustalania dla każdego przedsiębiorstwa dystrybucyjnego uzasadnionych kosztów operacyjnych i strat sieciowych.

Aktualnie stosowane zasady kształtowania taryf dystrybucyjnych wynikają, w szczególności, z dwóch dokumentów przygotowanych przez Prezesa URE oraz przekazanych operatorom systemów dystrybucyjnych – „Taryfy OSD na rok 2012” (2012 rok był pierwszym rokiem czteroletniego okresu regulacyjnego) oraz „Taryfy OSD na rok 2013”. Założenia przedstawione w dokumencie „Taryfy OSD na rok 2013” uwzględniają skorygowaną w 2012 roku metodę ustalania wartości regulacyjnej aktywów i zwrotu z zaangażowanego kapitału. Wytoczne w pozostałym zakresie nie zostały istotnie zmienione w stosunku do wytycznych określonych w dokumencie „Taryfy OSD na rok 2012”.

Zgodnie z Prawem Energetycznym, przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesje przedkłada Prezesowi URE taryfy z własnej inicjatywy lub na żądanie Prezesa URE. Z chwilą złożenia formalnego wniosku o zatwierdzenie taryfy rozpoczyna się postępowanie administracyjne, którego ostatecznym rozstrzygnięciem jest wydana przez Prezesa URE decyzja. W trakcie postępowania Prezes URE może wystąpić do przedsiębiorstwa energetycznego z wezwaniem dotyczącym skorygowania wniosku lub jego uzupełnienia. Zatwierdzone taryfy dla paliw gazowych i energii elektrycznej Prezes URE ogłasza w Biuletynie URE w terminie 14 dni od dnia zatwierdzenia taryfy. Przedsiębiorstwo energetyczne wprowadza taryfę do stosowania nie wcześniej niż po upływie 14 dni i nie później niż do 45. dnia od dnia jej opublikowania. W przypadku upływu okresu, na jaki została ustalona taryfa, do dnia wejścia w życie nowej taryfy stosuje się taryfę dotychczasową, jeżeli decyzja Prezesa URE nie została wydana albo toczy się postępowanie odwoławcze od decyzji Prezesa URE.

Poniższy opis przedstawia wybrane elementy kalkulacji przychodu regulowanego zgodnie z dokumentem „Taryfy OSD na rok 2013”, a także w oparciu m.in. o dokumenty „Koszt kapitału dla operatorów systemów elektroenergetycznych na rok 2014” oraz „Stanowisko Prezesa URE w sprawie szczegółowych reguł regulacyjnych w zakresie stymulowania i kontroli wykonania inwestycji w AMI”.

Koszty operacyjne

Koszty operacyjne (z wyłączeniem amortyzacji i podatków) na lata 2012-2015 będą obliczane przy użyciu modelu porównawczego, analizującego efektywność kosztów operacyjnych, zgodnie z dokumentem zatytułowanym „Koszty operacyjne dla operatorów systemów dystrybucyjnych na latach 2012-2015”.

W przypadku, gdy OSD w tym okresie regulacyjnym osiągnie koszty operacyjne niższe niż uzasadnione nie jest zobowiązane do ich zwrotu (obniżenia taryfy). Jednakże koszty operacyjne poniesione w tym okresie będą brane pod uwagę przy określaniu kosztów na następny okres regulacyjny, co może skutkować określeniem niższego poziomu kosztów uzasadnionych.

Amortyzacja

$$A_t = A_{(t-2)/t-1} + r_A \cdot (I_{t-1} + I_t) / 2$$

gdzie:

A_t – amortyzacja roku taryfowego t,

$A_{(t-2)/t-1}$ – suma amortyzacji z II półrocza t-2 roku oraz I półrocza t-1 roku, wykazanej w arkuszach sprawozdawczych DTA-1, która podlega weryfikacji przez Prezesa URE,

r_A – stopa amortyzacji – średnio 4,0%,

I_{t-1} – nakłady inwestycyjne netto planowane na t-1 rok,

I_t – nakłady inwestycyjne netto planowane na t rok.

Podatki od majątku sieciowego

Koszty uzasadnione przedsiębiorstw dystrybucyjnych uwzględniają koszty podatku od nieruchomości związanego z majątkiem sieciowym, w tym podatku od budowli elektroenergetycznych (liczony od ich wartości) – linii, stacji, urządzeń sieciowych, podatku od budynków stacyjnych (liczony od powierzchni użytkowej), podatku od gruntów pod stacjami i urządzeniami sieciowymi (liczony od powierzchni).

Zwrot z kapitału

Zwrot z kapitału definiuje się na podstawie wartości regulacyjnej aktywów (WRA) oraz średnioważonego kosztu kapitału (WACC). Zasady ustalania średnioważonego kosztu kapitału (WACC) zostały przedstawione w dokumencie „Koszt kapitału dla operatorów systemów elektroenergetycznych na rok 2014”.

W poniższej tabeli zostały przedstawione parametry uwzględnione w kalkulacji WACC na lata 2011-2013, kalkulacja WACC na 2014 rok przy przyjęciu powyższych zasad oraz parametry stałe do kalkulacji WACC na rok 2015. Stopa wolna od ryzyka na rok taryfowy (n) powinna zostać określona na podstawie rentowności 10-letnich obligacji Skarbu Państwa (DS) o stałym oprocentowaniu, o najdłuższym terminie wykupu, zanotowanej w okresie od 1 października roku (n-2) do 30 września roku (n-1) na Rynku Treasury BondSpot Poland.

Parametr	Zasady na lata 2011-2015				
	Taryfa na 2011	Taryfa na 2012	Taryfa na 2013	Taryfa na 2014	Taryfa na 2015
Stopa wolna od ryzyka (%)	5,878	5,958	5,421	3,996	
Premia za ryzyko dla kapitału obcego (%)	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Koszt kapitału obcego (%)	6,88	6,96	6,42	5,00	
Asset beta	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
Equity beta	0,606	0,645	0,690	0,741	0,800
Premia za ryzyko dla kapitału własnego (%)	5,00	4,90	4,80	4,70	4,60
Koszt kapitału własnego (%)	8,908	9,119	8,731	7,477	
Udział kapitału obcego	0,34	0,38	0,42	0,46	0,50
Post-tax WACC, nominalnie (%)	7,774	7,796	7,249	5,899	
Pre-tax WACC, nominalnie (%)	9,597	9,624	8,949	7,283	
Podatek dochodowy, nominalnie (%)	19	19	19	19	19

Źródło: Spółka w oparciu o publikację URE pt.: „Koszt kapitału dla operatorów systemów elektroenergetycznych na rok 2014”.

Metoda obliczania WRA i zwrotu z kapitału stosowana od 2009 roku przewiduje: (i) pełny zwrot z aktywów wytworzonych po 31 grudnia 2008 roku, oraz (ii) stopniowe osiągnięcie pełnego zwrotu z aktywów istniejących przed 31 grudnia 2008 roku. Z uwagi na znaczny potencjał wzrostu zwrotu z kapitału liczonego od majątku wytworzonego przed 31 grudnia 2008 roku zastosowano ścieżkę dojścia do pełnego wynagrodzenia ograniczającą w ten sposób wpływ zmiany sposobu wynagradzania majątku na wzrost cen usług dystrybucyjnych. Maksymalny coroczny wzrost zwrotu z kapitału, dotyczący aktywów istniejących przed 31 grudnia 2008 roku, został ograniczony do 1,5% przychodu regulowanego z roku poprzedniego pomniejszonego o zwrot z kapitału i amortyzację nowego majątku, tj. wytworzonego po 31 grudnia 2008 roku. Oczekuje się, że w przypadku ENERGA-OPERATOR pełny zwrot z aktywów nastąpi w 2014 roku.

Poniższa formuła wyznacza wysokość składnika taryfowego „zwrot z zaangażowanego kapitału” na dany rok taryfowy:

a. dla taryf stosowanych do końca 2013 roku:

$$Z_t = \min \left\{ \frac{WRA_t * WACC_t}{Z(BO)_t + Z(I)_t} \right\}$$

Dodatkowo, w taryfach na lata 2012 i 2013, zgodnie z zasadami określonymi w dokumentach „Taryfy OSD na rok 2012” oraz „Taryfy OSD na rok 2013” Spółka uwzględniała dodatkowy zwrot z kapitału w wysokości 2% nakładów na System AMI.

b. dla taryf stosowanych od 2014 roku:

$$Z_t = \min \left\{ \frac{WRA_t * WACC_t}{Z(BO)_t + Z(I)_t} \right\} + \min \left(WRA_{AMI(t)} * WACC_{AMI(t)} ; WRA_{AMI(t)} * WACC_t + 2\% * PR_{t-1} \right)$$

gdzie:

Z_t – zwrot z zaangażowanego kapitału uwzględniany w taryfie na rok t;

WRA_t – wartość regulacyjna aktywów według stanu na początek roku t;

$WACC_t$ – średnioważony koszt kapitału ustalony na rok t;

$WRA_{AMI(t)}$ – wartość regulacyjna aktywów dla Systemu AMI na początek roku t, wyliczana zgodnie ze wzorem:

$$WRA_{AMI(t)} = WRA_{AMI(t-1)} + I_{AMI(t-1)} - SP_{AMI(t-1)} - AR_{AMI(t-1)} - \Delta I_{AMI(t-2)}$$

przy czym jako bilans otwarcia WRA_{AMI} na początek roku 2013 przyjmuje się wartość uzgodnioną indywidualnie przez każdą spółkę z Prezesem URE.

$I_{AMI(t-1)}$ – wysokość nakładów inwestycyjnych na System AMI uwzględnionych przez Prezesa URE w kalkulacji taryfy na rok t-1;

$SP_{AMI(t-1)}$ – środki pomocowe i inne źródła finansowania o charakterze bezzwrotnym planowane do wypłaty spółce sieciowej w celu sfinansowania Systemu AMI w roku t-1;

$AR_{AMI(t-1)}$ – wysokość amortyzacji WRA_{AMI} na rok t-1;

$\Delta I_{AMI(t-2)}$ – różnica w nakładach inwestycyjnych, opłatach przyłączeniowych oraz środkach pomocowych i innych źródłach finansowania o charakterze bezzwrotnym;

$WACC_{AMI(t)}$ – średnioważony koszt kapitału dla aktywów Systemu AMI ustalony na rok t;

PR_{t-1} – przychód regulowany na rok t-1 wynikający z pierwszego zatwierdzonego na dany rok wniosku taryfowego (bez uwzględnienia ewentualnych korekt w ciągu roku t-1);

$Z(BO)_t$ – zwrot z zaangażowanego kapitału wynikający z wynagradzania majątku istniejącego na dzień 31 grudnia 2008, wyliczany zgodnie ze wzorem:

$$Z(BO)_t = Z(BO)_{t-1} + 1,5\% * PR(BO)_{t-1}$$

$PR(BO)_{t-1}$ – przychód regulowany na rok t-1 skorygowany o zwrot i amortyzację od inwestycji realizowanych po 31 grudnia 2008 roku, wyrażający się wzorem zamieszczonym poniżej;

$$\begin{aligned} PR(BO)_{2009} &= PR_{2009} - AI_{2009} \\ PR(BO)_{t-1} &= PR_{t-1} - Z(I)_{t-1} - AI_{t-1} \end{aligned}$$

$Z(I)_t$ – zwrot z zaangażowanego kapitału wynikający z wynagradzania nowych inwestycji – realizowanych po dniu 31 grudnia 2008, wyliczany zgodnie ze wzorem:

$$Z(I)_t = \left(\sum_{j=2009}^{t-1} I_j - \sum_{j=2009}^{t-1} OP_j - \sum_{j=2009}^{t-1} SP_j - \sum_{j=2009}^{t-1} AI_j - \sum_{j=2009}^{t-2} \Delta I_j \right) * WACC_t$$

gdzie:

I_j – wysokość nakładów inwestycyjnych uwzględnionych przez Prezesa URE w kalkulacji taryfy na rok j ;

SP_j – środki pomocowe i inne źródła finansowania o charakterze bezzwrotnym planowane do wypłaty spółce sieciowej w celu sfinansowania aktywów sieciowych w roku j . Dla lat 2009-2010 wartości SP_t oraz SP_{Wt} należy przyjąć równe zero;

OP_j – opłaty przyłączeniowe uwzględnione przez Prezesa URE w kalkulacji taryfy na rok j ;

ΔI_j – różnica w nakładach inwestycyjnych, opłatach przyłączeniowych oraz środkach pomocowych i innych źródłach finansowania o charakterze bezzwrotnym;

AI_j – wysokość amortyzacji inwestycji realizowanych po 31 grudnia 2008 roku, wyrażająca się wzorem:

$$AI_{2009} = \frac{I_{2009}}{2} * rA_{2009}$$

$$AI_t = AI_{t-1} + \frac{I_{t-1} + I_t}{2} * rA_t$$

gdzie:

rA_t – średnia stawka amortyzacji dla nowych nakładów inwestycyjnych uwzględniona przez Prezesa URE w kalkulacji taryf spółek sieciowych na rok t .

Stosowanie powyższego wzoru przy wyliczaniu zwrotu z zaangażowanego kapitału oznacza, iż wartość zwrotu z tytułu oszacowanego na dzień 31 grudnia 2008 roku nowego „bilansu otwarcia” WRA będzie rostać rocznie o 1,5% przychodu regulowanego, wynikającego z zaakceptowanej w poprzednim roku taryfy dla danej spółki sieciowej (bez uwzględnienia przyrostu zwrotu z zaangażowanego kapitału z tytułu inwestycji realizowanych po 31 grudnia 2008).

Po osiągnięciu pełnego zwrotu z zaangażowanego kapitału, powyżej wspomniana formuła zamieni się w wyrażenie:

$$c. Z_t = WRA_t * WACC_t + \min \left(WRA_{AMI(t)} * WACC_{AMI(t)} ; WRA_{AMI(t)} * WACC_t + 2\% * PR_{t-1} \right)$$

Od taryfy dla roku 2024, gdy WRA_{AMI} zostaje dodane do WRA i zwrot z Systemu AMI będzie dalej naliczany w taki sam sposób, jak dla pozostałych składników majątku sieciowego, powyższa formuła zamieni się w wyrażenie:

$$Z_t = WRA_t * WACC_t$$

W związku z wprowadzonym systemem stymulacji inwestycji w AMI, Prezes URE określił, odmienne od standardowych, zasady ustalania wartości $WACC_{AMI}$.

Do taryf na lata 2014-2023 Prezes URE ustala sposób kalkulacji wartości wskaźnika $WACC_{AMI(t)}$. Wskaźnik ten zostanie wyliczony za pomocą wzoru:

$$WACC_{AMI(t)} = r_{d(t)} \cdot D_{(t)} + \frac{r_{AMI e(t)}}{1 - t_{(t)}} \cdot E_{(t)}$$

gdzie:

$r_{d(t)}$ – koszt kapitału obcego w roku t , równy co do wartości kosztowi kapitału obcego użytego do wyliczenia WACC dla pozostałych aktywów sieciowych;

$D_{(t)}$ – udział kapitału obcego w roku t , równy co do wartości udziałowi kapitału obcego użytego do wyliczenia WACC dla pozostałych aktywów sieciowych;

$E_{(t)}$ – udział kapitału własnego w roku t , równy co do wartości udziałowi kapitału własnego użytego do wyliczenia WACC dla pozostałych aktywów sieciowych;

$r_{AMI e(t)}$ – koszt kapitału własnego zaangażowanego we wdrożenie Systemu AMI w roku t ;

$t_{(t)}$ – Stopa podatkowa, równa obowiązującej w roku t stawce podatku CIT w Polsce.

Koszt kapitału własnego zaangażowanego we wdrożenie Systemu AMI zostanie wyliczony według następującego wzoru:

$$r_{AMI\ e(t)} = r_{f(t)} + \beta_{e(t)}(r_{p(t)} + r_{AMI(t)})$$

gdzie:

$r_{AMI\ e(t)}$ – koszt kapitału własnego zaangażowanego we wdrożenie Systemu AMI w roku t;

$r_{f(t)}$ – stopa wolna od ryzyka, równa co do wartości stopie wolnej od ryzyka uwzględnionej w kalkulacji WACC dla pozostałych aktywów sieciowych;

$\beta_{e(t)}$ – wskaźnik equity beta, równy co do wartości wskaźnikowi equity beta użytemu do wyliczenia WACC dla inwestycji w pozostałe aktywa sieciowe;

$r_{p(t)}$ – premia za ryzyko dla kapitału własnego równa premii za ryzyko dla kapitału własnego użytej do wyliczenia WACC dla inwestycji w pozostałe aktywa sieciowe;

$r_{AMI(t)}$ – premia za ryzyko związane z wdrożeniem Systemu AMI.

Premia za ryzyko związane z wdrożeniem Systemu AMI $r_{AMI(t)}$ zostanie wyliczona następująco:

a. W latach 2014-2018 na podstawie wzoru:

$$\text{jeśli } WRA_{AMI(t)} > 0 \text{ to } r_{AMI(t)} = \frac{\max(K_{RB(t-2)} + K_{KO(t-2)}, 7\% \cdot WRA_{AMI(t)}) \cdot (1-t(t))}{\beta_{e(t)} \cdot E(t) \cdot WRA_{AMI(t)}}$$

$$\text{jeśli } WRA_{AMI(t)} = 0 \text{ to } r_{AMI(t)} = \frac{7\% \cdot (1-t(t))}{\beta_{e(t)} \cdot E(t)}$$

gdzie:

$r_{AMI(t)}$ – premia za ryzyko związane z wdrożeniem Systemu AMI;

$WRA_{AMI(t)}$ – WRA dla Systemu AMI – wartość na początek roku t;

$t(t)$ – stopa podatkowa, równa obowiązującej w roku t stawce podatku CIT w Polsce;

$\beta_{e(t)}$ – wskaźnik equity beta, równy co do wartości wskaźnikowi equity beta użytemu do wyliczenia WACC dla inwestycji w pozostałe aktywa sieciowe;

$E(t)$ – udział kapitału własnego – wartość na rok t, równy co do wartości udziałowi kapitału własnego użytego do wyliczenia WACC dla inwestycji w pozostałe aktywa sieciowe;

$K_{RB(t-2)}$ – korzyść wynikającą z ograniczenia różnicy bilansowej wylicza się według poniższego wzoru:

$$K_{RB(t)} = C_{(t)} \cdot \left(\frac{\sum_{i=2008}^{2010} RB_{(i)}}{\sum_{i=2008}^{2010} W_{(i)}^{ED}} - \frac{\sum_{i=t-2}^t RB_{(i)}}{\sum_{i=t-2}^t W_{(i)}^{ED}} \right) \cdot W_{(t)}^{ED}$$

gdzie:

$K_{RB(t)}$ – korzyść wynikająca z ograniczenia różnicy bilansowej w roku t;

$C_{(t)}$ – zatwierdzona przez Prezesa URE cena energii na pokrycie różnicy bilansowej w taryfie na rok t;

$RB_{(i)}$ – wolumen różnicy bilansowej w roku i dla całego obszaru działania spółki sieciowej;

$W_{(i)}^{ED}$ – wolumen energii elektrycznej wprowadzonej do sieci na wszystkich poziomach napięć w roku i;

$K_{KO(t-2)}$ – Korzyść wynikającą z obniżenia kosztów odczytów wylicza się według następującego wzoru:

$$K_{KO(t)} = O_{AMI(t)} \cdot \min(RPM_{2008}; RPM_{2009}; RPM_{2010}; RPM_{2011}) \cdot C_{(t)}$$

gdzie:

$K_{KO(t)}$ – korzyść wynikająca z obniżenia kosztów odczytów w roku t;

$O_{AMI(t)}$ – średnioroczna liczba układów pomiarowych w grupach taryfowych C1x i Gxx objętych wdrożeniem Systemu AMI rozumiana jako średnia arytmetyczna liczby układów pomiarowych działających w ramach Systemu AMI na początku roku t oraz liczby układów pomiarowych działających w ramach Systemu AMI na koniec roku t;

RPM_i – (*Read per meter*) średnia roczna liczba odczytów wykonywanych przez spółkę sieciową dla jednego układu pomiarowego w grupach taryfowych C1x i Gxx w roku i;

$C_{(t)}$ – koszt wykonania pojedynczego odczytu w grupach taryfowych C1x i Gxx określony przez Prezesa URE dla roku 2011, równy 4,04 PLN za odczyt. Powyższy koszt będzie każdego roku indeksowany współczynnikiem inflacji (wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych CPI) w danym roku ogłoszonym przez Główny Urząd Statystyczny.

b. W latach 2019-2023 na podstawie wzoru:

$$r_{AMI(t)} = \frac{\sum_{i=2014}^{2018} r_{AMI(i)}}{5}$$

gdzie:

$r_{AMI(t)}$ – premia za ryzyko związane z wdrożeniem Systemu AMI w roku t.

Szczegółowe zasady obliczania zwrotu zaangażowanego kapitału uwzględnianego w taryfie na 2013 rok są zawarte w dokumencie „Taryfy OSD na rok 2012”, do którego odwołano się w założeniach do kalkulacji taryf OSD na 2013 rok oraz w dokumencie „Stanowisko Prezesa URE w sprawie szczegółowych reguł regulacyjnych w zakresie stymulowania i kontroli wykonania inwestycji w AMI”.

Różnica bilansowa

Przy obliczaniu kosztów nabycia energii na pokrycie różnicy bilansowej konieczne jest uwzględnienie uzasadnionego wolumenu różnicy bilansowej, a także uzasadnionej ceny zakupu energii elektrycznej, corocznie publikowanej przez Prezesa URE i uwzględnianej w kalkulacji przychodu regulowanego (w 2013 roku była to kwota 188 PLN/MWh) oraz koszt tzw. profilu zakupu energii, o którym mowa w dokumencie „Taryfy OSD na rok 2013”, na pokrycie różnicy bilansowej w wysokości 5 PLN/MWh.

Prezes URE, w dokumencie „Różnica bilansowa dla operatorów systemów dystrybucyjnych na lata 2012-2015”, określił zasady wyznaczania uzasadnionego wolumenu strat sieciowych. Wyznaczenie wolumenu strat opiera się na ilości energii wprowadzonej do sieci oraz ilości energii pobranej przez odbiorców na średnim i niskim napięciu, a także na wartości wskaźników, które Prezes URE określił indywidualnie dla każdego OSD (dla lat 2012-2015). Wskaźniki te odnoszą się do powyższych wolumenów energii i są uwzględniane w corocznym wyznaczaniu uzasadnionego wolumenu strat.

Wzór na wyznaczenie uzasadnionego poziomu różnicy bilansowej na rok 2013 został określony w dokumencie „Taryfy OSD na rok 2013” i prezentował się następująco:

$$RB_{2013} = WRB_{(WN)U2013} * E_{W2013} + WRB_{(SN+nN)U2013} * (D_{(SN)2013} + D_{(nN)2013})$$

gdzie:

RB_{2013} – wolumen różnicy bilansowej w 2013 roku;

$WRB_{(WN)U2013}$ – uzasadniony wskaźnik różnicy bilansowej na WN dla 2013 roku przy średniej ilości energii wprowadzonej do sieci w latach 2008-2010;

E_{W2013} – planowany wolumen energii wprowadzonej do sieci w 2013 roku;

$WRB_{(SN+nN)U2013}$ – uzasadniony wskaźnik różnicy bilansowej na SN i nN dla 2013 roku przy średniej dostawie SN i nN w latach 2008-2010;

$D_{(SN)2013}$ – planowany wolumen dostawy na średnim napięciu w 2013 roku;

$D_{(nN)2013}$ – planowany wolumen dostawy na niskim napięciu w 2013 roku.

Koszty zakupu usług przesyłowych od PSE

Koszty te obejmują koszty związane z zakupem usług przesyłowych od PSE i wynikają bezpośrednio z zatwierdzonej Taryfy i innych składników.

Tranzyty energii

Poziom opłat za tranzyt (opłaty za usługi dystrybucyjne świadczone pomiędzy operatorami systemów dystrybucyjnych na tym samym poziomie napięć znamionowych) ustala się zgodnie ze wzorem określonym w Rozporządzeniu Taryfowym.

Opisane powyżej szczegółowe zasady ustalania stawek opłat za usługi dystrybucyjne wynikają w znacznej mierze z polityki regulacyjnej Prezesa URE, wyrażanej w wydawanych przez niego wytycznych, a nie bezpośrednio z przepisów prawa. W związku z powyższym nie ma pewności co do tego, czy wynikająca z obecnych zasad ścieżka dochodzenia do uwzględnienia w opłatach za usługi dystrybucyjne pełnej

rzeczywistej wartości aktywów zaangażowanych w działalność w zakresie dystrybucji energii elektrycznej zostanie rzeczywiście zrealizowana. Ponadto w związku z planowanymi zmianami modelu regulacyjnego dla segmentu dystrybucji w okresie regulacyjnym, który rozpocznie się w 2016 roku, nie jest możliwe określenie jego ostatecznego kształtu po tej dacie.

Przychód regulowany określony na podstawie powyższych elementów jest rozkładany na poszczególne składniki opłat na podstawie planowanej struktury oraz wielkości dostaw energii elektrycznej z wykorzystaniem stosowanych w przedsiębiorstwie kluczy podziałów kosztów. Stawki opłat za usługi dystrybucji energii elektrycznej kalkulowane są dla poszczególnych poziomów napięć sieci dystrybucyjnej jako stawki grupowe, natomiast struktura opłat oraz relacje pomiędzy stawkami na poszczególnych poziomach napięć i dla poszczególnych grup odbiorców ustalane są na podstawie analizy kosztów związanych z dystrybucją energii do danej grupy odbiorców. Kalkulacja w oparciu o koszty uzasadnione zakłada, że stawki opłat dystrybucyjnych są jednolite dla wszystkich miejsc dostarczania mocy i energii elektrycznej dla odbiorców przyłączonych do sieci o danym poziomie napięcia w zakresie danej grupy taryfowej.

W związku z tym, iż kalkulacja stawek opłat opiera się na wolumenach dostaw energii ustalonych na etapie opracowywania taryfy, istnieje ryzyko niez uzyskania ustalonego przychodu regulowanego w wyniku nieosiągnięcia w rzeczywistości zakładanych wcześniej wolumenów.

Zgodnie z informacją Prezesa URE z dnia 30 sierpnia 2013 roku, przekazaną krajowym operatorom systemów dystrybucyjnych, w 2016 roku obowiązywać zacznie nowy model regulacji działalności OSD. Nowe zasady, oprócz aktualizacji podejścia do wyznaczania średnioważonego kosztu kapitału (WACC) oraz dokonania oceny efektywności przedsiębiorstw w zakresie kosztów operacyjnych i wolumenu różnicy bilansowej, mają uwzględniać także elementy regulacji jakościowej.

Wprowadzone zmiany, przy zachowaniu uzasadnionego poziomu cen usług świadczonych przez OSD, powinny zapewniać realizację następujących celów: (i) poprawę jakości i niezawodności dostarczania energii elektrycznej; (ii) zapewnienie optymalnego poziomu efektywności realizowanych inwestycji; (iii) obniżenie strat sieciowych, zarówno technicznych, jak i handlowych; (iv) poprawę oraz ochronę jakości obsługi odbiorców i wytwórców; (v) poprawę efektywności energetycznej.

Zgodnie z przekazaniem stanowiskiem Prezesa URE, konieczne będzie podjęcie działań w następujących obszarach: (i) budowy inteligentnych sieci elektroenergetycznych wraz z określeniem harmonogramu stopniowego ich wdrażania; (ii) powiązania modelu oceny planów rozwoju z regulacją jakościową oraz (iii) określenia przejrzystych kryteriów oceny działań zmierzających do poprawy jakości. Powyższe działania realizowane byłyby etapami od 2016 roku.

Zgodnie z przekazaniem stanowiskiem Prezesa URE, pierwszym działaniem w zakresie budowy inteligentnych sieci elektroenergetycznych powinno być zainstalowanie liczników bilansujących (z terminem zakończenia tego etapu budowy sieci inteligentnych w 2016 roku), mierzących również parametry jakości energii elektrycznej, na wszystkich, co do zasady, stacjach elektroenergetycznych. Umożliwi to uzyskanie dokładnych informacji o stanie sieci średniego napięcia, a dodatkowo również części informacji o stanie sieci niskiego napięcia. Działanie to pozwoli na ocenę jakości i niezawodności dostarczania energii elektrycznej co najmniej na wysokim i średnim napięciu, a wyniki tej oceny powinny zostać uwzględnione w kalkulacji taryf sieciowych.

Z uwagi na fakt, iż OSD w chwili obecnej znajdują się na etapie opracowywania projektów planów rozwoju na lata 2014-2019, zdaniem Prezesa URE konieczne będzie uwzględnienie w nich instalacji liczników bilansujących, według takiego harmonogramu na pierwsze lata planu, który umożliwiłby pomiar jakości i niezawodności dostarczania energii elektrycznej na średnim napięciu od 2016 roku. Po zakończeniu procesu uzgadniania planów rozwoju na lata 2014-2019, konieczne będzie rozpoczęcie prac nad powiązaniem modelu oceny planów rozwoju z regulacją jakościową.

Ponadto do wprowadzenia regulacji jakościowej niezbędne jest określenie przejrzystych kryteriów oceny działań zmierzających do poprawy jakości. W pierwszym kroku zastosowane mogą zostać wskaźniki dotyczące przerw w dostarczaniu energii zdefiniowane w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 roku w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. z 2007 roku, Nr 93, poz. 623, ze zm.). Z uwagi na fakt, iż wskaźniki te obejmują jedynie część obszaru regulacji jakościowej, niezbędne jest opracowanie kolejnych wskaźników.

Zgodnie z przekazaniem stanowiskiem Prezesa URE, bez zmiany przepisów prawnych, wprowadzenie elementów regulacji jakościowej jest możliwe poprzez ich uwzględnienie w średnioważonym koszcie kapitału (WACC) oraz współczynnikach określających zmianę warunków wykonywania działalności gospodarczej i projektowaną poprawę efektywności. Przedsiębiorstwo realizujące określone powyżej cele regulacji jakościowej powinno mieć wyższą stopę zwrotu lub korzystniejsze współczynniki korekcyjne (X_n) niż przedsiębiorstwo pasywne, nie podejmujące stosownych działań w tym zakresie. Współczynniki korekcyjne (X_n) służą określeniu corocznej zmiany uzasadnionych kosztów działalności według formuły ($RPI - X_n$), wskazanej w Rozporządzeniu Taryfowym.

Cena energii elektrycznej w obrocie

Zgodnie z Rozporządzeniem Taryfowym, taryfa w zakresie obrotu energią elektryczną powinna określać cenę energii elektrycznej oraz sposób ustalania bonifikat za niedotrzymanie standardów jakościowych obsługi odbiorców. Taryfy w zakresie sprzedaży energii elektrycznej odbiorcom w gospodarstwach domowych powinny opierać się na kosztach uzasadnionych zakupu energii elektrycznej na konkurencyjnym rynku oraz kosztach nabycia i umorzenia świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych (tzw. zielone certyfikaty), świadectw pochodzenia z kogeneracji (tzw. żółte, fioletowe i czerwone certyfikaty) oraz certyfikatów efektywnościowych (tzw. białe certyfikaty) (bądź

też kosztów opłat zastępczych), a także uzasadnionych kosztach własnych prowadzenia działalności w zakresie obrotu energią elektryczną. Przy obliczaniu cen energii dla odbiorców zużywających energię na potrzeby gospodarstw domowych należy uwzględnić marżę na poziomie zatwierdzonym przez Prezesa URE. Poniższa tabela przedstawia elementy kalkulacji ceny.

Marża	W taryfach dla odbiorców zużywających energię na potrzeby gospodarstw domowych marża jest uwzględniana na poziomie ustalonym przez Prezesa URE. W taryfach dla pozostałych odbiorców marża jest ustalana przez przedsiębiorstwo energetyczne.
Koszty przeniesione	Na koszty przeniesione składają się koszty: (i) nabycia energii elektrycznej; (ii) nabycia i umorzenia świadectw pochodzenia ze źródeł odnawialnych lub koszty poniesionej opłaty zastępczej; (iii) nabycia i umorzenia świadectw pochodzenia z kogeneracji lub koszty poniesionej opłaty zastępczej; (iv) nabycia i umorzenia certyfikatów efektywnościowych lub koszty poniesionej opłaty zastępczej; oraz (v) koszty bilansowania energii elektrycznej na rynku bilansującym.
Koszty własne	Koszty własne przedsiębiorstwa energetycznego w związku z prowadzeniem działalności w zakresie obrotu energią elektryczną.
Koszty podatku akcyzowego	Koszty podatku akcyzowego w związku ze sprzedażą energii elektrycznej nabywcy końcowemu w rozumieniu Ustawy o Podatku Akcyzowym.

Taryfy dotyczące ciepła

Zasady kształtowania taryf dla ciepła określone są w Rozporządzeniu Taryfowym Dotyczącym Ciepła. Przedsiębiorstwo energetyczne opracowuje taryfę w sposób zapewniający: (i) pokrycie kosztów uzasadnionych w zakresie określonym w art. 45 Prawa Energetycznego oraz kosztów ponoszonych odpowiednio w zakresie określonym w Rozporządzeniu Dotyczącym Świadectw Pochodzenia z OZE; (ii) eliminowanie subsydiowania skrośnego.

W szczególności: (i) taryfa wytwórcy ciepła zawiera: ceny za zamówioną moc cieplną, ceny ciepła, ceny nośnika ciepła – wody dostarczonej do napełniania sieci ciepłowniczych i instalacji odbiorczych oraz do uzupełnienia ubytków wody poza źródłem ciepła lub niezwróconych skroplin; (ii) taryfa przedsiębiorstwa ciepłowniczego (czyli przedsiębiorstwa zajmującego się wytwarzaniem ciepła w eksploatowanych przez ten podmiot źródłach ciepła, przesyłaniem i dystrybucją oraz sprzedażą ciepła wytworzonego w tych źródłach lub zakupionego od innego przedsiębiorstwa energetycznego) zawiera: ceny za zamówioną moc cieplną, ceny ciepła, ceny nośnika ciepła – wody dostarczonej do napełniania i uzupełniania jej ubytków w instalacjach odbiorczych lub niezwróconych skroplin, stawki opłat stałych za usługi przesyłowe, stawki opłat zmiennych za usługi przesyłowe; (iii) taryfa dystrybutora ciepła (czyli przedsiębiorstwa zajmującego się przesyłaniem i dystrybucją ciepła) zawiera: stawki opłat stałych za usługi przesyłowe, stawki opłat zmiennych za usługi przesyłowe oraz stawki opłat za przyłączenie do sieci, kalkulowane w odniesieniu do jednostki długości przyłącza na podstawie jednej czwartej średniorocznych nakładów inwestycyjnych na budowę przyłączy, określonych w planie rozwoju, o którym mowa w art. 16 ust. 1 Prawa Energetycznego; (iv) w przypadku, gdy przedsiębiorstwo energetyczne, o którym mowa w pkt (ii) i (iii), zakupuje ciepło od innych przedsiębiorstw energetycznych, taryfa tego przedsiębiorstwa określa sposób stosowania cen i stawek opłat ustalonych w taryfach przedsiębiorstw, od których ciepło zostało zakupione; (v) taryfa przedsiębiorstwa obrotu ciepłem zawiera stawki opłat za obsługę odbiorców oraz określa warunki stosowania cen i stawek opłat ustalonych w taryfach innych przedsiębiorstw energetycznych.

Ceny i stawki opłat dla pierwszego roku stosowania taryfy ustala się na podstawie planowanych na pierwszy rok: (i) uzasadnionych rocznych kosztów wykonywania działalności gospodarczej w zakresie zaopatrzenia w ciepło; (ii) uzasadnionych rocznych kosztów modernizacji i rozwoju oraz kosztów realizacji inwestycji z zakresu ochrony środowiska; (iii) uzasadnionego zwrotu z kapitału zaangażowanego w działalność, o której mowa w pkt (i) i (ii).

Suma uzasadnionych rocznych kosztów oraz uzasadnionego zwrotu z kapitału stanowi uzasadniony planowany przychód przedsiębiorstwa energetycznego ze sprzedaży ciepła będący podstawą kalkulacji cen i stawek opłat ustalonych w taryfie.

W okresie stosowania taryfy nie krótszym niż dwa lata ceny i stawki opłat ustalone dla pierwszego roku jej stosowania mogą być dostosowywane przez przedsiębiorstwo energetyczne do zmieniających się warunków wykonywania działalności gospodarczej, przy czym może to nastąpić nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od ich wprowadzenia jako obowiązujących i nie częściej niż co 12 miesięcy. Nowa cena lub stawka opłaty obliczona zostaje w oparciu o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w poprzednim roku kalendarzowym określony w komunikacie Prezesa GUS ogłoszonym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski, pomniejszony o współczynnik korekcyjny ustalany dla danego rodzaju działalności gospodarczej wykonywanej przez przedsiębiorstwo energetyczne w zakresie zaopatrzenia w ciepło, określający projektowaną poprawę efektywności funkcjonowania tego przedsiębiorstwa oraz zmianę warunków wykonywania przez to przedsiębiorstwo danego rodzaju działalności gospodarczej w następnym roku w stosunku do poprzedniego roku stosowania taryfy.

Dla źródeł ciepła, w których ciepło wytwarzane jest w kogeneracji, przedsiębiorstwo energetyczne może stosować uproszczony sposób kalkulacji cen i stawek opłat w taryfie dla ciepła na podstawie uzasadnionych planowanych przychodów ze sprzedaży ciepła obliczanych, zgodnie z Rozporządzeniem Taryfowym Dotyczącym Ciepła, na podstawie planowanych, dla roku stosowania taryfy, przychodów ze

sprzedaży ciepła, wielkości ciepła wprowadzonego do sieci ciepłowniczej lub sprzedanego bezpośrednio odbiorcom i ceny ciepła przyjętej przez przedsiębiorstwo energetyczne, nie wyższej od ceny referencyjnej. Wysokość ceny referencyjnej zależy w szczególności od rodzaju zużywanego paliwa, średniej ceny sprzedaży ciepła wytworzonego w jednostkach wytwórczych niebędących jednostkami kogeneracji, w których zużywane jest tego samego rodzaju paliwo i obowiązującego dla poszczególnych rodzajów paliw wskaźnika referencyjnego. Dodatkowo, wskaźnik wzrostu przychodów ze sprzedaży ciepła dla źródła ciepła, dla którego przedsiębiorstwo energetyczne stosuje uproszczony sposób kalkulacji cen i stawek opłat, nie może być wyższy niż wskaźnik obliczony zgodnie z Rozporządzeniem Taryfowym Dotyczącym Ciepła. Okres stosowania taryfy dla ciepła, w której zastosowano uproszczony sposób kalkulacji cen i stawek opłat, wynosi jeden rok od dnia jej wprowadzenia do stosowania.

W dniu 4 kwietnia 2013 roku Prezes URE przyjął model zasad i sposobu ustalania oraz uwzględniania w taryfach dla ciepła zwrotu z kapitału (kosztu kapitału) na lata 2013-2015. Przyjęty model ma na celu stymulowanie przedsiębiorstw działających w branży ciepłowniczej do podejmowania działań konkurencyjnych oraz służyć wzrostowi bezpieczeństwa energetycznego i poprawie efektywności energetycznej.

Niezależność operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych – unbundling

Zgodnie z Prawem Europejskim i Prawem Energetycznym operator systemu przesyłowego i operator systemu dystrybucyjnego będący w strukturze przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo (tzn. przedsiębiorstwa lub grupy przedsiębiorstw, które zaangażowane są w działalność w zakresie przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, jak również w działalności w zakresie wytwarzania lub sprzedaży energii elektrycznej) powinni pozostawać pod względem formy prawnej i organizacyjnej oraz podejmowania decyzji niezależni od innych działalności niezwiązanych z przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej (tzw. *unbundling* funkcjonalny i prawny). Oznacza to, iż operatorzy systemu przesyłowego i dystrybucyjnego muszą być oddzielnymi podmiotami prawnymi niezaangażowanymi w działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej oraz obrotu nią. Podmioty te muszą mieć zapewnioną niezależność podejmowania decyzji w zakresie prowadzonej działalności w zakresie przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej.

Zgodnie z Prawem Europejskim, Państwa Członkowskie zostały zobowiązane do wprowadzenia w życie przepisów niezbędnych do wykonania Dyrektywy 2003/54/WE najpóźniej do dnia 1 lipca 2004 roku, z możliwością odroczenia wykonania przepisów Dyrektywy 2003/54/WE dotyczących rozdziału operatorów systemów dystrybucyjnych do dnia 1 lipca 2007 roku. Zgodnie z tymi wymaganiami w Polsce z dniem 1 lipca 2004 roku operatorem systemu przesyłowego została wyznaczona spółka PSE. W przypadku dotyczącym wydzielenia OSD, Polska skorzystała z możliwości odroczenia stosowania odpowiednich przepisów do dnia 1 lipca 2007 roku. Od tego dnia OSD w Polsce działają w spółkach niezaangażowanych w wytwarzanie lub sprzedaż energii elektrycznej. W naszej Grupie funkcję OSD pełni ENERGA-OPERATOR.

OSD będący w strukturze przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo pozostaje pod względem formy prawnej i organizacyjnej oraz podejmowania decyzji niezależny od innych działalności niezwiązanych z dystrybucją energii elektrycznej.

W celu zapewnienia niezależności OSD należy spełnić łącznie następujące kryteria niezależności: (i) osoby odpowiedzialne za zarządzanie operatorem systemu dystrybucyjnego nie mogą uczestniczyć w strukturach zarządzania przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo lub przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się przesyłaniem, wytwarzaniem lub obrotem energią elektryczną ani być odpowiedzialne, bezpośrednio lub pośrednio za bieżącą działalność w zakresie wykonywanej działalności gospodarczej innej niż wynikająca z zadań operatorów tym zakresie; (ii) osoby odpowiedzialne za zarządzanie OSD mają zapewnioną możliwość niezależnego działania; (iii) OSD ma prawo podejmować niezależne decyzje w zakresie majątku niezbędnego do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej; (iv) organ przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo nie może wydawać OSD poleceń dotyczących jego bieżącej działalności ani podejmować decyzji w zakresie budowy sieci lub jej modernizacji, chyba że polecenia te lub decyzje dotyczyłyby działania OSD, które wykraczałyby poza zatwierdzony plan finansowy lub inny równoważny dokument.

OSD nie mogą wykonywać działalności gospodarczej związanej z produkcją, wytwarzaniem lub obrotem energią elektryczną ani jej wykonywać na podstawie umowy na rzecz innych przedsiębiorstw energetycznych.

OSD są zobowiązani do opracowania i realizacji programów określających przedsięwzięcia, jakie należy podjąć w celu zapewnienia niedyskryminacyjnego traktowania użytkowników danego systemu, w tym szczegółowe obowiązki pracowników wynikające z tych programów (tzw. programów zgodności), a także sporządzenia corocznych sprawozdań z ich wykonania.

Zasady wyznaczania OSP i OSD

Stosownie do przepisów Prawa Energetycznego, operatorem systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego może być: (i) właściciel sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej posiadający koncesję na wykonywanie działalności gospodarczej z wykorzystaniem tej sieci; (ii) przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesję na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii elektrycznej, z którym właściciel sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej zawarł umowę powierzającą temu przedsiębiorstwu pełnienie obowiązków operatora z wykorzystaniem sieci będących jego własnością.

Na terytorium Polski wyznacza się tylko jednego operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego albo jednego operatora systemu połączonego elektroenergetycznego.

Powierzenie pełnienia obowiązków operatora systemu dystrybucyjnego podmiotowi, który nie jest właścicielem sieci, może dotyczyć wykonywania działalności gospodarczej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej, jeżeli liczba odbiorców przyłączonych do sieci elektroenergetycznej przedsiębiorstwa energetycznego, będącego właścicielem tej sieci, jest nie większa niż sto tysięcy. Tym samym, przy wyższej niż określona liczbie odbiorców tylko właściciel sieci dystrybucyjnej może być jej operatorem.

Właściciel sieci dystrybucyjnej występuje z wnioskiem do Prezesa URE o wyznaczenie operatora dystrybucyjnego, w terminie 30 dni od dnia: (i) doręczenia decyzji Prezesa URE o udzieleniu temu właścicielowi koncesji na wykonywanie działalności gospodarczej z wykorzystaniem sieci, albo (ii) w którym właściciel zawarł umowę o powierzenie wykonywania obowiązków operatora z przedsiębiorstwem energetycznym posiadającym koncesję na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie dystrybucji w odniesieniu do sieci będących jego własnością.

Prezes URE odmawia wyznaczenia operatorem systemu przedsiębiorstwa energetycznego określonego we wniosku właściciela sieci, jeżeli przedsiębiorstwo to m.in. nie dysponuje odpowiednimi środkami ekonomicznymi lub technicznymi, nie gwarantuje skutecznego zarządzania systemem lub nie spełnia warunków i kryteriów niezależności.

Prezes URE z urzędu wyznacza operatorem systemu dystrybucyjnego przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesję na dystrybucję paliw gazowych albo energii elektrycznej w przypadku gdy: (i) właściciel sieci nie złożył wniosku o wyznaczenie operatora systemu gazowego lub operatora systemu elektroenergetycznego, który wykonywałby działalność gospodarczą, korzystając z jego sieci; (ii) Prezes URE odmówił wyznaczenia operatora, który wykonywałby działalność gospodarczą, korzystając z sieci określonej we wniosku.

Wydając powyższą decyzję, Prezes URE określa obszar, instalacje lub sieci, na których operator będzie wykonywał działalność gospodarczą. Właściciel sieci jest zobowiązany udostępnić wyznaczonemu operatorowi informacje i dokumenty niezbędne do realizacji zadań operatora oraz współdziałać z tym operatorem.

Właściciel sieci podlega karze pieniężnej, w szczególności jeżeli: (i) z nieuzasadnionych powodów nie występuje z wnioskiem o wyznaczenie operatora oraz nie dopełnia warunków określonych w decyzji wyznaczającej operatora wydanej z urzędu; (ii) nie przestrzega warunków i kryteriów niezależności operatora systemu; (iii) nie zapewnia wyznaczonemu dla swojej sieci operatorowi systemu spełnienia warunków i kryteriów niezależności.

Obowiązki OSD

Zgodnie z Prawem Energetycznym, zadania OSD obejmują m.in.: (i) prowadzenie ruchu sieciowego w sieci dystrybucyjnej w sposób efektywny z zachowaniem wymaganej niezawodności dostarczania energii elektrycznej i jakości jej dostarczania oraz we współpracy z OSP, w obszarze koordynowanej sieci 110 kV; (ii) eksploatację, konserwację i remonty sieci dystrybucyjnej w sposób gwarantujący niezawodność funkcjonowania systemu dystrybucyjnego; (iii) zapewnienie rozbudowy sieci dystrybucyjnej, a tam gdzie ma to zastosowanie, rozbudowy połączeń międzysystemowych w obszarze swego działania; (iv) współpracę z innymi operatorami systemów elektroenergetycznych lub przedsiębiorstwami energetycznymi; (v) dysponowanie mocą jednostek wytwórczych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej, z wyłączeniem jednostek wytwórczych o mocy osiągalnej równej 50 MW lub wyższej, przyłączonych do koordynowanej sieci 110 kV; (vi) bilansowanie systemu, z wyjątkiem równoważenia bieżącego zapotrzebowania na energię elektryczną z dostawami tej energii, oraz zarządzanie ograniczeniami systemowymi.

Operator systemu elektroenergetycznego, w obszarze swojego działania, jest obowiązany zapewnić wszystkim podmiotom pierwszeństwo w świadczeniu usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii oraz w wysokosprawnej kogeneracji, z zachowaniem niezawodności i bezpieczeństwa KSE.

Plany rozwoju

Zgodnie z Prawem Energetycznym, przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii sporządzają dla obszaru swojego działania plany rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię, na okres nie krótszy niż 3 lata.

Operator systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego sporządza plan rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną, na okresy nie krótsze niż 5 lat, oraz prognozy dotyczące stanu bezpieczeństwa dostarczania energii elektrycznej na okresy nie krótsze niż 15 lat. Plan ten w zakresie zapotrzebowania na energię elektryczną podlega aktualizacji co 3 lata.

Plan rozwoju obejmuje w szczególności: (i) przewidywany zakres dostarczania energii; (ii) przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy albo budowy sieci oraz planowanych nowych źródeł energii, w tym odnawialnych źródeł energii; (iii) przedsięwzięcia w zakresie modernizacji, rozbudowy lub budowy połączeń z systemami elektroenergetycznymi innych państw; (iv) przedsięwzięcia racjonalizujące zużycie paliw i energii u odbiorców; (v) przewidywany sposób finansowania inwestycji; (vi) przewidywane przychody niezbędne do realizacji planów; (vii) planowany harmonogram realizacji inwestycji.

Ponadto plan rozwoju powinien określać wielkość zdolności wytwórczych i ich rezerw, preferowane lokalizacje i strukturę nowych źródeł, wielkość zdolności przesyłowych lub dystrybucyjnych w systemie elektroenergetycznym i stopień ich wykorzystania, a także działania i przedsięwzięcia zapewniające bezpieczeństwo dostarczania energii elektrycznej.

Dodatkowo, plan rozwoju powinien zapewniać długookresową maksymalizację efektywności nakładów i kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwo energetyczne, tak aby nakłady i koszty nie powodowały w poszczególnych latach nadmiernego wzrostu cen i stawek opłat za dostarczanie energii, przy zapewnieniu ciągłości, niezawodności i jakości jej dostarczenia.

Projekty planów rozwoju podlegają uzgodnieniu z Prezesem URE. Do dnia 30 kwietnia każdego roku przedsiębiorstwa energetyczne przedkładają Prezesowi URE sprawozdanie z realizacji planów rozwoju.

Przedsiębiorstwo energetyczne, które nie przedkłada Prezesowi URE powyższych planów lub sprawozdań, podlega karze pieniężnej.

Obowiązek opracowywania przez operatorów instrukcji ruchu i eksploatacji sieci

Operator systemu przesyłowego i operator systemu dystrybucyjnego są obowiązani do opracowania odpowiednio instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej lub instrukcji ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej.

Instrukcje opracowywane dla sieci gazowych, jak również sieci elektroenergetycznych określają szczegółowe warunki korzystania z tych sieci przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju tych sieci. Przepisy Prawa Energetycznego wskazują minimalną wymaganą treść instrukcji.

Operator systemu dystrybucyjnego uwzględni w instrukcji ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej wymagania określone w opracowanej przez operatora systemu przesyłowego instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej.

Instrukcja opracowywana przez operatora systemu przesyłowego powinna także zawierać wyodrębnioną część dotyczącą bilansowania systemu i zarządzania ograniczeniami systemowymi.

Operator systemu przesyłowego jest zobowiązany przedłożyć Prezesowi URE do zatwierdzenia, w drodze decyzji, całą instrukcję wraz z informacją o zgłoszonych przez użytkowników systemu uwagach oraz sposobie ich uwzględnienia. Operator zamieszcza te dokumenty na swojej stronie internetowej.

Operator systemu dystrybucyjnego, w terminie 60 dni od dnia ogłoszenia zatwierdzonej instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej przedkłada Prezesowi URE do zatwierdzenia, w drodze decyzji, instrukcję wraz z informacją o zgłoszonych przez użytkowników systemu uwagach oraz sposobie ich uwzględnienia. Operator zamieszcza te dokumenty na swojej stronie internetowej.

Stosownie do przepisów Prawa Energetycznego, obowiązkiem opracowania instrukcji ruchu i eksploatacji sieci przesyłowej oraz instrukcji ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej jest objęty również operator systemu połączanego, do którego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące opracowania instrukcji przez operatora systemu przesyłowego i operatora systemu dystrybucyjnego.

Prawo Energetyczne przewiduje ponadto iż użytkownicy systemu, w tym odbiorcy, których urządzenia, instalacje lub sieci są przyłączone do sieci operatora systemu gazowego lub systemu elektroenergetycznego, lub korzystający z usług świadczonych przez tego operatora, są obowiązani stosować się do instrukcji. Instrukcja ta stanowi część umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji paliw gazowych lub energii elektrycznej lub umowy kompleksowej.

Prawo swobodnego wyboru sprzedawcy i zasada third party access (TPA)

Prawo Energetyczne, zgodnie z wymaganiami Prawa Europejskiego, nadało od dnia 1 lipca 2007 roku wszystkim odbiorcom energii elektrycznej w kraju, łącznie z odbiorcami w gospodarstwach domowych, prawo swobodnego wyboru sprzedawcy energii elektrycznej. OSP i OSD są zobowiązani umożliwić wykonanie tego prawa poprzez udostępnienie usług przesyłania i dystrybucji wszystkim użytkownikom systemu (odbiorcom, wytwórcom i przedsiębiorstwom obrotu energią elektryczną) na zasadach przejrzystych i wolnych od dyskryminacji. W szczególności, zgodnie z Prawem Energetycznym przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej jest zobowiązane, stosując obiektywne i przejrzyste zasady zapewniające równe traktowanie użytkowników systemu, umożliwić odbiorcy energii elektrycznej przyłączonemu do jego sieci zmianę sprzedawcy energii elektrycznej, na warunkach i w trybie określonym w przepisach. Zgodnie z Ustawą Nowelizującą, OSP oraz OSD są obowiązani umożliwić odbiorcy paliw gazowych lub energii elektrycznej zmianę sprzedawcy, nie później niż w terminie 21 dni od dnia poinformowania właściwego operatora o zawarciu umowy sprzedaży lub umowy kompleksowej z nowym sprzedawcą. Ponadto zgodnie z powyższą nowelizacją, procedura zmiany sprzedawcy zostanie określona w rozporządzeniu. Na dzień Prospektu trwają prace nad wdrożeniem do stosowania wzorca generalnej umowy dystrybucji dla odbiorców będących stronami umów kompleksowych w gospodarstwach domowych, umożliwiającej świadczenie przez sprzedawców usługi kompleksowej dla odbiorców grup taryfowych G, co ma na celu dalszą liberalizację rynku energii.

Przyłączanie do sieci

Zgodnie z Prawem Energetycznym przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej jest obowiązane do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej z podmiotami ubiegającymi się o przyłączenie do sieci, na zasadzie równoprawnego traktowania, jeżeli istnieją techniczne i ekonomiczne warunki przyłączenia do sieci i dostarczania energii, a żądający zawarcia umowy spełnia warunki przyłączenia do sieci i odbioru. W sytuacji, gdy przedsiębiorstwo energetyczne odmówi

zawarcia umowy o przyłączenie do sieci, jest ono obowiązane niezwłocznie pisemnie powiadomić o odmowie zawarcia umowy Prezesa URE i zainteresowany podmiot, podając przyczyny odmowy.

Za przyłączenie do sieci przesyłowej oraz sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym wyższym niż 1 kV i nie wyższym niż 110 kV, z wyłączeniem przyłączenia jednostek wytwórczych i sieci, pobiera się opłatę ustaloną na podstawie 25% rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia. Za przyłączenie do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV z wyłączeniem przyłączenia jednostek wytwórczych i sieci pobiera się opłatę ustaloną w oparciu o stawki opłat zawarte w tariffie, kalkulowane na podstawie jednej czwartej średniorocznych nakładów inwestycyjnych na budowę odcinków sieci służących do przyłączenia tych podmiotów określonych w planie rozwoju. Za przyłączenie jednostek wytwórczych współpracujących z siecią oraz sieci przedsiębiorstw energetycznych zajmujących się przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej pobiera się opłatę ustaloną na podstawie rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłączenia. W przypadku przyłączania odnawialnych źródeł energii o mocy elektrycznej zainstalowanej nie wyższej niż 5 MW oraz jednostek kogeneracji o mocy elektrycznej zainstalowanej poniżej 1 MW pobiera się 50% opłaty ustalonej na podstawie rzeczywistych nakładów. Opłaty nie pobiera się natomiast za przyłączenie do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej mikroinstalacji.

Własność urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej lub ciepła

Urządzenia i instalacje składające się na sieci przesyłowe lub dystrybucyjne energii elektrycznej lub ciepła są w większości trwale połączone z gruntem. Zgodnie z przepisami KC urządzenia trwale związane z gruntem stanowią część składową gruntu i tym samym stanowią własność właściciela gruntu. Jednak, zgodnie z art. 49 KC, urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne nie należą do części składowych nieruchomości, jeżeli wchodzi w skład przedsiębiorstwa.

W przeszłości przyjmowano, że urządzenia, o jakich mowa powyżej, znajdujące się na cudzym gruncie stawały się własnością przedsiębiorstwa energetycznego z chwilą ich fizycznego połączenia z siecią tego przedsiębiorstwa. Jednocześnie w części przypadków koszty budowy urządzeń na cudzym gruncie były ponoszone przez odbiorcę energii, a przedsiębiorstwa energetyczne korzystały z cudzej nieruchomości bezumownie. Orzecznictwo sądowe ostatnich lat kwestionuje możliwość przejęcia przez przedsiębiorstwo własności urządzeń przesyłowych lub dystrybucyjnych poprzez samo fizyczne przyłączenie ich do sieci przedsiębiorstwa energetycznego. Zgodnie z tymi orzeczeniami, do przeniesienia własności takich urządzeń na przedsiębiorstwo energetyczne konieczna jest umowa z właścicielem nieruchomości. Oznacza to, że status prawny znacznej liczby urządzeń przesyłowych i dystrybucyjnych, do których tytuł prawny nie był określony w umowie z właścicielem nieruchomości, jest nieuregulowany.

W sierpniu 2008 roku weszła w życie nowelizacja KC, zgodnie z którą osoba, która poniosła koszty budowy takich urządzeń i jest ich właścicielem (np. odbiorca energii – właściciel nieruchomości), może żądać, aby przedsiębiorca (np. przedsiębiorstwo energetyczne), który przyłączył urządzenia do swojej sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem (chyba że w umowie o przyłączenie strony postanowią inaczej). Z żądaniem przeniesienia własności takich urządzeń będzie mógł wystąpić także przedsiębiorca.

Służebność przesyłu

Nowelizacja KC, która weszła w życie w sierpniu 2008 roku, wprowadziła do polskiego prawa służebność przesyłu. Zgodnie z nowymi przepisami, na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 KC (a więc urządzenia służące do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu lub energii elektrycznej oraz inne urządzenia podobne) można obciążyć nieruchomość prawem do korzystania z tej nieruchomości w oznaczonym zakresie, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń. Służebność przesyłu powinna co do zasady być ustanowiona w drodze umowy między przedsiębiorcą a właścicielem nieruchomości.

Jeżeli właściciel nieruchomości odmawia zawarcia takiej umowy, a służebność przesyłu jest konieczna do właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych, to przedsiębiorcy przysługuje prawo żądania ustanowienia służebności za odpowiednim wynagrodzeniem. Podobne roszczenie przysługuje właścicielowi nieruchomości, jeżeli to przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy ustanowienia służebności.

Uprawnienia OSP w zakresie bezpieczeństwa energetycznego

W przypadku zagrożenia: (i) bezpieczeństwa energetycznego Polski polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo-energetycznym; (ii) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej; (iii) bezpieczeństwa osób; (iv) wystąpieniem znacznych strat materialnych – na terytorium Polski lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

W przypadku wystąpienia powyższych zagrożeń Rada Ministrów, na wniosek Ministra Gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na części lub całości terytorium Polski, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Ograniczenia w sprzedaży paliw stałych polegają na sprzedaży tych paliw na podstawie wydanych odbiorcom upoważnień do zakupu określonej ilości paliw.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na: (i) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej; (ii) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła.

Stosownie do Prawa Energetycznego, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonych elektroenergetycznych: (i) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom; (ii) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na części lub całości terytorium Polski do czasu wejścia w życie przepisów rozporządzenia wprowadzającego ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Przepisy dotyczące energii ze źródeł odnawialnych i kogeneracji (CHP)

Energia ze źródeł odnawialnych

Zgodnie z wymogami Prawa Europejskiego, przepisy Prawa Energetycznego zawierają mechanizmy wsparcia dla energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Mechanizmy te polegają na (i) promowaniu wytwarzania energii elektrycznej z OZE poprzez wydawanie świadectw pochodzenia dla takiej energii, tzw. zielonych certyfikatów, przy równoczesnym zobowiązaniu podmiotów sprzedających energię elektryczną do odbiorców końcowych do umorzenia określonej ilości świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych lub uiszczenia opłaty zastępczej oraz (ii) zobowiązaniu sprzedawców z urzędu (tj. przedsiębiorstw energetycznych posiadających koncesję na obrót energią elektryczną lub paliwami gazowymi zobowiązanych do świadczenia usług kompleksowych na rzecz odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, niekorzystających z prawa wyboru sprzedawcy i przyłączanych do sieci przedsiębiorstwa energetycznego wskazanego w koncesji sprzedawcy z urzędu) do nabywania w całości oferowanej im energii elektrycznej z OZE przyłączonych do sieci elektroenergetycznej na obszarze działania danego sprzedawcy z urzędu, po cenie równej średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej w poprzednim roku kalendarzowym. Dodatkowo, OZE o mocy elektrycznej nie większej niż 5 MW korzystają z preferencyjnych zasad obliczania opłaty za przyłączenie do sieci.

Ponadto Prawo Energetyczne nakłada na: (i) odbiorców przemysłowych, którzy w roku kalendarzowym poprzedzającym rok realizacji obowiązku zużyli nie mniej niż 100 GWh energii elektrycznej, której koszt wyniósł nie mniej niż 3% wartości ich produkcji, a także złożyli stosowne oświadczenia, (ii) przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub obrotu tą energią i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym niebędącym odbiorcami przemysłowymi, o których mowa w punkcie (i), (iii) odbiorców końcowych, innych niż odbiorcy przemysłowi, o których mowa w punkcie (i), będących członkami giełdy towarowej w rozumieniu Ustawy o Giełdach Towarowych lub członkami rynku organizowanego przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany, w odniesieniu do transakcji zawieranych we własnym imieniu na giełdzie towarowej, oraz (iv) towarowe domy maklerskie lub domy maklerskie, w odniesieniu do transakcji realizowanych na zlecenie odbiorców końcowych, innych niż odbiorcy przemysłowi, o których mowa w punkcie (i), na giełdzie towarowej lub rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rynek regulowany, obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia (tzw. zielonych certyfikatów, czyli świadectw pochodzenia energii elektrycznej z OZE lub tzw. brązowych certyfikatów, czyli świadectw pochodzenia biogazu rolniczego oraz wprowadzenia go do sieci dystrybucyjnej gazowej) albo uiszczenia opłaty zastępczej.

Zakres obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE tzw. zielonych certyfikatów został określony w Rozporządzeniu Dotyczącym Świadectw Pochodzenia z OZE, opisanym poniżej.

System wsparcia dla biogazu rolniczego oparty na zbywalnych świadectwach pochodzenia biogazu rolniczego wytworzonego w biogazowniach został wprowadzony w 2011 roku. Zakres realizacji obowiązku wytworzenia biogazu rolniczego oraz wprowadzenia go do sieci dystrybucyjnej gazowej określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 24 sierpnia 2011 roku w sprawie szczegółowego zakresu obowiązku potwierdzania danych dotyczących wytwarzanego biogazu rolniczego wprowadzonego do sieci dystrybucyjnej gazowej (Dz.U. z 2011 roku, Nr 187, poz. 1117).

Zgodnie z Rozporządzeniem Dotyczącym Świadectw Pochodzenia z OZE, obowiązek uzyskania i przedstawienia Prezesowi URE do umorzenia świadectw pochodzenia albo uiszczenia opłaty zastępczej uznaje się za spełniony, jeżeli za dany rok kalendarzowy udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia, które przedsiębiorstwo energetyczne przedstawiło do umorzenia, lub z uiszczonych przez przedsiębiorstwo energetyczne opłat zastępczej, w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej przez to przedsiębiorstwo odbiorcom końcowym, wynosi nie mniej niż udział wskazany w tabeli poniżej.

Udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia w latach 2012-2021

Udział ilościowy (%)	Rok
10,4	2012
12,0	2013
13,0	2014
14,0	2015
15,0	2016
16,0	2017
17,0	2018
18,0	2019
19,0	2020
20,0	2021

Źródło: § 3, § 4 i § 5 Rozporządzenia Dotyczącego Świadectw Pochodzenia z OZE.

Na dzień Prospektu udział sumy energii elektrycznej wynikającej ze świadectw pochodzenia lub z uiszczonej opłaty zastępczej w wykonanej całkowitej sprzedaży energii elektrycznej jest znany do 2021 roku.

Dodatkowo, zgodnie z Rozporządzeniem Dotyczącym Świadectw Pochodzenia z OZE, do energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii, pozwalającej wytwórcy na uzyskanie świadectw pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych, czyli tzw. zielonych certyfikatów, zalicza się m.in. część energii elektrycznej wytworzonej w procesie współspalania biomasy. Energia wyprodukowana w procesie współspalania może zostać uznana za energię wytworzoną z odnawialnych źródeł energii, jeśli w procesie jej produkcji wykorzystano odpowiednią ilość biomasy rolnej. Rozporządzenie Dotyczące Świadectw Pochodzenia z OZE przewiduje stopniowy wzrost udziału biomasy rolnej względem udziału biomasy leśnej w procesie współspalania w przypadku jednostek wytwórczych o mocy elektrycznej wyższej niż 5 MW celem uznania części wytworzonej energii za energię wytworzoną z odnawialnych źródeł energii, co zostało przedstawione w tabeli poniżej.

Minimalny udział wagowy biomasy rolnej wymagany w procesie współspalania w latach 2012-2021

Wymagany udział wagowy biomasy rolnej (%)	Rok
50,0	2012
60,0	2013
70,0	2014
80,0	2015-2017
85,0	2018-2021

Źródło: § 6 pkt 2 Rozporządzenia Dotyczącego Świadectw Pochodzenia z OZE.

Ponadto zgodnie z Rozporządzeniem Dotyczącym Świadectw Pochodzenia z OZE, w przypadku jednostek wytwórczych, w których jest spalana wyłącznie biomasa w źródłach o mocy elektrycznej wyższej niż 20 MW, do energii wytworzonej z odnawialnych źródeł energii zalicza się energię elektryczną lub ciepło w ilości wynoszącej 100% energii wytworzonej w jednostce wytwórczej, o ile w procesie jej produkcji wykorzystano odpowiednią ilość biomasy rolnej. Rozporządzenie Dotyczące Świadectw Pochodzenia z OZE przewiduje stopniowy wzrost udziału biomasy rolnej względem udziału biomasy leśnej także w procesie spalania biomasy w źródłach o mocy elektrycznej wyższej niż 20 MW celem uznania wytworzonej energii za energię wytworzoną z odnawialnych źródeł energii, co zostało przedstawione w tabeli poniżej.

Minimalny udział wagowy biomasy rolnej wymagany w procesie spalania w latach 2012-2021

Wymagany udział wagowy biomasy rolnej (%)	Rok
20,0	2012-2015
30,0	2016
40,0	2017-2018
50,0	2019-2021

Źródło: § 6 pkt 4 Rozporządzenia Dotyczącego Świadectw Pochodzenia z OZE.

W przypadku, gdy jednostka wytwórcza w której jest spalana wyłącznie biomasa w źródłach o mocy elektrycznej wyższej niż 20 MW, oddana została do użytku do dnia 31 grudnia 2015 roku, udział wagowy biomasy rolnej, dla tej jednostki jest określany odpowiednio zgodnie z tabelą powyżej, jednak na poziomie nie wyższym niż 20%.

Świadectwo pochodzenia jest wydawane przez Prezesa URE na wniosek wytwórcy złożony za pośrednictwem operatora systemu elektroenergetycznego. Prawa majątkowe wynikające ze świadectw pochodzenia są przedmiotem obrotu, w szczególności podlegają obrotowi na Towarowej Gieldzie Energii.

Opłata zastępcza jest obliczana jako iloczyn jednostkowej opłaty zastępczej oraz różnicy pomiędzy ilością energii elektrycznej, wyrażoną w MWh, wynikającą z obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia a ilością energii elektrycznej, wyrażoną w MWh, wynikającą ze świadectw pochodzenia, które przedsiębiorstwo energetyczne przedstawiło do umorzenia w danym roku. Kwota jednostkowej opłaty zastępczej zawarta we wzorze służącym do wyliczenia opłaty zastępczej podlega corocznej waloryzacji według średniorocznego wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem z roku kalendarzowego poprzedzającego rok, dla którego oblicza się opłatę zastępczą. Wysokość kwot jednostkowej opłaty zastępczej została określona w tabeli poniżej.

Kwota jednostkowej opłaty zastępczej w latach 2008-2013

Kwota jednostkowej opłaty zastępczej	Rok
248,46 PLN	2008
258,89 PLN	2009
267,95 PLN	2010
274,92 PLN	2011
286,74 PLN	2012
297,35 PLN	2013

Źródło: Informacje Prezesa URE w sprawie zwaloryzowanej jednostkowej opłaty zastępczej za lata 2008-2013, dostępne na stronie www.ure.gov.pl.

Jak wskazano wyżej, sprzedawca z urzędu jest obowiązany do zakupu całej oferowanej przez wytwórcę energii elektrycznej, wytworzonej z odnawialnych źródeł energii przyłączonych do sieci znajdujących się na obszarze działania sprzedawcy z urzędu. Sprzedawca z urzędu jest zobowiązany nabyć tę energię po średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym w poprzednim roku kalendarzowym. Cenę tę co roku ogłasza Prezes URE.

Cena sprzedaży energii elektrycznej z OZE obowiązująca dla sprzedawców z urzędu w latach 2008-2013

Cena sprzedaży energii elektrycznej z OZE obowiązująca dla sprzedawców z urzędu	Rok
128,80 PLN/MWh	2008
155,44 PLN/MWh	2009
197,21 PLN/MWh	2010
195,32 PLN/MWh	2011
198,90 PLN/MWh	2012
201,36 PLN/MWh	2013

Źródło: Informacje Prezesa URE w sprawie średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym za lata 2007-2012, dostępne na stronie www.ure.gov.pl.

W przypadku nieprzestrzegania przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub jej obrotem i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym, obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii albo uiszczenia opłaty zastępczej, podmiot taki podlega karze nie niższej niż iloczyn liczby 1,3 oraz różnicy pomiędzy należną a uiszczoną opłatą zastępczą. Karom określonym w Prawie Energetycznym podlega również sprzedawca z urzędu w przypadku nieprzestrzegania obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej z OZE.

W przypadku nieprzestrzegania przez sprzedawcę z urzędu obowiązku zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii sprzedawca z urzędu podlega karze nie niższej niż iloczyn średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym w poprzednim roku kalendarzowym, wyrażonej w PLN za 1 MWh oraz różnicy pomiędzy ilością oferowanej do zakupu energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii, wyrażoną w MWh, a ilością zakupionej energii elektrycznej wytworzonej w odnawialnych źródłach energii w danym roku, wyrażoną w MWh.

Wysokość takich kar nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym.

Niezależnie od kar wskazanych powyżej, Prezes URE może nałożyć karę pieniężną na kierownika przedsiębiorstwa energetycznego w kwocie nie większej niż 300% jego miesięcznego wynagrodzenia.

Ponadto w dniu 25 czerwca 2009 roku weszła w życie dyrektywa 2009/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 roku w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Dz.U. UE L 140/16 z dnia 5 czerwca 2009 roku, ze zm.). Jej głównym założeniem jest zobligowanie Państw Członkowskich do promowania i wspierania inwestycji na rynku odnawialnych źródeł energii. Dyrektywa wymaga również usprawnienia i ułatwienia procedur administracyjnych w odniesieniu do realizacji inwestycji w źródła energii odnawialnej. Celem Ustawy Nowelizującej była m.in. implementacja powyższej dyrektywy.

Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja lub CHP)

Mianem energii z kogeneracji określana jest energia elektryczna wytwarzana jednocześnie z produkcją ciepła. Zgodnie z wymaganiami Prawa Europejskiego, Prawo Energetyczne zawiera również mechanizmy wsparcia dla wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji, tj. dla wytwarzania energii elektrycznej w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła ze sprawnością nie mniejszą niż określona w Prawie Energetycznym.

Przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub obrotu tą energią i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym niebędącym odbiorcami przemysłowymi w rozumieniu Prawa Energetycznego, a także inne podmioty wskazane w powyższej ustawie, są obowiązane uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z wysokosprawnej kogeneracji dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Polski (tzw. żółte certyfikaty – dla jednostek opalanych gazem lub dla jednostek o łącznej mocy zainstalowanej poniżej 1 MW, tzw. fioletowe certyfikaty – dla jednostek opalanych metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy, tzw. czerwone certyfikaty – dla pozostałych jednostek wysokosprawnej kogeneracji), albo uiścić opłatę zastępczą.

Świadectwo pochodzenia z kogeneracji wydaje się oddzielnie dla (i) energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji w jednostce kogeneracji małej lub opalanej gazem; (ii) energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji w jednostce kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy; oraz (iii) energii elektrycznej innej niż wymieniona w punktach (i) i (ii) powyżej. Świadectwo pochodzenia z kogeneracji wydaje Prezes URE na wniosek przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się wytwarzaniem energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji, złożony za pośrednictwem operatora systemu elektroenergetycznego, na którego obszarze działania znajduje się jednostka kogeneracji określona we wniosku. Prawa majątkowe wynikające ze świadectwa pochodzenia są zbywalne i są przedmiotem obrotu, w szczególności podlegają obrotowi na Towarowej Gieldzie Energii.

Opłata zastępcza jest równa sumie: (i) iloczynu jednostkowej opłaty zastępczej (nie niższej niż 15% i nie wyższej niż 110% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym) oraz ilości energii elektrycznej równej różnicy pomiędzy ilością energii elektrycznej wynikającą z obowiązku nabycia (dla jednostek kogeneracji małych lub opalanych gazem) a ilością energii elektrycznej wynikającą ze świadectw pochodzenia z kogeneracji umorzonych przedsiębiorstwu energetycznemu w terminie; (ii) iloczynu jednostkowej opłaty zastępczej (nie niższej niż 30% i nie wyższej niż 120% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym) i ilości energii elektrycznej równej różnicy pomiędzy ilością energii elektrycznej wynikającą z obowiązku nabycia (dla jednostek kogeneracji opalanych metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy) a ilością energii elektrycznej wynikającą ze świadectw pochodzenia z kogeneracji umorzonych przedsiębiorstwu energetycznemu w terminie, oraz (iii) iloczynu jednostkowej opłaty zastępczej (nie niższej niż 15% i nie wyższej niż 40% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym) i ilości energii elektrycznej równej różnicy pomiędzy ilością energii elektrycznej wynikającą z obowiązku nabycia (dla jednostek kogeneracji innych niż powyższe) a ilością energii elektrycznej wynikającą ze świadectw pochodzenia z kogeneracji umorzonych przedsiębiorstwu energetycznemu w terminie.

W poszczególnych latach poziom jednostkowej opłaty zastępczej dla świadectw pochodzenia energii wytworzonej w jednostkach małych lub opalanych gazem (Ozg), dla świadectw pochodzenia energii wytworzonej w jednostkach kogeneracji opalanych metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy (Ozm), dla świadectw pochodzenia energii wytworzonej w pozostałych jednostkach skojarzonych (Ozk) określa poniższa tabela.

Wysokość jednostkowej opłaty zastępczej dla jednostek kogeneracji w latach 2008-2013

Ozg	Ozm	Ozk	Rok
117,00 PLN/MWh	nie dotyczy	17,96 PLN/MWh	2008
128,80 PLN/MWh	nie dotyczy	19,32 PLN/MWh	2009
128,80 PLN/MWh	nie dotyczy	23,32 PLN/MWh	2010
127,15 PLN/MWh	59,16 PLN/MWh	29,58 PLN/MWh	2011
128,80 PLN/MWh	60,00 PLN/MWh	29,30 PLN/MWh	2012
149,30 PLN/MWh	60,00 PLN/MWh	29,84 PLN/MWh	2013

Źródło: Informacje Prezesa URE w sprawie jednostkowej opłaty zastępczej dla jednostki kogeneracji na lata 2008-2013, dostępne na stronie www.ure.gov.pl.

W przypadku nieprzebrzegania obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji przedsiębiorstwo zobowiązane jest do uiszczenia opłaty zastępczej. W przypadku niewypełnienia obowiązku oraz nieuiszczenia opłaty zastępczej przedsiębiorstwo podlega karze nie niższej niż iloczyn liczby 1,3 oraz różnicy pomiędzy należną opłatą zastępczą a uiszczoną opłatą zastępczą.

Wysokość takiej kary pieniężnej nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym.

Ponadto niezależnie od wskazanej wyżej kary, Prezes URE może nałożyć karę pieniężną na kierownika przedsiębiorstwa energetycznego w kwocie nie większej niż 300% jego miesięcznego wynagrodzenia.

System wsparcia dla wysokosprawnej kogeneracji obowiązywał do końca 2012 roku. Ostateczny termin wykonania obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectwa pochodzenia z kogeneracji lub uiszczenia opłaty zastępczej minął 31 marca 2013 roku. Nie dotyczy to wsparcia w ramach tzw. fioletowych certyfikatów, czyli dla jednostek opalanych metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego bądź gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, system ten funkcjonuje do 31 marca 2019 roku. Na dzień Prospektu trwają prace legislacyjne mające na celu przedłużenie wsparcia opartego na żółtych i czerwonych certyfikatach o kolejne dwa lata. Rozliczenie obowiązku ma być możliwe do 31 marca 2015 roku. Na dzień Prospektu brak jest jednak przepisów regulujących krajowy system wsparcia dla jednostek wysokosprawnej kogeneracji po dniu 31 marca 2013 roku. Ryzyko z tym związane zostało omówione w rozdziale „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z polskim sektorem energetycznym – Krajowy system wsparcia kogeneracji może być zmieniony lub zniesiony”.

Dla obowiązującego obecnie systemu wsparcia w ramach fioletowych certyfikatów, obowiązek uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectwa pochodzenia z kogeneracji lub uiszczenia opłaty zastępczej uznaje się za spełniony, jeżeli za dany rok kalendarzowy udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej z uzyskanych i umorzonych świadectw pochodzenia z kogeneracji lub z uiszczonych opłaty zastępczej, w wykonanej całkowitej rocznej sprzedaży energii elektrycznej przez dane przedsiębiorstwo energetyczne odbiorcom końcowym, wynosi nie mniej niż udział wskazany w tabeli poniżej.

Udział ilościowy sumy energii elektrycznej wynikającej z uzyskanych i umorzonych świadectw pochodzenia z kogeneracji dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach opalanych metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy

Udział ilościowy (%)	Rok
0,4	2011
0,6	2012
0,9	2013
1,1	2014
1,3	2015
1,5	2016
1,8	2017
2,3	2018

Źródło: § 9 pkt 1 ppkt 2 Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 lipca 2011 roku w sprawie sposobu obliczania danych podanych we wniosku o wydanie świadectwa pochodzenia z kogeneracji oraz szczegółowego zakresu obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia tych świadectw, uiszczania opłaty zastępczej i obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej w wysokosprawnej kogeneracji (Dz.U. z 2011 roku, Nr 176, poz. 1052).

Obowiązek publicznej sprzedaży energii elektrycznej i gazu

Zgodnie z Prawem Energetycznym, przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej jest obowiązane sprzedawać nie mniej niż 15% energii elektrycznej wytworzonej w danym roku na giełdach towarowych w rozumieniu Ustawy o Giełdach Towarowych lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium RP rynek regulowany, przy czym wytwórcy energii elektrycznej uprawnieni do otrzymywania rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie Ustawy KDT są zobowiązani do sprzedaży pozostałych 85% wytworzonej energii elektrycznej w sposób zapewniający publiczny, równy dostęp do tej energii, to znaczy w drodze otwartego przetargu, na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący na terytorium RP rynek regulowany lub na giełdach towarowych w rozumieniu Ustawy o Giełdach Towarowych. W naszej Grupie nie ma wytwórców uprawnionych do otrzymywania rekompensat na pokrycie kosztów osieroconych na podstawie Ustawy KDT.

Zgodnie z Prawem Energetycznym, wykonanie przez wytwórców obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej, sposób oraz tryb organizacji przez wytwórców przetargu oraz jego przeprowadzenie pod kątem zgodności z przepisami prawa podlega kontroli Prezesa URE. Prezes URE ma prawo unieważnić przetarg, jeżeli stwierdzi, że został przeprowadzony niezgodnie z przepisami, przy czym przepisy Prawa Energetycznego nie określają szczegółów procedury wydawania decyzji o unieważnieniu przetargu, ani w szczególności nie stanowią, czy przetarg może zostać unieważniony po zawarciu, w wyniku rozstrzygnięcia przetargu, umowy sprzedaży energii elektrycznej, a jeżeli tak, to jaki byłby w takiej sytuacji wpływ unieważnienia przetargu na zawartą umowę sprzedaży energii elektrycznej.

Prawo Energetyczne przewiduje szereg wyjątków od obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej przez wytwórców. Obowiązek publicznej sprzedaży energii elektrycznej nie dotyczy energii elektrycznej: (i) dostarczonej od przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się jej wytwarzaniem do odbiorcy końcowego za pomocą linii bezpośredniej, (ii) z odnawialnych źródeł energii, (iii) wytworzonej w kogeneracji ze średnioroczną sprawnością wyższą niż 52,5%, (iv) zużywanej przez przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem na potrzeby własne, (v) niezbędnej do wykonywania przez operatorów systemów elektroenergetycznych ich zadań określonych w Prawie Energetycznym, oraz (vi) wytworzonej w jednostce wytwórczej o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie wyższej niż 50 MW. Ponadto Prezes URE może, na wniosek przedsiębiorstwa energetycznego, zwolnić to przedsiębiorstwo z obowiązku publicznej sprzedaży energii elektrycznej, w części dotyczącej produkcji energii elektrycznej: (a) sprzedawanej na potrzeby wykonywania długoterminowych zobowiązań wynikających z umów zawartych z instytucjami finansowymi w celu realizacji inwestycji związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej, lub (b) wytwarzanej na potrzeby operatora systemu przesyłowego wykorzystywanej na potrzeby prawidłowego funkcjonowania krajowego systemu elektroenergetycznego – jeżeli nie spowoduje to istotnego zakłócenia warunków konkurencji na rynku energii elektrycznej lub zakłócenia na rynku bilansującym.

Ponadto zgodnie z Prawem Energetycznym, zmienionym Ustawą Nowelizującą, przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się obrotem paliwami gazowymi jest obowiązane sprzedawać na giełdach towarowych lub na rynku zorganizowanym nie mniej niż: (i) 30% – do dnia 31 grudnia 2013 roku, (ii) 40% – w okresie od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2014 roku, (iii) 55% – od dnia 1 stycznia 2015 roku, gazu ziemnego wysokometanowego wprowadzonego w danym roku do sieci przesyłowej: (i) w punktach wejścia do krajowego systemu przesyłowego na połączeniach z systemami przesyłowymi innych państw lub (ii) siecią gazociągów kopalnianych lub (iii) terminalami skroplonego gazu ziemnego.

Powyższy obowiązek nie dotyczy: (i) gazu ziemnego stanowiącego zapasy obowiązkowe gazu ziemnego w rozumieniu art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 1190), (ii) gazu ziemnego wyprowadzanego w danym roku z sieci przesyłowej w punktach wyjścia z krajowego systemu przesyłowego na połączeniach z systemami przesyłowymi innych państw, w ilości równej ilości gazu ziemnego wprowadzonego do sieci przesyłowej w tym roku, (iii) gazu ziemnego sprzedawanego operatorom systemów gazowych w celu realizacji ich zadań ustawowych, (iv) gazu ziemnego wykorzystywanego na potrzeby własne.

Z obowiązku, o którym mowa powyżej, zwolnione są przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem gazem ziemnym z zagranicą, które w danym roku posiadają prawo do przepustowości w punktach wejścia do krajowego systemu przesyłowego na połączeniach z systemami przesyłowymi innych państw, w wielkości mniejszej niż 10% sumy przepustowości wszystkich takich punktów. Zwolnieniu nie podlegają jednak przedsiębiorstwa energetyczne zajmujące się obrotem gazem ziemnym z zagranicą wchodzące w skład grupy kapitałowej, jeżeli łączna wielkość przepustowości w punktach wejścia do krajowego systemu przesyłowego na połączeniach z systemami przesyłowymi innych państw, do których przedsiębiorstwa te posiadają prawo, jest większa niż 10% sumy przepustowości wszystkich takich punktów.

Uprawnienia operatorów systemów elektroenergetycznych w zakresie dysponowania jednostkami wytwórczymi

Stosownie do Prawa Energetycznego, jednostkę wytwórczą stanowi wyodrębniony zespół urządzeń należący do przedsiębiorstwa energetycznego, służący do wytwarzania energii i wyprowadzania mocy.

Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w zakresie systemu przesyłowego, stosując obiektywne i przejrzyste zasady zapewniające równe traktowanie użytkowników tych systemów oraz uwzględniając wymogi ochrony środowiska, jest odpowiedzialny w szczególności za bezpieczeństwo dostarczania energii elektrycznej poprzez zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania systemu elektroenergetycznego i odpowiedniej zdolności przesyłowej w sieci przesyłowej elektroenergetycznej.

W sytuacji wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego podejmuje, w szczególności, następujące działania: (i) wydaje wytwórcy polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej centralnie dysponowanej, (ii) dokonuje zakupów interwencyjnych mocy lub energii elektrycznej, (iii) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia uruchomienia, odstawienia, zmiany obciążenia lub odłączenia od sieci jednostki wytwórczej przyłączonej do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania, która nie jest jednostką wytwórczą centralnie dysponowaną, (iv) wydaje właściwemu operatorowi systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej przez odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na obszarze jego działania lub przerwania zasilania niezbędnej liczby odbiorców końcowych przyłączonych do sieci dystrybucyjnej na tym obszarze, (v) po wyczerpaniu wszystkich możliwych działań zmierzających do pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną wydaje odbiorcom końcowym, przyłączonym bezpośrednio do sieci przesyłowej, polecenia zmniejszenia ilości pobieranej energii elektrycznej lub odłączenia od sieci urządzeń i instalacji należących do tych odbiorców, zgodnie z planem wprowadzania ograniczeń oraz (vi) dokonuje zmniejszenia wielkości zdolności przesyłowych wymiany międzysystemowej.

W okresie wykonywania powyższych działań użytkownicy systemu, w tym odbiorcy energii elektrycznej, są obowiązani stosować się do poleceń operatora systemu elektroenergetycznego, o ile wykonanie tych poleceń nie stwarza bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia osób.

Szczegółowe warunki funkcjonowania jednostek wytwórczych centralnie dysponowanych w ramach systemu wytwarzania wymuszonego, w tym zasady kalkulacji ceny za wytworzoną energię, zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 roku w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. z 2007 roku, Nr 93, poz. 623, ze zm.).

Obowiązek utrzymywania zapasów paliw

Zgodnie z Prawem Energetycznym, przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła jest obowiązane utrzymywać zapasy paliw w ilości zapewniającej utrzymanie ciągłości dostaw energii elektrycznej lub ciepła do odbiorców.

W szczególności obowiązki przedsiębiorstw energetycznych, zajmujących się wytwarzaniem energii elektrycznej lub ciepła, związane z utrzymywaniem zapasów paliw w postaci węgla kamiennego, uregulowane zostały w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 roku w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych (Dz.U. z 2003 roku, Nr 39, poz. 338, ze zm.).

Sprzedawca z urzędu

Wraz z przepisami dotyczącymi *unbundlingu* operatorów sieci przesyłowych i dystrybucyjnych, Prawo Energetyczne wprowadziło instytucję sprzedawcy z urzędu, której celem jest uregulowanie sprzedaży energii elektrycznej dla odbiorców końcowych w gospodarstwach domowych, którzy nie dokonali wyboru sprzedawcy. Zgodnie z Prawem Energetycznym sprzedawcą z urzędu jest przedsiębiorstwo energetyczne posiadające koncesję na obrót energią elektryczną lub paliwami gazowymi, zobowiązane do świadczenia usług kompleksowych na rzecz odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych, niekorzystających z prawa wyboru sprzedawcy i przyłączonych do sieci przedsiębiorstwa energetycznego wskazanego w koncesji sprzedawcy z urzędu. Świadczenie tzw. usługi kompleksowej polega na umożliwieniu sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usługi dystrybucyjnej na podstawie jednej umowy zawieranej przez sprzedawcę z odbiorcą. Umowa kompleksowa jest umową zawierającą postanowienia zarówno umowy sprzedaży energii elektrycznej, jak i umowy o świadczenie usługi dystrybucji lub przesyłania (przy czym świadczenia z zakresu sprzedaży i dystrybucji lub przesyłania energii elektrycznej są spełniane oddzielnie przez odpowiednio sprzedawcę i operatora systemu dystrybucyjnego lub przesyłowego).

Sprzedawcy z urzędu pełnią również inne obowiązki określone w Prawie Energetycznym, w szczególności są zobowiązani do odbioru energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych.

Zgodnie z Prawem Energetycznym, Prezes URE wyłania sprzedawców w drodze przetargu, a w razie, gdy takie postępowanie nie zakończy się wyłonieniem sprzedawcy, wyznacza z urzędu sprzedawcę w drodze decyzji administracyjnej na okres 12 miesięcy. Do dnia Prospektu taki przetarg nie został ogłoszony. W związku z tym, na podstawie przepisów przejściowych Prawa Energetycznego, obecnie rolę sprzedawcy z urzędu pełnią te przedsiębiorstwa energetyczne, które są przedsiębiorstwami energetycznymi posiadającymi koncesję na obrót energią elektryczną, a przed datą 1 lipca 2007 roku zajmowały się sprzedażą do odbiorców końcowych, bądź zostały utworzone w wyniku wydzielenia OSD i zajmują się sprzedażą energii elektrycznej do tych odbiorców końcowych, którzy nie skorzystali z prawa wyboru sprzedawcy.

Zakaz manipulacji na rynku hurtowym energii

W dniu 28 grudnia 2011 roku weszło w życie Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 roku w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U. UE L 326/1 z dnia 8 grudnia 2011 roku, „**Rozporządzenie REMIT**”). Rozporządzenie REMIT dotyczy zachowań uczestników hurtowych rynków energii elektrycznej, na których dokonywany jest obrót produktami energetycznymi, sprzedawanymi w obrocie hurtowym.

Zgodnie z Rozporządzeniem REMIT, zakazana jest manipulacja na hurtowych rynkach energii oraz wykorzystywanie informacji wewnętrznych w obrocie hurtowym produktami energetycznymi. Powołane rozporządzenie definiuje „informację wewnętrzną” jako informację o szczególnym charakterze, która nie została podana do publicznej wiadomości, która dotyczy – bezpośrednio lub pośrednio – jednego lub większej liczby produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym i która, jeżeli została podana do wiadomości publicznej, mogłaby znacząco wpłynąć na ceny tych produktów energetycznych sprzedawanych w obrocie hurtowym.

Dodatkowo, wraz z wejściem w życie Rozporządzenia REMIT uczestnicy rynku są zobowiązani do publikowania informacji wewnętrznych oraz powiadamiania ACER o opóźnieniach w ich publikacji. Informacje te mogą dotyczyć przedsiębiorstwa lub instalacji, których dany uczestnik rynku lub jego jednostka dominująca, lub jednostka powiązana jest właścicielem, lub które kontroluje, lub w stosunku do których dany uczestnik rynku lub taka jednostka odpowiada za kwestie operacyjne w całości lub w części. Należy ujawniać m.in. informacje dotyczące zdolności i wykorzystania instalacji służących do produkcji, magazynowania oraz przesyłania energii lub zużywających energię, w tym dotyczące planowanej i nieplanowanej niedostępności tych instalacji. Informacje te powinny być podawane do publicznej wiadomości m.in. na stronie internetowej podmiotu zawierającego transakcje na hurtowych rynkach energii. Ponadto osoby zawodowo zajmujące się pośrednictwem w zawieraniu transakcji zobowiązane są do powiadamiania ACER o każdym uzasadnionym podejrzeniu naruszenia przez uczestników rynku zasad REMIT.

Planowane zmiany regulacji prawnych

Nowe regulacje energetyczne

Na dzień Prospektu trwają prace nad pakietem nowych regulacji energetycznych dotyczących rynku energii elektrycznej, gazu oraz energetyki odnawialnej.

Nowe regulacje w zakresie energii elektrycznej oraz gazu mają na celu uporządkowanie oraz uproszczenie obowiązujących przepisów, a także dostosowanie istniejących uregulowań do przepisów Unii Europejskiej, a w szczególności – Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 713/2009 z 13 lipca 2009 roku ustanawiającego Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (Dz.U. UE L 211/1 z 14 sierpnia 2009 roku) oraz Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 roku w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylającego rozporządzenie nr 1228/2003 (Dz.U. UE L 211/15 z 14 sierpnia 2009 roku) oraz dyrektywy 2009/73/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 roku dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającej dyrektywę 2003/55/WE (Dz.U. UE L 211/94 z 14 sierpnia 2009 roku) oraz przeprowadzenie liberalizacji cen gazu.

W zakresie energetyki odnawialnej, zgodnie z przedstawionym w dniu 13 listopada 2013 roku przez Ministerstwo Gospodarki Projektem Ustawy o OZE, zmianie mają ulec mechanizmy wsparcia wytwarzania energii z OZE, zarówno w instalacjach działających w dniu wejścia w życie nowych przepisów, jak i w instalacjach, które rozpoczną wytwarzanie energii po wejściu w życie nowych przepisów. Przedstawiona propozycja przewiduje między innymi: (i) ograniczenie czasowe okresu wsparcia; (ii) wyłączenie z mechanizmów wsparcia istniejących elektrowni wodnych o łącznej zainstalowanej mocy elektrycznej powyżej 1 MW; (iii) ograniczenie wsparcia dla spalania wielopaliwowego; (iv) zmianę zasad obrotu zielonymi certyfikatami oraz (v) wprowadzenie mechanizmu aukcyjnego w miejsce wsparcia w postaci zielonych certyfikatów. Zgodnie z dokumentami dołączonymi przez Ministerstwo Gospodarki do Projektu Ustawy o OZE, jednym z głównych celów wprowadzenia nowego systemu wsparcia jest optymalizacja kosztów wynikających ze wspierania wytwarzania energii z OZE.

Zgodnie z Projektem Ustawy o OZE, instalacje OZE działające w dniu, w którym nowe przepisy wejdą w życie, będą mogły korzystać ze wsparcia na podstawie zmodyfikowanego systemu opartego na świadectwach pochodzenia (tzw. zielonych certyfikatach) przy czym będą miały prawo do udziału w aukcjach, pod warunkiem, że w przypadku wygrania aukcji będą traciły prawo do udziału w systemie zielonych certyfikatów. Projekt przewiduje, że system wsparcia dla takich instalacji w postaci aukcji nie będzie miał zastosowania do: (i) instalacji spalania wielopaliwowego (poza tzw. dedykowanymi instalacjami spalania wielopaliwowego), (ii) elektrowni wodnych powyżej 1 MW oraz (iii) instalacji OZE o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej powyżej 50 MW wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej biomasę, biopłynny, biogaz lub biogaz rolniczy (poza instalacjami OZE wykorzystującymi te paliwa w wysokosprawnej kogeneracji o łącznej mocy zainstalowanej energii cieplnej do 150 MWth). Zgodnie z projektem instalacje, które rozpoczną wytwarzanie energii po wejściu w życie nowych przepisów, będą mogły korzystać jedynie z mechanizmu aukcyjnego, pod warunkiem, że nie będą wytwarzać energii elektrycznej przed wygraniem aukcji.

Projekt Ustawy o OZE zakłada, że łączny okres wsparcia w postaci zielonych certyfikatów, instalacji OZE działającej w dniu, w którym nowe przepisy wejdą w życie, w tym obowiązek zakupu energii elektrycznej wytworzonej w takiej instalacji OZE, będzie trwał maksymalnie 15 lat, od daty pierwszego wytworzenia energii elektrycznej przez dane źródło. Jeżeli taka instalacja przejdzie do mechanizmu aukcyjnego, okres wsparcia dla takiej instalacji OZE także będzie trwał łącznie 15 lat, z uwzględnieniem okresu wsparcia w postaci zielonych certyfikatów. Obowiązek zakupu energii elektrycznej z instalacji OZE, wytworzonej po raz pierwszy po dniu zakończenia aukcji, będzie trwał również przez okres 15 lat. Propozycja przewiduje, co do zasady, że wsparcie zakończy się nie później niż 31 grudnia 2035 roku.

Zgodnie z projektem Ustawy o OZE aukcje na zakup energii elektrycznej z OZE będzie przeprowadzał Prezes URE co najmniej raz w roku. Na 30 dni przed przeprowadzeniem pierwszej w danym roku aukcji Prezes URE poinformuje o maksymalnej cenie za 1 MWh za jaką w danym roku kalendarzowym będzie mogła być zakupiona, wytworzona przez wytwórców, po przeprowadzeniu aukcji energia elektryczna z OZE

(tzw. cena referencyjna), przy czym ceny referencyjne będą ustalane oddzielnie dla różnych rodzajów technologii i przedziałów mocy źródeł. Oferty zawierające ceny przekraczające wysokość ceny referencyjnej zostaną odrzucone.

Projekt Ustawy o OZE przewiduje, że do dnia 30 listopada każdego roku kalendarzowego minister właściwy do spraw gospodarki będzie ogłaszał szczegółowe informacje dotyczące aukcji, w szczególności maksymalną ilość i wartość energii elektrycznej z OZE, która będzie mogła zostać zakupiona w drodze aukcji w kolejnym roku kalendarzowym. Ustalając maksymalną ilość i wartość energii elektrycznej minister właściwy do spraw gospodarki uwzględni będzie dotychczasowy udział energii i paliw wytworzonych w instalacjach OZE, zużywanych w energetyce oraz w transporcie oraz zobowiązania wynikające z umów międzynarodowych.

Projekt Ustawy o OZE przewiduje także wprowadzenie instytucji „sprzedawcy zobowiązanego” w miejsce sprzedawcy z urzędu. Sprzedawcę zobowiązanego będzie wyznaczał z urzędu Prezes URE spośród sprzedawców energii elektrycznej o największym wolumenie jej sprzedaży na dzień 31 sierpnia poprzedniego roku, odbiorcom końcowym przyłączonym do sieci dystrybucyjnej lub sieci przesyłowej danego operatora na obszarze działania tego sprzedawcy zobowiązanego, w terminie do dnia 31 października każdego roku na rok następny.

Zgodnie z projektem sprzedawca zobowiązany będzie dokonywał zakupu energii elektrycznej od zwycięzców aukcji w systemie aukcyjnym. W przypadku zakupu energii elektrycznej po cenie wyższej niż możliwa do uzyskania cena odsprzedaży, projekt ustawy o OZE przewiduje wyrównywanie tej różnicy ze środków pochodzących z tzw. opłaty OZE przez spółkę Operator Rozliczeń Energii Odnawialnej S.A., której jedynym akcjonariuszem będzie Skarb Państwa. Opłata OZE, stanowiąca iloczyn stawki opłaty i ilości zużytej energii elektrycznej, uiszczana będzie przez operatorów systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego oraz operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego, którzy z kolei pobiorą taką samą opłatę od odbiorców końcowych podłączonych do ich sieci.

Zgodnie z propozycją, od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku stawka opłaty OZE netto (tj. pomniejszona o podatek od towarów i usług) ma wynosić 2,27 PLN za 1 MWh. Prezes URE skalkuluje i opublikuje stawkę opłaty OZE netto, na dany rok kalendarzowy, począwszy od roku 2016, na podstawie wysokości kwoty planowanej do pobrania w roku kalendarzowym, na który będzie kalkulowana stawka opłaty OZE i ilości energii elektrycznej zużytej przez odbiorców końcowych w roku poprzedzającym.

Projekt Ustawy o OZE przewiduje, że w okresie wskazanym w projekcie dla danego rodzaju instalacji, sprzedawcy zobowiązani będą mieli w szczególności obowiązek zakupu: (i) po średniej cenie sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym (a) energii elektrycznej z OZE lub biogazu rolniczego wytworzonej w mikroinstalacjach przez wytwórców prowadzących działalność gospodarczą oraz (b) energii elektrycznej wytworzonej w instalacjach OZE innych niż mikroinstalacje – o ile takie instalacje wytwarzały energię elektryczną przed wejściem w życie ustawy i nie wygrały aukcji w systemie aukcyjnym; oraz (ii) niewykorzystanej energii z OZE lub z biogazu rolniczego wytworzonej przez wytwórców będących osobami fizycznymi wytwarzającymi energię na własne potrzeby, nieprowadzącymi działalności gospodarczej, po cenie stanowiącej 80% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym. Ponadto Projekt Ustawy o OZE przewiduje oddzielne zasady udziału w systemie wsparcia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach zmodyfikowanych po wejściu w życie ustawy.

Zgodnie z Projektem Ustawy o OZE poziom wsparcia dla instalacji spalania wielopaliwowego ma zostać ograniczony w taki sposób, że do dnia 31 grudnia 2020 roku dla energii elektrycznej z OZE wytworzonej w takich instalacjach, z wyłączeniem energii elektrycznej z OZE wytworzonej w tzw. dedykowanej instalacji spalania wielopaliwowego (tj. spełniającej określone kryteria przewidziane w Projekcie Ustawy o OZE), będzie przysługiwało świadectwo pochodzenia skorygowane współczynnikiem 0,5. Wielkość tego współczynnika, obowiązująca od dnia 1 stycznia 2021 roku, ma zostać określona przez ministra właściwego do spraw gospodarki. Dodatkowo, wytwórca energii elektrycznej z OZE w instalacji spalania wielopaliwowego, w tym w dedykowanej instalacji spalania wielopaliwowego, będzie mógł uzyskać świadectwo pochodzenia potwierdzające wytworzenie energii elektrycznej w danym roku wyłącznie w ilości nieprzekraczającej średniej ilości energii elektrycznej wytworzonej przez tego wytwórcę w latach 2011-2013, a w przypadku gdy okres wykonywania przez wytwórcę działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej rozpoczął się po dniu 31 grudnia 2013 roku – w okresie wykonywania przez wytwórcę tej działalności.

Przedstawiony Projekt Ustawy o OZE zakłada, iż ma zostać stopniowo wprowadzony obowiązek obrotu częścią świadectw pochodzenia na giełdzie towarowej lub na rynku organizowanym przez podmiot prowadzący rynek regulowany. Opłata zastępcza nie będzie podlegała waloryzacji i została ustalona w projekcie na poziomie z 2013 roku wynoszącym 297,35 PLN za 1 MWh. Dodatkowo, w przypadku gdy średnia ważona cena świadectw pochodzenia będzie niższa niż 75% wartości opłaty zastępczej przez okres co najmniej 1 miesiąca, wypełnienie przewidzianego ustawą obowiązku będzie mogło nastąpić wyłącznie przez uzyskanie i przedstawienie do umorzenia Prezesowi URE świadectw pochodzenia, bez możliwości uiszczenia opłaty zastępczej. W przypadku, gdy sprzedaż energii elektrycznej z OZE następować będzie po cenie wyższej niż 105% średniej ceny sprzedaży energii elektrycznej na rynku konkurencyjnym, ogłoszonej przez Prezesa URE, świadectwa pochodzenia nie wydaje się dla energii elektrycznej z OZE sprzedanej po wyższej cenie.

Ponadto Projekt Ustawy OZE nawiązuje do rozwiązań w zakresie wytwarzania energii w instalacjach OZE o odpowiednio niskiej mocy zainstalowanej, tzw. energetyka prosumencka, które zostały już częściowo wprowadzone Ustawą Nowelizującą. W szczególności co najmniej 25% ilości energii elektrycznej z OZE nabywanej w wyniku przeprowadzenia aukcji powinna zostać wytworzona w instalacjach OZE o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej do 1 MW.

Projekt Ustawy o OZE wprowadza także zmiany do Prawa Energetycznego, przewidujące między innymi nałożenie na operatorów systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego obowiązku zainstalowania do 2020 roku liczników zdalnego odczytu skomunikowanych z systemem pomiarowym u co najmniej 80% odbiorców końcowych przyłączonych do sieci niskiego napięcia tego operatora, zgodnie z harmonogramem,

który ma zostać określony w odpowiednim rozporządzeniu Rady Ministrów jak również przywraca, na okres od dnia wejścia ustawy w życie do 30 czerwca 2016 r, system wsparcia dla kogeneracji innej niż oparta na gazie z przetwarzania biomasy lub metanie z pokładów węgla.

Przewiduje się, że powyższe zmiany objęte Projektem Ustawy o OZE wejdą w życie po przyjęciu ich w drodze odpowiedniej ścieżki legislacyjnej oraz uzyskaniu ewentualnej zgody Komisji Europejskiej. W szczególności po przyjęciu Projektu Ustawy o OZE przez Radę Ministrów, ma on zostać skierowany do Sejmu, jednakże na obecnym etapie termin przyjęcia Projektu Ustawy o OZE przez Radę Ministrów, harmonogram prac parlamentarnych nad tą ustawą ani jej ostateczny kształt nie są możliwe do przewidzenia. Uwzględniając zakres i charakter proponowanych zmian w stosunku do obecnie obowiązującego systemu wsparcia, szczegółowe ustalenia dotyczące mechanizmów wsparcia wytwarzania energii z OZE są obecnie przedmiotem opiniowania i konsultacji, co dodatkowo zwiększa niepewność i sprawia, że trudno przewidzieć ostateczny kształt przyszłych mechanizmów wsparcia dla OZE.

Ustawa o korytarzach przesyłowych

Na dzień Prospektu trwają prace legislacyjne nad projektem ustawy o korytarzach przesyłowych.

Przedmiotem projektowanej ustawy jest określenie warunków i zasad: (i) ustanawiania korytarzy przesyłowych, a także lokalizowania i umieszczania w tych korytarzach urządzeń przesyłowych; (ii) określania korytarzy dla istniejących urządzeń przesyłowych; (iii) ustanawiania z mocy prawa służebności przesyłu w odniesieniu do ustanawianego korytarza, istniejących urządzeń oraz ujawniania tego prawa w księdze wieczystej; (iv) ustalania i wypłaty odszkodowania związanego z ustanowieniem służebności.

Projektowana ustawa ma na celu m.in. wprowadzenie regulacji, które stworzą systemowe rozwiązania dla infrastrukturalnych inwestycji liniowych oraz usprawnienie procesu pozyskiwania przez inwestorów stosownych decyzji umożliwiających budowę infrastruktury technicznej, jak również jej rozbudowę i modernizację.

W związku z tym, iż na dzień Prospektu ustawa o korytarzach przesyłowych jest na etapie przygotowania, nie sposób jest określić jej ostatecznego kształtu oraz terminu wejścia w życie.

Ochrona środowiska

Wprowadzenie

Problematyka ochrony środowiska uregulowana jest szerokim katalogiem aktów prawnych, a najważniejszym z krajowych aktów normatywnych w tym zakresie jest Prawo Ochrony Środowiska.

Prawo Ochrony Środowiska zawiera podstawowe zasady ochrony środowiska, warunki korzystania z jego zasobów oraz definicje i kluczowe pojęcia, które zasadniczo są wspólne dla wszystkich aktów prawnych z zakresu ochrony środowiska. Ponadto kilka szczegółowych zagadnień ustawa ta reguluje w sposób wyczerpujący. Uregulowania oraz ograniczenia nałożone przez Prawo Ochrony Środowiska dotyczą zarówno procesu inwestycyjnego, jak i użytkowania istniejących już instalacji mogących negatywnie oddziaływać na środowisko.

W myśl Prawa Ochrony Środowiska eksploatacja instalacji nie powinna przekraczać standardów emisyjnych i może wymagać uzyskania pozwoleń sektorowych lub pozwolenia zintegrowanego (w zależności od rodzaju i skali prowadzonej działalności) oraz konieczność ponoszenia opłat za korzystanie ze środowiska. Zasadą jest, iż eksploatacja instalacji nie powinna powodować pogorszenia stanu środowiska lub zagrożenia życia lub zdrowia ludzi. Zgodnie z Prawem Ochrony Środowiska uzyskanie odpowiednich pozwoleń jest wymagane na: (i) wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, (ii) wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, (iii) wytwarzanie odpadów; poza tym w przypadku instalacji, których funkcjonowanie, ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości, konieczne jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego, zbiorczo ustalającego warunki emisji i oddziaływania na środowisko naturalne oraz regulującego sposób działania tego typu instalacji. Szczegółowa lista rodzajów instalacji wymagających wydania pozwolenia zintegrowanego określona została w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 roku w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz.U. z 2002 roku, Nr 122, poz. 1055, ze zm.).

Ponadto prowadzący instalacje zobowiązani są prowadzić działalność w sposób umożliwiający spełnianie wymagań wynikających z najlepszych dostępnych technik (*Best Available Techniques lub Best Available Technology – BAT*). Jako narzędzie wspomagające identyfikację i upowszechnianie najlepszych dostępnych technik wprowadzono opracowywane przez Komisję Europejską dokumenty referencyjne BAT (*BAT Reference Notes – BREF*), które są oceną techniczno-ekonomiczną zanieczyszczeń i zużycia surowców lub mediów w danym sektorze oraz sposobów ich ograniczania lub zapobiegania. W świetle obowiązujących obecnie przepisów BREF-y nie mają rangi aktów prawnych. Są to dokumenty pomocnicze przy określaniu poziomów odniesienia dla prawidłowego definiowania wymogów BAT dla danej instalacji. W wyniku prac na forum Rady Unii Europejskiej w 2010 roku przyjęto w Dyrektywie IED, że oprócz dokumentów referencyjnych BAT opracowywane są tzw. konkluzje BAT (*BAT conclusions*), które zgodnie z ustaleniami Dyrektywy IED mogą być podstawą do ustalania warunków pozwolenia zintegrowanego. Oznacza to, że dopuszczalne wielkości emisji określone w pozwoleniach zintegrowanych będą musiały być zgodne z wartościami podanymi w tym dokumencie.

W przypadkach określonych w Prawie Ochrony Środowiska pobierane są opłaty za korzystanie ze środowiska. Za przekraczanie określonych w pozwoleniach standardów emisyjnych nakładane są administracyjne kary pieniężne. Dodatkowo za prowadzenie działalności bez wymaganego pozwolenia na wprowadzanie do powietrza gazów lub pyłów oraz pobór wód lub wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, przedsiębiorca ponosi opłatę za korzystanie ze środowiska podwyższoną o 500%.

W szczególności działalność w zakresie wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej może wiązać się z koniecznością uzyskania przez podmioty działające w tym obszarze pozwoleń (sektorowych lub zintegrowanych) regulujących w szczególności ich gospodarkę wodno-ściekową, gospodarowanie odpadami oraz emisję gazów i pyłów do powietrza. Wytwarzanie energii elektrycznej i ciepła wymaga, co do zasady, uzyskania pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do spalania paliw, które w sektorze energetycznym jest wymagane dla instalacji spalającej paliwa o mocy nominalnej ponad 50 MWt.

Ustawa o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie

Realizacja planowanego przedsięwzięcia mogącego zawsze znacząco lub mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko jest dopuszczalna wyłącznie po uzyskaniu zgody na realizację przedsięwzięcia w formie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ramy proceduralne oraz zasady wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach określa Ustawa o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie, stanowiąca implementację prawa wspólnotowego w zakresie ocen oddziaływania na środowisko.

Uzyskanie takiej decyzji możliwe jest po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Przedsięwzięciami wymagającymi przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko są, zgodnie z Ustawą o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie, przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny został stwierdzony przez organ ochrony środowiska właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ponadto realizacja pozostałych przedsięwzięć, które nie należą do wyżej wymienionych kategorii, może wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, jeżeli przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na taki obszar, a nie jest bezpośrednio związane z ochroną tego obszaru. Szczegółowy katalog rodzajów przedsięwzięć pod kątem ich oddziaływania na środowisko zawarty został w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 roku w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2010 roku, Nr 213, poz. 1397, ze zm.).

W postępowaniu określającym ocenę oddziaływania na środowisko danego przedsięwzięcia analizuje się i ocenia m.in. bezpośredni i pośredni wpływ danego przedsięwzięcia na środowisko oraz zdrowie i warunki życia ludzi, dobra materialne, zabytki, dostępność do złóż kopalin, możliwości oraz sposoby zapobiegania i ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko i wymagany zakres monitoringu. W odniesieniu do przedsięwzięcia, które może w istotny sposób oddziaływać na środowisko, w zależności od rodzaju takiego przedsięwzięcia, na podstawie Ustawy o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie wymagane jest od przedsiębiorcy sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko. Raport taki powinien m.in. zawierać opis planowanego przedsięwzięcia, w tym opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodjęcia przedsięwzięcia, oraz opis wariantu najkorzystniejszego, a także opis wariantu proponowanego przez inwestora wraz z racjonalnym wariantem alternatywnym.

Zapobieganie i naprawa szkód w środowisku

Jeżeli na skutek działalności podmiotu korzystającego ze środowiska wystąpi zagrożenie powstania szkody w środowisku lub szkoda faktycznie powstanie, zastosowanie znajdują przepisy zawarte w Ustawie o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku, implementującej do polskiego porządku prawnego dyrektywę 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 roku w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz.U. UE L 143/56 z 30 kwietnia 2004 roku, ze zm.).

Ustawa o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku określa zasady odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku. Podstawową regułą wprowadzoną powyższą ustawą jest odpowiedzialność sprawcy za naprawę szkody według zasady „zanieczyszczający płaci”. Zgodnie z tą zasadą podmiot korzystający ze środowiska powodujący szkody w środowisku naturalnym lub stwarzający bezpośrednie zagrożenie wystąpieniem takich szkód powinien ponieść koszt niezbędnych środków zapobiegawczych i zaradczych. Przepisów Ustawy o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku nie stosuje się m.in., jeżeli od emisji lub zdarzenia, które spowodowały bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkodę w środowisku, upłynęło więcej niż 30 lat. Ponadto do zasadniczych rozwiązań, wprowadzonych przepisami Ustawy o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku zalicza się m.in.: (i) obowiązek informowania organu ochrony środowiska o istniejącym zagrożeniu lub szkodzie, (ii) określenie sytuacji, w których organ ochrony środowiska podejmuje działania zapobiegawcze lub naprawcze, samodzielnie określając zasady zwrotu poniesionych przez organ kosztów oraz (iii) obowiązek uzgodnienia przez podmiot korzystający ze środowiska z organem ochrony środowiska zakresu, sposobu i terminu zakończenia działań naprawczych.

W odniesieniu do szkód w środowisku, które miały miejsce do dnia 30 kwietnia 2007 roku, a także do tych szkód, które zostały spowodowane działaniami, które zakończyły się przed dniem 30 kwietnia 2007 roku (to jest przed dniem wejścia w życie powołanej ustawy), Ustawa o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku przewiduje zachowanie dotychczasowych zasad ochrony powierzchni ziemi, zakładających, że obowiązek ewentualnego naprawienia szkody w środowisku, w tym przeprowadzenia rekultywacji gruntu, spoczywa na władającym powierzchnią ziemi, bez względu na to czy spowodował on szkodę.

Ponadto zasady ochrony gruntów rolnych i leśnych oraz rekultywacji, a także zasady poprawiania wartości użytkowej gruntów reguluje ustawa z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2004 roku, Nr 121, poz. 1266, ze zm.). Zgodnie z tą ustawą podmiot, który powoduje utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów jest zobowiązany do ich rekultywacji na własny koszt. Rekultywacja jest przeprowadzana stopniowo, od momentu, gdy eksploatowane grunty stają się zbędne całkowicie lub częściowo do prowadzenia działalności przemysłowej. Proces ten trwa do pięciu lat od zaprzestania takiej działalności.

Regulacje dotyczące ochrony klimatu, w tym związane z emisjami CO₂ i innych substancji

Konwencja Klimatyczna oraz Protokół z Kioto

Podstawowe założenia międzynarodowej współpracy dotyczącej ograniczenia emisji gazów cieplarnianych określa Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (*United Nations Framework Convention on Climate Change*, „UNFCCC”) z dnia 9 maja 1992 roku (Dz.U. z 1996 roku, Nr 53, poz. 238). UNFCCC nie nakłada na państwa-sygnatariuszy wiążących zobowiązań ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. W celu konkretyzacji jej postanowień państwa-sygnatariusze sukcesywnie przyjmowały kolejne instrumenty prawne, z których najistotniejszym jest Protokół z Kioto. W szczególności kraje, które ratyfikowały Protokół z Kioto, podjęły indywidualne zobowiązania do redukcji emisji gazów cieplarnianych, które znalazły odzwierciedlenie m.in. w opisanych poniżej regulacjach Prawa Europejskiego oraz przepisach prawa polskiego. Polska jest stroną UNFCCC oraz ratyfikowała Protokół z Kioto.

Protokół z Kioto miał obowiązywać do końca 2012 roku. Na mocy uzgodnień podjętych w grudniu 2012 roku na konferencji klimatycznej Organizacji Narodów Zjednoczonych w Dausze, Protokół z Kioto, który jest zobowiązaniem do redukcji emisji gazów tylko części państw rozwiniętych, przedłużono do 2020 roku (tzw. II okres rozliczeniowy). Ponadto uczestnicy konferencji zdecydowali, iż jednostki emisyjne CO₂ (AAU), które stanowią nadwyżkę z tzw. I okresu rozliczeniowego, zostaną przeniesione na II okres rozliczeniowy. Polska posiada nadwyżkę jednostek AAU w związku z redukcją emisji gazów cieplarnianych o 30%, przy wymaganych 6%.

Wspólnotowy System Handlu Uprawnieniami do Emisji

W celu wypełnienia zobowiązań redukcyjnych określonych w Protokole z Kioto w 2005 roku Unia Europejska wprowadziła na terytorium Państw Członkowskich system handlu emisjami oparty na zasadach „*cap-and-trade*”. Zasady funkcjonowania tego systemu określa Dyrektywa ETS zmieniona Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/29/WE z dnia 23 kwietnia 2009 roku (Dz.U. UE L 140/63 z 5 czerwca 2009 roku). W nomenklaturze Prawa Europejskiego wspomniany system handlu emisjami określany jest jako EU ETS (Wspólnotowy System Handlu Uprawnieniami do Emisji, *European Union Greenhouse Gas Emission Trading Scheme* również zwany *European Union Emissions Trading System*), w ramach którego obrotowi podlegają tzw. EUA (*European Union Allowances*). Pojedyncza jednostka EUA odpowiada tonie CO₂, którą można wyemitować do atmosfery.

Załącznik I do Dyrektywy 2009/29/WE określa rodzaje działalności objętych EU ETS oraz wartości progowe kwalifikujące instalacje do uczestnictwa w systemie. Instalacja, w której jest prowadzona działalność wymieniona w Załączniku I do Dyrektywy 2009/29/WE i przekraczająca wartości tam określone, jest co do zasady zobowiązana do uczestnictwa w EU ETS, z tym zastrzeżeniem, że w przypadku niektórych sektorów do uczestnictwa w EU ETS kwalifikuje sam fakt prowadzenia tych działalności, bez względu na wielkość produkcji. System EU ETS obejmuje na terenie Unii Europejskiej ponad 10 tysięcy instalacji, w tym m.in. instalacje do spalania paliw (elektrownie, elektrociepłownie, ciepłownie, kotłownie) o mocy cieplnej przekraczającej 20 MW, z wyjątkiem instalacji spalania odpadów niebezpiecznych lub komunalnych.

Operatorzy powyższych instalacji w celu wprowadzenia do powietrza CO₂ muszą posiadać uprawnienia do jego emisji w ilości odpowiadającej rzeczywistej wielkości emisji CO₂ z danej instalacji. Do 2013 roku część uprawnień mogła być otrzymywana w drodze darmowych alokacji lub kupowana. Począwszy od 2013 roku, zasadą jest nabywanie uprawnień do emisji CO₂ na aukcjach, natomiast darmowe alokacje dotyczą jedynie nielicznych, ściśle określonych przypadków. Przedsiębiorca prowadzący działalność objętą Wspólnotowym Systemem Handlu Uprawnieniami do Emisji jest zobowiązany rozliczyć wyemitowany dwutlenek węgla za pomocą nadanych uprawnień do emisji, a ewentualną nadwyżkę może sprzedać na wolnym rynku. Rozliczenie uprawnień do emisji CO₂ za dany rok kalendarzowy następuje do 30 kwietnia roku następnego.

Zgodnie z wymaganiami polskiego prawa – Ustawy o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji – prowadzący instalację, który posiada instalację objętą systemem, jest obowiązany do uzyskania zezwolenia. Zezwolenie takie jest wydawane na wniosek prowadzącego instalację, na czas określony, nie dłuższy niż 10 lat, przez organ właściwy do wydania pozwolenia zintegrowanego albo pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Na dzień Prospektu trwają prace legislacyjne mające na celu przygotowanie nowej ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych, dostosowującej ustawodawstwo polskie do wymogów Prawa Europejskiego. Na dzień Prospektu ostateczny kształt nowych regulacji oraz termin ich wejścia w życie nie zostały ustalone. Jednocześnie, w ramach Unii Europejskiej trwa dyskusja nad zawieszeniem aukcji 900 mln uprawnień do emisji CO₂ w latach 2013-2015 (tzw. *backloading*), co ma wpłynąć na wzrost ich bieżącej ceny. Na początku lipca 2013 roku Parlament Europejski przyjął propozycję Komisji Europejskiej w sprawie zawieszenia aukcji. By stała się ona prawem, musi zostać dodatkowo zatwierdzona przez Radę UE.

Pakiet energetyczno-klimatyczny, w tym Dyrektywa CCS

Wypracowanie w ramach Unii Europejskiej wspólnej polityki energetycznej ma przyczynić się do powstrzymania zmian klimatycznych poprzez ustabilizowanie koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze. Wspomniana inicjatywa określana jest jako „pakiet energetyczno-klimatyczny”, na który składa się szereg wspólnotowych aktów prawnych, w szczególności wspomniana powyżej Dyrektywa 2009/29/WE wprowadzająca zmiany do systemu EU ETS oraz Dyrektywa CCS.

Podstawowe cele pakietu energetyczno-klimatycznego, wyrażone zasadą „3x20”, obejmują do roku 2020: (i) wzrost efektywności zużycia energii o 20%; (ii) zwiększenie udziału energii wytwarzanej w źródłach odnawialnych w bilansie energetycznym do 20% całkowitego końcowego zużycia energii w Unii Europejskiej (każdemu Państwu Członkowskiemu wyznaczono inny wiążący je cel, w przypadku Polski udział energii odnawialnej w końcowym zużyciu energii ma wynieść 15%); (iii) ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery o 20% (na dzień Prospektu na szczeblu Unii Europejskiej dąży się do osiągnięcia kompromisu zakładającego, że do 2020 roku redukcja emisji CO₂ powinna osiągnąć 25% lub nawet 30%, zamiast uzgodnionych w 2008 roku 20%).

Jak wskazano powyżej, zgodnie z obowiązującym pakietem klimatycznym z 2008 roku, Unia Europejska jest zobowiązana obniżyć swoje emisje CO₂ o 20% do 2020 roku. Jednak na szczeblu Unii Europejskiej toczą się rozmowy dotyczące tzw. kroków milowych na drodze do redukcji CO₂ na obszarze Unii Europejskiej do 2050 roku. Wypracowanie kompromisu oraz zakończenie rozmów w sprawie redukcji emisji jest planowane na 2015 rok.

Kolejnym z istotnych aktów prawnych, składających się na wspomniany powyżej pakiet energetyczno-klimatyczny, jest Dyrektywa CCS (*Carbon Capture and Storage*), która tworzy prawne ramy rozwoju i stosowania na terenie Unii Europejskiej nowatorskiej technologii geologicznego składowania CO₂, która ma ułatwić osiągnięcie przez Państwa Członkowskie planowanych redukcji emisji CO₂. Dyrektywa CCS weszła w życie 25 czerwca 2009 roku i czas na jej transpozycję do porządków prawnych Państw Członkowskich upłynął 25 czerwca 2011 roku. Na dzień Prospektu Polska nie dokonała implementacji Dyrektywy CCS do krajowego porządku prawnego.

Technologia CCS polega na wychwytywaniu CO₂ z instalacji przemysłowych, transportowaniu go i zatłaczaniu do odpowiedniej podziemnej formacji geologicznej w celu stałego składowania. Główne zastosowanie wychwytywania i składowania dwutlenku węgla polega na redukcji emisji CO₂ powstających podczas wytwarzania energii z paliw kopalnych, przede wszystkim węgla i gazu. CO₂, składowany w strukturach geologicznych zgodnie z postanowieniami Dyrektywy CCS, będzie na potrzeby systemu wspólnotowego traktowany jako niewyemitowany, a zatem nie objęty wymogiem posiadania pozwoleń. Przedsiębiorstwo nie będzie więc musiało kupować pozwoleń na emisję CO₂. Eksploatacja składowiska CO₂ będzie wymagała odpowiedniego zezwolenia.

Na dzień Prospektu w Polsce trwają prace legislacyjne nad implementacją Dyrektywy CCS. Projekt ustawy z dnia 30 sierpnia 2013 roku o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw, będący w trakcie procesu legislacyjnego, ma na celu wprowadzenie ram prawnych dla podziemnego składowania CO₂ w celu przeprowadzenia projektu demonstracyjnego wychwyty i składowania CO₂. Zgodnie z projektem, składowanie CO₂, a także poszukiwanie i rozpoznawanie formacji geologicznych, w których będzie można gromadzić CO₂, będzie odbywało się na podstawie koncesji udzielanej przez Ministra Środowiska. Podziemne składowanie CO₂ będzie także wymagało uzyskania opinii Komisji Europejskiej. Warunkami udzielania koncesji na podziemne składowanie CO₂ będą m.in. ustanowienie przez przedsiębiorcę zabezpieczenia finansowego należytego wykonania obowiązków związanych z eksploatacją podziemnego składowiska CO₂ oraz likwidacji zakładu górniczego. Przedsiębiorcy eksploatujący podziemne składowisko CO₂ będą zobowiązani do monitoringu składowiska przez okres nie krótszy niż 20 lat po jego zamknięciu. Ponadto projekt przewiduje powołanie instytucji Krajowego Administratora Podziemnych Składowisk Dwutlenku Węgla, który będzie przejmował odpowiedzialność za podziemne składowisko CO₂ po wygaśnięciu koncesji, a także w innych przypadkach określonych w projekcie. Po przejęciu odpowiedzialności za podziemne składowisko CO₂ Krajowy Administrator Podziemnych Składowisk Dwutlenku Węgla będzie obowiązany do jego monitoringu przez okres nie krótszy niż 30 lat. Projekt przewiduje także wprowadzenie ram prawnych dla funkcjonowania sieci transportowej CO₂.

Mechanizmy elastyczne w ramach Protokołu z Kioto

Protokół z Kioto wprowadził tzw. mechanizmy elastyczności (*flexible mechanisms*), które mają na celu ułatwić państwom osiągnięcie zakładanych celów redukcji gazów cieplarnianych przy wykorzystaniu mechanizmów rynkowych. Projekty w ramach mechanizmów elastycznych mają na celu zmniejszenie ilości gazów cieplarnianych w atmosferze poprzez ich redukcję, uniknięcie emisji lub działania pochłaniające gazy cieplarniane. Są to w szczególności Mechanizmy Czystego Rozwoju (CDM, *Clean Development Mechanisms*) oraz Wspólne Wdrożenia (JI, *Joint Implementation*); z obu wspomnianych mechanizmów korzystać mogą zarówno podmioty publiczne (w szczególności państwa), jak i prywatne (w szczególności przedsiębiorstwa, których działalności towarzyszy emisja gazów cieplarnianych do atmosfery).

W ramach Mechanizmów Czystego Rozwoju państwa (lub działające na ich terytorium podmioty prywatne), które zobowiązały się w ramach Protokołu z Kioto do wypełnienia zobowiązań redukcyjnych (państwa Aneksu I), mogą wdrożyć w państwach rozwijających się (państwa spoza Aneksu I) projekty inwestycyjne, których celem będzie obniżenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. W wyniku realizacji projektu CDM uzyskuje się jednostki poświadczony redukcji emisji (CER, *Certified Emissions Reductions*), które mogą być następnie przedmiotem obrotu.

Kolejny mechanizm elastyczny, projekty Wspólnych Wdrożeń, umożliwia sygnatariuszom Protokołu z Kioto oraz podmiotom prywatnym dokonanie inwestycji redukujących emisję gazów cieplarnianych w innych państwach rozwiniętych (mechanizm pomiędzy państwami Aneksu I). Projekty Wspólnych Wdrożeń generują dla inwestorów jednostki redukcji emisji (ERU, *Emission Reduction Units*), które mogą być przedmiotem obrotu.

W celu zapewnienia realizacji zamierzonych celów związanych z globalnym zmniejszeniem emisji, podmioty, które uczestniczą w europejskim systemie handlu CO₂, mogą korzystać z certyfikatów CER, ERU lub EUA. Wszystkie wyżej wymienione rodzaje certyfikatów mają identyczną wartość, jeśli chodzi o ograniczanie emisji, lecz nie przedstawiają jednakowej wartości pieniężnej.

Szczegółowe zasady dotyczące powiązania mechanizmów JI i CDM ze wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji, w tym włączania jednostek CER oraz ERU do tego systemu określone zostały w Dyrektywie 2004/101/WE (Dz.U. UE L 338/18 z 13 listopada 2004 roku), zwanej dyrektywą łączącą (*Linking Directive*). W myśl przepisów dyrektywy łączącej Państwa Członkowskie mogą zezwolić prowadzącym instalacje objęte wspólnotowym systemem handlu uprawnieniami do emisji na wykorzystanie CER, począwszy od 2005 roku, oraz ERU, począwszy od roku 2008 w ramach EU ETS. Polska skorzystała z tej możliwości. Jednocześnie na mocy przepisów unijnych Wspólnotowy Rejestr Transakcji Unii Europejskiej i Państw Członkowskich (CITL, *Community Independent Transaction Log*) został połączony z Międzynarodowym Rejestrem Transakcji Narodów Zjednoczonych (ITL, *International Transaction Log*), co znacznie ułatwia transfer jednostek CER oraz ERU i globalne ewidencjonowanie uprawnień do emisji.

Ograniczenia emisji SO₂, NO_x oraz pyłów

Wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych jest istotnym źródłem emisji nie tylko gazów cieplarnianych (głównie CO₂), ale również substancji takich jak SO₂, NO_x oraz pyły. Wymogi prawne w zakresie emisji wymienionych wyżej substancji przez źródła spalania, w tym między innymi jednostki wytwarzające energię elektryczną, zostały przewidziane w dyrektywach Parlamentu Europejskiego i Rady, tj. m.in. w Dyrektywie LCP, Dyrektywie 2001/81/WE oraz Dyrektywie 2008/50/WE (Dz.U. UE L 152/1 z 1 czerwca 2009 roku) w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy. Ponadto nowe zasady dotyczące zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom powstającym w wyniku działalności przemysłowej, w tym wymagania dotyczące standardów emisyjnych, oraz obowiązki dotyczące kontroli tych zanieczyszczeń, jak i wymagania dotyczące standardów emisyjnych i konkluzji BAT ustanawia Dyrektywa IED.

Dyrektywa LCP dotyczy emisji SO₂, NO_x oraz pyłów z dużych obiektów spalania paliw, czyli źródeł, których moc cieplna spalania jest równa lub większa niż 50 MW, niezależnie od rodzaju wykorzystanego paliwa (stałego, płynnego lub gazowego). Dyrektywa wprowadza ograniczenia emisji zanieczyszczeń wytwarzanych przez te obiekty, czego efektem ma być całościowe ograniczenie emisji z sektora energetycznego. Dyrektywa przewiduje, że niektóre istniejące obiekty mogą być wyłączone z obowiązku przestrzegania przewidzianych w niej dopuszczalnych emisji, pod warunkiem złożenia przez operatorów właściwym władzom pisemnej deklaracji (termin składania deklaracji upływał 30 czerwca 2004 roku), że w okresie od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2015 roku obiekt nie będzie działał dłużej niż 20 tys. godzin funkcjonowania.

W związku z tym, iż spełnienie norm określonych w Dyrektywie LCP miało wiązać się z istotnymi nakładami inwestycyjnymi w sektorze energetycznym, Polska, przystępując do Unii Europejskiej, uzyskała następujące okresy przejściowe: (i) od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2015 roku na emisję SO₂, (ii) od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2017 roku na emisję pyłów, oraz (iii) od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2017 roku na emisję NO_x; określone dla indywidualnie oznaczonych instalacji, wskazanych w Załączniku XII do Traktatu Akcesyjnego. Wśród indywidualnie oznaczonych instalacji Traktat Akcesyjny wymienia m.in. niektóre instalacje należące do naszej Grupy, do których stosować się będzie wyłączenie w zakresie dopuszczalnych limitów emisji SO₂ i NO_x lub pyłów.

Dyrektywa 2001/81/WE ustala poziomy emisji dla określonych zanieczyszczeń (SO₂, NO_x, lotnych związków organicznych i amoniaku), które poszczególne Państwa Członkowskie miały osiągnąć do 2010 roku. W odniesieniu do emisji SO₂ oraz NO_x Polska, zgodnie z Załącznikiem I do tej dyrektywy, była zobowiązana osiągnąć do 2010 roku następujące krajowe poziomy emisji tych substancji: (i) 1.397 kiloton SO₂ oraz (ii) 879 kiloton NO_x. Zgodnie z raportem Europejskiej Agencji Środowiska (*European Environment Agency*) (*European Monitoring and Evaluation Programme Report with Nomenclature For Reporting data 2009-2010*), w 2010 roku krajowe pułapy emisji SO₂ wyniosły 973,587 kiloton, a pułapy emisji NO_x 866,807 kiloton.

Dyrektywa 2008/50/WE, która weszła w życie w dniu 11 czerwca 2008 roku, jest podstawowym aktem określającym wymagania w zakresie ochrony powietrza w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Celem Dyrektywy 2008/50/WE jest poprawa procesu zarządzania jakością powietrza, dostarczenie norm jakości powietrza i pyłu zawieszonego. Regulacja ta określa standardy jakości powietrza, poprzez określenie m.in. wartości dopuszczalnych dla emisji określonych zanieczyszczeń.

Dyrektywa IED powstała z przekształcenia i połączenia w jedną całość obowiązujących już dyrektyw, m.in.: (i) Dyrektywy IPPC; (ii) Dyrektywy LCP; (iii) dyrektywy 2000/76/WE w sprawie spalania odpadów; oraz (iv) dyrektywy 1999/13/WE w sprawie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych spowodowanej użyciem organicznych rozpuszczalników podczas niektórych czynności i w niektórych urządzeniach, które zgodnie z Dyrektywą IED stracą ważność z dniem 7 stycznia 2014 roku (wyjątkiem jest Dyrektywa LCP, która wygaśnie 1 stycznia 2016 roku). Jak wynika z powyższego, Dyrektywa IED obejmuje de facto wszystkie powyższe dyrektywy w jednym dokumencie, zawierającym osobno regulacje dotyczące wszystkich rodzajów działalności, osobno wymagania wynikające z systemu pozwoleń zintegrowanych, przepisy dotyczące dużych źródeł spalania, spalania odpadów oraz lotnych związków organicznych itp. Dyrektywa IED

kładzie nacisk na zintegrowane podejście do kwestii ochrony środowiska prowadzące do zapobiegania lub przynajmniej ograniczenia powstawania zanieczyszczeń przede wszystkim poprzez wprowadzenie nowych rozwiązań technicznych i organizacyjnych dotyczących działalności produkcyjnej. Państwa Członkowskie były zobowiązane do implementowania tej dyrektywy do dnia 7 stycznia 2013 roku. Na dzień Prospektu trwają prace nad ustawą, której celem jest implementacja Dyrektywy IED do polskiego ustawodawstwa.

Na szczeblu krajowym, na dzień Prospektu kwestie te regulują w szczególności Prawo Ochrony Środowiska oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 kwietnia 2011 roku w sprawie standardów emisyjnych z instalacji (Dz.U. z 2011 roku, Nr 95, poz. 558).

Polskie regulacje dotyczące emisji CO₂ i innych substancji

Na szczeblu krajowym uregulowania dotyczące uprawnień do emisji określone są m.in. w ustawie z dnia 17 lipca 2009 roku o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. z 2009 roku, Nr 130, poz. 1070, ze zm.). Ustawa wprowadza do polskiego porządku prawnego, dając jednocześnie podstawy prawne do ich zatwierdzenia i realizacji, trzy mechanizmy wynikające z Protokołu z Kioto dotyczące realizacji projektów: wspólnych wdrożeń (JI, *Joint Implementation*), mechanizmu czystego rozwoju (CDM, *Clean Development Mechanisms*) oraz międzynarodowego handlu emisjami (IET, *International Emission Trading*). Ustawa określa ponadto procedurę obrotu jednostkami przyznanej emisji (AAU, *Assigned Amount Unit*) oraz ustanawia krajowy system zielonych inwestycji (tzw. *Green Investment Scheme*).

Na mocy ustawy powołany został także Krajowy ośrodek bilansowania i zarządzania emisjami (tzw. Krajowy ośrodek). Wykonywanie zadań Krajowego ośrodka zostało powierzone Instytutowi Ochrony Środowiska w Warszawie. Krajowy ośrodek prowadzi krajową bazę danych na temat emisji gazów cieplarnianych i innych substancji oraz Krajowy Rejestr Jednostek Kioto i Uprawnień do Emisji. Do jego zadań należy także m.in.: opracowywanie wskaźników emisji, przygotowywanie raportów i prognoz dotyczących wielkości emisji gazów i innych substancji oraz opiniowanie projektów wspólnych wdrożeń.

W dniu 14 lutego 2013 roku weszła w życie nowelizacja powyższej ustawy. Wprowadzone zmiany mają na celu ułatwienie realizacji projektów wspólnych wdrożeń oraz projektów w ramach krajowego systemu zielonych inwestycji.

Ponadto kwestie związane z emisją gazów cieplarnianych oraz innych substancji do atmosfery reguluje Ustawa o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji, która uchyliła poprzednio obowiązującą w tym zakresie regulację, tj. ustawę z dnia 22 grudnia 2004 roku o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz.U. z 2004 roku, Nr 281, poz. 2784, ze zm.).

Ustawa o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji implementuje przepisy szeregu aktów Prawa Europejskiego, w szczególności wspomnianej Dyrektywy ETS. Ponadto określa zasady funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Zgodnie z Ustawą o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji nadzór nad funkcjonowaniem w Polsce systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych sprawuje minister właściwy do spraw środowiska, natomiast wskazywany powyżej Krajowy ośrodek administruje systemem.

Według przyjętych rozwiązań, rozdział nieodpłatnych uprawnień do emisji CO₂ dla instalacji objętych systemem wspólnotowym, zarówno w pierwszym okresie rozliczeniowym, obejmującym lata 2005-2007 (tzw. KPRU I), jak i w drugim okresie rozliczeniowym, obejmującym lata 2008-2012 (tzw. KPRU II), dokonywany był w krajowym planie rozdziału uprawnień do emisji CO₂. Punktem wyjścia do dokonywanych alokacji była tzw. zasada *grandfathering*, czyli uzależnienie wysokości przydziału uprawnień od historycznych poziomów emisji i uwarunkowań dotyczących surowców.

Po zakończeniu okresu rozliczeniowego, przypadającego na okres obowiązywania KPRU II, zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) Nr 920/2010 z dnia 7 października 2010 roku w sprawie standaryzowanego i zabezpieczonego systemu rejestrów na mocy dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz decyzji nr 280/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. UE L 270/1 z 14 października 2010 roku), które weszło w życie w dniu 1 stycznia 2012 roku, uprawnienia do emisji CO₂ w postaci jednostek EUA ważne w okresie 2008-2012, znajdujące się na rachunkach w Krajowym Rejestrze Jednostek Kioto i Uprawnień do Emisji, zostały zamienione na uprawnienia ważne w okresie 2013-2020 w równoważnej ilości.

W zakresie uprawnień do emisji CO₂ obejmujących jednostki CER oraz ERU zasadą jest, że prowadzący instalacje mogą zwrócić się do właściwego organu o wydanie, w odpowiednich ilościach, uprawnień ważnych, począwszy od 2013 roku, w zamian za jednostki CER i ERU wydane w związku z redukcją emisji osiągniętą do 2012 roku w ramach tych rodzajów projektów, które kwalifikowały się do wykorzystania w ramach systemu wspólnotowego w latach 2008-2012. Właściwy organ dokonuje takiej wymiany na wniosek prowadzącego instalacje do dnia 31 marca 2015 roku. Przepisy szczególne mogą w tym zakresie określać środki mające na celu ograniczenie wykorzystywania określonych jednostek z tytułu pewnych rodzajów projektów.

Zasady funkcjonowania EU ETS w tak zwanym trzecim okresie rozliczeniowym (Faza III EU ETS), obejmującym lata 2013-2020, określa Dyrektywa ETS zmieniona Dyrektywą 2009/29/WE. Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, począwszy od 2013 roku, liczba wydawanych corocznie w całej Wspólnocie uprawnień ulegać będzie zmniejszeniu o współczynnik liniowy wynoszący 1,74%, przy czym za punkt wyjścia przyjęto wartość, z połowy okresu 2008-2012, średniej łącznej liczby przydziałów uprawnień wydawanych rocznie przez Państwa Członkowskie w latach 2008-2012.

Ponadto począwszy od roku 2013, wytwórcy energii elektrycznej są zobowiązani pozyskiwać całość uprawnień do emisji CO₂ w drodze aukcji. Jednakże Państwa Członkowskie, które spełnią określone kryteria, jak w szczególności przeważający udział paliw kopalnych w koszyku energetycznym i określony poziom PKB w stosunku do średniej unijnej, będą mogły czasowo odstąpić od wymogu objęcia swoich wytwórców całkowitym systemem aukcji.

W dniu 13 lipca 2012 roku Komisja Europejska warunkowo zaakceptowała wniosek Polski o przydział bezpłatnych uprawnień do emisji w ramach wspólnotowego systemu handlu emisjami CO₂ dla polskiego sektora energetycznego w trzecim okresie rozliczeniowym rozpoczynającym się po roku 2012, zawierający m.in. wykaz instalacji wraz z wstępnymi przydziałami bezpłatnych uprawnień do emisji bezpłatnych uprawnień CO₂ na produkcję energii elektrycznej oraz Krajowy Plan Inwestycyjny („KPI”). Zgodnie z wnioskiem derogacyjnym, w 2013 roku działające na terenie Polski elektrownie otrzymają od państwa polskiego nieodpłatnie około 50% uprawnień do emisji, podczas gdy pozostała część uprawnień do emisji (liczona w odniesieniu do średniego poziomu emisji z lat 2005-2007) będzie kupowana na aukcjach. W następnych latach proporcja uprawnień pozyskiwanych odpłatnie ma wzrastać, tak aby do roku 2020 osiągnęła 100%. Wspomniane darmowe uprawnienia przewidziane w trzecim okresie rozliczeniowym będą dostępne jedynie dla elektrowni działających lub w przypadku których proces inwestycyjny fizycznie wszczęto (*physically initiated*) nie później niż z końcem 2008 roku, przy czym przepisy prawa nie określają, co należy rozumieć pod pojęciem fizycznie wszczętego procesu inwestycyjnego. Ponadto warunkiem przyznania bezpłatnych uprawnień CO₂ dla polskiego sektora energetycznego będzie terminowa realizacja i rozliczenie przedsięwzięć inwestycyjnych ujętych w KPI, które mają równoważyć koszty tych bezpłatnych uprawnień. KPI przewiduje inwestycje w zakresie modernizacji i poprawy infrastruktury energetycznej oraz rozwijania czystych technologii węglowych. Na dzień Prospektu wniosek derogacyjny jest przedmiotem notyfikacji jako pomocy publicznej w Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Konkurencji. Po wydaniu decyzji przez Komisję Europejską, Rada Ministrów przyjmie w drodze rozporządzenia wykaz instalacji wytwarzających energię elektryczną objętych systemem handlu emisjami CO₂ w okresie rozliczeniowym 2013-2020 wraz z przyznaną tym instalacjom liczbą uprawnień do emisji, która jest zgodna z listą przedstawioną pierwotnie we wniosku derogacyjnym.

Dodatkowo, w trzecim okresie rozliczeniowym zniesione będą krajowe plany rozdziału uprawnień do emisji CO₂ w poszczególnych Państwach Członkowskich i od stycznia 2013 roku uprawnienia do emisji będą przyznawane w scentralizowany sposób przez instytucje Unii Europejskiej.

Efektywne wykorzystanie energii

Większość emisji gazów cieplarnianych na świecie jest wynikiem zużycia energii produkowanej z paliw kopalnych. Zakłada się, że zwiększenie efektywności energetycznej jest najlepszą metodą ograniczenia tej emisji. W związku z powyższym, wraz z regulacjami dotyczącymi redukcji emisji gazów cieplarnianych równolegle zwraca się uwagę na promowanie jak najbardziej efektywnego wykorzystywania wytwarzanej energii. Osiągnięciu tego celu ma służyć m.in. Dyrektywa 2006/32/WE z dnia 5 kwietnia 2006 roku w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca Dyrektywę Rady 93/76/EWG (Dz.U. UE L 114/64 z 27 kwietnia 2006 roku), która została implementowana do polskiego systemu prawnego Ustawą o Efektywności Energetycznej.

Celem Ustawy o Efektywności Energetycznej jest stworzenie ram prawnych dla działań na rzecz poprawy efektywności energetycznej gospodarki. Działania te prowadzone są w trzech obszarach (i) zwiększenia oszczędności energii przez odbiorców końcowych, (ii) zwiększenia oszczędności energii przez urządzenia potrzeb własnych, oraz (iii) zmniejszenia strat energii elektrycznej, ciepła lub gazu ziemnego w przesyłce lub dystrybucji.

Ustawa o Efektywności Energetycznej wprowadza szereg rozwiązań i mechanizmów zwiększających racjonalność wykorzystania energii, w tym m.in. system świadectw efektywności energetycznej (tzw. białych certyfikatów), będący mechanizmem pozyskiwania, umarzania i obrotu świadectwami potwierdzającymi przeprowadzenie działań energooszczędnych. Ustawa o Efektywności Energetycznej określa katalog działań, za które przedsiębiorca będzie uzyskiwał daną liczbę certyfikatów. Pozyskanie certyfikatów jest obowiązkowe m.in. dla przedsiębiorstw sprzedających energię elektryczną, ciepło lub gaz ziemny odbiorcom końcowym, w celu przedłożenia ich Prezesowi URE do umorzenia. Jeśli sprzedawcy nie pozyskają świadectw efektywności energetycznej o odpowiedniej wartości, będą zobowiązani uiścić opłatę zastępczą obliczaną zgodnie z Ustawą o Efektywności Energetycznej lub będą obciążeni karami. Wartość świadectwa efektywności energetycznej wyrażona jest w tonach oleju ekwiwalentnego i jest nie większa niż 3% ilorazu: (i) kwoty przychodu ze sprzedaży energii elektrycznej, ciepła lub gazu ziemnego odbiorcom końcowym, osiągniętego za dany rok, w którym obowiązek ten jest realizowany przez przedsiębiorstwo energetyczne sprzedające energię elektryczną, ciepło lub gaz ziemny tym odbiorcom, pomniejszonej zgodnie z Ustawą o Efektywności Energetycznej, i (ii) jednostkowej opłaty zastępczej określonej w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 4 września 2012 roku w sprawie sposobu obliczania ilości energii pierwotnej odpowiadającej wartości świadectwa efektywności energetycznej oraz wysokości jednostkowej opłaty zastępczej (Dz.U. z 2012 roku, poz. 1039).

Jak przewidziano w Ustawie o Efektywności Energetycznej przedsiębiorcy będą mieli również możliwość zakupu białych certyfikatów na Towarowej Gieldzie Energii, a zatem mechanizm obrotu będzie podobny do uregulowań obowiązujących obecnie w odniesieniu do certyfikatów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych (tzw. zielone certyfikaty) i energii elektrycznej produkowanej w skojarzeniu z ciepłem (tzw. czerwone lub żółte certyfikaty) (zobacz „– Energia ze źródeł odnawialnych” oraz „– Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (kogeneracja lub CHP)” powyżej). Ustawa stanowi także częściową realizację założeń regulacji Unii Europejskiej, zgodnie z którymi efektywność zużycia energii ma wzrosnąć na poziomie Unii Europejskiej do roku 2020 o 20% energii pierwotnej.

W szczególności ustawa określa, że do 2016 roku ma zostać osiągnięty cel oszczędności zużycia energii finalnej, w wysokości 9% średniego krajowego zużycia energii (z lat 2001-2005), co wynika z obowiązków nałożonych na Państwa Członkowskie Dyrektywą 2006/32/WE.

Przepisy Ustawy o Efektywności Energetycznej stosuje się do przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej realizowanych na terytorium RP, z wyłączeniem jednak m.in. instalacji objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji. Powyższe wyłączenie ma na celu dostosowanie przepisów Ustawy o Efektywności Energetycznej do postanowień Dyrektywy 2006/32/WE, która stanowi, że nie ma ona zastosowania do wyżej wymienionych przedsięwzięć.

Ponadto w dniu 4 grudnia 2012 roku weszła w życie nowa dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 roku w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. UE L 315/1 z 14 listopada 2012 roku). Zgodnie z postanowieniami niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie są zobowiązane podjąć działania, których celem będzie nałożenie m.in. na operatorów systemów dystrybucyjnych obowiązku osiągnięcia, każdego roku od dnia 1 stycznia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku, łącznego celu oszczędności energii równego 1,5% rocznego wolumenu sprzedaży energii odbiorcom końcowym uśrednionej w ostatnim trzyletnim okresie przed dniem 1 stycznia 2013 roku.

Państwa członkowskie są zobowiązane implementować powyższą dyrektywę do dnia 5 czerwca 2014 roku.

Gospodarka odpadami

W Polsce głównym aktem prawnym regulującym problem gospodarki odpadami jest Ustawa o Odpadach, która weszła w życie w dniu 23 stycznia 2013 roku (Dz.U. z 2013 roku, poz. 21), zastępując w tym zakresie ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 185, poz. 1243, ze zm.). Ustawa o Odpadach stanowi implementację dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 roku w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy (Dz.U. UE L 312/3 z 22 listopada 2008 roku) (tzw. dyrektywy ramowej).

Ustawa o Odpadach określa środki służące ochronie środowiska, życia i zdrowia ludzi zapobiegające i zmniejszające negatywny wpływ na środowisko oraz zdrowie ludzi wynikający z wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi oraz ograniczające ogólne skutki użytkowania zasobów i poprawiające efektywność takiego użytkowania. Ustawa o Odpadach wprowadza także hierarchię sposobów postępowania z odpadami. Do gospodarki odpadami znajdują zastosowanie również przepisy Prawa Ochrony Środowiska. Specyficzne zagadnienia gospodarki odpadami reguluje ponadto szereg innych ustaw, w szczególności ustawa z dnia 10 lipca 2008 roku o odpadach wydobywczych (Dz.U. z 2008 roku, Nr 138, poz. 865, ze zm.).

Stosownie do Ustawy o Odpadach, każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić przy użyciu takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, aby w pierwszej kolejności zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko, w tym przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użycia.

Ustawa o Odpadach przewiduje zróżnicowane obowiązki podmiotów wytwarzających odpady w zależności od ilości oraz rodzaju wytwarzanych odpadów; w szczególności wytwarzanie odpadów poddane jest co do zasady jednej z dwóch form reglamentacji: (i) dla zakładów wytwarzających odpady w związku z eksploatacją instalacji, jeżeli wytwarzają powyżej 1 tony odpadów niebezpiecznych rocznie lub powyżej 5 tys. ton odpadów innych niż niebezpieczne rocznie, zachodzi konieczność uzyskania pozwolenia na wytwarzanie odpadów (z wyłączeniem instalacji posiadających pozwolenie zintegrowane), (ii) dla pozostałych zakładów wytwarzających odpady zachodzi konieczność prowadzenia ewidencji odpadów, z tym że dla zakładów wytwarzających odpady niebezpieczne w ilości poniżej 0,1 tony rocznie albo poniżej 5 ton odpadów innych niż niebezpieczne rocznie formalności ograniczają się do prowadzenia uproszczonej ewidencji odpadów z zastosowaniem karty przekazania odpadów.

Ponadto Ustawa o Odpadach wprowadza pewne obostrzenia dotyczące gospodarki odpadami, takie jak obowiązek zbierania odpadów w sposób selektywny i przetwarzania ich zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami oraz obowiązek przeprowadzania badań właściwości fizycznych i chemicznych wszystkich odpadów stanowiących pozostałości z procesów termicznego przekształcania odpadów. Ponadto niektóre odpady mogą być zagospodarowane tylko na obszarze, na którym zostały wytworzone. Ustawa o Odpadach wprowadza także zapis zdejmujący z niektórych materiałów status odpadu, przez uznanie ich za produkt uboczny, o ile spełniają kryteria ustawowe i są zgłoszone do marszałka województwa. Zgodnie z Ustawą o Odpadach, Minister Środowiska określi w rozporządzeniu szczegółowe wymagania dla transportu odpadów i sposobu ich przewożenia. Na podstawie Ustawy o Odpadach, Minister Środowiska zobowiązany będzie wydać nowe rozporządzenie ustalające wykaz odpadów ze wskazaniem odpadów niebezpiecznych.

W ramach Komisji Europejskiej prowadzone są aktualnie prace nad zmianą załącznika do tzw. dyrektywy ramowej oraz decyzji Komisji 2000/532/WE z dnia 3 maja 2000 roku zastępującej decyzję 94/3/WE ustanawiającą wykaz odpadów zgodnie z art. 1 lit. a) dyrektywy Rady 75/442/EWG w sprawie odpadów oraz decyzję Rady 94/904/WE ustanawiającą wykaz odpadów niebezpiecznych zgodnie z art. 1 ust. 4 dyrektywy Rady 91/689/EWG w sprawie odpadów niebezpiecznych (Dz.U. UE L 226/3 z dnia 6 września 2000 roku, ze zm.) ustalającej tzw. listę odpadów. Na obecnym etapie prac istnieje ryzyko, iż niektóre z ubocznych produktów spalania („UPS”) zostaną uznane za odpad niebezpieczny. Konsekwencje ewentualnej zmiany kwalifikacji UPS jako odpadów niebezpiecznych zostały opisane w rozdziale „Czynniki ryzyka – Czynniki ryzyka związane z polskim sektorem energetycznym – Podlegamy różnym regulacjom z zakresu ochrony środowiska, co

może wiązać się z koniecznością ponoszenia znaczących kosztów związanych z dostosowaniem się do przepisów lub uzyskaniem nowych pozwoleń środowiskowych wynikających z zaostrzenia przepisów dotyczących ochrony środowiska oraz wdrażania najlepszych praktyk branżowych”.

Ochrona wód

Ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej ustanawia tzw. ramowa dyrektywa wodna, tj. Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 roku ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. UE L 327/1 z 22 grudnia 2000 roku, ze zm.). W Polsce przepisy dotyczące ochrony wód i gospodarki wodnej zawarte są w kilku różnych ustawach: ogólne zasady określono w Prawie Ochrony Środowiska, a ponadto kwestię ochrony wód regulują szczegółowo – Prawo Wodne oraz ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz.U. z 2006 roku, Nr 123, poz. 858, ze zm.). Zgodnie z Prawem Wodnym ochrona wód polega na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym na utrzymaniu odpowiedniej ilości wody, tak aby zachowana była równowaga biologiczna, oraz utrzymaniu lub przywróceniu określonych w przepisach standardów jakości wody.

Określone korzystanie z wód wymaga uzyskania pozwolenia wodnoprawnego, które jest jednym z głównych instrumentów prawnych wykorzystywanych w gospodarce wodnej. Obowiązek uzyskania pozwolenia wodnoprawnego przewidziano m.in. w przypadku działalności obejmującej korzystanie z wód do celów energetycznych oraz obejmującej odwodnienie obiektów lub wykopów budowlanych oraz zakładów górniczych. Pozwolenie wodnoprawne wydawane jest w formie decyzji administracyjnej na czas określony, który, w zależności od rodzaju prowadzonej działalności, na podstawie obecnie obowiązujących regulacji wynosi maksymalnie od 4 do 20 lat. Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 3 czerwca 2005 roku o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2005 roku, Nr 130, poz. 1087, ze zm.) pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód, wydane pod poprzednimi regulacjami na okres dłuższy niż 20 lat, wygasają po upływie 20 lat od dnia, w którym decyzje o wydaniu pozwolenia wodnoprawnego stały się ostateczne.

Na podstawie Prawa Wodnego zasadą jest, że oddanie w użytkowanie gruntów pokrytych wodami stanowiącymi własność Skarbu Państwa niezbędnych do realizacji przedsięwzięć związanych m.in. z energetyką wodną może nastąpić na podstawie umowy użytkowania. Za przekazane w użytkowanie grunty naliczana jest opłata roczna ustalona w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2006 roku w sprawie wysokości opłat rocznych za oddanie w użytkowanie gruntów pokrytych wodami (Dz.U. z 2006 r. Nr 13, poz. 90, ze zm.). Warunkiem oddania w użytkowanie gruntów jest posiadanie przez użytkownika pozwolenia wodnoprawnego, jeżeli jest ono wymagane przepisami ustawy. Zgodnie z Prawem Wodnym umowa użytkowania może zostać w każdym czasie rozwiązana przez każdą ze stron w przypadku cofnięcia lub wygaśnięcia pozwolenia wodnoprawnego albo ograniczenia pozwolenia, o ile ograniczenie to dotyczyło przedmiotu użytkowania. Niezależnie od powyższego dana umowa może przewidywać również inne podstawy rozwiązania lub wypowiedzenia. W przypadku wygaśnięcia lub cofnięcia pozwolenia wodnoprawnego urządzenie wodne lub ich części, których pozostawienie jest niezbędne do kształtowania zasobów wodnych, mogą być przejęte bez odszkodowania na własność właściciela wody, chyba że właściciel urządzenia wodnego, w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym decyzja o wygaśnięciu lub cofnięciu pozwolenia wodnoprawnego stała się ostateczna, rozporządzi prawem własności tego urządzenia.

Na dzień Prospektu trwają prace legislacyjne mające na celu wprowadzenie istotnych zmian w obowiązujących przepisach dotyczących gospodarki wodnej, a w szczególności źródeł jej finansowania. Zgodnie z założeniami, mogą zostać wprowadzone m.in. opłaty za pobór lub wykorzystywanie wód do celów energetyki wodnej. Obecnie jednak nie sposób jest określić ostatecznego kształtu nowych regulacji oraz terminu ich wejścia w życie.

Program Natura 2000

Unijny program Natura 2000 przewiduje ochronę zagrożonych gatunków ptaków, siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt na kontynencie europejskim („**Natura 2000**”). Podstawę prawną tworzenia oraz funkcjonowania sieci Natura 2000 stanowi szereg przepisów Prawa Europejskiego, które transponowane zostały do polskiego systemu prawnego, głównie poprzez ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku, poz. 627, ze zm.) oraz określone akty wykonawcze, zgodnie z którymi ustanowiono sieć chronionych obszarów, obejmujących następujące rodzaje obszarów: (i) obszary specjalnej ochrony ptaków, (ii) specjalne obszary ochrony siedlisk oraz (iii) obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Wyznaczenie obszaru specjalnej ochrony ptactwa lub specjalnego obszaru ochrony siedlisk, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, ministrem właściwym do spraw rozwoju wsi oraz ministrem właściwym do spraw gospodarki wodnej. Zgodnie z Raportem „Ochrona środowiska 2012” opublikowanym w 2012 roku przez Główny Urząd Statystyczny, dotychczas zostały wyznaczone 144 obszary specjalnej ochrony ptaków oraz 823 obszary mające znaczenie dla Wspólnoty.

Objęcie określonego obszaru programem Natura 2000 nie oznacza jednoczesnego wyłączenia takiego terenu z działalności gospodarczej; pod ściśle określonymi warunkami możliwe jest dokonywanie inwestycji oraz użytkowanie gospodarcze takich obszarów. Najważniejszymi instrumentami realizacji celów programu Natura 2000 są oceny oddziaływania na środowisko oraz plany ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków, dla których utworzono obszar Natura 2000.

Zgodnie z Ustawą o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie, przedsięwzięcia zlokalizowane na terenie sieci chronionych obszarów lub w ich pobliżu, a także przedsięwzięcia, które mogą mieć znaczący wpływ na obszar Natura 2000 wymagają zatwierdzenia przez organy właściwe do spraw ochrony środowiska. Ich właściciele lub inwestorzy mogą być obowiązani do sporządzenia raportu stanowiącego analizę wpływu inwestycji na środowisko i chronione gatunki. Raport ten jest następnie weryfikowany przez organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, który decyduje, czy zamierzenia inwestycji są zgodne z Naturą 2000, czy też sprzeciwiają się założeniom programu. Konieczność przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko oraz wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zachodzi przed wydaniem decyzji związanych z realizacją danej inwestycji (np. pozwolenia na budowę). W przypadku zatwierdzenia projektu, przedsięwzięcie będzie podlegało stałemu monitoringowi jego wpływu na środowisko. Jeżeli bowiem monitoring wpływu na środowisko wykáže negatywne oddziaływanie na obszary chronione, działalność takiego przedsięwzięcia może zostać istotnie ograniczona lub zakończona.

Inne regulacje

Przepisy regulujące przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych

Zasady komercjalizacji i prywatyzacji, tzn. przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę i jej prywatyzacji, określa Ustawa o Komercjalizacji i Prywatyzacji. Przepisy Ustawy o Komercjalizacji i Prywatyzacji znajdują zastosowanie do części spółek zależnych Spółki oraz, w ograniczonym zakresie określonym w ustawie, do samej Spółki.

Komercjalizacja polega na przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w spółkę handlową – z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjną. Komercjalizacji przedsiębiorstwa dokonuje Minister Skarbu Państwa w drodze aktu komercjalizacji, który określa m.in. statut (umowę) spółki, wysokość kapitału zakładowego spółki oraz imiona i nazwiska członków organów pierwszej kadencji. Do spółek powstałych w wyniku komercjalizacji mają zastosowanie przepisy KSH z wyłączeniem jednak przepisów dotyczących przymusowego umorzenia akcji (udziałów) oraz przymusowego wykupu akcji należących do Skarbu Państwa.

Ustawa o Komercjalizacji i Prywatyzacji zawiera szczegółowe przepisy dotyczące reprezentacji pracowników w radach nadzorczych i zarządach spółek powstałych w wyniku komercjalizacji. W odniesieniu do rad nadzorczych pracownicy mają prawo wyboru odpowiedniej liczby członków rady nadzorczej w zależności od udziału Skarbu Państwa w kapitale zakładowym spółki. Natomiast w odniesieniu do zarządów w spółkach powstałych w drodze komercjalizacji, a także po zbyciu przez Skarb Państwa ponad połowy akcji (udziałów) spółki, pracownikom przysługuje prawo wyboru jednego członka zarządu, jeżeli średnioroczne zatrudnienie w spółce wynosi powyżej 500 pracowników.

Prywatyzacja polega na zbywaniu akcji (udziałów) spółek przez Ministra Skarbu Państwa lub na sprzedaży, wniesieniu do spółki lub oddaniu przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania. Przez prywatyzację rozumie się również objęcie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym jednoosobowych spółek Skarbu Państwa powstałych w wyniku komercjalizacji przez podmioty inne niż Skarb Państwa lub inne niż państwowe osoby prawne. Ustawa o Komercjalizacji i Prywatyzacji zapewnia pracownikom spółek powstałych w wyniku komercjalizacji prawo do nieodpłatnego nabycia do 15% akcji (udziałów) objętych przez Skarb Państwa w dniu wpisania spółki do rejestru handlowego. Bliższe informacje na temat prawa do nieodpłatnego nabywania akcji przez pracowników ENERGIA-OPERATOR i ENERGIA Elektrownie Ostrołęka zamieszczone są w punkcie „– Akcje pracownicze” poniżej.

Spółka powstała w trybie innym niż przewidziany w Ustawie o Komercjalizacji i Prywatyzacji. W rezultacie, stosuje się do niej jedynie część przepisów Ustawy o Komercjalizacji i Prywatyzacji – w zakresie wskazanym w tej ustawie. Do najbardziej istotnych należy obowiązek zbywania przez Skarb Państwa akcji Spółki z zachowaniem trybu przewidzianego Ustawą o Komercjalizacji i Prywatyzacji.

Zakres przepisów Ustawy o Komercjalizacji i Prywatyzacji mających zastosowanie do Spółki ulegnie dalszemu zawężeniu, jeżeli udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Spółki będzie nie większy niż 50%. Zarazem do czasu, gdy ponad połowa akcji Spółki należała będzie do Skarbu Państwa: (i) wybór członka zarządu Spółki wymagać będzie przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego przez radę nadzorczą Spółki, oraz (ii) zawarcie przez Spółkę umowy (o wartości przekraczającej równowartość 5.000 EUR), której zamiarem będzie darowizna lub zwolnienie z długu oraz innej umowy niezwiązanej z przedmiotem działalności gospodarczej Spółki określonym w statucie, wymagało będzie zgody rady nadzorczej Spółki.

Akcje pracownicze

Zgodnie z założeniami procesu konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego, spółki konsolidujące zostaną sprywatyzowane poprzez zaoferowanie akcji w publicznej ofercie. Konsolidowane podmioty, których akcje posiadają ich pracownicy, nie będą natomiast podlegać prywatyzacji, czyli ich akcje nie zostaną zbyte przez Skarb Państwa. Mimo posiadania przez pracowników praw wynikających z akcji spółek konsolidowanych, nie mieliby oni możliwości swobodnego obrotu akcjami. W tym celu ustawodawca umożliwił pracownikom objęcie akcji spółki konsolidującej w zamian za akcje spółki konsolidowanej.

W celu zapewnienia realizacji praw pracowniczych w spółkach sektora elektroenergetycznego uchwalona została Ustawa o Wymianie Akcji Pracowniczych. Na podstawie powyższej ustawy zostało wydane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 marca 2008 roku w sprawie listy spółek konsolidowanych, których akcje podlegają wniesieniu na pokrycie kapitału zakładowego spółek konsolidujących, oraz listy spółek

konsolidujących (Dz.U. z 2008 roku Nr 51, poz. 294) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 lutego 2009 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie listy spółek konsolidowanych, których akcje podlegają wniesieniu na pokrycie kapitału zakładowego spółek konsolidujących, oraz listy spółek konsolidujących (Dz.U. z 2009 roku Nr 37, poz. 289). W przedmiotowych rozporządzeniach zostało wskazane, iż w przypadku naszej Grupy spółką konsolidującą będzie Spółka, natomiast spółkami konsolidowanymi są ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka.

Po wniesieniu akcji spółek energetycznych, czyli spółek konsolidowanych, do spółek konsolidujących uprawnieni pracownicy uzyskali prawo do nieodpłatnego otrzymania akcji spółek konsolidujących, do których te akcje zostały wniesione. Wniesienie akcji spółek konsolidowanych na pokrycie kapitału zakładowego spółki konsolidującej należy uznać za zbycie pierwszych akcji na zasadach ogólnych, w rozumieniu Ustawy o Komerccjalizacji i Prywatyzacji, czego skutkiem jest powstanie obowiązku nieodpłatnego udostępnienia akcji uprawnionym pracownikom spółek konsolidowanych na podstawie Ustawy o Komerccjalizacji i Prywatyzacji lub ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o zmianie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz ustawy o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz.U. z 2009 roku Nr 13, poz. 70).

Zgodnie z ustawą o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek z sektora elektroenergetycznego uprawnieni pracownicy mogli skorzystać z prawa do zamiany akcji spółek konsolidowanych na akcje spółki konsolidującej lub nieodpłatnego nabycia akcji spółki konsolidującej, o ile złożyli pisemne oświadczenie o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji spółki konsolidującej w terminie trzech miesięcy od dnia powstania prawa do nieodpłatnego nabycia akcji spółki konsolidowanej.

Obecnie z prawa do zamiany akcji mogą skorzystać jedynie spadkobiercy uprawnionych akcjonariuszy, którzy złożyli do sądu wnioski o stwierdzenie nabycia spadku w terminie wynikającym z Ustawy o Wymianie Akcji Pracowniczych.

Ustawa o Sprzeciwie MSP

Z dniem 1 kwietnia 2010 roku weszła w życie Ustawa o Sprzeciwie MSP. Zakres podmiotów podlegających ustawie został zdefiniowany poprzez odniesienie do wykazu infrastruktury krytycznej tworzonego przez Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa na podstawie ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. z 2007 roku, Nr 89, poz. 590, ze zm.). Ustawie o Sprzeciwie MSP podlegają spółki kapitałowe oraz grupy kapitałowe prowadzące działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych, których mienie zostało ujęte w wykazie infrastruktury krytycznej (podmioty zobowiązane).

Zgodnie z Ustawą o Sprzeciwie MSP, Minister Skarbu Państwa powiadamia podmiot zobowiązany o ujęciu w wykazie infrastruktury krytycznej jego mienia.

W terminie 30 dni od dnia otrzymania powiadomienia, zarząd podmiotu zobowiązanego, w porozumieniu z Ministrem Skarbu Państwa oraz Dyrektorem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, powołuje pełnomocnika do spraw ochrony infrastruktury krytycznej. Pełnomocnikowi przysługują uprawnienia dostępu do informacji, w tym udziału w posiedzeniach zarządu podmiotu zobowiązanego, w sprawach dotyczących mienia stanowiącego infrastrukturę krytyczną. Pełnomocnik zobowiązany jest do sporządzania i przekazywania organom podmiotu zobowiązanego, Ministrowi Skarbu Państwa oraz Dyrektorowi Rządowego Centrum Bezpieczeństwa kwartalnych raportów o stanie ochrony infrastruktury krytycznej.

Minister Skarbu Państwa może wyrazić sprzeciw wobec podjętej przez zarząd podmiotu zobowiązanego uchwały lub innej dokonanej przez zarząd podmiotu zobowiązanego czynności prawnej, której przedmiotem jest rozporządzenie składnikami mienia należącego do infrastruktury krytycznej, stanowiące rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej. Sprzeciwem może być również objęta uchwała organu podmiotu zobowiązanego dotycząca: (i) rozwiązania podmiotu zobowiązanego, (ii) zmiany przeznaczenia lub zaniechania eksploatacji składnika mienia należącego do infrastruktury krytycznej, (iii) zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa podmiotu zobowiązanego, (iv) zbycia albo wydzierżawienia przedsiębiorstwa podmiotu zobowiązanego lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nim ograniczonego prawa rzeczowego, (v) przyjęcia planu rzeczowo-finansowego, planu działalności inwestycyjnej lub wieloletniego planu strategicznego, lub (vi) przeniesienia siedziby podmiotu zobowiązanego za granicę – jeżeli wykonanie takiej uchwały stanowiłoby rzeczywiste zagrożenie dla funkcjonowania, ciągłości działania oraz integralności infrastruktury krytycznej.

Minister Skarbu Państwa wyraża sprzeciw, w formie decyzji administracyjnej, w terminie 14 dni od uzyskania od pełnomocnika informacji o dokonaniu czynności prawnej, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dokonania czynności prawnej. Zarząd podmiotu zobowiązanego ma obowiązek poinformować pełnomocnika o dokonaniu czynności prawnej w terminie trzech dni od dokonania tej czynności. Skutki czynności prawnej, wobec której może zostać wniesiony sprzeciw, ulegają zawieszeniu na czas przysługujący Ministrowi Skarbu Państwa na wniesienie sprzeciwu oraz, dodatkowo w razie zgłoszenia sprzeciwu, w okresie, w którym stronie przysługuje prawo wniesienia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, a w razie złożenia takiego wniosku lub zaskarżenia decyzji – do chwili zmiany decyzji, jej uchylenia albo stwierdzenia nieważności decyzji. Ostateczna decyzja Ministra Skarbu Państwa o zgłoszeniu sprzeciwu skutkuje nieważnością czynności prawnej, wobec której został wniesiony sprzeciw, od chwili jej dokonania.

Ustawa o Poręczeniach i Gwarancjach Skarbu Państwa

Zasady udzielania poręczeń i gwarancji przez Skarb Państwa oraz spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, których większościowym akcjonariuszem (udziałowcem) jest Skarb Państwa lub podmiot, którego większościowym akcjonariuszem (udziałowcem) jest Skarb Państwa, zostały poddane szczególnej regulacji w Ustawie o Poręczeniach i Gwarancjach Skarbu Państwa.

Poręczenia i gwarancje udzielane przez takie spółki jako zabezpieczenie zobowiązań osób trzecich powinny być terminowe. Istnieje również obowiązek określenia maksymalnej kwoty poręczenia i gwarancji, przy czym zostały wprowadzone pewne ograniczenia kwoty gwarancji (poręczenia) wyrażone jako procent określonych pozycji bilansu gwaranta (poręczyciela). Warunkiem udzielenia poręczenia lub gwarancji jest ustanowienie zabezpieczenia, na wypadek roszczeń wynikających z tytułu wykonania obowiązków poręczyciela lub gwaranta.

Na wskazanych powyżej podmiotach ciąży również obowiązek okresowego przekazywania ministrowi finansów informacji o udzielonych gwarancjach i poręczeniach.

Ze względu na naszą strukturę własnościową, Ustawa o Poręczeniach i Gwarancjach Skarbu Państwa znajduje zastosowanie do udzielania gwarancji i poręczeń przez Spółkę i wybrane spółki z naszej Grupy.

Ograniczenia wynagrodzeń osób kierujących spółkami Skarbu Państwa

Spółki prawa handlowego, w których udział Skarbu Państwa przekracza 50% liczby akcji lub kapitału zakładowego, podlegają Ustawie Kominowej. Dodatkowo przepisy ustawy stosuje się do podmiotów, w których ponad 50% kapitału zakładowego lub liczby akcji posiadają spółki prawa handlowego, w których Skarb Państwa posiada ponad 50% akcji lub kapitału zakładowego.

Ustawa znajduje zastosowanie w szczególności do dyrektorów, prezesów, członków organów zarządzających, członków rad nadzorczych i komisji rewizyjnych. Maksymalna wysokość wynagrodzenia miesięcznego dla osób zatrudnionych w spółkach handlowych, w których Skarb Państwa posiada ponad 50% akcji, została ograniczona do sześciokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, zaś w podmiotach, w których ponad 50% kapitału zakładowego lub liczby akcji posiadają spółki prawa handlowego, w których Skarb Państwa posiada ponad 50% akcji lub kapitału zakładowego – do czterokrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw. Wysokość przeciętnego wynagrodzenia jest ogłaszana przez Prezesa GUS.

Ustawa nie ma zastosowania do tzw. podmiotów zarządzających (osób fizycznych, spółek cywilnych lub osób prawnych, z którymi spółka zawarła umowę o zarządzanie), jeżeli podmiot taki ustanowi zabezpieczenie osobowe lub rzeczowe ewentualnych roszczeń powstałych z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy albo na własny koszt ubezpieczy się lub ubezpieczy osobę wskazaną do pełnienia funkcji członka zarządu od odpowiedzialności cywilnej powstałej w związku z zarządzaniem.

Informacje o wynagrodzeniu osób, które podlegają przepisom ustawy, są jawne i nie podlegają ochronie danych osobowych ani tajemnicy handlowej.

Postanowienia umów o pracę oraz innych aktów stanowiących podstawę nawiązania stosunku pracy albo umów cywilnoprawnych ustalające wynagrodzenie miesięczne, nagrodę roczną, odprawę oraz wartość świadczeń dodatkowych, w wysokości wyższej niż maksymalna dopuszczona ustawą, są nieważne z mocy prawa w odniesieniu do tej części, która przewyższa kwotę maksymalną określoną w ustawie. Za nieprzestrzeganie przepisów ustawy organy nadzorcze podmiotów podlegających ustawie ulegają rozwiązaniu z mocy prawa.

Prawo Zamówień Publicznych

Zamówienia publiczne udzielane są na podstawie Prawa Zamówień Publicznych, aktów wykonawczych do tej ustawy oraz przepisów Prawa Europejskiego.

W przypadku spełnienia ustawowych przesłanek podmioty z naszej Grupy mogą być zobowiązane do stosowania ustawy Prawo Zamówień Publicznych w zakresie zamówień sektorowych. Zobowiązanymi do stosowania zamówień sektorowych są podmioty wskazane w art. 3 ust. 1 pkt 4 Prawa Zamówień Publicznych, które udzielają zamówienia w celu wykonywania m.in. następujących rodzajów działalności: poszukiwania, rozpoznawania lub wydobywania gazu ziemnego, ropy naftowej oraz jej naturalnych pochodnych, węgla brunatnego, węgla kamiennego i innych paliw stałych; tworzenia sieci przeznaczonych do świadczenia publicznych usług związanych z produkcją, przesyłaniem lub dystrybucją energii elektrycznej, gazu lub ciepła lub dostarczania energii elektrycznej, gazu albo ciepła do takich sieci lub kierowania takimi sieciami. Przepisy Prawa Zamówień Publicznych stosuje się do udzielania zamówień sektorowych, o ile wartość zamówienia jest równa lub przekracza równowartość kwoty 400.000 EUR w odniesieniu do dostaw lub usług, zaś w odniesieniu do robót budowlanych równowartość kwoty 5.000.000 EUR.

Ustawa o Akcyzie

Energia elektryczna jest wyrobem akcyzowym w rozumieniu przepisów Ustawy o Akcyzie. Ustawa o Akcyzie określa zasady opodatkowania i stawki podatku w przypadku sprzedaży oraz innych czynności podlegających opodatkowaniu, mających za przedmiot energię elektryczną.

Opodatkowaniu podatkiem akcyzowym w zakresie energii elektrycznej podlega: sprzedaż energii elektrycznej nabywcy końcowemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym przez podmiot nieposiadający koncesji na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót

energią elektryczną w rozumieniu Prawa Energetycznego, który wyprodukował tę energię, nabycie wewnątrzspółnotowe energii elektrycznej przez nabywcę końcowego, zużycie energii elektrycznej przez podmiot posiadający koncesję na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót energią elektryczną w rozumieniu Prawa Energetycznego, zużycie energii elektrycznej przez podmiot nieposiadający koncesji na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót energią elektryczną w rozumieniu Prawa Energetycznego, który wyprodukował tę energię, import energii elektrycznej przez nabywcę końcowego, zużycie energii elektrycznej przez nabywcę końcowego, jeśli od tej energii nie został zapłacony podatek akcyzowy w należnej wysokości i nie można ustalić podmiotu, który dokonał sprzedaży tej energii elektrycznej nabywcy końcowemu. Jednocześnie, jeżeli w stosunku do energii elektrycznej powstał obowiązek podatkowy w związku z wykonaniem jednej z czynności, o których mowa powyżej, to nie powstaje obowiązek podatkowy w związku z wykonaniem innej czynności podlegającej opodatkowaniu akcyzą, jeżeli kwota akcyzy została określona lub zadeklarowana w należnej wysokości (chyba że przepisy Ustawy o Akcyzie stanowią inaczej).

Ustawa o Akcyzie przewiduje, że w przypadku energii elektrycznej obowiązek podatkowy powstaje w momencie wydania energii elektrycznej nabywcom końcowym (w przypadku sprzedaży energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej), z dniem jej zużycia w przypadkach określonych w Ustawie o Akcyzie, z dniem nabycia wewnątrzspółnotowego energii elektrycznej przez nabywcę końcowego, oraz z dniem powstania długu celnego, w przypadku importu energii elektrycznej przez nabywcę końcowego.

Ustawa o Akcyzie nakłada m.in. na podatników sprzedających energię elektryczną nabywcy końcowemu, używających energię elektryczną (w sytuacji zużycia energii przez podmiot posiadający koncesję na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót energią elektryczną w rozumieniu Prawa Energetycznego, oraz w sytuacji zużycia energii elektrycznej przez podmiot nieposiadający koncesji na wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucję lub obrót energią elektryczną w rozumieniu Prawa Energetycznego, który wyprodukował tę energię) szereg obowiązków ewidencyjnych i administracyjnych, w tym m.in. obowiązek prowadzenia ilościowej ewidencji energii elektrycznej na podstawie wskazań urządzeń pomiarowo-rozliczeniowych u nabywcy końcowego lub podmiotu używającego energię.

Ustawa o Akcyzie przewiduje szereg zwolnień od akcyzy w odniesieniu do energii elektrycznej. Zwolnieniu podlega, w szczególności: energia elektryczna wytwarzana z odnawialnych źródeł energii (na podstawie dokumentu potwierdzającego umorzenie świadectw pochodzenia energii w rozumieniu przepisów Prawa Energetycznego), zużycie energii elektrycznej w procesie produkcji energii elektrycznej, jak również zużycie tej energii w celu podtrzymywania tych procesów produkcyjnych oraz zużycie energii elektrycznej w procesie produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu.

Zgodnie z Ustawą o Akcyzie wyrobami akcyzowymi są również, między innymi, wyroby węglowe oraz gaz ziemny (mokry) i pozostałe węglowodory gazowe. W świetle przepisów Ustawy o Akcyzie zwolnieniu od akcyzy podlegają m.in. wyroby węglowe używane w procesie produkcji energii elektrycznej (jeżeli spełnione są warunki określone w Ustawie o Akcyzie), wyroby węglowe używane do łącznego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej (jeżeli spełnione są warunki określone w Ustawie o Akcyzie) oraz wyroby energetyczne używane w procesie produkcji energii elektrycznej (wyłącznie w przypadkach określonych w Ustawie o Akcyzie oraz jeżeli spełnione są warunki określone w tej ustawie).

Od dnia 1 listopada 2013 roku przestało obowiązywać przewidziane w Ustawie o Akcyzie zwolnienie od akcyzy gazu ziemnego (mokrego) przeznaczonego do celów opałowych oraz pozostałych węglowodorów gazowych przeznaczonych do celów opałowych, co wynika z upływu okresu przejściowego ustanowionego dla Rzeczypospolitej Polskiej w przepisach unijnych. W związku z powyższym, z dniem 1 listopada 2013 roku weszła w życie nowelizacja Ustawy o Akcyzie mająca na celu implementację przepisów unijnych w zakresie opodatkowania akcyzą wyrobów gazowych. Zgodnie z brzmieniem nowelizacji Ustawy o Akcyzie, w przypadku wyrobów gazowych przedmiotem opodatkowania akcyzą będzie sprzedaż wyrobów gazowych finalnemu nabywcy gazowemu, nabycie wewnątrzspółnotowe wyrobów gazowych przez finalnego nabywcę gazowego, import wyrobów gazowych przez finalnego nabywcę gazowego, użycie wyrobów gazowych przez pośredniczący podmiot gazowy oraz użycie wyrobów gazowych przez finalnego nabywcę gazowego w określonych przypadkach przewidzianych w Ustawie o Akcyzie. Jednocześnie, nowelizacja Ustawy o Akcyzie przewiduje szereg zwolnień dotyczących czynności, których przedmiotem są wyroby gazowe. W szczególności zwolnione z opodatkowania akcyzą będą czynności podlegające opodatkowaniu, których przedmiotem będą wyroby gazowe przeznaczone do celów opałowych w określonych przypadkach przewidzianych w Ustawie o Akcyzie, tj., między innymi, do łącznego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej czy w procesach mineralogicznych, elektrolitycznych i metalurgicznych oraz redukcji chemicznej. Ponadto zwolnione od akcyzy będą czynności podlegające opodatkowaniu, których przedmiotem będą wyroby gazowe o określonych kodach nomenklatury scalonej wymienionych w Ustawie o Akcyzie, przeznaczone do celów opałowych przez, w szczególności, gospodarstwa domowe. Ponadto zwolnione od akcyzy będą również czynności podlegające opodatkowaniu, których przedmiotem będą wyroby gazowe przeznaczone do, w szczególności, użycia w procesie produkcji energii elektrycznej czy użycia w procesie produkcji wyrobów energetycznych. Jednocześnie skorzystanie z powyższych zwolnień możliwe będzie przy spełnieniu określonych warunków przewidzianych w Ustawie o Akcyzie.

Niezgodność polskich przepisów akcyzowych, obowiązujących w okresie od 1 stycznia 2006 roku do 28 lutego 2009 roku z przepisami obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej

W dniu 1 marca 2009 roku weszła w życie Ustawa o Akcyzie dostosowująca polskie regulacje w zakresie obowiązku podatkowego w akcyzie od energii elektrycznej do regulacji unijnych. Jednocześnie, w dniu 1 stycznia 2006 roku upłynął przyznany Polsce okres przejściowy na dostosowanie przepisów wewnętrznych regulujących obrót energią elektryczną do zasad ujętych w prawie unijnym.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 12 lutego 2009 roku (C-475/07) potwierdził niezgodność polskich przepisów akcyzowych, obowiązujących przed 1 marca 2009 roku, z postanowieniami Dyrektywy Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 roku w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. UE L 283/51 z 31 października 2003 roku) oraz Dyrektywy Rady 2004/74/WE zmieniającej dyrektywę 2003/96/WE w zakresie możliwości stosowania przez określone Państwa Członkowskie czasowych zwolnień lub obniżek poziomu opodatkowania na produkty energetyczne i energię elektryczną (Dz.U. UE L 157/87 z 30 kwietnia 2004 roku).

Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z dnia 22 czerwca 2011 roku, sygn. I GPS 1/11, podjętej w składzie całej Izby Gospodarczej, wskazał, że w rozumieniu art. 72 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej nie jest nadpłatą kwota podatku akcyzowego uiszczona z tytułu sprzedaży energii elektrycznej w sytuacji, w której ten, kto ją uiszczył, nie poniósł z tego tytułu uszczerbku majątkowego. Ze wskazanej uchwały można wnioskować, iż organy podatkowe mogą odmawiać zwrotu nadpłat w przypadku przeniesienia ciężaru podatku akcyzowego w cenie na nabywcę energii elektrycznej.

Postępowania dotyczące stwierdzenia nadpłaty podatku akcyzowego za lata 2006, 2007 i 2008 zainicjowane wnioskiem ENERGA Elektrownie Ostrołęka opisane zostało w rozdziale „Opis działalności – Postępowania prawne i administracyjne – Postępowania dotyczące zwrotu nadpłaconej akcyzy”.

Ustawa o podatkach i opłatach lokalnych – podatek od nieruchomości

Opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają nieruchomości lub obiekty budowlane takie jak grunty, budynki lub ich części oraz budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Zgodnie z przepisami Ustawy o Podatkach i Opłatach Lokalnych budowla to obiekt budowlany w rozumieniu przepisów prawa budowlanego niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, a także urządzenie budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego związane z obiektem budowlanym, które zapewnia możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem.

Za podstawę opodatkowania budynków i ich części przyjęto ich powierzchnię użytkową, zaś w przypadku budowli lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, podstawę opodatkowania stanowi ich wartość w księgach podatkowych podatnika, stanowiąca podstawę naliczania amortyzacji dla celów podatkowych, bez uwzględnienia odpisów amortyzacyjnych (wartość ta jest określona w przepisie art. 16g Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych), a w przypadku budowli całkowicie zamortyzowanych – ich wartość z dnia 1 stycznia roku, w którym dokonano ostatniego odpisu amortyzacyjnego.

Wysokość stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terytorium danej gminy określana jest w uchwałach odpowiedniej rady gminy, z tym że stawki nie mogą przekroczyć rocznie limitów ustalonych w Ustawie o Podatkach i Opłatach Lokalnych. Stawka podatku od nieruchomości w przypadku budynków lub ich części związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej nie może przekroczyć 22,82 PLN od 1 m² powierzchni użytkowej (od dnia 1 stycznia 2013 roku) oraz 23,03 PLN od 1 m² powierzchni użytkowej (od 1 stycznia 2014 roku), zaś w przypadku budowli nie może przekroczyć 2% wartości, o której mowa wyżej.

Należy zwrócić uwagę, że kwestia interpretacji oraz zastosowania praktycznego definicji budowli, w rozumieniu Ustawy o Podatkach i Opłatach Lokalnych, budzi liczne kontrowersje i może być przyczyną sporów z organami podatkowymi. Organy podatkowe wykazują tendencję do uznawania za odrębny przedmiot opodatkowania (tj. budowlę, w rozumieniu Ustawy o Podatkach i Opłatach Lokalnych), m.in. fundamenty będące częścią budowli zlokalizowanych w budynkach oraz niektóre urządzenia techniczne posadowione na tego rodzaju fundamentach. Takie stanowisko organów podatkowych skutkuje potencjalnym opodatkowaniem wielu różnych składników majątkowych, które nie posiadają statusu odrębnego obiektu budowlanego. Może to w konsekwencji prowadzić do nieprzewidzianych dodatkowych obciążeń finansowych.

Przepisy o ochronie konkurencji i konsumentów

Działalność przedsiębiorstw w sektorze energetycznym podlega również nadzorowi i kontroli Prezesa UOKiK w zakresie zgodności z przepisami Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów.

Zgodnie z Ustawą o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, zadaniem Prezesa UOKiK jest m.in. kontrola koncentracji przedsiębiorców. Szczegółowy opis zasad wyrażania zgody przez Prezesa UOKiK na dokonanie koncentracji przedsiębiorców został zawarty w rozdziale „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji – Obowiązki notyfikacyjne wynikające z regulacji antymonopolowych – Ustawa o Ochronie Konkurencji i Konsumentów”.

Zadaniem Prezesa UOKiK jest również przeciwdziałanie stosowaniu przez przedsiębiorców praktyk ograniczających konkurencję (tj. porozumień ograniczających konkurencję oraz nadużywania pozycji dominującej). W przypadku stwierdzenia stosowania takich praktyk Prezes UOKiK może nakazać ich zaprzestanie oraz zastosować sankcje pieniężne, których wysokość może być znaczna (do 10% przychodu osiągniętego w roku poprzedzającym rok nałożenia kary).

Na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 roku o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz.U. z 2007 roku Nr 59, poz. 404, ze zm.), Prezes UOKiK posiada również kompetencje w zakresie oceny zgodności pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom.

Projekty programów pomocowych dla przedsiębiorców podlegają obowiązkowi uzyskania opinii Prezesa UOKiK. W opinii stwierdza się, czy projektowane wsparcie jest zgodne ze wspólnym rynkiem, a w przypadku niezgodności proponowane są rozwiązania mające na celu dostosowanie projektowanej pomocy do zasad jej udzielania. Prezes UOKiK zajmuje również stanowisko w kwestii obowiązku notyfikacji Komisji Europejskiej projektu udzielenia pomocy publicznej.

W zakresie swoich kompetencji Prezes UOKiK posiada również szerokie uprawnienia dotyczące ochrony konsumentów, które wynikają zarówno z przepisów Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 1225), jak i ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. z 2007 roku Nr 171, poz. 1206). Ochronie konsumentów służą w szczególności działania mające na celu wyeliminowanie z obrotu prawnego niedozwolonych postanowień umownych, czyli postanowień, które kształtują interesy konsumentów w sposób sprzeczny z prawem lub dobrymi obyczajami.

ZARZĄD I RADA NADZORCZA

Zgodnie z KSH, organami zarządzającymi i nadzorującymi w Spółce są Zarząd i Rada Nadzorcza. Opis Zarządu i Rady Nadzorczej został przygotowany w oparciu o KSH, Statut oraz Regulamin Zarządu i Regulamin Rady Nadzorczej obowiązujące na dzień Prospektu.

Zarząd

Skład, sposób funkcjonowania i kompetencje Zarządu

Skład Zarządu

Na dzień Prospektu w skład Zarządu wchodzi trzy osoby, powołane na wspólną trzyletnią kadencję.

Poniższa tabela przedstawia podstawowe informacje na temat członków Zarządu pełniących swoje funkcje na dzień Prospektu.

Imię i nazwisko członka Zarządu	Funkcja	Data objęcia funkcji członka Zarządu po raz pierwszy
Mirostlaw Bieliński	Prezes Zarządu	13 lutego 2008 roku
Roman Szyszko	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych	6 marca 2008 roku
Wojciech Topolnicki	Wiceprezes Zarządu ds. Strategii Rozwoju	31 maja 2012 roku

Źródło: Spółka.

Obecna kadencja Zarządu upływa z dniem 31 maja 2015 roku.

Mandaty wszystkich członków Zarządu pełniących swoje funkcje na dzień Prospektu wygasną najpóźniej z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Zarządu, tj. z dniem, w którym podjęta zostanie uchwała o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2014 roku. Mandaty członków Zarządu wygasają również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania ze składu Zarządu. Mandat członka Zarządu powołanego przed upływem danej kadencji wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków Zarządu.

Wszyscy członkowie Zarządu wykonują swoje obowiązki w siedzibie Spółki, przy al. Grunwaldzkiej 472, 80-309 Gdańsk.

Opis wiedzy i doświadczenia zawodowego członków Zarządu został przedstawiony w punkcie „– Życiorysy zawodowe członków Zarządu” poniżej.

Sposób funkcjonowania i kompetencje Zarządu wynikające ze Statutu oraz Regulaminu Zarządu

Zgodnie ze Statutem, z zastrzeżeniem przepisów ustawy i postanowień Statutu, Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę. Co do zasady, do składania oświadczeń woli i podpisywania oświadczeń w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu działającego łącznie z prokurentem. Organizację i sposób działania Zarządu, w tym szczegółowy tryb podejmowania uchwał, określa Regulamin Zarządu zatwierdzony przez Radę Nadzorczą.

Zarząd składa się z jednej do pięciu osób, w tym Prezesa i jednego lub kilku Wiceprezesów. Zgodnie ze Statutem, członków Zarządu powołuje Rada Nadzorcza na okres wspólnej, trzyletniej kadencji, jednemu z członków Zarządu powierzając funkcję Prezesa Zarządu, a jednemu lub kilku z nich – funkcję Wiceprezesa Zarządu. Zgodnie ze Statutem, z chwilą, gdy Skarb Państwa posiada połowę lub mniej akcji w Spółce, członek Zarządu może być: (i) odwołany lub zawieszony w czynnościach również przez Walne Zgromadzenie, (ii) zawieszony w czynnościach z ważnych powodów przez Radę Nadzorczą. Swoją rezygnację z pełnionej funkcji członek Zarządu składa Radzie Nadzorczej. Oświadczenie o rezygnacji powinno być złożone w formie pisemnej. Dopóki ponad połowa akcji w Spółce należy do Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych, Rada Nadzorcza powołuje członków Zarządu po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003 roku w sprawie przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka zarządu w niektórych spółkach handlowych (Dz.U. z 2003 roku, Nr 55, poz. 476, ze zm.). Członków Zarządu powołuje się na okres wspólnej, trzyletniej kadencji.

Zgodnie ze Statutem, z zastrzeżeniem wyjątków wymienionych w akapicie poniżej, każdy członek Zarządu może prowadzić sprawy Spółki, wchodzące w zakres jego kompetencji określony w Regulaminie Zarządu, bez uprzedniej uchwały Zarządu. Jeżeli jednak przed załatwieniem takiej sprawy choćby jeden z pozostałych członków Zarządu sprzeciwi się jej przeprowadzeniu, wymagana jest uchwała Zarządu.

Stosownie do Statutu, uchwały Zarządu wymagają zawsze następujące sprawy Spółki: (i) sprawy dotyczące: (a) udzielania gwarancji, poręczenia oraz wystawiania weksła, (b) dokonania darowizny, umorzenia odsetek oraz zwolnienia z długu, (c) nabycia, ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego lub rozporządzenia nieruchomością lub użytkowaniem wieczystym oraz udziałem w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, (d) zaciągnięcia kredytu lub pożyczki, (ii) pozostałe sprawy dotyczące rozporządzenia prawem lub zaciągnięcia

zobowiązania o wartości przekraczającej 1.000.000 złotych, nieobjęte innymi punktami niniejszego akapitu, (iii) przyjęcie Regulaminu Zarządu, (iv) przyjęcie Regulaminu Organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki, (v) utworzenie i likwidacja oddziału, (vi) udzielenie pełnomocnictwa ogólnego, (vii) przyjęcie rocznego lub wieloletniego planu rzeczowo-finansowego, innego planu wieloletniego lub strategii Spółki lub jej Grupy, (viii) ustalenie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej przez Spółkę, (ix) sprawy, o których rozpatrzenie Zarząd zwraca się do Rady Nadzorczej albo do Walnego Zgromadzenia, (x) określenie sposobu wykonywania prawa głosu na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników spółek, w których Spółka posiada akcje lub udziały albo w których wykonuje prawa z akcji lub udziałów, (xi) zwołanie Walnego Zgromadzenia i przyjęcie porządku jego obrad, (xii) przyjęcie sprawozdań Zarządu z działalności Spółki i z działalności Grupy oraz sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za ubiegły rok obrotowy, (xiii) uchwalenie regulaminu funkcjonującego w Spółce funduszu lub kapitału, (xiv) objęcie albo nabycie przez Spółkę akcji lub udziałów innej spółki za wierzycielności Spółki w ramach postępowań ugodowych lub układowych oraz ich późniejsze zbycie, (xv) obsada stanowisk kierowniczych w strukturze organizacyjnej Spółki, (xvi) unieważnienie dokumentu akcji. Ponadto zgodnie z Regulaminem Zarządu, na wniosek członka Zarządu lub dyrektora zarządzającego każda sprawa może być rozpatrywana w drodze uchwały.

Co do zasady, uchwały Zarządu podejmowane są na posiedzeniach. Posiedzenia Zarządu odbywają się w ustalonym terminie, w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie. Zgodnie z Regulaminem Zarządu, posiedzenie Zarządu zwołuje Prezes lub członek Zarządu. Ponadto na pisemny wniosek członka Zarządu lub Rady Nadzorczej posiedzenie Zarządu winno być zwołane najpóźniej w ciągu czterech dni od daty złożenia wniosku do Prezesa Zarządu. Co do zasady, posiedzeniem przewodniczy Prezes Zarządu. Zgodnie z Regulaminem Zarządu, miejscem posiedzeń Zarządu jest siedziba Spółki lub inne miejsce wskazane przez zwołującego posiedzenie Zarządu. Ponadto Regulamin Zarządu dopuszcza możliwość uczestnictwa członków Zarządu na posiedzeniu oraz głosowania nad podejmowanymi uchwałami w ramach tego posiedzenia, przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, to jest tele- lub wideokonferencji, z zastrzeżeniem, że w miejscu obrad wskazanym przez zwołującego posiedzenie obecny jest co najmniej jeden z członków Zarządu i istnieje techniczna możliwość zapewnienia połączenia.

Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów. W przypadku równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu. Dla ważności uchwał konieczne jest prawidłowe powiadomienie o mającym się odbyć posiedzeniu wszystkich członków Zarządu oraz udział w nim, jeżeli Zarząd składa się z co najmniej trzech osób, więcej niż połowy jego członków. W przypadku Zarządu dwuosobowego dla ważności uchwał wymagana jest obecność wszystkich członków Zarządu. W nagłych przypadkach dopuszczalne jest podejmowanie uchwał w trybie pisemnym lub przy wykorzystywaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość takich jak faks oraz poczta elektroniczna, pod warunkiem że wszyscy członkowie Zarządu wyrażą na to zgodę. Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie Zarządu zostali powiadomieni o treści projektu uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość. Co do zasady, głosowania są jawne, jednak na wniosek członka Zarządu zarządza się głosowanie tajne.

Informacje dotyczące spraw, do dokonania których Zarząd jest zobowiązany uzyskać zgodę Rady Nadzorczej, zostały zamieszczone w punkcie „– Skład, sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej – Sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej wynikające ze Statutu oraz Regulaminu Rady Nadzorczej” poniżej.

Życiorysy zawodowe członków Zarządu

Mirostław Bieliński – Prezes Zarządu

Lat 51. Absolwent Wydziału Ekonomiki Produkcji Uniwersytetu Gdańskiego.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Przed powołaniem w skład Zarządu Mirostław Bieliński zdobywał doświadczenie zawodowe, m.in. pracując w departamentach finansów i rachunkowości firm z rejonu Trójmiasta. W 1989 roku rozpoczął pracę w jednej z pierwszych firm doradczych mających siedzibę w Polsce, Doradca Consultants Ltd. sp. z o.o., w której początkowo zajmował stanowisko konsultanta, a następnie partnera. Od 2002 roku był zaangażowany w różnego rodzaju projekty z zakresu zarządzania i konsultingu, pełniąc funkcję członka zarządu w Ratusz Dom Inwestycyjny sp. z o.o. (potem BIK Service sp. z o.o.) (w latach 2002-2003), członka zarządu (w latach 2003-2008) i wspólnika (w latach 2003-2008) TPS sp. z o.o., oraz prezesa zarządu Pharmag S.A. (w latach 2005-2008) i MP59 sp. z o.o. (w latach 2006-2008). W maju 2012 roku Mirostław Bieliński został powołany przez Radę Nadzorczą Spółki na stanowisko Prezesa Zarządu na trzecią kadencję z rządu.

Członkostwo w radach nadzorczych

Mirostław Bieliński sprawował funkcję członka rady nadzorczej w następujących spółkach: DC S.A. (w latach 2002-2003), Hexus Capital Management Polska S.A. (w latach 2005-2007), EDF Toruń S.A. (w latach 2008-2011), ENERGA Serwis sp. z o.o. (w latach 2011-2012) oraz ENERGA Innowacje sp. z o.o. (w latach 2012-2013). Obecnie Mirostław Bieliński pełni funkcję członka rady nadzorczej ENERGA-OPERATOR i Towarowa Giełda Energii S.A.

Roman Szyszko – Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych

Lat 48. Absolwent Wydziału Ekonomii i Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego na kierunkach: ekonomika i organizacja produkcji oraz psychologia, a także Wydziału Finansów Uniwersytetu Strathclyde (Wielka Brytania).

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Przed powołaniem w skład Zarządu Roman Szyszko pełnił funkcję członka zarządu Dexia Kommunalkredit Bank Polska S.A. (w latach 2005-2008), członka zarządu Banku Komunalnego S.A. (w latach 1999-2001) (obecnie Nordea Bank Polska S.A.) i prezesa zarządu eBroker sp. z o.o. (w latach 2001-2005). Roman Szyszko posiada również doświadczenie w pracy naukowej zdobyte w Instytucie Badań nad Gospodarką Rynkową w Gdańsku. Pełnił także funkcję doradcy ekonomicznego kancelarii prawnej LEX. W maju 2012 roku Roman Szyszko został powołany przez Radę Nadzorczą Spółki na stanowisko Wiceprezesa ds. Finansowych na trzecią kadencję z rządu.

Członkostwo w radach nadzorczych

Roman Szyszko sprawował funkcję członka rady nadzorczej ENERGA Invest S.A. (w latach 2008-2009), ENERGA Elektrownie Ostrołęka (w latach 2008-2010) oraz SOEN sp. z o.o. (w latach 2011-2013). Obecnie Roman Szyszko pełni funkcję członka rady nadzorczej w ENERGA-OBRÓT.

Wojciech Topolnicki – Wiceprezes Zarządu ds. Strategii Rozwoju

Lat 38. Absolwent Wydziału Zarządzania i Ekonomii Politechniki Gdańskiej oraz Ecole Supérieure de Commerce w Rouen we Francji.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Przed powołaniem w skład Zarządu Wojciech Topolnicki zdobywał doświadczenie zawodowe, między innymi, jako asystent w Credit Commercial de France (1998), w audycie i doradztwie biznesowym w spółce Arthur Andersen sp. z o.o. (w latach 1999-2002), a następnie pełniąc funkcję zastępcy dyrektora finansowego i kontrolera finansowego w spółce EADS PZL Warszawa-Okęcie S.A. (w latach 2002-2006), dyrektora finansowego MicroStrategy Poland sp. z o.o. (2007), prezesa zarządu PGE Systemy S.A. (w latach 2010-2011) oraz wiceprezesa zarządu w PGE Polskiej Grupie Energetycznej S.A. (w latach 2008-2011). Wojciech Topolnicki prowadził również własną działalność gospodarczą w zakresie finansów korporacyjnych (w latach 2006-2008), pracując m.in. dla Green Venture S.A. oraz Polish Energy Partners S.A. W maju 2012 roku Wojciech Topolnicki został powołany przez Radę Nadzorczą na stanowisko Wiceprezesa ds. Strategii Rozwoju.

Członkostwo w radach nadzorczych

Wojciech Topolnicki sprawował funkcję członka rady nadzorczej w następujących spółkach: PGE Energia Odnawialna S.A. (w latach 2008-2009), PGE Elektrownia Opole S.A. (w latach 2008-2010), Exatel S.A. (w latach 2009-2010), PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. (w latach 2010-2011) oraz ENERGA Innowacje sp. z o.o. (w 2012 roku). Obecnie Wojciech Topolnicki pełni funkcję członka rady nadzorczej ENERGA Hydro, ENERGA Kogeneracja oraz Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.).

Funkcje pełnione przez członków Zarządu w innych spółkach

W poniższej tabeli zamieszczone zostały informacje na temat spółek, w których w okresie ostatnich pięciu lat członkowie Zarządu pełnili stanowiska w organach zarządzających lub nadzorczych.

Imię i nazwisko	Spółka	Funkcja	Czy funkcja pełniona jest na dzień Prospektu
Mirostaw Bieliński	EDF Toruń S.A.	członek RN	NIE
	ENERGA Serwis sp. z o.o.	członek RN	NIE
	ENERGA Innowacje sp. z o.o.	członek RN	NIE
	ENERGA-OPERATOR	członek RN	TAK
	Towarowa Giełda Energii S.A.	członek RN	TAK
	Pharmag S.A.	prezes zarządu	NIE
	MP59 sp. z o.o.	prezes zarządu	NIE
	TPS sp. z o.o.	członek zarządu	NIE

Roman Szyszko	ENERGA Invest S.A.	członek RN	NIE
	ENERGA Elektrownie Ostrołęka	członek RN	NIE
	SOEN sp. z o.o.	członek RN	NIE
	ENERGA-OBRÓT	członek RN	TAK
	Dexia Kommunalkredit Bank Polska S.A.	członek zarządu	NIE
Wojciech Topolnicki	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.	wiceprezes zarządu	NIE
	PGE Systemy S.A.	prezes zarządu	NIE
	PGE Elektrownia Opole S.A.	członek RN	NIE
	Exatel S.A.	członek RN	NIE
	PGE Energia Odnawialna S.A.	członek RN	NIE
	PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A.	członek RN	NIE
	ENERGA Innowacje sp. z o.o.	członek RN	NIE
	ENERGA Hydro sp. z o.o.	członek RN	TAK
	ENERGA Kogeneracja sp. z o.o.	członek RN	NIE
	Iberdrola Renewables Polska sp. z o.o. (obecnie: EPW Energia sp. z o.o.)	członek RN	TAK

Źródło: Spółka.

Rada Nadzorcza

Skład, sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej

Na dzień Prospektu w skład Rady Nadzorczej wchodzi sześć osób, powołanych na wspólną trzyletnią kadencję.

Poniższa tabela przedstawia podstawowe informacje na temat członków Rady Nadzorczej pełniących swoje funkcje na dzień Prospektu.

Imię i nazwisko członka Rady Nadzorczej	Funkcja	Data objęcia funkcji członka Rady Nadzorczej po raz pierwszy	Adres miejsca pracy
Zbigniew Wtulich	Przewodniczący Rady Nadzorczej	15 marca 2011 roku	ul. Krucza 36/ul. Wspólna 6, 00-522 Warszawa
Marian Gawrylczyk	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	31 stycznia 2008 roku	ul. Grójecka 17, 02-021 Warszawa
Agnieszka Poloczek	Sekretarz Rady Nadzorczej	15 marca 2011 roku	ul. Krucza 36/ul. Wspólna 6, 00-522 Warszawa
Iwona Zatorska-Paritak	Członek Rady Nadzorczej	31 maja 2012 roku	ul. Krucza 36/ul. Wspólna 6, 00-522 Warszawa
Mirosław Szreder	Członek Rady Nadzorczej	31 stycznia 2008 roku	ul. Bażyńskiego 1A, 80-952 Gdańsk
Roman Jacek Kuczkowski	Członek Rady Nadzorczej	31 stycznia 2008 roku	Emeryt

Źródło: Spółka.

Obecna kadencja Rady Nadzorczej upływa z dniem 27 kwietnia 2014 roku.

Mandaty wszystkich członków Rady Nadzorczej pełniących swoje funkcje na dzień Prospektu wygasną najpóźniej z dniem odbycia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej, tj. z dniem, w którym podjęta zostanie uchwała o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2013 roku. Mandaty członków Rady Nadzorczej wygasają również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania ze składu Rady Nadzorczej. Mandat członka Rady Nadzorczej powołanego przed upływem danej kadencji wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków Rady Nadzorczej.

Opis wiedzy i doświadczenia zawodowego członków Rady Nadzorczej został przedstawiony w punkcie „– Życiorysy zawodowe członków Rady Nadzorczej” poniżej.

Sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej wynikające ze Statutu oraz Regulaminu Rady Nadzorczej

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza przedstawia corocznie Walnemu Zgromadzeniu pisemne sprawozdanie z wykonywania nadzoru nad działalnością Spółki.

Rada Nadzorcza składa się z pięciu do dwunastu członków. Zgodnie ze Statutem, liczbę członków Rady Nadzorczej określa Walne Zgromadzenie. Zgodnie ze Statutem, członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie, przy czym Skarbowi Państwa przysługuje uprawnienie osobiste do powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej, według następujących zasad: (i) w przypadku określenia przez Walne Zgromadzenie, iż Rada Nadzorcza składa się z parzystej liczby członków Rady Nadzorczej – Skarb Państwa powołuje połowę członków Rady Nadzorczej plus jednego członka Rady Nadzorczej, (ii) w przypadku określenia przez Walne Zgromadzenie, iż Rada Nadzorcza składa się z nieparzystej liczby członków Rady Nadzorczej – Skarb Państwa powołuje taką liczbę członków Rady Nadzorczej, która wynika z (a) podziału nieparzystej liczby członków Rady Nadzorczej przez dwa; i następnie (b) zaokrąglonej w górę do pełnej najbliższej liczby całkowitej, tak aby Skarb Państwa posiadał w takiej Radzie Nadzorczej bezwzględną liczbę głosów, (iii) powoływanie i odwoływanie członków Rady Nadzorczej następuje w drodze pisemnego oświadczenia Skarbu Państwa złożonego Zarządowi. Oświadczenie uznaje się za złożone z chwilą jego doręczenia. Uprawnienia osobiste, o których mowa w niniejszym akapicie, wygasają z dniem, w którym udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym jest mniejszy niż 10%.

W okresie, w którym Skarb Państwa jest akcjonariuszem Spółki, do pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej mogą zostać powołane – jako reprezentanci Skarbu Państwa – jedynie osoby, które złożyły egzamin, o którym mowa w art. 12 ust. 2 Ustawy o Komerccjalizacji i Prywatyzacji. Rezygnację z pełnionej funkcji członek Rady Nadzorczej składa Zarządowi Spółki. Oświadczenie o rezygnacji powinno być złożone w formie pisemnej.

Zgodnie ze Statutem, w okresie, w którym Spółka jest spółką publiczną, co najmniej 2 członków Rady Nadzorczej powołanych przez Walne Zgromadzenie, nie pochodzących spośród osób powołanych przez Skarb Państwa, powinno spełniać kryteria niezależności przewidziane dla niezależnego członka rady nadzorczej, określone w Statucie. Skarbowi Państwa przysługuje uprawnienie osobiste do wskazania spośród członków Rady Nadzorczej powołanych przez Skarb Państwa członka Rady Nadzorczej, który będzie pełnił funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej. Powyższe uprawnienie znajduje zastosowanie również w przypadku wyboru Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami w trybie art. 385 KSH. Wskazanie Przewodniczącego Rady Nadzorczej następuje w drodze pisemnego oświadczenia złożonego Zarządowi, które uznaje się za złożone z chwilą jego doręczenia. Uprawnienie osobiste Skarbu Państwa, o którym mowa w poprzedzających zdaniach, wygasa z dniem, w którym udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym jest mniejszy niż 10%. Rada Nadzorcza powołuje i odwołuje ze swojego grona Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Rady. Wybór Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Rady powinien nastąpić na pierwszym posiedzeniu Rady Nadzorczej nowej kadencji. Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej, Przewodniczący Rady Nadzorczej zwołuje, organizuje i przewodniczy posiedzeniom Rady Nadzorczej oraz reprezentuje ją na zewnątrz i składa oświadczenia w jej imieniu.

Zgodnie ze Statutem, do kompetencji Rady Nadzorczej należy w szczególności: (i) ocena sprawozdań Zarządu z działalności Spółki i z działalności Grupy oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy (skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy) w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak również ze stanem faktycznym, oraz ocena wniosku Zarządu o podział zysku albo pokrycie straty, (ii) składanie Walnemu Zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników czynności, o których mowa w punkcie (i), (iii) sporządzanie sprawozdań w związku ze sprawowaniem nadzoru nad realizacją przez Zarząd inwestycji oraz nadzoru nad prawidłowością i efektywnością wydatkowania środków pieniężnych na inwestycje, (iv) sporządzanie, co najmniej raz do roku, wraz ze sprawozdaniem z wyników oceny rocznego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy, opinii Rady Nadzorczej w kwestii ekonomicznej zasadności zaangażowania kapitałowego Spółki w innych spółkach handlowych, dokonanego w danym roku obrotowym, (v) sporządzanie i przedstawianie raz w roku Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu zwięzłej oceny sytuacji Spółki, z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki, (vi) rozpatrywanie i opiniowanie spraw mających być przedmiotem uchwał Walnego Zgromadzenia, (vii) wybór biegłego rewidenta do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego, (viii) określenie zakresu i terminów przedkładania przez Zarząd rocznych/wieloletnich planów rzeczowo-finansowych, innych planów wieloletnich oraz strategii Spółki i Grupy, (ix) zatwierdzania strategii Spółki i Grupy, (x) zatwierdzanie rocznych/wieloletnich planów rzeczowo-finansowych, a także planów działalności inwestycyjnej Spółki i Grupy, (xi) uchwalanie regulaminu szczegółowo określającego tryb działania Rady Nadzorczej, (xii) zatwierdzanie regulaminu Zarządu, (xiii) zatwierdzanie regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki, (xiv) zatwierdzanie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej przez Spółkę, (xv) ustalanie zasad i wysokości wynagrodzenia Prezesa i członków Zarządu, z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, (xvi) delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy nie mogą sprawować swoich czynności, i ustalanie ich wynagrodzenia, z zastrzeżeniem, iż łączne wynagrodzenie pobierane przez delegowanego jako członka Rady Nadzorczej oraz z tytułu delegowania do czasowego wykonywania czynności członka Zarządu nie może przekroczyć wynagrodzenia ustalonego dla członka Zarządu, w miejsce którego członek Rady został delegowany, (xvii) udzielanie zgody na tworzenie oddziałów Spółki za granicą, (xviii) udzielanie zgody członkom Zarządu na zajmowanie stanowisk w organach innych spółek oraz pobieranie wynagrodzeń z tego tytułu, (xix) ustalenie sposobu wykonywania przez Spółkę prawa głosu na walnym zgromadzeniu lub na zgromadzeniu wspólników spółek, w których Spółka posiada akcje lub udziały o łącznej wartości nominalnej przekraczającej 20 mln PLN, które jednocześnie stanowią więcej niż 50% kapitału zakładowego tych spółek lub w których Spółka jest podmiotem dominującym w rozumieniu przepisów kodeksu spółek handlowych, w sprawach: (a) zaciągnięcia zobowiązania, ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego lub rozporządzenia prawem,

w tym w szczególności nabycia lub zbycia nieruchomości, użytkowania wieczystego, udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 5 mln PLN, (b) udzielanie przez spółkę gwarancji i poręczeń majątkowych o wartości przekraczającej 5 mln PLN, (c) zmiany statutu lub umowy spółki, (d) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego, (e) połączenia, podziału lub przekształcenia spółki, (f) zawiązania przez taką spółkę innej spółki oraz objęcia, nabycia lub zbycia przez taką spółkę akcji lub udziałów w innej spółce, (g) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, jeżeli ich wartość przekracza 20 mln PLN, (h) emisji obligacji, (i) rozwiązania i likwidacji spółki, (j) dotyczących jednostek wytwórczych, jednostek kogeneracyjnych o wartości przekraczającej 50 mln EUR lub sieci dystrybucyjnych o wartości przekraczającej 5 mln EUR w rozumieniu Prawa Energetycznego. Ponadto zakres kompetencji Rady Nadzorczej obejmuje ustalenie sposobu wykonywania prawa głosu przez reprezentanta Spółki na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników spółek, których przedmiotem działalności jest wytwarzanie lub przesyłanie lub dystrybucja energii elektrycznej, w sprawach: zaciągania przez te spółki zobowiązań warunkowych; zawierania umów kredytu, pożyczki; ustanawiania zabezpieczeń przez te spółki, w tym zabezpieczeń na ich majątku; oraz zawierania innych umów lub podejmowania uchwał walnego zgromadzenia lub zgromadzenia wspólników dotyczących lub związanych z jednostkami wytwórczymi, jednostkami kogeneracyjnymi o wartości przekraczającej 50 mln EUR lub z siecią dystrybucyjną w rozumieniu Prawa Energetycznego o wartości przekraczającej 5 mln EUR. Zarząd został dodatkowo zobowiązany przekazywać Radzie Nadzorczej kwartalną informację odnośnie do przedsięwzięć inwestycyjnych, o których mowa w punkcie (ix) poniższego akapitu niezależnie od zaawansowania przedsięwzięcia lub projektu; przekazywać Radzie Nadzorczej informację dotyczącą przebiegu i decyzji podjętych na Walnym Zgromadzeniu lub Zgromadzeniu Wspólników w zakresie spraw, o których mowa w poprzednim zdaniu oraz lit. (j) niniejszego akapitu; przekazywać Radzie Nadzorczej w terminie dwóch miesięcy po zakończeniu Walnego Zgromadzenia/Zgromadzenia Wspólników spółek, w których Spółka posiada akcje lub udziały, zatwierdzającego sprawozdania finansowe i sprawozdania z działalności spółek lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych grup kapitałowych i sprawozdań z działalności grup kapitałowych, roczne informacje odnośnie do realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych, dotyczących lub związanych z jednostką wytwórczą, jednostką kogeneracyjną o wartości przekraczającej 50 mln EUR lub siecią dystrybucyjną o wartości przekraczającej 5 mln EUR. Ponadto zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej, Rada Nadzorcza może podejmować uchwały również w innych sprawach, kiedy uzna to za stosowne.

Zgodnie ze Statutem, do kompetencji Rady Nadzorczej należy również udzielanie Zarządowi zgody na: (i) nabycie składników aktywów trwałych, w tym w szczególności na nabycie nieruchomości, użytkowania wieczystego, udziałów w nieruchomości lub udziałów w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 5 mln PLN, a nieprzekraczającej 20 mln PLN, (ii) rozporządzenie składnikiem aktywów trwałych, w tym w szczególności na rozporządzenie nieruchomością, użytkowaniem wieczystym, udziałem w nieruchomości lub udziałem w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 5 mln PLN, a nieprzekraczającej 20 mln PLN, (iii) zawarcie przez Spółkę istotnej umowy z podmiotem powiązaniem (w rozumieniu Rozporządzenia o Raportach), z wyjątkiem typowych umów, zawieranych na warunkach rynkowych w ramach prowadzonej działalności operacyjnej przez Spółkę z podmiotem zależnym, w którym Spółka posiada większościowy udział kapitałowy, (iv) zaciąganie zobowiązań warunkowych, w tym udzielanie przez Spółkę gwarancji i poręczeń majątkowych o wartości przekraczającej 5 mln PLN, z wyjątkiem zobowiązań warunkowych dotyczących spółek zależnych, (v) wystawianie weksli o wartości przekraczającej 5 mln PLN, (vi) zawarcie przez Spółkę umowy o wartości przekraczającej równowartość w PLN kwoty 5 tys. EUR, której zamiarem jest darowizna lub zwolnienie z długu oraz innej umowy niezwiązanej z przedmiotem działalności gospodarczej Spółki określonym w Statucie – równowartość kwoty, o której mowa, oblicza się według kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu zawarcia umowy, (vii) wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy, (viii) objęcie albo nabycie akcji lub udziałów w innych spółkach o łącznej wartości nominalnej przekraczającej kwotę 20 mln PLN, z wyjątkiem sytuacji, gdy objęcie akcji lub udziałów następuje za wierzycielności Spółki w ramach postępowania ugodowego lub układowego, lub gdy nabycie akcji następuje na rynku regulowanym, oraz (ix) zbycie akcji lub udziałów w innych spółkach o łącznej wartości nominalnej przekraczającej kwotę 20 mln PLN oraz określenie warunków i trybu ich zbywania, z wyłączeniem zbywania akcji będących w obrocie na rynku regulowanym, zbywania akcji lub udziałów, które Spółka posiada w ilości nieprzekraczającej 10% udziału w kapitale zakładowym poszczególnych spółek, oraz zbywania akcji i udziałów objętych za wierzycielności Spółki w ramach postępowania układowych lub ugodowych.

Co do zasady, Rada Nadzorcza podejmuje uchwały na posiedzeniach. Rada Nadzorcza odbywa posiedzenia co najmniej raz na dwa miesiące. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje Przewodniczący lub upoważniony członek Rady Nadzorczej, przedstawiając szczegółowy porządek obrad. Posiedzenie powinno zostać ponadto zwołane na żądanie każdego z członków Rady Nadzorczej lub na wniosek Zarządu. Do zwołania posiedzenia Rady Nadzorczej wymagane jest zaproszenie wszystkich członków Rady Nadzorczej na co najmniej siedem dni przed posiedzeniem, przy czym Przewodniczący może z ważnych powodów skrócić ten termin do 2 dni, zapewniając jednocześnie niezwłoczne poinformowanie członków Rady o przyspieszonym terminie posiedzenia przy pomocy stosownych środków komunikacji. Ponadto zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej, dopuszcza się możliwość uczestnictwa członków Rady Nadzorczej na posiedzeniu oraz głosowania nad podejmowanymi uchwałami w ramach tego posiedzenia, przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, to jest tele- lub wideokonferencji, z zastrzeżeniem, że w miejscu obrad wskazanym przez zwołującego posiedzenie obecny jest co najmniej jeden z członków Rady Nadzorczej i istnieje techniczna możliwość zapewnienia bezpiecznego połączenia.

Zgodnie ze Statutem, Rada Nadzorcza podejmuje uchwały w sprawach objętych porządkiem obrad i pod warunkiem, że na posiedzeniu obecna jest co najmniej połowa jej członków, a wszyscy członkowie zostali zaproszeni na posiedzenie. Zmiana porządku obrad może nastąpić, gdy na posiedzeniu obecni są wszyscy członkowie Rady Nadzorczej i nikt nie wniesie sprzeciwu co do zmiany. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów, a w razie równości głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego. Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, w tym

w szczególności – poczty elektronicznej. Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie Rady Nadzorczej zostali powiadomieni o treści projektu uchwały. W przypadku niewypowiedzenia się przez członka Rady Nadzorczej w terminie wyznaczonym przez Przewodniczącego Rady Nadzorczej, uchwała nie zostaje podjęta. Uchwały podjęte w tym trybie zostają przedstawione na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej z podaniem wyniku głosowania. Co do zasady, Rada Nadzorcza podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym, jednak na wniosek członka Rady Nadzorczej oraz w sprawach osobowych zarządza się głosowanie tajne. W przypadku zarządzenia głosowania tajnego nie jest możliwe podejmowanie uchwał w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość.

Zgodnie ze Statutem, członek Rady Nadzorczej nie może wykonywać zajęć, które pozostawałyby w sprzeczności z jego obowiązkami albo mogłyby wywołać podejrzenie o stronnictwo lub interesowność. W okresie, gdy akcje Spółki są notowane na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW, co najmniej dwóch członków Rady Nadzorczej powinno spełniać kryteria niezależności przewidziane dla niezależnego członka rady nadzorczej w rozumieniu Zalecenia Komisji z dnia 15 lutego 2005 roku dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (2005/162/WE) z uwzględnieniem wymagań przewidzianych Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. („**Niezależni Członkowie Rady Nadzorczej**”). Na dzień Prospektu, zgodnie z oświadczeniami złożonymi Spółce przez członków Rady Nadzorczej, kryteria te spełniają Mirosław Szreder, Roman Jacek Kuczkowski oraz Marian Gawrylczyk. Kandydat na Niezależnego Członka Rady Nadzorczej składa Spółce, przed jego powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu kryteriów niezależności. W przypadku zaistnienia okoliczności powodujących niespełnienie przesłanek niezależności członek Rady Nadzorczej zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie Spółkę. Spółka przekazuje do publicznej wiadomości informację o aktualnej liczbie niezależnych członków Rady Nadzorczej. Z zastrzeżeniem uprawnień osobistych Skarbu Państwa w zakresie powoływania członków Rady Nadzorczej, w przypadku zmniejszenia się liczby członków Rady Nadzorczej w następstwie wygaśnięcia mandatu członka Rady Nadzorczej, jak i w sytuacji, gdy co najmniej 2 członków Rady Nadzorczej nie spełnia wymogów dla Niezależnych Członków Rady Nadzorczej, Zarząd Spółki zobowiązany jest niezwłocznie zwołać Walne Zgromadzenie i umieścić w porządku obrad tego Zgromadzenia punkt dotyczący uzupełnienia lub zmian składu Rady Nadzorczej. Do czasu dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej polegających na dostosowaniu liczby niezależnych członków do wymagań statutu Rada Nadzorcza i jej członkowie działają w składzie dotychczasowym i zachowują zdolność do odbywania posiedzeń i podejmowania uchwał, a także dokonywania wszelkich innych czynności prawnych i faktycznych.

Skład i zadania Komitetu Audytu

Zgodnie ze Statutem, w okresie gdy akcje Spółki są notowane na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW, Rada Nadzorcza wybiera spośród swoich członków Komitet Audytu. Zgodnie z Ustawą o Biegłych Rewidentach oraz Statutem, w skład Komitetu Audytu wchodzi co najmniej trzech członków, w tym przynajmniej jeden z nich powinien spełniać warunki niezależności oraz posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej w rozumieniu Ustawy o Biegłych Rewidentach. Zgodnie ze Statutem, osoba ta powinna spełniać wymogi przewidziane dla Niezależnych Członków Rady Nadzorczej. Zgodnie z oświadczeniami złożonymi Spółce, na dzień Prospektu, spośród członków Rady Nadzorczej, kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej w rozumieniu Ustawy o Biegłych Rewidentach posiada Mirosław Szreder.

Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności: (i) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, (ii) monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem, (iii) monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej, oraz (iv) monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, w tym w przypadku świadczenia usług, o których mowa w art. 48 ust. 2 Ustawy o Biegłych Rewidentach. Komitet Audytu rekomenduje Radzie Nadzorczej podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzania czynności rewizji finansowej.

W przypadku, gdy Rada Nadzorcza składa się z nie więcej niż pięciu członków, zadania Komitetu Audytu wykonywane są przez członków Rady Nadzorczej. Na dzień Prospektu w skład Komitetu Audytu wchodzi członkowie Rady Nadzorczej: Marian Gawrylczyk, Mirosław Szreder oraz Iwona Zatorska-Pańtak.

Życiorysy zawodowe członków Rady Nadzorczej

Zbigniew Wtulich – Przewodniczący Rady Nadzorczej

Lat 55. Absolwent Wydziału Melioracji i Budownictwa Wodnego Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Ukończył podyplomowe studia z zakresu wyceny nieruchomości.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Przed powołaniem w skład Rady Nadzorczej Zbigniew Wtulich zdobywał doświadczenie zawodowe, między innymi, jako asystent projektanta w Biurze Projektów Wodnych Melioracji w Warszawie (w latach 1984-1988), inżynier budowy w Rejonowym Przedsiębiorstwie Melioracyjnym w Mińsku Mazowieckim (w latach 1988-1991) oraz inżynier w Przedsiębiorstwie Zagranicznym „Amrak” (branża budowlana) (czerwiec-grudzień 1993 roku). Zbigniew Wtulich był również starszym specjalistą w Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa (w latach 1994-1997). Następnie, pracując w Ministerstwie Skarbu Państwa, związany był z nadzorem nad rozporządzaniem mieniem Skarbu Państwa przez państwowe osoby prawne, w tym spółki z udziałem Skarbu Państwa. W Ministerstwie Skarbu Państwa pracował w Departamencie

Ewidencji Majątku, w Departamencie Reprywatyzacji i Rekompensat oraz w Departamencie Reprywatyzacji i Udostępniania. Obecnie pełni funkcję naczelnika wydziału w Departamencie Mienia Skarbu Państwa (od 2010 roku).

Członkostwo w radach nadzorczych

Zbigniew Wtulich sprawował funkcję członka rady nadzorczej w Przedsiębiorstwie Produkcyjno-Handlowo-Usługowym Inter-Castor sp. z o.o. (w latach 1998-2000), w Agencji Nieruchomości Rolnych (w latach 2007-2008), w Przedsiębiorstwie Gospodarki Wodnej i Rekultywacji S.A. (jako przewodniczący w latach 1998-2009) oraz w PGE Górnictwo i Energetyka S.A. (jako wiceprzewodniczący latach 2008-2010). Wcześniej pełnił funkcję wiceprzewodniczącego rady nadzorczej Spółki (od marca 2011 roku). Zbigniew Wtulich jest obecnie Przewodniczącym Rady Nadzorczej Spółki. W składzie Rady Nadzorczej od dnia 15 marca 2011 roku.

Marian Gawrylczyk – Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Lat 48. Absolwent Wydziału Ekonomiki Transportu Uniwersytetu Gdańskiego.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Przed powołaniem w skład Rady Nadzorczej Marian Gawrylczyk był prezesem zarządu w Odralogistics sp. z o.o., w Warszawskich Zakładach Fotochemicznych FOTON S.A. (w latach 2000-2001), w Polskiej Żegludze Śródlądowej sp. z o.o. (w latach 2004-2005), w Mistral Energia sp. z o.o. (w latach 2005-2006) oraz w ABBEYS Europejskie Doradztwo Finansowe sp. z o.o. (w latach 2007-2008). W latach 2010-2011 doradzał zarządowi Polskiego Towarzystwa Ubezpieczeniowego S.A. W latach 90. XX wieku był także kierownikiem Działu ds. Kontaktów z Inwestorami w Państwowej Agencji Inwestycji Zagranicznych S.A. oraz kierownikiem biura Biura Ekonomicznego w Klubie Prywatnego Przedsiębiorcy. W latach 1994-2013 był również wiceprezesem zarządu Fundacji Promocji Gmin Polskich. Obecnie jest prezesem zarządu Sigma Real Estate sp. z o.o. (od 2009 roku), Signum Corporate Finance sp. z o.o. (od 2008 roku), doradcą prezesa zarządu Polskiej Organizacji Turystyki oraz pełnomocnikiem zarządu ds. strategii i rozwoju PKP CARGO S.A.

Członkostwo w radach nadzorczych

Marian Gawrylczyk obecnie zasiada w radach nadzorczych następujących spółek: EGESA Grupa Energetyczna S.A. (od sierpnia 2012 roku), Vitrosilicon S.A. (od 2012 roku) i Leadbullet S.A. (od 2010 roku). Marian Gawrylczyk pełni obecnie funkcję Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej Spółki. W składzie Rady Nadzorczej od dnia 31 stycznia 2008 roku.

Agnieszka Poloczek – Sekretarz Rady Nadzorczej

Lat 38. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Ukończyła również studia podyplomowe z zakresu rachunkowości i finansów przedsiębiorstwa w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego w Warszawie. Agnieszka Poloczek ukończyła aplikację sądową zakończoną egzaminem sędziowskim. Jest wpisana na listę adwokatów Izby Adwokackiej w Warszawie.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Przed powołaniem w skład Rady Nadzorczej Agnieszka Poloczek pracowała w Departamencie Zastępstwa Procesowego, a następnie Departamencie Prawnym i Procesowym Ministerstwa Skarbu Państwa (od 1998 roku).

Członkostwo w radach nadzorczych

Agnieszka Poloczek pełniła funkcję przewodniczącej rady nadzorczej Międzynarodowej Korporacji Gwarancyjnej sp. z o.o. (w latach 1998-2011) i Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej w Nysie sp. z o.o. (w latach 2001-2010). Agnieszka Poloczek jest obecnie Sekretarzem Rady Nadzorczej Spółki. W składzie Rady Nadzorczej od dnia 15 marca 2011 roku.

Iwona Zatorska-Pańtak – Członek Rady Nadzorczej

Lat 37. Absolwentka Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Ukończyła podyplomowe studia europejskie przy Uniwersytecie Warszawskim.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Przed powołaniem w skład Rady Nadzorczej Iwona Zatorska-Pańtak zdobywała doświadczenie zawodowe w Ministerstwie Skarbu Państwa (od 2000 roku) w Departamencie Funduszy Kapitałowych, Departamencie Instytucji Finansowych, Departamencie Nadzoru Właścicielskiego i Prywatyzacji oraz w Departamencie Spółek Kluczowych. Obecnie pełni funkcję naczelnika wydziału w Departamencie Projektów Strategicznych w Ministerstwie Skarbu Państwa.

Członkostwo w radach nadzorczych

Iwona Zatorska-Pańtak pełniła funkcję członka rady nadzorczej w Zakładach Urządzeń Galwanicznych i Lakierniczych „ZUGIL” S.A. (w latach 2001-2007), Górnośląskim Przedsiębiorstwie Wodociągów S.A. (w latach 2007-2010), Tomaszowskim Przedsiębiorstwie Budowlanym Tombud S.A., Zakładach Chemicznych Alwernia S.A. (jako sekretarz w latach 2001-2011), Górniczych Zakładach Dolomitowych S.A. (w latach 2010-2012), Krajowej Spółce Cukrowej S.A. (w 2012 roku) oraz w Polskie LNG S.A. (w latach 2012-2013). Obecnie zasiada w radzie nadzorczej KGHM Polska Miedź S.A. Iwona Zatorska-Pańtak jest członkiem Rady Nadzorczej Spółki od 31 maja 2012 roku.

Mirosław Szreder – Członek Rady Nadzorczej

Lat 56. Absolwent Uniwersytetu Gdańskiego na kierunku cybernetyka ekonomiczna i informatyka, profesor nauk ekonomicznych.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Na Uniwersytecie Gdańskim pełnił funkcję prodziekana ds. kształcenia Wydziału Zarządzania (w latach 1996-2002), następnie dziekana (w latach 2002-2008), a następnie został wybrany na stanowisko Prorektora ds. Rozwoju i Finansów Uniwersytetu Gdańskiego na kadencję 2012-2016. Przed powołaniem w skład Rady Nadzorczej zajmował na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Gdańskiego stanowisko asystenta (w latach 1980-1982), starszego asystenta (w latach 1982-1987) oraz adiunkta (w latach 1987-1994) oraz adiunkta habilitowanego (w latach 1995-1996). W latach 1997-2005 był profesorem nadzwyczajnym, a od stycznia 2006 roku profesorem zwyczajnym Uniwersytetu Gdańskiego.

Członkostwo w radach nadzorczych

Mirosław Szreder jest członkiem Rady Nadzorczej Spółki od dnia 31 stycznia 2008 roku.

Roman Jacek Kuczkowski – Członek Rady Nadzorczej

Lat 72. Absolwent Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Bydgoszczy (dyplom inżyniera elektryka). Ukończył również studium podyplomowe z zakresu organizacji i zarządzania dla kadry kierowniczej przedsiębiorstw na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Podsumowanie doświadczenia zawodowego

Przed powołaniem w skład Rady Nadzorczej Roman Kuczkowski był zatrudniony w Zakładzie Energetycznym Toruń (w latach 1964-1974 oraz w latach 1989-2004) oraz w Zakładach Energetycznych Okręgu Północnego w Bydgoszczy (w latach 1974-1989). Przed odejściem na emeryturę w sierpniu 2006 roku pełnił funkcję dyrektora oddziału Koncernu Energetycznego ENERGA S.A. (od 2004 roku). Pełnił również funkcję członka Grupy Koordynacyjno-Przygotowawczej ds. Restrukturyzacji Elektroenergetyki przy Ministrze Przemysłu oraz członka Rady ds. Cen Transferowych przy Ministrze Przemysłu, a następnie przy Ministrze Gospodarki (w latach 1992-1998).

Członkostwo w radach nadzorczych

Jest członkiem Rady Nadzorczej Spółki od 31 stycznia 2008 roku.

Funkcje pełnione przez członków Rady Nadzorczej w innych spółkach

W poniższej tabeli zamieszczone zostały informacje na temat spółek, w których w okresie ostatnich pięciu lat członkowie Rady Nadzorczej pełnili stanowiska w organach zarządzających lub nadzorczych.

Imię i nazwisko	Spółka	Funkcja	Czy stanowisko pełnione jest na dzień Prospektu
Zbigniew Wtulich	Agencja Nieruchomości Rolnych	członek RN	NIE
	Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej i Rekultywacji S.A.	przewodniczący RN	NIE
	PGE Górnictwo i Energetyka S.A.	wiceprzewodniczący RN	NIE
Marian Gawryliczyk	ABBEYS Europejskie Doradztwo Finansowe sp. z o.o.	prezes zarządu	NIE
	Sigma Real Estate sp. z o.o.	prezes zarządu	TAK
	Signum Corporate Finance sp. z o.o.	prezes zarządu	TAK
	EGESA Grupa Energetyczna S.A.	członek RN	TAK
	Vitrosilicon S.A.	przewodniczący RN	TAK
	Leadbullet S.A.	członek RN	NIE

Iwona Zatorska-Parłak	KGHM Polska Miedź S.A.	członek RN	TAK
	Polskie LNG S.A.	członek RN	NIE
	Górnictwo Zakłady Dolomitowe S.A.	członek RN	NIE
	Krajowa Spółka Cukrowa S.A.	członek RN	NIE
	Zakłady Chemiczne „ALWERNIA” S.A.	sekretarz RN	NIE
	Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.	członek RN	NIE
Agnieszka Poloczek	Międzynarodowa Korporacja Gwarancyjna sp. z o.o.	przewodnicząca RN	NIE
	Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej sp. z o.o.	przewodnicząca RN	NIE

Źródło: Spółka.

Osoby zarządzające wyższego szczebla

Poza członkami Zarządu i Rady Nadzorczej nie występują inne osoby zarządzające wyższego szczebla, które mają znaczenie dla stwierdzenia, że Spółka posiada stosowną wiedzę i doświadczenie w zarządzaniu swoją działalnością.

Pozostałe informacje dotyczące członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej

Wynagrodzenie i inne świadczenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Zasady ustalania wynagrodzenia członków Zarządu

Zgodnie ze Statutem, z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, Rada Nadzorcza ustala zasady i wysokość wynagrodzenia Prezesa i członków Zarządu. Dopóki ponad 50% kapitału zakładowego Spółki lub 50% liczby akcji Spółki należy do Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych, zasady i wysokość wynagrodzenia członków Zarządu ustala się z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 roku o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku, poz. 254).

Na dzień Prospektu obowiązują zasady wynagradzania członków Zarządu określone w uchwale Rady Nadzorczej numer 85/III/2012 z dnia 14 września 2012 roku. Zgodnie z powołaną wyżej uchwałą, z członkami Zarządu zawierane są umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania Spółką, pod warunkiem że członek Zarządu będzie prowadził działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej oraz na własny koszt ubezpieczy się od odpowiedzialności cywilnej powstałej w związku z zarządzaniem. Poza miesięcznym wynagrodzeniem Rada Nadzorcza może przyznać członkowi Zarządu nagrodę roczną w wysokości do 50% rocznego wynagrodzenia podstawowego, której uwarunkowania, parametry ekonomiczne i wysokość Rada Nadzorcza określa odrębną uchwałą. Ponadto Rada Nadzorcza może w drodze odrębnej uchwały przyznać członkowi Zarządu premię dodatkową w związku z osiągnięciem przez członka Zarządu celów o szczególnym znaczeniu dla Spółki.

Wysokość wynagrodzenia oraz wartość świadczeń niepieniężnych członków Zarządu w 2012 roku

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat wysokości wypłaconego wynagrodzenia oraz wartości świadczeń niepieniężnych przyznanych w 2012 roku przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki wszystkim członkom Zarządu pełniącym funkcje w 2012 roku.

Imię i nazwisko członka Zarządu	Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki w 2012 roku	Wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki w 2012
Mirosław Bieliński	0,55 mln PLN	1,2 tys. PLN
Roman Szyszko	0,49 mln PLN	0,4 tys. PLN
Wojciech Topolnicki	0,28 mln PLN	25,0 tys. PLN

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Informacje na temat łącznej kwoty wynagrodzenia wypłaconego członkom Zarządu przez Spółkę w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku zostały przedstawione w rozdziale „Transakcje z podmiotami powiązanymi – Transakcje z członkami Zarządu, Rady Nadzorczej oraz główną kadrą kierowniczą”.

Zasady ustalania wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej

Zgodnie ze Statutem, członkom Rady Nadzorczej przysługuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości określonej przez Walne Zgromadzenie. Spółka pokrywa ponadto koszty poniesione w związku z wykonywaniem przez członków Rady Nadzorczej powierzonych im funkcji, a w szczególności koszty przejazdu na posiedzenie Rady Nadzorczej, koszty wykonywania indywidualnego nadzoru, koszty zakwaterowania i wyżywienia.

Na dzień Prospektu wysokość wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej określona jest w uchwale Walnego Zgromadzenia numer 2 z dnia 29 stycznia 2007 roku. Zgodnie z powołaną wyżej uchwałą, wysokość miesięcznego wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej jest równa kwocie jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego określonej w obwieszczeniu Prezesa GUS, niezależnie od pełnionej funkcji w Radzie Nadzorczej. Wynagrodzenie nie przysługuje za ten miesiąc, w którym członek Rady Nadzorczej nie był obecny na żadnym z formalnie zwołanych posiedzeń z powodów nieusprawiedliwionych.

Wysokość wynagrodzenia oraz wartość świadczeń niepieniężnych członków Rady Nadzorczej w 2012 roku

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat wysokości wypłaconego wynagrodzenia oraz wartości świadczeń niepieniężnych przyznanych w 2012 roku przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki wszystkim członkom Rady Nadzorczej pełniącym funkcje w 2012 roku.

Imię i nazwisko członka Rady Nadzorczej	Wysokość wynagrodzenia (brutto) wypłaconego przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki w 2012 roku	Całkowita szacunkowa wartość świadczeń niepieniężnych przyznanych przez Spółkę oraz podmioty zależne Spółki w 2012 roku
Gawrylczyk Marian	41,5 tys. PLN	-
Kuczowski Roman	41,5 tys. PLN	-
Poloczek Agnieszka	41,5 tys. PLN	-
Rożnowska Grażyna	31,1 tys. PLN	-
Szreder Mirosław	41,5 tys. PLN	-
Woźniak Henryk	17,3 tys. PLN	-
Wtulich Zbigniew	41,5 tys. PLN	-
Zatorska-Paritak Iwona	24,3 tys. PLN	-

Źródło: Spółka.

Informacje na temat łącznej kwoty wynagrodzenia wypłaconego członkom Rady Nadzorczej przez Spółkę w latach zakończonych w dniu 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku zostały przedstawione w rozdziale „Transakcje z podmiotami powiązаныmi – Transakcje z członkami Zarządu, Rady Nadzorczej oraz główną kadrą kierowniczą”.

Umowy z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej określające świadczenia wypłacane w chwili rozwiązania umowy

Zgodnie ze złożonymi Spółce oświadczeniami, na dzień Prospektu spośród członków Zarządu i Rady Nadzorczej następujące osoby miały zawarte umowy określające świadczenia wypłacane w chwili rozwiązania umowy: Mirosław Bieliński, Roman Szyszko oraz Wojciech Topolnicki.

W przypadku wypowiedzenia umowy przez Spółkę lub w przypadku rozwiązania umowy na skutek odwołania z pełnionej funkcji członka Zarządu, w obu przypadkach z przyczyn niezawinionych przez daną osobę, członkom Zarządu przysługuje odszkodowanie w wysokości trzykrotności podstawowego wynagrodzenia miesięcznego. Ponadto w przypadku wygaśnięcia umowy z powodu upływu kadencji członka Zarządu członkowie Zarządu są zobowiązani do pozostawiania w stałej gotowości do świadczenia, na żądanie Spółki, usług w zakresie umożliwiających pełne przekazanie obowiązków członka Zarządu w okresie 3 miesięcy od daty upływu kadencji, z którego to tytułu członkom Zarządu przysługuje podstawowe wynagrodzenie miesięczne za każdy miesiąc gotowości do świadczenia takich usług.

Ponadto z tytułu obowiązku powstrzymania się od działalności konkurencyjnej wobec Spółki w okresie 12 miesięcy od terminu rozwiązania umowy, ww. osobom przysługuje odszkodowanie w wysokości 100% podstawowego wynagrodzenia miesięcznego.

Ogólna kwota wydzielona lub zgromadzona przez Grupę na świadczenia rentowe, emerytalne lub podobne świadczenia dla członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa utworzyła rezerwę na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne dla wszystkich pracowników w wysokości 458,9 mln PLN. Rezerwa określana jest na podstawie kalkulacji przeprowadzanej przez aktuarium. Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej nie są zatrudnieni na podstawie umów o pracę, w związku z czym Spółka nie tworzy dla nich rezerw na świadczenia emerytalne, rentowe lub inne podobne świadczenia.

Umowy dotyczące powoływania członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Spółka nie zawierała umów, na mocy których osoby zarządzające lub nadzorujące zostały wybrane na członków tych organów.

Akcje i opcje na Akcje posiadane przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Zgodnie ze złożonymi Spółce oświadczeniami, na dzień Prospektu spośród członków Zarządu i Rady Nadzorczej Akcje posiada Roman Jacek Kuczkowski (8.795 Akcji).

Umowy ograniczające zbywanie Akcji przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Nie istnieją uzgodnione ograniczenia w zbywaniu Akcji przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej.

Zamiar uczestniczenia w Ofercie przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Zgodnie ze złożonymi Spółce oświadczeniami, na dzień Prospektu spośród członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Ofercie zamierza uczestniczyć Mirosław Bieliński, jednak nie zamierza on nabyć więcej niż 1% Akcji. Ponadto zgodnie ze złożonym Spółce oświadczeniem, na dzień Prospektu udziału w Ofercie nie wyklucza Wojciech Topolnicki.

Informacje o oficjalnych oskarżeniach publicznych lub sankcjach ze strony jakichkolwiek organów ustawowych lub regulacyjnych wobec członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Zgodnie ze złożonymi Spółce oświadczeniami, na dzień Prospektu żaden z członków Zarządu i Rady Nadzorczej nie był podmiotem oficjalnych oskarżeń publicznych lub sankcji ze strony jakichkolwiek organów ustawowych lub regulacyjnych (w tym uznanych organizacji zawodowych).

W październiku 2012 roku dwóch posłów na Sejm RP złożyło zawiadomienie o popełnieniu czynów zabronionych przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki oraz przez inne niesprecyzowane osoby, dotyczących m.in. podejrzenia działania na szkodę Spółki poprzez wyrządzenie Spółce znacznej szkody majątkowej w wysokości co najmniej 200 mln PLN w wyniku m.in. wstrzymania inwestycji budowy nowego bloku elektrowni, utratę wartości środków zgromadzonych w funduszu inwestycyjnym, zakup elektrociepłowni w Kaliszu oraz możliwe przerobienie lub ukrywanie dokumentów dotyczących tych zadań. W grudniu 2012 roku jeden z posłów na Sejm RP, który złożył zawiadomienie, rozszerzył zarzuty wskazane w pierwotnym zawiadomieniu o zarzuty dotyczące zawarcia umów dotyczących najmu powierzchni biurowych oraz wydatków na analizy i marketing. Postępowanie zostało częściowo umorzone, a częściowo toczy w sprawie na etapie przygotowawczym. Na dzień Prospektu nie postawiono nikomu zarzutów, a w szczególności nie postawiono żadnych zarzutów, nie złożono żadnych oficjalnych oskarżeń publicznych ani nie zastosowano żadnych sankcji ze strony jakichkolwiek organów ustawowych lub regulacyjnych wobec członków Zarządu i Rady Nadzorczej. W prowadzonym postępowaniu Spółka ma status pokrzywdzonego.

Oświadczenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Zgodnie z oświadczeniami złożonymi przez członków Zarządu i Rady Nadzorczej, poza wyjątkami opisanymi w niniejszym rozdziale, w okresie pięciu lat przed dniem Prospektu żaden z członków Zarządu i Rady Nadzorczej:

- nie był członkiem organów administracyjnych, zarządzających lub nadzorczych, ani wspólnikiem spółki osobowej;
- nie został skazany za przestępstwo oszustwa;
- nie był podmiotem oficjalnych oskarżeń publicznych lub sankcji ze strony jakichkolwiek organów ustawowych lub regulacyjnych (w tym uznanych organizacji zawodowych);
- żaden sąd nie wydał wobec niego zakazu pełnienia funkcji w organach administracyjnych, zarządzających lub nadzorczych spółek bądź zakazu zajmowania stanowisk kierowniczych lub prowadzenia spraw jakiegokolwiek spółki.

Zgodnie ze złożonymi oświadczeniami, żaden z członków Zarządu ani Rady Nadzorczej nie był członkiem organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego ani członkiem wyższego kierownictwa w podmiotach, względem których w okresie ostatnich pięciu lat ustanowiono zarząd komisaryczny, prowadzono postępowanie upadłościowe, likwidacyjne lub inne postępowanie podobnego rodzaju.

Zgodnie ze złożonymi oświadczeniami, na dzień Prospektu nie istnieją żadne powiązania rodzinne pomiędzy członkami Zarządu i Rady Nadzorczej, żaden z członków Zarządu i Rady Nadzorczej (z wyjątkiem zasiadania w organach zarządzających lub nadzorczych innych podmiotów) nie prowadzi innej działalności poza Spółką, która mogłaby mieć istotny wpływ na Spółkę, oraz u żadnej ze wskazanych osób nie występuje konflikt interesów, choćby nawet potencjalny, między ich obowiązkami względem Spółki a ich prywatnymi interesami lub innymi obowiązkami.

Stosowanie zasad ładu korporacyjnego

Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW

Zgodnie z Regulaminem GPW, Rada Giełdy może uchylać zasady ładu korporacyjnego dla spółek będących emitentami akcji i innych papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu giełdowego, które powinny być stosowane przez tych emitentów. Na dzień Prospektu obowiązują zasady ładu korporacyjnego zawarte w dokumencie „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW”, stanowiącym załącznik do uchwały Nr 19/1307/2012 Rady Giełdy z dnia 21 listopada 2012 roku.

Na dzień Prospektu Spółka, nie będąc spółką notowaną na GPW, nie stosuje wszystkich zasad określonych we wspomnianym dokumencie. Po dopuszczeniu Akcji serii AA do obrotu na GPW, Zarząd, w zakresie kompetencji przyznanych mu przez Statut i powszechnie obowiązujące przepisy prawa, zamierza doprowadzić do stosowania przez Spółkę w możliwie najszerszym zakresie zasad przewidzianych w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW”. W szczególności od chwili dopuszczenia Akcji serii AA do obrotu na rynku podstawowym GPW Zarząd zamierza stosować wszystkie zasady ładu korporacyjnego zgodnie z dokumentem „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW” z zastrzeżeniem następujących:

Rekomendacja 9 – w zakresie, w jakim odnosi się do zapewnienia przez Spółkę zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w wykonywaniu funkcji zarządu i nadzoru.

Na dzień Prospektu Spółka nie zapewnia zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn w Zarządzie i Radzie Nadzorczej. W skład trzyosobowego Zarządu wchodzi wyłącznie mężczyźni, natomiast w skład ośmioosobowej Rady Nadzorczej wchodzi trzy kobiety: Agnieszka Poloczek, Grażyna Rożnowska oraz Iwona Zatorska-Pańtak. Zarząd podkreśla, że w przyszłości, w zakresie zależnym od Spółki, będzie dążyć do uwzględniania rekomendacji GPW, dotyczącej zrównoważonego udziału kobiet i mężczyzn przy wyborze składu Zarządu oraz Rady Nadzorczej, jednocześnie pozostawiając stosowne decyzje w rękach uprawnionych organów Spółki.

Dobra Praktyka III.8 – w zakresie, w jakim odnosi się do istnienia komitetów działających w Radzie Nadzorczej, w odniesieniu do których zadań i funkcjonowania powinien być stosowany Załącznik I do Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 roku dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych.

Na dzień Prospektu w Spółce nie funkcjonują komisje wskazane w Załączniku I do zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 roku, tj. komisja ds. nominacji, komisja ds. wynagrodzeń oraz komisja rewizyjna. W przypadku powołania takich komisji Zarząd zarekomenduje Radzie Nadzorczej uwzględnienie zaleceń określonych w tym dokumencie.

Dobra Praktyka IV.10 – w zakresie, w jakim odnosi się do umożliwienia akcjonariuszom udziału w walnym zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej.

Spółka stoi na stanowisku, że decyzja o wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej podczas Walnego Zgromadzenia uzależniona jest od zgłoszenia takiej potrzeby ze strony szerszego grona akcjonariuszy Spółki. W przypadku wystąpienia takiej potrzeby Spółka rozważy wszelkie możliwości oraz dostępne rozwiązania, w oparciu m.in. o praktykę rynkową.

Zarząd zamierza rekomendować Radzie Nadzorczej i Walnemu Zgromadzeniu przestrzeganie wszystkich zasad „Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW”. Decyzja co do przestrzegania części zasad określonych w „Dobrych Praktykach Spółek Notowanych na GPW” należeć będzie jednak do akcjonariuszy Spółki oraz do Rady Nadzorczej.

Spółka będzie, zgodnie z Regulaminem Giełdy, informować corocznie w raporcie rocznym o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego oraz na bieżąco o niestosowaniu określonej zasady w sposób trwały lub jej naruszeniu w sposób incydentalny. W tym zakresie Spółka będzie zobowiązana opublikować raport bieżący zawierający informacje o tym, jaka zasada nie jest stosowana lub nie została zastosowana, jakie były okoliczności i przyczyny niezastosowania tej zasady oraz w jaki sposób Spółka zamierza usunąć ewentualne skutki niezastosowania danej zasady lub jakie kroki zamierza podjąć, by zmniejszyć ryzyko niezastosowania jej w przyszłości. Raport zostanie opublikowany na oficjalnej stronie internetowej Spółki oraz w trybie analogicznym do stosowanego do przekazywania raportów bieżących zgodnie z wymogami, o których mowa w § 29 Regulaminu Giełdy. Obowiązek ten powstaje niezwłocznie po powstaniu uzasadnionego przeświadczenia po stronie Spółki, że dana zasada nie będzie stosowana lub że nie zostanie zastosowana, w każdym zaś przypadku niezwłocznie po zaistnieniu zdarzenia stanowiącego naruszenie zasady ładu korporacyjnego.

AKCJONARIUSZ SPRZEDAJĄCY

Akcjonariusz Sprzedający

Podmiotem oferującym akcje do sprzedaży w Ofercie na podstawie niniejszego Prospektu jest Skarb Państwa, który oferuje do sprzedaży do 141.522.067 Akcji Oferowanych o wartości nominalnej 10,92 PLN każda, stanowiących do 34,18% kapitału zakładowego Spółki, uprawniających do wykonywania do 25,32% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Na dzień Prospektu Akcjonariusz Sprzedający posiada 348.562.067 Akcji stanowiących 84,18% kapitału zakładowego Spółki, uprawniających do wykonywania 493.490.067 głosów na Walnym Zgromadzeniu, co stanowi 88,28% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, w tym 144.928.000 akcji imiennych serii BB uprzywilejowanych co do prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu w ten sposób, że jedna akcja serii BB daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Kontrola nad Spółką oraz ustalenia mogące powodować w przyszłości zmianę kontroli nad Spółką

Kontrola nad Spółką

Skarb Państwa, będący obecnie akcjonariuszem większościowym, sprawuje kontrolę nad Spółką. Skarb Państwa wykonuje swoje uprawnienia właścicielskie względem Spółki za pośrednictwem Ministra Skarbu Państwa, na podstawie KSH, Statutu oraz innych przepisów. Zgodnie ze Statutem, Skarbowi Państwa przysługują 144.928.000 akcji serii BB uprzywilejowanych co do głosu w ten sposób, że każda akcja serii BB będzie uprawniała do oddania 2 głosów na Walnym Zgromadzeniu. Na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu z dnia 3 września 2013 roku jeden z akcjonariuszy mniejszościowych Spółki głosował przeciw Uchwale o Uprzywilejowaniu, na mocy której wprowadzono do Statutu uprzywilejowanie akcji serii BB co do głosu, i złożył do protokołu sprzeciw co do jej podjęcia. W dniu 16 października 2013 roku doręczony został Spółce pozew akcjonariusza mniejszościowego o stwierdzenie nieważności, alternatywnie o uchylenie m.in. uchwały Walnego Zgromadzenia w przedmiocie uprzywilejowania akcji serii BB (zobacz „Opis działalności – Postępowania prawne i administracyjne – Postępowanie z powództwa FORTA sp. z o.o.”).

Skarb Państwa, dysponując większością głosów na Walnym Zgromadzeniu, może wywierać decydujący wpływ na decyzje, w takich kwestiach jak zmiana Statutu, podwyższenie kapitału zakładowego w drodze emisji nowych akcji, emisja obligacji zamiennych na akcje czy wypłata dywidendy.

Zgodnie ze Statutem, w okresie, gdy Skarb Państwa jest akcjonariuszem Spółki, przysługują mu w szczególności następujące uprawnienia: (i) prawo do otrzymywania informacji o Spółce w formie sprawozdania kwartalnego, zgodnie z wytycznymi Ministra Skarbu Państwa, (ii) prawo do otrzymywania informacji o wszelkich istotnych zmianach w finansowej i prawnej sytuacji Spółki, (iii) prawo do zawiadamiania o zwołaniu Walnego Zgromadzenia listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub pocztą kurierską, nawet jeśli Walne Zgromadzenie jest zwoływane przez ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, (iv) prawo do otrzymywania kopii wszystkich uchwał podjętych przez Radę Nadzorczą oraz protokołów z tych posiedzeń Rady Nadzorczej, na których: (a) dokonywana jest roczna ocena działalności Spółki związana z zakończeniem roku obrotowego, (b) podejmowane są uchwały w sprawie powoływania, odwoływania albo zawieszenia w czynnościach członków Zarządu, (c) podejmowane są uchwały w sprawie delegowania członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, (d) złożono zdania odrębne do podjętych uchwał, (v) prawo do otrzymywania kopii informacji przekazywanych Ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych o udzielonych poręczeniach i gwarancjach, na podstawie art. 34 Ustawy o Poręczeniach i Gwarancjach Skarbu Państwa, (vi) prawo do otrzymywania sprawozdań Rady Nadzorczej sporządzanych w związku ze sprawowaniem nadzoru nad realizacją przez Zarząd inwestycji oraz nadzoru nad prawidłowością i efektywnością wydatkowania środków pieniężnych na inwestycje, w tym w szczególności na zakup aktywów trwałych, (vii) prawo do otrzymywania, co najmniej raz do roku wraz ze sprawozdaniem Rady Nadzorczej z wyników oceny rocznego sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej), opinii Rady Nadzorczej w kwestii ekonomicznej zasadności zaangażowania kapitałowego Spółki w innych spółkach prawa handlowego, (viii) prawo do otrzymywania kopii ogłoszeń, objętych obowiązkiem publikacyjnym w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, (ix) prawo do otrzymywania kompletów dokumentów, będących zgodnie z art. 395 § 2 KSH przedmiotem obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, tj.: (a) sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej), (b) sprawozdania Zarządu z działalności Spółki (sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej) za ubiegły rok obrotowy, (c) opinii i raportu biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej), (d) sprawozdania Rady Nadzorczej, oraz (e) wniosku Zarządu co do podziału zysku i pokrycia straty, (x) prawo do otrzymywania tekstu jednolitego Statutu, w terminie czterech tygodni od dnia wpisania do rejestru przedsiębiorców zmian w Statucie.

Zgodnie ze Statutem, z dniem dopuszczenia akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym, tracą moc postanowienia Statutu, które nadaje Skarbowi Państwa szczególne uprawnienia opisane w powyższym akapicie. W tym samym dniu Skarb Państwa otrzyma następujące uprawnienia: (i) prawo do otrzymywania informacji o Spółce i grupie kapitałowej Spółki w formie sprawozdania kwartalnego, zgodnie z wytycznymi Ministra Skarbu Państwa z zastrzeżeniem właściwych przepisów dotyczących ujawniania informacji poufnych, (ii) prawo do otrzymywania kopii ogłoszeń, objętych obowiązkiem publikacyjnym w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, (iii) prawo do otrzymywania kompletów dokumentów, będących zgodnie z art. 395 § 2 KSH przedmiotem obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, tj.: (a) sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej), (b) sprawozdania Zarządu z działalności Spółki (sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej) za ubiegły rok obrotowy, (c) opinii i raportu biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej), (d) sprawozdania Rady Nadzorczej, (e)

wniosku Zarządu co do podziału zysku i pokrycia straty, (iv) prawo do otrzymywania tekstu jednolitego Statutu, w terminie czterech tygodni od dnia wpisania do rejestru przedsiębiorców zmian w Statucie.

Uprawnienia Skarbu Państwa związane z powoływaniem i odwoływaniem członka Rady Nadzorczej zostały opisane w punkcie „Zarząd i Rada Nadzorcza – Rada Nadzorcza – Skład, sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej – Sposób funkcjonowania i kompetencje Rady Nadzorczej wynikające ze Statutu i Regulaminu Rady Nadzorczej”.

Uprawnienia Skarbu Państwa związane ze zwoływaniem Walnego Zgromadzenia zostały opisane w punkcie „Kapitał zakładowy i Akcje – Prawa akcjonariuszy związane z Walnym Zgromadzeniem – Zwoływanie Walnego Zgromadzenia, porządek obrad, projekty uchwał – Podmioty uprawnione do zwołania Walnego Zgromadzenia”.

Mechanizmy zapobiegające nadużywaniu kontroli

Statut Spółki zawiera ograniczenie prawa głosu osób posiadających akcje w liczbie dającej więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, istniejących w Spółce w dniu odbycia się danego Walnego Zgromadzenia. Ograniczenie to nie znajduje jednak zastosowania do Akcjonariusza Sprzedającego. Szczegółowe informacje na temat powyższego mechanizmu znajdują się w punkcie „Kapitał Zakładowy i Akcje – Uczestnictwo i głosowanie na Walnym Zgromadzeniu – Sposób udziału w Walnym Zgromadzeniu oraz sposób wykonywania prawa głosu”.

Poza powyższym mechanizmem oraz mechanizmami określonymi w powszechnie obowiązujących przepisach prawa, w tym przepisach KSH, nie występują żadne dodatkowe mechanizmy, które w sposób szczególny zapobiegałyby nadużywaniu kontroli nad Spółką przez akcjonariuszy większościowych.

Postanowienia Statutu, które mogłyby spowodować opóźnienie, odroczenie lub uniemożliwienie zmiany kontroli nad Spółką

Zgodnie ze Statutem, Skarbowi Państwa służą uprawnienia osobiste do: (i) powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej według następujących zasad: (a) w przypadku określenia przez Walne Zgromadzenie, iż Rada Nadzorcza składa się z parzystej liczby członków Rady Nadzorczej – uprawniony akcjonariusz powołuje połowę członków Rady Nadzorczej plus jednego członka Rady Nadzorczej; (b) w przypadku określenia przez Walne Zgromadzenie, iż Rada Nadzorcza składa się z nieparzystej liczby członków Rady Nadzorczej – uprawniony akcjonariusz powołuje taką liczbę członków Rady Nadzorczej, która wynika z podziału nieparzystej liczby członków Rady Nadzorczej przez dwa; i następnie zaokrąglonej w górę do pełnej najbliższej liczby całkowitej, tak aby uprawniony akcjonariusz posiadał w takiej Radzie Nadzorczej bezwzględną liczbę głosów, (c) powoływanie i odwoływanie członków Rady Nadzorczej następuje w drodze pisemnego oświadczenia Skarbu Państwa, złożonego Zarządowi. Oświadczenie uznaje się za złożone z chwilą jego doręczenia; oraz (ii) wskazania spośród wybranych przez siebie członków Rady Nadzorczej osoby, która pełnić będzie funkcję przewodniczącego Rady Nadzorczej. Uprawnienia te wygasają z dniem, w którym udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym jest mniejszy niż 10%.

Poza powyższymi ustaleniami Spółce nie są znane żadne ustalenia, których realizacja mogłaby spowodować w przyszłości zmiany w sposobie kontroli nad Spółką.

Przewidywana struktura akcjonariatu po zakończeniu Oferty

W wyniku Oferty nie dojdzie do rozwodnienia akcjonariatu Spółki. W przypadku zbycia Akcji Oferowanych w ramach Oferty oraz w przypadku zbycia Akcji serii AA w Opcji Nadprzydziału zmniejszeniu ulegnie udział Skarbu Państwa w kapitale zakładowym Emitenta oraz w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu. Poniższa tabela przedstawia informacje dotyczące struktury akcjonariatu Spółki po zakończeniu Oferty, przy założeniu sprzedaży przez Skarb Państwa maksymalnej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty, zbycia maksymalnej liczby Akcji serii AA w Opcji Nadprzydziału (t.j. łącznie sprzedaży i zbycia 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki) oraz całkowitym wykonaniu Opcji Greenshoe.

Nazwa akcjonariusza	Po zakończeniu Oferty (całkowite wykonanie Opcji Greenshoe)			
	Akcje	(%)	Głosy	(%)
Skarb Państwa	207.040.000	50,00	351.968.000	62,96
Inni	207.027.114	50,00	207.027.114	37,04
Razem	414.067.114	100,00	558.995.114	100,00

Poniższa tabela przedstawia informacje dotyczące struktury akcjonariatu Spółki po zakończeniu Oferty, przy założeniu sprzedaży przez Skarb Państwa maksymalnej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty, zbycia maksymalnej liczby Akcji serii AA w Opcji Nadprzydziału (tj. łącznie sprzedaży i zbycia 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki) oraz braku wykonania Opcji Greenshoe.

Nazwa akcjonariusza	Po zakończeniu Oferty (brak wykonania Opcji Greenshoe)			
	Akcje	(%)	Głosy	(%)
Skarb Państwa	221.192.206	53,00	366.120.206	65,50
Inni	192.874.908	47,00	192.874.908	34,50
Razem	414.067.114	100,00	558.995.114	100,00

PODSTAWOWE INFORMACJE O GRUPIE

Informacje o Emitencie

Nazwa i forma prawna:	ENERGA Spółka Akcyjna
Skrócona nazwa:	ENERGA S.A.
Siedziba i adres:	al. Grunwaldzka 472, 80-309 Gdańsk
Numer telefonu:	+48 58 77 88 300
Numer telefaksu:	+48 58 77 88 399
Strona internetowa:	www.grupaenergia.pl
Adres poczty elektronicznej:	energia.sa@energia.pl
KRS:	0000271591
REGON:	220353024
NIP:	957-095-77-22

Emitent działa w formie spółki akcyjnej, na podstawie przepisów KSH i innych przepisów powszechnie obowiązującego prawa polskiego. Akt założycielski Emitenta został podpisany w dniu 6 grudnia 2006 roku przez Skarb Państwa, Koncern Energetyczny ENERGA S.A. (obecnie: ENERGA-OPERATOR S.A.) oraz Zespół Elektrowni Ostrołęka S.A. (obecnie: ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A.). W dniu 8 stycznia 2007 roku Emitent został wpisany do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000271591. Emitent został utworzony na czas nieograniczony. Odpis z rejestru przedsiębiorców Emitenta stanowi Załącznik nr 1 do Prospektu.

Emitent aktualnie prowadzi działalność pod firmą ENERGA Spółka Akcyjna. Może również posługiwać się skrótem firmy ENERGA S.A. oraz używać wyróżniającego go znaku graficznego.

Przedmiot działalności Emitenta

Zgodnie z § 5 Statutu Spółki (zobacz Załącznik nr 2 do Prospektu), podstawowym przedmiotem działalności Emitenta jest działalność holdingów finansowych. Spółka może prowadzić działalność na terytorium RP i poza jej granicami.

Struktura Grupy ENERGA

Na dzień Prospektu w skład Grupy wchodzi Spółka i 57 spółek bezpośrednio lub pośrednio zależnych od Spółki, prowadzących działalność przede wszystkim w trzech kluczowych segmentach operacyjnych Grupy, tj. segmencie dystrybucji, segmencie wytwarzania oraz segmencie sprzedaży. Liderami poszczególnych segmentów Grupy są Istotne Spółki Zależne, które zostały szczegółowo opisane w punkcie „– Istotne Spółki Zależne” poniżej.

Emitent jest jednostką dominującą Grupy. Podstawowe informacje na temat Emitenta zostały przedstawione w punktach „– Informacje o Emitencie” oraz „– Przedmiot działalności Emitenta” powyżej oraz w rozdziale „Kapitał zakładowy i Akcje – Kwestie ogólne”.

Istotne Spółki Zależne

Poniżej przedstawiono wybrane informacje na temat Istotnych Spółek Zależnych, czyli podmiotów bezpośrednio zależnych od Emitenta, które zostały uznane za istotne dla działalności Grupy z uwagi na ich wpływ na ocenę sytuacji majątkowej i finansowej Emitenta.

ENERGA-OPERATOR

Emitent posiada w ENERGA-OPERATOR bezpośrednio 100% akcji, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ENERGA-OPERATOR.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	ENERGA-OPERATOR S.A.
Siedziba i adres:	ul. Marynarki Polskiej 130, 80-557 Gdańsk, Polska
Kapitał zakładowy:	1.221.110.400,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	dystrybucja energii elektrycznej

ENERGA-OBROT

Emitent posiada w ENERGA-OBROT bezpośrednio 100% akcji, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ENERGA-OBROT.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	ENERGA-OBROT S.A.
Siedziba i adres:	al. Grunwaldzka 472, 80-309 Gdańsk, Polska
Kapitał zakładowy:	368.160.239,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	obrot energią elektryczną

ENERGA Hydro

Emitent posiada w ENERGA Hydro bezpośrednio 100% udziałów, co uprawnia do wykonywania 100% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników ENERGA Hydro.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	ENERGA Hydro sp. z o.o.
Siedziba i adres:	ul. Hoffmanna 5, 83-010 Straszyn, Polska
Kapitał zakładowy:	268.462.500,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	wytwarzanie energii elektrycznej

ENERGA Elektrownie Ostrołęka

Emitent posiada w ENERGA Elektrownie Ostrołęka bezpośrednio 89,38% akcji, co uprawnia do wykonywania 89,38% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu ENERGA Elektrownie Ostrołęka.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A.
Siedziba i adres:	ul. Elektryczna 5, 07-401 Ostrołęka, Polska
Kapitał zakładowy:	223.000.000,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	wytwarzanie energii

ENERGA Kogeneracja

Emitent posiada w ENERGA Kogeneracja bezpośrednio 78,07% udziałów, co uprawnia do wykonywania 78,07% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników ENERGA Kogeneracja oraz pośrednio przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka 21,93% udziałów, co uprawnia do wykonywania 21,93% ogólnej liczby głosów na zgromadzeniu wspólników ENERGA Kogeneracja.

Podstawowe informacje

Nazwa i forma prawna:	ENERGA Kogeneracja sp. z o.o.
Siedziba i adres:	ul. Elektryczna 20A, 82-300 Elbląg, Polska
Kapitał zakładowy:	141.976.500,00 PLN w pełni opłacony
Podstawowy przedmiot działalności:	wytwarzanie energii

TRANSAKcje Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wstęp

W okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym oraz do dnia Prospektu Spółka zawierała oraz zamierza zawierać w przyszłości transakcje z podmiotami powiązanyymi w rozumieniu MSR 24 „Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych” (załącznik do Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 1126/2008 z dnia 3 listopada 2008 roku przyjmującego określone międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. UE L 320/1 z 29 listopada 2008 roku, ze zm.)).

W okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym oraz do dnia Prospektu w Grupie zawierane były następujące transakcje z podmiotami powiązanyymi:

- transakcje pomiędzy podmiotami z Grupy, przy czym są one eliminowane na etapie konsolidacji zgodnie z punktem 4 MSR 24;
- transakcje z jednostkami stowarzyszonyymi;
- transakcje ze Skarbem Państwa i podmiotami zależnymi Skarbu Państwa; oraz
- transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej oraz główną kadrą kierowniczą.

W ocenie Spółki transakcje z podmiotami powiązanyymi zawierane były na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych. Według stanu na dzień Prospektu, organy podatkowe nie kwestionowały warunków, na jakich spółki z Grupy przeprowadzały transakcje z podmiotami powiązanyymi. W szczególności organy podatkowe w żaden sposób nie wyrażały stanowiska, zgodnie z którym mogłyby to być warunki odbiegające od warunków rynkowych.

W okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym oraz do dnia Prospektu, poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, nie zawierano innych transakcji z podmiotami powiązanyymi, które były istotne indywidualnie lub łącznie dla działalności Spółki lub Grupy. Ze względu na systemy sprawozdawczości finansowej w Grupie, w niniejszym rozdziale przedstawiono dane możliwe do uzyskania i jak najbliższe danym na dzień Prospektu. Do dnia Prospektu nie miały miejsca transakcje zawarte na warunkach innych niż opisane w niniejszym rozdziale.

Transakcje Spółki z podmiotami z Grupy

Główne transakcje Spółki z podmiotami z Grupy, które miały wpływ na przychody finansowe Spółki w analizowanych okresach, związane były z wypłatanymi przez spółki z Grupy dywidendami oraz objętymi przez Spółkę obligacjami wyemitowanymi przez spółki z Grupy. Koszty finansowe Spółki dotyczą w szczególności pożyczek udzielonych Spółce przez spółkę zależną ENERGA Finance AB w związku z emisją euroobligacji w ramach Programu Obligacji EMTN. Z kolei przychody Spółki ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów były związane głównie z transakcjami dotyczącyymi obszaru IT oraz znaków towarowych.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat łącznej wartości transakcji Spółki z podmiotami z Grupy we wskazanych okresach.

Podmiot powiązany	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013	Rok zakończony 31 grudnia		
		2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>				
ENERGA-OPERATOR				
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	20,1	12,8	31,7	46,4
Koszty zakupu	0,3	1,9	2,2	5,4
Przychody finansowe	416,6	509,4	255,9	34,3
Koszty finansowe	7,0	0,2	0,0	0,5
ENERGA-OBROT				
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	14,5	16,9	17,1	22,5
Koszty zakupu	0,5	0,1	0,1	0,5
Przychody finansowe	165,5	141,7	186,4	29,5
Koszty finansowe	-	0,0	0,0	0,0

TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Podmiot powiązany	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013	Rok zakończony 31 grudnia		
		2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>				
ENERGA Elektrownie Ostrołęka				
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	0,7	1,5	1,6	1,3
Koszty zakupu	-	-	0,0	0,0
Przychody finansowe	13,4	64,9	65,4	51,4
Koszty finansowe	-	-	0,0	-
ENERGA Kogeneracja				
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	0,5	0,9	0,3	0,5
Koszty zakupu	-	0,0	-	0,0
Przychody finansowe	5,4	6,9	4,1	-
Koszty finansowe	-	-	-	-
ENERGA Hydro				
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	0,8	1,1	0,4	0,3
Koszty zakupu	0,0	0,1	0,2	0,0
Przychody finansowe	228,6	300,8	337,1	267,1
Koszty finansowe	-	-	-	-
Pozostałe podmioty				
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	14,6	20,5	16,3	14,7
Koszty zakupu	14,1	11,3	9,3	9,2
Przychody finansowe	1,6	3,5	17,1	8,7
Koszty finansowe	37,7	1,1	4,4	0,0

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat łącznej wartości pozycji bilansowych wynikających z transakcji Spółki z podmiotami z Grupy według stanu na wskazany dzień.

	Na dzień 30 września 2013	Na dzień 31 grudnia		
		2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>				
Należności długoterminowe	22,5	28,1	13,8	6,4
Należności z tytułu dostaw i usług w okresie spłaty do 12 miesięcy	11,2	13,8	6,1	18,6
Pozostałe należności	8,4	54,5	9,9	10,9
Zobowiązania długoterminowe	2.103,9	-	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności do 12 miesięcy	2,2	2,9	8,3	5,8
Pozostałe zobowiązania	235,7	788,8	77,4	150,2

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Poniżej przedstawiono informacje na temat najistotniejszych transakcji zawartych przez Spółkę z podmiotami z Grupy w okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku.

Obligacje

Zgodnie z przyjętym przez Spółkę modelem finansowania działalności Grupy, Spółka pozyskuje finansowanie zewnętrznym kapitałem dłużnym w formie kredytów i emisji obligacji kierowanych do inwestorów krajowych oraz zagranicznych w celu pozyskania środków na nakłady inwestycyjne i rozwój prowadzonej działalności operacyjnej (zobacz „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowe”). Środki te są następnie dystrybuowane przez Spółkę do jej podmiotów zależnych w Grupie, głównie w formie obligacji emitowanych przez te podmioty i obejmowanych przez Spółkę. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku łączna wartość nominalna długoterminowych obligacji wyemitowanych przez podmioty z Grupy i objętych przez Spółkę wyniosła, odpowiednio, 1.168,0 mln PLN, 1.413,7 mln PLN, 940,0 mln PLN i 1.030,0 mln PLN. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku podmioty z Grupy wykupiły od Spółki powyższe obligacje o łącznej wartości nominalnej, odpowiednio, 165,7 mln PLN oraz 23,5 mln PLN. Poniżej znajduje się opis istotnych transakcji związanych z emitowaniem obligacji przez podmioty z Grupy obejmowanych przez Spółkę.

W dniu 18 lutego 2010 roku Spółka zawarła porozumienie z ENERGA-OPERATOR, na mocy którego Spółka zobowiązała się do nabywania obligacji na kwotę do łącznej wartości 2.050,0 mln PLN. Środki zostały przeznaczone na nakłady inwestycyjne związane z rozbudową i modernizacją sieci dystrybucyjnej w latach 2009-2011. Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość nominalna pozostałych do wykupu obligacji wyemitowanych przez ENERGA-OPERATOR objętych przez Spółkę w oparciu o powyższe porozumienie wynosiła 1.900,8 mln PLN.

W dniu 9 sierpnia 2012 roku Spółka zawarła umowę z ENERGA-OPERATOR, na mocy której Spółka zobowiązała się do nabywania obligacji długoterminowych na kwotę do łącznej wartości 2.700,0 mln PLN. Środki zostaną przeznaczone na nakłady inwestycyjne związane z rozbudową i modernizacją sieci dystrybucyjnej w latach 2012-2015. Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość nominalna pozostałych do wykupu obligacji wyemitowanych przez ENERGA-OPERATOR objętych przez Spółkę w oparciu o powyższą umowę wynosiła 1.000,0 mln PLN.

W dniu 3 lipca 2012 roku Spółka zawarła porozumienie z ENERGA Elektrownie Ostrołęka, na mocy którego Spółka zobowiązała się do nabywania obligacji na kwotę do łącznej wartości 185,0 mln PLN. Środki zostaną przeznaczone na sfinansowanie inwestycji ENERGA Elektrownie Ostrołęka, w tym wykonanie pozamłynowej instalacji podawania biomasy oraz ucieplnienie bloku B. Rozpoczęcie eksploatacji nowego źródła ciepła jest planowane na 2014 rok. Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość nominalna pozostałych do wykupu obligacji wyemitowanych przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka objętych przez Spółkę wynosiła 167,0 mln PLN.

W dniu 17 grudnia 2010 roku Spółka zawarła porozumienie z ENERGA Kogeneracja, na mocy którego Spółka zobowiązała się do nabywania obligacji na kwotę do łącznej wartości 160,0 mln PLN. Środki zostały przeznaczone na sfinansowanie inwestycji ENERGA Kogeneracja, w tym budowę bloku energetycznego opalanego biomasą oraz modernizację posiadanych jednostek wytwórczych. Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość nominalna pozostałych do wykupu obligacji wyemitowanych przez ENERGA Kogeneracja objętych przez Spółkę wynosiła 115,8 mln PLN.

W dniu 30 marca 2011 roku Spółka zawarła porozumienie z ENERGA Hydro, na mocy którego Spółka zobowiązała się do nabywania obligacji na kwotę do łącznej wartości 100,0 mln PLN. Środki zostały przeznaczone na sfinansowanie modernizacji elektrowni szczytowo-pompowej w Żydowie. Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość nominalna pozostałych do wykupu obligacji wyemitowanych przez ENERGA Hydro objętych przez Spółkę wynosiła 78,9 mln PLN.

W dniu 12 czerwca 2013 roku Spółka zawarła porozumienie z ENERGA Hydro, na mocy którego Spółka zobowiązała się do nabywania obligacji na kwotę do łącznej wartości 1.600,0 mln PLN. Środki zostały przeznaczone na sfinansowanie programu inwestycyjnego realizowanego przez ENERGA HYDRO związanego z akwizycjami farm wiatrowych. Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość nominalna pozostałych do wykupu obligacji wyemitowanych przez ENERGA Hydro objętych przez Spółkę wynosiła 1.100,0 mln PLN.

Łączna wartość nominalna pozostałych do wykupu obligacji długoterminowych wyemitowanych przez podmioty zależne na rzecz Spółki na dzień 30 września 2013 roku wynosiła 4.362,5 mln PLN. Oprocentowanie tych obligacji jest ustalane w oparciu o stawki WIBOR powiększone o stałą marżę lub w oparciu o formułę zakładającą stały kupon odsetkowy w okresie finansowania.

W celu optymalnego zarządzania płynnością finansową w ramach Grupy oraz efektywnego lokowania nadwyżek środków, Spółka, jak również inne podmioty Grupy przeprowadzały lub miały możliwość przeprowadzenia emisji obligacji krótkoterminowych, skierowanych wyłącznie do pozostałych podmiotów Grupy. Na dzień 30 września 2013 roku łączna wartość nominalna pozostałych do wykupu obligacji krótkoterminowych wyemitowanych przez spółki z Grupy objętych przez Spółkę wynosiła 20,0 mln PLN i składała się z obligacji wyemitowanych przez ENERGA Kogeneracja na podstawie porozumienia z dnia 19 lipca 2013 roku, na mocy którego Spółka zobowiązała się do nabywania obligacji na kwotę do łącznej wartości 35,0 mln PLN.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat łącznej wartości przychodów i kosztów finansowych Spółki z tytułu obligacji wyemitowanych przez Spółkę i objętych przez podmioty z Grupy lub wyemitowanych przez podmioty z Grupy i objętych przez Spółkę we wskazanych okresach.

	Na dzień i za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013	Na dzień i za rok zakończony 31 grudnia		
		2012	2011	2010
		<i>(mln PLN)</i>		
Przychody finansowe	142,7	157,0	92,5	32,3
Koszty finansowe	7,0	0,2	-	0,0

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Transakcje z ENERGA Finance AB (publ)

Transakcje finansowe zawarte przez Spółkę z ENERGA Finance AB (publ) zostały opisane w punkcie „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy finansowe – Emisje obligacji – Program Obligacji EMTN”.

Transakcje restrukturyzacyjne i korporacyjne

W roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku Spółka zawarła szereg transakcji z podmiotami z Grupy, których przedmiotem były udziały lub akcje w spółkach kapitałowych. Transakcje te miały na celu uproszczenie struktury własnościowej wewnątrz Grupy i konsolidację segmentów działalności, a także dofinansowanie podmiotów z Grupy kapitałem udziałowym celem sfinansowania nakładów inwestycyjnych. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku łączna wartość tych transakcji wyniosła, odpowiednio, 120,1 mln PLN, 247,8 mln PLN, 245,7 mln PLN i 216,5 mln PLN (wartości te nie obejmują opisanych niżej: (i) podwyższenia kapitału zakładowego ENERGA-OPERATOR o kwotę 617,8 mln PLN, ponieważ podwyższenie to nastąpiło ze środków ENERGA-OPERATOR, w związku z czym nie nastąpił wypływ środków ze Spółki; oraz (ii) podwyższenia kapitału zakładowego Elektrownia Ostrołęka S.A. o kwotę 185,0 mln PLN, ponieważ objęte przez Spółkę akcje nie zostały na dzień Prospektu pokryte wkładem). Poniżej przedstawiamy najistotniejsze z tych transakcji.

W dniu 28 grudnia 2011 roku dokonano wpisu podwyższenia kapitału zakładowego spółki ENERGA-OBRÓT z kwoty 106,6 mln PLN do kwoty 139,8 mln PLN w drodze emisji akcji. Nowa emisja akcji została pokryta wkładem w postaci 1.622 udziałów ENERGA Obsługa i Sprzedaż sp. z o.o.

W dniu 20 grudnia 2012 roku Spółka sprzedała podmiotowi zależnemu ENERGA-OPERATOR 2.151 udziałów w spółce Zakład Energetyczny Płock – Centrum Handlowe sp. z o.o., stanowiących 100% jej kapitału zakładowego, za cenę 24,6 mln PLN. Oddzielną umową z tego samego dnia Spółka sprzedała temu samemu kupującemu 16.020 udziałów w spółce Zakład Energetyczny Toruń – ENERGOHANDEL sp. z o.o., stanowiących 100% jej kapitału zakładowego, za cenę 21,4 mln PLN.

W dniu 28 grudnia 2012 roku Spółka kupiła od ENERGA Elektrownie Ostrołęka 12.660 udziałów w spółce Ekologiczne Materiały Grzewcze sp. z o.o., stanowiących 100% jej kapitału zakładowego, za cenę 16,6 mln PLN. Drugą umową z tego samego dnia Spółka przeniosła 8.282 udziały o łącznej wartości nominalnej 4,1 mln PLN posiadane w spółce ENERGA OPEC sp. z o.o. na rzecz ENERGA Kogeneracja w zamian za udziały w podwyższonym kapitale zakładowym tej ostatniej.

Powyższe transakcje zostały dokonane w celu uproszczenia struktury własnościowej wewnątrz poszczególnych segmentów Grupy ENERGA.

W dniu 12 października 2010 roku dokonano wpisu podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji akcji o łącznej wartości nominalnej 10,0 mln PLN w podmiocie zależnym Spółki – Elektrownia Ostrołęka S.A. W dniu 2 grudnia 2011 roku dokonano wpisu podwyższenia kapitału zakładowego tego samego podmiotu w drodze emisji akcji o wartości nominalnej 200,0 mln PLN. W dniu 25 maja 2012 roku dokonano wpisu kolejnego podwyższenia kapitału zakładowego tej spółki w drodze emisji akcji o wartości nominalnej 185,0 mln PLN. Spółka objęła wszystkie akcje omawianych emisji. Powyższe emisje akcji dokonano w związku z potrzebą dokapitalizowania Elektrownia Ostrołęka S.A. w związku z realizacją inwestycji budowy nowego bloku energetycznego w Ostrołęce.

W związku z faktem, że świadczenie usług oświetlenia nie jest elementem czynności, za które odpowiedzialny jest Operator Systemu Dystrybucyjnego, a także w związku z realizacją przyjętej przez Spółkę koncepcji konsolidacji aktywów oświetlenia ulicznego i drogowego w Grupie, w dniu 16 grudnia 2010 roku ENERGA-OPERATOR, która jest Operatorem Systemu Dystrybucyjnego, zbyła na rzecz Spółki 277.181 udziałów o łącznej wartości nominalnej 138,6 mln PLN w spółce ENERGA Oświetlenie sp. z o.o. W celu zaspokojenia wierzytelności ENERGA-OPERATOR, Spółka złożyła wobec Union Investment TFI S.A. zlecenie odkupienia, zaś ENERGA-OPERATOR złożyła odpowiadające zleceniu Spółki zlecenia nabycia, na mocy których dotychczas posiadane przez Spółkę jednostki uczestnictwa w jednym z funduszy inwestycyjnych prowadzonych przez Union Investment TFI S.A., odpowiadające kwotom wartości nabytych udziałów, zostały umorzone, zaś wymagalna wierzytelność ENERGA-OPERATOR wobec Spółki z tytułu zbycia udziałów została zaliczona na poczet nabycia jednostek uczestnictwa w funduszu przez ENERGA-OPERATOR i w związku z tym zaspokojona.

W dniu 27 października 2011 roku Spółka nabyła od Zakładu Budownictwa Energetycznego sp. z o.o. kolejne 44.821 udziałów w ENERGA Oświetlenie sp. z o.o. o łącznej wartości nominalnej 22,4 mln PLN. W dniu 13 grudnia 2012 roku Spółka zbyła na rzecz ENERGA-OBRÓT wszystkie 383.243 udziały w ENERGA Oświetlenie sp. z o.o. o łącznej wartości nominalnej 191,6 mln PLN. Przedmiotowa transakcja została zrealizowana w ramach działań dążących do uporządkowania struktury własnościowej segmentów Grupy ENERGA. Spółka ENERGA-OBRÓT jest liderem segmentu sprzedaży, którego częścią jest ENERGA Oświetlenie sp. z o.o.

W dniu 27 maja 2010 roku dokonano wpisu podwyższenia kapitału zakładowego ENERGA Kogeneracja. Wszystkie udziały o łącznej wartości nominalnej 50,0 mln PLN objęła Spółka. Transakcji dokonano w związku z planowanymi wydatkami inwestycyjnymi podmiotu zależnego. W dniu 7 czerwca 2013 roku dokonano wpisu dalszego podwyższenia kapitału zakładowego ENERGA Kogeneracja na łączną kwotę 48,5 mln PLN, z czego Spółka objęła udziały o łącznej wartości nominalnej 17,4 mln PLN. Transakcji dokonano w celu konsolidacji aktywów CHP w ramach Grupy ENERGA.

W dniu 2 sierpnia 2013 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego ENERGA Finance AB (publ) o kwotę 18,0 mln EUR, do kwoty 20,0 mln EUR. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale zakładowym objął dotychczasowy wspólnik, czyli Spółka. Przedmiotową transakcję uzasadniały aspekty podatkowe.

W dniu 10 października 2013 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego ENERGA-OPERATOR o kwotę 617,8 mln PLN ze środków tej spółki. Wszystkie akcje nowej emisji objęła Spółka.

Transakcje dotyczące obszaru IT

Spółka, jako podmiot dominujący, w toku swej działalności dokonuje licznych transakcji dotyczących obszaru IT z innymi podmiotami Grupy. Przedmiotem tych transakcji jest udzielanie licencji, sublicencji oraz umowy leasingu na oprogramowanie służące do realizacji i wsparcia zarządzania procesami biznesowymi przez podmioty z Grupy. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku łączna wartość tych transakcji wyniosła, odpowiednio, 15,4 mln PLN, 20,7 mln PLN, 51,7 mln PLN i 49,7 mln PLN.

Ponadto spółka ENERGA Informatyka i Technologie sp. z o.o. świadczyła na rzecz Spółki usługi informatyczne (w tym usługi wsparcia przy wdrożeniach strategicznych systemów informatycznych) oraz usługi w zakresie telekomunikacji i teleinformatyki. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w roku zakończonym 31 grudnia 2012 roku łączna wartość tych transakcji wyniosła, odpowiednio, 4,0 mln PLN i 3,8 mln PLN. W latach zakończonych 31 grudnia 2011 i 2010 roku transakcje te nie wystąpiły.

Transakcje dotyczące znaków towarowych

Spółka zawiera z podmiotami z Grupy umowy licencyjne celem udzielenia tym podmiotom upoważnienia do używania znaków towarowych oraz świadczenia na ich rzecz usług marketingowych w zakresie promocji licencjonowanych znaków towarowych. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku łączna wartość tych transakcji wyniosła, odpowiednio, 22,1 mln PLN, 29,7 mln PLN, 29,7 mln PLN i 39,1 mln PLN. Poniżej przedstawiamy najistotniejsze z tych transakcji.

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku Spółka dokonywała takich transakcji z podmiotem zależnym ENERGA-OBRÓT; wartość tych transakcji wyniosła, odpowiednio, 12,0 mln PLN, 16,0 mln PLN, 16,0 mln PLN i 21,7 mln PLN. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2010, 2011 i 2012 roku Spółka zawarła z ENERGA-OPERATOR umowy licencyjne oraz na świadczenie usług marketingowych o wartości, odpowiednio, 7,6 mln PLN, 10,0 mln PLN, 9,6 mln PLN i 12,9 mln PLN.

Dywidendy wypłacone na rzecz Spółki

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat przychodów finansowych Spółki z tytułu dywidend wypłaconych przez spółki z Grupy oraz jednostki stowarzyszone we wskazanych okresach.

Podmiot wypłacający dywidendę na rzecz Spółki	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013	Rok zakończony 31 grudnia		
		2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>				
ENERGA Hydro	206,0	295,1	348,5	269,9
ENERGA-OBRÓT.....	165,5	141,7	186,4	29,5
ENERGA-OPERATOR	306,9	318,9	164,2	-
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	8,4	61,4	65,4	51,0
ENERGA Kogeneracja	-	3,6	4,1	-
Zaopatrzenie Energetyki Koszalin sp. z o.o.	-	-	0,3	0,5
Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Materiałowego Energetyki Słupsk sp. z o.o.	-	-	0,1	0,3
Zakład Energetyczny Toruń – ENERGOHANDEL sp. z o.o.	-	-	0,8	0,2
SOEN sp. z o.o.	-	-	0,1	0,2
Przedsiębiorstwo Produkcji Strunobetonowych Żerdzin Wirowanych WIRBET S.A. ...	-	-	0,7	0,7
Elektrownia Wodna we Włocławku sp. z o.o. w likwidacji	-	1,1	0,3	0,5
ENERGA Oświetlenie sp. z o.o.	-	-	-	3,4
ENERGA Informatyka i Technologie sp. z o.o.	-	1,1	-	-
Ekologiczne Materiały Grzewcze sp. z o.o.	0,1	-	-	-
Otrzymane dywidendy razem.....	686,9	822,9	770,8	356,2

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Pozostałe transakcje

Pozostałe transakcje z podmiotami z Grupy dotyczyły m.in. usług świadczonych przez Spółkę na rzecz podmiotów z Grupy, w szczególności usług doradczych, usług związanych z wykonywaniem praw korporacyjnych, usług najmu oraz obsługi finansowej, w tym pozyskania finansowania. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku wartość tych transakcji wyniosła, odpowiednio, 21,8 mln PLN, 13,6 mln PLN, 5,6 mln PLN i 5,3 mln PLN.

Ponadto spółka ENERGA Centrum Usług Wspólnych sp. z o.o. świadczyła na rzecz Spółki usługi księgowe i kadrowo-płacowe oraz usługi administracyjne i organizacyjno-prawne. W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku oraz w latach zakończonych 31 grudnia 2012, 2011 roku wartość tych transakcji wyniosła, odpowiednio, 8,2 mln PLN, 6,2 mln PLN, 1,8 mln PLN. W roku zakończonym 31 grudnia 2010 roku transakcje te nie wystąpiły.

Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi

Poniższa tabela przedstawia wartość transakcji spółek z Grupy z jednostkami stowarzyszonymi we wskazanych okresach oraz według stanu na wskazany dzień.

Jednostka stowarzyszona	Na dzień i za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013	Na dzień i za rok zakończony 31 grudnia		
		2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>				
Soen sp. z o.o.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	0,3	1,2	1,2	1,0
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	2,8	4,7	5,5	10,8
Należności od podmiotów powiązanych.....	0,0	0,0	0,0	0,0
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	0,2	1,0	0,8	1,6
Przedsiębiorstwo Produkcji Strunobetonowych Żerdzi Wirowanych „WIRBET” S.A.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	-	0,2	2,1	2,0
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	-	0,4	1,9	4,0
Należności od podmiotów powiązanych.....	-	-	0,1	0,2
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	-	0,4	0,2
Słupskie Towarzystwo Koszykówki Sportowa S.A.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	-	-	-	-
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	2,2	1,9	2,3	1,8
Należności od podmiotów powiązanych.....	-	-	-	-
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	-	0,0	0,0	-
Oświetlenie Uliczne i Drogowe sp. z o.o.				
Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych.....	11,9	24,2	20,9	35,0
Zakupy od podmiotów powiązanych.....	-	-	-	-
Należności od podmiotów powiązanych.....	6,4	3,3	4,2	2,9
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych.....	0,6	0,1	0,0	-

Źródło: Sprawozdania Finansowe.

Powyższe transakcje pomiędzy podmiotami wchodzącymi w skład Grupy a jednostkami stowarzyszonymi zawierane były w ramach zwykłego toku prowadzonej działalności gospodarczej i dotyczyły głównie sprzedaży energii elektrycznej w detalu oraz usługi dystrybucji energii, dzierżawy majątku sieciowego, a także zakupu i sprzedaży materiałów do budowy sieci elektroenergetycznych oraz zakupu usług utrzymania czystości i ochrony mienia.

Transakcje ze Skarbem Państwa oraz podmiotami zależnymi Skarbu Państwa**Transakcje z podmiotami zależnymi Skarbu Państwa**

Jednostką dominującą Grupy jest Skarb Państwa, w związku z tym, zgodnie z MSR 24, inne spółki Skarbu Państwa są traktowane przez Grupę jako jednostki powiązane. Grupa identyfikuje transakcje z około 30 spółkami powiązanymi ze Skarbem Państwa, z którymi obroty spółek Grupy są największe. Transakcje te zawierane były w ramach zwykłego toku prowadzonej działalności gospodarczej i dotyczyły głównie zakupu i sprzedaży energii elektrycznej oraz praw majątkowych, sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej (w tym tranzytu), rozliczeń z operatorem systemu przesyłowego w obszarze rynku bilansującego, z tytułu usług przesyłowych, usług systemowych oraz usług pracy interwencyjnej, a także zakupu paliw (głównie węgiel) oraz ich transportu.

Z uwagi na liczbę transakcji zawieranych w toku normalnej działalności pomiędzy Spółką a podmiotami zależnymi Skarbu Państwa, Spółka nie jest w stanie przedstawić wyczerpujących informacji o wszystkich tego typu transakcjach. W związku z powyższym, poniżej przedstawione zostały sumaryczne informacje o transakcjach z około 30 podmiotami zależnymi Skarbu Państwa będącymi dostawcami i odbiorcami Grupy, wraz z danymi na temat łącznych kosztów zakupu od tych dostawców oraz łącznej sprzedaży na rzecz tych odbiorców. Opis istotnych transakcji zawartych przez spółki z Grupy z wybranymi podmiotami zależnymi Skarbu Państwa zawarto w następujących punktach: „Opis działalności – Istotne umowy – Umowy przesyłu energii elektrycznej”, „– Umowa o świadczenie usługi pracy interwencyjnej z dnia 28 sierpnia 2009 roku pomiędzy ENERGA Hydro a PSE”, „– Umowa sprzedaży węgla energetycznego z dnia 10 lutego 2012 roku pomiędzy ENERGA Elektrownie Ostrołęka a Kompanią Węglową S.A.”, „– Umowa wieloletnia sprzedaży węgla do celów energetycznych z dnia 9 grudnia 2008 roku pomiędzy ENERGA Elektrownie Ostrołęka a Jastrzębską Spółką Węglową S.A.”, „– Umowa poręczenia z dnia 19 kwietnia 2013 roku pomiędzy ENERGA a PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.”, a także w podpunkcie „– Umowy nabycia udziałów i akcji – Umowa sprzedaży akcji ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka”.

Poniższa tabela przedstawia łączną wartość identyfikowanych przez Grupę transakcji z około 30 spółkami powiązanymi ze Skarbem Państwa, z którymi obroty spółek z Grupy były największe we wskazanych okresach oraz według stanu na wskazany dzień.

	Na dzień i za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013	Na dzień i za rok zakończony 31 grudnia		
		2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>				
Sprzedaż.....	802,1	1.110,6	911,5	1.209,4
Zakupy.....	1.931,6	1.112,5	1.460,0	1.738,1
Należności.....	65,9	146,5	117,0	153,0
Zobowiązania.....	34,0	39,2	63,9	144,3

Źródło: Sprawozdania Finansowe.

Transakcje ze Skarbem Państwa

Spośród transakcji podmiotów z Grupy ze Skarbem Państwa, istotne transakcje dotyczyły nabycia przez Spółkę akcji w podmiotach z Grupy oraz wypłaty przez Grupę dywidendy na rzecz Skarbu Państwa.

Na podstawie umowy sprzedaży akcji spółek ENERGA-OPERATOR i ENERGA Elektrownie Ostrołęka zawartej w dniu 31 maja 2011 roku, Spółka nabyła od Skarbu Państwa, posiadane przez Skarb Państwa na dzień 30 kwietnia 2011 roku: (i) 87.811.853 akcje ENERGA-OPERATOR za cenę 6,47 PLN za każdą akcję, ustaloną na podstawie wartości księgowej, według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku o łącznej wartości 568,1 mln PLN; oraz (ii) 977.347 akcji ENERGA Elektrownie Ostrołęka za cenę 17,88 PLN za każdą akcję, ustaloną na podstawie wartości księgowej, według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku o łącznej wartości 17,5 mln PLN. Łączna cena za akcje obu spółek wynosiła 585,6 mln PLN.

Ponadto na podstawie ww. umowy w dniu 19 października 2011 roku Skarb Państwa przyjął ofertę nabycia przez Spółkę 13.238 akcji spółki ENERGA-OPERATOR za łączną cenę 0,1 mln PLN.

Przeprowadzone transakcje były kontynuacją procesu konsolidacji oraz uproszczenia struktury Grupy. Dotyczyły pakietów mniejszościowych akcji w kluczowych spółkach Grupy, które Skarb Państwa posiadał m.in. w związku z realizacją procesu konwersji akcji zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 roku o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz.U. Nr 191, poz. 1367, z późn. zm.) oraz z rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 roku w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonywania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej (Dz.U. Nr 41, poz. 250, z późn. zm.).

Poniższa tabela przedstawia dywidendę wypłaconą Skarbowi Państwa przez podmioty z Grupy we wskazanych okresach.

Spółka	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013	Rok zakończony 31 grudnia		
		2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>				
ENERGA	418,3	543,8	125,5	84,6
ENERGA-OPERATOR	-	-	28,1	-
ENERGA Elektrownie Ostrołęka	-	(2,4) ⁽¹⁾	3,4	2,8
Razem	418,3	541,4	157,0	87,4

⁽¹⁾ Spółka w 2012 roku otrzymała od Skarbu Państwa częściowy zwrot dywidendy za rok 2009 w wysokości 2,4 mln PLN.

Źródło: Spółka (dane niezbadane).

Transakcje z członkami Zarządu, Rady Nadzorczej oraz główną kadrą kierowniczą

W okresie objętym Skonsolidowanym Sprawozdaniem Finansowym oraz do dnia Prospektu członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej otrzymywali od Spółki wynagrodzenie z tytułu, odpowiednio, umów o pracę i umów o zarządzanie oraz powołania w skład Rady Nadzorczej. W omawianym okresie Spółka nie udzielała pożyczek ani żadnych podobnych świadczeń na rzecz członków Zarządu i Rady Nadzorczej.

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom zarządów oraz członkom rad nadzorczych we wskazanych okresach.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013*	Rok zakończony 31 grudnia		
		2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>				
Zarząd jednostki dominującej.....	2,7	1,2	0,6	0,5
Rada Nadzorcza jednostki dominującej.....	0,2	0,3	0,3	0,3
Zarządy jednostek zależnych.....	21,9	22,7	15,7	15,6
Rada nadzorcza jednostek zależnych.....	1,3	2,6	2,4	2,3
Razem	26,1	26,8	19,0	18,7

Źródło: Sprawozdania Finansowe, * Spółka (dane niezbadane).

Poniższa tabela przedstawia wynagrodzenie wypłacone na rzecz głównej kadry kierowniczej we wskazanych okresach. Do głównej kadry kierowniczej zaliczamy wybranych menedżerów spółek z Grupy, których kompetencje są istotne z punktu widzenia działalności prowadzonej przez daną spółkę z Grupy.

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013*	Rok zakończony 31 grudnia		
		2012	2011	2010
<i>(mln PLN)</i>				
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty).....	44,3	46,7	40,6	31,5
Nagrody jubileuszowe	0,7	0,9	0,8	0,6
Świadczenia po okresie zatrudnienia.....	0,1	0,1	0,0	0,1
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.....	1,0	0,3	0,9	0,5
Razem	46,2	48,0	42,3	32,7

Źródło: Sprawozdania Finansowe, * Spółka (dane niezbadane).

Informacje na temat zasad wynagradzania mających zastosowanie do członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej zostały przedstawione w rozdziale „Zarząd i Rada Nadzorcza – Pozostałe informacje dotyczące członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej – Wynagrodzenie i inne świadczenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej”.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY I AKCJE

Kwestie ogólne

Wprowadzenie

ENERGA jest spółką akcyjną utworzoną i działającą zgodnie z prawem polskim. Kwestie dotyczące statusu prawnego Spółki, a także praw i obowiązków jej akcjonariuszy, są, co do zasady, regulowane przez przepisy prawa polskiego.

W niniejszym rozdziale zamieszczono podstawowe informacje na temat kapitału zakładowego Spółki, a także ogólny opis praw, obowiązków i ograniczeń natury prawnej związanych z posiadaniem Akcji z wyjątkiem praw, obowiązków i ograniczeń natury prawnej wynikających z polskich regulacji dotyczących rynku kapitałowego, które zostały opisane w rozdziale „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji”. Zaprezentowany opis nie stanowi porady prawnej w zakresie wykonywania tych praw, obowiązków i ograniczeń natury prawnej. Przed podjęciem jakichkolwiek decyzji w zakresie wykonywania takich praw, obowiązków i ograniczeń natury prawnej każdy inwestor powinien zasięgnąć indywidualnej porady prawnej. Należy zwrócić uwagę, iż niektóre z opisanych poniżej praw, obowiązków i ograniczeń natury prawnej związanych z posiadaniem Akcji znajdują zastosowanie z chwilą uzyskania przez Spółkę statusu spółki publicznej. W konsekwencji, w okresie poprzedzającym uzyskanie przez Spółkę takiego statusu, przedstawione poniżej zagadnienia wymagają odrębnej oceny w świetle znajdujących zastosowanie postanowień Statutu oraz właściwych przepisów prawa.

Kapitał zakładowy Spółki oraz rodzaj Akcji

Na dzień Prospektu kapitał zakładowy Spółki wynosi 4.521.612.884,88 PLN i dzieli się na 414.067.114 Akcji o wartości nominalnej 10,92 PLN każda, w tym: (i) 269.139.114 akcji imiennych serii AA; oraz (ii) 144.928.000 akcji imiennych serii BB. Akcje zostały wyemitowane na podstawie właściwych przepisów KSH i Statutu. Walutą Akcji jest złoty polski.

Akcje składające się na kapitał zakładowy Spółki zostały wyemitowane i opłacone w całości. Akcje serii AA nie są uprzywilejowane, są tożsame w zakresie inkorporowanych w nich praw, w szczególności każda akcja serii AA daje prawo do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Zgodnie ze Statutem, akcje serii BB są akcjami uprzywilejowanymi co do prawa głosu w ten sposób, że każda z nich daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu. Na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu z dnia 3 września 2013 roku jeden z akcjonariuszy mniejszościowych Spółki głosował przeciw Uchwale o Uprzywilejowaniu, na mocy której wprowadzono do Statutu uprzywilejowanie akcji serii BB co do głosu, i złożył do protokołu sprzeciw co do jej podjęcia. W dniu 16 października 2013 roku doręczony został Spółce pozew akcjonariusza mniejszościowego o stwierdzenie nieważności, alternatywnie o uchylenie m.in. uchwały Walnego Zgromadzenia w przedmiocie uprzywilejowania akcji serii BB (zobacz „Opis działalności – Postępowania prawne i administracyjne – Postępowanie z powództwa FORTA sp. z o.o.”).

Na dzień Prospektu wszystkie Akcje są akcjami imiennymi i mają formę dokumentu. Statutowe zasady zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela oraz akcji na okaziciela na akcje imienne zostały opisane w punkcie „– Zamiana Akcji” poniżej. W szczególności, zgodnie ze Statutem, akcje imienne, które ulegną dematerializacji zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie, stają się akcjami na okaziciela z chwilą dematerializacji.

Statut nie przewiduje możliwości podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w granicach kapitału docelowego. Na dzień Prospektu wśród wyemitowanych Akcji nie występują Akcje wyemitowane w granicach kapitału docelowego.

Na dzień Prospektu: (i) nie istnieją Akcje, które nie reprezentują kapitału zakładowego Spółki (nie stanowią udziału w kapitale zakładowym Spółki), (ii) nie istnieją papiery wartościowe zamienne lub wymienne na papiery wartościowe (w tym Akcje) Spółki, ani wyemitowane przez Spółkę papiery wartościowe z warrantami, (iii) nie istnieją inne prawa nabycia lub zobowiązania w odniesieniu do kapitału autoryzowanego (docelowego), ale niewyemitowanego lub zobowiązania do podwyższenia kapitału Spółki, (iv) ani kapitał Spółki, ani kapitał żadnego z podmiotów z Grupy Kapitałowej nie jest przedmiotem opcji, nie zostało również uzgodnione warunkowo ani bezwarunkowo, że kapitał któregośkolwiek z tych podmiotów stanie się przedmiotem opcji, (v) Spółka nie posiada Akcji własnych, Akcji nie posiada również osoba trzecia działająca w imieniu lub na rzecz Spółki. Podmiot zależny ENERGA Hydro posiada Akcje w łącznej liczbie nieprzekraczającej 0,01% kapitału zakładowego Spółki, nabyte w celu pokrycia niedoborów scaleniowych powstałych w wyniku Uchwały o Scaleniu i które nie zostały wykorzystane na pokrycie niedoborów scaleniowych w wyniku realizacji Uchwały o Scaleniu.

Od czasu wyemitowania Akcji do dnia Prospektu Akcje nie były przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu ani przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.

Zmiany kapitału zakładowego

Spółka została powołana aktem założycielskim z dnia 6 grudnia 2006 roku i wpisana do rejestru przedsiębiorców w dniu 8 stycznia 2007 roku z kapitałem zakładowym wynoszącym 500.000 PLN i składającym się z 500.000 akcji imiennych serii A o wartości nominalnej 1 PLN każda. Założycielami Spółki byli: (i) Skarb Państwa, który objął 255.000 akcji o łącznej wartości nominalnej 255.000 PLN, (ii) Koncern

Energetyczny ENERGA S.A. (obecnie: ENERGA-OPERATOR), który objął 160.000 akcji o łącznej wartości nominalnej 160.000 PLN oraz (iii) Zespół Elektrowni Ostrołęka S.A. (obecnie: ENERGA Elektrownie Ostrołęka), który objął 85.000 akcji o łącznej wartości nominalnej 85.000 PLN. Akcje serii A zostały w całości pokryte wkładem pieniężnym. Cena emisyjna akcji serii A wyniosła 1 PLN.

W dniu 17 maja 2007 roku kapitał zakładowy został podwyższony do kwoty 4.846.111.133 PLN, tj. o 4.845.611.133 PLN, w drodze emisji 4.845.611.133 akcji imiennych serii B o wartości nominalnej 1 PLN każda. Akcje serii B zostały objęte przez Skarb Państwa w zamian za wkład niepieniężny w postaci 85% akcji w spółkach ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka. Akcje serii B zostały pokryte w całości, a cena emisyjna za akcję wyniosła 1 PLN. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w KRS nastąpiła w dniu 20 czerwca 2007 roku.

W dniu 25 czerwca 2007 roku kapitał zakładowy został obniżony do kwoty 4.845.866.133 PLN, tj. o kwotę 245.000 PLN, na skutek umorzenia 245.000 akcji imiennych serii A należących do ENERGA-OPERATOR oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka. Rejestracja obniżenia kapitału zakładowego w KRS nastąpiła w dniu 24 października 2007 roku.

W dniu 21 maja 2008 roku kapitał zakładowy został podwyższony do kwoty 4.968.805.368 PLN, tj. o kwotę 122.939.235 PLN, na skutek emisji 122.939.235 akcji imiennych serii C o wartości nominalnej 1 PLN każda. Akcje serii C zostały pokryte częścią aktywów ENERGA-OPERATOR przejętą przez ENERGA na skutek podziału. Akcje zostały objęte przez akcjonariuszy ENERGA-OPERATOR, tj. Skarb Państwa oraz kilkanaście tysięcy osób fizycznych będących pracownikami i byłymi pracownikami spółki ENERGA-OPERATOR. Akcje serii C zostały pokryte w całości, a cena emisyjna za akcję wyniosła 1 PLN. Rejestracja podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w KRS nastąpiła w dniu 20 marca 2009 roku.

W dniu 3 września 2013 roku Uchwałą o Scaleniu scalono wszystkie akcje Spółki w ten sposób, że każde 12 akcji Spółki o wartości nominalnej 1 PLN połączono w 1 akcję Spółki o wartości nominalnej 12 PLN każda bez zmiany wysokości kapitału zakładowego Spółki („**Scalenie Akcji**”). W wyniku Scalenia Akcji: (i) wszystkie dotychczasowe akcje Spółki serii A i C oraz akcje Spółki serii B o numerach od nr. B 0000000001 do nr. B 3106475133 zostały oznaczone nową serią AA; (ii) dotychczasowe akcje Spółki serii B od nr. B 3106475134 do nr. B 04845611133 zostały oznaczone nową serią BB. W związku z tą zmianą kapitał zakładowy Spółki podzielony został na (i) 269.139.114 akcji imiennych serii AA oraz (ii) 144.928.000 akcji imiennych serii BB. Rejestracja Uchwały o Scaleniu w KRS nastąpiła w dniu 9 września 2013 roku.

Również w dniu 3 września 2013 roku Uchwałą o Obniżeniu kapitał zakładowy Spółki został obniżony do kwoty 4.521.612.884,88 PLN, tj. o kwotę 447.192.483,12 PLN, w drodze zmniejszenia wartości nominalnej każdej Akcji z kwoty 12 PLN do kwoty 10,92 PLN. Celem obniżenia kapitału zakładowego było zminimalizowanie ryzyka braku możliwości przeprowadzenia emisji akcji nowej serii przez Spółkę po jej debiucie na GPW ze względu na rynkową wycenę akcji poniżej wartości nominalnej. Rejestracja obniżenia kapitału zakładowego Spółki w KRS nastąpiła w dniu 9 września 2013 roku. Na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu z dnia 3 września 2013 roku jeden z akcjonariuszy mniejszościowych Spółki głosował przeciw Uchwale o Obniżeniu i złożył do protokołu sprzeciw co do jej podjęcia. W dniu 16 października 2013 roku doręczony został Spółce pozew akcjonariusza mniejszościowego o uchylenie m.in. uchwały Walnego Zgromadzenia w przedmiocie obniżenia kapitału zakładowego Spółki do kwoty 4.521.612.884,88 PLN (zobacz „Opis działalności – Postępowania prawne i administracyjne – Postępowanie z powództwa FORTA sp. z o.o.”).

W okresie objętym historycznymi informacjami finansowymi nie miało miejsca optacenie ponad 10% kapitału w postaci aktywów innych niż gotówka.

Dematerializacja Akcji

W związku z uchwałą nr 25 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 3 września 2013 roku w sprawie dematerializacji akcji Spółki, rejestracji akcji Spółki w depozycie papierów wartościowych, upoważnienia Zarządu Spółki do zawarcia umowy o rejestrację akcji z Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A. i ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym, Zarząd został upoważniony do podjęcia wszelkich czynności mających na celu dematerializację oraz ubieganie się o dopuszczenie i wprowadzenie wszystkich akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym, w tym akcji powstałych w wyniku Scalenia Akcji.

Szczegółowe informacje dotyczące dematerializacji Akcji serii AA objętych Prospektem oraz dematerializacji i wprowadzenia Akcji serii AA do obrotu giełdowego po zakończeniu Oferty zostały zamieszczone w rozdziale „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji – Dematerializacja”.

Ograniczenia zbywalności Akcji

Zgodnie z przepisami KSH akcje w spółce akcyjnej są, co do zasady, zbywalne. Od chwili zarejestrowania Akcji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW (dematerializacja) Akcje podlegające dematerializacji występować będą wyłącznie w formie zapisów na rachunkach papierów wartościowych prowadzonych przez wyspecjalizowane podmioty. Zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie umowa zobowiązująca do przeniesienia zdematerializowanych papierów wartościowych przenosi te papiery z chwilą dokonania odpowiedniego zapisu na rachunku papierów wartościowych, a dokonanie zapisu na rachunku papierów wartościowych następuje po dokonaniu zarejestrowania przeniesienia papierów wartościowych pomiędzy odpowiednimi kontami depozytowymi prowadzonymi przez KDPW.

Zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie, akcje spółki publicznej obciążone zastawem, do chwili jego wygaśnięcia, nie mogą być przedmiotem obrotu, z wyjątkiem przypadku, gdy nabycie tych akcji następuje w wykonaniu umowy o ustanowienie zabezpieczenia finansowego w rozumieniu Ustawy o Niektórych Zabezpieczeniach Finansowych. Natomiast, zgodnie z przepisami KSH, w okresie, gdy akcje spółki publicznej, na których ustanowiono zastaw lub użytkowanie, są zapisane na rachunku papierów wartościowych prowadzonym przez podmiot uprawniony zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie, prawo głosu z tych akcji przysługuje akcjonariuszowi.

Informacje o ograniczeniu zbywalności Akcji w przypadku zniesienia ich dematerializacji zostały zamieszczone w rozdziale „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji – Dematerializacja – Zniesienie dematerializacji akcji”.

Statut nie przewiduje ograniczeń rozporządzenia Akcjami.

Prawa akcjonariuszy związane z Walnym Zgromadzeniem

Wprowadzenie

Na dzień Prospektu Spółka nie jest „spółką publiczną” w rozumieniu przepisów Ustawy o Ofercie.

Opisane w niniejszym punkcie zasady zwoływania oraz odbywania Walnych Zgromadzeń, w zakresie, w którym dotyczą one spółek publicznych, znajdują zastosowanie, począwszy od dnia uzyskania przez Spółkę statusu spółki publicznej, to jest od dnia rejestracji co najmniej jednej Akcji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW.

Zwoływanie Walnego Zgromadzenia, porządek obrad, projekty uchwał

Termin zwołania Walnego Zgromadzenia

Zwyczajne Walne Zgromadzenie powinno się odbyć w terminie 6 miesięcy po upływie każdego roku obrotowego Spółki. Przedmiotem obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia powinno być:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy;
- powzięcie uchwały o podziale zysku albo o pokryciu straty; oraz
- udzielenie członkom organów Spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie zwoływane jest w przypadkach określonych w KSH.

Podmioty uprawnione do zwołania Walnego Zgromadzenia

Zgodnie ze Statutem Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd: (i) z własnej inicjatywy, (ii) na pisemne żądanie Rady Nadzorczej, (iii) na pisemne żądanie akcjonariusza, bądź akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego, lub (iv) na pisemne żądanie Skarbu Państwa, przy czym uprawnienie to przysługuje, dopóki Skarb Państwa jest akcjonariuszem Spółki.

Ponadto zgodnie z KSH, akcjonariusz lub akcjonariusze Spółki reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą żądać zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia i umieszczenia określonych spraw w porządku obrad tego zgromadzenia. Jeżeli w terminie dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania Zarządowi Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie nie zostanie zwołane, sąd rejestrowy może upoważnić do zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariuszy występujących z tym żądaniem. Sąd wyznacza przewodniczącego tego zgromadzenia.

Żądanie umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia

Zgodnie z KSH, akcjonariusz lub akcjonariusze Spółki reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą żądać umieszczenia określonych spraw w porządku obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia. Żądanie powinno zawierać uzasadnienie lub projekt uchwały dotyczącej proponowanego punktu porządku obrad i powinno zostać zgłoszone Zarządowi nie później niż na dwadzieścia jeden dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia. Zarząd jest obowiązany niezwłocznie, jednak nie później niż na osiemnaście dni przed wyznaczonym terminem Walnego Zgromadzenia, ogłosić zmiany w porządku obrad, wprowadzone na żądanie akcjonariuszy. Ogłoszenie następuje na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie, tj. w formie Raportów Bieżących.

Zgłaszanie projektów uchwał Walnego Zgromadzenia

Zgodnie z KSH, akcjonariusz lub akcjonariusze Spółki reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego Spółki mogą przed terminem Walnego Zgromadzenia zgłaszać Spółce na piśmie lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku

obrad. Spółka niezwłocznie ogłasza projekty uchwał na stronie internetowej. Każdy z akcjonariuszy Spółki może podczas Walnego Zgromadzenia zgłaszać projekty uchwał dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad.

Sposób zwołania Walnego Zgromadzenia

Zgodnie z KSH, Walne Zgromadzenie spółki publicznej zwoływane jest przez ogłoszenie dokonywane na stronie internetowej Spółki oraz w sposób określony dla przekazywania informacji bieżących zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie, tj. w formie Raportów Bieżących. Ogłoszenie powinno być dokonane co najmniej na dwadzieścia sześć dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Ogłoszenie o Walnym Zgromadzeniu powinno zawierać co najmniej: (a) datę, godzinę i miejsce Walnego Zgromadzenia oraz szczegółowy porządek obrad, (b) precyzyjny opis procedur dotyczących uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu, w szczególności informacje o: (i) prawie akcjonariusza do żądania umieszczenia określonych spraw w porządku obrad Walnego Zgromadzenia, (ii) prawie akcjonariusza do zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad przed terminem Walnego Zgromadzenia, (iii) prawie akcjonariusza do zgłaszania projektów uchwał dotyczących spraw wprowadzonych do porządku obrad podczas Walnego Zgromadzenia, (iv) sposobie wykonywania prawa głosu przez pełnomocnika, w tym w szczególności o formularzach stosowanych podczas głosowania przez pełnomocnika, oraz sposobie zawiadamiania Spółki przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej o ustanowieniu pełnomocnika, (v) możliwości i sposobie uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, (vi) sposobie wypowiedzania się w trakcie Walnego Zgromadzenia przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, (vii) sposobie wykonywania prawa głosu drogą korespondencyjną lub przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, (c) dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, (d) informację, że prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają tylko osoby będące akcjonariuszami Spółki w dniu rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, (e) wskazanie gdzie i w jaki sposób osoba uprawniona do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu może uzyskać pełny tekst dokumentacji, która ma być przedstawiona Walnemu Zgromadzeniu, oraz projekty uchwał lub, jeżeli nie przewiduje się podejmowania uchwał, uwagi Zarządu lub Rady Nadzorczej, dotyczące spraw wprowadzonych do porządku obrad Walnego Zgromadzenia lub spraw, które mają zostać wprowadzone do porządku obrad przed terminem Walnego Zgromadzenia, (f) wskazanie adresu strony internetowej Spółki, na której będą udostępnione informacje dotyczące Walnego Zgromadzenia.

Co do zasady prawidłowo zwołane Walne Zgromadzenie jest ważne bez względu na liczbę reprezentowanych na nim Akcji. W sprawach nieobjętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia nie można podjąć uchwały, chyba że cały kapitał zakładowy Spółki jest reprezentowany na Walnym Zgromadzeniu, a nikt z obecnych nie zgłosił sprzeciwu dotyczącego podjęcia uchwały.

Uczestnictwo i głosowanie na Walnym Zgromadzeniu

Miejsce Walnego Zgromadzenia

Walne Zgromadzenie odbywa się w Warszawie lub w siedzibie Spółki, w Gdańsku.

Osoby uprawnione do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu i wykonywania prawa głosu

Prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu mają tylko osoby będące akcjonariuszami Spółki na szesnaście dni przed datą Walnego Zgromadzenia (dzień rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu).

Na żądanie uprawnionego ze zdematerializowanych Akcji zgłoszone nie wcześniej niż po ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia i nie później niż w pierwszym dniu powszednim po dniu rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych wystawia imienne zaświadczenie o prawie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu.

Zaświadczenia o prawie uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu wystawione przez podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych stanowią podstawę dla sporządzenia przez ten podmiot wykazu uprawnionych do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, który zostanie następnie przekazany KDPW jako podmiotowi prowadzącemu depozyt papierów wartościowych. Na tej podstawie KDPW sporządzi wykaz uprawnionych z Akcji do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu. Wykaz sporządzony przez KDPW zostanie przekazany Spółce i będzie stanowić podstawę dla ustalenia przez Spółkę listy uprawnionych z Akcji do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu.

W okresie między dniem rejestracji uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu a dniem zakończenia Walnego Zgromadzenia akcjonariusz Spółki może przenosić Akcje.

Sposób udziału w Walnym Zgromadzeniu oraz sposób wykonywania prawa głosu

Poza akcjami serii BB, które są uprzywilejowane w ten sposób, że każda z nich daje prawo do dwóch głosów na Walnym Zgromadzeniu, każda Akcja uprawnia do jednego głosu na Walnym Zgromadzeniu. Akcjonariusz może głosować odmiennie z każdej z posiadanych Akcji.

Statut Spółki zawiera ograniczenie prawa głosu akcjonariuszy oraz użytkowników i zastawników posiadających akcje w liczbie dającej więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, istniejących w Spółce w dniu Walnego Zgromadzenia. Dla potrzeby ograniczenia prawa głosu kumuluje się głosy akcjonariuszy, między którymi istnieje stosunek dominacji lub zależności w rozumieniu przepisów KSH,

Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, Ustawy o Rachunkowości, ustawy z dnia 22 września 2006 roku o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców (Dz.U. z 2006 roku, Nr 191, poz. 1411) – w ten sposób, iż liczba głosów takich akcjonariuszy podlega zsumowaniu. W przypadku, gdy wskutek kumulacji konieczne jest ograniczenie głosów, zgodnie z powyższymi postanowieniami, dokonuje się tego, redukując proporcjonalnie liczbę głosów u wszystkich akcjonariuszy, u których zachodzi stosunek dominacji lub zależności, dokonując zaokrąglenia poprzez zmniejszenie albo zwiększenie końcówki głosów u akcjonariusza z największym pakietem akcji. Jeżeli nie można dokonać zaokrąglenia z uwagi na to, że dwóch lub więcej akcjonariuszy dysponuje taką samą liczbą głosów, to wyboru akcjonariusza, u którego ma być dokonana ta operacja, dokonuje się losowo. Redukcja nie może prowadzić do pozbawienia akcjonariusza prawa głosu w całości. Każdy akcjonariusz, którego to dotyczy, ma obowiązek zawiadomić Zarząd lub Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia o istnieniu stosunku dominacji lub zależności, jeżeli zamierza wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu. Osoba, która nie wykonała lub wykonała w sposób nienależyty obowiązek informacyjny, o którym mowa w poprzedzającym zdaniu, do chwili wykonania obowiązku informacyjnego, może wykonywać prawo głosu wyłącznie z jednej akcji; wykonywanie przez taką osobę prawa głosu z pozostałych akcji jest bezskuteczne. Powyższe postanowienia nie dotyczą akcjonariuszy, którzy w dniu 22 sierpnia 2012 roku (również, gdy ograniczenia te zostaną zmienione), byli uprawnieni z akcji w liczbie dającej więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, jak też akcjonariuszy działających z nimi w porozumieniu na podstawie zawartych porozumień dotyczących wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji. Zgodnie ze Statutem, powyższe ograniczenia nie uchybiają wymogom dotyczącym nabycia znacznych pakietów akcji zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie. Podobnie, postanowienia te nie mają zastosowania w przypadku ustalania obowiązków podmiotów nabywających bądź mających nabyć znaczne pakiety akcji.

Akcjonariusze Spółki mogą uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez pełnomocnika.

Akcjonariusz, który zamierza uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu za pośrednictwem pełnomocnika, musi udzielić pełnomocnikowi pełnomocnictwa w formie pisemnej (bez rygору nieważności) lub elektronicznej, przy czym ta ostatnia forma nie jest związana z koniecznością opatrzenia bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu. Pełnomocnictwo powinno być dołączone do protokołu Walnego Zgromadzenia. Formularz zawierający wzór pełnomocnictwa Spółki zamieszcza się na stronie internetowej Spółki wraz z ogłoszeniem o zwołaniu Walnego Zgromadzenia. Ponadto o udzieleniu pełnomocnictwa w postaci elektronicznej należy zawiadomić Spółkę przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej wskazanych w ogłoszeniu o zwołaniu Walnego Zgromadzenia.

Jeżeli pełnomocnikiem na Walnym Zgromadzeniu jest członek Zarządu, Rady Nadzorczej, likwidator, pracownik Spółki lub członek organów lub pracownik spółki lub spółdzielni zależnej od Spółki, pełnomocnictwo może upoważniać do reprezentacji tylko na jednym Walnym Zgromadzeniu. Pełnomocnik ma obowiązek ujawnić akcjonariuszowi okoliczności wskazujące na istnienie bądź możliwość wystąpienia konfliktu interesów. Udzielenie dalszego pełnomocnictwa jest wyłączone. Pełnomocnik – członek Zarządu, Rady Nadzorczej, likwidator, pracownik Spółki lub członek organów lub pracownik spółki lub spółdzielni zależnej od Spółki – głosuje zgodnie z instrukcjami udzielonymi przez akcjonariusza Spółki.

Akcjonariusz Spółki nie może ani osobiście, ani przez pełnomocnika, ani jako pełnomocnik innej osoby głosować przy powzięciu uchwał dotyczących jego odpowiedzialności wobec Spółki z jakiegokolwiek tytułu, w tym udzielenia absolutorium, zwolnienia ze zobowiązania wobec Spółki oraz sporu pomiędzy nim a Spółką. Akcjonariusz spółki publicznej może głosować jako pełnomocnik przy powzięciu uchwał dotyczących jego osoby, o których mowa powyżej.

Głosowanie jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o odwołanie członków organów spółki lub likwidatorów, o pociągnięcie ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobowych. Poza tym należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z akcjonariuszy obecnych lub reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu.

Kompetencje Walnego Zgromadzenia

Walne Zgromadzenie jest organem uprawnionym do podejmowania, w drodze uchwał, decyzji dotyczących spraw w zakresie organizacji i funkcjonowania Spółki. Zgodnie z KSH, uchwały Walnego Zgromadzenia zapadają bezwzględną większością głosów, chyba że KSH lub Statut stanowią inaczej. Zgodnie ze Statutem, uchwały podejmowane przez Walne Zgromadzenie w przedmiocie: (i) wprowadzenia akcji różnych rodzajów, ustanowienia akcji nowego rodzaju, (ii) zmiany uprzywilejowania akcji, (iii) połączenia Spółki przez zawiązanie nowej spółki albo przez przejęcie przez inną spółkę, (iv) podziału Spółki, z wyjątkiem podziału przez wydzielenie, (v) rozwiązania Spółki, przeniesienia siedziby lub zakładu głównego za granicę, (vi) przekształcenia Spółki, oraz (vii) obniżenia kapitału zakładowego w drodze umorzenia części akcji, chyba że obniżenie następuje z równoczesnym jego podwyższeniem – zapadają większością czterech piątych głosów oddanych. Uchwała o istotnej zmianie przedmiotu działalności Spółki może być podjęta bez wykupienia akcji tych akcjonariuszy, którzy nie zgadzają się na zmianę.

Do najistotniejszych kompetencji Walnego Zgromadzenia określonych przez KSH i Statut należą w szczególności:

- rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu o działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za zakończony rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów Spółki z wykonania przez nich obowiązków;
- podjęcie decyzji w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty;

- zmiana przedmiotu działalności Spółki;
- podjęcie decyzji o dokonywaniu zmian Statutu Spółki;
- podjęcie decyzji o podwyższeniu albo obniżeniu kapitału zakładowego Spółki;
- podjęcie decyzji o upoważnieniu Zarządu do nabycia akcji własnych w celu umorzenia;
- podejmowanie uchwał w sprawach połączenia, podziału i przekształcenia Spółki;
- podejmowanie uchwał w sprawach rozwiązania i likwidacji Spółki;
- podjęcie decyzji o emisji obligacji zamiennych lub z prawem pierwszeństwa i warrantów subskrypcyjnych;
- podejmowanie uchwał w sprawach zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego;
- podjęcie decyzji w sprawie tworzenia, użycia i likwidacji kapitałów i funduszy Spółki;
- powoływanie i odwoływanie członków Rady Nadzorczej;
- podjęcie decyzji o pozbawieniu dotychczasowych akcjonariuszy Spółki prawa poboru nowych akcji w całości lub w części;
- nabycia przez Spółkę akcji własnych;
- podjęcie decyzji w sprawie ustalenia wysokości wynagradzania członków Rady Nadzorczej;
- podjęcie wszelkich postanowień dotyczących roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu Spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru;
- podjęcie decyzji w sprawach zawarcia przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, Rady Nadzorczej, prokurentem lub likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób;
- podjęcie decyzji w sprawach zawarcia przez spółkę zależną Spółki umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem Zarządu, prokurentem lub likwidatorem Spółki albo na rzecz którejkolwiek z tych osób;
- podjęcie decyzji w sprawach użycia kapitału zapasowego;
- nabycia nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, o wartości przekraczającej 20 mln PLN;
- nabycia składników aktywów trwałych, z wyjątkiem nieruchomości lub użytkowania wieczystego oraz z wyjątkiem nabycia i objęcia akcji lub udziałów w innych spółkach, o wartości przekraczającej 20 mln PLN;
- rozporządzanie składnikami aktywów trwałych, w tym nieruchomością, użytkowaniem wieczystym lub udziałem w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, z wyjątkiem akcji lub udziałów w innych spółkach, o wartości przekraczającej 20 mln PLN;
- przesunięcia dnia dywidendy, wskazania dnia dywidendy lub rozłożenia wypłaty dywidendy na raty.

Prawo przeglądania lub żądania przesłania listy akcjonariuszy

Lista akcjonariuszy Spółki uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu, podpisana przez Zarząd, powinna być wyłożona w lokalu Zarządu przez trzy dni powszednie przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusz Spółki ma prawo przeglądać listę akcjonariuszy uprawnionych do uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu oraz żądać odpisu listy za zwrot kosztów jego sporządzenia.

Akcjonariusz spółki publicznej może żądać przesłania mu listy akcjonariuszy nieodpłatnie pocztą elektroniczną, podając adres, na który lista powinna być wysłana.

Prawo żądania wydania odpisów wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia

Każdy akcjonariusz Spółki ma prawo żądać wydania odpisu wniosków w sprawach objętych porządkiem obrad najbliższego Walnego Zgromadzenia w terminie tygodnia przed Walnym Zgromadzeniem. Żądanie takie należy złożyć do Zarządu.

Prawo żądania wydania odpisów rocznego sprawozdania finansowego

Każdy akcjonariusz Spółki ma prawo żądać wydania odpisów sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania finansowego wraz z odpisem sprawozdania Rady Nadzorczej oraz opinii biegłego rewidenta. Wydanie dokumentów, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, nastąpić musi najpóźniej na piętnaście dni przed Walnym Zgromadzeniem.

Prawo żądania sprawdzenia listy obecności akcjonariuszy obecnych na Walnym Zgromadzeniu

Niezwłocznie po wyborze przewodniczącego Walnego Zgromadzenia należy sporządzić listę obecności zawierającą spis uczestników Walnego Zgromadzenia z wymienieniem liczby akcji Spółki, które każdy z nich przedstawia, oraz służących im głosów. Lista obecności powinna zostać podpisana przez przewodniczącego Walnego Zgromadzenia i wyłożona podczas obrad tego zgromadzenia.

Na wniosek akcjonariuszy, posiadających jedną dziesiątą kapitału zakładowego reprezentowanego na Walnym Zgromadzeniu, lista obecności powinna być sprawdzona przez wybraną w tym celu komisję, złożoną co najmniej z trzech osób. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka komisji.

Prawo żądania wyboru Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami

Na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną piątą kapitału zakładowego Spółki, wybór Rady Nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe Walne Zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnymi grupami, nawet gdy Statut przewiduje inny sposób powołania Rady Nadzorczej. Osoby reprezentujące na Walnym Zgromadzeniu tę część Akcji, która przypada z podziału ogólnej liczby Akcji reprezentowanych na Walnym Zgromadzeniu przez liczbę członków Rady Nadzorczej, mogą utworzyć oddzielną grupę celem wyboru jednego członka Rady Nadzorczej, nie biorą jednak udziału w wyborze pozostałych członków Rady Nadzorczej. Mandaty w Radzie Nadzorczej, nieobsadzone przez odpowiednią grupę akcjonariuszy w opisanym powyżej trybie, obsadza się w drodze głosowania, w którym uczestniczą wszyscy akcjonariusze Spółki, których głosy nie zostały oddane przy wyborze członków Rady Nadzorczej wybieranych w drodze głosowania oddzielnymi grupami. W przypadku zgłoszenia przez akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną piątą kapitału zakładowego Spółki wniosku o dokonanie wyboru Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami, postanowienia Statutu przewidujące inny sposób powoływania Rady Nadzorczej nie mają zastosowania w odniesieniu do takiego wyboru Rady Nadzorczej, z zastrzeżeniem, iż jeżeli w skład Rady Nadzorczej wchodzi osoba powołana przez podmiot określony w odrębnej ustawie, wyborowi podlegają jedynie pozostali członkowie Rady Nadzorczej.

Prawo do żądania udzielenia przez Zarząd informacji dotyczących Spółki

Podczas obrad Walnego Zgromadzenia Zarząd jest obowiązany do udzielenia akcjonariuszowi na jego żądanie informacji dotyczących Spółki, jeżeli jest to uzasadnione dla oceny sprawy objętej porządkiem obrad Walnego Zgromadzenia. Zarząd odmawia udzielenia informacji, jeżeli mogłoby to wyrządzić szkodę Spółce, spółce z nią powiązanej albo spółce lub spółdzielni zależnej, w szczególności przez ujawnienie tajemnic technicznych, handlowych lub organizacyjnych przedsiębiorstwa. Członek Zarządu może odmówić udzielenia informacji, jeżeli udzielenie informacji mogłoby stanowić podstawę jego odpowiedzialności karnej, cywilnoprawnej bądź administracyjnej. Odpowiedź uznaje się za udzieloną, jeżeli odpowiednie informacje są dostępne na stronie internetowej Spółki w miejscu wydzielonym na zadawanie pytań przez akcjonariuszy i udzielanie im odpowiedzi. W odpowiedzi na żądanie zgłoszone przez akcjonariusza Zarząd może udzielić odpowiedzi na piśmie poza Walnym Zgromadzeniem, jeżeli przemawiają za tym ważne powody. Zarząd jest obowiązany udzielić informacji nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia żądania podczas Walnego Zgromadzenia. W przypadku zgłoszenia przez akcjonariusza poza Walnym Zgromadzeniem wniosku o udzielenie informacji dotyczących Spółki, Zarząd może udzielić akcjonariuszowi informacji na piśmie przy uwzględnieniu ograniczeń dotyczących możliwego wyrządzenia szkody, o których mowa powyżej. W dokumentacji przedkładanej najbliższemu Walnemu Zgromadzeniu Zarząd ujawnia na piśmie informacje udzielone akcjonariuszowi poza Walnym Zgromadzeniem wraz z podaniem daty ich przekazania i osoby, której udzielono informacji. Informacje przedkładane najbliższemu Walnemu Zgromadzeniu mogą nie obejmować informacji podanych do wiadomości publicznej oraz udzielonych podczas Walnego Zgromadzenia.

Akcjonariusz, któremu odmówiono ujawnienia żądanej informacji podczas obrad Walnego Zgromadzenia i który zgłosił sprzeciw do protokołu, może złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie Zarządu do udzielenia informacji. Wniosek taki należy złożyć w terminie tygodnia od zakończenia Walnego Zgromadzenia, na którym odmówiono udzielenia informacji. Akcjonariusz może również złożyć wniosek do sądu rejestrowego o zobowiązanie Spółki do ogłoszenia informacji udzielonych innemu akcjonariuszowi poza Walnym Zgromadzeniem. Zgodnie z Rozporządzeniem o Raportach Spółka będzie obowiązana przekazać w formie Raportu Bieżącego informacje udzielone akcjonariuszowi w następstwie zobowiązania Zarządu przez sąd rejestrowy w przypadkach, o których mowa powyżej.

Prawo akcjonariusza do wystąpienia z powództwem o uchylenie lub o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia***Powództwo o uchylenie uchwały***

Uchwała Walnego Zgromadzenia sprzeczna ze Statutem bądź dobrymi obyczajami i godząca w interes Spółki lub mająca na celu pokrzywdzenie akcjonariusza może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko Spółce powództwa o uchylenie uchwały. Prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia przysługuje następującym akcjonariuszom Spółki: (i) akcjonariuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu; wymóg głosowania nie dotyczy akcjonariusza akcji niemej, (ii) akcjonariuszowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w Walnym Zgromadzeniu, oraz (iii) akcjonariuszowi, który nie był obecny na Walnym Zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania Walnego Zgromadzenia lub też powzięcia uchwały

w sprawie nieobjętej porządkiem obrad. Powództwo o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie trzech miesięcy od dnia powzięcia uchwały.

Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały

Akcjonariuszom uprawnionym do wystąpienia z powództwem o uchylenie uchwały Walnego Zgromadzenia przysługuje prawo do wytoczenia przeciwko Spółce powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia sprzecznej z ustawą. Powództwo o stwierdzenie nieważności uchwały Walnego Zgromadzenia powinno być wniesione w terminie trzydziestu dni od dnia jej ogłoszenia, nie później jednak niż w terminie roku od dnia powzięcia uchwały.

Zaskarżenie przez akcjonariusza uchwały Walnego Zgromadzenia zgodnie z zasadami opisanymi powyżej nie wstrzymuje postępowania przed sądem rejestrowym mającego na celu zarejestrowanie zaskarżonej uchwały. Sąd rejestrowy może jednakże zawiesić postępowanie rejestrowe po przeprowadzeniu rozprawy. W przypadku wniesienia oczywiście bezzasadnego powództwa sąd, na wniosek Spółki, może zasądzić od powoda kwotę do dziesięciokrotnej wysokości kosztów sądowych oraz wynagrodzenia jednego adwokata lub radcy prawnego. Nie wyłącza to możliwości dochodzenia odszkodowania na zasadach ogólnych.

Prawo do dywidendy

Osoby, którym przysługuje prawo do dywidendy

Osobami, którym przysługuje prawo do dywidendy, są osoby, na rachunkach których będą zapisane Akcje w dniu dywidendy.

Data powstania prawa do dywidendy

Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku Spółki wykazanym w sprawozdaniu finansowym zbadanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez Walne Zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom.

Dniem dywidendy jest dzień, według którego ustala się listę akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy. Po uzyskaniu statusu spółki publicznej, zgodnie z KSH do kompetencji Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia należy będzie ustalenie dnia dywidendy oraz terminu wypłaty dywidendy. Dzień dywidendy może być wyznaczony na dzień powzięcia uchwały albo w okresie kolejnych trzech miesięcy, licząc od tego dnia.

Po uzyskaniu statusu spółki publicznej, do Emitenta będą miały zastosowanie regulacje KDPW, zgodnie z którymi dzień wypłaty dywidendy może przypadać najwcześniej dziesiątego dnia po ustaleniu uprawnionych do dywidendy, przy czym z biegu tego terminu wyłącza się dni uznane za wolne od pracy na podstawie właściwych przepisów oraz soboty.

KDPW przekazuje uzyskane od emitentów informacje na temat dnia dywidendy wszystkim uczestnikom bezpośredniego systemu KDPW, którzy ustalają liczbę papierów wartościowych dających prawo do dywidendy, znajdujących się na prowadzonych przez nich rachunkach. Uczestnicy przesyłają do KDPW: (i) w przypadku dywidendy wypłacanej w walucie polskiej – informacje o wysokości środków pieniężnych, które powinny zostać przekazane uczestnikowi w związku z wypłatą dywidendy oraz o łącznej kwocie należnego podatku dochodowego od osób prawnych, który powinien zostać pobrany przez emitenta od dywidend wypłacanych za pośrednictwem uczestnika, oraz (ii) liczbę podatników podatku dochodowego od osób prawnych, którym przysługuje prawo do wypłacanej dywidendy, z wyłączeniem tych, których tożsamość nie została ujawniona.

Informacje na temat polityki Emitenta w zakresie dywidendy znajdują się w rozdziale „Dywidenda i polityka w zakresie dywidendy”.

Termin przedawnienia prawa do dywidendy

Roszczenie akcjonariusza wobec Spółki o wypłatę dywidendy może być zrealizowane w terminie dziesięciu lat, począwszy od dnia podjęcia przez Walne Zgromadzenie uchwały o przeznaczeniu całości lub części zysku Spółki do wypłaty akcjonariuszom. Po upływie tego terminu Spółka może uchylić się od wypłaty dywidendy, podnosząc zarzut przedawnienia.

W przypadku spółek publicznych wypłata dywidendy następuje za pośrednictwem KDPW na odpowiedni rachunek prowadzony dla posiadacza akcji tej spółki.

Ograniczenia i procedury związane z dywidendami w przypadku posiadaczy Akcji Oferowanych będących nierezydentami

Ograniczenia i procedury związane z dywidendami w przypadku posiadaczy Akcji Oferowanych będących nierezydentami zostały opisane w rozdziale „Opodatkowanie”.

Wysokość dywidendy

KSH zawiera szczegółowe regulacje dotyczące wysokości zysku Spółki, który może zostać przeznaczony decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia do podziału pomiędzy akcjonariuszy w formie dywidendy. Akcjonariusze mają prawo do udziału w zysku wykazanym

w sprawozdaniu finansowym Spółki, zbadanym przez biegłego rewidenta, który został przeznaczony przez Zwyczajne Walne Zgromadzenie do wypłaty akcjonariuszom. Wysokość kwot, które mogą zostać przeznaczone do podziału między akcjonariuszy Spółki w formie dywidendy, ustalana jest na podstawie jednostkowych sprawozdań finansowych Emitenta i może być istotnie różna od wartości wykazywanych w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych.

Kwota przeznaczona do podziału między akcjonariuszy nie może przekraczać zysku za ostatni rok obrotowy, powiększonego o niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz o kwoty przeniesione z utworzonych z zysku kapitałów zapasowego i rezerwowych, które mogą być przeznaczone na wypłatę dywidendy. Kwotę tę należy pomniejszyć o niepokryte straty, akcje własne oraz o kwoty, które zgodnie z ustawą, Statutem powinny być przeznaczone z zysku za ostatni rok obrotowy na kapitały zapasowy lub rezerwowe. Zgodnie z art. 396 KSH, dopóki kapitał zapasowy Spółki nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej wartości kapitału zakładowego Spółki, co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy przeznacza się na kapitał zapasowy Spółki. Na dzień Prospektu wysokość kapitału zapasowego Spółki nie spełnia określonych wyżej wymogów KSH dotyczących minimalnej wysokości kapitału zapasowego, wobec czego Spółka przeznacza corocznie co najmniej 8% zysku na kapitał zapasowy.

Wysokość dywidendy należnej akcjonariuszowi Spółki z tytułu posiadania jednej Akcji zostaje ustalona w wyniku podzielenia kwoty przeznaczonej do podziału pomiędzy akcjonariuszy przez liczbę Akcji.

Zaliczka na poczet przewidywanej dywidendy

Zgodnie ze Statutem, Zarząd jest upoważniony do podjęcia uchwały w sprawie wypłaty akcjonariuszom zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy na koniec roku obrotowego, jeżeli Spółka posiada środki wystarczające na wypłatę. Wypłata zaliczki wymaga zgody Rady Nadzorczej.

Zgodnie z KSH, warunkiem wypłacenia przez Spółkę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy jest wykazanie zysku w zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym Spółki za poprzedni rok obrotowy, zbadanym przez biegłego rewidenta. Zaliczka może stanowić najwyżej połowę zysku osiągniętego od końca poprzedniego roku obrotowego, wykazanego w sprawozdaniu finansowym, zbadanym przez biegłego rewidenta, powiększonego o kapitały rezerwowe utworzone z zysku, którymi w celu wypłaty zaliczek może dysponować Zarząd, oraz pomniejszonego o niepokryte straty i akcje własne.

Prawa związane z likwidacją Spółki

Zgodnie z KSH, likwidatorami Spółki są członkowie Zarządu, chyba że Statut lub uchwała Walnego Zgromadzenia stanowi inaczej. Statut nie zawiera odmiennego postanowienia. Na wniosek akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dziesiątą kapitału zakładowego Spółki sąd rejestrowy może uzupełnić liczbę likwidatorów, ustanawiając jednego lub dwóch likwidatorów.

W przypadku likwidacji Spółki podział pomiędzy akcjonariuszy majątku Spółki pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli następuje w stosunku do dokonanych przez każdego z akcjonariuszy wpłat na kapitał zakładowy Spółki. Podział majątku nie może nastąpić wcześniej niż przed upływem jednego roku od dnia ostatniego ogłoszenia o otwarciu likwidacji Spółki i wezwaniu wierzycieli Spółki do zgłoszenia ich wierzytelności wobec Spółki.

W okresie likwidacji nie można, nawet częściowo, wypłacać akcjonariuszom zysków ani dokonywać podziału majątku Spółki przed spłaceniem wszystkich zobowiązań.

Prawo poboru

Akcjonariusze Spółki mają prawo pierwszeństwa objęcia nowych akcji w stosunku do liczby posiadanych Akcji (prawo poboru). Uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego powinna wskazywać m.in. dzień, według którego określa się akcjonariuszy, którym przysługuje prawo poboru nowych akcji (dzień prawa poboru), jeżeli nie zostali oni tego prawa pozbawieni w całości. Dzień prawa poboru nie może być ustalony później niż z upływem 6 miesięcy od dnia powzięcia uchwały.

Uchwałą Walnego Zgromadzenia akcjonariusze Spółki mogą zostać pozbawieni prawa poboru nowych akcji w całości lub w części przy spełnieniu następujących warunków: (i) pozbawienie akcjonariuszy prawa poboru musi nastąpić w interesie Spółki, (ii) uchwała Walnego Zgromadzenia w sprawie pozbawienia akcjonariuszy prawa poboru wymaga dla swej ważności większości co najmniej czterech piątych głosów, (iii) pozbawienie akcjonariuszy prawa poboru może nastąpić w przypadku, gdy zostało to zapowiedziane w porządku obrad Walnego Zgromadzenia, (iv) Zarząd jest obowiązany przedstawić Walnemu Zgromadzeniu przed podjęciem uchwały w sprawie pozbawienia akcjonariuszy prawa poboru pisemną opinię uzasadniającą powody pozbawienia prawa poboru oraz proponowaną cenę emisyjną nowych akcji bądź sposób jej ustalenia.

Wskazane powyżej warunki, w tym wymóg uzyskania większości czterech piątych głosów, nie są konieczne do podjęcia uchwały w sprawie pozbawienia dotychczasowych akcjonariuszy Spółki prawa poboru: (i) gdy uchwała o podwyższeniu kapitału stanowi, że nowe akcje Spółki mają być objęte w całości przez instytucję finansową (subemitenta), z obowiązkiem oferowania ich następnie akcjonariuszom Spółki celem umożliwienia im wykonania prawa poboru na warunkach określonych w uchwale, oraz (ii) gdy uchwała stanowi, że nowe akcje Spółki mają

być objęte przez subemitenta w przypadku, gdy akcjonariusze Spółki, którym służy prawo poboru, nie obejmą części lub wszystkich oferowanych im akcji.

Umorzenie Akcji

KSH przewiduje możliwość umarzania akcji w spółce akcyjnej, o ile przewiduje to statut takiej spółki. Akcja może być umorzona albo za zgodą akcjonariusza w drodze jej nabycia przez spółkę (umorzenie dobrowolne), albo bez zgody akcjonariusza (umorzenie przymusowe). Zgodnie z KSH umorzenie dobrowolne nie może być dokonane częściej niż raz w roku obrotowym. Przesłanki i tryb przymusowego umorzenia określa statut. Umorzenie akcji spółki wymaga uchwały walnego zgromadzenia. Umorzenie akcji wymaga również obniżenia kapitału zakładowego spółki. Uchwała o obniżeniu kapitału zakładowego powinna być powzięta na walnym zgromadzeniu, na którym powzięto uchwałę o umorzeniu akcji. Umorzenie akcji następuje z chwilą obniżenia kapitału zakładowego, a więc z chwilą wpisu do rejestru przedsiębiorców prowadzonego dla spółki nowej wysokości kapitału zakładowego spółki.

Zgodnie ze Statutem, akcje mogą być umarzane wyłącznie za zgodą akcjonariusza w drodze ich nabycia przez Spółkę. Nabycie przez Spółkę akcji własnych w celu ich umorzenia wymaga uchwały Walnego Zgromadzenia. Statut nie zawiera postanowień umożliwiających umorzenie przymusowe.

Zamiana Akcji

KSH przewiduje możliwość zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela albo odwrotnie na żądanie akcjonariusza, jeżeli ustawa lub statut nie stanowi inaczej. Zgodnie ze Statutem, akcje imienne wydane przez Spółkę, które ulegną dematerializacji zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie, stają się akcjami na okaziciela z chwilą dematerializacji. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne jest niedopuszczalna.

Przymusowy wykup i odkup Akcji

Szczegółowe informacje dotyczące przymusowego wykupu Akcji na żądanie akcjonariuszy większościowych oraz przymusowego odkupu Akcji na żądanie akcjonariuszy mniejszościowych zostały zamieszczone w rozdziale „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji – Obowiązki związane ze znacznymi pakietami akcji spółek publicznych wynikające z Ustawy o Ofercie – Przymusowy wykup Akcji na żądanie akcjonariusza większościowego” oraz „– Przymusowy odkup Akcji na żądanie akcjonariusza mniejszościowego”.

Rewident do spraw szczególnych

Na wniosek akcjonariusza lub akcjonariuszy spółki publicznej, posiadających co najmniej 5% ogólnej liczby głosów, walne zgromadzenie spółki publicznej może podjąć uchwałę w sprawie zbadania przez biegłego, na koszt tej spółki publicznej, określonego zagadnienia związanego z utworzeniem spółki lub prowadzeniem jej spraw (rewident do spraw szczególnych). Akcjonariusze lub akcjonariusze, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, mogą, w celu podjęcia przez walne zgromadzenie spółki publicznej uchwały, o której mowa powyżej, żądać zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia lub umieszczenia sprawy podjęcia tej uchwały w porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia.

Rewidentem do spraw szczególnych może być wyłącznie podmiot posiadający wiedzę fachową i kwalifikacje niezbędne do zbadania sprawy określonej w uchwale walnego zgromadzenia, które zapewnią sporządzenie rzetelnego i obiektywnego sprawozdania z badania. Rewidentem do spraw szczególnych nie może być podmiot świadczący w okresie objętym badaniem usługi na rzecz spółki publicznej, jej podmiotu dominującego lub zależnego, jak również jej jednostki dominującej lub znaczącego inwestora w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości. Rewidentem do spraw szczególnych nie może być również podmiot, który należy do tej samej grupy kapitałowej co podmiot, który świadczył usługi, o których mowa powyżej.

Uchwała walnego zgromadzenia spółki publicznej w sprawie zbadania przez rewidenta do spraw szczególnych określonego zagadnienia związanego z utworzeniem spółki lub prowadzeniem jej spraw powinna zostać podjęta na walnym zgromadzeniu, którego porządek obrad obejmuje rozpatrzenie wniosku w sprawie tej uchwały.

Jeżeli walne zgromadzenie spółki publicznej nie podejmie uchwały zgodnej z treścią wniosku, o którym mowa powyżej, albo podejmie taką uchwałę z naruszeniem przepisu Ustawy o Ofercie regulującego jej treść, wnioskodawcy mogą, w terminie 14 dni od dnia podjęcia uchwały, wystąpić do sądu rejestrowego o wyznaczenie wskazanego podmiotu jako rewidenta do spraw szczególnych. Sąd rejestrowy może, na wniosek zarządu, uzależnić wydanie postanowienia o wyznaczeniu rewidenta do spraw szczególnych od złożenia przez wnioskodawców stosownego zabezpieczenia. W razie gdy badanie nie wykaże naruszeń prawa, sąd rejestrowy na wniosek zarządu może postanowić o przepadku zabezpieczenia na rzecz spółki. Na postanowienie sądu w sprawie przepadku zabezpieczenia służy zażalenie.

Sąd odmówi wyznaczenia rewidenta do spraw szczególnych, jeżeli wybór podmiotu wskazanego przez wnioskodawcę naruszy wymogi Ustawy o Ofercie dotyczące rewidenta do spraw szczególnych. Odmowa wyznaczenia rewidenta do spraw szczególnych może nastąpić również w przypadku, gdy z innych przyczyn wybór ten nie zapewni sporządzenia rzetelnego i obiektywnego sprawozdania z badania.

Zarząd i rada nadzorcza spółki publicznej są obowiązane udostępnić rewidentowi do spraw szczególnych dokumenty określone w uchwale walnego zgromadzenia w sprawie zbadania przez rewidenta do spraw szczególnych określonego zagadnienia związanego z utworzeniem spółki lub prowadzeniem jej spraw albo w postanowieniu sądu o wyznaczeniu rewidenta do spraw szczególnych, a także udzielić wyjaśnień niezbędnych dla przeprowadzenia badania. Rewident do spraw szczególnych jest obowiązany przedstawić zarządowi i radzie nadzorczej spółki publicznej pisemne sprawozdanie z wyników badania. Zarząd jest obowiązany przekazać to sprawozdanie do publicznej wiadomości w formie raportu bieżącego, w trybie art. 56 ust. 1 Ustawy o Ofercie. Sprawozdanie rewidenta do spraw szczególnych nie może ujawniać informacji stanowiących tajemnicę techniczną, handlową lub organizacyjną spółki, chyba że jest to niezbędne do uzasadnienia stanowiska zawartego w tym sprawozdaniu. Zarząd spółki publicznej składa sprawozdanie ze sposobu uwzględnienia wyników badania na najbliższym walnym zgromadzeniu.

REGULACJE DOTYCZĄCE POLSKIEGO RYNKU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ORAZ OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z NABYWANIEM I ZBYWANIEM AKCJI

Wprowadzenie

Z uwagi na to, że Akcje serii AA będą przedmiotem wniosków o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku podstawowym (ryнку oficjalnych notowań giełdowych) GPW, obrót Akcjami serii AA będzie podlegał polskim regulacjom dotyczącym obrotu papierami wartościowymi oraz regulacjom GPW i KDPW.

Na dzień Prospektu Spółka nie jest „spółką publiczną” w rozumieniu przepisów Ustawy o Ofercie, tj. spółką, w której co najmniej jedna akcja jest zdematerializowana w rozumieniu przepisów Ustawy o Obrocie. W związku z tym szereg regulacji prawnych opisanych w niniejszym rozdziale znajdzie zastosowanie do posiadaczy Akcji lub Emitenta, począwszy od dnia uzyskania przez Spółkę statusu „spółki publicznej”, to jest od dnia rejestracji co najmniej jednej Akcji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW lub od dnia dopuszczenia Akcji serii AA do obrotu na GPW.

Informacje znajdujące się w niniejszym rozdziale mają charakter ogólny, nie stanowią porady prawnej oraz opisują stan prawny na dzień Prospektu. W związku z powyższym, inwestorzy powinni zapoznać się z właściwymi regulacjami oraz zasięgnąć opinii własnego doradcy prawnego w sprawach związanych z nabywaniem, posiadaniem oraz zbywaniem Akcji.

Podstawowe regulacje

Obrót akcjami na rynku regulowanym prowadzonym przez GPW na terytorium Polski podlega przepisom prawa polskiego, w szczególności zaś przepisom Ustawy o Ofercie oraz Ustawy o Obrocie, a także regulacjom GPW oraz KDPW, w tym postanowieniom Regulaminu GPW oraz Regulaminu KDPW. Tryb i organizację nadzoru nad polskim rynkiem kapitałowym sprawowanego przez KNF określa Ustawa o Nadzorze nad Rynkiem Kapitałowym, Ustawa o Nadzorze nad Rynkiem Finansowym, Ustawa o Ofercie oraz Ustawa o Obrocie.

W zakresie obowiązków informacyjnych emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym są obowiązani do równoczesnego przekazywania informacji o określonych zdarzeniach lub okolicznościach do KNF, GPW oraz do publicznej wiadomości. Powyższe obowiązki wypełniane są za pośrednictwem elektronicznego systemu przekazywania informacji (ESPI) zarządzanego przez KNF. Rodzaj i zakres tych informacji został określony w Ustawie o Ofercie, Ustawie o Obrocie i przepisach wykonawczych wydanych na ich podstawie, w tym w Rozporządzeniu o Raportach, jak również w rozporządzeniach unijnych. Informacje te są podawane do publicznej wiadomości w formie raportów bieżących i raportów okresowych (których treść określają w szczególności przepisy Rozporządzenia o Raportach) lub raportów zawierających tzw. „informacje poufne” (zobacz szczegółowy opis zawarty w punkcie „Informacje poufne” poniżej). W odniesieniu do Emitenta obowiązek przekazywania do publicznej wiadomości informacji, o których mowa powyżej, powstanie z chwilą dopuszczenia Akcji serii AA do obrotu na GPW.

Ponadto zgodnie z Ustawą o Ofercie, po zatwierdzeniu Prospektu przez KNF, Spółka będzie obowiązana przekazywać KNF niezwłocznie, nie później niż w terminie 2 dni roboczych od dnia wystąpienia zdarzenia lub powzięcia o nim informacji, w formie aneksu do Prospektu, wraz z wnioskiem o jego zatwierdzenie, informacje o istotnych błędach lub niedokładnościach w treści Prospektu lub znaczących czynnikach, mogących wpłynąć na ocenę Akcji Oferowanych, zaistniałych w okresie od dnia zatwierdzenia Prospektu lub o których Spółka powzięła wiadomość po jego zatwierdzeniu do dnia wygaśnięcia ważności Prospektu. Po zatwierdzeniu aneksu do Prospektu Spółka będzie zobowiązana do niezwłocznego, nie później jednak niż w terminie 24 godzin, udostępnienia aneksu do publicznej wiadomości w sposób, w jaki został udostępniony Prospekt (zobacz „Istotne informacje – Zmiany do Prospektu – Aneksy do Prospektu”).

Zgodnie z Ustawą o Ofercie, termin ważności Prospektu wynosi 12 miesięcy od dnia jego zatwierdzenia. Jednak ważność Prospektu wygasa również z upływem dnia: (i) przydziału Akcji Oferowanych, albo (ii) dopuszczenia do obrotu na rynku regulowanym wszystkich papierów wartościowych objętych Prospektem – w zależności od tego, który z tych dni przypadnie później. Ponadto ważność Prospektu wygasa także z dniem: (i) przekazania przez Spółkę do KNF oświadczenia o rezygnacji odpowiednio z dokonania Oferty, oraz o rezygnacji z ubiegania się o dopuszczenie wszystkich papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym na podstawie Prospektu, który nie został jeszcze udostępniony do publicznej wiadomości, albo (ii) ogłoszenia, w sposób określony w art. 47 ust. 1 Ustawy o Ofercie, przez Spółkę, informacji odpowiednio o odwołaniu Oferty oraz o rezygnacji z ubiegania się o dopuszczenie wszystkich papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym, na podstawie Prospektu, który już został udostępniony do publicznej wiadomości.

Informacje powodujące zmianę treści udostępnionego do publicznej wiadomości Prospektu lub aneksów w zakresie organizacji lub prowadzenia subskrypcji Akcji Oferowanych lub dopuszczenia do obrotu na rynku regulowanym papierów wartościowych Spółki, niemające charakteru istotnych błędów lub niedokładności w treści Prospektu lub znaczących czynników, mogących wpłynąć na ocenę papierów wartościowych Spółki objętych Prospektem, Spółka może udostępnić do publicznej wiadomości bez zachowania trybu określonego powyżej, w formie komunikatu aktualizującego, w sposób, w jaki udostępniony został Prospekt. Komunikat ten powinien być równocześnie przekazany do KNF (zobacz „Istotne informacje – Zmiany do Prospektu – Komunikaty aktualizujące”).

Obrót papierami wartościowymi oraz rozliczanie transakcji

Obrót akcjami na GPW dokonywany jest za pośrednictwem firm inwestycyjnych (w tym m.in. domów maklerskich, banków prowadzących działalność maklerską oraz zagranicznych firm inwestycyjnych prowadzących działalność maklerską na terytorium Polski) posiadających status członków GPW. Aktualna lista członków GPW znajduje się na stronie internetowej GPW. Od dnia 15 kwietnia 2013 roku od strony technicznej obrót na GPW obsługiwany jest przez system transakcyjny Universal Trading Platform (UTP), który zastąpił dotychczasowy system transakcyjny WARSET.

System transakcyjny zapewnia ustalanie kursów papierów wartościowych w oparciu o zlecenia kupujących i sprzedających. W celu ustalenia ceny danego papieru wartościowego sporządza się zestawienie zleceń kupna i sprzedaży. Kojarzenia tych zleceń dokonuje się według ściśle określonych zasad, zaś realizacja transakcji odbywa się w trakcie sesji giełdowych. W celu wspomagania płynności notowanych instrumentów, członkowie GPW lub inne podmioty mogą pełnić funkcję animatora rynku, składając (na podstawie odpowiedniej umowy z GPW) zlecenia kupna lub sprzedaży danego instrumentu na własny rachunek. Płynność instrumentów finansowych może być również wspomagana przez podmioty pełniące funkcję animatora emitenta na podstawie stosownej umowy z emitentem danych instrumentów finansowych.

Co do zasady, zgodnie z art. 20 Ustawy o Obrocie, zarząd GPW może zawiesić obrót instrumentami finansowymi między innymi (i) na wniosek emitenta, w celu zapewnienia inwestorom powszechnego i równego dostępu do informacji, oraz (ii) w przypadku, gdy instrumenty te przestały spełniać warunki obowiązujące na właściwym rynku prowadzonym przez GPW, pod warunkiem że nie spowoduje to znaczącego naruszenia interesów inwestorów lub zagrożenia prawidłowego funkcjonowania rynku. Zarząd GPW zawiesza obrót instrumentami finansowymi na okres nie dłuższy niż miesiąc na żądanie KNF zgłoszone zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie. Ponadto zgodnie z Regulaminem GPW, zarząd GPW może zawiesić obrót instrumentami finansowymi także w innych przypadkach, w tym w przypadku, gdy emitent narusza przepisy obowiązujące na GPW.

Zgodnie z Regulaminem GPW, sesje giełdowe na GPW odbywają się regularnie od poniedziałku do piątku, w godzinach 8.30-17.35, a w okresie do dnia 31 grudnia 2013 roku sesje giełdowe na GPW odbywają się w godzinach 8.30-17.05. W szczególnie uzasadnionych przypadkach zarząd GPW może na czas określony zmienić godziny odbywania sesji giełdowych.

Notowania na sesjach giełdowych odbywają się w systemie notowań ciągłych (notowania ciągle) oraz kursu jednolitego (notowania jednolite). Poza systemem notowań ciągłych oraz systemem notowań jednolitych zawierane są transakcje pakietowe.

Kursy otwarcia i zamknięcia w systemie notowań ciągłych są ustalane na podstawie zleceń maklerskich, których rodzaje określa zarząd GPW. Do wyznaczania kursów otwarcia i zamknięcia stosuje się poniższe zasady w następującej kolejności: (i) maksymalizacji wolumenu obrotu, (ii) minimalizacji różnicy między liczbą instrumentów finansowych w zleceniach sprzedaży i kupna możliwych do zrealizowania po określonym kursie, (iii) minimalizacji różnicy między kursem określanym a kursem odniesienia.

Zgodnie z powyższymi zasadami wyznacza się także kurs jednolity, który ustalany jest na podstawie zleceń maklerskich zawierających limit ceny oraz zleceń maklerskich niezawierających limitu ceny.

Zarówno w systemie notowań ciągłych, jak również w systemie notowań jednolitych obowiązują ograniczenia wahań kursów. Co do zasady limity wahań kursów wynoszą 10% w przypadku akcji i 3 p.p. w przypadku obligacji (zgodnie z odpowiednimi postanowieniami Regulaminu GPW limity te mogą ulec zwiększeniu do 21% w przypadku akcji i 6 p.p. w przypadku obligacji w stosunku do kursu odniesienia). W szczególnie uzasadnionych przypadkach ograniczenia wahań kursów mogą ulec dalszemu zwiększeniu.

Transakcja pakietowa, czyli transakcja zawierana poza systemem notowań ciągłych oraz kursu jednolitego, może być, co do zasady, zawarta, jeżeli co najmniej jeden członek GPW przekaze zlecenie kupna oraz zlecenie sprzedaży tej samej liczby instrumentów finansowych (z wyjątkiem instrumentów pochodnych), po tej samej cenie i z tą samą datą rozliczenia. Minimalną wartość transakcji pakietowej obowiązującą w okresie kolejnych 12 miesięcy, począwszy od 1 kwietnia danego roku kalendarzowego, Zarząd GPW określa corocznie w ostatnim dniu sesyjnym marca tego roku. Natomiast minimalną wartość transakcji pakietowej dla akcji spółek dopuszczonych do obrotu po raz pierwszy w danym roku kalendarzowym oraz akcji spółek dopuszczonych do obrotu po raz pierwszy w grudniu roku poprzedniego, do czasu ustalenia tej wartości uchwałą Zarządu GPW, nie może być mniejsza niż:

- 2 mln PLN w przypadku akcji wchodzących w skład indeksu WIG20 (indeks 20 największych spółek giełdowych);
- 1 mln PLN w przypadku akcji wchodzących w skład indeksu mWIG40 (indeks średnich spółek giełdowych);
- 0,25 mln PLN w przypadku pozostałych akcji.

Różnica pomiędzy ceną instrumentu finansowego określoną w zleceniu a ostatnim kursem tego instrumentu z sesji giełdowej nie może przekroczyć 10%. Transakcje pakietowe zawierane poza godzinami sesji giełdowej mogą zostać zrealizowane pod warunkiem, że różnica pomiędzy ceną instrumentu finansowego w zleceniu a kursem odniesienia wynosi do 40%, przy czym kurs odniesienia jest równy średniej arytmetycznej kursów wszystkich transakcji zawartych na ostatniej sesji giełdowej, ważonej wolumenem obrotu. W szczególnie uzasadnionych przypadkach zarząd GPW może wyrazić zgodę na zawarcie transakcji niespełniającej warunków minimalnej wartości i odchylenia od kursu. Tryb i warunki zawierania transakcji pakietowych dotyczących instrumentów pochodnych oraz tytułów uczestnictwa funduszy typu ETF określa zarząd GPW.

Prowizje pobierane przez podmioty prowadzące w Polsce działalność maklerską nie są ustalane przez GPW ani przez jakiegokolwiek organy regulacyjne, ale zależą od wartości transakcji oraz stawek przyjętych przez podmiot realizujący transakcję, jak również, w przypadku transakcji zawieranych na GPW, od wysokości opłat transakcyjnych pobieranych przez GPW od jej członków.

Transakcje, których przedmiotem są akcje dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, rozliczane są przez izbę rozliczeniową KDPW_CCP S.A. („KDPW_CCP”), rozrachunkiem transakcji zajmuje się zaś KDPW pełniący funkcję izby rozrachunkowej. Rozliczeniem transakcji mających za przedmiot instrumenty finansowe jest ustalenie wysokości świadczeń pieniężnych i niepieniężnych wynikających z zawartych transakcji, w ramach przyjętego sposobu rozliczenia, do których są zobowiązani lub uprawnieni uczestnicy będący stronami rozliczenia. W celu wykonania zobowiązań uczestników będących stronami transakcji KDPW dokonuje rozrachunku transakcji mającego za przedmiot instrumenty finansowe, polegającego na dokonaniu zarejestrowania przeniesienia papierów wartościowych pomiędzy odpowiednimi kontami depozytowymi, a następnie dokonaniu zapisu – obciążeniu lub uznaniu rachunku zbiorczego lub rachunku papierów wartościowych odpowiednio w związku z transakcją zbycia lub nabycia instrumentów finansowych, a także, odpowiednio do ustalonych w trakcie rozliczenia kwot świadczeń, uznaniu lub obciążeniu rachunku bankowego lub rachunku pieniężnego wskazanego przez uczestnika będącego stroną transakcji albo stroną rozliczenia.

Zgodnie z art. 7 Ustawy o Obrocie przeniesienie akcji zdematerializowanych (zobacz „– Dematerializacja” poniżej) na inny podmiot w ramach obrotu wtórnego następuje dopiero z chwilą dokonania odpowiedniego zapisu na rachunku papierów wartościowych. Rachunki papierów wartościowych dla inwestorów prowadzone są przez podmioty posiadające status uczestników KDPW, którymi mogą być między innymi domy maklerskie, banki prowadzące działalność maklerską lub rachunki papierów wartościowych oraz zagraniczne firmy inwestycyjne prowadzące działalność maklerską na terytorium Polski w formie oddziału.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wszystkie transakcje na rynku regulowanym GPW odbywają się na zasadzie płatności przy wydaniu (tzw. zasada *delivery vs. payment*), a przeniesienie praw następuje w trzy dni po zawarciu transakcji. Co do zasady, każdy inwestor musi posiadać rachunek papierów wartościowych oraz rachunek gotówkowy w firmie inwestycyjnej lub podmiocie prowadzącym działalność powierniczą w Polsce, a każda firma inwestycyjna i podmiot prowadzący działalność powierniczą muszą posiadać odpowiednie konta i rachunki w KDPW oraz rachunek gotówkowy w banku rozliczeniowym. Podmioty uprawnione do prowadzenia rachunków papierów wartościowych mogą również prowadzić w ramach depozytu papierów wartościowych lub systemu rejestracji papierów wartościowych prowadzonych przez NBP tzw. rachunki zbiorcze, czyli rachunki, na których mogą być rejestrowane zdematerializowane papiery wartościowe nienależące do osób, dla których rachunki te są prowadzone, ale należące do innej osoby lub osób. Rachunki zbiorcze mogą być prowadzone jedynie dla podmiotów wymienionych w Ustawie o Obrocie.

Zgodnie z regulacjami GPW oraz KDPW, KDPW_CCP jest obowiązana przeprowadzić na podstawie listy transakcji (zbiory posesyjne) przekazanej przez GPW, rozliczenia transakcji zawartych przez członków GPW. Z kolei członkowie GPW koordynują rozliczenia dla klientów, na rachunek których przeprowadzono transakcje.

Dematerializacja

Wstęp

Dematerializacja papierów wartościowych polega na tym, że papiery wartościowe: (i) będące przedmiotem oferty publicznej lub (ii) dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym lub (iii) wprowadzone do alternatywnego systemu obrotu lub (iv) emitowane przez Skarb Państwa lub NBP – nie mają formy dokumentu od chwili ich zarejestrowania przez KDPW w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW.

Dematerializacji, jeżeli tak postanowi emitent, mogą nie podlegać: (i) papiery wartościowe będące przedmiotem oferty publicznej, które nie będą podlegać dopuszczeniu do obrotu na rynku regulowanym, albo (ii) wprowadzone wyłącznie do alternatywnego systemu obrotu.

W celu dematerializacji emitent papierów wartościowych musi zawrzeć z KDPW umowę, której przedmiotem jest rejestracja tych papierów wartościowych w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW. Umowa o rejestrację akcji w depozycie papierów wartościowych stanowi także podstawę do rejestrowania w depozycie papierów wartościowych praw poboru z tych akcji.

Prawa ze zdematerializowanych papierów wartościowych powstają z chwilą zapisania ich po raz pierwszy na rachunku papierów wartościowych i przysługują osobie będącej posiadaczem tego rachunku. W przypadku papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych uprawnionym z takich papierów wartościowych nie jest posiadacz takiego rachunku – na terytorium Polski za osobę uprawnioną ze zdematerializowanych papierów wartościowych zapisanych na rachunku zbiorczym uważana jest osoba wskazana podmiotowi prowadzącemu taki rachunek przez jego posiadacza, w liczbie wynikającej z takiego wskazania.

Umowa zobowiązująca do przeniesienia zdematerializowanych papierów wartościowych przenosi te papiery z chwilą dokonania odpowiedniego zapisu na rachunku papierów wartościowych. W przypadku, gdy nabycie zdematerializowanych papierów wartościowych nastąpiło na podstawie zdarzenia prawnego powodującego z mocy ustawy przeniesienie tych papierów, zapis na rachunku papierów wartościowych nabywcy jest dokonywany na jego żądanie.

Podmiot prowadzący rachunek papierów wartościowych wystawia na żądanie jego posiadacza imienne świadectwo depozytowe, oddzielnie dla każdego rodzaju papierów wartościowych zapisanych na rachunku. Świadectwo potwierdza legitymację do realizacji uprawnień wynikających z papierów wartościowych wskazanych w jego treści, które nie są lub nie mogą być realizowane wyłącznie na podstawie zapisów na rachunku papierów wartościowych, z wyłączeniem prawa uczestnictwa w walnym zgromadzeniu. Świadectwa depozytowe mogą być wystawione przez domy maklerskie, banki prowadzące działalność maklerską, banki powiernicze, zagraniczne firmy inwestycyjne i zagraniczne osoby prawne prowadzące działalność maklerską na terytorium Polski w formie oddziału KDPW oraz NBP – jeżeli oznaczenie rachunku pozwala na identyfikację osób, którym przysługują prawa z papierów wartościowych.

Od chwili wystawienia świadectwa papiery wartościowe w liczbie wskazanej w treści świadectwa nie mogą być przedmiotem obrotu do chwili utraty jego ważności albo zwrotu świadectwa wystawiającemu przed upływem terminu jego ważności. Na okres ten wystawiający dokonuje blokady odpowiedniej liczby papierów wartościowych na tym rachunku. Te same papiery wartościowe mogą być wskazane w treści kilku świadectw, pod warunkiem że cel wystawienia każdego z nich jest odmienny. W takim przypadku w kolejnych świadectwach zamieszcza się również informację o dokonaniu blokady papierów wartościowych w związku z wcześniejszym wystawieniem innych świadectw.

Dematerializacja Akcji objętych Prospektem

W celu spełnienia wymogów określonych w Ustawie o Obrocie Publicznej w związku z Ofertą oraz ubieganiem się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji serii AA do obrotu na rynku podstawowym GPW, Emitent zamierza zawrzeć z KDPW umowę o rejestrację Akcji serii AA w depozycie prowadzonym przez KDPW (dematerializacja akcji). Ustawa o Obrocie wymaga także, by Emitent przed zawarciem umowy z KDPW złożył w depozycie prowadzonym w Polsce przez firmę inwestycyjną, KDPW lub spółkę, której KDPW przekazał wykonywanie czynności prowadzenia depozytu papierów wartościowych, dokumenty Akcji, które podlegać będą dematerializacji. Centralny Dom Maklerski PEKAO S.A. prowadzi depozyt Akcji Emitenta. Emitent zawarł z Centralnym Domem Maklerskim PEKAO S.A. umowę, na podstawie której utworzy rejestr uprawnionych z Akcji zgodnie z art. 6 ust. 1 Ustawy o Obrocie. Emitent zamierza wystąpić do KDPW o dematerializację Akcji, których posiadacze będą wpisani do rejestru depozytowego prowadzonego przez Centralny Dom Maklerski PEKAO S.A. Emitent zamierza następnie wystąpić do GPW z wnioskami o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji serii AA do obrotu giełdowego.

Emitent zwraca uwagę, że po uzyskaniu przez Emitenta statusu spółki publicznej (co nastąpi po zdematerializowaniu przynajmniej jednej Akcji) w niektórych przypadkach sposób wykonywania uprawnień z Akcji zdematerializowanych będzie się różnić od sposobu wykonywania uprawnień z akcji niezdematerializowanych. Ponadto po uzyskaniu przez Emitenta statusu spółki publicznej, będzie podlegał on odmiennemu reżimowi prawnemu, w szczególności ulegnie zmianie sposób ogłaszania o zwołaniu Walnych Zgromadzeń. Opis realizacji uprawnień akcjonariuszy zamieszczony w rozdziale „Kapitał zakładowy i Akcje” dotyczy zasadniczo realizacji uprawnień z Akcji zdematerializowanych (na okaziciela) Spółki, po uzyskaniu przez Emitenta statusu spółki publicznej. Posiadacze akcji imiennych (niezdematerializowanych) powinni zwrócić uwagę, iż od dnia uzyskania przez Emitenta statusu spółki publicznej zasady wykonywania przez nich praw z Akcji ulegną w pewnych przypadkach zmianie. Rozdział „Kapitał zakładowy i Akcje” nie zawiera pełnej informacji o zasadach wykonywania uprawnień z akcji niezdematerializowanych (imiennych), z tych względów Emitent zaleca skorzystanie przez posiadaczy akcji imiennych z porady prawnej w niezbędnym zakresie.

Zniesienie dematerializacji akcji

KNF, na wniosek emitenta z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, udziela zezwolenia na przywrócenie akcjom formy dokumentu (zniesienie dematerializacji akcji), po spełnieniu warunków określonych w Ustawie o Ofercie. Udzielenie zezwolenia wywołuje skutek prawny zaprzestania podlegania obowiązkowi wynikającym z Ustawy o Ofercie, powstałym w związku z ofertą publiczną akcji lub dopuszczeniem ich do obrotu na rynku regulowanym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz obowiązkowi określonym w rozdziale Ustawy o Ofercie dotyczącym znacznych pakietów akcji spółek publicznych. W decyzji udzielającej zezwolenia KNF określa termin, nie dłuższy niż miesiąc, po upływie którego skutek ten następuje.

Złożenie wniosku do KNF jest dopuszczalne, jeżeli walne zgromadzenie spółki publicznej, większością 4/5 głosów oddanych w obecności akcjonariuszy reprezentujących przynajmniej połowę kapitału zakładowego, podjęło uchwałę o zniesieniu dematerializacji akcji. Żądanie zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia i umieszczenia w porządku obrad sprawy podjęcia uchwały w przedmiocie zniesienia dematerializacji akcji może zgłosić akcjonariusz lub akcjonariusze reprezentujący co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego.

Akcjonariusz lub akcjonariusze żądający umieszczenia w porządku obrad sprawy podjęcia uchwały o zniesieniu dematerializacji akcji są obowiązani do uprzedniego ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż akcji tej spółki przez wszystkich pozostałych akcjonariuszy. Akcjonariusz lub akcjonariusze żądający umieszczenia w porządku obrad walnego zgromadzenia spółki sprawy podjęcia uchwały o zniesieniu dematerializacji akcji mogą nabywać akcje tej spółki w okresie między zgłoszeniem żądania a zakończeniem wezwania jedynie w drodze tego wezwania.

Obowiązek ogłoszenia wezwania, o którym mowa powyżej, nie powstaje w przypadku, gdy z wnioskiem o umieszczenie w porządku obrad walnego zgromadzenia sprawy podjęcia uchwały o zniesieniu dematerializacji akcji występują wszyscy akcjonariusze spółki publicznej.

Manipulacja

Ustawa o Obrocie zakazuje manipulacji instrumentem finansowym, którą jest:

- składanie zleceń lub zawieranie transakcji wprowadzających lub mogących wprowadzić w błąd co do rzeczywistego popytu, podaży lub ceny instrumentu finansowego, chyba że powody tych działań były uprawnione, a złożone zlecenia lub zawarte transakcje nie naruszyły przyjętych praktyk rynkowych na danym rynku regulowanym;
- składanie zleceń lub zawieranie transakcji powodujących nienaturalne lub sztuczne ustalenie się ceny jednego lub kilku instrumentów finansowych, chyba że powody tych działań były uprawnione, a złożone zlecenia lub zawarte transakcje nie naruszyły przyjętych praktyk rynkowych na danym rynku regulowanym;
- składanie zleceń lub zawieranie transakcji, z zamiarem wywołania innych skutków prawnych niż te, dla osiągnięcia których faktycznie jest dokonywana dana czynność prawna;
- rozpowszechnianie za pomocą środków masowego przekazu, w tym internetu, lub w inny sposób fałszywych lub nierzetelnych informacji albo pogłosek, które wprowadzają lub mogą wprowadzać w błąd w zakresie instrumentów finansowych: (a) przez dziennikarza – jeżeli nie działał z zachowaniem należytej staranności zawodowej albo jeżeli uzyskał z rozpowszechniania takich informacji bezpośrednią lub pośrednią korzyść majątkową lub osobistą dla siebie lub innej osoby, nawet działając z zachowaniem tej staranności, (b) przez inną osobę – jeżeli wiedziała lub przy dołożeniu należytej staranności mogła się dowiedzieć, że są to informacje nieprawdziwe lub wprowadzające w błąd;
- składanie zleceń lub zawieranie transakcji przy jednoczesnym wprowadzeniu uczestników rynku w błąd albo wykorzystanie ich błędu co do ceny instrumentów finansowych;
- zapewnianie kontroli nad popytem lub podażą instrumentu finansowego z naruszeniem zasad uczciwego obrotu lub w sposób powodujący bezpośrednio lub pośrednio ustalanie cen nabycia lub zbycia instrumentów finansowych;
- nabywanie lub zbywanie instrumentów finansowych na zakończenie notowań powodujące wprowadzenie w błąd inwestorów dokonujących czynności na podstawie ceny ustalonej na tym etapie notowań;
- uzyskiwanie korzyści majątkowej z wpływu opinii dotyczących instrumentów finansowych lub ich emitentów wyrażanych w środkach masowego przekazu w sposób okazjonalny lub regularny, na cenę posiadanych instrumentów finansowych, jeśli nie został publicznie ujawniony w sposób pełny i rzetelny występujący konflikt interesu.

Osoba dokonująca manipulacji może podlegać grzywnie maksymalnie do 5 mln PLN albo karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, albo obu tym karom łącznie. Kto wchodzi w porozumienie z inną osobą mającą na celu manipulację, podlega grzywnie do 2 mln PLN. Ponadto KNF może nałożyć w niektórych przypadkach manipulacji karę pieniężną do wysokości 200 tys. PLN lub karę pieniężną do wysokości dziesięciokrotności uzyskanej korzyści majątkowej albo obie te kary łącznie.

Informacje poufne

Definicja informacji poufnych

Informacją poufną jest informacja dotycząca, bezpośrednio lub pośrednio, jednego lub kilku emitentów instrumentów finansowych, jednego lub kilku instrumentów finansowych albo nabywania lub zbywania takich instrumentów, która nie została przekazana do publicznej wiadomości, a która po takim przekazaniu mogłaby w istotny sposób wpłynąć na cenę tych instrumentów finansowych lub na cenę powiązanych z nimi pochodnych instrumentów finansowych, przy czym dana informacja:

- jest określona w sposób precyzyjny – gdy wskazuje na okoliczności lub zdarzenia, które wystąpiły, lub których wystąpienia można zasadnie oczekiwać, a jej charakter w wystarczającym stopniu umożliwia dokonanie oceny potencjalnego wpływu tych okoliczności lub zdarzeń na cenę lub wartość instrumentów finansowych lub na cenę powiązanych z nimi pochodnych instrumentów finansowych;
- po przekazaniu do publicznej wiadomości mogłaby w istotny sposób wpłynąć na cenę lub wartość instrumentów finansowych lub na cenę powiązanych z nimi pochodnych instrumentów finansowych, wtedy gdy racjonalnie działający inwestor mógłby ją wykorzystać przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych;
- w stosunku do osób zajmujących się wykonywaniem dyspozycji dotyczących instrumentów finansowych, ma charakter informacji poufnej, także wtedy gdy została przekazana tej osobie przez inwestora lub inną osobę mającą wiedzę o takich dyspozycjach, i dotyczy składanych przez inwestora dyspozycji nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, przy spełnieniu powyższych przesłanek.

Każdy, kto: (i) posiada informację poufną w związku z pełnieniem funkcji w organach spółki, posiadaniem w spółce akcji lub udziałów lub w związku z dostępem do informacji poufnej z racji zatrudnienia, wykonywania zawodu, a także stosunku zlecenia lub innego stosunku prawnego o podobnym charakterze, (ii) posiada informację poufną w wyniku popełnienia przestępstwa, lub (iii) posiada informację poufną pozyskaną w inny sposób, jeżeli wiedział lub przy dołożeniu należytej staranności mógł się dowiedzieć, że jest to informacja poufna, nie

może: (a) wykorzystywać informacji poufnej; (b) ujawniać informacji poufnej lub (c) udzielać rekomendacji lub nakłaniać inną osobę na podstawie informacji poufnej do nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, których dotyczy ta informacja.

Wykorzystywaniem informacji poufnej jest nabywanie lub zbywanie, na rachunek własny lub osoby trzeciej, instrumentów finansowych, w oparciu o informację poufną będącą w posiadaniu tej osoby, albo dokonywanie, na rachunek własny lub osoby trzeciej, innej czynności prawnej powodującej lub mogącej powodować rozporządzenie instrumentami finansowymi wskazanymi w przepisach Ustawy o Obrocie.

Wykorzystywanie informacji poufnej może podlegać grzywnie maksymalnie do 5 mln PLN albo karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, albo obu tym karom łącznie. W przypadku członków organów, prokurentów lub pełnomocników emitenta lub wystawcy oraz jego pracowników, biegłych rewidentów albo innych osób pozostających z tym emitentem lub wystawcą w stosunku zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze, kara pozbawienia wolności może wynosić od 6 miesięcy do lat 8 i również może być wymierzona łącznie z karą grzywny.

Ujawnieniem informacji poufnej jest przekazywanie, umożliwianie lub ułatwianie wejścia w posiadanie przez osobę nieuprawnioną informacji poufnej wskazanej w przepisach Ustawy o Obrocie.

Ujawnianie informacji poufnej może podlegać grzywnie maksymalnie do 2 mln PLN albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.

Udzielanie rekomendacji lub nakłanianie na podstawie informacji poufnej do zbycia instrumentów finansowych, których taka informacja dotyczy, może podlegać grzywnie maksymalnie do 2 mln PLN albo karze pozbawienia wolności do lat 3, albo obu tym karom łącznie.

Ograniczenia w zakresie nabywania akcji spółki publicznej w trakcie trwania okresów zamkniętych

Członkowie zarządu, rady nadzorczej, prokurenci lub pełnomocnicy spółki publicznej, jej pracownicy, biegli rewidentzi albo inne osoby pozostające z tą spółką publiczną w stosunku zlecenia lub innym stosunku prawnym o podobnym charakterze (osoby mające dostęp do informacji poufnych) nie mogą, w czasie trwania okresu zamkniętego, nabywać lub zbywać na rachunek własny lub osoby trzeciej, akcji spółki publicznej, praw pochodnych dotyczących akcji spółki publicznej oraz innych instrumentów finansowych z nimi powiązanych albo dokonywać, na rachunek własny lub osoby trzeciej, innych czynności prawnych powodujących lub mogących powodować rozporządzenie takimi instrumentami finansowymi. Osoby wskazane w zdaniu poprzedzającym nie mogą, w czasie trwania okresu zamkniętego, działając jako organ osoby prawnej, podejmować czynności, których celem jest doprowadzenie do nabycia lub zbycia przez tę osobę prawną, na rachunek własny lub osoby trzeciej, akcji spółki publicznej, praw pochodnych dotyczących akcji spółki publicznej oraz innych instrumentów finansowych z nimi powiązanych albo podejmować czynności powodujących lub mogących powodować rozporządzenie takimi instrumentami finansowymi przez tę osobę prawną, na rachunek własny lub osoby trzeciej.

Ograniczeń wskazanych w akapicie poprzedzającym nie stosuje się do czynności dokonywanych:

- przez podmiot prowadzący działalność maklerską, któremu osoba mająca dostęp do informacji poufnych, zleciła zarządzanie portfelem instrumentów finansowych w sposób wyłączający ingerencję tej osoby w podejmowane na jej rachunek decyzje inwestycyjne; albo
- w wykonaniu umowy zobowiązującej do zbycia lub nabycia akcji spółki publicznej, praw pochodnych dotyczących akcji spółki publicznej oraz innych instrumentów finansowych z nimi powiązanych zawartej na piśmie z datą pewną przed rozpoczęciem biegu danego okresu zamkniętego; albo
- w wyniku złożenia przez osobę mającą dostęp do informacji poufnych zapisu w odpowiedzi na ogłoszone wezwanie do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji, zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie; albo
- w związku z obowiązkiem ogłoszenia przez osobę mającą dostęp do informacji poufnych wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji, zgodnie z przepisami Ustawy o Ofercie; albo
- w związku z wykonaniem przez dotychczasowego akcjonariusza spółki publicznej prawa poboru; albo
- w związku z ofertą skierowaną do pracowników lub osób wchodzących w skład statutowych organów spółki publicznej, pod warunkiem że informacja na temat takiej oferty była publicznie dostępna przed rozpoczęciem biegu danego okresu zamkniętego.

Okresem zamkniętym jest:

- okres od wejścia przez osobę mającą dostęp do informacji poufnych w posiadanie informacji poufnej dotyczącej akcji spółki publicznej, praw pochodnych dotyczących akcji spółki publicznej oraz innych instrumentów finansowych z nimi powiązanych, do przekazania tej informacji do publicznej wiadomości;
- w przypadku raportu rocznego – dwa miesiące przed przekazaniem raportu do publicznej wiadomości lub okres pomiędzy końcem roku obrotowego a przekazaniem tego raportu do publicznej wiadomości, gdyby okres ten był krótszy od pierwszego ze wskazanych – chyba że osoba mająca dostęp do informacji poufnych nie posiadała dostępu do danych finansowych, na podstawie których sporządzany jest dany raport;

- w przypadku raportu półrocznego – miesiąc przed przekazaniem raportu do publicznej wiadomości lub okres pomiędzy dniem zakończenia danego półrocza a przekazaniem tego raportu do publicznej wiadomości, gdyby okres ten był krótszy od pierwszego ze wskazanych – chyba że osoba mająca dostęp do informacji poufnych nie posiadała dostępu do danych finansowych, na podstawie których sporządzany jest dany raport;
- w przypadku raportu kwartalnego – dwa tygodnie przed przekazaniem raportu do publicznej wiadomości lub okres pomiędzy dniem zakończenia danego kwartału a przekazaniem tego raportu do publicznej wiadomości, gdyby okres ten był krótszy od pierwszego ze wskazanych – chyba że osoba mająca dostęp do informacji poufnych nie posiadała dostępu do danych finansowych, na podstawie których sporządzany jest dany raport.

Osoba mająca dostęp do informacji poufnych naruszająca zakazy opisane powyżej może zostać ukarana przez KNF karą pieniężną do 200 tys. PLN.

Dodatkowo, osoby, które wchodzą w skład organów zarządzających lub nadzorczych emitenta albo będące jego prokurentami, jak również osoby pełniące w strukturze organizacyjnej emitenta funkcje kierownicze, które posiadają stały dostęp do informacji poufnych dotyczących bezpośrednio lub pośrednio tego emitenta oraz kompetencje w zakresie podejmowania decyzji wywierających wpływ na jego rozwój i perspektywy prowadzenia działalności gospodarczej, są obowiązane do informowania KNF oraz emitenta o zawartych przez siebie, na własny rachunek, transakcjach nabycia lub zbycia akcji emitenta oraz związanych z nimi instrumentów finansowych, dopuszczonych do obrotu na rynku regulowanym lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na takim rynku. Obowiązek odnosi się również do transakcji dokonywanych przez osoby bliskie wskazanym wyżej osób.

Naruszenie obowiązków powyżej opisanych jest zagrożone karą pieniężną w wysokości do 100 tys. PLN, nakładanej decyzją KNF.

Obowiązki związane ze znacznymi pakietami akcji spółek publicznych wynikające z Ustawy o Ofercie

Obowiązki notyfikacyjne dotyczące nabywania i zbywania znacznych pakietów akcji spółki publicznej

Zgodnie z Ustawą o Ofercie każdy kto:

- osiągnął lub przekroczył 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 33%, 33⅓%, 50%, 75% albo 90% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej; albo
- posiadał co najmniej 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 33%, 33⅓%, 50%, 75% albo 90% ogólnej liczby głosów w tej spółce, a w wyniku zmniejszenia tego udziału osiągnął odpowiednio 5%, 10%, 15%, 20%, 25%, 33%, 33⅓%, 50%, 75% albo 90% lub mniej ogólnej liczby głosów;

– jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym fakcie KNF oraz tę spółkę publiczną, jednakże nie później niż w terminie czterech dni roboczych od dnia, w którym dowiedział się o zmianie jego udziału w ogólnej liczbie głosów lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się o niej dowiedzieć, a w przypadku zmiany wynikającej z nabycia akcji spółki publicznej w transakcji zawartej na rynku regulowanym – nie później niż w terminie sześciu dni sesyjnych od dnia zawarcia transakcji. Dniami sesyjnymi są dni sesyjne określone przez spółkę prowadzącą rynek regulowany (w przypadku Spółki będzie to GPW), zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie oraz ogłoszone przez KNF w drodze publikacji na stronie internetowej.

Obowiązek dokonania zawiadomienia KNF oraz spółki publicznej powstaje również w przypadku:

- zmiany dotychczas posiadanego udziału ponad 10% ogólnej liczby głosów, o co najmniej: (a) 2% ogólnej liczby głosów – w spółce publicznej, której akcje są dopuszczone do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych, (b) 5% ogólnej liczby głosów – w spółce publicznej, której akcje są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym innym niż rynek oficjalnych notowań giełdowych;
- zmiany dotychczas posiadanego udziału ponad 33% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej o co najmniej 1% ogólnej liczby głosów.

Zawiadomienie może być sporządzone w języku angielskim.

Obowiązek dokonania zawiadomienia KNF oraz spółki publicznej nie powstaje w przypadku, gdy po rozliczeniu w depozycie papierów wartościowych kilku transakcji zawartych na rynku regulowanym w tym samym dniu zmiana udziału w ogólnej liczbie głosów w spółce publicznej na koniec dnia rozliczenia nie powoduje osiągnięcia lub przekroczenia progu ogólnej liczby głosów, z którym wiąże się powstanie omówionych powyżej obowiązków.

Spółka publiczna jest obowiązana do niezwłocznego przekazywania informacji otrzymanych od jej akcjonariusza w wykonaniu opisanych powyżej obowiązków równocześnie do publicznej wiadomości, KNF oraz spółce prowadzącej rynek regulowany, na którym notowane są akcje tej spółki.

Na każdą osobę, która nabywa lub zbywa papiery wartościowe z naruszeniem wyżej opisanego zakazu, KNF może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną do wysokości 1 mln PLN.

KNF może zwolnić spółkę publiczną z obowiązku przekazania informacji do publicznej wiadomości, jeżeli ujawnienie takich informacji mogłoby:

- zaszkodzić interesowi publicznemu, lub
- spowodować istotną szkodę dla interesów tej spółki – o ile brak odpowiedniej informacji nie spowoduje wprowadzenia w błąd ogółu inwestorów w zakresie oceny papierów wartościowych.

Wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji spółki publicznej

Wezwanie na podstawie art. 72 Ustawy o Ofercie

Nabycie akcji spółki publicznej w liczbie powodującej zwiększenie udziału w ogólnej liczbie głosów o więcej niż:

- 10% ogólnej liczby głosów w okresie krótszym niż 60 dni przez podmiot, którego udział w ogólnej liczbie głosów w tej spółce wynosi mniej niż 33%;
- 5% ogólnej liczby głosów w okresie krótszym niż 12 miesięcy przez akcjonariusza, którego udział w ogólnej liczbie głosów w tej spółce wynosi co najmniej 33%;

– może nastąpić, wyłącznie w wyniku ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę tych akcji w liczbie nie mniejszej niż odpowiednio 10% lub 5% ogólnej liczby głosów.

Wezwanie na podstawie art. 73 Ustawy o Ofercie

Przekroczenie progu 33% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej może nastąpić, z zastrzeżeniem przypadku opisanego w kolejnym akapicie, wyłącznie w wyniku ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji tej spółki w liczbie zapewniającej osiągnięcie 66% ogólnej liczby głosów, z wyjątkiem przypadku, gdy przekroczenie 33% ogólnej liczby głosów ma nastąpić w wyniku ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki.

W przypadku gdy przekroczenie progu 33% ogólnej liczby głosów nastąpiło w wyniku pośredniego nabycia akcji (tj. uzyskania statusu podmiotu dominującego w spółce kapitałowej lub innej osobie prawnej posiadającej akcje spółki publicznej, lub w innej spółce kapitałowej lub osobie prawnej będącej wobec niej podmiotem dominującym oraz nabycie lub objęcie akcji spółki publicznej przez podmiot bezpośrednio lub pośrednio zależny), objęcia akcji nowej emisji, nabycia akcji w wyniku oferty publicznej lub w ramach wnoszenia ich do spółki jako wkładu niepieniężnego, połączenia lub podziału spółki, w wyniku zmiany statutu spółki, wygaśnięcia uprzywilejowania akcji lub zajścia innego niż czynność prawna zdarzenia prawnego, akcjonariusz lub podmiot, który pośrednio nabył akcje, jest obowiązany, w terminie trzech miesięcy od przekroczenia 33% ogólnej liczby głosów, do:

- ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę akcji tej spółki w liczbie powodującej osiągnięcie 66% ogólnej liczby głosów; albo
- zbycia akcji w liczbie powodującej osiągnięcie nie więcej niż 33% ogólnej liczby głosów;

– chyba że w tym terminie udział akcjonariusza lub podmiotu, który pośrednio nabył akcje, w ogólnej liczbie głosów ulegnie zmniejszeniu do nie więcej niż 33% ogólnej liczby głosów, odpowiednio w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego, zmiany statutu spółki lub wygaśnięcia uprzywilejowania jego akcji.

Jeżeli przekroczenie 33% ogólnej liczby głosów nastąpiło w wyniku dziedziczenia, obowiązek ogłoszenia wezwania będzie miał zastosowanie w przypadku, gdy po takim nabyciu akcji udział w ogólnej liczbie głosów uległ dalszemu zwiększeniu. Termin wykonania tego obowiązku liczy się od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące zwiększenie udziału w ogólnej liczbie głosów.

Wezwanie na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie

Przekroczenie progu 66% ogólnej liczby głosów w spółce publicznej może nastąpić, z zastrzeżeniem poniższego akapitu, wyłącznie w wyniku ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji tej spółki.

W przypadku gdy przekroczenie progu 66% ogólnej liczby głosów nastąpiło w wyniku pośredniego nabycia akcji, objęcia akcji nowej emisji, nabycia akcji w wyniku oferty publicznej lub w ramach wnoszenia ich do spółki jako wkładu niepieniężnego, połączenia lub podziału spółki, w wyniku zmiany statutu spółki, wygaśnięcia uprzywilejowania akcji lub zajścia innego niż czynność prawna zdarzenia prawnego, akcjonariusz lub podmiot, który pośrednio nabył akcje, jest obowiązany, w terminie trzech miesięcy od przekroczenia 66% ogólnej liczby głosów, do ogłoszenia wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji tej spółki, chyba że w tym terminie udział akcjonariusza lub podmiotu, który pośrednio nabył akcje, w ogólnej liczbie głosów ulegnie zmniejszeniu do nie więcej niż 66% ogólnej liczby głosów, odpowiednio w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego, zmiany statutu spółki lub wygaśnięcia uprzywilejowania jego akcji.

Akcjonariusz, który w okresie 6 miesięcy po przeprowadzeniu wezwania do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki publicznej nabył, po cenie wyższej niż cena określona w tym wezwaniu, kolejne akcje tej spółki, w inny sposób niż w ramach wezwań lub w wyniku przymusowego wykupu akcji na żądanie akcjonariusza mniejszościowego, jest obowiązany, w terminie miesiąca od tego nabycia, do zaptacenia różnicy ceny wszystkim osobom, które zbyły akcje w tym wezwaniu, z wyłączeniem osób, od których akcje zostały nabyte po cenie obniżonej w przypadku akcji stanowiących co najmniej 5% wszystkich akcji spółki publicznej, które zostały nabyte od oznaczonej osoby zgłaszającej się na wezwanie, jeżeli podmiot obowiązany do ogłoszenia i ta osoba postanowiły o obniżeniu ceny akcji.

Jeżeli przekroczenie 66% ogólnej liczby głosów nastąpiło w wyniku dziedziczenia, obowiązek ogłoszenia wezwania będzie miał zastosowanie w przypadku, gdy po takim nabyciu akcji udział w ogólnej liczbie głosów uległ dalszemu zwiększeniu. Termin wykonania tego obowiązku liczy się od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące zwiększenie udziału w ogólnej liczbie głosów.

Wyjątki od obowiązku ogłoszenia wezwania

Obowiązek ogłoszenia wezwania na podstawie art. 72 Ustawy o Ofercie nie powstaje w przypadku nabywania akcji w obrocie pierwotnym, w ramach wnoszenia ich do spółki jako wkładu niepieniężnego oraz w przypadku połączenia lub podziału spółki.

Obowiązek ogłoszenia wezwania na podstawie art. 72 i 73 nie powstaje w przypadku nabywania akcji od Skarbu Państwa: (a) w wyniku pierwszej oferty publicznej; (b) w okresie trzech lat od dnia zakończenia sprzedaży przez Skarb Państwa akcji w wyniku pierwszej oferty publicznej.

Obowiązek ogłoszenia wezwania na podstawie art. 72-74 Ustawy o Ofercie nie powstaje w przypadku nabywania akcji:

- spółki, której akcje wprowadzane są wyłącznie do alternatywnego systemu obrotu albo nie są przedmiotem obrotu zorganizowanego;
- od podmiotu wchodzącego w skład tej samej grupy kapitałowej;
- w trybie określonym przepisami prawa upadłościowego i naprawczego oraz w postępowaniu egzekucyjnym;
- zgodnie z umową o ustanowienie zabezpieczenia finansowego, zawartą przez uprawnione podmioty na warunkach określonych w Ustawie o Niektórych Zabezpieczeniach Finansowych;
- obciążonych zastawem w celu zaspokojenia zastawnika uprawnionego na podstawie innych ustaw do korzystania z trybu zaspokojenia polegającego na przejęciu na własność przedmiotu zastawu;
- w drodze dziedziczenia, z wyłączeniem przypadków omówionych w punktach „– *Wezwanie na podstawie art. 73 Ustawy o Ofercie*” oraz „– *Wezwanie na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie*”, gdzie mimo nabycia akcji w drodze dziedziczenia, powstaje obowiązek ogłoszenia wezwania.

Zasady ogłaszania wezwań

W zamian za akcje będące przedmiotem wezwania do zapisywania się na zamianę akcji, w przypadku wezwania, o którym mowa w art. 72 i art. 73 Ustawy o Ofercie, mogą być nabywane wyłącznie: (a) zdematerializowane: (i) akcje innej spółki, (ii) kwity depozytowe, (iii) listy zastawne albo (b) obligacje emitowane przez Skarb Państwa. W zamian za akcje będące przedmiotem wezwania do zapisywania się na zamianę akcji, w przypadku wezwania, o którym mowa w art. 74 Ustawy o Ofercie, mogą być nabywane wyłącznie zdematerializowane akcje innej spółki lub inne zdematerializowane zbywalne papiery wartościowe dające prawo głosu w spółce. W przypadku gdy przedmiotem wezwania mają być wszystkie pozostałe akcje spółki, wezwanie musi przewidywać możliwość sprzedaży akcji przez podmiot zgłaszający się w odpowiedzi na to wezwanie po cenie ustalonej zgodnie ze szczegółowymi regulacjami Ustawy o Ofercie, które zostały opisane poniżej.

Ogłoszenie wezwania następuje po ustanowieniu zabezpieczenia w wysokości co najmniej 100% wartości akcji, które mają być przedmiotem wezwania. Ustanowienie zabezpieczenia powinno być udokumentowane zaświadczeniem banku lub innej instytucji finansowej udzielającej zabezpieczenia lub pośredniczącej w jego udzieleniu.

Wezwanie jest ogłaszane i przeprowadzane za pośrednictwem podmiotu prowadzącego działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który jest obowiązany – nie później niż na 14 dni roboczych przed dniem rozpoczęcia przyjmowania zapisów – do równoczesnego zawiadomienia o zamiarze jego ogłoszenia KNF oraz spółki prowadzącej rynek regulowany, na którym są notowane dane akcje. Podmiot ten załącza do zawiadomienia treść wezwania.

Odstąpienie od ogłoszonego wezwania jest niedopuszczalne, chyba że po jego ogłoszeniu inny podmiot ogłosił wezwanie dotyczące tych samych akcji spółki publicznej. Odstąpienie od wezwania ogłoszonego na wszystkie pozostałe akcje spółki na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie jest dopuszczalne jedynie wtedy, gdy inny podmiot ogłosił wezwanie na wszystkie pozostałe akcje tej spółki po cenie nie niższej niż w tym wezwaniu.

Po otrzymaniu zawiadomienia o zamiarze ogłoszenia wezwania KNF może, najpóźniej na trzy dni robocze przed dniem rozpoczęcia przyjmowania zapisów, zgłosić żądanie wprowadzenia niezbędnych zmian lub uzupełnień w treści wezwania albo przekazania wyjaśnień dotyczących jego treści, w terminie określonym w żądaniu, nie krótszym niż dwa dni. Żądanie, o którym mowa powyżej, doręczone podmiotowi prowadzącemu działalność maklerską, pośredniczącemu w ogłoszeniu i przeprowadzeniu wezwania, uważa się za doręczone

podmiotowi obowiązany do ogłoszenia wezwania. Rozpoczęcie przyjmowania zapisów w wezwaniu ulega wstrzymaniu do czasu dokonania czynności wskazanych w żądaniu KNF przez podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania.

W okresie między zawiadomieniem KNF oraz spółki prowadzącej rynek regulowany a zakończeniem wezwania podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania oraz podmioty od niego zależne lub wobec niego dominujące, lub podmioty, z którymi łączy go pisemne lub ustne porozumienie dotyczące nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki mogą nabywać akcje spółki, której dotyczy wezwanie, jedynie w ramach tego wezwania i w sposób w nim określony, nie mogą zbywać akcji spółki, której dotyczy wezwanie, ani zawierać umów, z których mógłby wynikać obowiązek zbycia przez nie tych akcji, w czasie trwania wezwania, jak również nie mogą nabywać pośrednio akcji spółki publicznej, której dotyczy wezwanie.

Po ogłoszeniu wezwania podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania oraz zarząd spółki publicznej, której akcji wezwanie dotyczy, przekazują informację o tym wezwaniu, wraz z jego treścią, odpowiednio przedstawicielom zakładowych organizacji zrzeszających pracowników spółki, a w przypadku braku takiej organizacji – bezpośrednio pracownikom.

Po zakończeniu wezwania podmiot, który ogłosił wezwanie, jest obowiązany zawiadomić, w trybie omówionym w punkcie „ – Obowiązki notyfikacyjne dotyczące nabywania i zbywania znacznych pakietów akcji spółki publicznej”, o liczbie akcji nabytych w wezwaniu oraz procentowym udziale w ogólnej liczbie głosów osiągniętym w wyniku wezwania.

Cena akcji proponowana w wezwaniu

Cena akcji proponowana w wezwaniu, w przypadku gdy którekolwiek z akcji spółki są przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, nie może być niższa od: (i) średniej ceny rynkowej z okresu 6 miesięcy poprzedzających ogłoszenie wezwania, w czasie których dokonywany był obrót tymi akcjami na rynku głównym, albo (ii) średniej ceny rynkowej z krótszego okresu – jeżeli obrót akcjami spółki był dokonywany na rynku głównym przez okres krótszy niż określony powyżej.

W przypadku, gdy nie jest możliwe ustalenie ceny zgodnie ze wskazanymi powyżej regułami albo w przypadku spółki, w stosunku do której otwarte zostało postępowanie układowe lub upadłościowe – cena proponowana w wezwaniu nie może być niższa od ich wartości godziwej.

Cena akcji proponowana w wezwaniach nie może być również niższa od: (i) najwyższej ceny, jaką za akcje będące przedmiotem wezwania podmiot obowiązany do jego ogłoszenia, podmioty od niego zależne lub wobec niego dominujące, lub podmioty, z którymi łączy go pisemne lub ustne porozumienie dotyczące nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki, zapłaciły w okresie 12 miesięcy przed ogłoszeniem wezwania, albo (ii) najwyższej wartości rzeczy lub praw, które podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania lub podmioty, o których mowa powyżej, wydały w zamian za akcje będące przedmiotem wezwania, w okresie 12 miesięcy przed ogłoszeniem wezwania.

Cena akcji proponowana w wezwaniu do zapisywania się na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki publicznej ogłaszanych na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie, nie może być również niższa od średniej ceny rynkowej z okresu trzech miesięcy obrotu tymi akcjami na rynku regulowanym poprzedzających ogłoszenie wezwania.

Cena proponowana w wezwaniu może być niższa od ceny ustalonej zgodnie z powyższymi zasadami w odniesieniu do akcji stanowiących co najmniej 5% wszystkich akcji spółki, które będą nabyte w wezwaniu od oznaczonej osoby zgłaszającej się na wezwanie, jeżeli podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania i ta osoba tak postanowiły.

W przypadku, gdy średnia cena rynkowa akcji objętych wezwaniem, ustalona zgodnie z zasadami omówionymi w niniejszym punkcie, znacznie odbiega od wartości godziwej tych akcji z powodu:

- przyznania akcjonariuszom prawa poboru, prawa do dywidendy, prawa do nabycia akcji spółki przejmującej w związku z podziałem spółki publicznej przez wydzielenie lub innych praw majątkowych związanych z posiadaniem akcji spółki publicznej;
- znacznego pogorszenia sytuacji finansowej lub majątkowej spółki na skutek zdarzeń lub okoliczności, których spółka nie mogła przewidzieć lub im zapobiec;
- zagrożenia spółki trwałą niewyptalnością;

– podmiot ogłaszający wezwanie może zwrócić się do KNF z wnioskiem o udzielenie zgody na zaproponowanie w wezwaniu ceny niespełniającej kryteriów, o których mowa powyżej. KNF może udzielić takiej zgody, o ile proponowana cena nie jest niższa od wartości godziwej tych akcji, a ogłoszenie takiego wezwania nie naruszy uzasadnionego interesu akcjonariuszy, jak również może w decyzji określić termin, w ciągu którego powinno nastąpić ogłoszenie wezwania po cenie wskazanej w decyzji. KNF podaje do publicznej wiadomości treść decyzji w sprawie wniosku o udzielenie zgody na zaproponowanie w wezwaniu ceny niespełniającej kryteriów, o których mowa powyżej, wraz z jej uzasadnieniem. W przypadku udzielenia przez KNF zgody, cena proponowana w wezwaniu może być niższa od ceny określonej w decyzji KNF udzielającej zgody w odniesieniu do akcji stanowiących co najmniej 5% wszystkich akcji spółki publicznej, które będą nabyte w wezwaniu od oznaczonej osoby zgłaszającej się na wezwanie, jeżeli podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania i ta osoba tak postanowiły.

Za cenę proponowaną w wezwaniu na zamianę akcji uważa się wartość zdematerializowanych akcji innej spółki, których własność zostanie przeniesiona w zamian za akcje będące przedmiotem wezwania. Wartość tych akcji ustala się w przypadku akcji będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym: (a) według średniej ceny rynkowej z okresu 6 miesięcy obrotu tymi akcjami na rynku regulowanym poprzedzających ogłoszenie wezwania, albo (b) według średniej ceny z krótszego okresu – jeżeli obrót akcjami był dokonywany na rynku regulowanym przez okres krótszy niż określony powyżej. W przypadku, gdy nie jest możliwe ustalenie wartości akcji zgodnie ze zdaniem poprzedzającym – według ich wartości godziwej.

Za średnią cenę rynkową, o której mowa w opisanych powyżej regulacjach, uważa się cenę będącą średnią arytmetyczną ze średnich, dziennych cen ważonych wolumenem obrotu.

W okresie ostatniego roku obrotowego i do dnia Prospektu nie były dokonywane żadne publiczne oferty przejęcia w stosunku do Akcji

Sankcje z tytułu naruszenia obowiązków dotyczących wezwań

Akcjonariusz obowiązany do wykonania obowiązków określonych w art. 73 ust. 2 i 3 Ustawy o Ofercie (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 73 Ustawy o Ofercie” powyżej) lub art. 74 ust. 2 i 5 Ustawy o Ofercie (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie” powyżej) nie może do dnia ich wykonania bezpośrednio lub pośrednio nabywać lub obejmować akcji spółki publicznej, w której przekroczył określony w tych przepisach próg ogólnej liczby głosów.

Akcjonariusz nie może wykonywać prawa głosu z akcji spółki publicznej będących przedmiotem czynności prawnej lub innego zdarzenia prawnego powodującego osiągnięcie lub przekroczenie danego progu ogólnej liczby głosów, jeżeli osiągnięcie lub przekroczenie tego progu nastąpiło z naruszeniem obowiązku ogłoszenia wezwania na podstawie art. 72 Ustawy o Ofercie.

Akcjonariusz nie może wykonywać prawa głosu ze wszystkich akcji spółki publicznej, jeżeli przekroczenie progu ogólnej liczby głosów nastąpiło z naruszeniem obowiązków określonych odpowiednio w art. 73 ust. 1 (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 73 Ustawy o Ofercie” powyżej) lub art. 74 ust. 1 Ustawy o Ofercie (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie” powyżej). Zakaz wykonywania prawa głosu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, dotyczy także wszystkich akcji spółki publicznej posiadanych przez podmioty zależne od akcjonariusza lub podmiotu, który nabył akcje z naruszeniem obowiązków określonych w art. 73 ust. 1 lub art. 74 ust. 1 Ustawy o Ofercie.

Akcjonariusz, który przekroczył próg ogólnej liczby głosów, w przypadku, o którym mowa odpowiednio w art. 73 ust. 2 lub 3 (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 73 Ustawy o Ofercie” powyżej) albo art. 74 ust. 2 lub 5 (zobacz „– Wezwanie na podstawie art. 74 Ustawy o Ofercie” powyżej) Ustawy o Ofercie nie może wykonywać prawa głosu z wszystkich akcji spółki publicznej, chyba że wykona w terminie obowiązki określone w tych przepisach. Zakaz wykonywania prawa głosu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, dotyczy także wszystkich akcji spółki publicznej posiadanych przez podmioty zależne od akcjonariusza lub podmiotu, który nie wykonał obowiązków określonych w art. 73 ust. 2 lub 3 albo art. 74 ust. 2 lub 5 Ustawy o Ofercie.

Akcjonariusz nie może wykonywać prawa głosu z akcji spółki publicznej nabytych w wezwaniu po cenie ustalonej z naruszeniem art. 79 Ustawy o Ofercie (zobacz „– Cena akcji proponowana w wezwaniu” powyżej).

Podmiot, który nabył lub objął akcje spółki publicznej z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 77 ust. 4 pkt 3 Ustawy o Ofercie (zakaz nabywania pośrednio akcji spółki publicznej, której dotyczy wezwanie, przez podmiot obowiązany do ogłoszenia wezwania oraz podmioty, o których mowa w art. 79 ust. 2 pkt 1 Ustawy o Ofercie, w okresie między dokonaniem zawiadomienia o zamiarze ogłoszenia wezwania a zakończeniem wezwania), oraz podmioty od niego zależne nie mogą wykonywać prawa głosu z tych akcji. Zakaz, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, znajduje zastosowanie również do podmiotu, który nabył lub objął akcje z naruszeniem zakazu, o którym mowa w pierwszym akapicie niniejszego podpunktu, jak również podmiotów, które zgodnie z art. 77 ust. 4 pkt 1 Ustawy o Ofercie w okresie między dokonaniem zawiadomienia o zamiarze ogłoszenia wezwania a zakończeniem wezwania mogą nabywać akcje spółki, której dotyczy wezwanie, jedynie w ramach tego wezwania i w sposób w nim określony.

Prawo głosu z akcji spółki publicznej wykonane wbrew zakazom, o których mowa w akapitach poprzedzających, oraz prawo głosu podmiotu, o którym mowa w czwartym akapicie niniejszego podpunktu, nie jest uwzględniane przy obliczaniu wyniku głosowania nad uchwałą walnego zgromadzenia, z zastrzeżeniem przepisów innych ustaw.

Szczególne przypadki dotyczące znacznych pakietów akcji spółek publicznych

Obowiązki dotyczące znacznych pakietów akcji spółek publicznych opisane w niniejszym rozdziale spoczywają:

- a) również na podmiocie, który osiągnął lub przekroczył określony w ustawie próg ogólnej liczby głosów w związku z nabywaniem lub zbywaniem kwitów depozytowych wystawionych w związku z akcjami spółki publicznej;
- b) na funduszu inwestycyjnym – również w przypadku, gdy osiągnięcie lub przekroczenie danego progu ogólnej liczby głosów określonego w przepisach dotyczących znacznych pakietów akcji spółek publicznych następuje w związku z posiadaniem akcji łącznie przez: (i) inne fundusze inwestycyjne zarządzane przez to samo towarzystwo funduszy inwestycyjnych, (ii) inne fundusze inwestycyjne utworzone poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzane przez ten sam podmiot;

- c) również na podmiocie, w przypadku którego osiągnięcie lub przekroczenie danego progu ogólnej liczby głosów określonego w przepisach dotyczących znacznych pakietów akcji spółek publicznych następuje w związku z posiadaniem akcji: (i) przez osobę trzecią w imieniu własnym, lecz na zlecenie lub na rzecz tego podmiotu, z wyłączeniem akcji nabytych w ramach wykonywania czynności polegających na wykonywaniu zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych na rachunek dającego zlecenie, (ii) w ramach wykonywania czynności polegających na zarządzaniu portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, zgodnie z przepisami Ustawy o Obrocie oraz Ustawy o Funduszach Inwestycyjnych – w zakresie akcji wchodzących w skład zarządzanych portfeli papierów wartościowych, z których podmiot ten, jako zarządzający, może w imieniu zleceńodawców wykonywać prawo głosu na walnym zgromadzeniu, (iii) przez osobę trzecią, z którą ten podmiot zawarł umowę, której przedmiotem jest przekazanie uprawnienia do wykonywania prawa głosu;
- d) również na pełnomocniku, który w ramach reprezentowania akcjonariusza na walnym zgromadzeniu został upoważniony do wykonywania prawa głosu z akcji spółki publicznej, jeżeli akcjonariusz ten nie wydał wiążących pisemnych dyspozycji co do sposobu głosowania;
- e) również łącznie na wszystkich podmiotach, które łączy pisemne lub ustne porozumienie dotyczące nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki, chociażby tylko jeden z tych podmiotów podjął lub zamierzał podjąć czynności powodujące powstanie tych obowiązków;
- f) na podmiotach, które zawierają porozumienie, o którym mowa w punkcie poprzedzającym, posiadając akcje spółki publicznej, w liczbie zapewniającej łącznie osiągnięcie lub przekroczenie danego progu ogólnej liczby głosów określonego w przepisach Ustawy o Ofercie.

W przypadkach, o których mowa w punktach (e) i (f) powyżej, obowiązki określone w przepisach Ustawy o Ofercie dotyczące znacznych pakietów akcji spółek publicznych mogą być wykonywane przez jedną ze stron porozumienia, wskazaną przez strony porozumienia.

Obowiązki określone w przepisach Ustawy o Ofercie dotyczące znacznych pakietów akcji spółek publicznych powstają również w przypadku, gdy prawa głosu są związane z papierami wartościowymi zdeponowanymi lub zarejestrowanymi w podmiocie, który może nimi rozporządzać według własnego uznania.

Istnienie porozumienia dotyczącego nabywania przez podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki, domniemywa się w przypadku posiadania akcji spółki publicznej przez: (a) małżonków, ich wstępnych, zstępnych i rodzeństwo oraz powinowatych w tej samej linii lub stopniu, jak również osoby pozostające w stosunku przysposobienia, opieki i kurateli; (b) osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym; (c) mocodawcę lub jego pełnomocnika, niebędącego firmą inwestycyjną, upoważnionego do dokonywania na rachunku papierów wartościowych czynności zbycia lub nabycia papierów wartościowych; (d) jednostki powiązane w rozumieniu Ustawy o Rachunkowości.

Do liczby głosów, która powoduje powstanie obowiązków określonych w przepisach Ustawy o Ofercie dotyczących znacznych pakietów akcji spółek publicznych: (a) po stronie podmiotu dominującego – wlicza się liczbę głosów posiadanych przez jego podmioty zależne; (b) po stronie pełnomocnika, który w ramach reprezentowania akcjonariusza na walnym zgromadzeniu został upoważniony do wykonywania prawa głosu z akcji spółki publicznej, jeżeli akcjonariusz ten nie wydał wiążących pisemnych dyspozycji co do sposobu głosowania – wlicza się liczbę głosów z akcji objętych pełnomocnictwem; (c) wlicza się liczbę głosów ze wszystkich akcji, nawet jeżeli wykonywanie z nich prawa głosu jest ograniczone lub wyłączone z mocy statutu, umowy lub przepisu prawa.

Przymusowy wykup Akcji na żądanie akcjonariusza większościowego

Akcjonariuszowi spółki publicznej, który samodzielnie lub wspólnie z podmiotami od niego zależnymi lub wobec niego dominującymi oraz podmiotami, z którymi łączy go pisemne lub ustne porozumienie dotyczące nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki, osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów w tej spółce, przysługuje, w terminie trzech miesięcy od osiągnięcia lub przekroczenia tego progu, prawo żądania od pozostałych akcjonariuszy sprzedaży wszystkich posiadanych przez nich akcji.

Genę akcji podlegających przymusowemu wykupowi ustala się zgodnie z zasadami określonymi w przepisach Ustawy o Ofercie dotyczących ustalania ceny w wezwaniu (art. 79 ust. 1-3) z zastrzeżeniem, że jeżeli osiągnięcie lub przekroczenie progu 90% ogólnej liczby głosów w spółce nastąpiło w wyniku wezwania na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki ogłoszonego zgodnie z art. 74 Ustawy o Ofercie, cena takiego przymusowego wykupu nie może być niższa od ceny zaproponowanej w tym wezwaniu.

Nabycie akcji w wyniku przymusowego wykupu następuje bez zgody akcjonariusza, do którego skierowane jest żądanie wykupu.

Ogłoszenie żądania sprzedaży akcji w ramach przymusowego wykupu następuje po ustanowieniu zabezpieczenia w wysokości nie mniejszej niż 100% wartości akcji, które mają być przedmiotem przymusowego wykupu. Ustanowienie zabezpieczenia powinno być udokumentowane zaświadczeniem banku lub innej instytucji finansowej udzielającej zabezpieczenia lub pośredniczącej w jego udzieleniu.

Przymusowy wykup jest ogłaszany i przeprowadzany za pośrednictwem podmiotu prowadzącego działalność maklerską na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który jest obowiązany – nie później niż na 14 dni roboczych przed rozpoczęciem przymusowego wykupu – do równoczesnego zawiadomienia o zamiarze jego ogłoszenia KNF oraz spółki prowadzącej rynek regulowany, na którym notowane są dane

akcje, a jeżeli akcje spółki notowane są na kilku rynkach regulowanych – wszystkich tych spółek. Podmiot ten załącza do zawiadomienia informacje na temat przymusowego wykupu.

Niedopuszczalne jest odstąpienie od ogłoszonego przymusowego wykupu.

Przymusowy odkup Akcji na żądanie akcjonariusza mniejszościowego

Akcjonariusz spółki publicznej może zażądać wykupienia posiadanych przez niego akcji przez innego akcjonariusza, który osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów w tej spółce. Żądanie składa się na piśmie w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym nastąpiło osiągnięcie lub przekroczenie tego progu przez innego akcjonariusza.

W przypadku, gdy informacja o osiągnięciu lub przekroczeniu progu 90% ogólnej liczby głosów nie została przekazana do publicznej wiadomości w trybie określonym przepisami Ustawy o Ofercie, termin na złożenie żądania biegnie od dnia, w którym akcjonariusz spółki publicznej, który może żądać wykupienia posiadanych przez niego akcji, dowiedział się lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o osiągnięciu lub przekroczeniu tego progu przez innego akcjonariusza.

Żądaniu, o którym mowa powyżej, obowiązani są zadośćuczynić solidarnie akcjonariusz, który osiągnął lub przekroczył 90% ogólnej liczby głosów, jak również podmioty wobec niego zależne i dominujące, w terminie 30 dni od dnia jego zgłoszenia. Obowiązek nabycia akcji od akcjonariusza spoczywa również solidarnie na każdej ze stron pisemnego lub ustnego porozumienia dotyczącego nabywania przez te podmioty akcji spółki publicznej lub zgodnego głosowania na walnym zgromadzeniu lub prowadzenia trwałej polityki wobec spółki, o ile członkowie tego porozumienia posiadają wspólnie, wraz z podmiotami dominującymi i zależnymi, co najmniej 90% ogólnej liczby głosów.

Akcjonariusz żądający wykupienia akcji na powyższych zasadach uprawniony jest do otrzymania ceny nie niższej niż określona zgodnie z przepisami art. 79 ust. 1-3 Ustawy o Ofercie dotyczącymi ustalania ceny akcji w wezwaniu, z zastrzeżeniem, że jeżeli osiągnięcie lub przekroczenie progu 90% ogólnej liczby głosów nastąpiło w wyniku wezwania na sprzedaż lub zamianę wszystkich pozostałych akcji spółki ogłoszonego zgodnie z art. 74 Ustawy o Ofercie, akcjonariusz żądający wykupienia akcji jest uprawniony do otrzymania ceny nie niższej niż zaproponowana w tym wezwaniu.

Obowiązki notyfikacyjne w przypadku powstania stosunku dominacji wynikający z KSH

Akcjonariusz spółki posiadający wobec niej przymiot spółki dominującej, w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 4) KSH, ma obowiązek zawiadomić tę spółkę zależną o powstaniu stosunku dominacji w terminie dwóch tygodni od dnia powstania tego stosunku, pod rygorem zawieszenia wykonywania prawa głosu z akcji spółki dominującej reprezentujących więcej niż 33% kapitału zakładowego spółki zależnej. Uchwała walnego zgromadzenia powzięta z naruszeniem przepisów KSH dotyczących obowiązku notyfikacji o powstaniu stosunku dominacji jest nieważna, chyba że spełnia wymogi kworum oraz większości głosów bez uwzględnienia głosów nieważnych.

Spółką dominującą w rozumieniu przepisów KSH jest spółka, która: (a) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów na walnym zgromadzeniu, także jako zastawnik albo użytkownik, bądź w zarządzie, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub (b) jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków zarządu, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub (c) jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków rady nadzorczej, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub (d) członkowie jej zarządu stanowią więcej niż połowę członków zarządu innej spółki, (e) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w spółce osobowej zależnej albo na walnym zgromadzeniu spółdzielni zależnej, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub (f) wywiera decydujący wpływ na działalność Spółki, w szczególności na podstawie umów o zarządzanie spółką lub umów o przekazywanie zysku przez spółkę.

Akcjonariusz spółki, członek zarządu albo rady nadzorczej może żądać, aby spółka handlowa, która jest akcjonariuszem spółki, udzieliła informacji, czy pozostaje ona w stosunku dominacji lub zależności wobec określonej spółki handlowej albo spółdzielni będącej również akcjonariuszem spółki. Uprawniony akcjonariusz może żądać ponadto ujawnienia liczby akcji lub głosów, jakie spółka handlowa, do której skierowano pytanie, posiada w spółce, w tym także jako zastawnik, użytkownik lub na podstawie porozumień z innymi osobami. Żądanie udzielenia informacji oraz odpowiedzi powinny być złożone na piśmie. Odpowiedzi na pytania należy udzielić uprawnionemu akcjonariuszowi oraz spółce w terminie dziesięciu dni od dnia otrzymania żądania. Jeżeli żądanie udzielenia odpowiedzi doszło do adresata później niż na dwa tygodnie przed dniem, na który zwołano walne zgromadzenie, bieg terminu do jej udzielenia rozpoczyna się w dniu następującym po dniu, w którym zakończyło się to walne zgromadzenie. Od dnia rozpoczęcia biegu terminu udzielenia odpowiedzi do dnia jej udzielenia zobowiązana do odpowiedzi spółka nie może wykonywać praw z posiadanych przez nią akcji.

Przepisy opisane powyżej znajdują odpowiednie zastosowanie również w przypadku ustania stosunku zależności. W takim wypadku na spółce, która przestała być spółką dominującą w odniesieniu do spółki, ciąży obowiązek powiadomienia o ustaniu stosunku dominacji.

Obowiązki notyfikacyjne wynikające z regulacji antymonopolowych

Regulacje Unii Europejskiej

Koncentracja z udziałem przedsiębiorców działających w Polsce może podlegać również przepisom wspólnotowym. Rozporządzenie w Sprawie Koncentracji znajduje zastosowanie do tzw. „koncentracji o wymiarze wspólnotowym”. Koncentracja ma „wymiar wspólnotowy”, jeżeli:

- łączny światowy obrót wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw wynosi więcej niż 5 mld EUR; oraz
- łączny obrót przypadający na Unię Europejską, każdego z co najmniej dwóch zainteresowanych przedsiębiorstw, wynosi więcej niż 250 mln EUR,

chyba że każde z zainteresowanych przedsiębiorstw uzyskuje więcej niż dwie trzecie swoich łącznych obrotów przypadających na Unię Europejską w jednym i tym samym Państwie Członkowskim.

Koncentracja, która nie spełnia wyżej opisanych progów, ma wymiar wspólnotowy również w przypadku, gdy łącznie spełnione są następujące przesłanki:

- łączny światowy obrót wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw wynosi więcej niż 2,5 mld EUR;
- w każdym z co najmniej trzech Państw Członkowskich łączny obrót wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw wynosi więcej niż 100 mln EUR;
- w każdym z co najmniej trzech Państw Członkowskich ujętych dla celów wskazanych w punkcie poprzedzającym łączny obrót każdego z co najmniej dwóch zainteresowanych przedsiębiorstw wynosi więcej niż 25 mln EUR; oraz
- łączny obrót przypadający na Unię Europejską każdego z co najmniej dwóch zainteresowanych przedsiębiorstw wynosi więcej niż 100 mln EUR,

chyba że każde z zainteresowanych przedsiębiorstw uzyskuje więcej niż dwie trzecie swoich łącznych obrotów przypadających na Unię Europejską w jednym i tym samym Państwie Członkowskim.

Koncentracja podlegająca regulacji Rozporządzenia w Sprawie Koncentracji występuje w przypadku, gdy powstaje trwała zmiana kontroli wynikająca z:

- łączenia się dwóch lub więcej wcześniej samodzielnych przedsiębiorstw lub części przedsiębiorstw; lub
- przejęcia, przez jedną lub więcej osób już kontrolujących co najmniej jedno przedsiębiorstwo albo przez jedno lub więcej przedsiębiorstw, bezpośredniej lub pośredniej kontroli nad całym lub częścią jednego lub więcej innych przedsiębiorstw, czy to w drodze zakupu papierów wartościowych lub aktywów, czy to w drodze umowy lub w jakikolwiek inny sposób.

Koncentrację w rozumieniu Rozporządzenia w Sprawie Koncentracji stanowi także utworzenie wspólnego przedsiębiorstwa, pełniącego w sposób trwały wszystkie funkcje samodzielnego podmiotu gospodarczego.

Koncentracje o wymiarze wspólnotowym, określone w Rozporządzeniu w Sprawie Koncentracji zgłasza się KE przed ich wykonaniem i po zawarciu umowy, ogłoszeniu publicznej oferty przejęcia lub nabyciu kontrolnego pakietu akcji, przy czym w określonych przypadkach koncentracje mogą być także zgłaszane na wcześniejszym etapie. Dokonanie koncentracji powinno być zawieszane do czasu podjęcia przez Komisję Europejską ostatecznej decyzji lub upływu terminu przewidzianego na wydanie decyzji. Jeżeli zgłoszona koncentracja nie przeszkodzi znacząco skutecznej konkurencji na wspólnym rynku lub znacznej jego części, w szczególności w wyniku utworzenia lub umocnienia pozycji dominującej, KE uznaje taką koncentrację za zgodną ze wspólnym rynkiem.

Co do zasady, koncentracje objęte regulacją Rozporządzenia w Sprawie Koncentracji nie podlegają zgłoszeniu do organu antymonopolowego Państwa Członkowskiego.

Ustawa o Ochronie Konkurencji i Konsumentów

Zamiar koncentracji przedsiębiorców podlega zgłoszeniu Prezesowi UOKiK, jeżeli:

- łączny światowy obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył równowartość 1 mld EUR; lub
- łączny obrót na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył równowartość 50 mln EUR.

Obrót, o którym mowa w akapicie poprzedzającym, obejmuje obrót:

- zarówno przedsiębiorców bezpośrednio uczestniczących w koncentracji; jak i

- pozostałych przedsiębiorców należących do grup kapitałowych, do których należą przedsiębiorcy bezpośrednio uczestniczący w koncentracji.

Prezes UOKiK wydaje zgodę na koncentrację, w wyniku której konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona, w szczególności przez powstanie lub umocnienie pozycji dominującej na rynku.

Przepisy Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów stosuje się nie tylko do przedsiębiorców, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, lecz również, między innymi, do osób fizycznych posiadających kontrolę w rozumieniu tej ustawy nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby taka osoba fizyczna nie prowadziła działalności gospodarczej, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, o ile podejmuje ona dalsze działania podlegające kontroli koncentracji zgodnie z przepisami Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów.

Obowiązek zgłoszenia Prezesowi UOKiK zamiaru koncentracji znajdzie zastosowanie w przypadku zamiaru: (i) połączenia dwóch lub więcej samodzielnych przedsiębiorców, (ii) przejęcia, przez nabycie lub objęcie akcji bądź innych papierów wartościowych, całości lub części majątku lub w jakikolwiek inny sposób, bezpośredniej lub pośredniej kontroli nad jednym lub więcej przedsiębiorcami przez jednego lub więcej przedsiębiorców, (iii) utworzenia przez przedsiębiorców wspólnego przedsiębiorstwa, (iv) nabycia przez przedsiębiorcę części mienia innego przedsiębiorcy (całości lub części przedsiębiorstwa), jeżeli obrót realizowany przez to mienie w którymkolwiek z dwóch lat obrotowych poprzedzających zgłoszenie przekroczył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej równowartość 10 mln EUR.

W rozumieniu Ustawy o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, przez przejęcie kontroli rozumie się wszelkie formy bezpośredniego lub pośredniego uzyskania przez przedsiębiorcę uprawnień, które osobno albo łącznie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności prawnych lub faktycznych, umożliwiają wywieranie decydującego wpływu na określonego przedsiębiorcę lub przedsiębiorców.

Zamiar koncentracji nie podlega zgłoszeniu, jeżeli łączny obrót przedsiębiorcy, nad którym ma nastąpić przejęcie kontroli, oraz jego spółek zależnych nie przekroczył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w żadnym z dwóch lat obrotowych poprzedzających zgłoszenie równowartości 10 mln EUR. Ponadto nie podlega zgłoszeniu zamiar koncentracji:

- polegającej na czasowym nabyciu lub objęciu przez instytucję finansową akcji w celu ich odsprzedaży, jeżeli przedmiotem działalności gospodarczej tej instytucji jest prowadzone na własny lub cudzy rachunek inwestowanie w akcje innych przedsiębiorców, pod warunkiem, że odsprzedaż ta nastąpi przed upływem roku od dnia nabycia lub objęcia, oraz że: (a) instytucja ta nie wykonuje praw z tych akcji, z wyjątkiem prawa do dywidendy lub (b) wykonuje te prawa wyłącznie w celu przygotowania odsprzedaży całości lub części przedsiębiorstwa, jego majątku lub tych akcji;
- polegającej na czasowym nabyciu lub objęciu przez przedsiębiorcę akcji w celu zabezpieczenia wierzytelności, pod warunkiem że nie będzie on wykonywał praw z tych akcji, z wyłączeniem prawa do ich sprzedaży;
- następującej w toku postępowania upadłościowego, z wyłączeniem przypadków przejęcia kontroli przez konkurentów lub podmioty z grup kapitałowych konkurentów przejmowanego przedsiębiorcy;
- przedsiębiorców należących do tej samej grupy kapitałowej.

Przedsiębiorcy uczestniczący w koncentracji, która podlega zgłoszeniu, są obowiązani do wstrzymania się od dokonania koncentracji do czasu wydania przez Prezesa UOKiK decyzji o wyrażeniu zgody na dokonanie koncentracji lub upływu terminu, w jakim taka decyzja powinna zostać wydana. Czynność prawna będącą podstawą koncentracji może być dokonana pod warunkiem wydania przez Prezesa UOKiK decyzji w sprawie wyrażenia zgody na dokonanie koncentracji lub upływu ustawowych terminów na jej wydanie. Realizacja publicznej oferty kupna lub zamiany akcji zgłoszona Prezesowi UOKiK nie stanowi naruszenia ustawowego obowiązku wstrzymania się od dokonania koncentracji do czasu wydania przez Prezesa UOKiK decyzji o wyrażeniu zgody na dokonanie koncentracji lub upływu terminu, w jakim taka decyzja powinna zostać wydana, jeżeli nabywca nie korzysta z prawa głosu wynikającego z nabytych akcji lub czyni to wyłącznie w celu utrzymania pełnej wartości swej inwestycji kapitałowej lub dla zapobieżenia poważnej szkodzi, jaka może powstać u przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji.

Prezes UOKiK może, m.in., nałożyć na przedsiębiorcę w drodze decyzji karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeśli przedsiębiorca ten dokonał koncentracji bez uzyskania zgody Prezesa UOKiK.

WARUNKI OFERTY

Oferta

Na podstawie niniejszego Prospektu w ramach Oferty Akcjonariusz Sprzedający oferuje do 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki o wartości nominalnej 10,92 PLN każda.

Akcje Oferowane są przedmiotem oferty publicznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie Prospektu zatwierdzonego przez KNF. W związku z Ofertą mogą zostać podjęte przez Menedżerów Oferty lub inne uprawnione podmioty ograniczone działania promocyjne mające na celu przekazanie informacji o Ofercie Kwalifikowanym Nabywcom Instytucjonalnym w Stanach Zjednoczonych Ameryki w rozumieniu i zgodnie z Przepisem 144A wydanym na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych oraz innym inwestorom instytucjonalnym poza Stanami Zjednoczonymi Ameryki (z wyłączeniem Polski) zgodnie z Regulacją S (Regulation S) wydaną na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych oraz zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona. W celu prowadzenia powyższych ograniczonych działań promocyjnych, w każdym przypadku zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, w których takie działania będą podejmowane, został sporządzony Dokument Marketingowy. Dokument Marketingowy został sporządzony w języku angielskim i nie podlega i nie będzie w przyszłości podlegał zatwierdzeniu przez KNF ani przez żaden inny organ administracji publicznej, w szczególności organ właściwy w jurysdykcji, gdzie taka promocja Oferty będzie prowadzona.

Potencjalni inwestorzy powinni uwzględnić, że jedynym prawnie wiążącym dokumentem sporządzonym na potrzeby tej Oferty, zawierającym informacje na temat Grupy oraz Akcji Oferowanych, jest Prospekt.

Uprawnieni inwestorzy

Uprawnionymi do wzięcia udziału w Ofercie są:

- Inwestorzy Indywidualni
- Duży Inwestorzy Indywidualni, oraz
- Inwestorzy Instytucjonalni.

Przewidywany harmonogram Oferty

Poniżej przedstawiono informacje na temat przewidywanego harmonogramu Oferty. Czas podawany jest według czasu warszawskiego.

nie później niż 18 listopada 2013 roku	zawarcie warunkowej Umowy o Gwarantowanie Oferty
18 listopada 2013 roku	publikacja Prospektu rozpoczęcie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych
19 listopada 2013 roku	rozpoczęcie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych rozpoczęcie przyjmowania zapisów Dużych Inwestorów Indywidualnych (na zasadach określonych w punkcie „Zasady składania zapisów – Duży Inwestorzy Indywidualni” poniżej)
2 grudnia 2013 (do godziny 17:00)	zakończenie przyjmowania zapisów Dużych Inwestorów Indywidualnych (o ile nie zakończy się wcześniej) zgodnie z zasadami wskazanymi w punkcie „Zasady składania zapisów – Duży Inwestorzy Indywidualni” poniżej
2 grudnia 2013 (do godziny 23:59)	zakończenie przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych
3 grudnia 2013 roku	zakończenie procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych ustalenie ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty, ostatecznej liczby Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych podpisanie aneksu do Umowy o Gwarantowanie Oferty określającego Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostateczną liczbę Akcji Oferowanych w ramach Oferty oraz ostateczną liczbę Akcji Oferowanych oferowanym poszczególnym kategoriom inwestorów opublikowanie Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych, ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów

4-6 grudnia 2013 roku	przyjmowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych
6 grudnia 2013 roku	złożenie zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW oraz zapisanie Akcji Oferowanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych
9 grudnia 2013 roku lub w zbliżonym terminie	ewentualne zapisy składane przez Gwarantów Oferty w wykonaniu zobowiązań wynikających z Umowy o Gwarantowanie Oferty przydział Akcji Oferowanych
10 grudnia 2013 roku lub w zbliżonym terminie	zapisanie Akcji Oferowanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych (pod warunkiem że dane przekazane przez inwestorów na potrzeby zapisania Akcji Oferowanych na ich rachunkach papierów wartościowych będą kompletne i prawidłowe)
11 grudnia 2013 roku lub w zbliżonym terminie	pierwszy dzień notowania Akcji serii AA na GPW

Inwestorom, którzy złożą zapisy na Akcje Oferowane przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji o Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz informacji o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych w ramach Oferty i o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów, przysługiwać będzie uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu poprzez złożenie oświadczenia na piśmie, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.

Powyższy harmonogram może ulec zmianie. Niektóre zdarzenia, które zostały w nim przewidziane, są niezależne od Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego. Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzącymi Księgę Popytu, zastrzega sobie prawo do zmiany powyższego harmonogramu Oferty, w tym terminów przyjmowania zapisów na Akcje Oferowane. Informacja o zmianie poszczególnych terminów Oferty zostanie przekazana w trybie przewidzianym w art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie, tj. w formie komunikatu aktualizującego w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Zmiana terminów rozpoczęcia lub zakończenia przyjmowania zapisów (za wyjątkiem informacji o wcześniejszym zakończeniu przyjmowania zapisów od Dużych Inwestorów Indywidualnych zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie „Zasady składania zapisów – Duży Inwestorzy Indywidualni” poniżej) i podanie do publicznej wiadomości stosownej informacji o tym nastąpi najpóźniej w ostatnim dniu przed pierwotnym terminem rozpoczęcia lub zakończenia przyjmowania zapisów na Akcje Oferowane.

Nowe terminy dla innych zdarzeń przewidzianych w harmonogramie zostaną podane do publicznej wiadomości najpóźniej w dniu upływu danego terminu.

Warunki odwołania sprzedaży lub odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty lub też jej zawieszenia

Do dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzącymi Księgę Popytu, może odwołać sprzedaż Akcji Oferowanych w ramach Oferty bez podawania przyczyn swojej decyzji, co będzie równoznaczne z odwołaniem Oferty.

Od dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów od Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych na Akcje Oferowane w ramach Oferty nie później niż do godziny 9:00 czasu warszawskiego w dniu roboczym poprzedzającym pierwszy dzień notowania Akcji serii AA na GPW, kiedy rozpocznie się wystawianie odpowiednio pierwszych instrukcji rozliczeniowych lub przelewów celem przeniesienia Akcji Oferowanych na rachunki papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych (co jest obecnie planowane na 10 grudnia 2013 roku), Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzącymi Księgę Popytu, może odstąpić od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty, przy czym takie odstąpienie może nastąpić z powodów, które w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego są powodami ważnymi, przy czym do ważnych powodów można zaliczyć w szczególności: (i) nagle lub nieprzewidywalne zmiany w sytuacji ekonomiczno-politycznej w Polsce lub w innym kraju, które mogłyby mieć istotny negatywny wpływ na rynki finansowe, gospodarkę Polski, Ofertę lub na działalność Grupy (np. zamachy terrorystyczne, wojny, katastrofy, powodzie); (ii) nagle i nieprzewidywalne zmiany lub wydarzenia o innym charakterze niż wskazane w punkcie (i) powyżej mogące mieć istotny negatywny wpływ na działalność Grupy lub mogące skutkować poniesieniem przez Grupę istotnej szkody lub istotnym zakłóceniem jej działalności; (iii) istotna negatywna zmiana dotycząca działalności, sytuacji finansowej lub wyników operacyjnych Grupy; (iv) zawieszenie lub istotne ograniczenie obrotu papierami wartościowymi na GPW lub na innych rynkach giełdowych w przypadku, gdy mogłoby to mieć istotny negatywny wpływ na Ofertę; (v) uzyskanie niesatysfakcjonującej liczby zgłoszeń na Akcje Oferowane w ramach budowania księgi popytu; (vi) niewystarczająca, zdaniem Globalnych Współkoordynatorów oraz Współprowadzących Księgę Popytu, spodziewana liczba Akcji w obrocie na GPW, niezapewniająca odpowiedniej płynności Akcji; (vii) nagle i nieprzewidywalne zmiany mające bezpośredni, istotny i negatywny wpływ na funkcjonowanie Grupy, lub (viii) wypowiedzenie lub rozwiązanie Umowy o Gwarantowanie Oferty.

Po udostępnieniu Prospektu do publicznej wiadomości informacja o odwołaniu sprzedaży lub odstąpieniu od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w ten sam sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt. W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty złożone zapisy na Akcje Oferowane zostaną uznane za nieważne, a dokonane płatności zostaną zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty.

W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty do chwili złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW, złożone zapisy na Akcje Oferowane zostaną uznane za nieważne, a dokonane płatności zostaną zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty.

W przypadku odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty w okresie po złożeniu zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW do godziny 9:00 czasu warszawskiego w dniu roboczym poprzedzającym pierwszy dzień notowania Akcji serii AA na GPW, kiedy rozpocznie się wystawianie odpowiednio pierwszych instrukcji rozliczeniowych lub przelewów celem przeniesienia Akcji Oferowanych na rachunki papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych (co jest obecnie planowane na 10 grudnia 2013 roku), podmioty przyjmujące zapisy Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych dokonają niezwłocznie zgodnie z instrukcją Oferującego zwrotnego przeniesienia Akcji Oferowanych nabytych uprzednio przez Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych, działając na podstawie stosownych pełnomocnictw udzielonych przez Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych w formularzu zapisu na Akcje Oferowane. Płatności dokonane przez Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych tytułem zapłaty ceny sprzedaży Akcji Oferowanych zostaną im zwrócone bez jakichkolwiek odsetek i odszkodowań nie później niż 14 dni po dniu zwrotnego przeniesienia tych Akcji Oferowanych na rachunek papierów wartościowych Akcjonariusza Sprzedającego. Zwrot tych płatności zostanie dokonany na rachunek pieniężny prowadzony dla rachunku papierów wartościowych Inwestora Indywidualnego lub Dużego Inwestora Indywidualnego, z którego został złożony zapis, zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej firmie inwestycyjnej.

Powyższy mechanizm zwrotnego przeniesienia Akcji Oferowanych w przypadku zaistnienia okoliczności uzasadniających odstąpienie od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty ma na celu ochronę inwestorów przed negatywnymi skutkami nadzwyczajnych i nieprzewidywalnych zdarzeń, które mogą ewentualnie wystąpić w trakcie Oferty.

Powyższe zasady odwołania sprzedaży oraz odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty będą obowiązywały również Inwestorów Instytucjonalnych do momentu, do którego Akcjonariusz Sprzedający jest uprawniony do odwołania sprzedaży lub odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty na podstawie niniejszego Prospektu.

Decyzja o zawieszeniu Oferty, bez podawania przyczyn, może zostać podjęta przez Akcjonariusza Sprzedającego, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzającymi Księgę Popytu, w każdym czasie przed rozpoczęciem przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych. Od dnia rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych do chwili złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW (w dniu 6 grudnia 2013 roku) Akcjonariusz Sprzedający, w uzgodnieniu z Globalnymi Współkoordynatorami i Współprowadzającymi Księgę Popytu, może podjąć decyzję o zawieszeniu przeprowadzenia Oferty tylko z powodów, które w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego są powodami ważnymi. Do ważnych powodów należy zaliczyć w szczególności zdarzenia, które mogłyby w negatywny sposób wpłynąć na powodzenie Oferty lub powodować zwiększone ryzyko inwestycyjne dla nabywców Akcji Oferowanych. Decyzja w przedmiocie zawieszenia Oferty może zostać podjęta bez jednoczesnego wskazania nowych terminów Oferty, które mogą zostać ustalone w terminie późniejszym.

Informacja o zawieszeniu Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu po jego zatwierdzeniu przez KNF. Aneks ten będzie podany do publicznej wiadomości w ten sam sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Jeżeli decyzja o zawieszeniu Oferty zostanie podjęta w okresie od rozpoczęcia przyjmowania zapisów Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych do chwili złożenia zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem systemu GPW (w dniu 6 grudnia 2013 roku), złożone zapisy, jak również dokonane wpłaty będą w dalszym ciągu uważane za ważne, jednakże inwestorzy będą uprawnieni do uchylenia się od skutków prawnych złożonych zapisów poprzez złożenie stosownego oświadczenia, w terminie dwóch dni roboczych od dnia udostępnienia do publicznej wiadomości aneksu do Prospektu dotyczącego zawieszenia Oferty.

Cena Maksymalna

Akcjonariusz Sprzedający w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz ze Współprowadzającymi Księgę Popytu ustalili cenę maksymalną sprzedaży Akcji Oferowanych na potrzeby składania zapisów przez Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych („**Cena Maksymalna**”) w wysokości 20 PLN (dwadzieścia PLN) za jedną Akcję Oferowaną.

Dla potrzeb budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych zostanie ustalony orientacyjny przedział cenowy, który nie będzie podany do publicznej wiadomości oraz który może ulec zmianie.

Ustalenie Ceny Sprzedaży

Cena Sprzedaży Akcji Oferowanych dla Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych („**Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych**”) oraz Cena Sprzedaży Akcji Oferowanych dla Inwestorów Instytucjonalnych („**Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych**”) zostaną ustalone przez Akcjonariusza Sprzedającego w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzającymi Księgę Popytu, po zakończeniu procesu budowania księgi popytu wśród Inwestorów Instytucjonalnych.

Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych może zostać ustalona na poziomie wyższym niż Cena Maksymalna. Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych nie będzie wyższa od Ceny Maksymalnej. W przypadku gdy Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych będzie nie wyższa niż Cena Maksymalna, Inwestorzy Indywidualni i Duży Inwestorzy Indywidualni naberą Akcje Oferowane po cenie równej Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Informacja na temat Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych zostanie przekazana do publicznej wiadomości w trybie określonym w art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie, tj. w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt.

Inwestorom Indywidualnym i Dużym Inwestorom Indywidualnym, którzy złożyli zapisy na Akcje Oferowane przed przekazaniem do publicznej wiadomości powyższej informacji, przysługiwać będzie uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu, w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.

W momencie składania zapisów inwestorzy nie będą ponosić dodatkowych kosztów ani podatków, z wyjątkiem ewentualnych kosztów związanych z otwarciem i prowadzeniem rachunku papierów wartościowych, o ile inwestor składający zapis na Akcje Oferowane nie posiadał takiego rachunku wcześniej, oraz kosztów prowizji maklerskiej, zgodnie z postanowieniami właściwych umów i regulaminów podmiotu przyjmującego zapis. Informacje na temat opodatkowania znajdują się w rozdziale „Opodatkowanie”.

Ostateczna liczba Akcji Oferowanych w ramach Oferty

Najpóźniej w dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych, Akcjonariusz Sprzedający w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzającymi Księgę Popytu podejmie decyzję o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych w ramach Oferty.

Intencją Akcjonariusza Sprzedającego jest, aby ostateczna liczba Akcji Oferowanych w ramach Oferty wraz z Liczbą Akcji Stabilizujących („**Ostateczna Łączna Liczba Akcji Oferowanych i Stabilizujących**”) nie przekroczyła 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki.

W dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty zostanie ustalona ostateczna liczba Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym, która będzie stanowiła mniejszą z następujących liczb: (i) 15% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących (zaokrąglonej w dół do najbliższej liczby całkowitej) albo (ii) liczby Akcji Oferowanych, na jaką złożyli ważne zapisy Inwestorzy Indywidualni.

W dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty zostanie także ustalona ostateczna liczba Akcji Oferowanych Dużym Inwestorom Indywidualnym, która będzie stanowiła mniejszą z następujących liczb: (i) 7.076.103 Akcje Oferowane albo (ii) liczby Akcji Oferowanych, na jaką złożyli ważne zapisy Duży Inwestorzy Indywidualni.

Akcjonariusz Sprzedający zastrzega sobie dyskrecyjne prawo do zwiększenia liczb, o których mowa w punktach (i) w akapitach poprzedzających, o nie więcej niż łącznie 7.076.103 Akcje Oferowane w ten sposób, iż ostateczna liczba Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Dużym Inwestorom Indywidualnym łącznie będzie wynosiła do 35.380.516 Akcji Oferowanych. Zwiększenie wspomnianej liczby może nastąpić, w stosunku do jednej kategorii inwestorów lub w stosunku do obu kategorii inwestorów, jednakże w każdym przypadku o nie więcej niż o łącznie 7.076.103 Akcje Oferowane. Decyzje zostaną podjęte odrębnie dla każdej kategorii inwestorów. Zwiększenie liczby Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym lub Dużym Inwestorom Indywidualnym może nastąpić jedynie w przypadku złożenia odpowiednio przez Inwestorów Indywidualnych lub Dużych Inwestorów Indywidualnych ważnych zapisów na Akcje Oferowane obejmujących większą liczbę Akcji Oferowanych niż wskazane odpowiednio w punktach (i) w akapitach powyżej. Decyzja lub decyzje o zwiększeniu liczby Akcji Oferowanych oferowanych Dużym Inwestorom Indywidualnym mogą zostać podjęte przez Akcjonariusza Sprzedającego nie później niż przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji na temat ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w Ofercie oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów. Decyzja o zwiększeniu liczby Akcji Oferowanych oferowanych Inwestorom Indywidualnym mogą zostać podjęte przez Akcjonariusza Sprzedającego wraz z ustaleniem ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w Ofercie oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów.

W dniu ustalenia Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych, Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostatecznej liczby Akcji Oferowanych w ramach Oferty zostanie ustalona ostateczna liczba Akcji Oferowanych Inwestorom Instytucjonalnym, która będzie stanowiła różnicę pomiędzy ostateczną liczbą Akcji Oferowanych w ramach Oferty oraz mniejszą z następujących liczb: (i) sumy 15% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących (zaokrąglonej w dół do najbliższej liczby całkowitej) oraz 7.076.103 Akcje Oferowane albo (ii) liczby Akcji Oferowanych, na jaką złożyli ważne zapisy Inwestorzy Indywidualni i Duży Inwestorzy Indywidualni,

z zastrzeżeniem dyskrejonalnego prawa Akcjonariusza Sprzedającego do zmiany liczby Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym lub Dużym Inwestorom Indywidualnym, o którym mowa powyżej.

Informacja o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych w Ofercie oraz informacja o ostatecznej liczbie Akcji Oferowanych poszczególnym kategoriom inwestorów zostaną podane do publicznej wiadomości wraz z informacją o Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych w trybie przewidzianym w art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie. Wraz z powyższymi informacjami zostanie przekazana informacja o Liczbie Akcji Stabilizujących. Inwestorom Indywidualnym i Dużym Inwestorom Indywidualnym, którzy złożą zapisy na Akcje Oferowane przed przekazaniem do publicznej wiadomości informacji, o których mowa w zdaniach poprzedzających, przysługiwać będzie uprawnienie do uchylecia się od skutków prawnych złożonego zapisu w terminie dwóch dni roboczych od dnia przekazania do publicznej wiadomości takiej informacji, stosownie do art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie.

Zasady składania zapisów

Inwestorzy Indywidualni

Przydział Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym zostanie dokonany za pośrednictwem GPW. W związku z powyższym Inwestor Indywidualny zainteresowany nabyciem Akcji Oferowanych musi posiadać rachunek papierów wartościowych w firmie inwestycyjnej, w której składa zapis. Osoby zamierzające nabyć Akcje Oferowane, nieposiadające rachunku papierów wartościowych, powinny otworzyć taki rachunek przed złożeniem zapisu. W przypadku gdy rachunek prowadzony jest u depozytariusza, zlecenie powinno zostać złożone zgodnie z zasadami składania zleceń przez klientów banku depozytariusza.

Zapisy składane przez Inwestorów Indywidualnych legitymujących się dowodem tożsamości lub innym dokumentem zawierającym numer PESEL, przyjmowane będą w POK-ach firm inwestycyjnych, których lista będzie dostępna na stronie internetowej Spółki oraz na stronie internetowej Oferującego (www.dm.pkobp.pl).

Zapisy składane przez Inwestorów Indywidualnych, którzy nie posiadają numeru PESEL, będą przyjmowane jedynie w wybranych POK-ach Oferującego, których lista będzie dostępna na stronie internetowej Spółki oraz na stronie internetowej Oferującego (www.dm.pkobp.pl).

Na podstawie przyjętych zapisów firmy inwestycyjne, członkowie giełdy, złożą w imieniu Inwestorów Indywidualnych na GPW zlecenia kupna Akcji Oferowanych na zasadach określonych poniżej. Za prawidłowe przekazanie zleceń na GPW odpowiedzialność ponoszą firmy inwestycyjne przyjmujące zapisy.

Zapisy na Akcje Oferowane będą składane na formularzach zapisu dostępnych w firmach inwestycyjnych przyjmujących zapisy na Akcje Oferowane i będą zawierały oświadczenie inwestora o zapoznaniu się i akceptacji treści Prospektu, a w szczególności zasad przydziału Akcji Oferowanych.

Formularz zapisu zawierać będzie upoważnienie dla firmy inwestycyjnej do złożenia zlecenia kupna Akcji Oferowanych w imieniu danego Inwestora Indywidualnego.

Inwestor Indywidualny ma prawo złożyć tylko jeden zapis na Akcje Oferowane w kategorii Inwestorów Indywidualnych. Liczba Akcji Oferowanych, którą może obejmować zapis złożony przez jednego Inwestora Indywidualnego, nie może być mniejsza niż 1 Akcja Oferowana ani większa niż 1.500 Akcji Oferowanych.

Zapis opiewający na większą liczbę niż 1.500 Akcji Oferowanych będzie traktowany jak zapis na 1.500 Akcji Oferowanych. Zapis złożony na mniej Akcji Oferowanych niż 1 Akcja Oferowana będzie uznawany za nieważny. W przypadku złożenia przez Inwestora Indywidualnego więcej niż jednego zapisu zostanie uwzględniony tylko jeden zapis – opiewający na największą liczbę Akcji Oferowanych. W przypadku złożenia przez Inwestora Indywidualnego więcej niż jednego zapisu na jednakową liczbę Akcji Oferowanych zostanie uwzględniony zapis wcześniej przekazany do systemu GPW. Pozostałe zapisy złożone przez danego Inwestora Indywidualnego będą uznawane za nieważne, a sporządzone na ich podstawie zlecenia zostaną unieważnione.

Powyższe nie wyklucza złożenia jednocześnie zapisu w kategorii Dużych Inwestorów Indywidualnych na zasadach określonych dla tej kategorii inwestorów.

Wszelkie konsekwencje wynikające z niewłaściwego bądź niepełnego wypełnienia formularza zapisu ponosi Inwestor Indywidualny składający zapis.

Zapis na Akcje Oferowane jest bezwarunkowy, nieodwołalny (z zastrzeżeniem prawa do uchylecia się od skutków prawnych złożonego zapisu stosownie do art. 51a i art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie), nie może zawierać jakichkolwiek zastrzeżeń oraz wiąże osobę składającą zapis do czasu przydziału Akcji Oferowanych w Ofercie albo do dnia odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty.

W przypadku gdy aneks do Prospektu zostanie udostępniony do publicznej wiadomości po rozpoczęciu przyjmowania zapisów na Akcje Oferowane, przed dokonaniem przydziału osoba, która złożyła zapis przed opublikowaniem takiego aneksu, może uchylić się od skutków prawnych złożonego zapisu, stosownie do art. 51a Ustawy o Ofercie. Uchylenie się od skutków prawnych złożonego zapisu następuje przez

oświadczenie na piśmie złożone w firmie inwestycyjnej, w której został przyjęty zapis, w terminie dwóch dni roboczych od dnia opublikowania aneksu do Prospektu.

W celu uzyskania informacji na temat szczegółowych zasad składania zapisów, w szczególności na temat: (i) dokumentów wymaganych przy składaniu zapisów przez przedstawicieli ustawowych, pełnomocników lub inne osoby działające w imieniu inwestorów oraz (ii) możliwości składania zapisów w innej formie niż pisemna, Inwestorzy Indywidualni powinni skontaktować się z POK-iem firmy inwestycyjnej przyjmującej zapisy na Akcje Oferowane Inwestorom Indywidualnym, w którym zamierzają złożyć zapis.

Zwraca się uwagę, że każdy Inwestor Indywidualny składający zapis na Akcje Oferowane będzie zobowiązany: (i) wskazać w formularzu zapisu (a) w przypadku osób posiadających obywatelstwo polskie lub numer PESEL – numer PESEL, (b) w przypadku osób nieposiadających numeru PESEL – numer dokumentu tożsamości, w szczególności numer paszportu oraz (c) inne informacje wymagane w formularzu zapisu, (ii) udzielić pełnomocnictwa podmiotowi przyjmującemu zapisy na Akcje Oferowane od każdego Inwestora Indywidualnego do niezwłocznego dokonania, zgodnie z instrukcją Oferującego, zwrotnego przeniesienia Akcji Oferowanych zapisanych na rachunku papierów wartościowych Inwestora Indywidualnego, w przypadku odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty przez Akcjonariusza Sprzedającego w okresie po złożeniu zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW, a zapisaniem Akcji Oferowanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych, jak również (iii) złożyć dyspozycję dokonania blokady Akcji Oferowanych od momentu zapisania ich na rachunku papierów wartościowych Inwestora Indywidualnego do godziny 9:00 czasu warszawskiego. W dniu roboczym poprzedzającym pierwszy dzień notowania Akcji serii AA na GPW, kiedy rozpocznie się wystawianie odpowiednio pierwszych instrukcji rozliczeniowych lub przelewów celem przeniesienia Akcji Oferowanych na rachunki papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych (co jest obecnie planowane na 10 grudnia 2013 roku).

Brak wskazania w formularzu zapisu wymienionych powyżej informacji, brak zgody na udzielenie pełnomocnictwa lub niezłożenie dyspozycji dokonania blokady oraz brak innych informacji wymaganych w formularzu zapisu bądź podanie nieprawdziwych bądź nieprawidłowych informacji, w tym numeru PESEL albo numeru paszportu, spowoduje, iż zapis danego inwestora uznany zostanie za nieważny.

Ponadto dla ważności zapisu wymagane jest złożenie przez Inwestora Indywidualnego w formularzu zapisu oświadczenia o wyrażeniu zgody na przekazanie danych osobowych GPW oraz udzielenie w formularzu zapisu upoważnienia dla firmy inwestycyjnej przyjmującej zapisy, do przekazania GPW informacji o złożonym zapisie na Akcje Oferowane oraz danych osobowych Inwestora Indywidualnego w celu weryfikacji przez system GPW prawidłowości i liczby zapisów złożonych przez Inwestora Indywidualnego.

Duży Inwestorzy Indywidualni

Przydział Akcji Oferowanych Dużym Inwestorom Indywidualnym zostanie dokonany za pośrednictwem GPW. W związku z powyższym Duży Inwestor Indywidualny zainteresowany nabyciem Akcji Oferowanych musi posiadać rachunek papierów wartościowych w firmie inwestycyjnej, w której składa zapis. Osoby zamierzające nabyć Akcje Oferowane, nieposiadające rachunku papierów wartościowych, powinny otworzyć taki rachunek przed złożeniem zapisu. W przypadku gdy rachunek prowadzony jest u depozytariusza, zlecenie powinno zostać złożone zgodnie z zasadami składania zleceń przez klientów banku depozytariusza.

Zapisy składane przez Dużych Inwestorów Indywidualnych legitymujących się dowodem tożsamości lub innym dokumentem zawierającym numer PESEL, przyjmowane będą w POK-ach firm inwestycyjnych, których lista będzie dostępna na stronie internetowej Spółki oraz na stronie internetowej Oferującego (www.dm.pkobp.pl).

Zapisy składane przez Dużych Inwestorów Indywidualnych, którzy nie posiadają numeru PESEL, będą przyjmowane jedynie w wybranych POK-ach Oferującego, których lista będzie dostępna na stronie internetowej Spółki oraz na stronie internetowej Oferującego (www.dm.pkobp.pl).

Na podstawie przyjętych zapisów firmy inwestycyjne, członkowie giełdy, złożą w imieniu Dużych Inwestorów Indywidualnych na GPW zlecenia kupna Akcji Oferowanych na zasadach określonych poniżej. Za prawidłowe przekazanie zleceń na GPW odpowiedzialność ponoszą firmy inwestycyjne przyjmujące zapisy.

Zapisy na Akcje Oferowane będą składane na formularzach zapisu dostępnych w firmach inwestycyjnych przyjmujących zapisy na Akcje Oferowane i będą zawierały oświadczenie inwestora o zapoznaniu się i akceptacji treści Prospektu, a w szczególności zasad przydziału Akcji Oferowanych.

Formularz zapisu zawierać będzie upoważnienie dla firmy inwestycyjnej do złożenia zlecenia kupna Akcji Oferowanych w imieniu danego Dużego Inwestora Indywidualnego.

Duży Inwestor Indywidualny ma prawo złożyć tylko jeden zapis na Akcje Oferowane w kategorii Dużych Inwestorów Indywidualnych. Liczba Akcji Oferowanych, którą może obejmować zapis złożony przez jednego Dużego Inwestora Indywidualnego, nie może być mniejsza niż 1 Akcja Oferowana ani większa niż 6.000 Akcji Oferowanych.

Zapis opiewający na większą liczbę niż 6.000 Akcji Oferowanych będzie traktowany jak zapis na 6.000 Akcji Oferowanych. Zapis złożony na mniej Akcji Oferowanych niż 1 Akcja Oferowana będzie uznawany za nieważny. W przypadku złożenia przez Dużego Inwestora

Indywidualnego więcej niż jednego zapisu, zostanie uwzględniony tylko jeden zapis – opiewający na największą liczbę Akcji Oferowanych. W przypadku złożenia przez Dużego Inwestora Indywidualnego więcej niż jednego zapisu na jednakową liczbę Akcji Oferowanych zostanie uwzględniony zapis wcześniej przekazany do systemu GPW. Pozostałe zapisy złożone przez danego Dużego Inwestora Indywidualnego będą uznawane za nieważne, a sporządzone na ich podstawie zlecenia zostaną unieważnione.

Powyższe nie wyklucza złożenia jednocześnie zapisu w kategorii Inwestorów Indywidualnych na zasadach określonych dla tej kategorii inwestorów.

Dużi Inwestorzy Indywidualni mogą składać zapisy w dniach od poniedziałku do piątku z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy („**Dni Robocze**”) od godziny 0:00 do godziny 17:00 czasu warszawskiego. Zapisy Dużych Inwestorów Indywidualnych złożone w innym czasie będą uznane za nieważne.

Zapisy w kategorii Dużych Inwestorów Indywidualnych będą przyjmowane do Dnia Roboczego, w którym liczba Akcji Oferowanych objętych zapisami Dużych Inwestorów Indywidualnych osiągnie 7.076.103 Akcje Oferowane lub przekroczy tę liczbę, chyba że liczba ta zostanie wcześniej zwiększona przez Akcjonariusza Sprzedającego zgodnie z uprawnieniem opisanym w punkcie „– Ostateczna liczba Akcji Oferowanych w ramach Oferty” powyżej”. Informacja na temat wcześniejszego zakończenia przyjmowania zapisów w kategorii Dużych Inwestorów Indywidualnych zostanie przekazana przez Spółkę do publicznej wiadomości w sposób, w jaki został opublikowany niniejszy Prospekt niezwłocznie po powzięciu przez Spółkę informacji o osiągnięciu wspomnianego powyżej poziomu zapisów.

Wszelkie konsekwencje wynikające z niewłaściwego bądź niepełnego wypełnienia formularza zapisu ponosi Duży Inwestor Indywidualny składający zapis.

Zapis na Akcje Oferowane jest bezwarunkowy, nieodwołalny (z zastrzeżeniem prawa do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu stosownie do art. 51a i art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie), nie może zawierać jakichkolwiek zastrzeżeń oraz wiąże osobę składającą zapis do czasu przydziału Akcji Oferowanych w Ofercie albo do dnia odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty.

W przypadku gdy aneks do Prospektu zostanie udostępniony do publicznej wiadomości po rozpoczęciu przyjmowania zapisów na Akcje Oferowane, przed dokonaniem przydziału osoba, która złożyła zapis przed opublikowaniem takiego aneksu, może uchylić się od skutków prawnych złożonego zapisu, stosownie do art. 51a Ustawy o Ofercie. Uchylenie się od skutków prawnych złożonego zapisu następuje przez oświadczenie na piśmie złożone w firmie inwestycyjnej, w której został przyjęty zapis, w terminie dwóch dni roboczych od dnia opublikowania aneksu do Prospektu.

W celu uzyskania informacji na temat szczegółowych zasad składania zapisów, w szczególności na temat: (i) dokumentów wymaganych przy składaniu zapisów przez przedstawicieli ustawowych, pełnomocników lub inne osoby działające w imieniu inwestorów oraz (ii) możliwości składania zapisów w innej formie niż pisemna, Dużi Inwestorzy Indywidualni powinni skontaktować się z POK-iem firmy inwestycyjnej przyjmującej zapisy na Akcje Oferowane Dużych Inwestorów Indywidualnych, w którym zamierzają złożyć zapis.

Zwraca się uwagę, że każdy Duży Inwestor Indywidualny składający zapis na Akcje Oferowane będzie zobowiązany: (i) wskazać w formularzu zapisu (a) w przypadku osób posiadających obywatelstwo polskie lub numer PESEL – numer PESEL, (b) w przypadku osób nieposiadających numeru PESEL – numer dokumentu tożsamości, w szczególności numer paszportu oraz (c) inne informacje wymagane w formularzu zapisu, (ii) udzielić pełnomocnictwa podmiotowi przyjmującemu zapisy na Akcje Oferowane od każdego Dużego Inwestora Indywidualnego do niezwłocznego dokonania, zgodnie z instrukcją Oferującego, zwrotnego przeniesienia Akcji Oferowanych zapisanych na rachunku papierów wartościowych Dużego Inwestora Indywidualnego, w przypadku odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty przez Akcjonariusza Sprzedającego w okresie po złożeniu zlecenia sprzedaży Akcji Oferowanych na rzecz Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych za pośrednictwem GPW, a zapisaniem Akcji Oferowanych na rachunkach papierów wartościowych Dużego Inwestora Indywidualnego, jak również (iii) złożyć dyspozycję dokonania blokady Akcji Oferowanych od momentu zapisania ich na rachunku papierów wartościowych Dużego Inwestora Indywidualnego do godziny 9:00 czasu warszawskiego w dniu roboczym poprzedzającym pierwszy dzień notowania Akcji serii AA na GPW, kiedy rozpocznie się wystawianie odpowiednio pierwszych instrukcji rozliczeniowych lub przelewów celem przeniesienia Akcji Oferowanych na rachunki papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych (co jest obecnie planowane na 10 grudnia 2013 roku).

Brak wskazania w formularzu zapisu wymienionych powyżej informacji, brak zgody na udzielenie pełnomocnictwa lub niezłożenie dyspozycji dokonania blokady oraz brak innych informacji wymaganych w formularzu zapisu bądź podanie nieprawdziwych bądź nieprawidłowych informacji, w tym numeru PESEL albo numeru paszportu, spowoduje, iż zapis danego inwestora uznany zostanie za nieważny.

Ponadto dla ważności zapisu wymagane jest złożenie przez Dużego Inwestora Indywidualnego w formularzu zapisu oświadczenia o wyrażeniu zgody na przekazanie danych osobowych GPW oraz udzielenie w formularzu zapisu upoważnienia dla firmy inwestycyjnej przyjmującej zapisy, do przekazania GPW informacji o złożonym zapisie na Akcje Oferowane oraz danych osobowych Dużego Inwestora Indywidualnego w celu weryfikacji przez system GPW prawidłowości i liczby zapisów złożonych przez Dużego Inwestora Indywidualnego.

Inwestorzy Instytucjonalni

Po zakończeniu procesu budowania księgi popytu Akcjonariusz Sprzedający, w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz ze Współprowadzającymi Księgę Popytu, dokona uznaniowego wyboru Inwestorów Instytucjonalnych, do których zostaną wysłane zaproszenia do złożenia zapisu na Akcje Oferowane i którzy będą uprawnieni do złożenia zapisów na Akcje Oferowane w liczbie wskazanej w zaproszeniu do złożenia zapisu oraz dokonania wpłat na Akcje Oferowane na rachunek wskazany w takim zaproszeniu. Zaproszenia do Inwestorów Instytucjonalnych w Polsce zostaną przesłane przez Oferującego, działającego również w imieniu Globalnych Współkoordynatorów oraz Współprowadzających Księgę Popytu, natomiast zaproszenia do danego Inwestora Instytucjonalnego z siedzibą poza Polską zostaną przesłane przez tego Globalnego Współkoordynatora albo Współprowadzającego Księgę Popytu, za pośrednictwem którego dany zagraniczny Inwestor Instytucjonalny uczestniczył w procesie budowania księgi popytu na zasadach uzgodnionych pomiędzy Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzającymi Księgę Popytu.

Zapisy składane przez Inwestorów Instytucjonalnych, którzy zostali zaproszeni przez Oferującego działającego w imieniu Globalnych Współkoordynatorów oraz Współprowadzających Księgę Popytu do składania zapisów na Akcje Oferowane, będą przyjmowane w siedzibie Oferującego (Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, ul. Puławska 15, Warszawa). W celu uzyskania informacji na temat szczegółowych zasad składania zapisów Inwestorzy Instytucjonalni powinni skontaktować się z Oferującym.

Każdy z Inwestorów Instytucjonalnych może złożyć zapis lub zapisy na taką liczbę Akcji Oferowanych, która będzie wskazana w skierowanym do danego Inwestora Instytucjonalnego zaproszeniu do złożenia zapisu. Zapisy opiewające łącznie na większą liczbę Akcji Oferowanych niż wskazana w zaproszeniu, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, będą traktowane jako zapisy na maksymalną liczbę Akcji Oferowanych, na które może złożyć zapis dany Inwestor Instytucjonalny. Instytucje zarządzające aktywami na zlecenie mogą złożyć jeden zapis zbiorczy na rzecz poszczególnych klientów, dołączając do zapisu listę inwestorów zawierającą dane wymagane jak w formularzu zapisu.

Zapis na Akcje Oferowane jest bezwarunkowy, nieodwołalny (z zastrzeżeniem prawa do uchylenia się od skutków prawnych złożonego zapisu stosownie do art. 51a i art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie), nie może zawierać jakichkolwiek zastrzeżeń oraz wiąże osobę składającą zapis do czasu przydziału Akcji Oferowanych w Ofercie albo do dnia odstąpienia od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty.

Zasady płatności za Akcje Oferowane

Inwestorzy Indywidualni i Duży Inwestorzy Indywidualni

Inwestorzy Indywidualni i Duży Inwestorzy Indywidualni składający zapisy na Akcje Oferowane powinni je opłacić najpóźniej w momencie składania zapisu w kwocie stanowiącej iloczyn liczby Akcji Oferowanych, na jaką inwestor składa zapis, oraz Ceny Maksymalnej powiększonej o ewentualną prowizję maklerską podmiotu przyjmującego zapis. Płatność za Akcje Oferowane musi być dokonana w złotych, zgodnie z regulacjami obowiązującymi w danej firmie inwestycyjnej przyjmującej zapis na Akcje Oferowane.

Wpłata na Akcje Oferowane objęte zapisem powiększona o ewentualną prowizję maklerską zostaje zablokowana w chwili składania zapisu.

Wpłaty na Akcje Oferowane nie podlegają oprocentowaniu. Nierozliczone należności nie mogą stanowić wpłaty na Akcje Oferowane. Zapis Inwestora Indywidualnego i Dużego Inwestora Indywidualnego w przypadku dokonania niepełnej wpłaty jest nieważny.

Umowy zawarte przez Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych z firmami inwestycyjnymi dotyczące prowadzenia rachunków papierów wartościowych mogą przewidywać, że inwestorzy będą zobowiązani do zapłacenia firmie inwestycyjnej prowizji maklerskiej związanej z dokonaniem przydziału Akcji Oferowanych za pośrednictwem GPW.

Inwestorzy Instytucjonalni

Inwestorzy Instytucjonalni powinni opłacić składany zapis najpóźniej do końca dnia przyjmowania zapisów od Inwestorów Instytucjonalnych w złotych w wysokości odpowiadającej iloczynowi liczby Akcji Oferowanych, na którą Inwestor Instytucjonalny złożył zapis, oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz w sposób zgodny z instrukcjami wskazanymi w zaproszeniu do składania zapisów.

W przypadku dokonania przez Inwestora Instytucjonalnego niepełnej wpłaty zapis będzie uznany za złożony na liczbę Akcji Oferowanych, która została w pełni opłacona, w kwocie stanowiącej iloczyn liczby Akcji Oferowanych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Przydział Akcji Oferowanych

Przydział Akcji Oferowanych zostanie dokonany po zakończeniu przyjmowania zapisów złożonych przez Inwestorów Instytucjonalnych. Przydział Akcji Oferowanych ich nabywcom nastąpi w dniu 9 grudnia 2013 roku lub w zbliżonym terminie.

Przed przydziałem Akcji Oferowanych, Akcje Oferowane zaoferowane Inwestorom Indywidualnym i Dużym Inwestorom Indywidualnym, w liczbie, w jakiej zostaną wycofane na zasadach określonych w Prospekcie, mogą zostać przesunięte do puli Akcji Oferowanych przydzielanej Inwestorom Instytucjonalnym. Zawiadomienia o przydziale Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Dużym Inwestorom

Indywidualnym zostaną przekazane zgodnie z procedurami domów maklerskich lub banków prowadzących rachunki papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych, którym przydzielono Akcje Oferowane.

W zakresie i w terminie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja na temat wyniku przydziału Akcji Oferowanych zostanie podana do publicznej wiadomości w formie raportu bieżącego w trybie art. 56 ust. 1 Ustawy o Ofercie, przy czym rozpoczęcie notowania Akcji serii AA będzie możliwe przed podaniem do publicznej wiadomości wyników przydziału Akcji Oferowanych.

Inwestorzy Indywidualni

Przydział Akcji Oferowanych poszczególnym Inwestorom Indywidualnym zostanie dokonany za pośrednictwem GPW na podstawie odrębnej umowy zawartej pomiędzy GPW, Akcjonariuszem Sprzedającym a Oferującym, zgodnie z prawidłowo złożonymi i opłaconymi zapisami, przy zachowaniu zasad opisanych poniżej.

Liczba Akcji Oferowanych przeznaczonych do przydziału Inwestorom Indywidualnym będzie stanowiła mniejszą z następujących liczb: (i) 15% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących (zaokrąglonej w dół do najbliższej liczby całkowitej) albo (ii) liczby Akcji Oferowanych, na jaką złożyli ważne zapisy Inwestorzy Indywidualni („**Liczba Akcji Oferowanych Przeznaczonych do Przydziału Inwestorom Indywidualnym**”), chyba że liczba określona w punkcie (i) powyżej zostanie zwiększona przez Akcjonariusza Sprzedającego zgodnie z uprawnieniem opisanym w punkcie „– Ostateczna liczba Akcji Oferowanych w ramach Oferty” powyżej.

W przypadku złożenia zapisów przez Inwestorów Indywidualnych łącznie na liczbę Akcji Oferowanych większą niż Liczba Akcji Oferowanych Przeznaczonych do Przydziału Inwestorom Indywidualnym, ustalona zostanie maksymalna liczba Akcji Oferowanych, jaka może zostać przydzielona na jeden zapis („**Maksymalny Przydział**”). W takim przypadku zapisy Inwestorów Indywidualnych, które będą opiewały na liczbę Akcji Oferowanych mniejszą lub równą Maksymalnemu Przydziałowi, zostaną zrealizowane w pełni. Natomiast Inwestorom Indywidualnym, którzy złożyli zapis na większą liczbę Akcji Oferowanych niż Maksymalny Przydział, zostanie przydzielona liczba Akcji Oferowanych równa liczbie Maksymalnego Przydziału. Zlecenia na Akcje Oferowane w niezrealizowanej części tracą ważność i będą anulowane przez GPW, działającą w charakterze operatora rynku, lub bezpośrednio przez firmy inwestycyjne, które przyjęły zapis danego Inwestora Indywidualnego na Akcje Oferowane.

Liczba Akcji Oferowanych stanowiąca Maksymalny Przydział zostanie ustalona w ten sposób, aby stanowiła możliwie największą liczbę przy zachowaniu następujących zasad: (i) Inwestorom Indywidualnym, których zapisy będą opiewały na większą liczbę Akcji Oferowanych niż Maksymalny Przydział, zostanie przydzielona liczba Akcji Oferowanych równa liczbie Maksymalnego Przydziału, (ii) zapisy Inwestorów Indywidualnych, których zapisy będą opiewały na liczbę Akcji Oferowanych mniejszą lub równą Maksymalnemu Przydziałowi, zostaną zrealizowane w pełni oraz (iii) łączna liczba Akcji Oferowanych przydzielona Inwestorom Indywidualnym nie może być większa niż Liczba Akcji Oferowanych Przeznaczonych do Przydziału Inwestorom Indywidualnym. Ułamkowe części Akcji Oferowanych nie będą przydzielane.

Akcje Oferowane, które nie zostały przydzielone Inwestorom Indywidualnym zgodnie z zasadą Maksymalnego Przydziału, zostaną przydzielone Inwestorom Indywidualnym, poczynając od zapisów, które opiewały na największą liczbę Akcji Oferowanych aż do wyczerpania Liczby Akcji Oferowanych Przeznaczonych do Przydziału Inwestorom Indywidualnym. Jeżeli nie będzie możliwości dokonania przydziału według zasady opisanej powyżej dla zapisów opiewających na tę samą Liczbę Akcji Oferowanych, pozostałe Akcje Oferowane będą przydzielane według czasu złożenia zapisu, w ten sposób, że w pierwszej kolejności będą uwzględniane te zapisy, które zostały wcześniej przekazane do systemu GPW.

Informacja o liczbie Akcji Oferowanych stanowiących Maksymalny Przydział zostanie przekazana do publicznej wiadomości nie później niż w dniu zapisania Akcji Oferowanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie.

Zwrot środków pieniężnych Inwestorom Indywidualnym, którym nie przydzielono Akcji Oferowanych, lub których zapisy na Akcje Oferowane zostały zredukowane lub były nieważne lub od których uchylono się, oraz zwrot nadpłat zostanie dokonany na rachunek pieniężny prowadzony dla rachunku papierów wartościowych, z którego został złożony zapis, zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej firmie inwestycyjnej, w terminie do 14 dni odpowiednio od dnia przydziału Akcji Oferowanych, bądź od dnia ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty lub od daty uchylecia się. Zwrot nadpłat i wpłat nastąpi bez jakichkolwiek odszkodowań, odsetek oraz bez zwrotu ewentualnych kosztów poniesionych przez Inwestorów Indywidualnych w związku ze składaniem zapisów na Akcje Oferowane.

Dużi Inwestorzy Indywidualni

Przydział Akcji Oferowanych poszczególnym Dużym Inwestorom Indywidualnym zostanie dokonany za pośrednictwem GPW na podstawie odrębnej umowy zawartej pomiędzy GPW, Akcjonariuszem Sprzedającym a Oferującym, zgodnie z prawidłowo złożonymi i opłaconymi zapisami, przy zachowaniu zasad opisanych poniżej.

Liczba Akcji Oferowanych przeznaczonych do przydziału Dużym Inwestorom Indywidualnym będzie stanowiła mniejszą z następujących liczb: (i) 7.076.103 Akcje Oferowane albo (ii) liczby Akcji Oferowanych, na jaką złożyli ważne zapisy Duży Inwestorzy Indywidualni, chyba że liczba określona w punkcie (i) powyżej zostanie wcześniej zwiększona przez Akcjonariusza Sprzedającego zgodnie z uprawnieniem opisanym w punkcie „– Ostateczna liczba Akcji Oferowanych w ramach Oferty” powyżej.

Duży Inwestorzy Indywidualni, którzy złożyli zapisy do przedostatniego Dnia Roboczego (w wypadku zapisów trwających dłużej niż jeden Dzień Roboczy) przyjmowania zapisów w kategorii Dużych Inwestorów Indywidualnych zostanie przydzielona liczba Akcji Oferowanych wynikająca ze złożonego zapisu. Zapisy Dużych Inwestorów Indywidualnych złożone ostatniego Dnia Roboczego przyjmowania zapisów, w razie nadsubskrypcji zostaną proporcjonalnie zredukowane. Ułamkowe części Akcji Oferowanych nie będą przydzielane. Akcje Oferowane, które nie zostały przydzielone Dużym Inwestorom Indywidualnym zgodnie z zasadą proporcjonalnej redukcji, zostaną przydzielone Dużym Inwestorom Indywidualnym, poczynając od zapisów, które opiewały na największą liczbę Akcji Oferowanych aż do wyczerpania liczby Akcji Oferowanych przeznaczonych do przydziału Dużym Inwestorom Indywidualnym. Jeżeli nie będzie możliwości dokonania przydziału według zasady opisanej powyżej dla zapisów opiewających na tę samą liczbę Akcji Oferowanych, pozostałe Akcje Oferowane będą przydzielane według czasu złożenia zapisu, w ten sposób, że w pierwszej kolejności będą uwzględniane te zapisy, które zostały wcześniej przekazane do systemu GPW.

Zwrot środków pieniężnych Dużym Inwestorom Indywidualnym, którym nie przydzielono Akcji Oferowanych, lub których zapisy na Akcje Oferowane zostały zredukowane lub były nieważne, lub od których się uchylono, oraz zwrot nadpłat zostanie dokonany na rachunek pieniężny prowadzony dla rachunku papierów wartościowych, z którego został złożony zapis, zgodnie z zasadami obowiązującymi w danej firmie inwestycyjnej, w terminie do 14 dni odpowiednio od dnia przydziału Akcji Oferowanych, bądź od dnia ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty lub od daty uchylecia się. Zwrot nadpłat i wpłat nastąpi bez jakichkolwiek odszkodowań, odsetek oraz bez zwrotu ewentualnych kosztów poniesionych przez Dużych Inwestorów Indywidualnych w związku ze składaniem zapisów na Akcje Oferowane.

Inwestorzy Instytucjonalni

Przydział Akcji Oferowanych poszczególnym Inwestorom Instytucjonalnym nastąpi na podstawie złożonych przez nich zapisów, pod warunkiem pełnego opłacenia złożonego zapisu zgodnie z zasadami opisanymi w Prospekcie, w liczbie, o której poszczególni Inwestorzy Instytucjonalni zostaną poinformowani w zaproszeniu do złożenia zapisu.

Po zakończeniu budowania księgi popytu zostaną wysłane zaproszenia do złożenia zapisu na Akcje Oferowane do Inwestorów Instytucjonalnych. Inwestorom Instytucjonalnym, do których wysłane zostaną zaproszenia, Akcje Oferowane zostaną przydzielone zgodnie ze wskazaną w nich liczbą Akcji Oferowanych, pod warunkiem prawidłowego złożenia i opłacenia zapisu.

Akcje Oferowane, w odniesieniu do których Inwestorzy Indywidualni i Duży Inwestorzy Indywidualni uchylili się od skutków złożonych zapisów w trybie art. 51a i art. 54 ust. 1 pkt 3 Ustawy o Ofercie, mogą zostać przydzielone Inwestorom Instytucjonalnym, zarówno tym, którzy wzięli udział w procesie budowania księgi popytu, jak i również tym, którzy nie wzięli udziału w procesie budowania księgi popytu, pod warunkiem prawidłowego złożenia i opłacenia zapisów złożonych w odpowiedzi na zaproszenie do złożenia takich zapisów na Akcje Oferowane skierowane na zasadach określonych w niniejszym rozdziale.

Akcje Oferowane, w odniesieniu do których Inwestorzy Instytucjonalni uchylili się od skutków złożonych zapisów w trybie art. 51a Ustawy o Ofercie, nie złożyli zapisów w odpowiedzi na zaproszenie lub nie opłacili w terminie złożonych zapisów, mogą zostać zaoferowane i przydzielone Inwestorom Instytucjonalnym, zarówno tym, którzy wzięli udział w procesie budowania księgi popytu, jak również tym, którzy nie wzięli udziału w procesie budowania księgi popytu, pod warunkiem prawidłowego złożenia i opłacenia zapisów złożonych w odpowiedzi na zaproszenie do złożenia takich zapisów na Akcje Oferowane na zasadach określonych w niniejszym rozdziale lub mogą zostać przydzielone Gwarantom Oferty.

W przypadku dokonania niepełnej wpłaty na Akcje Oferowane bądź złożenia przez Inwestora Instytucjonalnego zapisu na liczbę Akcji Oferowanych mniejszą niż określona w zaproszeniu, temu Inwestorowi Instytucjonalnemu zostanie przydzielona liczba Akcji Oferowanych, na jaką Inwestor Instytucjonalny dokonał wpłaty, lub też na podstawie uznaniowego wyboru Akcjonariusza Sprzedającego takiemu Inwestorowi Instytucjonalnemu może zostać przydzielona mniejsza liczba Akcji Oferowanych niż wynikająca z dokonanego zapisu.

Zwrot środków pieniężnych Inwestorom Instytucjonalnym, którym nie przydzielono Akcji Oferowanych lub których zapisy na Akcje Oferowane zostały unieważnione lub nieuwzględnione oraz zwrot nadpłat zostanie dokonany w terminie do 14 dni od dnia przydziału Akcji Oferowanych lub od daty ogłoszenia o odstąpieniu od przeprowadzenia sprzedaży Akcji Oferowanych w ramach Oferty bez jakichkolwiek odsetek bądź odszkodowań na rachunek wskazany w formularzu zapisu przez danego Inwestora Instytucjonalnego.

Rozliczenie

Zapisanie Akcji Oferowanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych nastąpi na rachunki, z których został złożony zapis. W ramach przewidywanego harmonogramu rozliczenie specjalnej sesji giełdowej nastąpi w tym samym dniu.

W przypadku zapisów złożonych przez Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych z rachunków zbiorczych zapisanie Akcji Oferowanych nastąpi dodatkowo zgodnie z zasadami podmiotów prowadzących rachunki zbiorcze.

Oferujący wystawi odpowiednio instrukcje rozliczeniowe lub przelewy celem zapisania Akcji Oferowanych na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Instytucjonalnych. Jeżeli dane przekazane przez Inwestora Instytucjonalnego na potrzeby zapisania Akcji Oferowanych będą niekompletne lub nieprawidłowe, Inwestor Instytucjonalny musi liczyć się z wystawieniem instrukcji rozliczeniowej lub

przelewu Akcji Oferowanych na swój rachunek papierów wartościowych w terminie późniejszym, po uzupełnieniu lub skorygowaniu przez inwestora danych.

Menedżerowie Oferty, w tym Oferujący, nie ponoszą odpowiedzialności za wystawienie instrukcji rozliczeniowej lub przelewu Akcji Oferowanych wynikające z niekompletnych lub nieprawidłowych danych przekazanych przez Inwestora Instytucjonalnego na potrzeby zapisania Akcji Oferowanych.

W przypadku niemożności zapisania Akcji Oferowanych przydzielonych Inwestorowi Instytucjonalnemu na rachunku papierów wartościowych wskazanym przez tego inwestora bądź w przypadku niewskazania takiego rachunku papierów wartościowych Akcje Oferowane zostaną zapisane na rachunkach prowadzonych przez Oferującego.

Notowanie Akcji

Akcje Spółki nie były i nie są przedmiotem obrotu na żadnym rynku regulowanym.

Spółka zamierza złożyć wniosek do GPW o dopuszczenie i wprowadzenie 269.139.114 akcji zwykłych na okaziciela serii AA, w tym wszystkich Akcji Oferowanych, do obrotu na rynku podstawowym GPW w systemie notowań ciągłych.

W związku z: (i) Ofertą oraz (ii) dopuszczeniem i wprowadzeniem Akcji serii AA do obrotu giełdowego zamiarem Spółki jest docelowa rejestracja 269.139.114 akcji zwykłych na okaziciela serii AA w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW.

Spółka złoży do KDPW wnioski o rejestrację Akcji Oferowanych będących przedmiotem Oferty w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW tak, aby rejestracja tych Akcji w depozycie papierów wartościowych nastąpiła w terminie umożliwiającym dokonanie ich przydziału Inwestorom Indywidualnym i Dużym Inwestorom Indywidualnym oraz zapisanie tych Akcji na rachunkach papierów wartościowych Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych na zasadach i w terminie określonym w niniejszym Prospekcie. Spółka złoży również wnioski o rejestrację pozostałych Akcji, które będą objęte wnioskami o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu giełdowego, w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW.

Dopuszczenie i wprowadzenie Akcji serii AA do notowań na GPW wymaga m.in.: (i) podjęcia przez Zarząd GPW uchwał o dopuszczeniu i wprowadzeniu Akcji serii AA do obrotu na GPW po spełnieniu przez Spółkę warunków takiego dopuszczenia i wprowadzenia; oraz (ii) zawarcia przez Spółkę umowy z KDPW w sprawie rejestracji Akcji serii AA w depozycie prowadzonym przez KDPW.

SUBEMISJA, STABILIZACJA I UMOWNE OGRANICZENIA ZBYWALNOŚCI AKCJI

Umowa o Gwarantowanie Oferty

Nie później niż w dniu 18 listopada 2013 roku Akcjonariusz Sprzedający oraz Spółka zamierzają zawrzeć warunkową umowę o gwarantowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych na zasadach subemisji inwestycyjnej („**Umowa o Gwarantowanie Oferty**”) z J.P. Morgan Securities plc, UBS Limited, Merrill Lynch International; Citigroup Global Markets Limited, UniCredit Bank Austria AG, Powszechną Kasą Oszczędności Bankiem Polskim Spółką Akcyjną Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, Banco Espirito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna, Oddział w Polsce („**Gwaranci Oferty**”), Domem Maklerskim Banku Handlowego S.A., UniCredit Bank AG, London Branch, UniCredit CAIB Poland S.A., Domem Inwestycyjnym BRE BANKU S.A. oraz Ipopema Securities S.A.

W ramach Umowy o Gwarantowanie Oferty określono Menedżerów Oferty i Gwarantów Oferty na warunkach określonych w Umowie o Gwarantowanie Oferty zobowiążą się, z zastrzeżeniem ziszczenia się określonych warunków, o których mowa poniżej, do wskazania alternatywnych nabywców na Akcje Oferowane, które nie zostaną objęte zapisami i opłacone przez Inwestorów Instytucjonalnych, do których zostały wysłane zaproszenia do złożenia zapisu na te Akcje Oferowane, oraz do nabycia i opłacenia, bądź spowodowania nabycia przez ich podmioty powiązane tych Akcji Oferowanych, które nie zostały nabyte przez takich alternatywnych nabywców.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie zawierała między innymi następujące warunki zawieszające wykonanie zobowiązania do gwarantowania Oferty: (i) niewystąpienie jakichkolwiek zmian lub zdarzeń pociągających za sobą, w ocenie Globalnych Współkoordynatorów, jakiegokolwiek niekorzystnej zmiany w sytuacji (finansowej lub innej), wynikach działalności, działalności, majątku lub prognozach gospodarczych Grupy w stosunku do stanu opisanego w Prospekcie, (ii) niewystąpienie siły wyższej, (iii) prawdziwość i rzetelność oświadczeń i zapewnień Spółki i Akcjonariusza Sprzedającego zawartych w Umowie o Gwarantowanie Oferty, (iv) dostarczenie przez Spółkę lub jej doradców opinii prawnych, disclosure letters oraz comfort letters o treści uzgodnionej z Gwarantami Oferty, (v) dostarczenie przez Akcjonariusza Sprzedającego lub jego doradcę prawnego opinii prawnej o treści uzgodnionej z Gwarantami Oferty, (vi) wykonanie przez Spółkę i Akcjonariusza Sprzedającego wskazanych w Umowie o Gwarantowanie Oferty zobowiązań, (vii) uzgodnienie aneksu cenowego („**Aneks Cenowy**”) do Umowy o Gwarantowanie Oferty określającego Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Cenę Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych oraz ostateczną liczbę Akcji Oferowanych Inwestorom Indywidualnym i Inwestorom Instytucjonalnym.

Podpisanie Aneksu Cenowego, według wyłącznego uznania podmiotów będących jego stronami, jest planowane nie później niż w dniu 3 grudnia 2013 roku po zakończeniu procesu budowania księgi popytu i ustaleniu Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

W przypadku gdyby jakiegokolwiek warunek wykonania zobowiązania do gwarantowania Oferty nie ziszczył się bądź nie nastąpiło zwolnienie z obowiązku jego ziszczenia się zobowiązanie Gwarantów Oferty do złożenia zapisu na Akcje Oferowane zgodnie z Umową o Gwarantowanie Oferty wygaśnie. Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie mogła zostać rozwiązana w określonych w niej przypadkach, w szczególności w sytuacji, gdy którekolwiek z zapewnień lub oświadczeń Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego okaże się nieprawdziwe lub nierzetelne czy też istotnej zmiany sytuacji panującej na rynkach finansowych.

Umowa o Gwarantowanie Oferty zawarta zostanie pod prawem Anglii i Walii i będzie zawierała postanowienia zwyczajowe przyjęte w międzynarodowych ofertach podobnych do Oferty, w tym oświadczenia i zapewnienia Spółki oraz Akcjonariusza Sprzedającego.

Przewiduje się, że zgodnie z Umową o Gwarantowanie Oferty, Akcjonariusz Sprzedający oraz Spółka zobowiążą się do zwolnienia Menedżerów Oferty, Gwarantów Oferty oraz innych określonych osób z odpowiedzialności i obowiązku świadczenia z tytułu określonych roszczeń, zobowiązań lub kosztów, jakie mogą zostać dochodzone lub zostaną poniesione przez Menedżerów Oferty, Gwarantów Oferty lub określone inne osoby w związku z Umową o Gwarantowanie Oferty (tzw. klauzula indemnifikacyjna).

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie zawierała standardowe zobowiązania Menedżerów Oferty co do zakresu terytorialnego podejmowanych działań promocyjnych oraz zobowiązanie do podejmowania działań promocyjnych jedynie w stosunku do określonych kategorii inwestorów instytucjonalnych oraz w każdym przypadku zgodnie z prawem jurysdykcji, gdzie takie działania będą podejmowane.

Umowa o Gwarantowanie Oferty będzie przewidywać, że Spółka oraz Akcjonariusz Sprzedający będą podlegali umownemu ograniczeniu zbywalności Akcji oraz emisji akcji. Zobowiązania dotyczące umownego ograniczenia zbywalności Akcji oraz emisji przez Spółkę nowych akcji zostały opisane w punkcie „Umowne ograniczenia zbywalności Akcji” poniżej.

Informacja na temat wynagrodzenia Menedżerów Oferty, w tym wynagrodzenia z tytułu gwarantowania zapisów Inwestorów Instytucjonalnych w Ofercie, została zamieszczona w rozdziale „Informacje dodatkowe – Koszty Oferty – Koszty ponoszone przez Akcjonariusza Sprzedającego”.

W zakresie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja o zawarciu Umowy o Gwarantowanie Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie. W przypadku gdy w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego zmiana warunków Umowy o Gwarantowanie Oferty lub terminu jej zawarcia mogłaby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę Akcji Oferowanych, informacja ta zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do niniejszego Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie. Informacja o niezawarciu Umowy o Gwarantowanie Oferty zostanie podana do publicznej wiadomości w formie aneksu do niniejszego Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie. Przekazanie do publicznej wiadomości informacji na temat Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych oraz Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych, a także ostatecznej liczby

Akcji Oferowanych w ramach Oferty oraz liczby Akcji Oferowanych przeznaczonych dla poszczególnych kategorii inwestorów w trybie art. 54 ust. 3 Ustawy o Ofercie będzie równoznaczne z zawarciem Aneksu Cenowego na warunkach określonych w powyższej informacji.

Działania stabilizacyjne

Nie później niż w dniu 3 grudnia 2013 r. planowane jest zawarcie przez Akcjonariusza Sprzedającego i Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie oraz UniCredit CAIB Poland S.A. („**Menedżerowie Stabilizujący**”) umowy o stabilizację („**Umowa o Stabilizację**”).

Celem zawarcia Umowy o Stabilizację będzie w szczególności umożliwienie dokonywania przez Menedżerów Stabilizujących transakcji stabilizacyjnych i ich rozliczenia oraz umożliwienie finansowania transakcji stabilizacyjnych.

Planowane jest, że, w przypadku zawarcia Umowy o Stabilizację, w związku z Ofertą Menedżerowie Stabilizujący będą mogli nabywać na GPW Akcje serii AA w liczbie nie większej niż 10% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących i jednocześnie nie większej niż liczba Akcji serii AA przydzielonych w Opcji Nadprzydziału („**Liczba Akcji Stabilizujących**”), w celu stabilizacji kursu giełdowego Akcji serii AA na poziomie wyższym niż poziom, który ustaliłyby się, gdyby działania takie nie były podejmowane. Nabywanie Akcji serii AA w ramach transakcji stabilizacyjnych będzie mogło mieć miejsce na zasadach określonych w Rozporządzeniu w Sprawie Stabilizacji. Transakcje nabycia Akcji serii AA w ramach transakcji stabilizacyjnych będą mogły być dokonywane jedynie w okresie rozpoczynającym się w dniu pierwszego notowania Akcji serii AA na GPW i upływającym z 30 dniem od dnia pierwszego notowania Akcji serii AA na GPW („**Okres Stabilizacji**”). Transakcje nabycia Akcji serii AA będą mogły być dokonywane jedynie po cenie nie wyższej niż Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych.

Menedżerowie Stabilizujący nie będą jednak zobowiązani do podjęcia jakichkolwiek działań stabilizacyjnych. Jeśli działania takie zostaną podjęte przez Menedżerów Stabilizujących, mogą one zostać przerwane w każdym czasie, jednak nie później niż z upływem Okresu Stabilizacji.

Nie ma pewności, że jeśli działania stabilizacyjne zostaną podjęte, to przyniosą one przewidywane skutki.

Planowane jest, że w przypadku zawarcia Umowy o Stabilizację, Akcjonariusz Sprzedający udzieli na rzecz Menedżerów Stabilizujących pożyczki Akcji serii AA w celu dokonania, dodatkowego przydziału Akcji serii AA na rzecz niektórych Inwestorów Instytucjonalnych (na rachunek których będą działać Menedżerowie Oferty), których deklaracje zainteresowania złożone w procesie budowania księgi popytu nie zostaną uwzględnione, w całości lub w części, w zaproszeniach do złożenia zapisu na Akcje Oferowane („**Opcja Nadprzydziału**”). Opcją Nadprzydziału zostaną objęte Akcje serii AA w liczbie nie większej niż liczba, na którą opiewają deklaracje zainteresowania Inwestorów Instytucjonalnych, na rachunek których będą działać Menedżerowie Oferty i jednocześnie nie większa niż 10% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących. Opcja Nadprzydziału nie będzie częścią Oferty, nie będzie ofertą publiczną i nie jest objęta Prospektem. Cena Akcji w Opcji Nadprzydziału będzie równa Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. Sprzedaż Akcji w Opcji Nadprzydziału na rzecz Inwestorów Instytucjonalnych (na rachunek których będą działać Menedżerowie Oferty) będzie rozliczana w tym samym czasie, co sprzedaż Akcji Oferowanych przez Akcjonariusza Sprzedającego w ramach Oferty Inwestorom Instytucjonalnym.

W przypadku zawarcia Umowy o Stabilizację w ramach tej umowy Akcjonariusz Sprzedający udzieli Menedżerom Stabilizującym opcji kupna Akcji serii AA w liczbie równej liczbie Akcji serii AA przydzielonych w Opcji Nadprzydziału pomniejszonej o liczbę akcji nabytych przez Menedżerów Stabilizujących w ramach działań stabilizacyjnych („**Opcja Greenshoe**”). Opcja Greenshoe zostanie udzielona w związku ze stabilizacją pomocniczą w rozumieniu Rozporządzenia w Sprawie Stabilizacji celem pokrycia krótkich pozycji Menedżerów Stabilizujących powstałych w wyniku Opcji Nadprzydziału. Opcja Greenshoe będzie mogła zostać wykonana jednorazowo do upływu Okresu Stabilizacji. Wykonanie Opcji Greenshoe nastąpi po Cenie Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. Koszt udzielenia Opcji Greenshoe będzie powiązany z wykonanymi działaniami stabilizacyjnymi. Menedżerowi Stabilizujący będą uprawnieni do prowizji od Akcjonariusza Sprzedającego określonej w Umowie o Stabilizację oraz do zwrotu kosztów działań stabilizacyjnych.

Liczba Akcji serii AA, jakie mogą zostać nabyte w wykonaniu Opcji Greenshoe, będzie równa liczbie Akcji serii AA przydzielonych w Opcji Nadprzydziału, pomniejszonej o liczbę akcji nabytych przez Menedżerów Stabilizujących w ramach działań stabilizacyjnych.

Intencją Akcjonariusza Sprzedającego jest, aby Akcjonariusz Sprzedający posiadał po zakończeniu Oferty i zakończeniu działań stabilizacyjnych nie mniej niż 207.040.000 akcji Spółki stanowiących nie mniej niż 50,00% kapitału zakładowego Spółki, uprawniających do wykonywania nie mniej niż 62,96% głosów na Walnym Zgromadzeniu.

W zakresie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja o zawarciu Umowy o Stabilizację i jej stronach, zostanie podana do publicznej wiadomości w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie Publicznej. W przypadku, gdy w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego niezawarcie Umowy o Stabilizację, zmiana jej warunków lub terminu jej zawarcia mogłaby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę Akcji Oferowanych, informacja ta zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do niniejszego Prospektu, zgodnie z art. 51 Ustawy o Ofercie Publicznej.

Informacje na temat stabilizacji będą przekazywane na zasadach przewidzianych w Rozporządzeniu w Sprawie Stabilizacji.

Umowne ograniczenia zbywalności Akcji

Akcjonariusz Sprzedający

Przewiduje się, że w Umowie o Gwarantowanie Oferty Akcjonariusz Sprzedający zobowiąże się, że do zakończenia okresu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW, bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów (o której Globalni Współkoordynatorzy poinformują Współprowadzących Księgę Popytu w najkrótszym możliwym terminie po jej udzieleniu) i z zastrzeżeniem uzgodnionych wyjątków (i) nie wyemituje, nie zastawi, nie zaoferuje, nie sprzeda, nie przeniesie, ani nie obciąży w inny sposób (ani nie ogłosi publicznie emisji, zastawienia, oferty, sprzedaży, zbycia lub obciążenia) jakichkolwiek Akcji (ani żadnych innych papierów wartościowych zamiennych lub wymiennych na Akcje, w tym udziałów uprawniających, bezpośrednio lub pośrednio, do nabycia lub objęcia Akcji) ani (ii) nie zawrze transakcji swapowej ani innej transakcji (w tym dotyczącej przyznania opcji kupna, praw lub warrantów dotyczących akcji) przenoszącej, w całości lub częściowo, ekonomiczne konsekwencje własności Akcji lub opcji.

Spółka

Przewiduje się, że w Umowie o Gwarantowanie Oferty Spółka zobowiąże się, że do zakończenia okresu 180 dni od daty pierwszego notowania akcji Spółki na GPW, bez pisemnej zgody Globalnych Współkoordynatorów (o której Globalni Współkoordynatorzy poinformują Współprowadzących Księgę Popytu w najkrótszym możliwym terminie po jej udzieleniu) i z zastrzeżeniem uzgodnionych wyjątków (i) nie wyemituje, nie zastawi, nie zaoferuje, nie sprzeda, nie przeniesie ani nie obciąży w inny sposób (ani nie ogłosi publicznie emisji, zastawienia, oferty, sprzedaży, zbycia lub obciążenia) jakichkolwiek Akcji (ani żadnych innych papierów wartościowych zamiennych lub wymiennych na Akcje, w tym papierów wartościowych uprawniających, bezpośrednio lub pośrednio, do nabycia lub objęcia Akcji) ani (ii) nie zawrze transakcji swapowej ani innej transakcji (w tym dotyczącej przyznania opcji zakupu, praw lub warrantów) przenoszącej, w całości lub częściowo, ekonomiczne konsekwencje własności Akcji lub opcji.

W zakresie, w jakim będzie to wymagane przepisami prawa, informacja o modyfikacji zobowiązań Spółki i Akcjonariusza Sprzedającego ograniczających zbywalność lub emisję akcji zostanie podana do publicznej wiadomości w formie komunikatu aktualizującego w trybie art. 52 ust. 2 Ustawy o Ofercie. W przypadku gdy w ocenie Akcjonariusza Sprzedającego zmiana warunków powyższych zobowiązań lub terminu ich zaciągnięcia mogłaby w sposób znaczący wpłynąć na ocenę Akcji Oferowanych, informacja ta zostanie udostępniona do publicznej wiadomości w formie aneksu do Prospektu.

Konflikt interesów

Każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych (większość z nich jako część międzynarodowych instytucji finansowych, w tym o zasięgu globalnym, świadczących usługi finansowe) jest lub może być zaangażowany w działalność w zakresie bankowości inwestycyjnej, papierów wartościowych, zarządzania inwestycjami oraz indywidualnego zarządzania majątkiem. W zakresie działalności dotyczącej papierów wartościowych zajmują się lub mogą się zajmować subemisją papierów wartościowych, obrotem papierami wartościowymi (na rachunek własny lub klientów), usługami maklerskimi, obrotem walutami, obrotem na giełdach towarowych i instrumentami pochodnymi (na rachunek własny lub klientów), a także świadczeniem usług maklerskich, usług bankowości inwestycyjnej, sporządzaniem analiz, jak również usług finansowania i doradztwa finansowego. W zakresie dozwolonym przez obowiązujące przepisy prawa i zasady dotyczące konfliktu interesów dotyczące prowadzenia działalności maklerskiej i w ramach bankowości inwestycyjnej: (a) w normalnym toku działalności związanej z dokonywaniem obrotu instrumentami finansowymi, usług maklerskich lub usług finansowania, każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych może w dowolnym czasie posiadać inwestycje długo- lub krótkoterminowe, zapewniać finansowanie inwestycji, oraz może – na rachunek własny lub swoich klientów – angażować się w obrót lub w inny sposób strukturyzować lub przeprowadzać transakcje dotyczące dłużnych lub udziałowych papierów wartościowych lub kredytów uprzywilejowanych dowolnego podmiotu uczestniczącego w Ofercie, lub transakcje dotyczące jakiegokolwiek waluty albo towaru związanych z Ofertą, lub transakcje dotyczące dowolnych powiązanych instrumentów pochodnych; (b) każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych, ich dyrektorzy, członkowie organów zarządzających lub nadzorczych, członkowie kadry kierowniczej i pracownicy mogą w dowolnym czasie inwestować na własny rachunek lub zarządzać funduszami inwestującymi na własny rachunek w dłużne lub udziałowe papiery wartościowe emitowane przez dowolny podmiot uczestniczący w Ofercie, w jakiegokolwiek waluty lub towary związane z Ofertą, lub w jakiegokolwiek powiązane instrumenty pochodne; (c) każdy z Menedżerów Oferty i ich podmiotów powiązanych może w dowolnym czasie dokonywać w zwykłym toku czynności maklerskich na rzecz jakiegokolwiek podmiotu uczestniczącego w Ofercie.

OGRANICZENIA W DYSTRYBUCJI AKCJI OFEROWANYCH

Oferta publiczna Akcji Oferowanych w Polsce

Prospekt został sporządzony wyłącznie na potrzeby Oferty przeprowadzanej w drodze oferty publicznej w rozumieniu art. 3 ust. 3 Ustawy o Ofercie na terytorium Polski.

W związku z Ofertą przeprowadzaną na terytorium Polski mogą zostać podjęte przez Menedżerów Oferty lub inne uprawnione podmioty ograniczone działania promocyjne mające na celu przekazanie informacji o Ofercie Kwalifikowanym Nabywcom Instytucjonalnym w Stanach Zjednoczonych Ameryki zgodnie z Przepisem 144A wydanym na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych oraz innym Inwestorom Instytucjonalnym poza Stanami Zjednoczonymi Ameryki (z wyłączeniem Polski) zgodnie z Regulacją S wydaną na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych.

W celu prowadzenia powyższych ograniczonych działań promocyjnych, w każdym przypadku zgodnie z właściwymi przepisami prawa jurysdykcji, w których takie działania będą podejmowane, został sporządzony międzynarodowy Dokument Marketingowy w języku angielskim (ang. *Offering Circular*), który nie będzie podlegał zatwierdzeniu przez KNF ani inny organ nadzoru w żadnej jurysdykcji. Prospekt nie będzie podlegał zatwierdzeniu przez organ nadzoru inny niż KNF ani nie będzie podlegał rejestracji czy zgłoszeniu do organu nadzoru w żadnym innym państwie niż Polska.

Promocja Oferty poza granicami Polski będzie przeprowadzana w oparciu o Dokument Marketingowy, który zostanie przekazany wybranym Inwestorom Instytucjonalnym w trybie przewidzianym w Dyrektywie Prospektowej (w sposób, w jaki została ona wprowadzona w Państwach Członkowskich) dla zwolnienia z wymogu sporządzenia prospektu lub innego dokumentu ofertowego na potrzeby oferty akcji, zatwierdzonego przez właściwy organ lub zgłoszonego do właściwego organu i następnie opublikowanego lub zgodnie z właściwymi przepisami prawa – w przypadku promocji Oferty poza UE. Ani Spółka, ani Akcjonariusz Sprzedający, ani Menedżerowie Oferty nie wyrazili ani nie wyrażą zgody na przeprowadzenie jakiegokolwiek oferty Akcji Oferowanych w drodze oferty publicznej w Polsce w inny sposób niż na podstawie Prospektu, za pośrednictwem jakiegokolwiek innego pośrednika finansowego.

Ani Spółka, ani Akcjonariusz Sprzedający, ani Menedżerowie Oferty nie podejmowali i nie będą podejmować działań stanowiących ofertę publiczną Akcji Oferowanych poza terytorium Polski, jak również nie będą rozpowszechniać Prospektu bądź jakiegokolwiek innego materiału ofertowego dotyczącego Spółki lub Akcji Oferowanych w żadnej jurysdykcji, gdzie mogłoby to stanowić ofertę publiczną lub mogłoby wiązać się z obowiązkiem podjęcia dodatkowych działań związanych z zatwierdzeniem, rejestracją czy też zgłoszeniem Prospektu lub takich dokumentów ofertowych we właściwym organie nadzoru. Akcje Oferowane nie mogą być przedmiotem bezpośredniej lub pośredniej oferty lub sprzedaży, a Prospekt nie może być rozpowszechniany ani publikowany na lub z terytorium jakiegokolwiek kraju lub jurysdykcji, inaczej niż z zachowaniem wszelkich stosownych zasad i regulacji właściwych dla danego kraju lub jurysdykcji.

W niektórych jurysdykcjach rozpowszechnianie Prospektu oraz promocja Oferty mogą podlegać ograniczeniom prawnym. Osoby posiadające Prospekt powinny więc zapoznać się z wszelkimi ograniczeniami tego rodzaju, przestrzegać takich ograniczeń oraz zasad przeprowadzania ograniczonych działań promocyjnych w związku z Ofertą, uwzględniając ograniczenia przedstawione poniżej. Nieprzestrzeganie tych ograniczeń może stanowić naruszenie przepisów regulujących obrót papierami wartościowymi obowiązującymi w danej jurysdykcji.

Prospekt ani Dokument Marketingowy nie stanowi oferty ani zaproszenia do złożenia oferty lub nabycia jakichkolwiek papierów wartościowych opisanych w Prospekcie adresowanych do jakiegokolwiek osoby w jakiegokolwiek jurysdykcji, jeżeli w takiej jurysdykcji składanie takiej osoby takiej oferty lub nakłanianie jej do nabycia papierów wartościowych jest niezgodne z prawem.

Stany Zjednoczone Ameryki

Akcje Oferowane nie zostały i nie zostaną zarejestrowane zgodnie z Amerykańską Ustawą o Papierach Wartościowych ani przez żaden inny organ regulujący obrót papierami wartościowymi jakiegokolwiek innego stanu lub terytorium podległego jurysdykcji Stanów Zjednoczonych Ameryki, i poza niektórymi wyjątkami, nie mogą być oferowane lub sprzedawane w Stanach Zjednoczonych Ameryki, chyba że na podstawie zwolnienia od obowiązku rejestracji zgodnie z Amerykańską Ustawą o Papierach Wartościowych. Akcje Oferowane mogą zostać odsprzedane wyłącznie (i) poza Stanami Zjednoczonymi Ameryki w ramach transakcji zagranicznych (*offshore transactions*) (zgodnie z definicją tego terminu w Regulacji S) zgodnie z postanowieniami Regulacji S na rzecz inwestorów niebędących osobami amerykańskimi (*U.S. persons*) (zgodnie z definicją tego terminu w Regulacji S); oraz (ii) na rzecz Kwalifikowanych Nabywców Instytucjonalnych w Stanach Zjednoczonych Ameryki, zgodnie z definicją zawartą w Przepisie 144A na warunkach w nim określonych, albo na podstawie innego zwolnienia od obowiązku rejestracji, lub w ramach transakcji, które nie podlegają obowiązkowi rejestracji wynikającemu z Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych. Ponadto w ciągu 40 dni po rozpoczęciu Oferty jakiegokolwiek oferowanie bądź sprzedaż Akcji Oferowanych w Stanach Zjednoczonych Ameryki przez jakiegokolwiek pośrednika w obrocie papierami wartościowymi (niezależnie od tego, czy uczestniczył w Ofercie) może naruszać obowiązek rejestracji określony w Amerykańskiej Ustawie o Papierach Wartościowych, chyba że takie oferowanie i sprzedaż odbywają się na podstawie wyłączenia z wymogu rejestrowego na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych.

Ani Komisja Papierów Wartościowych i Giełd Stanów Zjednoczonych, ani żadne stanowe komisje papierów wartościowych lub inne urzędy ds. papierów wartościowych poza terytorium Stanów Zjednoczonych nie zatwierdziły ani nie wyraziły sprzeciwu wobec Akcji Oferowanych w ramach Oferty, ani nie stwierdziły, że Prospekt jest rzetelny i kompletny. Składanie oświadczeń o odmiennej treści stanowi przestępstwo.

Europejski Obszar Gospodarczy

Prospekt został zatwierdzony przez KNF, organ nadzoru nad rynkiem kapitałowym na terytorium Polski. W żadnym innym Państwie Członkowskim nie była ani nie jest prowadzona publiczna oferta Akcji Oferowanych. Jednakże Współprowadzący Księgę Popytu mogą dokonywać promocji Oferty w danym innym Państwie Członkowskim w oparciu o Dokument Marketingowy w ramach niektórych zwolnień od obowiązku sporządzenia Prospektu w trybie Dyrektywy Prospektowej, jeżeli zwolnienia te zostały implementowane w danym innym Państwie Członkowskim, pod warunkiem że taka oferta Akcji Oferowanych nie będzie skutkować wymogiem sporządzenia, zatwierdzenia, zgłoszenia i opublikowania Prospektu przez Spółkę, Akcjonariusza Sprzedającego lub któregokolwiek z Menedżerów Oferty zgodnie z art. 3 Dyrektywy Prospektowej lub innymi stosownymi regulacjami implementującymi.

W odniesieniu do każdego państwa członkowskiego EOG (innego niż Polska), które przyjęło Dyrektywę Prospektową (każde z nich zwane dalej „**Odpowiednim Państwem Członkowskim**”), począwszy od dnia implementacji Dyrektywy Prospektowej w Odpowiednim Państwie Członkowskim („**Data Przyjęcia Dyrektywy Prospektowej**”) w danym Odpowiednim Państwie Członkowskim nie została ani nie zostanie przeprowadzona publicznie oferta Akcji Oferowanych inna niż:

- kierowana do podmiotu będącego inwestorem kwalifikowanym w rozumieniu Dyrektywy Prospektowej;
- kierowana do mniej niż 100 osób fizycznych lub prawnych (lub 150 osób fizycznych lub prawnych, jeśli Odpowiednie Państwo Członkowskie implementowało Dyrektywę 2010/73/UE) innych niż inwestor kwalifikowany w rozumieniu art. 2(1)(e) Dyrektywy Prospektowej; lub
- we wszelkich innych okolicznościach przewidzianych w art. 3(2) Dyrektywy Prospektowej,

o ile taka oferta Akcji Oferowanych nie prowadziła do powstania obowiązku opublikowania prospektu na mocy art. 3 Dyrektywy Prospektowej na terenie Odpowiedniego Państwa Członkowskiego.

Dla potrzeb Prospektu wyrażenie „oferta publiczna Akcji Oferowanych” w odniesieniu do dowolnych Akcji Oferowanych w dowolnym Odpowiednim Państwie Członkowskim oznacza przekazanie, w dowolnej formie i za pomocą dowolnych środków przekazu, wystarczających informacji w zakresie warunków oferty oraz dotyczących Akcji Oferowanych będących przedmiotem oferty, których zakres umożliwi inwestorowi podjęcie decyzji o nabyciu lub objęciu Akcji Oferowanych, przy czym zakres i forma takiego przekazania informacji mogą być różne w różnych Odpowiednich Państwach Członkowskich z uwagi na postanowienia prawa implementujące Dyrektywę Prospektową w takim Odpowiednim Państwie Członkowskim, a wyrażenie „**Dyrektywa Prospektowa**” oznacza Dyrektywę 2003/71/WE (ze zmianami, a w szczególności Dyrektywą Zmieniającą Dyrektywę Prospektową z 2010 roku, w zakresie, w jakim zostały wdrożone w Odpowiednim Państwie Członkowskim) i obejmuje wszelkie odpowiednie środki implementujące ją w każdym danym Odpowiednim Państwie Członkowskim, a wyrażenie „**Dyrektywa Zmieniająca Dyrektywę Prospektową z 2010 roku**” oznacza Dyrektywę 2010/73/UE.

Wielka Brytania

W Wielkiej Brytanii Dokument Marketingowy może być dystrybuowany wyłącznie wśród i adresowany wyłącznie do podmiotów, które są inwestorami kwalifikowanymi w rozumieniu art. 2(1)(e) Dyrektywy Prospektowej, które ponadto (a) są inwestorami profesjonalnymi spełniającymi kryteria określone w art. 19(5) Zarządzenia w sprawie promocji finansowej z 2005 roku, wydanego na podstawie brytyjskiej Ustawy o Rynkach i Usługach Finansowych (Financial Services and Markets Act) z 2000 roku, ze zm. („**Zarządzenie**”) lub (b) które spełniają kryteria określone w art. 49(2)(a)-(d) Zarządzenia (spółki i inne podmioty o znacznej wartości netto), lub (c) do których kierowanie Prospektu jest prawnie dozwolone („**Właściwe Osoby z Wielkiej Brytanii**”).

Na terytorium Wielkiej Brytanii osoby niebędące Właściwymi Osobami z Wielkiej Brytanii nie powinny polegać na informacjach zawartych w Prospekcie ani wykorzystywać ich do podejmowania jakichkolwiek czynności. W Wielkiej Brytanii każda inwestycja lub działalność inwestycyjna, której dotyczy Prospekt, może być dokonywana lub podejmowana jedynie przez Właściwe Osoby z Wielkiej Brytanii. Osoby niebędące Właściwymi Osobami z Wielkiej Brytanii nie powinny polegać na niniejszym Prospekcie ani podejmować jakichkolwiek decyzji na jego podstawie.

OPODATKOWANIE

W niniejszym rozdziale zamieszczono informacje na temat podstawowych skutków podatkowych związanych z nabyciem, posiadaniem, wykonaniem lub zbyciem Akcji Oferowanych na gruncie polskiego prawa podatkowego. Informacje te mają wyłącznie charakter ogólny i w żadnym wypadku nie stanowią kompletnej ani wyczerpującej analizy. Z tego względu inwestorom zaleca się uzyskanie w indywidualnych przypadkach porady profesjonalnych doradców podatkowych lub oficjalnego stanowiska odpowiednich organów administracji właściwych w tym zakresie.

Poniższe informacje są oparte wyłącznie na przepisach prawa podatkowego obowiązujących w Polsce na dzień Prospektu. Na skutek zmian legislacyjnych lub zmian w interpretacji przepisów podatkowych, w tym na skutek zmian w orzecznictwie sądów administracyjnych lub praktyce organów podatkowych, stwierdzenia zawarte w Prospekcie mogą stracić aktualność. Zmiany takie mogą być retroaktywne.

Znajdujące się poniżej określenie „dywidenda”, jak również każde inne określenie, ma takie znaczenie, jakie przypisuje mu się na gruncie polskiego prawa podatkowego.

Opodatkowanie dochodów z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych

Opodatkowanie dochodów osób fizycznych

Opodatkowanie dochodów osób fizycznych podlegających w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. mających w Polsce miejsce zamieszkania dla celów podatkowych)

Osoby fizyczne podlegają w Polsce obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów (przychodów) bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów (nieograniczony obowiązek podatkowy), jeżeli mają miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 3 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się osobę fizyczną, która:

- posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych), lub
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym (art. 3 ust. 1a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Powyższe zasady stosuje się z uwzględnieniem właściwych umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska (art. 4a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Umowy te mogą w szczególności inaczej definiować „miejsce zamieszkania” osoby fizycznej oraz precyzować pojęcie „ośrodka interesów życiowych”.

Dochody uzyskiwane przez osoby fizyczne podlegające w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych (w tym akcji) podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych przepisami Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych.

Dochodem z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych jest różnica między sumą przychodów uzyskanych z tego tytułu w roku kalendarzowym a kosztami uzyskania tych przychodów, określonymi na podstawie przepisów Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych (art. 30 b ust. 2 pkt 1 w związku z ust. 6 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Przychodem z odpłatnego zbycia papierów wartościowych, jest ich wartość wyrażona w cenie określonej w umowie. Jeżeli jednak cena, bez uzasadnionej przyczyny, znacznie odbiega od wartości rynkowej tych papierów, przychód z odpłatnego zbycia papierów wartościowych określa organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej w wysokości rynkowej wartości tych papierów (art. 19 ust. 1 w związku z art. 17 ust. 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Przychodem z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych jest przychód należny, choćby nie został faktycznie otrzymany (art. 17 ust. 1 pkt 6 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Kosztami uzyskania przychodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych są wydatki poniesione na nabycie lub objęcie tych papierów. Koszty te uwzględniane są dopiero w chwili uzyskania przychodów z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych (art. 23 ust. 1 pkt 38 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Jeżeli podatnik dokonuje odpłatnego zbycia papierów wartościowych nabytych po różnych cenach i nie jest możliwe określenie ceny nabycia zbywanych papierów wartościowych, przy ustalaniu dochodu z takiego zbycia stosuje się zasadę, że każdorazowo zbycie dotyczy kolejno papierów wartościowych nabytych najwcześniej. Zasadę, o której mowa w zdaniu pierwszym, stosuje się odrębnie dla każdego rachunku papierów wartościowych (art. 24 ust. 10 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Podatek dochodowy od dochodów uzyskanych przez osoby fizyczne mające w Polsce miejsce zamieszkania dla celów podatkowych z odpłatnego zbycia papierów wartościowych wynosi 19% uzyskanego dochodu (art. 30b ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

W przypadku dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych brak jest obowiązku poboru podatku przez płatnika oraz obowiązku zapłaty zaliczek na podatek w trakcie roku podatkowego. Po zakończeniu roku podatkowego, podatnik, na podstawie przekazanych mu przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i ich jednostki organizacyjne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej do końca lutego roku następującego po roku podatkowym imiennych informacji o wysokości osiągniętego dochodu, obowiązany jest wykazać przychody uzyskane w roku podatkowym z odpłatnego zbycia papierów wartościowych i – w przypadku uzyskania dochodu do opodatkowania – obliczyć należny podatek dochodowy w odrębnym zeznaniu podatkowym o wysokości osiągniętego w roku podatkowym dochodu (poniesionej straty) (art. 30b ust. 6 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Termin na złożenie tego zeznania upływa dnia 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym, w którym uzyskano przychody z odpłatnego zbycia papierów wartościowych. W tym samym terminie podatnik jest obowiązany zapłacić należny podatek w kwocie wykazanej w tym zeznaniu.

Dochodów uzyskanych z odpłatnego zbycia papierów wartościowych nie łączy się z dochodami z innych źródeł przychodów (art. 30b ust. 5 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Strata z odpłatnego zbycia papierów wartościowych, poniesiona w roku podatkowym, może obniżyć dochód uzyskany z tego źródła przychodów w najbliższych pięciu kolejno po sobie następujących latach podatkowych, z tym, że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty. Straty poniesionej z tego tytułu nie łączy się ze stratami osiągniętymi przez podatnika z innych źródeł przychodów (art. 9 ust. 6 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Powyższe zasady nie mają zastosowania, jeżeli odpłatne zbycie papierów wartościowych następuje w wykonywaniu działalności gospodarczej (art. 30b ust. 4 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). W takim przypadku przychody z tego tytułu powinny być kwalifikowane jako przychody z prowadzonej działalności gospodarczej i opodatkowane według skali progresywnej lub podatkiem liniowym, w zależności od wyboru sposobu opodatkowania dokonanego przez podatnika oraz spełnienia przez niego dodatkowych wymogów.

Opodatkowanie dochodów osób fizycznych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. niemających w Polsce miejsca zamieszkania dla celów podatkowych)

Zasadniczo, reguły opodatkowania dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przedstawione powyżej mają zastosowanie również w przypadku dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przez osoby niemające w Polsce miejsca zamieszkania dla celów podatkowych.

Takie osoby podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów (przychodów) osiąganych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ograniczony obowiązek podatkowy – art. 3 ust. 2a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Przedstawione powyżej zasady opodatkowania dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przez osoby niemające w Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zamieszkania dla celów podatkowych stosuje się z uwzględnieniem odpowiednich umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. Jednakże zastosowanie stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania albo niezapłacenie podatku zgodnie z taką umową jest możliwe pod warunkiem udokumentowania dla celów podatkowych miejsca zamieszkania podatnika uzyskanym od niego certyfikatem rezydencji (art. 30b ust. 3 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Opodatkowanie dochodów osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej

Opodatkowanie dochodów podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. mających w Polsce siedzibę lub zarząd)

Podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych są osoby prawne, spółki kapitałowe w organizacji oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej (z wyjątkiem spółek niemających osobowości prawnej) (art. 1 ust. 1 i 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Podatnicy posiadający siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągania (nieograniczony obowiązek podatkowy – art. 3 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Dochody uzyskiwane przez podatników podlegających w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych (w tym akcji) podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych na zasadach ogólnych, określonych przepisami Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych.

Dochodem jest różnica pomiędzy nadwyżką sumy przychodów nad kosztami ich uzyskania, osiągnięta w roku podatkowym (art. 7 ust. 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Przychodem z odpłatnego zbycia papierów wartościowych jest ich wartość wyrażona w cenie określonej w umowie. Jeżeli jednak cena, bez uzasadnionej przyczyny, znacznie odbiega od wartości rynkowej tych papierów, przychód z odpłatnego zbycia papierów wartościowych

określa organ podatkowy lub organ kontroli skarbowej w wysokości rynkowej wartości tych papierów (art. 14 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Kosztami uzyskania przychodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych są wydatki poniesione na nabycie lub objęcie tych papierów. Koszty te uwzględniane są dopiero w chwili uzyskania przychodów z tytułu odpłatnego zbycia papierów wartościowych (art. 16 ust. 1 pkt 8 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Uzyskany z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przychód i koszty uzyskania przychodów łączy się z innymi przychodami i kosztami uzyskania przychodów danego okresu rozliczeniowego. Podatek od dochodów osiągniętych przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych wynosi 19% podstawy opodatkowania (art. 19 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

W przypadku dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych podatnik jest zobowiązany do samodzielnego rozliczenia podatku z tytułu zbycia papierów wartościowych, a podmiot dokonujący wypłat nie pobiera podatku. Podatnik jest zobowiązany do rozliczenia podatku dochodowego w zeznaniu podatkowym o wysokości osiągniętego w roku podatkowym dochodu albo poniesionej straty (art. 27 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Termin na złożenie tego zeznania upływa z końcem trzeciego miesiąca roku następującego po roku podatkowym. W tym samym terminie podatnik jest obowiązany zapłacić należny podatek. Jednocześnie, podatnik nie jest zobowiązany do odprowadzania zaliczek na podatek w trakcie roku podatkowego.

Opodatkowanie dochodów podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. niemających w Polsce siedziby lub zarządu)

Zasadniczo, reguły opodatkowania dochodów z odpłatnego zbycia papierów wartościowych, przedstawione powyżej, mają zastosowanie również w przypadku dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przez osoby prawne niemające w Polsce siedziby lub zarządu. Przepisy ustawy mają również zastosowanie do dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez spółki niemające osobowości prawnej mające siedzibę lub zarząd w innym państwie, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego tego państwa są traktowane jak osoby prawne i podlegają w tym państwie opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce ich osiągania (art. 1 ust. 3 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Takie osoby podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów osiąganych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ograniczony obowiązek podatkowy – art. 3 ust. 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Przedstawione powyżej zasady opodatkowania dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z odpłatnego zbycia papierów wartościowych przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych niemających w Rzeczypospolitej Polskiej siedziby lub zarządu stosuje się z uwzględnieniem umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. Podatnik taki może zostać zobowiązany do przedstawienia certyfikatu rezydencji podatkowej w celu udokumentowania zasadności zastosowania stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania albo braku podatku zgodnie z taką umową.

Opodatkowanie dochodów z dywidendy oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych

Opodatkowanie dochodów (przychodów) osób fizycznych

Opodatkowanie dochodów (przychodów) osób fizycznych podlegających w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. mających w Polsce miejsce zamieszkania dla celów podatkowych)

Dochody (przychody) z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uzyskiwane przez osoby fizyczne podlegające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, opodatkowane są zryczałtowanym podatkiem dochodowym w wysokości 19% uzyskanego przychodu (art. 30a ust. 1 pkt 4 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Dochodem (przychodem) z udziału w zyskach osób prawnych jest dochód (przychód) faktycznie uzyskany z tego udziału (art. 24 ust. 5 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Są to dochody z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych (między innymi z tytułu umorzenia udziałów lub akcji oraz z tytułu otrzymania majątku osoby prawnej w związku z jej likwidacją).

Podmiot, który wypłaca lub stawia do dyspozycji podatnika pieniądze lub wartości pieniężne z tytułu dochodów (przychodów), o których mowa powyżej (płatnik), jest obowiązany do poboru zryczałtowanego podatku dochodowego od dokonywanych wypłat (świadczeń) (art. 41 ust. 4 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Płatnik ma obowiązek przesłać do właściwego urzędu skarbowego roczną deklarację, według ustalonego wzoru, w terminie do końca stycznia roku następującego po roku podatkowym (art. 42 ust. 1a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

W terminie do końca lutego roku następującego po roku podatkowym płatnik jest obowiązany przesłać podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu, którym kieruje naczelnik właściwy według miejsca zamieszkania podatnika, imienne informacje według ustalonego wzoru (art. 42 ust. 2 pkt 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Zgodnie z art. 45 ust. 3b Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych, jeżeli podatek nie zostanie pobrany przez płatnika, osoba fizyczna jest zobowiązana do samodzielnego rozliczenia podatku w zeznaniu rocznym, składanym do końca kwietnia roku następującego po roku podatkowym.

Szczególnego rodzaju sytuacja występuje w przypadku dochodów z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach papierów wartościowych lub na rachunkach zbiorczych, w rozumieniu Ustawy o Obrocie. Do pobrania podatku z tytułu dochodów (przychodów) z dywidend, dochodu z umorzenia (udziałów) akcji, wartości majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej oraz w przypadku połączenia lub podziału spółek – dopłat w gotówce otrzymanych przez udziałowców (akcjonariuszy) spółki przejmowanej, spółek łączonych lub dzielonych, jako płatnicy, zobowiązane są podmioty prowadzące rachunki papierów wartościowych dla podatników, jeżeli dochody (przychody) te zostały uzyskane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wiążą się z papierami wartościowymi zapisanymi na tych rachunkach, a wypłata świadczenia na rzecz podatnika następuje za pośrednictwem tych podmiotów (art. 41 ust. 4d Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Natomiast w zakresie papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych płatnikami podatku w zakresie dochodów (przychodów) z dywidend, dochodu z umorzenia (udziałów) akcji, wartości majątku otrzymanego w związku z likwidacją osoby prawnej oraz w przypadku połączenia lub podziału spółek – dopłat w gotówce otrzymanych przez udziałowców (akcjonariuszy) spółki przejmowanej, spółek łączonych lub dzielonych są podmioty prowadzące rachunki zbiorcze, za pośrednictwem których należności z tych tytułów są wypłacane. Podatek pobiera się w dniu przekazania należności z danego tytułu do dyspozycji posiadacza rachunku zbiorczego (art. 41 ust. 10 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

W przypadku, gdy dochody (przychody) z tytułu dywidend lub innych przychodów z udziału w zyskach osób prawnych przekazywane są na rzecz podatników uprawnionych z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych, których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona w trybie przewidzianym w Ustawie o Obrocie, podatek jest pobierany przez płatnika według stawki 19% od łącznej wartości dochodów (przychodów) przekazanych przez danego płatnika na rzecz wszystkich takich podatników za pośrednictwem posiadacza rachunku zbiorczego (art. 30a ust. 2a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Jeżeli płatnik dokonuje wypłaty w powyższym trybie, to w zakresie dotyczącym takich podatników płatnik nie ma obowiązku sporządzania imiennych informacji o wysokości dochodu (art. 42 ust. 8 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych), natomiast sami podatnicy zobowiązani są do wykazania ww. kwoty dochodów w zeznaniu rocznym (art. 45 ust. 3c Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Opodatkowanie dochodów (przychodów) osób fizycznych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. niemających w Polsce miejsca zamieszkania dla celów podatkowych)

Zasadniczo, powyższe reguły opodatkowania dochodów (przychodów) z dywidend i innych przychodów z udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mają zastosowanie również w przypadku dochodów uzyskiwanych przez osoby fizyczne podlegające w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu.

Przedstawione powyżej zasady opodatkowania dochodów uzyskiwanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z tytułu udziału w zyskach osób prawnych przez osoby niemające w Polsce miejsca zamieszkania dla celów podatkowych stosuje się z uwzględnieniem umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska. Jednakże zastosowanie stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania albo niezaptacenie podatku zgodnie z taką umową jest możliwe pod warunkiem udokumentowania dla celów podatkowych miejsca zamieszkania podatnika uzyskanym od niego certyfikatem rezydencji (art. 30a ust. 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

W terminie do końca lutego roku następującego po roku podatkowym płatnik jest obowiązany przesłać podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu, którym kieruje naczelnik właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych, imienne informacje według ustalonego wzoru (art. 42 ust. 2 pkt 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych). Ponadto płatnik, na pisemny wniosek podatnika, w terminie 14 dni od dnia złożenia tego wniosku, jest obowiązany do sporządzenia i przesłania imiennej informacji, o której mowa powyżej, podatnikowi i urzędowi skarbowemu, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych (art. 42 ust. 4 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

W przypadku, gdy dochody (przychody) z tytułu dywidend lub innych przychodów z udziału w zyskach osób prawnych przekazywane są na rzecz podatników uprawnionych z papierów wartościowych zapisanych na rachunkach zbiorczych, których tożsamość nie została płatnikowi ujawniona w trybie przewidzianym w Ustawie o Obrocie, to w zakresie dotyczącym takich podatników płatnik nie ma obowiązku sporządzania ani przesyłania imiennych informacji o wysokości dochodu (art. 42 ust. 8 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych).

Opodatkowanie dochodów (przychodów) osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej

Opodatkowanie dochodów (przychodów) podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. mających w Polsce siedzibę lub zarząd)

Dochody (przychody) z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uzyskiwane przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych, podlegających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieograniczonemu

obowiązkowi podatkowemu, opodatkowane są zryczałtowanym podatkiem dochodowym w wysokości 19% uzyskanego przychodu (art. 22 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Dochodem (przychodem) z udziału w zyskach osób prawnych jest dochód (przychód) faktycznie uzyskany z tego udziału (akcji) (art. 10 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Są to dochody z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych (między innymi z tytułu umorzenia udziałów lub akcji oraz z tytułu otrzymania majątku spółki kapitałowej w związku z jej likwidacją).

Podmiot, który dokonuje na rzecz podatnika wypłat należności z tytułu dochodów (przychodów), o których mowa powyżej (płatnik), jest obowiązany do poboru zryczałtowanego podatku dochodowego od takich wypłat (art. 26 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Płatnik zobowiązany jest przesłać do właściwego urzędu skarbowego roczną deklarację, sporządzoną według ustalonego wzoru, w terminie do końca pierwszego miesiąca roku następującego po roku podatkowym (art. 26a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Ponadto w terminie do siódmego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym podatek został pobrany, płatnik obowiązany jest przesłać podatnikom informacje o wysokości pobranego podatku (art. 26 ust. 3 pkt 1 i ust. 3a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Opodatkowanie dochodów (przychodów) podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu (tj. niemających w Polsce siedziby lub zarządu)

Zasadniczo, reguły opodatkowania przedstawione powyżej mają zastosowanie do dochodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, uzyskiwanych przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu.

Dochody z tytułu dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, uzyskiwane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez osoby objęte ograniczonym obowiązkiem podatkowym, podlegają zasadom opodatkowania opisanym powyżej, o ile odpowiednie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania nie stanowią inaczej (art. 22a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Jednakże zastosowanie stawki podatku wynikającej z właściwej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania albo niepobranie podatku zgodnie z taką umową jest możliwe pod warunkiem udokumentowania miejsca siedziby podatnika dla celów podatkowych uzyskanym od podatnika certyfikatem rezydencji (art. 26 ust. 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Płatnik dokonujący wypłat należności z tytułu dywidend oraz innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych na rzecz podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających w Polsce ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, przekazuje informację o wypłatach i wysokości pobranego podatku, w terminie do końca trzeciego miesiąca roku następującego po roku podatkowym, w którym dokonano wypłat, podatnikowi i urzędowi skarbowemu, którym kieruje naczelnik urzędu skarbowego właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych (art. 26 ust. 3 pkt 2 i ust. 3a Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Płatnik, na pisemny wniosek podatnika, w terminie 14 dni od dnia złożenia tego wniosku, jest obowiązany do sporządzenia i przesłania takiej informacji podatnikowi oraz urzędowi skarbowemu, którym kieruje naczelnik właściwy w sprawach opodatkowania osób zagranicznych (art. 26 ust. 3b Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Zwolnienie z podatku dochodowego dochodów z posiadanych Akcji uzyskanych przez krajowe i zagraniczne osoby prawne posiadające większe pakiety Akcji

W określonych przypadkach dochody, o których mowa powyżej, uzyskiwane przez podatników podatku dochodowego od osób prawnych podlegających zarówno nieograniczonemu, jak i ograniczonemu obowiązkowi podatkowemu, podlegają zwolnieniu od podatku dochodowego od osób prawnych.

Zwolnione od podatku są dywidendy oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, osiągnane przez spółkę podlegającą opodatkowaniu od całości swoich dochodów (bez względu na miejsce ich osiągnięcia) w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym niż Rzeczpospolita Polska Państwie Członkowskim UE lub w innym państwie należącym do EOG (art. 22 ust. 4 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych), jeżeli spełnione są łącznie następujące warunki:

- wypłacającym dywidendę oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych jest spółka będąca podatnikiem podatku dochodowego, mająca siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- spółka uzyskująca dochody (przychody) z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych posiada bezpośrednio nie mniej niż 10% wszystkich akcji w kapitale spółki wypłacającej dywidendę lub inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych;
- spółka uzyskująca dochody (przychody) z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych posiada akcje w ilości określonej powyżej nieprzerwanie przez okres dwóch lat. Zwolnienie ma również zastosowanie w przypadku, gdy wymagany okres dwóch lat upływa po dniu uzyskania dochodu. W wypadku jednak niedotrzymania powyższego warunku, spółka korzystająca ze zwolnienia będzie obowiązana do zapłaty podatku do 20. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym utraciła prawo do

zwolnienia wraz z odsetkami za zwłokę. Odsetki są naliczane od dnia następującego po dniu, w którym spółka skorzystała ze zwolnienia po raz pierwszy (art. 22 ust. 4a i 4b Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych);

- spółka uzyskująca dochody (przychody) z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych nie korzysta ze zwolnienia z opodatkowania podatkiem dochodowym od całości swoich dochodów, bez względu na źródło ich osiągania i pod warunkiem uzyskania od takiej spółki przez wypłacającego należności pisemnego oświadczenia, że w stosunku do wypłacanych należności powyższy warunek został spełniony;
- miejsce siedziby spółki zagranicznej uzyskującej dochody zostanie udokumentowane dla celów podatkowych certyfikatem rezydencji wydanym przez właściwy organ zagranicznej administracji podatkowej (art. 26 ust. 1c pkt 1 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Przy spełnieniu powyższych warunków, zwolnienie z podatku stosuje się również w sytuacji, gdy odbiorcą dywidend jest zagraniczny zakład (w rozumieniu art. 4a pkt 11 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych) spółki podlegającej opodatkowaniu od całości swoich dochodów (bez względu na miejsce ich osiągania) w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym niż Rzeczpospolita Polska Państwie Członkowskim lub w innym państwie należącym do EOG. Istnienie zagranicznego zakładu powinno jednak zostać udokumentowane przez spółkę korzystającą ze zwolnienia zaświadczeniem wydanym przez właściwy organ administracji podatkowej państwa jej siedziby lub zarządu albo przez właściwy organ podatkowy państwa, w którym zakład jest położony (art. 26 ust. 1c pkt 2 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Dodatkowo, zwolnienie to stosuje się, jeżeli posiadanie udziałów (akcji) wynika z tytułu własności lub, w odniesieniu do dochodów uzyskanych z udziałów (akcji) posiadanych na podstawie tytułu własności oraz innego niż własność, pod warunkiem że te dochody (przychody) korzystałyby ze zwolnienia, gdyby posiadanie tych udziałów (akcji) nie zostało przeniesione.

Powyższe zwolnienie może mieć również zastosowanie w odniesieniu do dochodów (przychodów) wypłacanych na rzecz odbiorcy (spółki) podlegającego w Konfederacji Szwajcarskiej opodatkowaniu podatkiem dochodowym od całości dochodów, bez względu na miejsce ich osiągania, przy czym określony bezpośredni udział procentowy w kapitale spółki wypłacającej dywidendę został ustalony w wysokości nie mniejszej niż 25% (art. 22 ust. 4c pkt 2 i ust. 6 Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych). Również w tym wypadku niezbędne jest udokumentowanie rezydencji podatkowej odpowiednim certyfikatem wydanym przez właściwy organ zagranicznej administracji podatkowej.

Powyższe zwolnienie ma również odpowiednie zastosowanie do spółdzielni zawiązanych na podstawie rozporządzenia nr 1435/2003/WE z dnia 22 lipca 2003 roku w sprawie statutu Spółdzielni Europejskiej (SCE) (Dz.U. WE L 207/1 z 18 sierpnia 2003 roku, ze zm.).

Jednocześnie, zwolnienie to stosuje się pod warunkiem istnienia podstawy prawnej wynikającej z umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania lub innej ratyfikowanej umowy międzynarodowej, której stroną jest Rzeczpospolita Polska, do uzyskania przez organ podatkowy informacji podatkowych od organu podatkowego innego niż Rzeczpospolita Polska państwa, w którym podatnik ma swoją siedzibę lub w którym dochód został uzyskany (art. 22b Ustawy o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych).

Opodatkowanie umów sprzedaży papierów wartościowych podatkiem od czynności cywilnoprawnych

Opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilnoprawnych podlegają umowy sprzedaży oraz zamiany rzeczy i praw majątkowych (w tym papierów wartościowych), jeżeli ich przedmiotem są rzeczy znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub prawa majątkowe wykonywane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 1 ust. 1 pkt 1 lit. a) w zw. z art. 1 ust. 4 Ustawy o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych).

Co do zasady sprzedaż udziałów (akcji) spółek z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawana za sprzedaż praw majątkowych, wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, i w związku z tym transakcje takie podlegają opodatkowaniu podatkiem od czynności cywilnoprawnych w wysokości 1%. Podstawę opodatkowania stanowi wartość rynkowa rzeczy lub prawa majątkowego (art. 6 ust. 1 pkt 1) Ustawy o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych). Obowiązek podatkowy w przypadku umowy sprzedaży ciąży na kupującym i powstaje z chwilą dokonania czynności cywilnoprawnej (art. 3 ust. 1 pkt 1 Ustawy o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych). Podatnicy są obowiązani, bez wezwania organu podatkowego, złożyć deklarację w sprawie podatku od czynności cywilnoprawnych oraz obliczyć i wpłacić podatek w terminie 14 dni od dnia powstania obowiązku podatkowego. Powyższy obowiązek nie ma zastosowania w przypadku, gdy podatek jest pobierany przez płatnika, którym w przypadku czynności cywilnoprawnych dokonywanych w formie aktu notarialnego jest notariusz (art. 10 ust. 1 i 2 Ustawy o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych).

Sprzedaż praw majątkowych, będących instrumentami finansowymi: (i) firmom inwestycyjnym oraz zagranicznym firmom inwestycyjnym, (ii) dokonywaną za pośrednictwem firm inwestycyjnych lub zagranicznych firm inwestycyjnych, (iii) dokonywaną w ramach obrotu zorganizowanego, lub (iv) dokonywaną poza obrotem zorganizowanym przez firmy inwestycyjne oraz zagraniczne firmy inwestycyjne, jeżeli prawa te zostały nabyte przez te firmy w ramach obrotu zorganizowanego – w rozumieniu przepisów Ustawy o Obrocie – podlega zwolnieniu z podatku od czynności cywilnoprawnych (art. 9 pkt 9 Ustawy o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych).

Opodatkowanie nabycia papierów wartościowych przez osoby fizyczne podatkiem od spadków i darowizn

Opodatkowaniu podatkiem od spadków i darowizn podlega nabycie przez osoby fizyczne własności rzeczy znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub praw majątkowych wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w tym papierów wartościowych), między innymi tytułem dziedziczenia, zapisu zwykłego, dalszego zapisu, zapisu windykacyjnego, polecenia testamentowego, darowizny oraz polecenia darczyńcy (art. 1 ust. 1 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn). Obowiązek podatkowy ciąży na nabywcy rzeczy lub praw majątkowych (art. 5 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn), natomiast moment jego powstania zależy od formy nabycia (art. 6 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn).

W świetle art. 7 ust. 1 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn podstawą opodatkowania jest co do zasady wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych po potrąceniu długów i ciężarów (czysta wartość), ustalona według stanu rzeczy i praw majątkowych w dniu nabycia i cen rynkowych z dnia powstania obowiązku podatkowego.

Kwota podatku zależy od stopnia pokrewieństwa lub powinowactwa, lub też innego stosunku pomiędzy darczyńcą a obdarowanym lub spadkodawcą a spadkobiercą. Stawki podatku mają charakter progresywny i wynoszą od 3% do 20% podstawy opodatkowania, w zależności od grupy podatkowej, do jakiej zaliczony został nabywca. Dla każdej grupy istnieją także kwoty wolne od podatku.

Podatnicy są obowiązani, z wyjątkiem przypadków, w których podatek jest pobierany przez płatnika, złożyć w terminie miesiąca od dnia powstania obowiązku podatkowego, właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego zeznanie podatkowe o nabyciu rzeczy lub praw majątkowych według ustalonego wzoru (art. 17a ust. 1 i 2 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn). Podatek płatny jest w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji naczelnika urzędu skarbowego ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego.

Nabycie własności papierów wartościowych przez osoby najbliższe (małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, rodzeństwo, ojczyma i macochę) jest zwolnione od podatku, pod warunkiem dokonania w określonym terminie stosownego zgłoszenia właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego (art. 4a ust. 1 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn). Powyższe zwolnienie stosuje się, jeżeli w chwili nabycia nabywca posiadał obywatelstwo polskie lub obywatelstwo jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o EOG lub miał miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na terytorium takiego państwa (art. 4 ust. 4 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn).

Podatkowi nie podlega nabycie własności praw majątkowych wykonywanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w tym papierów wartościowych), jeżeli w dniu nabycia ani nabywca, ani też spadkodawca lub darczyńca nie byli obywatelami polskimi i nie mieli miejsca stałego pobytu lub siedziby na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 3 pkt 1 Ustawy o Podatku od Spadków i Darowizn).

Przepisy dotyczące odpowiedzialności płatnika

Zgodnie z art. 30 § 1 Ordynacji Podatkowej płatnicy, którzy nie wykonali obowiązku obliczenia, pobrania lub wpłacenia podatku do właściwego organu podatkowego, odpowiadają całym swoim majątkiem za podatek, który nie został pobrany lub za kwotę podatku pobranego, lecz niewpłaconego. Powyższy przepis nie ma zastosowania w przypadku, gdy odrębne przepisy prawa stanowią inaczej albo jeżeli podatek nie został pobrany z winy podatnika. W tych przypadkach właściwy organ podatkowy wydaje decyzję o odpowiedzialności podatnika.

INFORMACJE DODATKOWE

Biegli rewidenci

Niezależnym biegłym rewidentem Spółki jest KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. z siedzibą w Warszawie i adresem: ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa.

KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest członkiem Krajowej Izby Biegłych Rewidentów wpisanym do rejestru podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych pod numerem ewidencyjnym 3546. KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. nie posiada istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiada Akcji Spółki.

KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. przeprowadziła badanie Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, które jest zamieszczone w Prospekcie w rozdziale „Część finansowa”, oraz wydała opinię bez zastrzeżeń z jego badania. Opinia z badania Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego została podpisana w imieniu KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. przez Zbigniewa Liberę, biegłego rewidenta o numerze ewidencyjnym 90047.

KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. przeprowadziła również przegląd Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego, które jest zamieszczone w Prospekcie w rozdziale „Część finansowa”, oraz wydała raport bez zastrzeżeń z jego przeglądu.

Ponadto KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. przeprowadziła badania jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2012 roku sporządzonego zgodnie z MSSF oraz jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2011 roku sporządzonego zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości i wydała opinie bez zastrzeżeń z badania tych sprawozdań. KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. przeprowadziła również badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2011 roku sporządzonego zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości i wydała opinie bez zastrzeżeń z badania tego sprawozdania. Opinie z badania powyższych jednostkowych sprawozdań finansowych Spółki oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy, zostały podpisane w imieniu KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. przez: Zbigniewa Liberę, biegłego rewidenta o numerze ewidencyjnym 90047. Powyższe sprawozdania oraz opinie z ich badania nie zostały zamieszczone w Prospekcie.

Deloitte Audyt sp. z o.o. przeprowadziła badanie jednostkowego sprawozdania finansowego Spółki za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2010 roku sporządzonego zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości i wydała opinie bez zastrzeżeń z badania tego sprawozdania. Ponadto Deloitte Audyt sp. z o.o. przeprowadziła badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2010 roku sporządzonego zgodnie z MSSF i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy za rok obrotowy zakończony w dniu 31 grudnia 2010 roku sporządzonego zgodnie z Polskimi Standardami Rachunkowości i wydała opinie bez zastrzeżeń z badania tych sprawozdań. Opinie z badania powyższych jednostkowych sprawozdań finansowych Spółki oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych Grupy zostały podpisane w imieniu Deloitte Audyt sp. z o.o. przez: Piotra Sokółowskiego, biegłego rewidenta o numerze ewidencyjnym 9752. Powyższe sprawozdania oraz opinie z ich badania nie zostały zamieszczone w Prospekcie.

W okresie objętym Sprawozdaniami Finansowymi nie było przypadku rezygnacji lub zwolnienia biegłego rewidenta uprawnionego do badania sprawozdań finansowych Spółki oraz Grupy.

Zgodnie ze Statutem, podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych Spółki jest wybierany przez Radę Nadzorczą.

Eksperti

W Prospekcie nie wykorzystano informacji stanowiących oświadczenia lub raporty ekspertów.

Podmioty zaangażowane w Ofertę

Wskazane poniżej podmioty są zaangażowane w Ofertę.

Menedżerowie Oferty

Globalnymi Współkoordynatorami są J.P. Morgan Securities plc posiadająca biuro pod adresem 25 Bank Street, Londyn EC14 5JP, Wielka Brytania oraz UBS Limited posiadająca biuro pod adresem 1 Finsbury Avenue, Londyn EC2M 2PP, Wielka Brytania. Globalni Współkoordynatorzy odpowiedzialni są za koordynację prac niezbędnych do przygotowania i przeprowadzenia Oferty.

Obok Globalnych Współkoordynatorów, Współprowadzącymi Księgę Popytu są Merrill Lynch International posiadająca biuro pod adresem 2 King Edward Street, Londyn EC1A 1HQ, Wielka Brytania, Citigroup Global Markets Limited posiadająca biuro pod adresem Citigroup Centre, 33 Canada Square, Canary Wharf Londyn E14 5LB, Wielka Brytania, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Senatorskiej 16, 00-923 Warszawa, Polska, Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie z siedzibą w Warszawie przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, Polska, UniCredit CAIB Poland S.A. z siedzibą

w Warszawie przy ul. Emilii Plater 53, 00-113 Warszawa, Polska, UniCredit Bank AG, London Branch posiadająca biuro pod adresem Moor House, 120 London Wall, Londyn EC2Y 5ET, Wielka Brytania oraz Banco Espírito Santo de Investimento, S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce posiadająca biuro pod adresem ul. Złota 59, 00-120 Warszawa, Polska.

Oferującym jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, z siedzibą w Warszawie przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, Polska.

Dodatkowo, UniCredit Bank Austria AG z siedzibą w Wiedniu przy Schottengasse 6-8, 1010 Wiedeń, Austria, będzie działał wyłącznie jako Gwarant Oferty.

Pozostałymi Menedżerami Oferty są IPOPEMA Securities S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Próznej 9, 00-107 Warszawa, Polska, Dom Inwestycyjny BRE Banku S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Wspólnej 47/49, 00-684 Warszawa, Polska, Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 78/80, 00-517 Warszawa, Polska oraz Biuro Maklerskie Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Łopuszańskiej 38D, 02-232 Warszawa, Polska.

Wynagrodzenie Menedżerów Oferty jest powiązane z wielkością środków uzyskanych ze sprzedaży Akcji Oferowanych (zobacz „ – Koszty Oferty” poniżej). Menedżerowie Oferty świadczą na rzecz Akcjonariusza Sprzedającego i Spółki usługi w związku z Ofertą, w szczególności są odpowiedzialni za koordynację komunikacji publicznej związanej z Ofertą, koordynację kontaktów i organizację spotkań z inwestorami, organizację procesu budowania księgi popytu w kraju i za granicą, a także wykonują inne czynności zwyczajowo wykonywane przez firmy inwestycyjne w przypadku ofert publicznych akcji. Menedżerowie Oferty, w tym Oferujący, nie posiadają istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiadają Akcji Spółki.

Doradcy prawni

Doradcy prawni Akcjonariusza Sprzedającego

Usługi prawne na rzecz Akcjonariusza Sprzedającego w związku z Ofertą świadczy Linklaters C. Wiśniewski i Wspólnicy spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie przy ul. Siennej 39, 00-121 Warszawa, Polska – w zakresie prawa polskiego („**Linklaters**”).

Wynagrodzenie Linklaters nie jest uzależnione od wielkości wpływów pozyskanych ze sprzedaży Akcji Oferowanych. Ponadto Linklaters świadczyła i może świadczyć na rzecz Akcjonariusza Sprzedającego usługi prawne na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług doradztwa prawnego. Linklaters nie posiada istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiada Akcji Spółki. Na dzień Prospektu pomiędzy Linklaters a Spółką nie istnieją konflikty interesów o istotnym znaczeniu dla emisji lub Oferty.

Doradcy prawni Spółki

Usługi Prawne na rzecz Spółki w związku z Ofertą świadczy: Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa (z siedzibą w Warszawie i adresem: Książęca 4, 00-498 Warszawa, Polska) – w zakresie prawa polskiego, Greenberg Traurig Maher LLP (z siedzibą przy 200 Gray's Inn Road, Londyn, WC1X 8HF, Wielka Brytania) – w zakresie prawa angielskiego oraz Greenberg Traurig LLP (z siedzibą w Nowym Jorku, adres: MetLife Building, 200 Park Avenue, Nowy Jork, NY 10166) – w zakresie amerykańskiego prawa federalnego (zwane dalej łącznie „**Greenberg Traurig**”).

Wynagrodzenie Greenberg Traurig nie jest uzależnione od wielkości wpływów pozyskanych ze sprzedaży Akcji Oferowanych. Ponadto Greenberg Traurig świadczyła, świadczy i może świadczyć w przyszłości na rzecz Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego usługi prawne w odniesieniu do prowadzonej przez nich działalności, na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług doradztwa prawnego. Greenberg Traurig nie posiada żadnych istotnych interesów w Spółce oraz, w szczególności, na dzień Prospektu, nie posiada żadnych Akcji. Na dzień Prospektu pomiędzy Greenberg Traurig a Spółką nie istnieją konflikty interesów o istotnym znaczeniu dla emisji lub Oferty.

Doradcy prawni Menedżerów Oferty

Usługi prawne na rzecz Menedżerów Oferty w związku z Ofertą świadczy: Allen & Overy, A. Pędzich spółka komandytowa (z siedzibą w Warszawie i adresem Rondo ONZ 1, 00-124 Warszawa, Polska) – w zakresie prawa polskiego; Allen & Overy LLP (z siedzibą przy One Bishop Square, Londyn E1 6AD, Wielka Brytania) – w zakresie prawa angielskiego oraz w zakresie amerykańskiego prawa federalnego (zwane dalej łącznie „**Allen & Overy**”).

Wynagrodzenie Allen & Overy nie jest uzależnione od wielkości wpływów pozyskanych ze sprzedaży Akcji Oferowanych. Ponadto Allen & Overy świadczyła, świadczy i może świadczyć w przyszłości na rzecz Spółki lub Akcjonariusza Sprzedającego usługi prawne w odniesieniu do prowadzonej przez nich działalności, na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług doradztwa prawnego. Allen & Overy nie posiada istotnych interesów w Spółce, w tym w szczególności na dzień Prospektu nie posiada Akcji Spółki. Na dzień Prospektu pomiędzy Allen & Overy a Spółką nie istnieją konflikty interesów o istotnym znaczeniu dla emisji lub Oferty.

Dokumenty udostępnione do wglądu

W okresie ważności Prospektu w siedzibie Spółki (al. Grunwaldzka 472, 80-309 Gdańsk, Polska), jak również na stronie internetowej Spółki (www.grupaenergia.pl) będą udostępnione do wglądu następujące dokumenty lub ich kopie:

- Statut;
- aktualny odpis z rejestru przedsiębiorców Spółki;
- uchwała nr 25 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 3 września 2013 roku w sprawie dematerializacji akcji Spółki ENERGA SA, rejestracji akcji Spółki w depozycie papierów wartościowych, upoważnienia Zarządu Spółki do zawarcia umowy o rejestrację akcji z Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A. i ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie; oraz
- Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego; oraz
- Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe wraz z opinią niezależnego biegłego rewidenta z badania Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego.

Ponadto w okresie ważności Prospektu w siedzibie Spółki są udostępniane do wglądu jednostkowe sprawozdania finansowe spółek z Grupy za lata obrotowe zakończone w dniu 31 grudnia 2012 roku oraz w dniu 31 grudnia 2011 roku, wraz z raportami i opiniami biegłych rewidentów z badania tych sprawozdań.

Podstawa prawna ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji do obrotu na rynku podstawowym GPW oraz o ich rejestrację w KDPW

Podstawę prawną ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie Akcji serii AA do obrotu na rynku podstawowym GPW oraz o ich rejestrację w KDPW stanowi uchwała nr 25 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 3 września 2013 roku w sprawie dematerializacji akcji Spółki ENERGA SA, rejestracji akcji Spółki w depozycie papierów wartościowych, upoważnienia Zarządu Spółki do zawarcia umowy o rejestrację akcji z Krajowym Depozytem Papierów Wartościowych S.A. i ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z siedzibą w Warszawie.

Koszty Oferty

Koszty ponoszone przez Spółkę

Na dzień Prospektu Spółka szacuje, że koszty ponoszone przez Spółkę związane z Ofertą wyniosą około 21 mln PLN. Koszty, o których mowa powyżej, obejmują w szczególności koszty związane z doradztwem prawnym i finansowym na rzecz Spółki, koszty administracyjne i inne koszty Spółki związane z Ofertą, wynikające z przepisów prawa. Koszty Spółki związane z Ofertą obciążają koszty działalności Spółki.

Koszty ponoszone przez Akcjonariusza Sprzedającego

Prowizja Menedżerów Oferty

W zamian za usługi świadczone w związku z Ofertą Akcjonariusz Sprzedający zobowiąże się zapłacić Menedżerom Oferty prowizję w łącznej wysokości 1,04% sumy (i) iloczynu liczby Akcji Oferowanych ostatecznie przydzielonych w ramach Oferty oraz ostatecznej ceny sprzedaży za jedną Akcją Oferowaną, i (ii) iloczynu liczby Akcji serii AA przydzielonych w ramach Opcji Nadprzydziału i Ceny Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych. W przypadku różnych cen sprzedaży Akcji Oferowanych przydzielonych w danej transzy, dla potrzeb ustalenia prowizji, o której mowa powyżej, uwzględniona zostanie suma iloczynów liczby Akcji Oferowanych przydzielonych w danej transzy i ostatecznej ceny sprzedaży za jedną Akcją Oferowaną przydzieloną w tej transzy.

Podana wysokość prowizji na rzecz Menedżerów Oferty nie obejmuje ewentualnego wynagrodzenia i zwrotu kosztów z tytułu działań stabilizacyjnych, których wysokość na dzień Prospektu nie jest możliwa do określenia, gdyż wysokość tego wynagrodzenia i kosztów będzie zależała od tego, czy działania stabilizacyjne zostaną podjęte, a także od tego, ile transakcji stabilizacyjnych zostanie przeprowadzonych i jaka będzie ich ostateczna wielkość.

Powyższa prowizja będzie obejmowała również wynagrodzenie za gwarantowanie zapisów Inwestorów Instytucjonalnych w Ofercie.

Pozostałe koszty

Akcjonariusz Sprzedający zobowiąże się zapłacić na rzecz Menedżerów Oferty dodatkowe wynagrodzenie ryczałtowe w związku z kosztami i wydatkami poniesionymi przez Menedżerów Oferty w związku z Ofertą.

Na dzień Prospektu Akcjonariusz Sprzedający szacuje, że koszty poniesione przez niego w związku z Ofertą (nie uwzględniając powyższej kwoty prowizji) wyniosą około 0,6 mln PLN.

Miejsce rejestracji Akcji oraz kod ISIN

Akcje serii AA, w tym Akcje Oferowane, zostaną zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. z siedzibą w Warszawie, ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa, który będzie uczestniczył w obsłudze realizacji praw korporacyjnych akcjonariuszy Emitenta na zasadach określonych w stosownych regulacjach. Kod ISIN (Międzynarodowy Numer Identyfikacyjny Papierów Wartościowych) zostanie nadany Akcjom serii AA przez KDPW w wyniku zawarcia przez Emitenta umowy w sprawie ich rejestracji w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez KDPW.

Emitent nie przewiduje korzystania z usług agentów ds. płatności.

Umowa z animatorem Emitenta

Na dzień Prospektu Emitent nie zawarł umowy o pełnienie funkcji animatora Emitenta. Emitent rozważy zawarcie takiej umowy w późniejszym okresie.

Umowa w sprawie zobowiązań z tytułu odpowiedzialności za informacje zawarte w Prospekcie oraz w Dokumencie Marketingowym

W związku z Ofertą, w dniu 12 listopada 2013 roku Skarb Państwa oraz Spółka zawarły umowę, w rozumieniu art. 98 ust. 6 Ustawy o Ofercie, mającą na celu określenie wzajemnych zobowiązań Skarbu Państwa i Spółki z tytułu odpowiedzialności za prawdziwość, rzetelność i kompletność informacji zawartych w Prospekcie oraz w Dokumencie Marketingowym. Zgodnie z art. 98 ust. 6 Ustawy o Ofercie, odpowiedzialność wskazanych tam podmiotów za prawdziwość, rzetelność i kompletność informacji zawartych w Prospekcie i innych dokumentach sporządzanych i udostępnianych między innymi w związku z ofertą publiczną dopuszczeniem papierów wartościowych do obrotu na rynku regulowanym jest solidarna i nie można jej ograniczyć ani wyłączyć, co nie wyłącza możliwości zawarcia przez takie podmioty umowy określającej wzajemne zobowiązania tych podmiotów z tytułu takiej odpowiedzialności. Umowa określa zasady wzajemnej odpowiedzialności Skarbu Państwa oraz Spółki za prawdziwość, rzetelność i kompletność informacji zawartych w Prospekcie oraz w Dokumencie Marketingowym, przy czym, zgodnie z zawartą umową, wzajemna odpowiedzialność stron na podstawie tej umowy jest ograniczona do odpowiedzialności za szkodę rzeczywiście poniesioną, z wyłączeniem utraconych korzyści. Ponadto, umowa zawiera zobowiązanie każdej ze stron do zwolnienia drugiej strony z obowiązku spełnienia jakichkolwiek świadczeń na rzecz osób trzecich w przypadku wniesienia przez nie roszczeń dotyczących nieprawidłowego ujawnienia lub nieujawnienia w Prospekcie lub Dokumencie Marketingowym wymaganych informacji, w zakresie informacji, za które zgodnie z umową dana strona ponosi odpowiedzialność wobec drugiej strony, oraz zasady postępowania stron w przypadku wniesienia takich roszczeń.

OŚWIADCZENIA NA PODSTAWIE ROZPORZĄDZENIA PROSPEKTOWEGO

Oświadczenie ENERGA Spółka Akcyjna

W imieniu ENERGA Spółka Akcyjna z siedzibą w Gdańsku niniejszym oświadczam, że zgodnie z moją najlepszą wiedzą i przy dołożeniu należytej staranności, by zapewnić taki stan, informacje zawarte w Prospekcie są prawdziwe, rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym, oraz że w Prospekcie nie pominięto niczego, co by mogło wpłynąć na jego znaczenie.

Mirostaw Bieliński,
Prezes Zarządu

Roman Szyszko,
Wiceprezes Zarządu

Wojciech Topolnicki,
Wiceprezes Zarządu

Oświadczenie Skarbu Państwa

W imieniu Skarbu Państwa niniejszym oświadczam, że zgodnie z moją najlepszą wiedzą i przy dołożeniu należytej staranności, by zapewnić taki stan, informacje zawarte w Prospekcie są prawdziwe, rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym, oraz że w Prospekcie nie pominięto niczego, co by mogło wpłynąć na jego znaczenie.

Paweł Tamborski,
Podsekretarz Stanu

.....

Oświadczenie Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa

W imieniu Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie i adresem: ul. Książęca 4, 00-498 Warszawa, niniejszym oświadczam, że zgodnie z moją najlepszą wiedzą i przy dołożeniu należytej staranności, by zapewnić taki stan, informacje zawarte w Prospekcie w częściach, za których sporządzenie Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa ponosi odpowiedzialność, są prawdziwe, rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym i że nie pominięto niczego, co mogłoby wpływać na ich znaczenie.

Odpowiedzialność Greenberg Traurig Grzesiak spółka komandytowa jako podmiotu odpowiedzialnego za sporządzenie informacji zamieszczonych w niniejszym Prospekcie ograniczona jest do następujących działów części, rozdziałów, punktów i podpunktów Prospektu: rozdział „Otoczenie regulacyjne”, rozdział „Regulacje dotyczące polskiego rynku papierów wartościowych oraz obowiązki związane z nabywaniem i zbywaniem Akcji” oraz rozdział „Opodatkowanie”.

Rafał Sieński,
prokurent

.....

Oświadczenie Oferującego

Działając w imieniu Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie, z siedzibą w Warszawie i adresem: ul. Puławska 15, 02-515 Warszawa, Polska, niniejszym oświadczamy, że zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przy dołożeniu należytej staranności, by zapewnić taki stan, informacje zawarte w częściach Prospektu, za które Oferujący jest odpowiedzialny, są prawdziwe, rzetelne i zgodne ze stanem faktycznym oraz w częściach tych nie pominięto niczego, co mogłoby wpływać na ich znaczenie.

Odpowiedzialność Oferującego jako podmiotu odpowiedzialnego za sporządzenie informacji zamieszczonych w niniejszym Prospekcie ograniczona jest do następujących części Prospektu: okładka Prospektu w zakresie informacji znajdujących się w rozdziale „Warunki Oferty” lub dotyczących Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie; rozdział „Podsumowanie” – w zakresie następujących punktów: C.6 „Dopuszczenie do obrotu na rynku regulowanym”, E.3 „Warunki Oferty” (z wyłączeniem podpunktów: „Umowa o Gwarantowanie Oferty” oraz „Działania stabilizacyjne”; natomiast w podpunkcie „Menedżerowie Oferty” – jedynie w zakresie, w jakim podpunkt ten dotyczy Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie), E.7 „Koszty pobierane od inwestora”; rozdział „Informacje dodatkowe – Podmioty zaangażowane w Ofertę – Menedżerowie Oferty” w zakresie dotyczącym Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie; oraz rozdział „Warunki Oferty”.

Grzegorz Zawada,
*Dyrektor Domu Maklerskiego PKO
Banku Polskiego*

.....

Piotr Rusiecki,
*Zastępca Dyrektora Domu
Maklerskiego PKO Banku Polskiego*

.....

SKRÓTY I DEFINICJE

O ile z kontekstu nie wynika inaczej, w całym dokumencie obowiązują następujące definicje:

„Akcje”	Wszystkie akcje Emitenta istniejące według stanu na dzień Prospektu, tj. 414.067.114 akcji.
„Akcje serii AA”	269.139.114 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki, o wartości nominalnej 10,92 PLN każda, o których dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku regulowanym (ryнку podstawowym) prowadzonym przez GPW będzie ubiegala się Spółka.
„Akcje Oferowane”	Do 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki o wartości nominalnej 10,92 PLN każda, będących przedmiotem Oferty. Do momentu dematerializacji Akcji Oferowanych zgodnie z Ustawą o Obrocie, Akcje Oferowane są akcjami imiennymi.
„Akcjonariusz Sprzedający”	Skarb Państwa.
„Amerykańska Ustawa o Papierach Wartościowych”	Amerykańska Ustawa o Papierach Wartościowych z 1933 roku, ze zm. (<i>U.S. Securities Act of 1933 as amended</i>).
„ARE”	Agencja Rynku Energii Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie.
„BASE”	Kontrakt z dostawą 1 MWh w każdej godzinie doby.
„BAT”	Standardy najlepszych dostępnych technik (ang. <i>Best Available Techniques</i>).
„biały certyfikat”	Świadectwo efektywności energetycznej, tj. dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 21 Ustawy o Efektywności Energetycznej, potwierdzający oszczędność energii wynikającej z przedsięwzięcia lub przedsięwzięć tego samego rodzaju służących poprawie efektywności energetycznej przez przedmiot, który wygrał przetarg, o którym mowa w art. 20 ust. 1 powołanej Ustawy o Efektywności Energetycznej.
„biomasa”	To w szczególności stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej i leśnej oraz przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji.
„brązowy certyfikat”	Świadectwo pochodzenia biogazu, tj. dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 9o Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie biogazu.
„BREF”	Dokumenty referencyjne BAT (ang. <i>BAT Reference Notes</i>).
„CAGR”	Compounded Annual Growth Rate – średnia roczna stopa wzrostu.
„CAPEX”	Capital Expenditures – nakłady inwestycyjne.
„CCGT”	Kombinowany układ gazowo-parowy, w skład którego wchodzi turbina gazowa, kocioł odzyskowy i turbina parowa. W układzie kombinowanym CCGT ciepło gazów wylotowych z turbiny gazowej używane jest do produkcji pary. W następnej fazie para jest wykorzystywana do napędzania turbiny parowej.
„CCIRS (ang. <i>Cross Currency Interest Rate Swap</i>)”	Kontrakt wymiany stóp procentowych, w którym dochodzi do zamiany płatności odsetkowych opartych na zmiennej stopie procentowej w jednej walucie na płatności kalkulowanej według stałej stopy procentowej w drugiej walucie.
„CCS”	(<i>Carbon Capture and Storage</i>) zespół procesów technologicznych służących do wychwytywania CO ₂ z gazów emitowanych w przemyśle powstających w wyniku spalania paliw kopalnych, transportowania i podziemnego jego magazynowania w formacjach geologicznych.
„CDM”	Mechanizm Czystego Rozwoju (<i>Clean Development Mechanisms</i>); jeden z tzw. mechanizmów elastycznych wprowadzonych przez art. 12 Protokołu z Kioto.
„Cena Maksymalna”	Cena maksymalna sprzedaży Akcji Oferowanych na potrzeby składania zapisów przez Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych ustalona przez Akcjonariusza Sprzedającego w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz ze Współprowadzającymi Księgę Popytu, która wynosi 20 PLN (dwadzieścia PLN) za jedną Akcją Oferowaną.

„Cena Sprzedaży dla Inwestorów Indywidualnych”	Cena Sprzedaży Akcji Oferowanych dla Inwestorów Indywidualnych i Dużych Inwestorów Indywidualnych ustalona przez Akcjonariusza Sprzedającego w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzącymi Księgę Popytu.
„Cena Sprzedaży dla Inwestorów Instytucjonalnych”	Cena Sprzedaży Akcji Oferowanych dla Inwestorów Instytucjonalnych ustalona przez Akcjonariusza Sprzedającego w porozumieniu z Globalnymi Współkoordynatorami oraz Współprowadzącymi Księgę Popytu.
„CER”	Jednostki poświadczonej redukcji emisji.
„CHP”	Energia wytwarzana w skojarzeniu z wytwarzaniem ciepła (ang. <i>Combined Heat and Power</i>) oraz, o ile z kontekstu nie wynika co innego, elektrociepłownia.
„Citi”	Citigroup Global Markets Limited, Dom Maklerski Banku Handlowego w Warszawie S.A.
„CO ₂ ”	Dwutlenek węgla.
„Customer Relationship Management, CRM (ang.)”	System zarządzania relacjami z klientami.
„czerwony certyfikat”	Świadectwo pochodzenia z kogeneracji, tj. dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 91 punkt 1 podpunkt 2 Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji dla wszystkich innych jednostek kogeneracji innych niż: (i) jednostki kogeneracji opalane metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy lub (ii) jednostki kogeneracji opalane paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej źródła poniżej 1 MW.
„Dokument Marketingowy”	Międzynarodowy dokument marketingowy (ang. <i>Offering Circular</i>) sporządzony przez Spółkę i Akcjonariusza Sprzedającego w angielskiej wersji językowej na potrzeby promowania Oferty poza granicami Polski wśród wybranych inwestorów kwalifikowanych. Dokument ten nie stanowi Prospektu i nie zostanie zatwierdzony przez organ regulacyjny w jakimkolwiek kraju.
„Duzi Inwestorzy Indywidualni”	Inwestorzy, będący osobami fizycznymi, uprawnieni do składania zapisów na Akcje Oferowane w tej kategorii inwestorów na zasadach określonych w Prospekcie.
„Dyrektywa 2001/81/WE”	Dyrektywa 2001/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 roku w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. UE L 309/22 z 27 listopada 2001 roku, ze zm.).
„Dyrektywa 2004/39/WE”	Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 roku w sprawie rynków instrumentów finansowych zmieniająca dyrektywę Rady 85/611/EWG i 93/6/EWG i dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/22/EWG (Dz.U. UE L 145/1 z 30 kwietnia 2004 roku, ze zm.).
„Dyrektywa 2006/32/WE”	Dyrektywa 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 roku w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych oraz uchylająca dyrektywę Rady 93/76/EWG (Dz.U. UE L 114/64 z 27 kwietnia 2006 roku, ze zm.).
„Dyrektywa 2010/73/UE”	Dyrektywa 2010/73/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 roku zmieniająca dyrektywę 2003/71/WE w sprawie prospektu emisyjnego publikowanego w związku z publiczną ofertą lub dopuszczeniem do obrotu papierów wartościowych oraz dyrektywę 2004/109/WE w sprawie harmonizacji wymogów dotyczących przejrzystości informacji o emitentach, których papiery wartościowe dopuszczane są do obrotu na rynku regulowanym (Dz.U. UE L 327/1 z 11 grudnia 2010 roku).
„Dyrektywa CCS”	Dyrektywa 2009/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 roku w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniająca dyrektywę Rady 85/337/EWG, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 (Dz.U. UE L 140/114 z 5 czerwca 2009 roku, ze zm.).

„Dyrektywa ETS”	Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 roku ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. UE L 275/32 z 25 października 2003 roku, ze zm.).
„Dyrektywa IED”	Dyrektywa 2010/75/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 listopada 2010 roku w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. UE L 334/17 z 17 grudnia 2010 roku, ze zm.). Termin transpozycji do prawa krajowego: 7 stycznia 2013 roku.
„Dyrektywa IPPC”	Dyrektywa 2008/1/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 stycznia 2008 roku dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz.U. UE L 24/8 z 29 stycznia 2008 roku, ze zm.). Dyrektywa obowiązuje do 6 stycznia 2014 roku.
„Dyrektywa LCP”	Dyrektywa 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 roku w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania (Dz.U. UE L 309/1 z 27 listopada 2001 roku, ze zm.). Dyrektywa obowiązuje do 31 grudnia 2015 roku.
„Dz.U.”	Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.
„Dz.U. UE”	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej.
„EBI”	Europejski Bank Inwestycyjny.
„EBIT (ang. <i>Earnings before interest and taxes</i>)”	Zysk operacyjny.
„EBOiR”	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.
„Emitent”, „Spółka”, „ENERGA”	ENERGA Spółka Akcyjna z siedzibą w Gdańsku.
„EMTN (ang. <i>Euro Medium Term Notes</i>)”	Euroobligacje średnioterminowe wyemitowane przez Spółkę.
„ENERGA CUW”	ENERGA Centrum Usług Wspólnych spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Gdańsku.
„ENERGA Elektrownie Ostrołęka”	Energa Elektrownie Ostrołęka Spółka Akcyjna z siedzibą w Ostrołęce.
„ENERGA Hydro”	ENERGA Hydro Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Straszynie.
„ENERGA Kogeneracja”	ENERGA Kogeneracja Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Elblągu.
„ENERGA-OBRÓT”	ENERGA-OBRÓT Spółka Akcyjna z siedzibą w Gdańsku.
„ENERGA-OPERATOR”	ENERGA-OPERATOR Spółka Akcyjna z siedzibą w Gdańsku.
„EOG”	Europejski Obszar Gospodarczy, strefa wolnego handlu obejmująca kraje Unii Europejskiej i Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (z wyjątkiem Szwajcarii).
„ERU”	Jednostki redukcji emisji.
„EU ETS”	(<i>European Union Greenhouse Gas Emission Trading Scheme</i>) wspólnotowy system handlu emisjami. Zasady jego funkcjonowania określa Dyrektywa ETS.
„EUA”	(<i>European Union Allowances</i>) zbywalne prawa do emisji CO ₂ ; jedno EUA uprawnia do emisji jednej tony CO ₂ .
„EUR”	Euro, prawny środek płatniczy w 17 krajach Unii Europejskiej.
„Europa Środkowo-Wschodnia”	Grupa krajów składająca się z Estonii, Łotwy, Litwy, Polski, Czech, Słowacji, Węgier, Rumunii, Bułgarii, Albanii, Słowenii, Chorwacji, Bośni i Hercegowiny, Serbii, Czarnogóry i Macedonii.
„EW”	Elektrownia wodna.

„fioletowy certyfikat”	Świadectwo pochodzenia z kogeneracji, tj. dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 91 punkt 1 podpunkt 1a Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy w rozumieniu art. 2 ust. 1 punkt 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 roku o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz.U. z 2006 roku, Nr 169, poz. 1199, ze zm.).
„GBP”	Funt szterling, prawny środek płatniczy na terenie Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.
„generacja wymuszona”	Wytwarzanie energii elektrycznej wymuszone jakością i niezawodnością pracy krajowego systemu elektroenergetycznego. Dotyczy jednostek wytwórczych, w których generacja jest wymuszona technicznymi ograniczeniami działania systemu elektroenergetycznego lub koniecznością zapewnienia odpowiedniej jego niezawodności.
„Globalni Współkoordynatorzy”	J.P. Morgan Securities plc posiadająca biuro pod adresem: 25 Bank Street, Londyn EC14 5JP, Wielka Brytania oraz UBS Limited posiadająca biuro pod adresem: 1 Finsbury Avenue, Londyn EC2M 2PP, Wielka Brytania.
„GPW”, „Giełda”, „Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.”	Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie przy ul. Książęcej 4, 00-498 oraz, o ile z kontekstu nie wynika co innego, rynek regulowany prowadzony przez tę spółkę (rynek podstawowy GPW).
„GPZ”	Główny punkt zasilania.
„Grupa Kapitałowa”, „Grupa Kapitałowa Emitenta”, „Grupa Kapitałowa ENERGA”, „Grupa ENERGA”, „Grupa”	Emitent wraz ze spółkami bezpośrednio i pośrednio zależnymi od Emitenta objętymi konsolidacją przy zastosowaniu metody pełnej.
„grupa taryfowa”	Grupa odbiorców pobierających energię elektryczną lub ciepło lub korzystających z usług związanych z zaopatrzeniem w energię elektryczną lub ciepło, dla których stosuje się jeden zestaw cen lub stawek opłat i warunków ich stosowania.
„GUS”	Główny Urząd Statystyczny.
„GW”	Gigawat, jednostka mocy w układzie SI, 1 GW = 10 ⁹ W.
„Gwaranci Oferty”	J.P. Morgan Securities plc, UBS Limited, Merrill Lynch International; Citigroup Global Markets Limited, UniCredit Bank Austria AG, Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie oraz Banco Espirito Santo de Investimento S.A. Spółka Akcyjna, Oddział w Polsce.
„Inwestorzy Indywidualni”	Inwestorzy, będący osobami fizycznymi, uprawnieni do składania zapisów na Akcje Oferowane w tej kategorii inwestorów na zasadach określonych w Prospekcie.
„Inwestorzy Instytucjonalni”	Inwestorzy, którzy na zasadach określonych w Prospekcie otrzymali zaproszenie do, odpowiednio, udziału w procesie budowy księgi popytu i złożenia zapisu na Akcje Oferowane albo złożenia zapisu na Akcje Oferowane oraz którzy równocześnie spełniają kryteria określone w punktach od (1) do (4) włącznie w Części I Załącznika II do Dyrektywy 2004/39/WE (inwestorzy kwalifikowani zgodnie z art. 2 ust. 1 lit e) Dyrektywy Prospektowej w brzmieniu nadanym przez Dyrektywę 2010/73/UE).
„IRiESP”	Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej, do opracowania której jest obowiązany, zgodnie z Prawem Energetycznym, operator systemu przesyłowego; instrukcje opracowywane dla sieci elektroenergetycznych określają szczegółowe warunki korzystania z tych sieci przez użytkowników systemu oraz warunki i sposób prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju tych sieci; operator systemu przesyłowego przedkłada Prezesowi URE do zatwierdzenia, w drodze decyzji, instrukcję wraz z informacją o zgłoszonych przez użytkowników systemu uwagach oraz sposobie ich uwzględnienia.
„Istotne Spółki Zależne”	ENERGA-OPERATOR, ENERGA Elektrownie Ostrołęka, ENERGA Kogeneracja, ENERGA-OBRÓT oraz ENERGA Hydro.

„jednostka wytwórcza”	Opisany poprzez dane techniczne i handlowe wyodrębniony zespół urządzeń należących do przedsiębiorstwa energetycznego, służący do wytwarzania energii i wyprowadzenia mocy.
„JI”	Wspólne Wdrożenia (<i>Joint Implementation</i>); jeden z tzw. mechanizmów elastycznych wprowadzonych przez art. 6 Protokołu z Kioto.
„KC”	Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 roku, Nr 16, poz. 93, ze zm.).
„KDPW”	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie Książęca 4, 00-498 oraz, o ile z kontekstu nie wynika co innego, depozyt papierów wartościowych prowadzony przez tę spółkę.
„KDT”	Kontrakty długoterminowe na zakup mocy i energii elektrycznej zawarte między Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi S.A. a wytwórcami energii elektrycznej w latach 1994-1998.
„KNF”	Komisja Nadzoru Finansowego.
„Kodeks Handlowy”	Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 czerwca 1934 roku – Kodeks Handlowy (Dz.U. z 1934 roku, Nr 57, poz. 502, ze zm.).
„Kodeks Karny”	Ustawa z dnia 6 kwietnia 1997 roku – Kodeks karny (Dz.U. z 1997 roku, Nr 88, poz. 553, ze zm.).
„Kodeks Pracy”	Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 roku – Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 roku Nr 21, poz. 94, ze zm.)
„kogeneracja”	Proces technologiczny równoczesnego wytwarzania ciepła i energii elektrycznej lub mechanicznej w trakcie tego samego procesu technologicznego.
„Komisja Europejska”	Organ wykonawczy Unii Europejskiej.
„KPC”	Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 roku, Nr 43, poz. 296, ze zm.).
„KPRU”	Krajowy plan rozdziału uprawnień do emisji, sporządzany oddzielnie dla krajowego systemu handlu uprawnieniami do emisji i dla wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji, opracowywany przez Krajowego Administratora Systemu Handlu Uprawnieniami do Emisji.
„KPRU II”	Krajowy Plan Rozdziału Uprawnień do emisji CO ₂ na lata 2008-2012 dla wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2008 roku (Dz.U. z 2008 roku, Nr 202, poz. 1248).
„KRS”	Krajowy Rejestr Sądowy.
„KSE”	Krajowy System Elektroenergetyczny.
„KSH”	Ustawa z dnia 15 września 2000 roku – Kodeks spółek handlowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku, poz. 1030).
„kV”	Kilowolt, jednostka potencjału elektrycznego, napięcia elektrycznego i siły elektromotorycznej w układzie SI, $1 \text{ kV} = 10^3 \text{ V}$.
„Kwalifikowani Nabywcy Instytucjonalni”, „QIB”	Kwalifikowani nabywcy instytucjonalni (<i>Qualified Institutional Buyers</i>) w rozumieniu Przepisu 144A Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych.
„kWh”	Kilowatogodzina, jednostka wielokrotna jednostki energii w układzie SI. 1 kWh odpowiada energii zużytej przez urządzenie o mocy 1 kW w ciągu 1 godziny.
„Liczba Akcji Stabilizujących”	Nie więcej niż 10% Ostatecznej Łącznej Liczby Akcji Oferowanych i Stabilizujących i jednocześnie nie większej niż liczba Akcji przydzielonych w Opcji Nadprzydziału.
„Menedżerowie”, „Menedżerowie Oferty”	Globalni Współkoordynatorzy, Współprowadzący Księgę Popytu oraz IPOPEMA Securities S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Próżnej 9, 00-107 Warszawa, Polska, Dom Inwestycyjny BRE Banku S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Wspólnej 47/49, 00-684 Warszawa, Polska, Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej 78/80, 00-517 Warszawa, Polska oraz Biuro Maklerskie Alior Bank S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Łopuszańskiej 38D, 02-232 Warszawa, Polska.

„Menedżerowie Stabilizujący”	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie oraz UniCredit CAIB Poland S.A.
„moc osiągalna”	Maksymalna moc trwała jednostki wytwórczej możliwa do uzyskania w każdym okresie czasu jej pracy przy normalnych warunkach funkcjonowania.
„moc zainstalowana”	Formalna wartość mocy czynnej, zapisana w dokumentacji projektowej instalacji wytwórczej jako maksymalna możliwa do uzyskania, potwierdzona protokołami odbioru tej instalacji.
„MSP”, „Minister Skarbu Państwa”	Minister Skarbu Państwa.
„MSR”	Międzynarodowe Standardy Rachunkowości zatwierdzone przez Unię Europejską, publikowane w latach 1973-2001.
„MSSF”	Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej oraz związane z nimi Interpretacje przyjęte rozporządzeniem Komisji Europejskiej zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 lipca 2002 roku w sprawie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości (Dz.U. UE L 243/1 z 11 września 2002 roku, ze zm.).
„MW”	Jednostka mocy w układzie SI, 1 MW = 10 ⁶ W.
„MWe”	Megawat mocy elektrycznej.
„MWt”	Megawat mocy cieplnej.
„Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie”	Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Emitenta.
„NBP”	Narodowy Bank Polski, polski bank centralny z siedzibą w Warszawie.
„Nowa Konwencja z Lugano”	Konwencja o jurysdykcji i uznawaniu oraz wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych, podpisana w Lugano dnia 30 października 2007 roku (Dz.U. UE L 339/3 z dnia 21 grudnia 2007 roku).
„NO _x ”	Tlenki azotu.
„odnawialne źródło energii”, „OZE”	Źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.
„OECD”	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (ang. <i>Organisation for Economic Co-operation and Development</i>)
„Oferta”	Oferta publiczna Akcji Oferowanych przeprowadzana na podstawie Prospektu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
„Oferujący”	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie z siedzibą w Warszawie przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, Polska.
„Opcja Nadprzydziału”	Opcja nadprzydziału Akcji w związku z Umową o Stabilizację. Opcja Nadprzydziału nie będzie częścią Oferty, nie będzie ofertą publiczną i nie jest objęta Prospektem.
„operator systemu dystrybucyjnego”, „OSD”	Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się dystrybucją paliw gazowych lub energii elektrycznej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie dystrybucyjnym gazowym albo systemie dystrybucyjnym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci dystrybucyjnej, w tym połączeń z innymi systemami gazowymi albo innymi systemami elektroenergetycznymi.

„operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego”, „OSP”	Przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się przesyłaniem paliw gazowych lub energii elektrycznej, odpowiedzialne za ruch sieciowy w systemie przesyłowym gazowym albo systemie przesyłowym elektroenergetycznym, bieżące i długookresowe bezpieczeństwo funkcjonowania tego systemu, eksploatację, konserwację, remonty oraz niezbędną rozbudowę sieci przesyłowej, w tym połączeń z innymi systemami gazowymi albo innymi systemami elektroenergetycznymi.
„Ordynacja Podatkowa”	Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 749, ze zm.).
„Ostateczna Łączna Liczba Akcji Oferowanych i Stabilizujących”	Ostateczna liczba Akcji Oferowanych w ramach Oferty wraz z Liczbą Akcji Stabilizujących, która łącznie nie przekroczy 141.522.067 akcji zwykłych na okaziciela serii AA Spółki.
„Państwo Członkowskie”	Państwo będące członkiem Unii Europejskiej.
„PKB”	Produkt krajowy brutto.
„PLN”	Złoty polski, prawny środek płatniczy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.
„POK”	Punkt obsługi klienta.
„Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku”	Dokument „Polityka Energetyczna Polski do 2030 roku”, wrzesień 2010, wraz z załącznikami, w tym w szczególności załącznikiem nr 2 pt. „Prognoza zapotrzebowania na paliwa i energię do 2030 roku”, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 września 2010 roku, a także dokument wykonany na zamówienie Ministerstwa Gospodarki we wrześniu 2011 roku stanowiący „Aktualizację Prognozy zapotrzebowania na paliwa i energię do roku 2030”.
„Polskie Standardy Rachunkowości”	Polskie Standardy Rachunkowości, obejmujące Ustawę o Rachunkowości i wydane na jej podstawie przepisy wykonawcze.
„prawa majątkowe”	Zbywalne i stanowiące towar giełdowy prawa wynikające ze świadectw pochodzenia dla energii wyprodukowanej z odnawialnych źródeł energii i w kogeneracji.
„Prawo Budowlane”	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 243, poz. 1623, ze zm.).
„Prawo Energetyczne”	Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 1059).
„Prawo Europejskie”	Całokształt porządku prawnego Unii Europejskiej.
„Prawo Geologiczne i Górnicze”	Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2011 roku, Nr 163, poz. 981, ze zm.).
„Prawo Ochrony Środowiska”	Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 roku, Nr 25, poz. 150, ze zm.).
„Prawo Wodne”	Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku Prawo wodne (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 145, ze zm.).
„Prawo Zamówień Publicznych”	Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo Zamówień Publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku, poz. 907).
„Prezes UOKiK”	Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
„Prezes URE”	Prezes Urzędu Regulacji Energetyki.
„Prospekt”, „Prospekt Emisyjny”	Niniejszy prospekt emisyjny.
„Protokół z Kioto”	Protokół z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z dnia 11 grudnia 1997 roku (Dz.U. z 2005 roku, Nr 203, poz. 1684), wszedł w życie 16 lutego 2005 roku.
„przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo”	Przedsiębiorstwo energetyczne lub grupa przedsiębiorstw, których wzajemne relacje są określone w art. 3 ust. 2 Rozporządzenia w Sprawie Koncentracji, zajmujące się (i) w odniesieniu do paliw gazowych: przesyłaniem lub dystrybucją, lub magazynowaniem, lub skraplaniem oraz wytwarzaniem lub sprzedażą tych paliw, albo (ii) w odniesieniu do energii elektrycznej: przesyłaniem lub dystrybucją oraz wytwarzaniem lub sprzedażą tej energii.

„Przepis 144A”	Przepis wykonawczy do Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych (<i>Rule 144A</i>).
„PSE”	Polskie Sieci Elektroenergetyczne Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, posiadająca koncesję na przesył energii elektrycznej na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej na okres do dnia 31 grudnia 2030 roku.
„Rada Nadzorcza”	Rada Nadzorcza Emitenta.
„Raport Bieżący”	Przekazywane przez Emitenta informacje bieżące sporządzone w formie i zakresie określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z 2009 roku, Nr 33, poz. 259, ze zm.), ujawniające dane zgodnie z przepisami ww. rozporządzenia.
„Regulacja S”	Regulacja S wydana na podstawie Amerykańskiej Ustawy o Papierach Wartościowych (ang. <i>Regulation S</i>).
„Regulamin GPW”, „Regulamin Giełdy”	Regulamin Giełdy uchwalony Uchwałą Rady Giełdy Nr 1/1110/2006 z dnia 4 stycznia 2006 roku, z późn. zm. (tekst ujednolicony według stanu prawnego na dzień 1 września 2013 roku).
„Regulamin KDPW”	Regulamin KDPW uchwalony Uchwałą Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. Nr 8/58/98 z dnia 24 lipca 1998 roku (tekst ujednolicony według stanu prawnego na dzień 10 lipca 2013 roku).
„Regulamin Rady Nadzorczej”	Regulamin Rady Nadzorczej Spółki.
„Regulamin Zarządu”	Regulamin Zarządu Spółki.
„Rozporządzenie Dotyczące Świadcstw Pochodzenia z OZE”	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 października 2012 roku w sprawie szczegółowego zakresu obowiązków uzyskania i przedstawienia do umorzenia świadectw pochodzenia, uiszczenia opłaty zastępczej, zakupu energii elektrycznej i ciepła wytworzonych w odnawialnych źródłach energii oraz obowiązku potwierdzania danych dotyczących ilości energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii (Dz.U. z 2012 roku, poz. 1229).
„Rozporządzenie o Raportach”	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz.U. z dnia 19 lutego 2009 roku, Nr 33, poz. 259, ze zm.).
„Rozporządzenie Prospektowe”	Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 809/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku wykonujące Dyrektywę 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie informacji zawartych w prospektach emisyjnych oraz formy, włączenia przez odniesienie i publikacji takich prospektów emisyjnych oraz rozpowszechniania reklam (Dz.U. UE L 149/1 z 30 kwietnia 2004 roku, ze zm.).
„Rozporządzenie Taryfowe”	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 18 sierpnia 2011 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną (Dz.U. z 2011 roku, Nr 189, poz. 1126, ze zm.).
„Rozporządzenie Taryfowe Dotyczące Ciepła”	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 17 września 2010 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń z tytułu zaopatrzenia w ciepło (Dz.U. z 2010 roku, Nr 194, poz. 1291).
„Rozporządzenie Taryfowe Dotyczące Gazu”	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 czerwca 2013 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz.U. z 2013 roku, poz. 820).
„Rozporządzenie w Sprawie Koncentracji”	Rozporządzenie Rady (WE) Nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 roku w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (rozporządzenie WE w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw) (Dz.U. UE L 24/1 z 29 stycznia 2004 roku, ze zm.).
„Rozporządzenie w Sprawie Stabilizacji”	Rozporządzenie Komisji (WE) nr 2273/2003 z dnia 22 grudnia 2003 roku wykonujące dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zwolnień dla programów odkupu i stabilizacji instrumentów finansowych (Dz.U. UE L 336.33 z 23 grudnia 2003 roku, ze zm.).

„RP”	Rzeczpospolita Polska
„sieć najwyższych napięć”	Sieć elektroenergetyczna o napięciu równym lub większym niż 220 kV, za której ruch sieciowy jest odpowiedzialny OSP.
„sieć niskiego napięcia”	Sieć elektroenergetyczna o napięciu znamionowym nie wyższym niż 1 kV.
„sieć średniego napięcia”	Sieć elektroenergetyczna o napięciu od 1 kV do 60 kV.
„sieć wysokich napięć”	Sieć elektroenergetyczna o napięciu od 60 kV do 220 kV.
„Skarb Państwa”	Skarb Państwa.
„Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe”	Zbadane skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ENERGA za lata zakończone 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku, sporządzone zgodnie z MSSF.
„Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe”	Niezbadane skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy ENERGA za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku wraz z raportem niezależnego biegłego rewidenta z przeglądu, sporządzone zgodnie z MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”.
„SO ₂ ”	Dwutlenek siarki.
„Sprawozdania Finansowe”	Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe oraz Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe.
„Statut”	Statut Emitenta.
„średnie obciążenie”	Stosunek produkcji energii elektrycznej brutto (MWh) do czasu pracy elektrowni.
„świadczenie pochodzenia”	Świadczenie pochodzenia ze źródeł odnawialnych oraz świadectwo pochodzenia z kogeneracji.
„świadczenie pochodzenia ze źródeł odnawialnych”, „zielony certyfikat”	Dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 9e Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w odnawialnym źródle energii.
„świadczenie pochodzenia z kogeneracji”	Dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 9l Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji wytwarzanej w: (i) jednostce kogeneracji opalanej paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej źródła poniżej 1 MW (tzw. żółty certyfikat), (ii) jednostce kogeneracji opalanej metanem uwalnianym i ujmowanym przy dołowych robotach górniczych w czynnych, likwidowanych lub zlikwidowanych kopalniach węgla kamiennego lub gazem uzyskiwanym z przetwarzania biomasy (tzw. fioletowy certyfikat), albo (iii) w innej jednostce kogeneracji (tzw. czerwony certyfikat).
„TGE”	Towarowa Giełda Energii S.A.
„TPA (ang. <i>Third Party Access</i>)”	Zasada oznaczająca możliwość korzystania z sieci energetycznej przedsiębiorstwa sieciowego bez obowiązku kupowania od niego energii elektrycznej.
„Traktat Akcesyjny”	Traktat z dnia 16 kwietnia 2003 roku między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburga, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej (Dz.U. UE L 236/17 z 23 września 2003 roku).
„TWh”	Terawatogodzina, jednostka wielokrotna jednostki energii w układzie SI. 1 TWh odpowiada energii zużytej przez urządzenie o mocy 1 TW w ciągu 1 godziny.
„Uchwała o Obniżeniu”	Uchwała nr 23 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 3 września 2013 roku w sprawie obniżenia kapitału zakładowego Spółki.

„Uchwała o Scaleniu”	Uchwała nr 22 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 3 września 2013 roku w sprawie scalenia akcji Spółki, zmian Statutu Spółki oraz upoważnienia spółki zależnej od Spółki do nabycia akcji zgodnie z art. 362 § 1 pkt 8 KSH w zw. z art. 362 § 4 KSH.
„Uchwała o Uprzywilejowaniu”	Uchwała nr 24 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dnia 3 września 2013 roku w sprawie określenia serii akcji Spółki i dokonania zmiany Statutu Spółki.
„UE”	Unia Europejska.
„Umowa o Gwarantowanie Oferty”	Warunkowa umowa o gwarantowanie zapisów, której zawarcie jest planowane nie później niż w dniu 18 listopada 2013 roku przez Akcjonariusza Sprzedającego, Spółkę oraz Menedżerów Oferty i UniCredit Bank Austria AG.
„Umowa o Stabilizację”	Umowa, mająca na celu umożliwienie dokonywania przez Menedżerów Stabilizujących transakcji stabilizacyjnych i ich rozliczenia oraz umożliwienie finansowania transakcji stabilizacyjnych, której zawarcie jest planowane nie później niż w dniu 3 grudnia 2013 roku przez Akcjonariusza Sprzedającego i Menedżerów Stabilizujących.
„ <i>unbundling</i> ”	Proces prawno-organizacyjnego rozdziału działalności dystrybucyjnej (usług dystrybucji energii elektrycznej realizowanych przez dystrybutora) od działalności wytwórczej (produkcja energii elektrycznej przez elektrownie) oraz działalności związanej z handlem energią elektryczną (sprzedawcy).
„URE”	Urząd Regulacji Energetyki.
„Ustawa KDT”	Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 roku o zasadach pokrywania kosztów powstałych u wytwórców w związku z przedterminowym rozwiązaniem umów długoterminowych sprzedaży mocy i energii elektrycznej (Dz.U. z 2007 roku, Nr 130, poz. 905, ze zm.).
„Ustawa Kominowa”	Ustawa z dnia 3 marca 2000 roku o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku, poz. 254).
„Ustawa o Akcyzie”	Ustawa z dnia 6 grudnia 2008 roku o podatku akcyzowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2011 roku, Nr 108, poz. 626, ze zm.).
„Ustawa o Biegłych Rewidentach”	Ustawa z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. z 2009 roku, Nr 77, poz. 649, ze zm.).
„Ustawa o Efektywności Energetycznej”	Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o efektywności energetycznej (Dz.U. z 2011 roku, Nr 94, poz. 551).
„Ustawa o Funduszach Inwestycyjnych”	Ustawa z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. 2004 roku, Nr 146, poz. 1546, ze zm.).
„Ustawa o Giełdach Towarowych”	Ustawa z dnia 26 października 2000 roku o giełdach towarowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 48, poz. 284, ze zm.).
„Ustawa o Komerccjalizacji i Prywatyzacji”	Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku, poz. 216).
„Ustawa o Nadzorze nad Rynkiem Finansowym”	Ustawa z dnia 21 lipca 2006 roku o nadzorze nad rynkiem finansowym (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 1149, ze zm.).
„Ustawa o Nadzorze nad Rynkiem Kapitałowym”	Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz.U. z 2005 roku, Nr 183, poz. 1537, ze zm.).
„Ustawa o Niektórych Zabezpieczeniach Finansowych”	Ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 roku o niektórych zabezpieczeniach finansowych (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 942, ze zm.).
„Ustawa o Obrocie”	Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 211, poz. 1384, ze zm.).
„Ustawa o Ochronie Konkurencji i Konsumentów”	Ustawa z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2007 roku, Nr 50, poz. 331, ze zm.).
„Ustawa o Odpadach”	Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (Dz.U. z 2013 roku, poz. 21).

„Ustawa o Ofercie”	Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 185, poz. 1439, ze zm.).
„Ustawa o Opłatach i Podatkach Lokalnych”	Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 95, poz. 613, ze zm.).
„Ustawa o Podatku Dochodowym od Osób Fizycznych”	Ustawa z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2012 roku, poz. 361, ze zm.).
„Ustawa o Podatku Dochodowym od Osób Prawnych”	Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2011 roku, Nr 74, poz. 397, ze zm.).
„Ustawa o Podatku od Czynności Cywilnoprawnych”	Ustawa z dnia 9 września 2000 roku o podatku od czynności cywilnoprawnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2010 roku, Nr 101, poz. 649, ze zm.).
„Ustawa o Podatku od Spadków i Darowizn”	Ustawa z dnia 28 lipca 1983 roku o podatku od spadków i darowizn (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 93, poz. 768, ze zm.).
„Ustawa o Poręczeniach i Gwarancjach Skarbu Państwa”	Ustawa z dnia 8 maja 1997 roku o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (tekst jednolity Dz.U. z 2012 roku, poz. 657 ze zm.).
„Ustawa o Rachunkowości”	Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku, poz. 330, ze zm.).
„Ustawa o Sprzeciwie MSP”	Ustawa z dnia 18 marca 2010 roku o szczególnych uprawnieniach ministra właściwego do spraw Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w niektórych spółkach kapitałowych lub grupach kapitałowych prowadzących działalność w sektorach energii elektrycznej, ropy naftowej oraz paliw gazowych (Dz.U. z 2010 roku, Nr 65, poz. 404).
„Ustawa o Swobodzie Działalności Gospodarczej”	Ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku, poz. 672, ze zm.).
„Ustawa o Systemie Handlu Uprawnieniami do Emisji”	Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. z 2011 roku, Nr 122, poz. 695).
„Ustawa o Udostępnianiu Informacji o Środowisku i jego Ochronie”	Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 roku, Nr 199, poz. 1227, ze zm.).
„Ustawa o Wymianie Akcji Pracowniczych”	Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego (Dz.U. z dnia 18 października 2007 roku, Nr 191, poz. 1367, ze zm.).
„Ustawa o Zapobieganiu i Naprawie Szkód w Środowisku”	Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. z 2007 roku, Nr 75, poz. 493, ze zm.).
„V”	Wolt, jednostka potencjału elektrycznego, napięcia elektrycznego i siły elektromotorycznej w układzie SI, $1 \text{ V} = 1 \text{ J}/1 \text{ C} = (1 \text{ kg} \times \text{m}^2)/(\text{A} \times \text{s}^3)$.
„VAT”	Podatek od towarów i usług, nakładany na zasadach i w zakresie określonym w ustawie z dnia 11 marca 2004 roku o podatku od towarów i usług (tekst jednolity: Dz.U. z 2011 roku, Nr 177, poz. 1054, ze zm.).
„W”	Wat, jednostka mocy w układzie SI, $1 \text{ W} = 1 \text{ J}/1 \text{ s} = 1 \text{ kg} \times \text{m}^2 \times \text{s}^{-3}$.
„WACC”	Średnio ważony koszt kapitału (<i>weighted average cost of capital</i>).
„Walne Zgromadzenie” lub „Zwyczajne Walne Zgromadzenie”	Walne Zgromadzenie lub Zwyczajne Walne Zgromadzenie Emitenta.
„WRA”	Wartość Regulacyjna Aktywów.
„współczynnik awaryjności”	Stosunek czasu postoju awaryjnego do sumy czasu pracy i czasu postoju awaryjnego.
„współczynnik dyspozycyjności”	Suma czasu pracy urządzenia i czasu postoju w rezerwie podzielona przez czas kalendarzowy.

„Współprowadzący Księgę Popytu”	Merrill Lynch International, Citigroup Global Markets Limited, Dom Maklerski Banku Handlowego S.A., UniCredit CAIB Poland S.A. z siedzibą w Warszawie, Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A. Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie z siedzibą w Warszawie, UniCredit Bank AG, London Branch, Banco Espírito Santo de Investimento, S.A. Spółka Akcyjna Oddział w Polsce z siedzibą w Warszawie.
„współspalanie”	Wytwarzanie energii elektrycznej lub ciepła w oparciu o proces wspólnego, jednoczesnego, przeprowadzanego w jednym urządzeniu spalania biomasy lub biogazu z innymi paliwami; część energii wyprodukowanej w powyższy sposób może być uznana za energię wytworzoną w odnawialnym źródle energii.
„wysokosprawna kogeneracja”	Wytwarzanie energii elektrycznej lub mechanicznej i ciepła użytkowego w kogeneracji, które zapewnia oszczędność energii pierwotnej zużywanej w: (i) jednostce kogeneracji w wysokości nie mniejszej niż 10% w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych o referencyjnych wartościach sprawności dla wytwarzania rozdzielonego; lub (ii) jednostce kogeneracji o mocy zainstalowanej elektrycznej poniżej 1 MW w porównaniu z wytwarzaniem energii elektrycznej i ciepła w układach rozdzielonych o referencyjnych wartościach sprawności dla wytwarzania rozdzielonego.
„Zarząd”	Zarząd Emitenta.
„żółty certyfikat”	Dokument wydawany przez Prezesa URE zgodnie z art. 91 Prawa Energetycznego, potwierdzający wytworzenie energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji opalanej paliwami gazowymi lub o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej źródła poniżej 1 MW.

CZĘŚĆ FINANSOWA

- 1. Raport z przeglądu Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego**
- 2. Skrócone Śródroczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe**
- 3. Opinia z badania Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego**
- 4. Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe**

**RAPORT NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA
Z PRZEGLĄDU SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA
FINANSOWEGO OBEJMUJĄCEGO OKRES
OD 1 STYCZNIA 2013 ROKU DO 30 WRZEŚNIA 2013 ROKU**

Dla Zarządu ENERGA SA

Wprowadzenie

Przeprowadziliśmy przegląd załączonego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ENERGA SA, której jednostka dominująca ma siedzibę w Gdańsku, Al. Grunwaldzka 472 sporządzonego na dzień 30 września 2013 roku („skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe”), na które składają się:

- skrócony śródroczny skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres trzech oraz dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2013 roku,
- skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres trzech oraz dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2013 roku,
- skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 30 września 2013 roku,
- skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitałach własnych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2013 roku,
- skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2013 roku, oraz
- dane objaśniające do skróconego śródrocznego sprawozdania finansowego.

Zarząd jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie i prezentację tego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z wymogami MSR 34 *Śródroczna sprawozdawczość finansowa*, który został zatwierdzony przez Unię Europejską. Naszym zadaniem było przedstawienie wniosku na temat tego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego w oparciu o przeprowadzony przegląd.

Zakres przeglądu

Przegląd przeprowadziliśmy stosownie do postanowień Krajowego Standardu Rewizji Finansowej nr 3 *Ogólne zasady przeprowadzania przeglądu sprawozdań finansowych/skróconych sprawozdań finansowych oraz wykonywania innych usług poświadczających* wydanego przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów oraz Międzynarodowego Standardu Usług Przeglądu 2410 *Przegląd śródrocznych informacji finansowych przeprowadzany przez niezależnego biegłego rewidenta jednostki*.

Przeгляд śródrocznego sprawozdania finansowego obejmuje wykorzystanie informacji uzyskanych w szczególności od osób odpowiedzialnych za finanse i księgowość jednostki oraz zastosowanie procedur analitycznych i innych procedur przeglądu. Zakres i metoda przeglądu istotnie różni się od zakresu badania zgodnie z krajowymi standardami rewizji finansowej oraz Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej i nie pozwala nam na uzyskanie pewności, że zidentyfikowaliśmy wszystkie istotne zagadnienia, które mogłyby zostać zidentyfikowane w przypadku badania. Dlatego nie możemy wyrazić opinii z badania o załączonym skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Wniosek

Przeprowadzony przez nas przegląd nie wykazał niczego, co pozwalałoby sądzić, iż załączone skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ENERGA SA na dzień 30 września 2013 roku nie zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z wymogami MSR 34 *Śródroczna sprawozdawczość finansowa*, który został zatwierdzony przez Unię Europejską.

W imieniu KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.
nr ewidencyjny 3546
ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa

.....
Zbigniew Libera
Kluczowy biegły rewident
Nr ewidencyjny 90047
Komandytariusz, Pełnomocnik

Gdańsk, 24 października 2013 r.

Energa

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

**Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe
zgodne z MSR 34 za okres 9 miesięcy zakończony
dnia 30 września 2013 roku**

SPIS TREŚCI

SKRÓCONY ŚRÓDROCZNY SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	F-7
SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	F-8
SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	F-9
SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	F-11
SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	F-13
1. Informacje ogólne.....	F-14
2. Skład Grupy	F-15
3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	F-19
4. Szacunki	F-20
5. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie.....	F-20
6. Objasnienia dotyczące sezonowości i cykliczności działalności w prezentowanym okresie	F-21
7. Istotne zasady rachunkowości	F-21
8. Zmiana danych porównywalnych	F-25
9. Segmenty działalności	F-26
10. Rzeczowe aktywa trwałe.....	F-29
11. Test na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych	F-29
12. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	F-30
13. Zysk przypadający na jedną akcję	F-31
14. Dywidenda	F-31
15. Rezerwy	F-32
16. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	F-34
17. Zobowiązania inwestycyjne.....	F-35
18. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	F-36
19. Instrumenty finansowe	F-38
20. Aktywa i zobowiązania warunkowe	F-41
21. Połączenia i nabycia jednostek	F-42
22. Informacje o istotnych zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym	F-48
23. Inne informacje mające istotny wpływ na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy Grupy	F-48

SKRÓCONY ŚRÓDROCZNY SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Okres 3 miesięcy zakończony	Okres 9 miesięcy zakończony	Okres 3 miesięcy zakończony	Okres 9 miesięcy zakończony
	30 września 2013 (niebadane)	30 września 2013 (niebadane)	30 września 2012 (niebadane) (przekształcone)	30 września 2012 (niebadane) (przekształcone)
Działalność kontynuowana				
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy	1 882 403 504,83	5 896 065 003,02	1 849 639 504,96	5 766 556 240,83
Podatek akcyzowy	(68 652 193,92)	(216 217 565,84)	(80 066 906,17)	(245 717 943,45)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów	1 813 751 310,91	5 679 847 437,18	1 769 572 598,79	5 520 838 297,38
Przychody ze sprzedaży usług	919 710 885,45	2 815 267 235,22	842 762 962,66	2 680 870 395,20
Przychody z najmu	14 480 063,27	42 371 767,34	13 604 364,51	39 460 391,55
Przychody ze sprzedaży	2 747 942 259,63	8 537 486 439,74	2 625 939 925,96	8 241 169 084,13
Koszt własny sprzedaży	2 330 000 773,50	7 062 093 106,08	2 367 069 684,28	6 936 890 435,69
Zysk brutto ze sprzedaży	417 941 486,13	1 475 393 333,66	258 870 241,68	1 304 278 648,44
Pozostałe przychody operacyjne	37 033 394,84	97 717 203,89	31 618 599,76	81 934 445,60
Koszty sprzedaży	75 279 060,96	213 519 108,14	70 811 777,59	206 623 383,43
Koszty ogólnego zarządu	97 486 171,29	279 975 448,36	90 317 850,08	277 471 504,90
Pozostałe koszty operacyjne	99 820 778,10	146 489 326,16	45 645 326,17	103 501 143,38
Przychody finansowe	26 459 859,13	129 610 591,30	19 393 217,13	65 043 221,19
Koszty finansowe	95 321 600,53	246 752 832,88	46 047 288,88	185 966 445,02
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej	(116 129,07)	(512 849,86)	(153 107,15)	(179 621,29)
Zysk brutto	113 411 000,15	815 471 563,45	56 906 708,70	677 514 217,21
Podatek dochodowy	45 178 885,53	212 049 032,38	37 013 422,13	162 525 641,16
Zysk netto z działalności kontynuowanej	68 232 114,62	603 422 531,07	19 893 286,57	514 988 576,05
Działalność zaniechana oraz aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży				
Strata netto z działalności zaniechanej	(3 231 063,47)	(5 806 840,39)	-	-
Zysk netto ze zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	15 198 274,34
Zysk netto za okres	65 001 051,15	597 615 690,68	19 893 286,57	530 186 850,39
Przypadający na:				
Właścicieli jednostki dominującej	65 185 761,79	610 823 045,35	20 099 943,26	529 572 808,51
Udziały niekontrolujące	(184 710,64)	(13 207 354,67)	(206 656,69)	614 041,88
Zysk na jedną akcję (w złotych)				
- podstawowy	0,01	0,13	0,00	0,11
- rozwodniony	0,01	0,13	0,00	0,11

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2013 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 (niebadane)	Okres 3 miesięcy zakończony 30 września 2012 (niebadane) (przekształcone)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2012 (niebadane) (przekształcone)
Wynik netto	65 001 051,15	597 615 690,68	19 893 286,57	530 186 850,39
<i>Składniki, które nigdy nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty</i>	<i>5 886 356,93</i>	<i>31 270 615,13</i>	<i>(43 956 269,17)</i>	<i>(44 248 642,46)</i>
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	7 267 107,32	38 605 697,69	(54 266 998,97)	(54 627 953,64)
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów, które nigdy nie zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	(1 380 750,39)	(7 335 082,56)	10 310 729,80	10 379 311,18
<i>Składniki, które w przyszłości mogą zostać przeklasyfikowane na zyski lub straty</i>	<i>2 444 825,24</i>	<i>27 569 791,69</i>	<i>(126 383,49)</i>	<i>(226 115,21)</i>
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(1 355 998,13)	(702 955,31)	(126 383,49)	(226 115,21)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	4 692 374,37	34 904 625,92	-	-
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów, które w przyszłości mogą zostać przeklasyfikowane na zyski lub straty	(891 551,00)	(6 631 878,92)	-	-
Inne całkowite dochody netto	8 331 182,17	58 840 406,82	(44 082 652,66)	(44 474 757,66)
Całkowite dochody razem	73 332 233,32	656 456 097,50	(24 189 366,09)	485 712 092,73
Przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	73 431 078,48	669 516 404,98	(23 384 256,53)	485 696 503,72
Udziały niekontrolujące	(98 845,16)	(13 060 307,48)	(805 109,56)	15 589,01

Dyrektor Departamentu
Sprawozdawczości
Skonsolidowanej
Marek Pertkiewicz

.....
(data i podpis)

Dyrektor Centrum
Zarządzania Finansami
Aleksandra Gajda-Gryber

.....
(data i podpis)

Prezes Zarządu
Miroslaw Bielliński

.....
(data i podpis)

Wiceprezes Zarządu
ds. Finansowych
Roman Szyszko

.....
(data i podpis)

Wiceprezes Zarządu
ds. Strategii Rozwoju
Wojciech Topolnicki

.....
(data i podpis)

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Stan na 30 września 2013 (niebadane)	Stan na 31 grudnia 2012
AKTYWA		
Aktywa trwałe		
Rzeczowe aktywa trwałe	11 356 144 255,05	10 000 916 278,54
Nieruchomości inwestycyjne	15 336 780,12	17 059 989,82
Wartości niematerialne	376 440 845,86	378 562 656,81
Wartość firmy	144 972 511,45	28 627 373,91
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych wyceniane metodą praw własności	1 954 732,22	2 580 465,79
Udziały i akcje pozostałe	1 340 679,81	979 752,87
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	225 484 930,99	209 870 367,02
Pochodne instrumenty finansowe	50 368 796,18	-
Pozostałe aktywa długoterminowe	55 748 433,07	58 799 100,22
	12 227 791 964,75	10 697 395 984,98
Aktywa obrotowe		
Zapasy	291 555 284,78	376 927 918,39
Należności z tytułu podatku dochodowego	40 398 906,37	37 493 479,39
Należności z tytułu dostaw i usług	1 274 650 665,39	1 520 667 537,25
Lokaty i depozyty	20 418 869,09	26 783 927,04
Pozostałe aktywa finansowe	20 254 430,81	18 762 313,82
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 306 821 576,42	2 069 058 235,48
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	235 838 869,29	155 515 557,95
	4 189 938 602,15	4 205 208 969,32
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	142 816 033,73	10 167 784,37
SUMA AKTYWÓW	16 560 546 600,63	14 912 772 738,67

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (CD.)

	Stan na 30 września 2013 (niebadane)	Stan na 31 grudnia 2012		
PASYWA				
Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej				
Kapitał podstawowy	4 521 612 884,88	4 968 805 368,00		
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	(655 786,76)	47 168,55		
Kapitał rezerwowy	447 192 483,12	-		
Kapitał zapasowy	521 490 425,42	471 235 040,86		
Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	28 272 747,00	-		
Zyski zatrzymane	2 321 091 721,19	2 231 139 472,11		
Udziały niekontrolujące	26 565 850,81	47 295 416,25		
Kapitał własny ogółem	7 865 570 325,66	7 718 522 465,77		
Zobowiązania długoterminowe				
Kredyty i pożyczki	1 812 306 643,67	2 026 137 871,20		
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	3 155 064 841,71	1 079 219 213,53		
Rezerwy długoterminowe	652 831 868,95	710 785 797,70		
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	516 849 548,68	519 686 227,18		
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe długoterminowe	462 669 451,39	456 009 751,82		
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	2 708 057,75	7 293 035,79		
Pozostałe finansowe zobowiązania długoterminowe	2 597 478,59	1 716 671,65		
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	10 104 284,39	612 677,83		
	6 615 132 175,13	4 801 461 246,70		
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	717 956 889,10	709 782 931,25		
Pozostałe zobowiązania finansowe	67 321 692,84	170 487 985,34		
Bieżąca część kredytów i pożyczek	283 425 789,58	389 638 937,15		
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	50 898 740,11	-		
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	19 413 919,34	34 661 674,59		
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacji rządowych	30 181 386,64	28 932 720,91		
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	87 386 454,29	117 765 024,23		
Rezerwy	376 130 534,05	555 345 320,17		
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	379 768 690,12	386 174 432,56		
	2 012 484 096,07	2 392 789 026,20		
Zobowiązanie bezpośrednio związane z aktywami zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	67 360 003,77	-		
Zobowiązania razem	8 694 976 274,97	7 194 250 272,90		
SUMA PASYWÓW	16 560 546 600,63	14 912 772 738,67		
Dyrektor Departamentu Sprawozdawczości Skonsolidowanej <i>Marek Pertkiewicz</i>	Dyrektor Centrum Zarządzania Finansami <i>Aleksandra Gajda-Gryber</i>	Prezes Zarządu <i>Mirostaw Bieliński</i>	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych <i>Roman Szyszko</i>	Wiceprezes Zarządu ds. Strategii Rozwoju <i>Wojciech Topolnicki</i>
..... (data i podpis) (data i podpis) (data i podpis) (data i podpis) (data i podpis)

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH

	Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej					Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
	Kapitał podstawowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał rezerwowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających			
Na dzień 1 stycznia 2013 roku	4 968 805 368,00	47 168,55	-	471 235 040,86	-	2 231 139 472,11	47 295 416,25	7 718 522 465,77
Zyski i straty aktualizacyjne z tytułu programów określonych świadczeń	-	-	-	-	-	31 123 567,94	147 047,19	31 270 615,13
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(702 955,31)	-	-	-	-	-	(702 955,31)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	-	-	-	-	28 272 747,00	-	-	28 272 747,00
Zysk netto za okres	-	-	-	-	610 823 045,35	-	(13 207 354,67)	597 615 690,68
Suma całkowitych dochodów za okres obrotowy	-	(702 955,31)	-	-	28 272 747,00	641 946 613,29	(13 060 307,48)	656 456 097,50
Podział zysków/pokrycie straty lat ubiegłych	-	-	-	50 255 384,56	-	(50 255 384,56)	-	-
Obniżenie kapitału podstawowego	(447 192 483,12)	-	447 192 483,12	-	-	-	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	(496 880 536,80)	(496 880 536,80)	(1 755 096,60)	(498 635 633,40)
Nabycie i sprzedaż akcji i udziałów jednostek zależnych	-	-	-	-	(4 858 442,85)	(4 858 442,85)	(5 914 161,36)	(10 772 604,21)
Na dzień 30 września 2013 roku (niebadane)	4 521 612 884,88	(655 786,76)	447 192 483,12	521 490 425,42	28 272 747,00	2 321 091 721,19	26 565 850,81	7 865 570 325,66

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH (CD.)

	Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej					Udziały niekontrolujące	Razem	Razem kapitał własny
	Kapitał podstawowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny instrumentów zabezpieczających	Zyski zatrzymane			
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	4 968 805 368,00	283 467,20	362 500 154,89	-	2 494 195 354,73	59 726 065,92	7 825 784 344,82	7 885 510 410,74
Zyski i straty akuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	-	-	-	-	(43 650 189,59)	(598 452,87)	(43 650 189,59)	(44 248 642,46)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(226 115,21)	-	-	-	-	(226 115,21)	(226 115,21)
Zysk netto za rok obrotowy	-	-	-	-	529 572 808,51	614 041,88	529 572 808,51	530 186 850,39
Suma całkowitych dochodów za okres obrotowy	-	(226 115,21)	-	-	485 922 618,92	15 589,01	485 696 503,71	485 712 092,72
Podział zysków/ pokrycie straty lat ubiegłych	-	-	108 734 885,97	-	(108 734 885,97)	-	-	-
Wypłata dywidendy	-	-	-	-	(645 944 697,84)	(8 183 902,21)	(645 944 697,84)	(654 128 600,05)
Nabycie akcji jednostek zależnych	-	-	-	-	(289 681,71)	(222 470,92)	(289 681,71)	(512 152,63)
Na dzień 30 września 2012 roku (niebadane, przekształcone)	4 968 805 368,00	57 351,99	471 235 040,86	-	2 225 148 708,13	51 335 281,80	7 665 246 468,98	7 716 581 750,78

Dyrektor Departamentu Sprawozdawczości Skonsolidowanej Marek Perkwiewicz	Dyrektor Centrum Zarządzania Finansami Aleksandra Gajda-Gryber	Prezes Zarządu Mirosław Bieleński	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych Roman Szyszko	Wiceprezes Zarządu ds. Strategii Rozwoju Wojciech Topolnicki
..... (data i podpis) (data i podpis) (data i podpis) (data i podpis) (data i podpis)

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2012 (niebadane) (przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk brutto	815 471 563,45	677 514 217,21
Zysk/(strata) brutto z działalności zaniechanej oraz zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(5 806 840,39)	15 198 274,34
Korekty o pozycje:	913 379 054,56	418 464 414,57
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej	512 849,86	179 621,29
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	5 069 242,43	(226 115,21)
Amortyzacja	568 246 124,60	533 762 850,01
Odsetki i dywidendy, netto	134 039 332,41	90 452 547,64
Strata na działalności inwestycyjnej	136 540 467,85	136 270 274,78
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności	217 858 532,48	45 510 141,21
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu zapasów	79 966 338,13	32 141 890,37
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	62 145 102,80	(205 857 300,34)
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	(109 575 624,12)	(115 639 888,18)
Zmiana stanu rezerw	(220 029 009,57)	(53 880 964,55)
Pozostałe	38 605 697,69	(44 248 642,45)
Podatek dochodowy zapłacony	(233 471 130,83)	(258 871 956,62)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 489 572 646,79	852 304 949,50
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	18 320 638,48	16 560 593,66
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(1 116 601 595,54)	(1 257 777 871,42)
Sprzedaż udziałów w jednostce stowarzyszonej	-	8 067 360,00
Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych	31 048 203,67	11 396 801,34
Nabycie pozostałych aktywów finansowych	(20 418 869,09)	(26 036 837,45)
Sprzedaż jednostki zależnej	1 450 000,00	-
Nabycie jednostki zależnej, po potrąceniu przyjętych środków pieniężnych	(1 212 330 245,99)	(545 182,94)
Dywidendy otrzymane	67 756,00	78 162,00
Odsetki otrzymane	780 107,34	277 132,19
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2 297 684 005,13)	(1 247 979 842,62)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	2 088 700 000,00	-
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(6 555 588,11)	(1 038 417,71)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	4 553 392,13	717 921 769,21
Splata pożyczek/kredytów	(328 077 660,86)	(19 302 819,71)
Dywidendy wypłacone	(497 166 222,70)	(653 803 931,39)
Odsetki zapłacone	(139 536 897,53)	(108 209 464,61)
Pozostałe	(1 413 290,87)	(207 674,65)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	1 120 503 732,06	(64 640 538,86)
Zwiększenie/ (Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	312 392 373,72	(460 315 431,98)
Środki pieniężne na początek okresu	2 029 373 489,48	1 755 541 116,52
Środki pieniężne na koniec okresu	2 341 765 863,20	1 295 225 684,54

Dyrektor Departamentu
Sprawozdawczości
Skonsolidowanej
Marek Pertkiewicz

(data i podpis)

Dyrektor Centrum
Zarządzania Finansami
Aleksandra Gajda-Gryber

(data i podpis)

Prezes Zarządu
Miroslaw Bieliński

(data i podpis)

Wiceprezes Zarządu
ds. Finansowych
Roman Szyszko

(data i podpis)

Wiceprezes Zarządu
ds. Strategii Rozwoju
Wojciech Topolnicki

(data i podpis)

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa ENERGA SA („Grupa”) składa się z ENERGA Spółka Akcyjna („jednostka dominująca”, „Spółka”) i jej spółek zależnych oraz stowarzyszonych (patrz Nota 2). Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje okres od 1 stycznia do 30 września 2013 roku oraz zawiera dane porównawcze za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku w przypadku skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz za okres od 1 stycznia do 30 września 2012 roku w przypadku skróconego śródrocznego skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych oraz skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitałach własnych.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000271591.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 220353024.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

1. dystrybucja i sprzedaż energii elektrycznej i ciepłej,
2. wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej,
3. obrót energią elektryczną,
4. oświetlenie ulic i dróg.

Na dzień 30 września 2013 roku podmiotem kontrolującym Spółkę oraz jednostką dominującą najwyższego szczebla Grupy Kapitałowej ENERGA SA jest Skarb Państwa.

2. Skład Grupy

W okresie 9 miesięcy zakończonym 30 września 2013 roku w skład Grupy wchodziła ENERGA Spółka Akcyjna oraz następujące spółki objęte konsolidacją:

a) jednostki zależne:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Kapitał zakładowy spółki [zł]	Udział ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w całkowitej liczbie głosów [%]
1	ENERGA-OPERATOR SA ¹⁾	Gdańsk	dystrybucja energii	1 221 110 400,00	100,00	100,00	100,00
2	ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA	Ostrołęka	wytwarzanie energii	223 000 000,00	89,38	89,38	89,38
3	ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. ²⁾	Elbląg	wytwarzanie energii	141 976 500,00	78,07	97,67	100,00 ³⁾
4	ENERGA-OBROT SA	Gdańsk	obrot energią elektryczną	368 160 239,00	100,00	100,00	100,00
5	ENERGA Invest SA	Gdańsk	zarządzanie projektami inwestycyjnymi	3 250 000,00	100,00	100,00	100,00
6	ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o.	Gdańsk	obsługa klienta	811 000,00	-	100,00	100,00
7	ENERGA Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o.	Gdańsk	usługi księgowe i kadrowo-płacowe	4 052 000,00	100,00	100,00	100,00
8	ENERGA Hydro Sp. z o.o. ⁴⁾	Straszyn	wytwarzanie energii	268 462 500,00	100,00	100,00	100,00
9	ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o.	Sopot	usługi oświetlenia	191 621 500,00	-	100,00	100,00
10	Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o. w likwidacji	Straszyn	usługi hotelarskie i szkoleniowe	31 966 000,00	100,00	100,00	100,00
11	ENERGA Elektrociepłownia Kalisz S.A. ⁵⁾	Kalisz	wytwarzanie energii	7 128 000,00	-	100,00	100,00
12	Energetyka Kaliska – Usługi Techniczne Sp. z o.o.	Kalisz	wykonawstwo i projektowanie	1 712 000,00	-	100,00	100,00
13	ENERGA-OPERATOR Produkcja Sp. z o.o.	Kalisz	produkcja urządzeń elektroenergetycznych	813 000,00	-	100,00	100,00
14	Multiserwis Sp. z o.o. w likwidacji	Kalisz	transport, zarządzanie nieruchomościami	914 000,00	-	96,28	96,28
15	Zakład Budownictwa Energetycznego Sp. z o.o.	Koszalin	wykonawstwo i projektowanie	27 980 000,00	-	100,00	100,00
16	Zakład Transportu Energetyki Sp. z o.o. w likwidacji ⁶⁾	Koszalin	wynajem i obsługa środków transportu	-	-	-	-
17	ENERGA-OPERATOR Techniczna Obsługa Odbiorców Sp. z o.o.	Koszalin	techniczna obsługa odbiorców	4 838 500,00	-	100,00	100,00
18	Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Zachód Sp. z o.o. w likwidacji	Sierpc	eksploatacja sieci i inwestycje	757 500,00	-	100,00	100,00
19	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.	Płock	eksploatacja sieci i inwestycje	909 500,00	-	100,00	100,00
20	ENERGA Bio Sp. z o.o. ⁴⁾	Pruszcz Gdański	zarządzanie projektami inwestycyjnymi	-	-	-	-
21	ZEP – Centrum Wykonawstwa Specjalistycznego Sp. z o.o.	Płock	wykonawstwo i projektowanie	456 500,00	-	100,00	100,00
22	ZEP-MOT Sp. z o.o.	Płock	sprzedaż i naprawa pojazdów mechanicznych	5 292 000,00	100,00	100,00	100,00
23	Zakład Energetyczny Płock – Centrum Handlowe Sp. z o.o.	Płock	zaopatrzenie	1 075 500,00	-	100,00	100,00

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Kapitał zakładowy spółki [zł]	Udział ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w całkowitej liczbie głosów [%]
24	ENERGA-OPERATOR Projektowanie Sp. z o.o.	Płock	wykonawstwo i projektowanie	381 500,00	-	100,00	100,00
25	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Energetyki „ELEKTROINSTAL” Sp. z o.o.	Raciąż	wykonawstwo i projektowanie	244 000,00	-	100,00	100,00
26	KONGRES Sp. z o.o. w likwidacji	Nowe Rumunki	usługi hotelarskie i szkoleniowe	550 000,00	100,00	100,00	100,00
27	ZEP-AUTO Sp. z o.o.	Płock	sprzedaż i naprawa pojazdów mechanicznych	50 000,00	-	100,00	100,00
28	ENERGETYK Sp. z o.o. w likwidacji	Płock	wykonawstwo i projektowanie	220 000,00	-	100,00	100,00
29	Przedsiębiorstwo Budownictwa Elektroenergetycznego ENBUD Słupsk Sp. z o.o.	Słupsk	wykonawstwo i projektowanie	300 000,00	-	100,00	100,00
30	Zakład Transportu Energetyki ENTRANS Słupsk Sp. z o.o. w likwidacji ⁷⁾	Słupsk	sprzedaż pojazdów mechanicznych	-	-	-	-
31	Zakład Energetyczny Toruń – ENERGOHANDEL Sp. z o.o.	Toruń	zaopatrzenie	8 010 000,00	-	100,00	100,00
32	Elektrownia Wodna we Włocławku Sp. z o.o. w likwidacji ⁸⁾	Włocławek	wytwarzanie energii	-	-	-	-
33	ENERGA SLOVAKIA s.r.o. ⁹⁾	Bratysława	obróć energią elektryczną	2 839 833,00 €	-	100,00	100,00
34	ENERGA OPEC Sp. z o.o.	Ostrołęka	dystrybucja energii cieplnej	13 919 000,00	-	99,99	99,99
35	Ekologiczne Materiały Grzewcze Sp. z o.o.	Gdańsk	produkcja biomasy	6 330 000,00	100,00	100,00	100,00
36	Elektrownia Ostrołęka SA	Ostrołęka	wykonawstwo i projektowanie	395 100 000,00	100,00	100,00	100,00
37	ENERGA Innowacje Sp. z o.o. ¹⁰⁾	Gdańsk	organizacja i zarządzanie rozwojem innowacyjnych projektów energetycznych	10 002 000,00	50,01	99,95	100,00 ³⁾
38	ENERGA Serwis Sp. z o.o.	Ostrołęka	usługi serwisowo-remontowe	14 200 000,00	14,08	94,64	100,00 ³⁾
39	ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o.	Gdańsk	teleinformatyka	35 343 500,00	100,00	100,00	100,00
40	ENSPIRION Sp. z o.o. (poprzednio ENERGA Agregator Sp. z o.o.) ¹¹⁾	Gdańsk	doradztwo energetyczne i zarządzanie popytem na energią elektryczną	5 000 000,00	-	100,00	100,00
41	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Słupsk Sp. z o.o.	Słupsk	eksploatacja sieci i inwestycje	6 900 000,00	-	100,00	100,00
42	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Kalisz Sp. z o.o.	Kalisz	eksploatacja sieci i inwestycje	5 600 000,00	-	100,00	100,00
43	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Toruń Sp. z o.o.	Toruń	eksploatacja sieci i inwestycje	6 100 000,00	-	100,00	100,00
44	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Elbląg Sp. z o.o. ¹²⁾	Elbląg	eksploatacja sieci i inwestycje	7 900 000,00	-	100,00	100,00
45	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Gdańsk Sp. z o.o.	Gdańsk	eksploatacja sieci i inwestycje	7 100 000,00	-	100,00	100,00
46	AEGIR 1 Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	50 000,00	-	100,00	100,00

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Kapitał zakładowy spółki [zł]	Udział ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w całkowitej liczbie głosów [%]
47	AEGIR 2 Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	50 000,00	-	100,00	100,00
48	AEGIR 3 Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	50 000,00	-	100,00	100,00
49	AEGIR 4 Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	50 000,00	-	100,00	100,00
50	AEGIR 5 Sp. z o.o. ¹³⁾	Gdańsk	wytwarzanie energii	7 550 000,00	99,34	100,00	100,00
51	ENERGA Finance AB (publ) ¹⁴⁾	Sztokholm	działalność finansowa	20 000 000,00 €	100,00	100,00	100,00
52	RGK Sp. z o.o. ¹⁵⁾	Gdańsk	działalność finansowa	788 000,00	100,00	100,00	100,00
53	Breva Sp. z o.o. ¹⁶⁾	Gdańsk	wytwarzanie energii	15 588 000,00	100,00	100,00	100,00
54	Zakład Energetyki Ciepłej w Żychlinie Sp. z o.o.	Żychlin	dystrybucja energii ciepłej	2 458 300,00	-	97,67	100,00 ³⁾
55	Elektrownia CCGT Gdańsk Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	19 500 000,00	100,00	100,00	100,00
56	Elektrownia CCGT Grudziądz Sp. z o.o.	Grudziądz	wytwarzanie energii	18 000 000,00	100,00	100,00	100,00
57	Ciepło Kaliskie Sp. z o.o.	Kalisz	dystrybucja energii ciepłej	43 257 000,00	-	87,90	90,00 ³⁾
58	EPW 1 Sp. z o.o. (poprzednio DONG Energy Tuszyny Sp. z o.o.) ¹⁷⁾	Pruszcz Gdański	wytwarzanie energii	2 500 000,00	-	100,00	100,00
59	EPW 2 Sp. z o.o. (poprzednio DONG Energy Gąsiorowo Sp. z o.o.) ¹⁸⁾	Pruszcz Gdański	wytwarzanie energii	1 700 000,00	-	100,00	100,00
60	EPW 3 Sp. z o.o. (poprzednio DONG Energy Pancierzyn Sp. z o.o.) ¹⁹⁾	Pruszcz Gdański	wytwarzanie energii	3 000 000,00	-	100,00	100,00
61	EPW Karcino Sp. z o.o. (poprzednio DONG Energy Karcino Sp. z o.o.) ²⁰⁾	Pruszcz Gdański	wytwarzanie energii	34 550 000,00	-	100,00	100,00
62	EPW Parsówek Sp. z o.o. (poprzednio DONG Energy 3 Sp. z o.o.) ²¹⁾	Pruszcz Gdański	wytwarzanie energii	500 000,00	-	100,00	100,00
63	DGP Provider Sp. z o.o.	Gdańsk	zarządzanie nieruchomościami	50 000,00	-	100,00	100,00
64	EKOTRADE SERWIS FM Sp. z o.o.	Gdańsk	zarządzanie nieruchomościami	50 000,00	-	100,00	100,00
65	EPW Energia Sp. z o.o. (poprzednio Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o.) ²²⁾	Warszawa	wytwarzanie energii	894 376 000,00	-	67,30	67,30
66	EPW Energia Olecko Sp. z o.o. (poprzednio Dong Energy Olecko Sp. z o.o.) ²³⁾	Warszawa	wytwarzanie energii	2 000 000,00	-	19,00	19,00

1) W dniu 10 października 2013 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 617,8 mln zł, w zamian za wniesienie wkładu pieniężnego przez spółkę ENERGA SA.

2) W dniu 7 czerwca 2013 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 48,5 mln zł, w zamian za wniesienie wkładu niepieniężnego w postaci akcji spółki ENERGA Elektrociepłownia Kalisz S.A. i udziałów spółki ENERGA OPEC Sp. z o.o. oraz wkładu pieniężnego, przez spółki ENERGA SA i ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA.

3) Udział Grupy w liczbie głosów jest większy niż w kapitale zakładowym z uwagi na występowanie pośrednich zależności między spółkami Grupy.

4) W dniu 3 kwietnia 2013 roku zarejestrowane zostało połączenie spółek ENERGA Bio Sp. z o.o. oraz ENERGA Hydro Sp. z o.o.

5) W dniu 13 września 2013 roku w KRS zarejestrowane zostało obniżenie kapitału zakładowego Spółki o kwotę 9,3 mln zł.

6) W dniu 17 czerwca 2013 roku spółka została wykreślona z KRS.

7) W dniu 29 lipca 2013 roku spółka została wykreślona z KRS.

8) W dniu 27 lutego 2013 roku spółka została wykreślona z KRS.

- 9) W dniu 12 lipca 2013 roku zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 2,5 mln EUR, pokryte przez spółkę ENERGA-OBRÓT SA wkładem pieniężnym.
- 10) W dniu 27 marca 2013 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 5 mln zł, w zamian za wniesienie wkładu pieniężnego przez spółkę ENERGA SA.
- 11) W dniu 18 lipca 2013 roku spółka zmieniła firmę na ENSPIRION Sp. z o.o.
- 12) W dniu 26 marca 2013 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 7,85 mln zł, w zamian za wniesienie wkładu pieniężnego przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA.
- 13) W dniu 5 marca 2013 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 7,5 mln zł, w zamian za wniesienie wkładu pieniężnego przez spółkę ENERGA SA.
- 14) W dniach 13 lutego 2013 roku, 27 marca oraz 2 sierpnia 2013 roku zarejestrowane zostały podwyższenia kapitału zakładowego o kwoty odpowiednio 235 tys. EUR, 1,7 mln EUR oraz 18 mln EUR, w zamian za wniesienie wkładów pieniężnych przez spółkę ENERGA SA.
- 15) W dniu 3 września 2013 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 783,0 tys. zł, pokryte przez spółkę ENERGA SA wkładem niepieniężnym w postaci udziałów i akcji mniejszościowych.
- 16) W dniach 16 kwietnia 2013 roku oraz 31 maja 2013 roku w KRS zarejestrowane zostały podwyższenia kapitału zakładowego o kwoty odpowiednio 1,3 mln zł i 14,2 mln zł, w zamian za wniesienie wkładów pieniężnych przez spółkę ENERGA SA. W dniu 1 sierpnia 2013 roku została zarejestrowana w KRS zmiana siedziby spółki.
- 17) Zmiana firmy spółki została zarejestrowana w KRS w dniu 16 października 2013 roku.
- 18) Zmiana firmy spółki została zarejestrowana w KRS w dniu 29 sierpnia 2013 roku.
- 19) Zmiana firmy spółki została zarejestrowana w KRS w dniu 30 sierpnia 2013 roku.
- 20) Zmiana firmy spółki została zarejestrowana w KRS w dniu 21 sierpnia 2013 roku.
- 21) Zmiana firmy spółki została zarejestrowana w KRS w dniu 14 września 2013 roku.
- 22) Zmiana firmy spółki została zarejestrowana w KRS w dniu 9 września 2013 roku. Konsolidacją objęta jest jedynie część jednostki (patrz opis w Nocie 21.3).
- 23) Konsolidacją objęta jest jedynie część jednostki (patrz opis w Nocie 21.2).

b) jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Kapitał zakładowy spółki [zł]	Udział ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w całkowitej liczbie głosów [%]
1	Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o.	Kalisz	usługi oświetlenia	73 010 000,00	42,20	42,20	42,20
2	SOEN Sp. z o.o.	Grudziądz	usługi hotelarskie i administracyjne	1 000 000,00	48,50	48,50	48,50
3	Słupskie Towarzystwo Koszykówki Sportowa S.A. ¹⁾	Słupsk	działalność sportowa	513 500,00	-	-	-
4	Bio-Power Sp. z o.o.	Międzyrzec Podlaski	wytwarzanie energii	2 139 900,00	0,00	25,00	25,00

1) W dniu 17 lipca 2013 roku akcje spółki posiadane przez Grupę ENERGA zostały zbyte.

Zmiany w składzie Grupy
Nabycie udziałów

Nabycia udziałów w jednostkach wchodzących w skład Grupy Kapitałowej zostały opisane w Nocie 21.

Utworzenie spółki

W dniu 4 lipca 2013 roku zostały zawiązane przez ENERGA-OPERATOR SA dwie spółki: DGP PROVIDER Sp. z o.o. oraz EKOTRADE SERWIS FM Sp. z o.o. (patrz opis w Nocie 23.5).

Zbycie udziałów i akcji

W dniu 4 stycznia 2013 roku spółka zależna ENERGA Bio Sp. z o.o. zbyła wszystkie posiadane udziały w spółce Biogazownia Starogard Sp. z o.o., co stanowiło 90% udziału w kapitale tej spółki.

W dniu 1 października 2013 roku spółka ENERGA-OPERATOR SA sprzedała inwestorom branżowym wszystkie posiadane udziały w spółkach DGP PROVIDER Sp. z o.o. oraz EKOTRADE SERWIS FM Sp. z o.o.

Likwidacja spółki

W dniu 27 lutego 2013 roku spółka Elektrownia Wodna we Włocławku Sp. z o.o. w likwidacji została wykreślona z KRS, co zakończyło proces jej likwidacji.

W dniu 17 czerwca 2013 roku spółka Zakład Transportu Energetyki Sp. z o.o. w likwidacji została wykreślona z KRS, co zakończyło proces jej likwidacji.

W dniu 29 lipca 2013 roku spółka Zakład Transportu Energetyki ENTRANS Słupsk Sp. z o.o. w likwidacji została wykreślona z KRS, co zakończyło proces jej likwidacji.

Połączenia spółek

Połączenia spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej zostały opisane w Nocie 21.4.

3. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz instrumentów pochodnych zabezpieczających.

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są również w PLN.

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości.

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności Grupy.

3.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ENERGA SA zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zaakceptowanym przez Unię Europejską. Nie zawiera ono wszystkich informacji wymaganych w pełnym sprawozdaniu finansowym zgodnym z MSSF. Zawiera jednak wybrane noty objaśniające dotyczące wydarzeń i transakcji, które są istotne dla zrozumienia zmian wyników Grupy i jej sytuacji majątkowej od ostatniego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień i za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku.

3.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych polskich spółek uwzględnionych w niniejszym skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz walutą prezentacji niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. W przypadku spółek ENERGA SLOVAKIA s.r.o. oraz ENERGA Finance AB (publ) walutą funkcjonalną sprawozdania jednostkowego jest euro. Dla celów niniejszego sprawozdania dane sprawozdawcze wyżej wymienionych spółek zostały przeliczone na złote polskie w sposób następujący: dane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, z wyjątkiem kapitałów, odpowiednio według kursu średniego na dzień kończący okres sprawozdawczy, kapitały – według kursu na dzień transakcji, dane z rachunku zysków i strat według średniego ważonego kursu za dany okres obrotowy.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny w sprawozdaniu z sytuacji finansowej:

Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu

Waluta	30 września 2013	31 grudnia 2012
EURO	4,2163	4,0882

Średnie ważone kursy wymiany za poszczególne okresy sprawozdawcze kształtowały się następująco:

Kurs średni w okresie

Waluta	1 stycznia - 30 września 2013	1 stycznia - 30 września 2012
EURO	4,2231	4,1948

4. Szacunki

W okresach objętych skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca zmiany metodologii dokonywania istotnych szacunków. Zmiany szacunków wynikały ze zdarzeń, jakie miały miejsce w okresach sprawozdawczych.

Sporządzenie skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zatwierdzonym przez Unię Europejską („UE”), wymaga od Zarządu przyjęcia pewnych założeń i dokonania szacunków, które wpływają na przyjęte zasady rachunkowości oraz na wielkości wykazane w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz w notach do tego sprawozdania. Założenia i szacunki oparte są na najlepszej wiedzy Zarządu na temat bieżących i przyszłych zdarzeń i działań. Rzeczywiste wyniki mogą się jednak różnić od przewidywanych. Po 31 grudnia 2012 roku nie miały miejsca istotne zdarzenia, które powodowałyby, że szacunki na 31 grudnia 2012 roku byłyby niewłaściwe bądź zniekształcone.

5. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły w życie do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania (nie zostały zatwierdzone przez UE):

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” oraz MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – obowiązkowa data wejścia w życie i przepisy przejściowe (wejście w życie 1 stycznia 2015 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” – jednostki inwestycyjne (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 36 „Utrata wartości aktywów” – ujawnienia dotyczące wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),

- Interpretacja KIMSF 21 „Opłaty publiczne” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 39 „Nowacja instrumentów pochodnych a kontynuowanie rachunkowości zabezpieczeń” (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Sporządzając niniejsze sprawozdanie finansowe, Grupa nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” – kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie wymienionych wyżej standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości, z wyjątkiem pierwszej fazy MSSF 9, która będzie miała wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Grupy. Grupa dokona oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu.

6. Objasnienia dotyczące sezonowości i cykliczności działalności w prezentowanym okresie

Sprzedaż energii elektrycznej i ciepłej w ciągu roku podlega wahaniom sezonowym. Sprzedaż energii wzrasta w miesiącach zimowych i spada w miesiącach letnich. Uzależnione jest to od temperatury otoczenia oraz długości dnia. Zakres tych wahań wyznaczają niskie temperatury i krótsze dni zimą oraz wyższe temperatury i dłuższe dni latem. Sezonowość sprzedaży energii w znacznie większym stopniu dotyczy drobnych odbiorców niż odbiorców z sektora przemysłowego. Obserwacje z lat ubiegłych wskazują, iż głównie z uwagi na uwarunkowania pogodowe, a także sytuację rynkową związaną z procesem kontraktacji, Grupa ENERGA w pierwszym półroczu osiąga zwykle lepsze wyniki niż w drugim.

7. Istotne zasady rachunkowości

Przy sporządzaniu skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przyjęto takie same ogólne zasady rachunkowości, jak przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku, z wyjątkiem:

- zmian w standardach i interpretacjach zatwierdzonych przez UE, które obowiązują dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się po 1 stycznia 2013 roku,
- wdrożonej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych,
- standardów, dla których Grupa skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania.

Zmiany w standardach i interpretacjach zatwierdzonych przez UE

Dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2013 roku obowiązują następujące nowe standardy i interpretacje, zatwierdzone przez UE, które Grupa uwzględniła przy sporządzaniu niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego:

- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” – prezentacja składników innych całkowitych dochodów, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Pożyczki rządowe, zatwierdzone w UE w dniu 4 marca 2013 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Silna hiperinflacja i usunięcie sztywnych terminów dla stosujących MSSF po raz pierwszy, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – Podatek odroczony: realizacja wartości aktywów, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- MSSF 13 „Ustalenie wartości godziwej”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Zastosowanie tych zmian nie miało istotnego wpływu na sytuację finansową, wyniki działalności Grupy ani też na zakres informacji prezentowanych w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy.

Standardy zastosowane przed datą wejścia w życie

Grupa postanowiła skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania standardu:

- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Wcześniejsze zastosowanie powyższego standardu obliguje Grupę do zastosowania również poniższych standardów/zmian do standardów:

- MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSR 27 (znowelizowany w roku 2011) „Jednostkowe sprawozdania finansowe”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSR 28 (znowelizowany w roku 2011) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” oraz MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” – objaśnienia na temat przepisów przejściowych, zatwierdzone w UE w dniu 4 kwietnia 2013 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Grupa ocenia, że wcześniejsze zastosowanie powyższych standardów nie miało istotnego wpływu na sytuację finansową oraz wyniki działalności Grupy za okres porównywalny, prezentowane w niniejszym skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. W związku z powyższym Grupa nie dokonała przekształcenia danych porównywalnych.

Rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty zabezpieczające i rachunkowość zabezpieczeń

Grupa wdrożyła rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych w celu eliminacji niedopasowania księgowego wynikającego z zabezpieczenia za pomocą instrumentów pochodnych ryzyka walutowego z tytułu walutowych pożyczek wewnątrzgrupowych (patrz opis w Nocie 19.6).

Grupa może podjąć decyzję o desygnowaniu wybranych instrumentów pochodnych do rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jako instrumentów zabezpieczających w ramach identyfikowanego powiązania zabezpieczającego. Grupa dopuszcza stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych tylko w przypadku, gdy spełnione są określone kryteria zawarte w MSR 39, tzn.:

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Sporządzana dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, pozycji zabezpieczanej, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób bieżącej oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem;

- Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego;
- Planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat;
- Efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego mogą być wiarygodnie wycenione;
- Zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Stosowane zasady rachunkowości dla instrumentów pochodnych desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Zmiany w wycenie do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne odnoszone są do kapitału z aktualizacji wyceny w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie, natomiast nieefektywna część zabezpieczenia odnoszona jest do rachunku zysków i strat.

Kwoty skumulowanej zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego, ujęte uprzednio w kapitale z aktualizacji wyceny, przenoszone są do rachunku zysków i strat w okresie lub okresach, w którym pozycja zabezpieczana wywiera wpływ na rachunek zysków i strat.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, gdy wystąpi jedno z poniższych zdarzeń:

- Instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienia jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenia terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez jednostkę). W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji;
- Zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń. W takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji;
- Zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się w rachunku zysków i strat. Realizacja planowanej transakcji, która przestaje być wysoce prawdopodobna, może być ciągle oczekiwana;
- Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające. W przypadku zabezpieczenia planowanych transakcji skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny przez okres, w którym zabezpieczenie było efektywne, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu zajścia planowanej transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać jej realizacji. Jeśli zaprzestaje się oczekiwać realizacji transakcji, skumulowane zyski lub straty odniesione bezpośrednio na kapitał własny ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Prezentacja

W związku z zastosowaniem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, Grupa stosuje następującą prezentację:

- efektywna część zmiany wyceny instrumentów zabezpieczających CCIRS jest księgowana w kapitale z aktualizacji wyceny,
- odsetki z tytułu instrumentów zabezpieczających CCIRS są prezentowane w tej samej linii rachunku wyników, w której prezentowany jest wynik odsetkowy na pozycji zabezpieczanej,
- rewaluacja instrumentów zabezpieczających CCIRS jest odnoszona do tej samej linii rachunku wyników, w której prezentowana jest rewaluacja walutowa pozycji zabezpieczanej,
- nieefektywna część zmiany wyceny instrumentów zabezpieczających jest odnoszona do wyniku z instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu.

8. Zmiana danych porównywalnych

W niniejszym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane porównywalne za okres dziewięciu i trzech miesięcy zakończony dnia 30 września 2012 roku zostały przekształcone w porównaniu z danymi zatwierdzonymi w związku ze:

- zmianami zasad rachunkowości i prezentacji danych ujętymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku, wynikającymi głównie z wcześniejszego zastosowania zmian do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”, dotyczących świadczeń po okresie zatrudnienia;
- zmianami w prezentacji niektórych kosztów operacyjnych, wprowadzonymi w bieżącym roku obrotowym – wprowadzone zmiany miały na celu zwiększenie przejrzystości i użyteczności danych prezentowanych w sprawozdaniu finansowym, bez wpływu na prezentowany wynik netto;
- korektą kalkulacji rezerw obliczanych przy zastosowaniu metod aktuarialnych. Grupa dokonała rekalkulacji rezerw na świadczenia po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe. Wartość tych rezerw wykazana w zatwierdzonym skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy na dzień i za okres zakończony 30 września 2012 roku pochodziła z projekcji rezerw wykonanych przez niezależnego aktuarium w oparciu o główne założenia zastosowane przy obliczeniu rezerw na dzień 31 grudnia 2011 roku. Dane porównywalne w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym uwzględniają wartości pochodzące z projekcji rezerw w oparciu o założenia aktuarialne zaktualizowane na dzień 30 września 2012 roku;
- ujęciem odpisu aktualizującego rzeczowe aktywa trwałe związane z projektem Ostrołęka C. Na dzień 30 września 2012 roku Grupa nie dokonała szacunku dotyczącego wartości odzyskiwalnej aktywów związanych z realizacją wstrzymanego projektu Ostrołęka C, w związku z czym nie został wówczas przeprowadzany test na utratę wartości. Dane porównywalne w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym uwzględniają wyniki testu na utratę wartości przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Kwoty korekt dotyczących poprzedniego okresu prezentowanego w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przedstawiono w tabeli poniżej:

Tytuł	Dane poprzednio raportowane (niebadane)	Rekalkulacja rezerw aktuarialnych	Utrata wartości projektu Ostrołęka C	Pozostałe korekty	Razem korekty	Dane przekształcone (niebadane)
Przychody ze sprzedaży	8 260 186 571,88	-	-	(19 017 487,75)	(19 017 487,75)	8 241 169 084,13
Koszt własny sprzedaży	6 875 032 557,88	11 033 206,83	122 582 711,42	(71 758 040,44)	61 857 877,81	6 936 890 435,69
Pozostałe przychody operacyjne	86 987 439,44	-	-	(5 052 993,84)	(5 052 993,84)	81 934 445,60
Koszty sprzedaży	153 639 653,38	-	-	52 983 730,05	52 983 730,05	206 623 383,43
Koszty ogólnego zarządu	276 899 571,57	815 110,69	-	(243 177,36)	571 933,33	277 471 504,90
Pozostałe koszty operacyjne	108 554 137,22	-	-	(5 052 993,84)	(5 052 993,84)	103 501 143,38
Przychody finansowe	80 241 495,53	-	-	(15 198 274,34)	(15 198 274,34)	65 043 221,19
Koszty finansowe	185 966 445,02	-	-	-	-	185 966 445,02
Udział w stracie jednostki stowarzyszonej	(179 621,29)	-	-	-	-	(179 621,29)
Zysk brutto	827 143 520,49	(11 848 317,52)	(122 582 711,42)	(15 198 274,34)	(149 629 303,28)	677 514 217,21
Podatek dochodowy	164 776 821,49	(2 251 180,33)	-	-	(2 251 180,33)	162 525 641,16
Zysk netto z działalności kontynuowanej	662 366 699,00	(9 597 137,19)	(122 582 711,42)	(15 198 274,34)	(147 378 122,95)	514 988 576,05
Zysk netto ze zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	15 198 274,34	15 198 274,34	15 198 274,34
Zysk netto za okres	662 366 699,00	(9 597 137,19)	(122 582 711,42)	-	(132 179 848,61)	530 186 850,39
Inne całkowite dochody netto	503 658,33	(44 978 415,99)	-	-	(44 978 415,99)	(44 474 757,66)
Całkowite dochody razem	662 870 357,33	(54 575 553,18)	(122 582 711,42)	-	(177 158 264,60)	485 712 092,73
Przypadające na:						
Właścicieli jednostki dominującej	662 148 672,18	(53 869 457,04)	(122 582 711,42)	-	(176 452 168,46)	485 696 503,72
Udziały niekontrolujące	721 685,15	(706 096,14)	-	-	(706 096,14)	15 589,01
Zysk na jedną akcję (w złotych)	0,13				(0,02)	0,11

9. Segmenty działalności

Podstawowy wzór podziału sprawozdawczości zewnętrznej i wewnętrznej Grupy oparty jest na segmentach branżowych. Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i usług.

Grupa wyodrębnia następujące segmenty działalności: dystrybucja energii elektrycznej, wytwarzanie, sprzedaż, usługi i pozostałe. W poprzednich okresach sprawozdawczych Grupa prezentowała segmenty (elektrownie systemowe, skojarzonego wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej (CHP) oraz odnawialne źródła energii), które obecnie są prezentowane jako jeden segment – wytwarzanie.

Grupa zmieniła w segmencie sprzedaży prezentację kosztów i przychodów związanych ze sprzedażą usługi dystrybucji energii elektrycznej do odbiorców końcowych. W roku poprzednim Grupa prezentowała te koszty i przychody w segmencie sprzedaży w szyku rozstawnym, zaś od roku 2013 są one kompensowane. W związku z powyższą zmianą, przychody segmentu dystrybucji z tytułu sprzedaży usługi dystrybucji energii elektrycznej do segmentu sprzedaży zostały wykazane jako sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych oraz skorygowana została wartość wyłączeń przychodów ze sprzedaży między segmentami.

Wynik EBITDA kalkulowany jest jako wynik z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami/ kosztami finansowymi, powiększony o amortyzację.

W poniższych tabelach przedstawione zostało przyporządkowanie do poszczególnych segmentów branżowych przychodów i kosztów za okres od 1 stycznia do 30 września 2013 roku oraz aktywów i zobowiązań wg stanu na dzień 30 września 2013 roku wraz z danymi porównywalnymi przekształconymi zgodnie z nową prezentacją segmentów oraz nowymi zasadami prezentacji opisanymi powyżej.

	Dystrybucja energii elektrycznej	Sprzedaż	Wytwarzanie	Usługi	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność ogółem
Przychody								
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	2 761 400 315,73	4 919 865 814,33	835 570 387,73	3 432 619,40	17 217 302,55	8 537 486 439,74	-	8 537 486 439,74
Sprzedaż między segmentami	37 663 055,13	328 938 967,99	280 238 825,66	258 515 791,78	52 654 949,21	958 011 589,77	(958 011 589,77)	-
Przychody segmentu ogółem	2 799 063 370,86	5 248 804 782,32	1 115 809 213,39	261 948 411,18	69 872 251,76	9 495 498 029,51	(958 011 589,77)	8 537 486 439,74
EBITDA	1 136 067 469,92	188 035 301,15	198 575 106,52	26 412 056,28	(54 059 007,06)	1 495 030 926,81	6 341 852,68	1 501 372 779,49
Zysk strata z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami/ kosztami finansowymi	656 403 670,86	168 422 286,49	123 908 453,24	15 010 728,98	(60 315 064,45)	903 430 075,12	29 696 579,77	933 126 654,89
Przychody/ koszty finansowe netto	(74 290 079,62)	27 029 753,79	(20 696 887,36)	(108 984,34)	607 107 908,46	539 041 710,93	(656 183 952,51)	(117 142 241,58)
Udział w wyniku jednostki stowarzyszonej	-	-	-	-	-	-	(512 849,86)	(512 849,86)
Zysk/ strata przed opodatkowaniem	582 113 591,24	195 452 040,28	103 211 565,88	14 901 744,64	546 792 844,01	1 442 471 786,05	(627 000 222,60)	815 471 563,45
Podatek dochodowy	131 587 042,88	36 969 816,83	19 794 120,97	3 759 234,75	5 526 784,48	197 636 999,91	14 412 032,47	212 049 032,38
Strata netto z działalności zaniechanej i zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	(5 806 840,39)	(5 806 840,39)	-	(5 806 840,39)
Zysk/ strata netto	450 526 548,36	158 482 223,45	83 417 444,91	11 142 509,89	535 459 219,14	1 239 027 945,75	(641 412 255,07)	597 615 690,68
Aktywa i zobowiązania								
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	676 422 526,34	321 207 039,88	309 979 578,10	66 491 079,00	932 721 353,10	2 306 821 576,42	-	2 306 821 576,42
Aktywa ogółem	11 059 446 597,59	2 276 679 733,83	4 221 377 532,12	239 614 526,88	10 794 311 623,57	28 591 430 013,99	(12 030 883 413,36)	16 560 546 600,63
Zobowiązania finansowe	2 936 227 125,40	1 910 455,00	1 525 752 098,98	4 051 807,56	5 271 345 308,21	9 739 286 795,15	(4 437 590 780,08)	5 301 696 015,07
Zobowiązania ogółem	5 155 125 041,09	1 302 536 202,10	1 968 498 192,71	119 544 742,85	5 621 520 171,13	14 167 224 349,88	(5 472 248 074,91)	8 694 976 274,97
Pozostałe informacje dotyczące segmentu								
Nakłady inwestycyjne	842 321 944,01	20 492 296,60	1 218 034 328,59	11 542 347,57	19 778 850,84	2 112 169 767,61	(8 578 220,87)	2 103 591 546,74
Amortyzacja	479 663 799,06	19 613 014,66	74 666 653,28	11 401 327,30	6 256 057,39	591 600 851,69	(23 354 727,09)	568 246 124,60
Odpsy aktualizujące z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i nieruchomości inwestycyjnych	167 859,01	-	123 657 318,97	-	6 986,94	123 832 164,92	(980,90)	123 831 184,02

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

*Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe
na dzień i za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku (w złotych)*

Okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2012 roku lub na dzień 31 grudnia 2012 roku	Dystrybucja energii elektrycznej	Sprzedaż	Wytwarzanie	Usługi	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność ogółem
Przychody								
Sprzedaż na rzecz klientów zewnętrznych	2 670 330 395,07	4 780 157 854,38	754 633 299,11	10 284 350,17	25 763 185,40	8 241 169 084,13	-	8 241 169 084,13
Sprzedaż między segmentami	37 243 889,49	434 119 315,36	403 537 205,36	260 186 816,68	47 681 485,55	1 182 768 712,44	(1 182 768 712,44)	-
Przychody segmentu ogółem	2 707 574 284,56	5 214 277 169,74	1 158 170 504,47	270 471 166,85	73 444 670,95	9 423 937 796,57	(1 182 768 712,44)	8 241 169 084,13
EBITDA	1 036 872 365,08	201 201 001,38	114 806 318,70	11 473 926,64	(47 438 654,76)	1 316 914 957,03	15 464 955,31	1 332 379 912,34
Zysk (Strata) z działalności kontynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami / kosztami finansowymi	588 593 763,04	183 101 969,23	39 624 278,37	3 578 509,87	(54 783 962,39)	760 114 558,12	38 502 504,21	798 617 062,33
Przychody / koszty finansowe netto	(110 583 238,59)	8 446 233,83	(1 829 368,31)	618 014,14	817 055 851,51	713 707 492,58	(834 630 716,41)	(120 923 223,83)
Udział w wyniku jednostki stowarzyszonej	-	-	-	-	-	-	(179 621,29)	(179 621,29)
Zysk / (Strata) przed opodatkowaniem	478 010 524,45	191 548 203,06	37 794 910,06	4 196 524,01	762 271 889,12	1 473 822 050,70	(796 307 833,49)	677 514 217,21
Podatek dochodowy	91 915 845,10	37 593 615,95	33 738 997,76	1 519 958,87	(7 983 158,69)	156 785 258,99	5 740 382,17	162 525 641,16
Zysk / (Strata) ze zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	15 198 274,34	15 198 274,34	-	15 198 274,34
Zysk / (Strata) netto za rok obrotowy	386 094 679,35	153 954 587,11	4 055 912,30	2 676 565,14	785 453 322,15	1 332 235 066,05	(802 048 215,66)	530 186 850,39
Aktywa i zobowiązania								
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	715 428 864,26	246 149 828,69	396 599 606,77	20 490 914,73	690 389 021,03	2 069 058 235,48	-	2 069 058 235,48
Aktywa ogółem	11 313 144 590,12	2 385 320 353,81	2 193 746 100,22	227 882 719,59	9 389 415 280,64	25 509 509 044,38	(10 596 736 305,71)	14 912 772 738,67
Zobowiązania finansowe	3 058 362 720,58	2 365 356,25	378 167 231,78	1 504 136,21	4 015 479 317,38	7 455 878 762,20	(3 960 882 740,32)	3 494 996 021,88
Zobowiązania ogółem	5 557 421 177,71	1 360 692 069,19	803 766 234,95	125 934 373,85	4 357 225 049,98	12 205 038 905,68	(5 010 788 632,78)	7 194 250 272,90
Pozostałe informacje dotyczące segmentu								
Nakłady inwestycyjne	891 701 164,81	17 504 926,84	222 328 602,88	36 454 698,90	23 129 664,02	1 191 119 057,45	1 383 673,66	1 192 502 731,10
Amortyzacja	448 278 602,04	18 099 032,15	75 182 040,33	7 895 416,77	7 345 307,63	556 800 398,91	(23 037 548,90)	533 762 850,01
Odpszy aktualizujące z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i interaktywności inwestycyjnych oraz postleżonych na nie zaliczek	-	(93 678,34)	122 636 515,58	(81 310,05)	-	122 461 527,19	-	122 461 527,19

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

10. Rzeczowe aktywa trwałe

W okresie Grupa:

- poniosła nakłady na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowe aktywa trwałe w budowie w kwocie 989,8 mln zł,
- nabyła w ramach transakcji nabycia jednostek gospodarczych (patrz opis w Nocie 21) rzeczowe aktywa trwałe o łącznej wartości 1 042,5 mln zł,
- dokonała sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych o łącznej wartości księgowej 22,7 mln zł.

11. Test na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych

Z uwagi na przesłanki występujące w odniesieniu do rzeczowych aktywów trwałych Elektrowni B w ENERGA Elektrownie Ostrołęka („CGU B”), które mogą skutkować spadkiem wartości użytkowej rzeczowych aktywów trwałych CGU B, na dzień 31 marca 2013 roku przeprowadzono test na utratę wartości w oparciu o zestawione projekcje dla okresu IV 2013-2017.

Test na trwałą utratę wartości przeprowadzono, uwzględniając m.in. następujące założenia:

- ścieżki cen energii elektrycznej na lata 2013-2020, uwzględniające m.in. koszty paliwa, koszty zakupu uprawnień do emisji CO₂ oraz wpływ bilansu popytu i podaży energii elektrycznej na rynku, ścieżki cen świadectw pochodzenia energii, na podstawie ostatniego dostępnego raportu przygotowanego przez niezależną agencję dla rynku polskiego na dzień 31 grudnia 2012 roku,
- limity emisji CO₂ na lata 2013-2020 zgodnie ze zgłoszeniem derogacyjnym polskiego rządu wysłanym do Komisji Europejskiej,
- wolumeny produkcji z odnawialnych źródeł energii oraz źródeł kogeneracyjnych wynikające ze zdolności wytwórczych,
- utrzymanie zdolności produkcyjnych istniejących aktywów trwałych w wyniku prowadzenia inwestycji o charakterze odtworzeniowym.

Test przeprowadzono, wykorzystując metodę dochodową, wyznaczając wartość użytkową w oparciu o zdyskontowaną wartość szacowanych przepływów z działalności operacyjnej. Kalkulacje zostały przeprowadzone w oparciu o zestawione projekcje finansowe dla okresu IV 2013-2017 oraz wartość rezydualną.

Do kalkulacji przyjęto stopę dyskontową w wysokości średnioważonego kosztu kapitału (WACC) na poziomie 8,45% przed opodatkowaniem, przy uwzględnieniu stopy wolnej od ryzyka (na podstawie dochodowości 10-letnich obligacji Skarbu Państwa – na poziomie 3,9%) oraz premii za ryzyko działalności właściwej dla branży energetycznej (5,5%). Stopa wzrostu zastosowana do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza szczegółowy okres objęty planowaniem została przyjęta na poziomie 2,0%, co nie przewyższa średnich długoterminowych stóp wzrostu inflacji w Polsce.

Założenia makroekonomiczne i sektorowe przyjmowane do prognoz aktualizowane są tak często, jak występują obserwowane na rynku przesłanki do ich zmiany.

Przeprowadzone analizy wrażliwości wskazują, iż najbardziej istotnymi czynnikami wpływającymi na szacunek wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne są prognozowane hurtowe ceny energii elektrycznej oraz ceny paliw.

W wyniku przeprowadzonego testu na 31 marca 2013 roku ustalono konieczność dokonania odpisu aktualizującego wartość rzeczowych CGU B. W związku z powyższym dokonano odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 123,4 mln zł, który został ujęty w koszcie własnym sprzedaży.

Na dzień 30 września 2013 roku wykonany został ponowny test na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych CGU B, w ramach którego wyznaczona została ich wartość użytkowa w oparciu o zdyskontowaną wartość szacowanych przepływów z działalności operacyjnej. Test przeprowadzono, uwzględniając założenia operacyjne przygotowane przez spółkę wg wiedzy na dzień 30 września 2013 roku oraz ścieżki cenowe zaktualizowane zgodnie z raportem przygotowanym dla rynku polskiego przez niezależną agencję na dzień 31 lipca 2013 roku. Kalkulacje zostały przeprowadzone w oparciu o zestawione projekcje finansowe dla okresu X 2013-2018 oraz wartość rezydualną, przy zastosowaniu stopy dyskontowej w wysokości średnioważonego kosztu kapitału (WACC) na poziomie 8,21% przed opodatkowaniem.

Na podstawie uzyskanych wyników nie zidentyfikowano potrzeby skorygowania odpisu aktualizującego utworzonego na koniec marca 2013 roku.

W przypadku istotnych zmian uwarunkowań rynkowych istnieje ryzyko, iż wyniki testu mogą się w przyszłości zmienić.

12. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazywane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

Tytuł	Stan na 30 września 2013 (niebadane)	Stan na 30 września 2012 (niebadane)
Środki pieniężne w banku i w kasie	360 123 748,56	314 409 407,23
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	1 276 615 193,96	342 313 492,50
Jednostki uczestnictwa w funduszach płynnościowych	669 580 894,50	918 362 603,03
Inne	501 739,40	336 391,77
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 306 821 576,42	1 575 421 894,53
Niezrealizowane różnice kursowe i odsetki	(11 466 923,08)	(7 514 422,04)
Środki pieniężne ujęte jako aktywa przeznaczone do sprzedaży	46 411 209,86	-
Kredyt w rachunku bieżącym	-	(272 681 787,95)
Razem saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	2 341 765 863,20	1 295 225 684,54

13. Zysk przypadający na jedną akcję

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego i rozwodnionego zysku na jedną akcję:

Tytuł	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2012 (niebadane) (przekształcone)
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypadający na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej	616 629 885,74	514 374 534,17
Zysk/ (Strata) netto na działalności zaniechanej oraz na sprzedaży aktywów przeznaczonych do sprzedaży przypadający na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej	(5 806 840,39)	15 198 274,34
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej	610 823 045,35	529 572 808,51
Liczba akcji zwykłych na koniec okresu obrotowego	414 067 114	4 968 805 368
Liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	4 633 763 076	4 968 805 368
Zysk na jedną akcję z działalności kontynuowanej (zwykły i rozwodniony)	0,13	0,10
Zysk/ (Strata) na jedną akcję z działalności zaniechanej (zwykły i rozwodniony)	(0,00)	0,00

14. Dywidenda

Tytuł	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 (niebadane)	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2012 (niebadane)
Dywidendy zadeklarowane w okresie		
dywidenda zadeklarowana przez jednostki zależne	1 755 096,60	8 183 902,21
dywidenda zadeklarowana przez jednostkę dominującą	496 880 536,80	645 944 697,84
Razem	498 635 633,40	654 128 600,05
Dywidendy wypłacone w okresie		
dywidenda wypłacona w okresie	497 166 222,70	653 803 931,39
dywidenda na akcję wypłacona przez Grupę Kapitałową	0,11	0,13

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

*Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe
na dzień i za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku (w złotych)*

15. Rezerwy

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Sprawy pracownicze	Rezerwa na restrukturyzację	Razem rezerwy dotyczące pracowników	Na spony sądowe	Na rekultywację oraz koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych*	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązków umorzenia świadczeń	Inne rezerwy	Razem pozostałe rezerwy	Razem
Na dzień 1 stycznia 2013 roku	458 931 932,56	275 407 090,84	3 505 705,42	56 912 953,27	794 757 682,09	199 091 861,84	9 299 050,00	306 500,00	211 035 656,60	51 640 367,34	471 373 435,78	1 266 131 117,87
Nabycie/sprzedaz jednostki zależnej	-	-	-	-	-	(393 750,00)	14 700 000,00	-	-	(2 500,00)	14 303 750,00	14 303 750,00
Koszty bieżącego zatrudnienia	2 148 820,11	8 530 796,71	-	-	10 679 616,82	-	-	-	-	-	-	10 679 616,82
Zyski i straty aktuarialne	(38 605 697,69)	(13 614 484,59)	-	-	(52 220 182,28)	-	-	-	-	-	-	(52 220 182,28)
Wpłytkość świadczenia	(7 680 142,18)	(14 077 676,94)	-	-	(21 757 819,12)	-	-	-	-	-	-	(21 757 819,12)
Koszty odsłatek	13 867 657,00	8 394 771,00	-	-	22 262 428,00	-	88 341,00	-	-	-	88 341,00	22 350 769,00
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	2 253 567,20	68 330 076,81	70 583 644,01	42 222 756,27	381 276,36	168 437,00	170 383 376,82	41 799 020,02	254 954 866,47	325 538 510,48
Rozwiązane	-	-	(327 417,14)	(742 363,08)	(1 069 780,22)	(47 562 754,59)	(2 101 059,00)	-	(70 641 028,10)	(1 486 126,61)	(121 791 768,30)	(122 861 548,52)
Wykorzystane	-	-	(2 849 506,12)	(36 986 859,58)	(39 836 365,70)	(97 082 629,74)	-	(306 500,00)	(208 290 882,74)	(39 351 657,54)	(345 031 670,02)	(384 868 035,72)
Przeniesienie na zobowiązanie bezpośrednio związane z aktywami zaklasyfikowanymi jako przeznaczane do sprzedaży	(18 666 254,33)	(9 667 521,20)	-	-	(28 333 775,53)	-	-	-	-	-	-	(28 333 775,53)
Na dzień 30 września 2013 roku (niebadane)	409 996 315,47	254 972 975,82	2 582 349,36	87 513 807,42	755 065 448,07	96 275 483,78	22 367 608,36	168 437,00	102 486 322,58	52 599 103,21	273 896 954,93	1 028 962 403,00
Krotkoterminowe na dzień 30 września 2013 roku (niebadane)	15 465 918,80	19 869 401,59	2 582 349,36	86 683 517,73	124 601 187,48	96 275 483,78	-	168 437,00	102 486 322,58	52 599 103,21	251 529 346,57	376 130 534,05
Długoterminowe na dzień 30 września 2013 roku (niebadane)	394 530 396,67	235 103 574,23	-	830 289,69	630 464 260,59	-	22 367 608,36	-	-	-	22 367 608,36	652 831 868,95

* W tej kategorii rezerw Grupa prezentuje rezerwę na koszty na rekultywację składowisk popiołów oraz koszty demontażu wiatraków przejętych w ramach transakcji opisanych w Nocie 21.

Grupa ustala rezerwy na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe w wysokości obliczonej metodami aktuarialnymi. Wartość rezerw wykazana w niniejszym sprawozdaniu finansowym pochodzi z projekcji rezerw na dzień 30 września 2013 roku, wykonanej przez niezależnego aktuarusza. Projekcji dokonano na podstawie uprzednio wyliczonych kwot rezerw na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz w oparciu o główne założenia zastosowane na ten dzień, z wyjątkiem stopy dyskontowej. Stopa dyskontowa zastosowana do projekcji rezerw na dzień 30 września 2013 roku została przyjęta na poziomie 4,64% (na 31 grudnia 2012: 3,80%).

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa utworzyła rezerwę na odszkodowania dla pracowników spółek eksploatacyjno-inwestycyjnych, w związku z podjętymi w tym obszarze działaniami restrukturyzacyjnymi (patrz opis w Nocie 23.5). Rezerwa z tego tytułu w kwocie 66,7 mln zł została ujęta w rezerwach na restrukturyzację.

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

**Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe
na dzień i za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku (w złotych)**

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Sprawy pracownicze	Rezerwa na restrukturyzację	Razem rezerwy dotyczące pracowników	Na spory sądowe	Na rekultywację składników popiołów	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązków przedstawienia świadczeń	Inne rezerwy	Razem pozostałe rezerwy	Razem
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	475 087 202,42	217 784 884,20	3 115 187,49	64 142 658,71	760 129 932,82	76 770 794,37	4 754 360,00	31 014 512,89	268 647 396,17	37 264 442,79	418 451 506,22	1 178 581 439,04
Koszty bieżącego zatrudnienia	24 646 880,31	14 312 153,32	-	-	38 959 033,63	-	-	-	-	-	-	38 959 033,63
Zyski i straty aktualizalne	54 627 953,64	10 743 115,89	-	-	65 371 069,53	-	-	-	-	-	-	65 371 069,53
Wyplakone świadczenia	(10 112 152,39)	(11 899 997,48)	-	-	(22 012 149,87)	-	-	-	-	-	-	(22 012 149,87)
Koszty odsiek	18 885 283,07	7 988 875,37	-	-	26 874 158,44	-	-	-	-	-	-	26 874 158,44
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	121 952,00	13 906 303,91	14 028 255,91	29 851 646,88	-	511 594 300,70	68 534 094,52	-	609 980 042,10	624 008 298,01
Rozwiązane	-	-	(1 034 847,72)	(7 355 090,26)	(8 389 937,98)	(17 669 407,84)	-	(44 858,41)	(2 907 578,74)	(1 013 422,76)	(21 635 267,75)	(30 025 205,73)
Wyczerpane	-	-	(628 079,31)	(47 598 490,36)	(48 226 569,67)	(1 002 108,28)	-	(30 665 654,48)	(651 677 729,41)	(29 629 865,56)	(712 975 357,73)	(761 201 927,40)
Pozostałe zmiany	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4 145 758,84	4 145 758,84	4 145 758,84
Na dzień 30 września 2012 roku (niebadane) (przekształcone)	563 135 167,05	238 929 031,30	1 574 212,46	23 095 382,00	826 733 792,81	87 950 925,13	4 754 360,00	304 000,00	125 656 388,72	79 301 007,83	297 966 681,68	1 124 700 474,49
Krótkoterminowe na dzień 30 września 2012 roku (niebadane) (przekształcone)	71 319 927,82	34 767 618,24	1 574 212,46	21 878 121,00	129 539 879,52	87 950 925,13	-	304 000,00	125 656 388,72	79 301 007,83	293 212 321,68	422 752 201,20
Długoterminowe na dzień 30 września 2012 roku (niebadane) (przekształcone)	491 815 239,23	204 161 413,06	-	1 217 261,00	697 193 913,29	-	4 754 360,00	-	-	-	4 754 360,00	701 948 273,29

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

16. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Grupa podjęła działania zmierzające do sprzedaży udziałów w następujących jednostkach zależnych operujących w obszarze usług wspierających działalność Operatora Systemu Dystrybucyjnego (ENERGA-OPERATOR SA), tj. projektowania i specjalistycznego budownictwa elektroenergetycznego oraz produkcji urządzeń elektroenergetycznych: Przedsiębiorstwo Budownictwa Elektroenergetycznego „ENBUD” Słupsk Sp. z o.o., Zakład Budownictwa Energetycznego Sp. z o.o., ZEP – Centrum Wykonawstwa Specjalistycznego Sp. z o.o., Energetyka Kaliska – Usługi Techniczne Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Produkcja Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Energetyki „ELEKTROINSTAL” Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Projektowanie Sp. z o.o., ENERGETYK Sp. z o.o. w likwidacji.

W chwili obecnej trwają poszukiwania nabywców udziałów w tych podmiotach. Grupa zakłada, że proces sprzedaży zostanie zakończony w ciągu najbliższych 12 miesięcy. W związku z powyższym wszystkie aktywa i zobowiązania tych jednostek zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako przeznaczone do sprzedaży.

Ponadto spółka Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o. („OUID”) złożyła ofertę odkupu swoich udziałów posiadanych przez ENERGA SA w celu ich umorzenia. Zakończono negocjacje cenowe, a także uzgodniono treść projektów uchwał ZZW i umowy nabycia udziałów. W dniu 26 czerwca 2013 roku podczas ZZW OUID zostały podjęte uchwały umożliwiające nabycie za wynagrodzeniem przez spółkę udziałów od ENERGA SA w celu ich umorzenia. W następstwie powyższych uchwał została otwarta droga do skutecznego zrealizowania sprzedaży udziałów OUID przez ENERGA SA, z oczekiwanym terminem realizacji przypadającym na czwarty kwartał 2013 roku.

Jako aktywa przeznaczone do sprzedaży Grupa prezentuje również część majątku spółki Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o. (obiekty hotelowe oraz rekreacyjno-wypoczynkowe).

Podstawowe kategorie aktywów i zobowiązań składające się na działalność sklasyfikowaną jako przeznaczoną do sprzedaży na dzień bilansowy zaprezentowane są w poniższej tabeli:

Tytuł	Stan na 30 września 2013 (niebadane)	Stan na 31 grudnia 2012
AKTYWA		
Rzeczowe aktywa trwałe	35 813 706,51	7 194 926,10
Nieruchomości inwestycyjne	729 399,25	2 306 329,20
Wartości niematerialne	501 893,49	666 529,07
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	5 347 957,70	-
Pozostałe aktywa długoterminowe	1 922 704,11	-
Zapasy	19 478 215,58	-
Należności z tytułu podatku dochodowego	1 867 779,82	-
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe	8 275 970,52	-
Udziały i akcje	20 500 111,40	-
Lokaty i depozyty	63 000,00	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	46 411 209,86	-
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	1 904 085,49	-
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	142 816 033,73	10 167 784,37
ZOBOWIĄZANIA		
Rezerwy długoterminowe	26 960 858,00	-
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	458 967,52	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe finansowe zobowiązania długoterminowe	76 831,51	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	586 427,72	-
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	25 889 297,88	-
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	3 165 152,49	-
Rezerwy	1 624 848,88	-
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	8 597 619,77	-
Zobowiązanie bezpośrednio związane z aktywami zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	67 360 003,77	-

17. Zobowiązania inwestycyjne

Zobowiązania Operatora Systemu Dystrybucyjnego

Uzgodniony z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki plan rozwoju spółki zależnej ENERGA-OPERATOR SA do końca 2015 roku przewiduje nakłady inwestycyjne na lata 2013-2015 w wysokości odpowiednio 2013 rok – 1 209,8 mln zł, 2014 rok – 1 135,6 mln zł, 2015 rok – 1 109,1 mln zł (ceny stałe roku 2010). Do 30 września 2013 roku zrealizowano nakłady inwestycyjne w kwocie 863,4 mln zł.

Rozwój ciepłownictwa w Ostrołęce

W związku z nabyciem w 2009 roku udziałów w spółce ENERGA OPEC Sp. z o.o. (dawniej Ostrołęckie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.) ENERGA SA i ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA zobowiązały się do realizacji programu inwestycyjnego w zakresie rozwoju ciepłownictwa na terenie miasta Ostrołęka (nie mniej niż 320 mln zł w ciągu 10 lat).

Do 30 września 2013 roku łączne nakłady w rozwój sieci dystrybucyjnej i produkcję energii ciepłej w Ostrołęce wyniosły 98,5 mln zł.

Przebudowa sieci ciepłowniczej ENERGA OPEC Sp. z o.o.

W 2011 roku spółka zależna ENERGA OPEC Sp. z o.o. zawarła z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej umowę o dofinansowanie na realizację projektu, którego celem jest ograniczenie strat przesyłu. Realizacja projektu

planowana jest na lata 2011-2013, przy założonym całkowitym koszcie 33,8 mln zł. Do 30 września 2013 roku spółka poniosła w ramach projektu nakłady w wysokości 19,0 mln zł.

Umowa o świadczenie usługi „praca interwencyjna”

Umowa o świadczenie usługi „praca interwencyjna” przez spółkę zależną ENERGA Hydro Sp. z o.o. na rzecz PSE S.A. przewiduje poniesienie nakładów modernizacyjnych na jednostki wytwórcze ENERGA Hydro Sp. z o.o. (elektrownia w Żydowie) w celu zapewnienia właściwych parametrów świadczonej usługi. Łączne nakłady na modernizację w zakresie objętym powyższą umową zabudżetowane na moment zawarcia umowy wynosiły 134,3 mln zł. Obecnie szacowana wartość tych nakładów wynosi 149,4 mln zł. Do 30 września 2013 roku ogółem nakłady poniesione w zakresie dotyczącym umowy z PSE S.A. wyniosły 139,5 mln zł.

Program inwestycyjny ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o.

Charakter zobowiązania inwestycyjnego ma także program emisji obligacji na finansowanie inwestycji realizowanych przez spółkę zależną ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. obejmujących budowę nowego bloku energetycznego oraz modernizację kotła poprzez wprowadzenie możliwości współspalania biomasy. Łączne planowane nakłady inwestycyjne wynoszą 224,5 mln zł, z czego do 30 września 2013 roku poniesiono nakłady w wysokości 186,7 mln zł.

Budowa elektrowni gazowo-parowych w Grudziądzu i Gdańsku

Budową elektrowni gazowo-parowych w Grudziądzu i Gdańsku zajmują się utworzone w grudniu 2012 roku spółki celowe Elektrownia CCGT Grudziądz Sp. z o.o. i Elektrownia CCGT Gdańsk Sp. z o.o. Łączna szacowana wartość zobowiązań wynikających z umów zawartych przez spółki w związku z realizacją inwestycji wynosi ok. 25,1 mln zł, z czego do 30 września 2013 roku wydatkowano 2,6 mln zł.

Rozwój systemu ciepłowniczego w Kaliszu

W związku z nabyciem w dniu 9 kwietnia 2013 roku 90% udziałów w spółce Ciepło Kaliskie Sp. z o.o. (patrz Nota 21.1) spółka zależna ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. zobowiązała się do realizacji programu inwestycyjnego w nabywanej spółce, w kwocie nie mniejszej niż 15 mln zł w ciągu 6 lat. Do 30 września 2013 roku poniesiono nakłady w kwocie 3,8 mln zł.

System obsługi sprzedaży

W dniu 24 czerwca 2013 roku ENERGA SA podpisała umowę na budowę i wdrożenie systemu obsługi sprzedaży obejmującego system billingowy i system zarządzania relacjami z Klientami (CRM, Customer Relationship Management) w Grupie. W ramach umowy ENERGA SA zobowiązana jest ponieść nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne na łączne kwoty, odpowiednio, 5,5 mln zł oraz 63,2 mln zł.

18. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Transakcje z jednostkami powiązanymi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów lub usług oparte na kosztach ich wytworzenia.

18.1. Transakcje z udziałem członków Zarządu i Rad Nadzorczych

W trakcie okresu sprawozdawczego nie wystąpiły pożyczki udzielone ani inne transakcje z udziałem członków Zarządu i Rady Nadzorczej ENERGA SA.

Wartość wynagrodzeń wypłaconych członkom Zarządów i Rad Nadzorczych spółek Grupy Kapitałowej ENERGA SA w okresie 9 miesięcy zakończonym dnia 30 września 2013 roku wyniosła ok. 26,1 mln zł (z czego 2,9 mln zł zostało wypłacone przez jednostkę dominującą).

18.2. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Jednostką nadrzędną Grupy jest Skarb Państwa, w związku z tym inne spółki Skarbu Państwa są traktowane przez Grupę jako jednostki powiązane. Grupa identyfikuje transakcje z około 30 spółkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa, z którymi obroty spółek Grupy są największe. Transakcje te zawierane były w ramach zwykłego toku prowadzonej działalności gospodarczej i dotyczyły głównie zakupu i sprzedaży energii elektrycznej oraz praw majątkowych, sprzedaży usług dystrybucji energii elektrycznej (w tym tranzytu), rozliczeń z operatorem systemu przesyłowego w obszarze rynku bilansującego, z tytułu usług przesyłowych, usług systemowych oraz usług pracy interwencyjnej, a także zakupu paliw (głównie węgiel) oraz ich transportu.

Stan na	Należności	Zobowiązania
30 września 2013 (niebadane)	65 857 371,60	33 978 682,67
31 grudnia 2012	146 539 832,34	39 188 891,50

Okres	Sprzedaż	Zakupy
Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 (niebadane)	802 063 529,42	1 931 631 209,55
Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2012 (niebadane)	840 800 925,62	916 917 573,81

Ponadto w bieżącym okresie sprawozdawczym spółka zależna ENERGA-OPERATOR SA zapłaciła na rzecz PSE S.A. kwotę 95,5 mln zł w związku z zakończeniem sporu opisanego w Nocie 23.6.

18.3. Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi

Okres 9 miesięcy zakończony dnia 30 września 2013 roku lub na dzień 30 września 2013 roku (niebadane)	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Soen Sp. z o.o.	283 760,27	2 786 619,27	18 311,99	247 508,73
Ślupskie Towarzystwo Koszykówki Sportowa Spółka Akcyjna	-	2 240 000,00	-	-
Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o.	11 888 932,21	-	6 355 706,97	581 887,03
Razem	12 172 692,48	5 026 619,27	6 374 018,96	829 395,76

Na koniec okresu sprawozdawczego nie wystąpiły istotne przeterminowane należności ani zaległe zobowiązania w transakcjach z jednostkami stowarzyszonymi.

19. Instrumenty finansowe
19.1. Wartość bilansowa kategorii i klas instrumentów finansowych

Tytuł	30 września 2013 (niebadane)	31 grudnia 2012
Klasy instrumentów finansowych		
Lokaty i depozyty	20 418 869,09	26 783 927,04
Obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	14 728 307,72	27 107 314,83
Udziały i akcje (niekonsolidowane)	1 340 679,81	2 830 952,87
Należności z tytułu dostaw i usług	1 274 650 665,39	1 520 667 537,25
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, w tym:	2 306 821 576,42	2 069 058 235,48
Jednostki uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading SFIO	669 580 894,50	705 911 173,67
Pozostałe należności finansowe	17 216 833,84	954 119,81
Należności z tytułu sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	2 214 879,90	2 515 934,75
Pozostałe aktywa finansowe	-	3 969 018,10
Instrumenty pochodne zabezpieczające (aktywa)	50 368 796,18	-
Razem aktywa	3 687 760 608,35	3 653 887 040,13
Kredyty i pożyczki preferencyjne	959 415 279,77	996 129 192,30
Kredyty i pożyczki	1 136 317 153,48	1 393 617 506,73
Kredyty w rachunku bieżącym	-	26 030 109,32
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	3 205 963 581,82	1 079 219 213,53
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	717 956 889,10	709 782 931,25
Pozostałe zobowiązania finansowe	17 002 240,46	26 615 105,83
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	48 039 394,21	139 033 963,05
Razem zobowiązania	6 084 694 538,84	4 370 428 022,01
Kategorie instrumentów finansowych		
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	2 308 162 256,23	2 075 858 206,45
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	35 147 176,81	53 891 241,87
Pożyczki i należności	1 294 082 379,13	1 524 137 591,81
Instrumenty pochodne zabezpieczające	50 368 796,18	-
Razem aktywa	3 687 760 608,35	3 653 887 040,13
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	-	-
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	6 084 694 538,84	4 370 428 022,01
Razem zobowiązania	6 084 694 538,84	4 370 428 022,01

19.2. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość księgową następujących aktywów oraz zobowiązań finansowych:

- aktywa oraz zobowiązania finansowe w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, oparte na zmiennych stopach procentowych,
- instrumenty pochodne zabezpieczające,
- pożyczki udzielone i należności własne oraz inne zobowiązania finansowe,

nie odbiega istotnie od ich wartości godziwych.

Dla udziałów oraz dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na giełdzie nie istnieje aktywny rynek ani też nie ma możliwości zastosowania w ich przypadku technik wyceny dających wiarygodne wartości, w związku z tym Grupa nie jest w stanie ustalić zakresu, w którym mogłaby mieścić się ich wartość godziwa. Aktywa te wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Poniższa tabela przedstawia analizę instrumentów finansowych mierzonych w wartości godziwej, pogrupowanych według trzypoziomowej hierarchii:

- poziom 1 – wartość godziwa oparta o ceny notowane (niekorygowane) oferowane za identyczne aktywa lub zobowiązania na aktywnych rynkach, do których Grupa ma dostęp w dniu wyceny;
- poziom 2 – wartość godziwa oparta o dane wejściowe inne niż ceny notowane uwzględnione na poziomie 1, które są obserwowalne w przypadku danego składnika aktywów lub zobowiązania, albo pośrednio, albo bezpośrednio;
- poziom 3 – wartość godziwa oparta o nieobserwowalne dane wejściowe dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania.

Tytuł	30 września 2013 (niebadane)		
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
Aktywa			
Jednostki uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading SFIO	-	669 580 894,50	-
Instrumenty pochodne zabezpieczające (CCIRS)	-	50 368 796,18	-

Jednostki uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading SFIO wyceniane są jako iloczyn ich ilości i wartości z wyceny pojedynczej jednostki uczestnictwa. Wycena dokonywana jest przez firmę zarządzającą funduszem zgodnie z ustawą z dnia 27 maja 2004 roku o funduszach inwestycyjnych.

Wycena transakcji Cross Currency Interest Rate Swap (CCIRS) do wartości godziwej odbywa się poprzez dyskontowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla obydwu walut. Stopy procentowe dla każdej z walut oraz basis spread używane do dyskonta pozyskiwane są z systemu Bloomberg.

W bieżącym okresie sprawozdawczym nie wystąpiły istotne zmiany w zakresie polityki zarządzania ryzykiem finansowym, z wyjątkiem wdrożenia rachunkowości zabezpieczeń opisanej w Nocie 19.6.

19.3. Kredyty i pożyczki

	Stan na 30 września 2013 (niebadane)
Waluta	PLN
Stopa Referencyjna	WBOR, Stopa redyskontowa
Wartość kredytu/ pożyczki	2 095 732 433,25
Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie:	
do 1 roku (krótkoterminowe)	283 425 789,58
od 1 roku do 2 lat	265 256 812,99
od 2 lat do 3 lat	333 126 451,03
od 3 lat do 5 lat	441 764 530,58
powyżej 5 lat	772 158 849,07

Szczegółowe informacje dotyczące pozyskanego finansowania zewnętrznego zostały opisane w Nocie 23.2.

19.4. Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji

Waluta	Stan na	
	30 września 2013 (niebadane)	
Stopa Referencyjna	PLN WBOR	EUR stała
Wartość emisji		
w walucie	1 074 761 452,81	505 467 383,49
w złotych	1 074 761 452,81	2 131 202 129,01
z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie:		
do 1 roku (krótkoterminowe)	13 834 966,05	37 063 774,06
od 1 roku do 2 lat	7 355 552,02	-
od 2 lat do 3 lat	7 432 616,02	-
od 3 lat do 5 lat	14 735 223,94	-
powyżej 5 lat	1 031 403 094,78	2 094 138 354,95

Szczegółowe informacje dotyczące wyemitowanych obligacji zostały przedstawione w Nocie 23.2.

19.5. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

Na dzień bilansowy aktywa o następującej wartości księgowej stanowiły zabezpieczenia spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych:

Grupa aktywów na których dokonano zabezpieczenia	Stan na	Stan na
	30 września 2013 (niebadane)	31 grudnia 2012
Rzeczowe aktywa trwałe	50 853 301,50	78 417 217,14
Należności	-	300 000,00
Zapasy	2 438 738,65	25 302 771,93
Środki pieniężne	154 948 615,43	130 438 152,99
Razem wartość aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań finansowych	208 240 655,58	234 458 142,06

19.6. Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Pomiędzy spółką celową ENERGA Finance AB (publ) (emitent euroobligacji – patrz opis w Nocie 23.2) a ENERGA SA zawarte zostały dwie umowy pożyczki denominowane w EUR na łączną kwotę 499 mln EUR. W celu zabezpieczenia ryzyka walutowego z tytułu powyższych pożyczek Grupa zawarła transakcje walutowej zamiany stóp procentowych CCIRS.

Jako pozycję zabezpieczaną w powyższej relacji zabezpieczającej Grupa desygnowała ryzyko walutowe z tytułu wewnątrzgrupowych pożyczek denominowanych w EUR. Zabezpieczeniu podlega ryzyko walutowe dotyczące 80% łącznego nominalu pożyczek.

Jako instrument zabezpieczający Grupa desygnowała transakcje CCIRS, w ramach której Grupa otrzymuje przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie EUR oraz płaci przepływy pieniężne o stałym oprocentowaniu w walucie PLN. Przepływy pieniężne otrzymywane przez Grupę pokrywają się z przepływami pieniężnymi z tytułu pożyczek wewnątrzgrupowych. Grupa oczekuje wystąpienia zabezpieczanych przepływów pieniężnych do marca 2020 roku.

Wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego wyniosła na dzień 30 września 2013 roku 50,4 mln zł.

Z tytułu wdrożonej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych Grupa rozpoznała w okresie sprawozdawczym kapitale z aktualizacji wyceny (efektywna część zmiany wyceny instrumentu zabezpieczającego pomniejszona o podatek odroczonej) kwotę 28,3 mln zł.

Poniższa tabela prezentuje zmianę stanu kapitału z aktualizacji wyceny z tytułu rachunkowości zabezpieczeń w okresie sprawozdawczym:

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny w ciągu okresu sprawozdawczego	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013
Bilans otwarcia	-
Kwota ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny w okresie, równa zmianie wartości godziwej instrumentów zabezpieczających	50 368 796,18
Naliczone, niezapadłe odsetki, przeniesione z kapitału do wyniku odsetkowego	(4 144 170,26)
Rewaluacja instrumentów zabezpieczających, przeniesiona z kapitału do wyniku z pozycji wymiany	(11 320 000,00)
Podatek dochodowy od innych całkowitych dochodów	(6 631 878,92)
Nieefektywna część zmiany wyceny instrumentów zabezpieczających przeniesiona z kapitału do wyniku na instrumentach finansowych przeznaczonych do obrotu	-
Bilans zamknięcia (niebadane)	28 272 747,00

Na dzień 30 września 2013 roku nie stwierdzono nieefektywności wynikającej z zastosowanej rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

20. Aktywa i zobowiązania warunkowe

20.1. Zobowiązania warunkowe i inne udzielone zabezpieczenia

Zobowiązania warunkowe i inne udzielone zabezpieczenia na dzień bilansowy przedstawia poniższa tabela:

Tytuł	Stan na 30 września 2013 (niebadane)	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcone)
Zobowiązania warunkowe		
sprawy przeciwko Grupie	147 378 172,54	144 065 627,81
inne	13 454 360,21	13 440 666,74
Pozostałe zabezpieczenia		
gwarancje	5 746 701 686,14	476 787 827,79
poręczenia	512 586 875,59	8 585 220,00
weksle	80 813 351,52	78 815 097,09
solidarna odpowiedzialność ENERGA SA z tyt. zobowiązań finansowych zaciągniętych przez spółki Grupy	196 468 433,22	185 867 338,49
Razem	6 697 402 879,22	907 561 777,92

Na dzień 30 września 2013 roku jako gwarancje Grupa ujęła przede wszystkim:

- gwarancje wystawione przez banki na zlecenie spółki ENERGA-OBRÓT SA dla kontrahentów za zobowiązania wynikające z podpisanych umów handlowych do kwoty 450 mln zł;
- gwarancję udzieloną przez ENERGA SA za zobowiązania Energa Finance AB (publ) wynikające z wyemitowanych euroobligacji do kwoty 1 250 mln EUR.

W bieżącym okresie sprawozdawczym ENERGA SA udzieliła spółce ENERGA-OBRÓT SA poręczenia do kwoty 500 mln zł za zobowiązania wynikające z podpisanej umowy handlowej.

Ponadto inne zabezpieczenia udzielone przez Grupę wykazane na dzień 30 września 2013 roku obejmują:

- poręczenia udzielone przez spółkę ENERGA-OBRÓT SA za zobowiązania spółki ENERGA Slovakia s.r.o. wynikające z podpisanych umów handlowych;
- zobowiązania z tytułu solidarnej odpowiedzialności ENERGA SA za zobowiązania finansowe zaciągnięte przez spółki Grupy w ramach umów kredytowych oraz umów o udzielenie gwarancji opisanych w Nocie 23.2;

które nie zostały wykazane w sprawozdaniu finansowym za okres porównywalny. Dane porównywalne zaprezentowane w tabeli zostały w związku z powyższym odpowiednio przekształcone.

20.2. Aktywa warunkowe

W 2011 roku Grupa rozpoznała aktywo warunkowe, które dotyczyło sprawy spornej opisanej w Nocie 23.6.

Na dzień 30 września 2013 roku wartość tego aktywa wynosi 27,9 mln zł.

21. Połączenia i nabycia jednostek

21.1. Nabycie udziałów w spółce Ciepło Kaliskie Sp. z o.o.

W dniu 9 kwietnia 2013 roku podpisana została umowa pomiędzy spółką zależną ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. a Miastem Kalisz na nabycie 90% udziałów w spółce Ciepło Kaliskie Sp. z o.o., która zarządza zintegrowanym systemem ciepłowniczym w Kaliszu i posiada na tym rynku pozycję naturalnego monopolisty.

Wartość godziwa nabytych aktywów i zobowiązań na dzień przejęcia

Tytuł	Wartość godziwa na dzień nabycia (niebadane)
AKTYWA	
Rzeczowe aktywa trwałe	38 390 753,40
Wartości niematerialne	1 340,13
Należności z tytułu dostaw i usług	209 201,43
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 355 670,66
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	54 858,96
SUMA AKTYWÓW	41 011 824,58
ZOBOWIĄZANIA	
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe długoterminowe	1 709 594,30
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	81 147,32
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	202 427,34
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	1 993 168,96
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej	39 018 655,62

Wartość firmy powstała w wyniku przejęcia

Tytuł	Wartość na dzień nabycia (niebadane)
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej	(39 018 655,62)
Udziały niekontrolujące w wartości proporcjonalnego udziału w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto jednostki przejmowanej	4 721 257,33
Cena nabycia	45 743 925,00
Wartość firmy	11 446 526,71

Rozpoznana wartość firmy wynika z efektu synergii i korzyści oczekiwanych z połączenia aktywów oraz obszarów działalności spółki Ciepło Kaliskie Sp. z o.o. z działalnością Grupy.

Wpływ środków pieniężnych z tytułu przejęcia

Tytuł	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku (niebadane)
Wydatki związane z nabyciem udziałów	(46 210 836,00)
Przejęte środki pieniężne	2 355 670,66
Nabycie jednostki po potrąceniu przejętych środków pieniężnych	(43 855 165,34)

Wpływ przejęcia na wyniki Grupy

W okresie od daty przejęcia udział spółki Ciepło Kaliskie Sp. z o.o. w przychodach i zysku przed opodatkowaniem Grupy wyniósł odpowiednio 1 052 tys. zł oraz (442) tys. zł. Gdyby połączenie miało miejsce na początku roku, przychody z działalności kontynuowanej wyniosłyby 8 538 mln zł, a zysk z działalności kontynuowanej Grupy kształtowałby się na poziomie 603,0 mln zł.

Koszty związane z nabyciem

Związane z nabyciem koszty transakcyjne poniesione przez Grupę w kwocie 467 tys. zł zostały ujęte w rachunku zysków i strat jako koszty finansowe.

21.2. Nabycie aktywów wiatrowych Dong Energy Wind Power A/S

W dniu 19 lutego 2013 roku Spółka ENERGA Hydro Sp. z o.o. podpisała przedwstępną umowę nabycia do 100% udziałów w spółkach tworzących lądowe aktywa wiatrowe Dong Energy Wind Power A/S w Polsce, w konsorcjum z partnerem – PGE Polska Grupa Energetyczna SA („PGE”). Warunkiem zawieszającym realizację transakcji było uzyskanie w drodze decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) zgody na dokonanie koncentracji. Pozytywna decyzja UOKiK została wydana w dniu 4 czerwca 2013 roku.

W dniu 28 czerwca 2013 roku zawarta została ostateczna umowa sprzedaży, w wyniku której spółka zależna ENERGA Hydro Sp. z o.o. nabyła:

- 100% udziałów Spółki Dong Energy Karcino Sp. z o.o. (obecnie EPW Karcino Sp. z o.o.),
- 100% udziałów Spółki Dong Energy Tuszyny Sp. z o.o. (obecnie EPW 1 Sp. z o.o.),
- 100% udziałów Spółki Dong Energy Pancierzyn Sp. z o.o. (obecnie EPW 3 Sp. z o.o.),
- 100% udziałów Spółki Dong Energy Gąsiorowo Sp. z o.o. (obecnie EPW 2 Sp. z o.o.),
- 100% udziałów Spółki Dong Energy 3 Sp. z o.o. (obecnie EPW Parsówek Sp. z o.o.),
- 19% udziałów Spółki Dong Energy Olecko Sp. z o.o. (obecnie EPW Energia Olecko Sp. z o.o.).

Dzięki nabyciu udziałów wymienionych podmiotów, Grupa Kapitałowa ENERGA pozyskała jedną działającą farmę wiatrową o mocy 51 MW (Karcino) oraz portfel projektów wiatrowych o zróżnicowanym poziomie zaawansowania i łącznej mocy około 220 MW.

W przypadku spółki EPW Energia Olecko Sp. z o.o. rozpoczęty został proces, którego celem jest podział aktywów tej spółki pomiędzy ENERGA Hydro Sp. z o.o. oraz PGE, w efekcie którego ENERGA Hydro Sp. z o.o. pozyska projekt farmy wiatrowej w Kętrzynie. Podział aktywów dokonywany będzie w drodze podziału EPW Energia Olecko Sp. z o.o. poprzez wydzielenie części jej majątku przypadającego ENERGA Hydro Sp. z o.o., które zaplanowane jest na przełom lat 2013-2014. W niniejszym sprawozdaniu finansowym konsolidacją objęta została część jednostki, w której dokonano inwestycji (tzw. silos). Zgodnie

z powyższym podejściem, jako część EPW Energia Olecko Sp. z o.o., nad którą Grupa sprawuje kontrolę, zidentyfikowany został oddział spółki utworzony dla projektu wiatrowego przejmowanego przez ENERGA Hydro Sp. z o.o., tj. EPW Energia Olecko Sp. z o.o. Oddział „Kętrzyn” Pruszcz Gdański. W dniu 25 września 2013 roku podpisany został plan podziału, w ramach którego spółka EPW 1 Sp. z o.o. przejmie powyższy oddział EPW Energia Olecko Sp. z o.o.

Wartość godziwa nabytych aktywów i zobowiązań na dzień przejęcia

W wyniku przeprowadzonych w III kwartale 2013 roku analiz oraz wycen przejętych aktywów i zobowiązań określona została wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych przejętych jednostek.

Tytuł	DONG Energy Karcino Sp. z o.o. (niebadane)	Pozostałe przejęte spółki (niebadane)	Razem
AKTYWA			
Rzeczowe aktywa trwałe	277 467 140,00	65 640 000,00	343 107 140,00
Wartości niematerialne	2 700 800,00	1 100,00	2 701 900,00
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	3 245 240,46	-	3 245 240,46
Pozostałe aktywa długoterminowe	400 637,41	472 327,85	872 965,26
Zapasy	3 863 647,75	-	3 863 647,75
Należności z tytułu dostaw	1 988 180,90	-	1 988 180,90
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3 513 591,28	7 915 788,01	11 429 379,29
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	2 695 530,55	1 970 511,54	4 666 042,09
SUMA AKTYWÓW	295 874 768,35	75 999 727,40	371 874 495,75
ZOBOWIĄZANIA			
Rezerwy długoterminowe	3 300 000,00	-	3 300 000,00
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	2 255 172,87	-	2 255 172,87
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	1 253 060,93	721 205,59	1 974 266,52
Bieżąca część kredytów i pożyczek	196 003 220,07	868 259,37	196 871 479,44
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	34 015,44	1 684,00	35 699,44
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	202 845 469,31	1 591 148,96	204 436 618,27
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto	93 029 299,04	74 408 578,44	167 437 877,48

Zysk z okazyjnego nabycia powstały w wyniku przejęcia

W celu rozliczenia transakcji nabycia aktywów wiatrowych Dong Energy Wind Power A/S dokonano analizy, które z transakcji stanowiły nabycie przedsięwzięcia w rozumieniu MSSF 3. Ustalono, iż definicja przedsięwzięcia spełniona jest w odniesieniu do działającej farmy wiatrowej w Karcinie, zaś nabycie portfela projektów farm wiatrowych stanowi nabycie aktywów i zobowiązań. Dla potrzeb rozliczenia transakcji nabycia aktywów dokonano alokacji ceny nabycia do poszczególnych zidentyfikowanych składników aktywów oraz zobowiązań, w wysokości wyznaczonej przez ich wartość godziwą określoną na dzień nabycia. Pozostała część ceny nabycia została alokowana do działającej farmy wiatrowej Karcino.

Rozliczenie transakcji nastąpiło w dniu 9 września 2013 roku, z łączną ceną nabycia ustaloną w kwocie 149 531 tys. zł.

Tytuł	DONG Energy Karcino Sp. z o.o. (niebadane)	Pozostałe przejęte spółki (niebadane)	Razem
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto	(93 029 299,04)	(74 408 578,44)	(167 437 877,48)
Cena nabycia			149 531 189,69
Zysk z okazynego nabycia			17 906 687,79

Rozpoznany zysk z okazynego nabycia spowodowany był identyfikacją większej wartości po stronie projektów wiatrowych. Niektóre przejęte projekty wiatrowe charakteryzują się większą mocą i wyższą wietrznością terenu, niż zakładano na moment wyceny transakcji.

Zysk z okazynego nabycia ujęto w skonsolidowanym rachunku zysków i strat jako pozostałe przychody operacyjne.

Wpływ środków pieniężnych z tytułu przejęcia

Tytuł	DONG Energy Karcino Sp. z o.o. (niebadane)	Pozostałe przejęte spółki (niebadane)	Razem
Wydatki związane z nabyciem udziałów	(158 253 786,41)		(158 253 786,41)
Przejęte środki pieniężne	3 513 591,28	7 915 788,01	11 429 379,29
Nabycie jednostki po potrąceniu przyjętych środków pieniężnych			(146 824 407,12)

Wpływ przejęcia na wyniki Grupy

W okresie od daty przejęcia udział nabytych jednostek w przychodach i zysku przed opodatkowaniem Grupy wyniósł odpowiednio 6 423 tys. zł oraz (3 026) tys. zł. Gdyby połączenie miało miejsce na początku roku, przychody z działalności kontynuowanej wyniosłyby 8 550 mln zł, a zysk z działalności kontynuowanej Grupy kształtowałby się na poziomie 596,8 mln zł.

Koszty związane z nabyciem

Związane z nabyciem koszty transakcyjne poniesione do dnia 30 września 2013 roku przez Grupę w kwocie około 8,72 mln zł zostały ujęte w rachunku zysków i strat jako koszty finansowe.

Pozycje niebędące częścią zapłaty przekazanej w zamian za jednostkę przejmowaną

W ramach ustaleń umownych dotyczących transakcji nabycia udziałów, ENERGA Hydro Sp. z o.o. zobowiązała się do zapłaty zobowiązań przejmowanych jednostek wobec Dong Energy Wind Power A/S (sprzedający). Ostateczne płatności z tego tytułu na łączną kwotę 196,9 mln zł dokonane zostały w dniach 28 czerwca oraz 9 września 2013 roku.

21.3. Nabycie udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o. (obecnie EPW Energia Sp. z o.o.)

W dniu 26 lutego 2013 roku spółka zależna ENERGA Hydro Sp. z o.o. podpisała przedwstępną umowę nabycia 75% udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o. („Iberdrola”), w konsorcjum z partnerem PGE, jednocześnie informując o intencji nabycia pakietu pozostałych 25% udziałów będących w posiadaniu akcjonariusza mniejszościowego EBOR. W dniu 21 czerwca 2013 roku ENERGA Hydro Sp. z o.o. wraz z PGE podpisały przedwstępną umowę dotyczącą nabycia od EBOR 25% udziałów w Iberdrola.

Warunkiem zawieszającym realizację transakcji było uzyskanie w drodze decyzji UOKiK zgody na dokonanie koncentracji. Pozytywna decyzja UOKiK została wydana w dniu 4 czerwca 2013 roku.

W dniu 31 lipca 2013 roku spółka zależna ENERGA Hydro Sp. z o.o. oraz PGE podpisały ostateczne umowy nabycia udziałów w spółce Iberdrola. W ramach tej transakcji ENERGA Hydro Sp. z o.o. i PGE S.A. stały się właścicielami odpowiednio 67,3% i 32,7% udziałów nabywanej spółki. W dniu 9 września 2013 roku zmieniona została firma Iberdrola na EPW Energia Sp. z o.o. („EPW Energia”).

Zgodnie z ustaleniami dokonany przez spółki, rozpoczęty został proces, którego celem jest podział aktywów EPW Energia pomiędzy ENERGA Hydro Sp. z o.o. oraz PGE, w efekcie którego ENERGA Hydro Sp. z o.o. stanie się właścicielem dwóch działających farm wiatrowych mocy 114 MW oraz portfela projektów wiatrowych o zróżnicowanym poziomie zaawansowania i łącznej mocy 1 186 MW. Podział aktywów dokonywany będzie w drodze podziału Iberdrola poprzez wydzielenie części jej majątku przypadającego PGE, które zaplanowane jest na rok 2014.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym konsolidacją objęta została część jednostki, w której dokonano inwestycji (tzw. silos). Zgodnie z powyższym podejściem, jako części EPW Energia, nad którymi Grupa sprawuje kontrolę, zidentyfikowane zostały oddziały spółki utworzone dla projektów wiatrowych przejmowanych przez ENERGA Hydro Sp. z o.o., tj. EPW Energia Sp. z o.o. Oddział Karścino, EPW Energia Sp. z o.o. Oddział Bystra oraz EPW Energia Sp. z o.o. Oddział „Pipeline” Pruszcz Gdański.

Wartość godziwa nabytych aktywów i zobowiązań na dzień przejścia

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz wycen przejętych aktywów i zobowiązań określona została wartość godziwa możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych przejętych jednostek.

Tytuł	Wartość godziwa na dzień nabycia (niebadane)
AKTYWA	
Rzeczowe aktywa trwałe	661 056 858,06
Wartości niematerialne	6 429 700,00
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	36 749 813,94
Pozostałe aktywa długoterminowe	2 372 381,60
Zapasy	13 391 058,48
Należności z tytułu dostaw i usług	581 090,08
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20 373 600,69
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	5 655 854,63
SUMA AKTYWÓW	746 610 357,48
ZOBOWIĄZANIA	
Rezerwy długoterminowe	11 400 000,00
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3 701 603,64
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	4 111 147,56
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	25 309 627,68
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	1 369 316,51
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	45 891 695,39
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej	700 718 662,09

Wartość firmy powstała w wyniku przejścia

W celu rozliczenia transakcji nabycia aktywów wiatrowych EPW Energia dokonano analizy, które z transakcji stanowiły nabycie przedsięwzięcia w rozumieniu MSSF 3. Ustalono, iż definicja przedsięwzięcia spełniona jest w odniesieniu do działających farm wiatrowych Karścino i Bystra, zaś nabycie portfela projektów farm wiatrowych stanowi nabycie aktywów i zobowiązań. Dla potrzeb rozliczenia transakcji jako nabycia aktywów dokonano alokacji ceny nabycia do poszczególnych zidentyfikowanych

składników aktywów i zobowiązań w wysokości wyznaczonej przez ich wartość godziwą określoną na dzień nabycia. Pozostała część ceny nabycia została alokowana do działających farm wiatrowych Karścino i Bystra.

W dniu 17 października 2013 roku ustalono ostateczną cenę nabycia, opartą na rzeczywistym zadłużeniu netto oraz kapitale obrotowym netto przejętych oddziałów, według stanu z dnia nabycia, tj. 31 lipca 2013 roku. Ostateczna cena nabycia wyniosła 805 980 tys. zł.

Kalkulacja wartości firmy powstałej w wyniku przejęcia zaprezentowana została w tabeli poniżej.

Tytuł	Wartość na dzień nabycia (niebadane)
Możliwe do zidentyfikowania aktywa netto w wartości godziwej	(700 718 662,09)
Cena nabycia	805 980 429,36
Wartość firmy	105 261 767,27

Powstała wartość firmy wynika z faktu, iż Grupa oczekuje, że przejęte części jednostki (oddziały) będą generować przepływy pieniężne wyższe niż te, które byłyby osiągalne ze sprzedaży ich aktywów netto.

Wpływ środków pieniężnych z tytułu przejęcia

Tytuł	Okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2013 roku (niebadane)
Wydatki związane z nabyciem udziałów	(819 415 209,56)
Przejęte środki pieniężne	20 373 600,69
Nabycie jednostki po potrąceniu przejętych środków pieniężnych	(799 041 608,87)

Wpływ przejęcia na wyniki Grupy

W okresie od daty przejęcia udział nabytych jednostek w przychodach i zysku przed opodatkowaniem Grupy wyniósł odpowiednio 6 165 tys. zł oraz (3 407) tys. zł. Gdyby połączenie miało miejsce na początku roku, przychody z działalności kontynuowanej wyniosłyby 8 578 mln zł, a zysk z działalności kontynuowanej Grupy kształtowałby się na poziomie 610,4 mln zł.

Koszty związane z nabyciem

Związane z nabyciem koszty transakcyjne poniesione do dnia 30 września 2013 roku przez Grupę w kwocie około 15,53 mln zł zostały ujęte w rachunku zysków i strat jako koszty finansowe.

21.4. Konsolidacja działalności w segmencie wytwarzania

W związku z prowadzoną przez Grupę konsolidacją działalności w segmencie wytwarzania dokonane zostało połączenie spółek zależnych ENERGA Hydro Sp. z o.o. (przejmująca) i ENERGA Bio Sp. z o.o. (przejmowana). Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku wydał postanowienie w sprawie rejestracji połączenia w dniu 3 kwietnia 2013 roku.

Ze względu na fakt, że powyższe połączenie dotyczyło podmiotów zależnych od ENERGA SA, nie miało wpływu na ujmowane w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym aktywa, zobowiązania, przychody i koszty oraz przepływy pieniężne Grupy.

22. Informacje o istotnych zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym**22.1. Plan połączenia spółek ENERGA Hydro Sp. z o.o. oraz EPW Karcino Sp. z o.o.**

W dniu 3 października 2013 roku do Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ został złożony wniosek o połączenie spółek zależnych ENERGA Hydro Sp. z o.o. (spółka przejmująca) oraz EPW Karcino Sp. z o.o. (spółka przejmowana).

22.2. Program optymalizacji zatrudnienia w segmencie sprzedaży

W spółkach segmentu sprzedaży, tj. ENERGA-OBRÓT SA i ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o., wprowadzone zostały zasady przyznawania dodatkowych odpraw emerytalnych w celu optymalizacji zatrudnienia oraz jednoczesnego umożliwienia dobrowolnego rozwiązywania umów o pracę za porozumieniem stron z wypłatą dodatkowych świadczeń. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego Grupa szacuje, iż koszt realizacji powyższego programu optymalizacji zatrudnienia będzie się kształtował na poziomie ok. 4 mln zł. Powyższe zasady zostały ogłoszone w dniu 11 października 2013 roku, w związku z czym na dzień bilansowy Grupa nie rozpoznała z tego tytułu rezerwy.

22.3. Postępowanie z powództwa FORTA Sp. z o.o.

W dniu 3 września 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ENERGA SA podjęło m.in. uchwałę w sprawie obniżenia kapitału zakładowego spółki („Uchwała o Obniżeniu”) oraz uchwałę w sprawie określenia serii akcji spółki i dokonania zmiany statutu („Uchwała o Uprzywilejowaniu”) (patrz opis w Nocie 23.1). Na mocy Uchwały o Uprzywilejowaniu wprowadzono do statutu uprzywilejowanie akcje serii BB co do głosu. W dniu 16 października 2013 roku doręczony został ENERGA SA pozew akcjonariusza FORTA Sp. z o.o. o uchylenie Uchwały o Obniżeniu oraz o stwierdzenie nieważności Uchwały o Uprzywilejowaniu, bądź alternatywnie jej uchylenie. W odpowiedzi na pozew ENERGA SA wniosła o oddalenie powództwa w całości, wykazując brak jakichkolwiek podstaw do uchylenia zaskarżonych uchwał Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia spółki lub stwierdzenia nieważności Uchwały o Uprzywilejowaniu. Do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie został wyznaczony termin rozprawy w tej sprawie.

23. Inne informacje mające istotny wpływ na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy Grupy**23.1. Scalenie akcji ENERGA SA oraz obniżenie kapitału zakładowego**

W dniu 3 września 2013 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy ENERGA SA podjęło uchwały w sprawie scalenia akcji ENERGA SA oraz obniżenia kapitału zakładowego spółki. Scalenie zostało dokonane przy proporcjonalnym zmniejszeniu łącznej ilości akcji spółki wszystkich serii A, B, C z liczby 4 968 805 368 do liczby 414 067 114. Obniżenie kapitału zakładowego nastąpiło przez zmniejszenie wartości nominalnej wszystkich istniejących akcji spółki z kwoty 12 zł (nowa wartość nominalna akcji wynikająca ze scalenia akcji) do kwoty 10,92 zł każda. Obniżenie kapitału zakładowego spółki nastąpiło bez jakichkolwiek wypłat na rzecz akcjonariuszy, w tym na rzecz Skarbu Państwa, i skutkowało przesunięciem funduszy z kapitału zakładowego na kapitał rezerwowy.

W rezultacie podjętych uchwał kapitał zakładowy ENERGA SA wynosi na dzień 30 września 2013 roku 4 521 612 884,88 zł i dzieli się na akcje zgodnie z poniższą specyfikacją:

Tytuł	Stan na 30 września 2013
Akcje imienne serii AA o wartości nominalnej 10,92 PLN każda	269 139 114
Akcje imienne serii BB o wartości nominalnej 10,92 PLN każda	144 928 000
Łączna ilość akcji	414 067 114

Zmiany statutu spółki wynikające z powyższych uchwał zostały zarejestrowane przez sąd rejestrowy w dniu 9 września 2013 roku.

23.2. Pozyskanie finansowania zewnętrznego

Proces emisji euroobligacji

W ramach ustanowionego programu emisji euroobligacji średnioterminowych EMTN na kwotę maksymalną do 1 000 mln EUR, w dniu 19 marca 2013 roku spółka zależna Energa Finance AB (publ) przeprowadziła pierwszą emisję euroobligacji w kwocie 500 mln EUR. Pierwsza emisja obejmuje euroobligacje z 7-letnim terminem wykupu, od których płatny będzie roczny kupon w wysokości 3,250%.

Kredyty na finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR SA na lata 2009-2012

W latach 2009-2010 ENERGA SA wraz ze spółką zależną ENERGA-OPERATOR SA zawarły następujące umowy kredytowe z przeznaczeniem na sfinansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR SA w latach 2009-2012, związanego z rozbudową i modernizacją sieci dystrybucyjnej:

1. umowa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym („EBI”) z limitem 1 050 mln zł;
2. umowa z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju („EBOR”) z limitem 800 mln zł;
3. umowa z Nordyckim Bankiem Inwestycyjnym („NIB”) z limitem 200 mln zł.

Powyższe finansowanie zostało w pełni wykorzystane, z czego do spłaty pozostało odpowiednio: EBI – 998,6 mln zł z ostatecznym terminem spłaty 15 grudnia 2025 roku, EBOR – 712,5 mln zł z ostatecznym terminem spłaty 18 grudnia 2021 roku, NIB – 189,2 mln zł z ostatecznym terminem spłaty 15 czerwca 2022 roku.

Kredyty na finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR SA na lata 2012-2015

W dniu 26 czerwca 2013 roku pomiędzy ENERGA SA oraz spółką zależną ENERGA-OPERATOR SA a EBOR została zawarta umowa kredytowa na kwotę 800 mln zł, w ramach której EBOR udostępni 400 mln zł, a pozostałą część obejmie konsorcjum dwóch banków komercyjnych: PKO Bank Polski SA i ING Bank Śląski SA.

Środki pozyskane z umowy przeznaczone zostaną na finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATORA SA na lata 2012-2015, którego częścią jest rozwój sieci dystrybucyjnej oraz poprawa jej efektywności, w tym wdrożenie zaawansowanego systemu liczników będącego elementem nowego rozwiązania „smart grid”.

Okres ostatecznej spłaty kredytu przypada na 18 grudnia 2024 roku. Kredyt jest niezabezpieczony i oparty na zwyczajowych zapisach umownych. Na dzień 30 września 2013 roku kredyt nie był wykorzystany.

W dniu 10 lipca 2013 roku pomiędzy ENERGA SA oraz spółką zależną ENERGA-OPERATOR SA a EBI została zawarta umowa o finansowanie na kwotę 1 mld zł. Środki pozyskane z umowy zostaną przeznaczone na finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR SA na lata 2012-2015, który zakłada m.in. rozwój sieci dystrybucyjnej oraz poprawę jej efektywności, w tym wdrożenie zaawansowanego systemu liczników będącego elementem nowego rozwiązania „smart grid”.

Okres spłaty kredytu wynosi do 15 lat od daty uruchomienia środków każdej transzy. Kredyt jest niezabezpieczony i oparty na zwyczajowych zapisach umownych. Do kredytobiorcy należy prawo wyboru oprocentowania stałego lub zmiennego oraz waluty PLN lub EUR dla danej transzy kredytu na warunkach określonych w umowie.

Emisja obligacji krajowych

W roku 2012 ustanowiony został program emisji obligacji krajowych w kwocie 4 000 mln zł. Do dnia 30 września 2013 roku w ramach programu ENERGA SA dokonała emisji obligacji 7-letnich w wysokości 1 000 mln zł. Wyemitowane obligacje zostały wprowadzone do obrotu na jednym z rynków Catalyst – platformie Alternatywny System Obrotu (ASO), która jest prowadzona przez BondSpot SA.

W dniu 28 czerwca 2013 roku w Komisji Nadzoru Finansowego został złożony prospekt emisyjny sporządzony w związku z zamiarem ubiegania się o dopuszczenie i wprowadzenie do obrotu na rynku regulowanym w ramach Catalyst prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. lub BondSpot S.A. obligacji wyemitowanych przez ENERGA SA. Z uwagi na toczący się w spółce proces IPO (patrz opis w Nocie 23.3) postępowanie w tym temacie przed KNF zostało zawieszono.

Kredyty w NORDEA Bank Polska SA

W latach 2010-2011 ENERGA SA zawarła następujące umowy kredytowe z NORDEA Bank Polska SA:

1. umowę kredytu inwestycyjnego w kwocie 100 mln zł, z przeznaczeniem na zakup obligacji emitowanych przez spółkę ENERGA Hydro Sp. z o.o. w związku z realizacją przez ten podmiot inwestycji polegającej na modernizacji elektrowni szczytowo-pompowej w Żydowie. Do dnia 30 września 2013 roku w ramach kredytu uruchomione zostało finansowanie na pełną kwotę 100 mln zł, z czego do spłaty pozostało 85 mln zł w terminie do dnia 7 września 2015 roku.
2. umowę kredytu inwestycyjnego w kwocie 160 mln zł, z przeznaczeniem na zakup obligacji emitowanych przez spółkę ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. w związku z realizacją przez ten podmiot inwestycji polegającej na modernizacji kotła poprzez wprowadzenie możliwości współspalania biomasy, budowie zakładu produkcji palet ze słomy oraz budowie nowego bloku energetycznego. Do dnia 30 września 2013 roku w ramach kredytu uruchomione zostało finansowanie na kwotę 134,7 mln zł, z czego do spłaty pozostało 112,2 mln zł w terminie do dnia 16 grudnia 2015 roku.
3. umowę o aranżację kredytów dla spółek z Grupy ENERGA, z łącznym limitem 75 mln zł. Na dzień 30 września 2013 roku uruchomiono finansowanie na łączną kwotę 53,8 mln zł, z czego wykorzystanych zostało 14,3 mln zł. Termin ważności limitu przypada na dzień 29 czerwca 2015 roku.
4. umowę ramową o udzielanie gwarancji bankowych dla spółek z Grupy ENERGA, z łącznym limitem 10 mln zł. Na dzień 30 września 2013 roku wykorzystano limit w wysokości 5,8 mln zł. Termin ważności limitu przypada na dzień 15 października 2016 roku.
5. umowę o aranżację kredytów dla ENERGA SA, z limitem 300 mln zł. Na dzień 30 września 2013 roku uruchomiony limit finansowania nie był wykorzystany. Termin ważności limitu przypada na dzień 11 października 2016 roku.

Kredyty w Pekao SA

W latach 2011-2012 ENERGA SA zawarła następujące umowy kredytowe z Pekao SA:

1. umowę kredytu z limitem 200 mln zł. Na dzień 30 września 2013 roku kredyt nie był wykorzystany. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada na 12 października 2016 roku;

2. umowę kredytu w kwocie 85 mln zł, z przeznaczeniem na objęcie obligacji emitowanych przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA w związku z realizacją programu inwestycyjnego spółki (patrz Nota 17). Wykorzystanie kredytu na dzień 30 września 2013 roku wyniosło 33,0 mln zł. Termin ostatecznej spłaty kredytu przypada na 29 maja 2022 roku.

Kredyty w PKO Bank Polski SA

W latach 2011-2012 ENERGA SA zawarła następujące umowy kredytowe z bankiem PKO Bank Polski SA:

1. umowę ramową na udzielenie limitu kredytowego ENERGA SA i spółkom zależnym, z łącznym limitem 150 mln zł. Na dzień 30 września 2013 roku uruchomiono limit finansowania na łączną kwotę 117,4 mln zł, z czego wykorzystanych zostało 4,4 mln zł. Termin ważności limitu przypada na 30 sierpnia 2016 roku;
2. umowę ramową na udzielenie limitu kredytowego ENERGA SA i spółkom zależnym, z łącznym limitem 200 mln zł. Na dzień 30 września 2013 roku uruchomiono limit finansowania na łączną kwotę 8,6 mln zł, z czego wykorzystanych zostało 5,5 mln zł. Termin ważności limitu przypada na 19 września 2017 roku.

Emisja obligacji w PKO Bank Polski SA

W 2012 roku ENERGA SA zawarła z bankiem PKO Bank Polski SA umowę emisji obligacji. Środki pozyskane w ramach umowy mają być wykorzystane na objęcie obligacji emitowanych przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA w związku z realizacją programu inwestycyjnego spółki. Obligacje są emitowane jako papiery krótkoterminowe, które w cyklach kwartalnych podlegają zamianie (rolowaniu) na obligacje nowej emisji, ze zobowiązaniem banku do ich objęcia zgodnie z warunkami umowy emisji w całym okresie jej trwania. Wysokość emisji w ramach niniejszego finansowania wynosi 66 mln zł.

23.3. Proces prywatyzacji

W styczniu 2013 roku Minister Skarbu Państwa („MSP”) podjął decyzję o ponownym uruchomieniu procesu prywatyzacji ENERGA SA. Intencją MSP, według publicznych doniesień, jest sprzedaż mniejszościowego pakietu akcji ENERGA SA na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w ramach transakcji typu IPO (Initial Public Offering).

W wyniku przeprowadzonego postępowania na wybór doradców świadczących usługi finansowe, w lipcu 2013 roku MSP dokonało wyboru konsorcjum banków do obsługi procesu IPO ENERGA SA. Rolę globalnych koordynatorów pełnią JP Morgan oraz UBS, a poza nimi w konsorcjum znajdują się Citi Handlowy, UniCredit CAIB, Bank PKO BP, Banco Espirito Santo, Bank of America Merrill Lynch, IPOPEMA Securities, Dom Inwestycyjny BRE Banku oraz BNP Paribas.

W dniu 11 września 2013 roku prospekt emisyjny ENERGA SA został złożony w Komisji Nadzoru Finansowego.

Ostateczna decyzja MSP dotycząca terminu przeprowadzenia transakcji uzależniona będzie m.in. od aktualnych uwarunkowań rynkowych.

23.4. Projekt Ostrołęka C

W 2012 roku Grupa podjęła decyzję o zatrzymaniu prac przygotowawczych do budowy bloku węglowego w Ostrołęce. Przyczyną zamrożenia projektu były m.in. trudności z uzyskaniem finansowania w formule Project Finance oraz niekorzystna sytuacja na rynku firm budowlanych. W roku 2013 Grupa prowadziła działania zmierzające do pozyskania partnera zainteresowanego wspólną realizacją tego projektu lub jego zakupem. Pomimo wstępnego zainteresowania udziałem w projekcie ze strony kilku potencjalnych inwestorów, nie wpłynęły satysfakcjonujące Grupę oferty. W chwili obecnej Grupa rozważa alternatywne scenariusze dalszych działań, w tym zmniejszenie mocy bloku w Ostrołęce, zmianę paliwa na gaz albo zawieszenie projektu.

23.5. Restrukturyzacja Grupy Kapitałowej

W ramach optymalizacji struktury Grupy Kapitałowej w bieżącym okresie sprawozdawczym zostały podjęte następujące działania:

- W dniu 3 kwietnia 2013 roku zostało zarejestrowane połączenie spółek ENERGA Bio Sp. z o.o. oraz ENERGA Hydro Sp. z o.o. (patrz opis w Nocie 21.4);
- W dniu 3 września 2013 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego w spółce RGK Sp. z o.o. o kwotę 783,0 tys. zł, pokryte aportem w postaci posiadanych przez ENERGA SA udziałów i akcji mniejszościowych;
- W dniu 7 czerwca 2013 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego w spółce ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. o kwotę 48,5 mln zł w zamian za wniesienie wkładu niepieniężnego w postaci akcji spółki ENERGA Elektrociepłownia Kalisz S.A. i udziałów spółki ENERGA OPEC Sp. z o.o. oraz wkładu pieniężnego, przez spółki ENERGA SA i ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA;
- ENERGA-OPERATOR SA podjęła działania zmierzające do sprzedaży udziałów w jednostkach zależnych operujących w obszarze usług wspierających działalność Operatora Systemu Dystrybucyjnego, tj. projektowania i specjalistycznego budownictwa elektroenergetycznego oraz produkcji urządzeń elektroenergetycznych (patrz opis w Nocie 16);
- W związku z realizacją planu wdrożenia zintegrowanych usług związanych z utrzymaniem i eksploatacją nieruchomości nieenergetycznych (tzw. Facility Management) spółki ENERGA-OPERATOR SA, w dniu 4 lipca 2013 roku zostały zawiązane dwie spółki: DGP PROVIDER Sp. z o.o. oraz EKOTRADE SERWIS FM Sp. z o.o. Do nowo utworzonych podmiotów zostały wydzielone procesy związane ze świadczeniem powyższych usług wraz z obsługującymi je pracownikami (64 osoby). W dniu 1 października 2013 roku spółki zostały sprzedane inwestorom branżowym;
- W wyniku zakończenia procedury przymusowego wykupu akcji spółki ENERGA-OPERATOR SA od akcjonariuszy mniejszościowych, w lipcu 2013 roku ENERGA SA została jedynym akcjonariuszem spółki;
- W dniu 24 września 2013 roku Zarząd ENERGA-OPERATOR SA podjął decyzję o wypowiedzeniu spółkom eksploatacyjno-inwestycyjnym (tj. ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Słupsk Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Kalisz Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Toruń Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Elbląg Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Gdańsk Sp. z o.o.) części umów dotyczących realizacji prac inwestycyjnych. Zaprzestanie prowadzenia działalności inwestycyjnej przez powyższe spółki nastąpi z końcem marca 2014 roku. W związku z powyższym podjęte zostały działania w kierunku przygotowania i wdrożenia dodatkowych programów osłonowych dla pracowników objętych skutkami zaprzestania działalności inwestycyjnej przez spółki eksploatacyjno-inwestycyjne. Na dzień 30 września 2013 roku Grupa utworzyła z tego tytułu rezerwę w wysokości 66,7 mln zł (patrz Nota 15).

23.6. Sprawa sporna dotycząca PSE S.A. i PKN ORLEN S.A.

W lipcu 2003 roku spółka PSE S.A. (poprzednio PSE – Operator S.A.) wystąpiła przeciwko ENERGA-OPERATOR SA (poprzednio spółka Zakład Energetyczny Płock S.A., zwana dalej „EOP”) do sądu o zapłatę kwoty 62,5 mln zł tytułem zapłaty za usługi przesyłowe. W odpowiedzi na pozew EOP przyzwała do procesu spółkę PKN ORLEN

S.A. („PKN”). W dniu 30 czerwca 2004 roku EOP skierowała przeciwko PKN do Sądu Okręgowego w Warszawie pozew o zapłatę kwoty 46,2 mln zł tytułem opłaty systemowej na podstawie § 36 Rozporządzenia Taryfowego.

W dniu 25 czerwca 2008 roku zapadł wyrok oddalający powództwo EOP. W dniu 2 września 2008 roku EOP wniosła od tego orzeczenia apelację do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, na skutek której Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 10 września 2009 roku zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził na rzecz EOP kwotę 46,2 mln zł z ustawowymi odsetkami oraz zwrot kosztów procesu. W dniu 30 września 2009 roku PKN zapłaciła całość zasądzonej kwoty wraz z odsetkami, tj. 75,6 mln zł, a także zwróciła koszty procesu. Od tego wyroku PKN wniosła skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego. W dniu 28 stycznia 2011 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2011 roku, Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Okręgowego oddalający powództwo EOP i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. W rezultacie przestała istnieć podstawa świadczenia PKN na rzecz EOP. W związku z powyższym EOP dokonała zwrotu otrzymanej wcześniej od PKN kwoty wraz z kosztami procesu. Obecnie, biorąc pod uwagę stan procesowy sprawy, można przyjąć, iż powództwo EOP wobec PKN jest uzasadnione, sporna zaś jest jedynie jego wysokość. W związku z aktualnym stanem sprawy Grupa rozpoznała aktywo warunkowe w kwocie 27,9 mln zł. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie miały miejsca ostateczne rozstrzygnięcia w tej sprawie.

W sprawie z powództwa PSE S.A. Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 25 marca 2008 roku zasądził od EOP na rzecz PSE S.A. kwotę 62,5 mln zł wraz z należnymi odsetkami. EOP wniosła od przedmiotowego wyroku apelację, która wyrokiem z dnia 19 marca 2009 roku została przez Sąd Apelacyjny oddalona. Na skutek skargi kasacyjnej od tego wyroku wniesionej przez EOP w dniu 30 lipca 2009 roku, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 26 marca 2010 roku uchylił zaskarżone orzeczenie Sądu Apelacyjnego i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. W dniu 21 września 2011 roku Sąd Apelacyjny po ponownym rozpatrzeniu sprawy z uwzględnieniem wytycznych Sądu Najwyższego zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 25 marca 2008 roku i oddalił w całości powództwo PSE S.A., zasądzając od PSE S.A. na rzecz EOP kwotę 123 mln zł tytułem zwrotu świadczenia spełnionego przez EOP na podstawie wyroku z dnia 25 marca 2008 roku.

Wyrok został zaskarżony skargami kasacyjnymi przez obie strony. W dniu 11 stycznia 2013 roku odbyła się rozprawa przed Sądem Najwyższym, na której sąd rozpoznał powyższe skargi. W wyniku rozprawy Sąd Najwyższy:

- oddalił skargę EOP oraz
- uwzględnił skargę PSE S.A. i uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 21 września 2011 roku, przekazując temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania.

Strony, biorąc pod uwagę dotychczasowy przebieg sporu i czas jego trwania oraz odległe perspektywy zakończenia, postanowiły podjąć negocjacje w zakresie ugodowego zakończenia procesu. W dniu 16 maja 2013 roku zostało zawarte „Porozumienie w sprawie rozpoczęcia i przeprowadzenia negocjacji Ugody kończącej spór sądowy”. W wyniku przystąpienia do negocjacji PSE S.A. wspólnie z EOP wystąpiły do Sądu o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia negocjacji związanych z ewentualną ugodą. W dniach 14 i 20 maja 2013 roku odbyły się dwa spotkania negocjacyjne, które miały na celu wypracowanie warunków ugody. W dniu 2 sierpnia 2013 roku podpisane zostało „Porozumienie w sprawie warunków ugody z PSE S.A.”, zgodnie z którym w dniu 9 sierpnia 2013 roku EOP zapłaciło na rzecz PSE kwotę 95,5 mln zł (należność główna w wysokości 62,5 mln zł oraz odsetki ustawowe w wysokości 33,0 mln zł). W związku z zawartym porozumieniem EOP i PSE wystąpiły do Sądu o podjęcie zawieszzonego postępowania. Postanowieniem z dnia 17 września 2013 roku Sąd orzekł o podjęciu zawieszzonego postępowania w sprawie. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie został wyznaczony termin rozprawy.

23.7. Rating

W dniu 10 października 2013 roku Fitch Ratings („Agencja”) utrzymała długoterminowe ratingi Spółki na dotychczasowym poziomie BBB (na skali międzynarodowej) i A(pol) (na skali krajowej). Perspektywa ratingów jest stabilna. Agencja uzasadniła utrzymanie ratingów Spółki wysokim udziałem regulowanego segmentu dystrybucji w EBITDA, co przyczynia się do przewidywalności przepływów pieniężnych. Agencja uznała również za istotne postępy w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania nakładów inwestycyjnych i wystarczającą płynność, a także zwróciła uwagę na dodatkowe czynniki w postaci względnie stabilnego otoczenia regulacyjnego, jak i przyspieszenia przez Spółkę rozwoju mocy wytwórczych z odnawialnych źródeł energii.

Dyrektor Departamentu
Sprawozdawczości
Skonsolidowanej
Marek Pertkiewicz

Dyrektor Centrum
Zarządzania Finansami
Aleksandra Gajda-Gryber

.....
(data i podpis)

Prezes Zarządu
Mirostaw Bieliński

Wiceprezes Zarządu
ds. Finansowych
Roman Szyszko

.....
(data i podpis)

Wiceprezes Zarządu
ds. Strategii Rozwoju
Wojciech Topolnicki

.....
(data i podpis)

.....
(data i podpis)

.....
(data i podpis)

Grupa Kapitałowa ENERGA SA
Opinia
Niezależnego Biegłego Rewidenta
z badania skonsolidowanego sprawozdania
finansowego za lata zakończone
31 grudnia 2012 r.,
31 grudnia 2011 r. i 31 grudnia 2010 r.

Opinia zawiera 2 strony

Opinia niezależnego biegłego rewidenta
z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego
za lata zakończone 31 grudnia 2012 r.,
31 grudnia 2011 r. i 31 grudnia 2010 r.

OPINIA NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

Dla Zarządu ENERGA SA

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ENERGA SA, której jednostką dominującą jest ENERGA SA z siedzibą w Gdańsku, Al. Grunwaldzka 472 („Grupa Kapitałowa”), na które składa się skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej sporządzone na dzień 31 grudnia 2012 r., 31 grudnia 2011 r. oraz 31 grudnia 2010 r., skonsolidowany rachunek zysków i strat oraz skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów, skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za lata obrotowe kończące się w tych dniach oraz informacje dodatkowe do skonsolidowanego sprawozdania finansowego o przyjętych zasadach rachunkowości oraz inne informacje objaśniające.

Odpowiedzialność Zarządu

Zarząd jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie i rzetelną prezentację tego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską i innymi obowiązującymi przepisami. Zarząd jednostki dominującej jest odpowiedzialny również za kontrolę wewnętrzną, którą uznaje za niezbędną, aby sporządzane skonsolidowane sprawozdania finansowe były wolne od nieprawidłowości powstałych wskutek celowych działań lub błędów.

Odpowiedzialność Biegłego Rewidenta

Naszym zadaniem jest, w oparciu o przeprowadzone badanie, wyrażenie opinii o tym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Badanie sprawozdania finansowego przeprowadziliśmy stosownie do postanowień krajowych standardów rewizji finansowej wydanych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów w Polsce oraz Międzynarodowych Standardów Rewizji Finansowej. Regulacje te nakładają na nas obowiązek postępowania zgodnego z zasadami etyki oraz zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, aby uzyskać racjonalną pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest wolne od istotnych nieprawidłowości.

Badanie polega na przeprowadzeniu procedur mających na celu uzyskanie dowodów badania dotyczących kwot i informacji ujawnionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Wybór procedur badania zależy od naszego osądu, w tym oceny ryzyka wystąpienia istotnej nieprawidłowości skonsolidowanego sprawozdania finansowego na skutek celowych działań lub błędów. Przeprowadzając ocenę tego ryzyka, bierzemy pod uwagę kontrolę wewnętrzną związaną ze sporządzeniem oraz rzetelną prezentacją skonsolidowanego sprawozdania finansowego w celu zaplanowania stosownych do okoliczności procedur badania, nie zaś w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej w jednostce. Badanie obejmuje również ocenę odpowiedniości stosowanej polityki rachunkowości, zasadności szacunków dokonanych przez Zarząd jednostki dominującej oraz ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wyrażamy przekonanie, że uzyskane przez nas dowody badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii z badania.

Opinia

Naszym zdaniem, załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej ENERGA SA przedstawia rzetelnie i jasno sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2012 r., 31 grudnia 2011 r. oraz 31 grudnia 2010 r., wynik finansowy oraz przepływy pieniężne za lata obrotowe kończące się w tych dniach, zostało sporządzone, we wszystkich istotnych aspektach, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską oraz jest zgodne z wpływającymi na treść skonsolidowanego sprawozdania finansowego przepisami prawa obowiązującymi Grupę Kapitałową.

W imieniu KPMG Audyt Spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością sp.k. nr ewidencyjny 3546
ul. Chłodna 51, 00-867 Warszawa

.....
Zbigniew Libera
Kluczowy biegły rewident
Nr ewidencyjny 90047
Komandytariusz, Pełnomocnik

1 marca 2013 r.
Gdańsk

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodne z Międzynarodowymi
Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez
Unię Europejską za lata 2010-2012 zakończone dnia 31 grudnia**

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	F-61
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	F-62
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	F-63
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH	F-65
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	F-68
1. Informacje ogólne	F-69
2. Skład Grupy	F-70
3. Skład Zarządu jednostki dominującej	F-74
4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	F-75
5. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	F-75
6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach	F-76
7. Zmiana szacunków	F-78
8. Nowe standardy i interpretacje	F-78
9. Istotne zasady rachunkowości	F-80
10. Informacje dotyczące segmentów operacyjnych	F-100
11. Przychody i koszty	F-105
12. Podatek dochodowy	F-107
13. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFSS	F-110
14. Rzeczowe aktywa trwałe	F-111
15. Leasing	F-114
16. Nieruchomości inwestycyjne	F-117
17. Wartość firmy	F-117
18. Wartości niematerialne	F-118
19. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności	F-121
20. Prawa do emisji	F-124
21. Zapasy	F-124
22. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	F-125
23. Pozostałe aktywa	F-125
24. Działalność zaniechana i aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	F-126
25. Pozostałe zobowiązania	F-127
26. Rozliczenia międzyokresowe	F-127
27. Świadczenia na rzecz pracowników	F-128
28. Zysk przypadający na jedną akcję	F-130
29. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty	F-130
30. Połączenia jednostek gospodarczych	F-131
31. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały	F-132
32. Rezerwy	F-133
33. Zobowiązania inwestycyjne	F-135
34. Rozliczenia podatkowe	F-136
35. Informacja o podmiotach powiązanych	F-138
36. Instrumenty finansowe	F-141
37. Aktywa i zobowiązania warunkowe	F-146
38. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym	F-147
39. Zarządzanie kapitałem	F-152
40. Struktura zatrudnienia	F-153
41. Informacje o istotnych zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym skonsolidowanego sprawozdania finansowego	F-153
42. Inne informacje mające istotny wpływ na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy Grupy	F-154

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

	Nota	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Działalność kontynuowana				
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy		7 764 430 725,40	7 274 903 397,85	6 698 662 698,73
Podatek akcyzowy		(329 637 887,98)	(317 737 936,50)	(314 475 631,94)
Przychody ze sprzedaży towarów i produktów		7 434 792 837,42	6 957 165 461,35	6 384 187 066,79
Przychody ze sprzedaży usług		3 688 457 887,12	3 358 829 507,95	3 021 018 628,75
Przychody z najmu		53 548 238,54	52 009 932,78	62 554 558,09
Przychody ze sprzedaży		11 176 798 963,08	10 368 004 902,08	9 467 760 253,63
Koszt własny sprzedaży	11.5	9 532 055 080,98	8 759 054 894,68	8 055 258 102,37
Zysk brutto ze sprzedaży		1 644 743 882,10	1 608 950 007,40	1 412 502 151,26
Pozostałe przychody operacyjne	11.1	134 921 499,10	154 466 214,02	69 160 920,03
Koszty sprzedaży		247 540 477,90	187 903 647,62	109 249 130,02
Koszty ogólnego zarządu		375 341 228,01	414 277 517,92	329 753 904,04
Pozostałe koszty operacyjne	11.2	250 776 913,79	298 319 809,26	226 490 231,13
Przychody finansowe	11.3	79 196 911,53	207 947 424,45	82 486 576,52
Koszty finansowe	11.4	359 085 262,85	172 737 177,51	103 714 823,89
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej		214 637,16	1 077 365,06	668 319,37
Zysk brutto		626 333 047,34	899 202 858,62	795 609 878,10
Podatek dochodowy	12	166 547 750,65	196 613 309,88	170 992 877,48
Zysk netto z działalności kontynuowanej		459 785 296,69	702 589 548,74	624 617 000,62
Działalność zaniechana oraz aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży				
Strata netto z działalności zaniechanej	24.1	(18 306 873,97)	-	(378 008,92)
Zysk netto ze zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	24.2	14 942 053,87	-	-
Zysk netto za rok obrotowy		456 420 476,59	702 589 548,74	624 238 991,70
Przypadający na:				
Właścicieli jednostki dominującej		457 034 675,98	663 933 217,90	604 298 963,82
Udziały niekontrolujące		(614 199,39)	38 656 330,84	19 940 027,88
Zysk na jedną akcję (w złotych)	28			
- podstawowy		0,09	0,13	0,12
- rozwodniony		0,09	0,13	0,12

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Wynik netto	456 420 476,59	702 589 548,74	624 238 991,70
Zwrot CIT z Planu Podziału	-	92 257 122,00	-
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	37 484 373,75	(48 127 729,77)	4 124 844,69
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(236 298,65)	271 023,88	(98,96)
Podatek dochodowy dotyczący programów określonych świadczeń	(7 122 031,01)	9 144 268,66	(783 720,49)
Inne całkowite dochody netto	30 126 044,09	53 544 684,77	3 341 025,24
Całkowite dochody razem	486 546 520,68	756 134 233,51	627 580 016,94
Przypadające na:			
Właścicieli jednostki dominującej	487 160 720,07	717 477 902,67	607 639 989,06
Udziały niekontrolujące	(614 199,39)	38 656 330,84	19 940 027,88

Dyrektor Departamentu
Sprawozdawczości
Skonsolidowanej
Marek Pertkiewicz

.....
(data i podpis)

Dyrektor Centrum
Zarządzania Finansami
Aleksandra Gajda-Gryber

.....
(data i podpis)

Prezes Zarządu
Miroslaw Bieliński

.....
(data i podpis)

Wiceprezes Zarządu
ds. Finansowych
Roman Szyszko

.....
(data i podpis)

Wiceprezes Zarządu
ds. Strategii Rozwoju
Wojciech Topolnicki

.....
(data i podpis)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Stan na 31 grudnia 2010 (przekształcone)
AKTYWA				
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	14	10 000 916 278,54	9 150 663 450,42	8 451 134 128,39
Nieruchomości inwestycyjne	16	17 059 989,82	24 552 344,90	19 026 164,08
Wartości niematerialne	18	378 562 656,81	312 491 996,36	269 388 658,63
Wartość firmy	17	28 627 373,91	17 609 509,58	17 246 353,14
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach wyceniane metodą praw własności	19	2 580 465,79	2 760 087,08	41 580 170,75
Udziały i akcje pozostałe		979 752,87	1 584 532,21	32 475 886,41
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	12.3	209 870 367,02	171 387 692,61	116 006 703,59
Pozostałe aktywa długoterminowe	23.1	58 799 100,22	32 398 997,55	18 271 910,04
		10 697 395 984,98	9 713 448 610,71	8 965 129 975,03
Aktywa obrotowe				
Zapasy	21	376 927 918,39	395 872 391,88	312 992 178,03
Należności z tytułu podatku dochodowego		37 493 479,39	15 466 911,73	62 929 705,20
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności finansowe	36.4.1	1 524 079 632,97	1 521 375 709,26	1 454 897 912,04
Udziały i akcje		11 381 200,00	44 816 077,72	629 436,27
Lokaty i depozyty		26 783 927,04	-	130 612,56
Pozostałe aktywa finansowe		3 969 018,10	1 839 590,74	2 076 116,20
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	22	2 069 058 235,48	1 777 274 176,69	1 683 554 915,77
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	23.2	155 515 557,95	210 679 058,28	157 610 985,10
		4 205 208 969,32	3 967 323 916,30	3 674 821 861,17
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	24.2	10 167 784,37	4 510 472,13	191 586,09
SUMA AKTYWÓW		14 912 772 738,67	13 685 282 999,14	12 640 143 422,29

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ (CD.)

	Nota	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Stan na 31 grudnia 2010 (przekształcone)
PASYWA				
Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej				
Kapitał podstawowy	31.1	4 968 805 368,00	4 968 805 368,00	4 968 805 368,00
Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej		47 168,55	283 467,20	12 443,32
Kapitał zapasowy	31.2	471 235 040,86	362 500 154,89	163 625 681,64
Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	31.3	2 231 139 472,11	2 494 195 354,73	1 893 679 397,56
Udziały niekontrolujące		47 295 416,25	59 726 065,92	887 477 694,68
Kapitał własny ogółem		7 718 522 465,77	7 885 510 410,74	7 913 600 585,20
Zobowiązania długoterminowe				
Kredyty i pożyczki	36.4.3, 38.5	2 026 137 871,20	1 904 236 242,55	1 033 635 983,01
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	36.4.3, 38.5	1 079 219 213,53	-	-
Rezerwy długoterminowe	32	710 785 797,70	667 261 990,77	599 573 470,38
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	12.3	519 686 227,18	525 581 334,21	553 507 069,04
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacje rządowe długoterminowe	26.1	456 009 751,82	465 938 618,59	442 910 451,58
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe finansowe zobowiązania długoterminowe	38.5	1 716 671,65	1 642 823,87	337 675,38
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	38.5	7 293 035,79	3 570 618,79	1 631 812,30
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	25.1	612 677,83	3 469 329,31	126 724,93
		4 801 461 246,70	3 571 700 958,09	2 631 723 186,62
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	38.5	880 270 916,59	893 550 813,96	970 432 595,37
Bieżąca część kredytów i pożyczek	36.4.3, 38.5	389 638 937,15	44 964 972,70	42 769 700,85
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		34 661 674,59	116 706 955,58	74 272 835,00
Rozliczenia międzyokresowe przychodów i dotacji rządowych	26.1	28 932 720,91	28 118 750,96	21 010 189,32
Rozliczenia międzyokresowe bierne kosztów	26.2	117 765 024,23	122 751 349,09	85 804 674,74
Rezerwy	32	555 345 320,17	511 319 448,27	353 998 343,50
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	25.2	386 174 432,56	510 659 339,75	546 529 806,25
		2 392 789 026,20	2 228 071 630,31	2 094 818 145,03
Zobowiązanie bezpośrednio związane z aktywami trwałymi zaklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży		-	-	1 505,44
Zobowiązania razem		7 194 250 272,90	5 799 772 588,40	4 726 542 837,09
SUMA PASYWÓW		14 912 772 738,67	13 685 282 999,14	12 640 143 422,29

 Dyrektor Departamentu
 Sprawozdawczości
 Skonsolidowanej
 Marek Pertkiewicz

 (data i podpis)

 Dyrektor Centrum
 Zarządzania Finansami
 Aleksandra Gajda-Gryber

 (data i podpis)

 Prezes Zarządu
 Mirosław Bieliński

 (data i podpis)

 Wiceprezes Zarządu
 ds. Finansowych
 Roman Szyszko

 (data i podpis)

 Wiceprezes Zarządu
 ds. Strategii Rozwoju
 Wojciech Topolnicki

 (data i podpis)

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku**

	Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej					Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
	Kapitał podstawowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	Razem			
Na dzień 1 stycznia 2012 roku (przekształcone)	4 968 805 368,00	283 467,20	362 500 154,89	2 494 195 354,73	7 825 784 344,82	59 726 065,92	7 885 510 410,74	
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	-	-	-	30 362 342,74	30 362 342,74	-	30 362 342,74	
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(236 298,65)	-	-	(236 298,65)	-	(236 298,65)	
Zysk za rok obrotowy	-	-	-	457 034 675,98	457 034 675,98	(614 199,39)	456 420 476,59	
Suma dochodów całkowitych za okres obrotowy	-	(236 298,65)	-	487 397 018,72	487 160 720,07	(614 199,39)	486 546 520,68	
Podział zysków/pokrycie straty lat ubiegłych	-	-	108 734 885,97	(108 734 885,97)	-	-	-	
Wypłata dywidendy	-	-	-	(645 944 697,84)	(645 944 697,84)	(8 183 902,21)	(654 128 600,05)	
Nabywanie akcji i udziałów jednostek zależnych	-	-	-	4 226 682,47	4 226 682,47	(3 632 548,07)	594 134,40	
Na dzień 31 grudnia 2012 roku	4 968 805 368,00	47 168,55	471 235 040,86	2 231 139 472,11	7 671 227 049,52	47 295 416,25	7 718 522 465,77	

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku**

	Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej					Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
	Kapitał podstawowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	Razem			
Na dzień 1 stycznia 2011 roku (przekształcone)	4 968 805 368,00	12 443,32	163 625 681,64	1 893 679 397,56	7 026 122 890,52	887 477 694,68	7 913 600 585,20	
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	-	-	-	(38 983 461,11)	(38 983 461,11)	-	(38 983 461,11)	
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	271 023,88	-	-	271 023,88	-	271 023,88	
Zysk za rok obrotowy	-	-	-	663 933 217,90	663 933 217,90	38 656 330,84	702 589 548,74	
Suma dochodów całkowitych za okres obrotowy	-	271 023,88	-	624 949 756,79	625 220 780,67	38 656 330,84	663 877 111,51	
Podział zysków/pokrycie straty lat ubiegłych	-	-	198 874 473,25	(198 874 473,25)	-	-	-	
Zwrot CIT z Planu Podziału	-	-	-	91 906 544,94	91 906 544,94	350 577,06	92 257 122,00	
Wypłata dywidendy	-	-	-	(149 064 161,04)	(149 064 161,04)	(40 393 603,02)	(189 457 764,06)	
Nabywanie akcji i udziałów jednostek zależnych	-	-	-	231 598 289,73	231 598 289,73	(826 414 036,34)	(594 815 746,61)	
Likwidacja jednostki zależnej	-	-	-	-	-	49 102,70	49 102,70	
Na dzień 31 grudnia 2011 roku (przekształcone)	4 968 805 368,00	283 467,20	362 500 154,89	2 494 195 354,73	7 825 784 344,82	59 726 065,92	7 885 510 410,74	

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITAŁACH WŁASNYCH
za rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku

	Kapitał własny przypadający właścicielom jednostki dominującej					Razem	Udziały niekontrolujące	Razem kapitał własny
	Kapitał podstawowy	Różnice kursowe z przeliczenia jednostki zagranicznej	Kapitał zapasowy	Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	Razem			
Na dzień 1 stycznia 2010 roku (przeznaczalne)	4 968 805 368,00	12 542,28	141 957 561,67	1 371 694 743,34	6 482 470 215,29	907 377 389,58	7 389 847 604,87	
Zyski i straty aktuarialne z tytułu programów określonych świadczeń	-	-	-	3 341 124,20	3 341 124,20	-	3 341 124,20	
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	(98,96)	-	-	(98,96)	-	(98,96)	
Zysk za rok obrotowy	-	-	-	604 298 963,82	604 298 963,82	19 940 027,88	624 238 991,70	
Suma dochodów całkowitych za okres obrotowy	-	(98,96)	-	607 640 088,02	607 639 989,06	19 940 027,88	627 580 016,94	
Podział zysków/pokrycie straty ubiegłych	-	-	21 668 119,97	(21 668 119,97)	-	-	-	
Zwrot VAT	-	-	-	10 358 322,00	10 358 322,00	-	10 358 322,00	
Wyplata dywidendy	-	-	-	(99 376 107,36)	(99 376 107,36)	(9 196 118,70)	(108 572 226,06)	
Restrukturyzacja Grupy Kapitałowej	-	-	-	25 030 471,53	25 030 471,53	(30 643 604,08)	(5 613 132,55)	
Na dzień 31 grudnia 2010 roku (przeznaczalne)	4 968 805 368,00	12 443,32	163 625 681,64	1 893 679 397,56	7 026 122 890,52	887 477 694,68	7 913 600 585,20	
Dyrektor Departamentu Sprawozdawczości Skonsolidowanej Marek Perkwiewicz	Dyrektor Centrum Zarządzania Finansami Aleksandra Gajda-Gryber	Prezes Zarządu Mirosław Bielinski	Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych Roman Szyszko	Wiceprezes Zarządu ds. Strategii Rozwoju Wojciech Topolnicki				
..... (data i podpis) (data i podpis) (data i podpis) (data i podpis) (data i podpis)				

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto	626 333 047,34	899 202 858,62	795 609 878,10
Korekty o pozycje:	1 023 331 463,84	786 954 932,30	668 175 437,31
Udział w wyniku jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	179 621,29	(1 077 365,06)	(668 319,37)
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	(236 298,65)	271 023,88	(98,96)
Amortyzacja	723 238 878,49	656 785 362,99	591 418 003,46
Odsetki i dywidendy, netto	130 727 604,59	73 651 480,03	39 202 325,02
(Zysk)/ strata na działalności inwestycyjnej	172 359 252,13	(2 060 127,92)	64 753 601,17
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu należności	25 064 499,99	(72 655 506,86)	(360 003 333,23)
(Zwiększenie)/ zmniejszenie stanu zapasów	19 111 473,24	(83 792 228,28)	(26 314 451,99)
Zwiększenie/ (zmniejszenie) stanu zobowiązań z wyjątkiem kredytów i pożyczek	(168 848 018,99)	(57 438 399,26)	351 354 580,40
Zmiana stanu rozliczeń międzykresowych	5 949 094,85	4 131 675,39	(25 520 958,67)
Zmiana stanu rezerw	87 549 678,83	225 009 625,16	29 813 486,72
Pozostałe	28 235 678,07	44 129 392,23	4 140 602,76
Podatek dochodowy zapłacony	(314 997 380,75)	(204 237 306,02)	(284 551 390,30)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 334 667 130,43	1 481 920 484,90	1 179 233 925,11
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	18 353 396,93	13 004 313,12	31 764 845,54
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(1 817 247 881,96)	(1 469 364 198,17)	(1 072 152 756,49)
Sprzedaż udziałów w jednostce stowarzyszonej	8 067 360,00	-	-
Sprzedaż pozostałych aktywów finansowych	16 344 259,68	58 319 295,69	36 365 832,45
Nabycie pozostałych aktywów finansowych	(26 781 588,81)	(256 300,00)	(499 368,50)
Inwestycje w nieruchomości	-	(4 053 385,32)	-
Nabycie udziałów w jednostkach wycenianych metodą praw własności	-	(2 750 363,35)	-
Nabycie jednostki zależnej, po potrąceniu przyjętych środków pieniężnych	(2 779 315,80)	(601 122 184,60)	(5 503 784,03)
Dywidendy otrzymane	78 162,00	1 631 187,44	1 277 764,41
Odsetki otrzymane	823 906,42	909 835,37	4 233 617,55
Pozostałe	-	-	1 200 000,00
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1 803 141 701,54)	(2 003 681 799,82)	(1 003 313 849,07)
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 066 000 000,00	-	-
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	(1 384 556,94)	(8 658 608,31)	(9 033 293,16)
Wpływy z tytułu zaciągnięcia pożyczek/kredytów	738 892 103,23	948 363 723,60	1 048 843 659,35
Splata pożyczek/kredytów	(258 288 031,44)	(30 432 838,25)	(259 875 056,27)
Dywidendy wypłacone	(653 924 155,35)	(189 440 845,08)	(114 620 053,58)
Odsetki zapłacone	(148 919 574,33)	(99 481 251,17)	(39 454 662,58)
Pozostałe	(68 841,10)	(3 875 900,44)	(5 307 563,91)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	742 306 944,07	616 474 280,35	620 553 029,85
Zwiększenie/ (Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	273 832 372,96	94 712 965,43	796 473 105,89
Środki pieniężne na początek okresu	1 755 541 116,52	1 660 828 151,09	864 355 045,20
Środki pieniężne na koniec okresu	2 029 373 489,48	1 755 541 116,52	1 660 828 151,09

 Dyrektor Departamentu
Sprawozdawczości
Skonsolidowanej
Marek Pertkiewicz

(data i podpis)

 Dyrektor Centrum
Zarządzania Finansami
Aleksandra Gajda-Gryber

(data i podpis)

 Prezes Zarządu
Miroslaw Bieliński

(data i podpis)

 Wiceprezes Zarządu
ds. Finansowych
Roman Szyszko

(data i podpis)

 Wiceprezes Zarządu
ds. Strategii Rozwoju
Wojciech Topolnicki

(data i podpis)

ZASADY (POLITYKI) RACHUNKOWOŚCI ORAZ DODATKOWE NOTY OBJAŚNIAJĄCE

1. Informacje ogólne

Grupa Kapitałowa ENERGA SA („Grupa”) składa się z **ENERGA Spółka Akcyjna** („jednostka dominująca”, „Spółka”) i jej spółek zależnych (patrz Nota 2). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje lata 2010-2012, zakończone 31 grudnia.

Jednostka dominująca jest wpisana do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000271591.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 220353024.

Czas trwania jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej jest nieoznaczony.

Podstawowym przedmiotem działania Grupy jest:

1. dystrybucja i sprzedaż energii elektrycznej i ciepłej,
2. wytwarzanie energii elektrycznej i ciepłej,
3. obrót energią elektryczną,
4. oświetlenie ulic i dróg.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku podmiotem kontrolującym Spółkę jest Skarb Państwa.

2. Skład Grupy

Na dzień 31 grudnia 2012 roku w skład Grupy wchodzi ENERGA Spółka Akcyjna oraz następujące spółki:

a) jednostki zależne:

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Kapitał zakładowy spółki [zł]	Udział ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w całkowitej liczbie głosów [%]
1	ENERGA-OPERATOR SA	Gdańsk	dystrybucja energii	603 301 400,00	99,75	99,75	99,75
2	ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA	Ostrołęka	wytwarzanie energii	223 000 000,00	89,38	89,38	89,38
3	ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. ¹⁾	Elbląg	wytwarzanie energii	141 977 500,00	78,07	97,67	100,00 ¹⁸⁾
4	ENERGA-OBROT SA	Gdańsk	obrot energią elektryczną	368 160 239,00	100,00	100,00	100,00
5	ENERGA Invest SA	Gdańsk	zarządzanie projektami inwestycyjnymi	3 250 000,00	100,00	100,00	100,00
6	ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o.	Gdańsk	obsługa klienta	811 000,00	-	100,00	100,00
7	ENERGA Centrum Usług Wspólnych Sp. z o.o.	Gdańsk	usługi księgowe i kadrowo-płacowe	4 052 000,00	100,00	100,00	100,00
8	ENERGA Hydro Sp. z o.o. ²⁾	Straszyn	wytwarzanie energii	265 039 500,00	100,00	100,00	100,00
9	ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o.	Sopot	usługi oświetlenia	191 621 500,00	-	100,00	100,00
10	Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o.	Straszyn	usługi hotelarskie i szkoleniowe	31 966 000,00	100,00	100,00	100,00
11	ENERGA Elektrociepłownia Kalisz S.A.	Kalisz	wytwarzanie energii	16 456 000,00	-	100,00	100,00
12	Energetyka Kaliska – Usługi Techniczne Sp. z o.o.	Kalisz	wykonawstwo i projektowanie	1 712 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
13	ENERGA-OPERATOR Produkcja Sp. z o.o.	Kalisz	produkcja urządzeń elektroenergetycznych	813 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
14	Multiserwis Sp. z o.o. w likwidacji	Kalisz	transport, zarządzanie nieruchomościami	914 000,00	-	96,04	96,28 ¹⁸⁾
15	Zakład Budownictwa Energetycznego Sp. z o.o.	Koszalin	wykonawstwo i projektowanie	27 980 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
16	Zaopatrzenie Energetyki Koszalin Sp. z o.o. ²⁾	Koszalin	zaopatrzenie	-	-	-	-
17	Zakład Transportu Energetyki Sp. z o.o. w likwidacji	Koszalin	wynajem i obsługa środków transportu	2 178 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
18	ENERGA-OPERATOR Techniczna Obsługa Odbiorców Sp. z o.o.	Koszalin	techniczna obsługa odbiorców	220 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
19	Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Zachód Sp. z o.o. w likwidacji	Sierpc	eksploatacja sieci i inwestycje	757 500,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
20	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.	Płock	eksploatacja sieci i inwestycje	909 500,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
21	Zakład Energetyczny Płock – Operator Sieci Rozdzielczej Sp. z o.o. w likwidacji ¹⁴⁾	Płock	dystrybucja energii	-	-	-	-
22	ENERGA Bio Sp. z o.o.	Gdańsk	zarządzanie projektami inwestycyjnymi	14 125 000,00	100,00	100,00	100,00
23	Zakład Energetyczny Płock – Centrum Wykonawstwa Specjalistycznego Sp. z o.o.	Płock	wykonawstwo i projektowanie	456 500,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
24	ZEP-MOT Sp. z o.o.	Płock	sprzedaż i naprawa pojazdów mechanicznych	5 292 000,00	100,00	100,00	100,00
25	Zakład Energetyczny Płock – Centrum	Płock	zaopatrzenie	1 075 500,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Kapitał zakładowy spółki [zł]	Udział ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w całkowitej liczbie głosów [%]
	Handlowe Sp. z o.o. ²⁾						
26	ENERGA-OPERATOR Projektowanie Sp. z o.o.	Płock	wykonawstwo i projektowanie	381 500,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
27	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Energetyki „ELEKTROINSTAL” Sp. z o.o.	Raciąż	wykonawstwo i projektowanie	244 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
28	KONGRES Sp. z o.o. w likwidacji	Łąck	usługi hotelarskie i szkoleniowe	550 000,00	100,00	100,00	100,00
29	ZEP-AUTO Sp. z o.o.	Płock	sprzedaż i naprawa pojazdów mechanicznych	50 000,00	-	100,00	100,00
30	ENERGETYK Sp. z o.o. w likwidacji	Żychlin	wykonawstwo i projektowanie	220 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
31	Przedsiębiorstwo Budownictwa Elektroenergetycznego ENBUD Słupsk Sp. z o.o.	Słupsk	wykonawstwo i projektowanie	300 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
32	Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Materiałowego Energetyki Słupsk Sp. z o.o. ²⁾	Słupsk	zaopatrzenie	-	-	-	-
33	ENERGA Wind Sp. z o.o. (poprzednio ENERGA Elektrownie Wiatrowe Sp. z o.o.) ³⁾	Słupsk	wytwarzanie energii	-	-	-	-
34	Zakład Transportu Energetyki ENTRANS Słupsk Sp. z o.o. w likwidacji	Słupsk	sprzedaż pojazdów mechanicznych	2 500 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
35	Zakład Energetyczny Toruń – ENERGOHANDEL Sp. z o.o.	Toruń	zaopatrzenie	8 010 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
36	Elektrownia Wodna we Włocławku Sp. z o.o. w likwidacji	Włocławek	wytwarzanie energii	425 000,00	70,00	96,47	96,47
37	ENERGA SLOVAKIA s.r.o.	Bratysława	obrot energii elektryczną	339 833,00 EUR	-	100,00	100,00
38	ENERGA OPEC Sp. z o.o.	Ostrołęka	dystrybucja energii cieplnej	13 919 000,00	-	99,91	99,91
39	Ekologiczne Materiały Grzewcze Sp. z o.o.	Szepietowo	produkcja biomasy	6 330 000,00	100,00	100,00	100,00
40	Elektrownia Ostrołęka SA ¹¹⁾	Ostrołęka	wykonawstwo i projektowanie	395 100 000,00	100,00	100,00	100,00
41	ENERGA Innowacje Sp. z o.o. ¹⁰⁾	Gdańsk	organizacja i zarządzanie rozwojem innowacyjnych projektów energetycznych	5 002 000,00	0,04	99,88	100,00 ¹⁸⁾
42	ENERGA Serwis Sp. z o.o. ⁹⁾	Ostrołęka	usługi serwisowo-remontowe	14 200 000,00	14,08	94,64	100,00 ¹⁸⁾
43	Biogazownia Starogard Sp. z o.o. ¹³⁾	Wrocław	wytwarzanie energii	3 170 000,00	-	90,00	90,00
44	ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. ¹²⁾	Gdańsk	teleinformatyka	35 343 500,00	100,00	100,00	100,00
45	ENERGA Agregator Sp. z o.o.	Gdańsk	obrot energii elektryczną	5 000 000,00	-	100,00	100,00
46	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Słupsk Sp. z o.o. ⁸⁾	Słupsk	eksploatacja sieci i inwestycje	6 900 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
47	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Kalisz Sp. z o.o. ⁴⁾	Kalisz	eksploatacja sieci i inwestycje	5 600 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
48	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Toruń Sp. z o.o. ⁵⁾	Toruń	eksploatacja sieci i inwestycje	6 100 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
49	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Elbląg Sp. z o.o. ⁶⁾	Gdańsk	eksploatacja sieci i inwestycje	50 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Kapitał zakładowy spółki [zł]	Udział ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w całkowitej liczbie głosów [%]
50	ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Gdańsk Sp. z o.o. ⁷⁾	Gdańsk	eksploatacja sieci i inwestycje	7 100 000,00	-	99,75	100,00 ¹⁸⁾
51	AEGIR 1 Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	50 000,00	-	100,00	100,00
52	AEGIR 2 Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	50 000,00	-	100,00	100,00
53	AEGIR 3 Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	50 000,00	-	100,00	100,00
54	AEGIR 4 Sp. z o.o.	Gdańsk	wytwarzanie energii	50 000,00	-	100,00	100,00
55	AEGIR 5 Sp. z o.o. ¹⁵⁾	Gdańsk	wytwarzanie energii	7 550 000,00	99,34	100,00	100,00
56	ENERGA Finance AB	Sztokholm	działalność finansowa	65 000,00 EUR	100,00	100,00	100,00
57	RGK Sp. z o.o.	Gdańsk	działalność finansowa	5 000,00	100,00	100,00	100,00
58	Breva Sp. z o.o.	Szczecin	wytwarzanie energii	50 000,00	100,00	100,00	100,00
59	Zakład Energetyki Ciepłej w Żychlinie Sp. z o.o.	Żychlin	dystrybucja energii ciepłej	2 458 300,00	-	100,00	100,00
60	Elektrownia CCGT Gdańsk Sp. z o.o. ¹⁶⁾	Gdańsk	wytwarzanie energii	19 500 000,00	100,00	100,00	100,00
61	Elektrownia CCGT Grudziądz Sp. z o.o. ¹⁷⁾	Grudziądz	wytwarzanie energii	18 000 000,00	100,00	100,00	100,00

- 1) Na dzień bilansowy nie zostało zarejestrowane w KRS podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 48,5 mln zł, w zamian za wniesienie wkładu niepieniężnego w postaci akcji spółki ENERGA Elektrociepłownia Kalisz S.A. i udziałów spółki ENERGA OPEC Sp. z o.o. oraz wkładu pieniężnego, przez spółki ENERGA SA i ENERGA Elektrociepłownia Ostrołęka SA.
- 2) W dniu 23 stycznia 2012 roku zarejestrowane zostało połączenie spółek zaopatrzeniowych: Zaopatrzenie Energetyki Koszalin Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Materiałowego Energetyki Słupsk Sp. z o.o. i Zakład Energetyczny Płock – Centrum Handlowe Sp. z o.o., gdzie Zakład Energetyczny Płock – Centrum Handlowe Sp. z o.o. był spółką przejmującą, a pozostałe jednostki spółkami przejmowanymi.
- 3) W dniu 20 grudnia 2012 roku w KRS zarejestrowano połączenie spółek ENERGA Hydro oraz ENERGA Wind, gdzie spółka ENERGA Hydro była spółką przejmującą.
- 4) W dniu 15 marca 2012 roku w KRS zarejestrowana została zmiana siedziby spółki na Kalisz. Ponadto w dniu 7 sierpnia 2012 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego spółki do kwoty 5,6 mln zł. Nowo utworzone udziały zostały objęte przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA.
- 5) W dniu 21 marca 2012 roku w KRS zarejestrowana została zmiana siedziby spółki na Toruń. Ponadto w dniu 9 listopada 2012 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego spółki do kwoty 6,1 mln zł. Nowo utworzone udziały zostały objęte przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA.
- 6) W dniu 20 marca 2012 roku w KRS zarejestrowana została zmiana siedziby spółki na Elbląg. Ponadto w dniu 12 kwietnia 2012 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników uchwaliło podwyższenie kapitału zakładowego spółki do kwoty 7,9 mln zł. Nowo utworzone udziały zostały objęte przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego podwyższenie nie zostało zarejestrowane w KRS.
- 7) W dniu 18 maja 2012 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego do kwoty 7,1 mln zł. Nowo utworzone udziały zostały objęte przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA.
- 8) W dniu 14 marca 2012 roku w KRS zarejestrowana została zmiana siedziby spółki na Słupsk. Ponadto w dniu 28 czerwca 2012 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego do kwoty 6,9 mln zł. Nowo utworzone udziały zostały objęte przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA.
- 9) W dniu 13 czerwca 2012 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego do kwoty 14,2 mln zł. Nowo utworzone udziały, o wartości 7,1 mln zł, zostały objęte przez spółkę ENERGA Elektrociepłownia Ostrołęka SA.
- 10) W dniu 27 kwietnia 2012 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego do kwoty 5,002 mln zł. Nowo utworzone udziały, o wartości 2 tys. zł, zostały objęte przez spółkę ENERGA SA.
- 11) W dniu 25 maja 2012 roku w KRS zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego do kwoty 395,1 mln zł. Nowo utworzone udziały, o wartości 185,0 mln zł, zostały objęte przez spółkę ENERGA SA.
- 12) W dniu 9 lutego 2012 roku ENERGA SA wniosła do spółki ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. aport. W wyniku przeprowadzonej transakcji kapitał zakładowy spółki ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. został podwyższony do kwoty 35,3 mln zł. Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w KRS w dniu 27 lutego 2012 roku.
- 13) W dniach 21 lutego oraz 26 marca 2012 roku w KRS zarejestrowane zostały podwyższenia kapitału zakładowego do kwoty 3,17 mln zł. Nowo utworzone udziały, o wartości 2,77 mln zł, zostały w 90% objęte przez spółkę ENERGA BIO Sp. z o.o.
- 14) W dniu 14 września 2012 roku spółka została wykreślona z KRS, co zakończyło proces jej likwidacji.
- 15) Na dzień bilansowy w KRS nie zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego o kwotę 7,5 mln zł, w zamian za wniesienie wkładu pieniężnego, przez spółkę ENERGA SA.
- 16) Spółka została zarejestrowana w KRS dnia 31 stycznia 2013 roku.
- 17) Spółka została zarejestrowana w KRS dnia 15 stycznia 2013 roku.
- 18) Udział Grupy w liczbie głosów jest większy niż w kapitale zakładowym z uwagi na występowanie pośrednich zależności między spółkami Grupy.

b) jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności

Lp.	Nazwa spółki	Siedziba	Przedmiot działalności	Kapitał zakładowy spółki [zł]	Udział ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w kapitale zakładowym [%]	Udział Grupy ENERGA SA w całkowitej liczbie głosów [%]
1	Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o.	Kalisz	usługi oświetlenia	73 010 000,00	42,20	42,20	42,20
2	P.P.S.Ż.W. WIRBET S.A. ¹⁾	Ostrów Wlkp.	produkcja podzespołów energetycznych	5 490 000,00	-	-	-
3	SOEN Sp. z o.o.	Grudziądz	usługi hotelarskie i administracyjne	1 000 000,00	48,50	48,50	48,50
4	Słupskie Towarzystwo Koszykówki Sportowa S.A.	Słupsk	działalność sportowa	513 500,00	-	40,90	40,90
5	Bio-Power Sp. z o.o.	Międzyrzec Podlaski	wytwarzanie energii	2 139 900,00	-	25,00	25,00

1) Patrz opis w punkcie c) poniżej.

c) zmiany w składzie Grupy Kapitałowej w latach 2010-2012

Połączenia spółek

Połączenia spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej zostały opisane w Nocie 30.

Zawiązanie spółek

W dniu 15 listopada 2010 roku ENERGA-OBRÓT SA zawiązała spółkę ENERGA Innowacje Sp. z o.o., obejmując 100% jej udziałów. Spółka została powołana w celu wdrażania w Grupie ENERGA innowacyjnych rozwiązań.

W dniu 14 lutego 2011 roku jednostka dominująca zawiązała spółkę ENERGA Serwis Sp. z o.o. Celem nowo utworzonej spółki jest świadczenie usług serwisowo-remontowych na rzecz segmentu elektrowni systemowych oraz CHP w Grupie ENERGA.

W dniu 29 czerwca 2011 roku jednostka dominująca zawiązała spółkę ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. i została jej jedynym udziałowcem. W dniu 20 października 2011 roku ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. (spółka przejmująca) połączyła się ze spółką ZEP-INFO Sp. z o.o. Celem powołania nowej spółki oraz działań konsolidacyjnych było stworzenie podmiotu odpowiedzialnego za realizację Strategii IT Grupy ENERGA na lata 2010-2015. Dodatkowe informacje dotyczące spółki ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. zostały przedstawione w Nocie 42.

W dniu 16 listopada 2011 roku ENERGA-OBRÓT SA zawiązała spółkę ENERGA Agregator Sp. z o.o. Spółka zajmuje się rozwojem nowego obszaru rynku energetycznego, tj. zarządzaniem popytem i podażą energii poprzez optymalizowanie zużycia energii przez użytkowników końcowych.

W dniach 14-15 grudnia 2011 roku spółka ENERGA-OPERATOR SA utworzyła pięć spółek eksploatacyjno-inwestycyjnych: ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Słupsk Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Kalisz Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Toruń Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Elbląg Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Gdańsk Sp. z o.o.

W dniach 27-28 grudnia 2011 roku spółka ENERGA Invest SA zawiązała pięć spółek (AEGIR 1 Sp. z o.o., AEGIR 2 Sp. z o.o., AEGIR 3 Sp. z o.o., AEGIR 4 Sp. z o.o. i AEGIR 5 Sp. z o.o.), których celem będzie budowa lub zakup farm wiatrowych.

W dniu 3 października 2012 roku jednostka dominująca zawiązała spółkę RGK Sp. z o.o. Celem spółki jest restrukturyzacja aktywów finansowych, których właścicielem jest Grupa.

W dniu 3 grudnia 2012 roku jednostka dominująca zawiązała dwie nowe spółki: Elektrownia CCGT Gdańsk Sp. z o.o. oraz Elektrownia CCGT Grudziądz Sp. z o.o., których zadaniem będzie budowa elektrowni gazowych.

Nabycie spółki

W dniu 28 stycznia 2011 roku spółka zależna ENERGA BIO Sp. z o.o. nabyła 90% udziałów w kapitale zakładowym spółki Esperotia Energy Investments Bobowo Sp. z o.o., która z dniem 1 kwietnia 2011 roku zmieniła nazwę na BIOGAZOWNIA STAROGARD Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu. Więcej informacji na temat tej inwestycji przedstawiono w Nocie 41.

W dniu 12 sierpnia 2011 roku spółka zależna ENERGA BIO Sp. z o.o. nabyła 24,996% udziałów w kapitale zakładowym spółki Bio-Power Sp. z o.o. z siedzibą w Międzyrzeczu Podlaskim. Bio-Power Sp. z o.o. jest spółką celową utworzoną do realizacji inwestycji w postaci budowy bioelektrowni o mocy 1,2 MW.

W dniu 24 września 2012 roku ENERGA SA nabyła 100% udziałów w spółce Goldcup 7889 AB, a następnie zmieniła jej nazwę na ENERGA Finance AB. Spółka została nabyta w związku z planami emisji euroobligacji.

W dniu 27 listopada 2012 roku ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. podpisała umowę nabycia 100% udziałów w spółce Zakład Energetyki Ciepłej w Żychlinie Sp. z o.o., zajmującej się dystrybucją energii ciepłej na terenie Gminy Żychlin.

W dniu 21 grudnia 2012 roku ENERGA SA zawarła umowę nabycia 100% udziałów w spółce Breva Sp. z o.o., której zadaniem będzie budowa farmy wiatrowej.

Likwidacja spółki

W dniu 6 czerwca 2011 roku, po zakończeniu procesu likwidacji, spółka ENERGA Nieruchomości SA została wykreślona z KRS.

W dniu 14 września 2012 roku, po zakończeniu procesu likwidacji, spółka Zakład Energetyczny Płock – Operator Sieci Rozdzielczej Sp. z o.o. została wykreślona z KRS.

Zbycie udziałów i akcji

W dniu 27 stycznia 2010 roku jednostka dominująca zawarła umowę sprzedaży 9 187 176 akcji spółki Toruńska Energetyka Cergia S.A., co stanowiło 23,53% udziału w kapitale tej spółki. Warunek zawieszający zawarty w umowie ziścił się dnia 16 kwietnia 2010 roku, w związku z czym własność wszystkich posiadanych przez Grupę akcji została przeniesiona na nabywcę. W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym ujęto udział Grupy w wyniku spółki za okres od 1 stycznia do 16 kwietnia 2010 roku.

W dniu 12 marca 2010 roku spółka zależna Zakład Energetyczny Płock – Centrum Techniki Energetycznej Sp. z o.o. zbyła 452 udziały spółki ERA-GOST Sp. z o.o., co stanowiło 75,33% udziału w kapitale tej spółki. Sprzedane zostały wszystkie posiadane przez Grupę udziały przedmiotowej spółki. Niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym objęto wyniki finansowe spółki ERA-GOST Sp. z o.o. za okres od 1 stycznia do 12 marca 2010 roku.

W dniu 16 lutego 2012 roku jednostka dominująca zawarła umowę sprzedaży całości akcji jednostki stowarzyszonej WIRBET SA na rzecz THC Fund Management Ltd.

3. Skład Zarządu jednostki dominującej

W latach 2010-2011 w skład Zarządu jednostki dominującej wchodził:

- Mirosław Bieliński – Prezes Zarządu,
- Roman Szyszko – Wiceprezes Zarządu.

W okresie od 1 stycznia do 28 maja 2012 roku skład Zarządu jednostki dominującej przedstawiał się następująco:

- Mirosław Bieliński – Prezes Zarządu,
- Roman Szyszko – Wiceprezes Zarządu.

W dniu 28 maja 2012 roku Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę o powołaniu na następną kadencję Zarządu w składzie:

- Mirosław Bieliński – Prezes Zarządu,
- Roman Szyszko – Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych,
- Wojciech Topolnicki – Wiceprezes Zarządu ds. Strategii Rozwoju.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego skład Zarządu jednostki dominującej nie uległ zmianie.

4. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Spółki w dniu 1 marca 2013 roku.

5. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w złotych („PLN”), a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są również w PLN.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości, z wyjątkiem spółek Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Zachód Sp. z o.o. w likwidacji, Elektrownia Wodna we Włocławku Sp. z o.o. w likwidacji, Zakład Transportu Energetyki Entrans Słupsk Sp. z o.o. w likwidacji, Multiserwis Sp. z o.o. w likwidacji, Zakład Energetyczny Płock – Operator Sieci Rozdzielczej Sp. z o.o. w likwidacji (wykreślona z KRS 14 września 2012 roku), Zakład Transportu Energetyki Sp. z o.o. w likwidacji, Energetyk Sp. z o.o. w likwidacji, Kongres Sp. z o.o. w likwidacji oraz Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o. (postawiona w stan likwidacji w lutym 2013 r. – patrz opis w Nocie 41).

W dniu 29 marca 2012 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Multiserwis Sp. z o.o. podjęło uchwałę o jej likwidacji.

W dniu 5 czerwca 2012 roku Nadzwyczajne Zgromadzenia Wspólników spółek Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Zachód Sp. z o.o., Zakład Transportu Energetyki Entrans Słupsk Sp. z o.o. oraz Zakład Transportu Energetyki Sp. z o.o. podjęły uchwały o ich likwidacji.

W dniu 16 października 2012 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Energetyk Sp. z o.o. podjęło uchwałę o likwidacji spółki.

W dniu 19 grudnia 2012 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki Kongres Sp. z o.o. podjęło uchwałę o jej likwidacji.

Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności z punktu widzenia Grupy.

Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w roku następnym zaprezentowano w Nocie 24.1.

5.1. Oświadczenie o zgodności

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską („UE”).

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przez Zarząd ENERGA SA w celu zamieszczenia w Prospekcie Emisyjnym ENERGA SA.

Zarząd jednostki dominującej wykorzystał swoją najlepszą wiedzę co do zastosowania standardów i interpretacji, jak również metod i zasad wyceny poszczególnych pozycji skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej ENERGA SA zgodnie z MSSF UE na dzień 31 grudnia 2012 roku. Przedstawione zestawienia i objaśnienia zostały ustalone przy dołożeniu należytej staranności.

Uchwałą z dnia 18 października 2012 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ENERGA SA podjęło decyzję o sporządzeniu statutowych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań Spółki zgodnie z MSSF UE, począwszy od roku obrotowego kończącego się 31 grudnia 2012 roku.

Uchwałą z dnia 28 listopada 2012 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie ENERGA-OPERATOR SA podjęło decyzję o sporządzeniu statutowych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań Spółki zgodnie z MSSF UE, począwszy od roku obrotowego kończącego się 31 grudnia 2012 roku.

Pozostałe spółki Grupy prowadzą swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie standardy rachunkowości”). Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie ujęte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF UE.

5.2. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski. W przypadku ENERGA SLOVAKIA s.r.o. oraz ENERGA Finance AB walutą prezentacji sprawozdania jednostkowego jest euro. Dla celów niniejszego sprawozdania dane sprawozdawcze wyżej wymienionych spółek zostały przeliczone na złote polskie w sposób następujący: dane bilansowe, z wyjątkiem kapitałów, odpowiednio według kursu średniego na dzień kończący okres sprawozdawczy, dane z rachunku zysków i strat według średniego ważonego kursu za dany okres obrotowy.

6. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

W procesie stosowania polityki rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa, który wpływa na wielkości wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w tym, w dodatkowych notach objaśniających. Założenia tych szacunków opierają się na najlepszej wiedzy Zarządu odnośnie do bieżących i przyszłych działań i zdarzeń w poszczególnych obszarach. Szczegółowe informacje na temat przyjętych założeń zostały przedstawione w odpowiednich notach niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych

Grupa dokonała oceny, czy istnieją przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości rzeczowych aktywów trwałych. W przypadku stwierdzenia, że takie przesłanki występują, przeprowadzone zostały testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych. Wymagało to oszacowania wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których należą te składniki majątku. Oszacowanie wartości użytkowej polega na ustaleniu przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez ośrodek wypracowujący środki pieniężne i wymaga ustalenia stopy dyskontowej do

zastosowania w celu obliczenia bieżącej wartości tych przepływów. Opis przeprowadzonego testu na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych przedstawiono w Nocie 14.

Wycena rezerw

Rezerwy na świadczenia pracownicze (rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe, nagrody jubileuszowe, pracowniczą taryfę energetyczną, dodatkowe odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych dla byłych pracowników spółek Grupy) zostały oszacowane na podstawie metod aktuarialnych. Przyjęte w tym celu założenia zostały przedstawione w Nocie 27.2.

Pozostałe rezerwy zostały wycenione zgodnie z najbardziej właściwym szacunkiem nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku.

Ścieżki cenowe energii

Istotnym elementem dokonywanych przez Grupę szacunków wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne w segmencie wytwarzania oraz CHP, a także szacunków rezerw na świadczenia pracownicze po okresie zatrudnienia z tytułu pracowniczej taryfy energetycznej są ścieżki cenowe energii opracowywane przez branżowych ekspertów. Grupa korzysta z eksperckich raportów ścieżek cenowych, obejmujących projekcje cenowe dla polskiego rynku, z uwzględnieniem planowanych zmian prawnych.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Aktywa z tytułu podatku odroczonego są wyceniane przy zastosowaniu stawek podatkowych, które będą stosowane na moment zrealizowania składnika aktywów, przyjmując za podstawę przepisy podatkowe, które obowiązywały na dzień bilansowy. Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego, bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Szczegóły dotyczące aktywa z tytułu podatku odroczonego ujawniono w Nocie 12.

Klasyfikacja instrumentów finansowych

Stosując się do wytycznych MSR 39 w zakresie klasyfikacji instrumentów finansowych niebędących instrumentami pochodnymi, posiadających ustalony termin płatności lub dające się ustalić terminy wymagalności, dokonuje się klasyfikacji takich aktywów do kategorii aktywów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności. Dokonując takiego osądu, ocenia się intencję i możliwość utrzymania takich inwestycji do terminu wymagalności.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, wycenia się, wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy wyborze odpowiednich metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem. Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych został przedstawiony w Nocie 36.3.

Doszacowanie przychodów ze sprzedaży energii elektrycznej

Odczyty liczników dotyczące wielkości sprzedanej energii elektrycznej w handlu detalicznym oraz jej fakturowanie są dokonywane w większości w okresach odmiennych od okresów sprawozdawczych. W związku z powyższym jednostki organizacyjne wchodzące w skład Grupy dokonują odpowiednich szacunków sprzedaży na każdy dzień bilansowy, za okres nie objęty odczytem.

Odpisy aktualizujące wartość należności

Na dzień bilansowy jednostka ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika należności lub grupy należności. Jeżeli wartość odzyskiwalna składnika aktywów jest niższa od jego wartości bilansowej, jednostka dokonuje odpisu aktualizującego do poziomu bieżącej wartości planowanych przepływów pieniężnych. Kwoty odpisów aktualizujących wartość należności ujawniono w Nocie 36.4.1.

7. Zmiana szacunków

W okresach objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym nie miały miejsca zmiany metodologii dokonywania istotnych szacunków. Zmiany szacunków wynikały ze zdarzeń, jakie miały miejsce w okresach sprawozdawczych.

8. Nowe standardy i interpretacje

8.1. Standardy i interpretacje zastosowane po raz pierwszy w roku 2012

Następujące zmiany do istniejących standardów opublikowanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz zatwierdzone przez UE wchodzą w życie w roku 2012:

- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – przeniesienia aktywów finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 22 listopada 2011 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2011 roku lub po tej dacie).

Wymienione powyżej zmiany do standardu nie miały istotnego wpływu na dotychczas stosowaną politykę rachunkowości Grupy.

8.2. Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Zatwierdzając niniejsze sprawozdanie finansowe, Grupa nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSSF 13 „Ustalenie wartości godziwej”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- MSR 27 (znowelizowany w roku 2011) „Jednostkowe sprawozdania finansowe”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSR 28 (znowelizowany w roku 2011) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Silna hiperinflacja i usunięcie sztywnych terminów dla stosujących MSSF po raz pierwszy, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),

- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” – prezentacja składników innych całkowitych dochodów, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – Podatek odroczony: realizacja wartości aktywów, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” – kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych”, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Według szacunków jednostki, powyższe zmiany do standardów i interpretacji nie miałyby istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe, jeżeli zostałyby zastosowane przez Grupę na dzień bilansowy.

8.3. Standardy i interpretacje zastosowane przed datą wejścia w życie

Grupa postanowiła skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania zmian do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – poprawki do rachunkowości świadczeń po okresie zatrudnienia (patrz opis w Nocie 9.29).

8.4. Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone przez UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Pożyczki rządowe (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 9 „Instrumenty finansowe” oraz MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – obowiązkowa data wejścia w życie i przepisy przejściowe,
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” oraz MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” – objaśnienia na temat przepisów przejściowych (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” – jednostki inwestycyjne (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),

- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (2012)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF opublikowane w dniu 17 maja 2012 roku (MSSF 1, MSR 1, MSR 16, MSR 32 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub po tej dacie).

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie wymienionych wyżej standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości, z wyjątkiem:

- pierwszej fazy MSSF 9, która będzie miała wpływ na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych Grupy. Grupa dokona oceny tego wpływu w powiązaniu z innymi fazami, gdy zostaną one opublikowane, w celu zaprezentowania spójnego obrazu.

9. Istotne zasady rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Spółkę zostały przedstawione poniżej.

9.1. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe ENERGA SA oraz dane finansowe jej jednostek zależnych sporządzone w przypadku każdej ze spółek za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku.

Z transakcji w ramach Grupy, są w całości eliminowane niezrealizowane zyski wynikające z tych transakcji. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Spółka ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

Nabycie lub sprzedaż udziałów mniejszości, gdy nie ma miejsca nabycie lub utrata kontroli, traktuje się jako transakcję między udziałowcami i rozlicza się kapitałowo.

9.2. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są ujmowane metodą praw własności. Są to jednostki, na które jednostka dominująca bezpośrednio lub poprzez spółki zależne wywiera znaczący wpływ i które nie są ani jej jednostkami zależnymi, współzależnymi ani wspólnymi przedsięwzięciami. Przy wycenie metodą praw własności inwestycja jest początkowo wyceniana według ceny nabycia, a następnie wartość bilansowa jest powiększana lub pomniejszana o udział w wynikach ustalanych zgodnie ze spójnymi zasadami rachunkowości spółki stowarzyszonej, osiągniętych po dacie nabycia. Udział inwestora w wynikach jednostki stowarzyszonej jest odnoszony do rachunku zysków i strat. Wyплаты z zysku jednostki stowarzyszonej pomniejszają wartość bilansową inwestycji. W przypadku zmian wysokości kapitałów jednostki stowarzyszonej, innych niż wynikające z osiągnięcia przez tę jednostkę wyniku (np. zmiana kapitałów wynikająca z przeszacowania rzeczowych aktywów trwałych), udział inwestora w tych zmianach całkowitych dochodów odnoszony jest również w inne całkowite dochody. Obliczając udział inwestora w zyskach jednostki stowarzyszonej, nie uwzględnia się potencjalnych, a tylko istniejące prawa głosu.

Powyższa zasada nie dotyczy sytuacji, gdy inwestycja została zaliczona do aktywów przeznaczonych do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 *Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana*.

9.3. Przeliczanie pozycji wyrażonych w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na moment początkowego ujęcia na złote polskie przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji. Na dzień bilansowy:

- pozycje pieniężne są przeliczane przy zastosowaniu kursu zamknięcia (za kurs zamknięcia przyjmuje się kurs średni ustalony dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na ten dzień),
- pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia pierwotnej transakcji (kurs banku, z którego korzysta jednostka), oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia ustalenia wartości godziwej.

Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są odpowiednio w pozycji przychodów (kosztów) finansowych lub, w przypadkach określonych zasadami (polityką) rachunkowości, kapitalizowane w wartości aktywów.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ujmuje się jako element zmian wartości godziwej.

Różnice kursowe wynikające z przeliczenia aktywów i pasywów spółek zagranicznych są ujmowane w innych całkowitych dochodach.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu			
Waluta	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
EURO	4,0882	4,4168	3,9603

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania tych jednostek są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień bilansowy, a ich rachunki zysków i strat są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany okres obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w innych całkowitych dochodach. W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w innych całkowitych dochodach, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Średnie ważne kursy wymiany za poszczególne lata obrotowe kształtowały się następująco:

Kurs średni w okresie			
Waluta	1 stycznia - 31 grudnia 2012	1 stycznia - 31 grudnia 2011	1 stycznia - 31 grudnia 2010
EURO	4,1736	4,1401	4,0044

9.4. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe to aktywa:

- utrzymywane przez jednostkę w celu wykorzystania ich w procesie produkcyjnym lub przy dostawach towarów i świadczeniu usług, lub w celach administracyjnych oraz
- którym towarzyszy oczekiwanie, że będą wykorzystywane przez czas dłuższy niż jeden rok,
- w stosunku do których istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem majątkowym,
- których cenę nabycia lub koszt wytworzenia składnika aktywów przez jednostkę można wycenić w wiarygodny sposób.

Rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowe aktywa trwałe w budowie wyceniane są według ceny nabycia lub w koszcie wytworzenia.

Rzeczowe aktywa trwałe wyceniane są według wartości netto, tzn. wartości początkowej (lub po koszcie zakładanym dla rzeczowych aktywów trwałych używanych przed dniem przejścia na MSSF UE) pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę zakupu powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również przewidywany koszt demontażu rzeczowych aktywów trwałych, usunięcia i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsca, w którym dany składnik aktywów się znajduje, których obowiązek poniesienia powstaje w chwili instalacji składnika aktywów lub jego używania dla celów innych niż produkcja zapasów. Kapitalizowanie kosztów nabycia bądź wytworzenia kończy się w momencie dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania.

Na dzień nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych są identyfikowane i wyodrębniane wszystkie istotne elementy wchodzące w skład danego składnika aktywów, mające różny okres ekonomicznej użyteczności (komponenty). Komponentem składników rzeczowych aktywów trwałych są również koszty remontów kapitalnych, przeglądów okresowych, jeśli ich wartość jest istotna, oraz koszty wymiany głównych części składowych.

Podstawę naliczania odpisów amortyzacyjnych stanowi cena nabycia/koszt wytworzenia środka trwałego pomniejszona o jego wartość rezydualną. Rozpoczęcie amortyzacji następuje, gdy składnik jest dostępny do użytkowania. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych następuje na podstawie planu amortyzacji określającego przewidywany okres użytkowania środka trwałego. Zastosowana metoda amortyzacji odzwierciedla tryb konsumowania przez jednostkę gospodarczą korzyści ekonomicznych ze składnika aktywów.

Amortyzacja jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący dla poszczególnych grup rzeczowych aktywów trwałych:

Grupa rodzajowa	Okres amortyzacji w latach
Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	2-100 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	2-50 lat
Środki transportu	3-14 lat
Urządzenia biurowe	4-20 lat
Inne rzeczowe aktywa trwałe	4-20 lat

Metoda amortyzacji, stawka amortyzacyjna oraz wartość rezydualna rzeczowych aktywów trwałych podlegają weryfikacji co najmniej na koniec każdego roku finansowego. Wszelkie zmiany wynikające z przeprowadzonej weryfikacji ujmują się jako zmianę szacunków, a ewentualna korekta odpisów amortyzacyjnych dokonywana jest w roku, w którym dokonano weryfikacji, oraz w okresach następnym.

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta z bilansu po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

9.5. Nieruchomości inwestycyjne

Grupa prezentuje nieruchomości jako inwestycyjne w przypadku, gdy traktuje je jako źródło przychodów z czynszów lub utrzymuje je w posiadaniu ze względu na przyrost ich wartości, względnie uzyskuje obie te korzyści, przy czym nieruchomość taka nie jest:

- wykorzystywana przy produkcji, dostawach towarów, świadczeniu usług lub czynnościach administracyjnych, ani też
- przeznaczona na sprzedaż w ramach zwykłej działalności jednostki.

W przypadku nieruchomości wykorzystywanych jednocześnie na potrzeby własne oraz w celu uzyskania korzyści ekonomicznych Grupa klasyfikuje odrębnie część wykorzystywaną na własne potrzeby i część inwestycyjną, jeśli części te mogą oddzielnie zostać sprzedane lub stanowić przedmiot leasingu. Jeśli nie występuje taka możliwość, cała nieruchomość jest traktowana jako nieruchomość inwestycyjna wyłącznie wtedy, gdy część wykorzystywana na własne potrzeby stanowi nieistotną część tej nieruchomości.

Nieruchomości inwestycyjne w momencie początkowego ujęcia wyceniane są w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia uwzględniających koszty przeprowadzonej transakcji. Jeżeli nieruchomość inwestycyjna została zakupiona, to na cenę nabycia składa się cena zakupu powiększona o wszelkie koszty bezpośrednio związane z transakcją zakupu, takie jak opłaty za obsługę prawną oraz podatek od zakupu nieruchomości. Nieruchomości inwestycyjne wytworzone we własnym zakresie do dnia zakończenia budowy ujmowane są jako rzeczowe aktywa trwałe w budowie.

Po początkowym ujęciu Grupa stosuje wycenę według modelu ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, czyli przyjmuje takie zasady, jak dla rzeczowych aktywów trwałych.

Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania danej nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Przeniesienia aktywów do nieruchomości inwestycyjnych dokonuje się tylko wówczas, gdy następuje zmiana sposobu ich użytkowania potwierdzona przez zakończenie użytkowania składnika aktywów przez właściciela, zawarcie umowy leasingu operacyjnego lub zakończenie budowy/wytworzenia nieruchomości inwestycyjnej.

9.6. Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych Grupa zalicza możliwe do zidentyfikowania niepieniężne składniki aktywów, nie posiadające postaci fizycznej.

Na dzień początkowego ujęcia składnik wartości niematerialnych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia składnika wartości niematerialnych obejmuje:

- cenę zakupu uwzględniającą cła importowe, podatki zawarte w cenie nie podlegające odliczeniu, pomniejszone o wszelkie udzielone upusty i rabaty oraz
- nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w szczególności koszty z tytułu świadczeń pracowniczych, opłaty za usługi eksperckie oraz koszty testów sprawdzających prawidłowe działanie składnika.

Po ujęciu początkowym, wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i są ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Grupa ocenia, czy okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest określony czy nieokreślony oraz, jeśli jest określony, oszacowuje długość tego okresu. Okres użytkowania składnika wartości niematerialnych jest oceniany jako nieokreślony, jeśli opierając się na analizie odpowiednich czynników, nie istnieje przewidywalna długość okresu, w którym aktywo to będzie generowało przepływy pieniężne dla jednostki.

Wartość podlegająca amortyzacji składnika wartości niematerialnych z określonym okresem użyteczności jest pomniejszona o wartość rezydualną tego składnika. Grupa przyjęła zasadę, że wartość rezydualna wartości niematerialnych jest równa zero z wyjątkiem sytuacji, gdy:

- jednostka posiada ważną umowę ze stroną niepowiązaną na zbycie tych praw po ustalonym okresie użytkowania – wówczas wartość rezydualna jest równa wartości określonej w umowie zbycia tych praw;

- istnieje aktywny rynek na tego typu prawa i wartość może być racjonalnie ustalona i jest wysoce prawdopodobne, że rynek ten będzie istniał po okresie użytkowania tego aktywa.

Składniki wartości niematerialnych podlegają amortyzacji w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności. Amortyzację rozpoczyna się, gdy składnik aktywów jest gotowy do użycia.

Wartości niematerialne o ograniczonym okresie użytkowania są amortyzowane przez okres użytkowania oraz poddawane testom na utratę wartości każdorazowo, gdy istnieją przesłanki wskazujące na utratę ich wartości. Okres i metoda amortyzacji wartości niematerialnych o ograniczonym okresie użytkowania są weryfikowane przynajmniej na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie konsumowania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych.

Podsumowanie zasad stosowanych w odniesieniu do wartości niematerialnych Grupy przedstawia się następująco:

	Patenty i licencje	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowanie komputerowe	Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Pozostałe
Okresy użytkowania	Okres wynikający z umowy z uwzględnieniem dodatkowego okresu, na który użytkowanie może być przedłużone	5 lat	2 lata	40-99 lat	5 lat
Wykorzystana metoda amortyzacji	Amortyzowane przez okres umowy (8 lat) – metodą liniową	5 lat metodą liniową	2 lata metodą liniową	40-99 lat metodą liniową	5 lat metodą liniową
Wewnętrznie wytworzone lub nabyte	Nabyte	Wewnętrznie wytworzone	Nabyte	Nabyte	Nabyte
Weryfikacja pod kątem utraty wartości	Coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości	Coroczna (w przypadku składników nie oddanych do użytkowania) oraz w przypadku istnienia przesłanki wskazującej na utratę wartości	Coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości	Coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości	Coroczna ocena, czy wystąpiły przesłanki świadczące o wystąpieniu utraty wartości

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych z bilansu są wyceniane według różnicy pomiędzy wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danego składnika aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich usunięcia z bilansu.

9.6.1 Koszty prac badawczych i rozwojowych

Koszty prac badawczych są odpisywane do rachunku zysków i strat w momencie poniesienia. Nakłady poniesione na prace rozwojowe wykonane w ramach danego przedsięwzięcia są przenoszone na kolejny okres, jeżeli można uznać, że zostaną one w przyszłości odzyskane. Po początkowym ujęciu nakładów na prace rozwojowe stosuje się model kosztu historycznego wymagający, aby składniki aktywów były ujmowane według cen nabycia/kosztów wytworzenia pomniejszonych o skumulowaną amortyzację i skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wszelkie nakłady przeniesione na kolejny okres są amortyzowane przez przewidywany okres uzyskiwania przychodów ze sprzedaży z danego przedsięwzięcia.

Koszty prac rozwojowych są poddawane ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości corocznie – jeśli składnik aktywów nie został jeszcze oddany do użytkowania, lub częściej – gdy w ciągu okresu sprawozdawczego pojawi się przesłanka utraty wartości wskazująca na to, że ich wartość bilansowa może nie być możliwa do odzyskania.

Z wyjątkiem kosztów prac rozwojowych wszystkie wartości niematerialne wytworzone przez Grupę nie podlegają aktywowaniu i ujmowane są w rachunku zysków i strat okresu, w którym dotyczące ich koszty zostały poniesione.

9.6.2 Wartość firmy

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę ceny zapłaconej za akcje lub udziały przejmowanej jednostki, powiększonej o wartość udziałów niekontrolujących i w przypadku nabywania kontroli etapami o wartość godziwą dotychczasowego udziału w nabywanej jednostce nad wartością godziwą netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok lub częściej, jeśli wystąpią ku temu przesłanki. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Każdy ośrodek lub zespół ośrodków, do którego została przypisana wartość firmy:

- odpowiada najniższemu poziomowi w Grupie, na którym wartość firmy jest monitorowana na wewnętrzne potrzeby zarządcze oraz
- jest nie większy niż jeden segment działalności zgodnie z definicją podstawowego lub uzupełniającego wzoru sprawozdawczości finansowej Grupy określonego na podstawie MSSF 8 Segmenty operacyjne.

Odpis z tytułu utraty wartości ustalany jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego została alokowana dana wartość firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości bilansowej. W takich okolicznościach sprzedana wartość firmy jest ustalana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości zachowanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

9.7. Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego dany składnik aktywów należy.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży tego składnika aktywów lub odpowiednio ośrodka wypracowującego środki pieniężne, lub jego wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa. Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości składników majątkowych używanych w działalności kontynuowanej ujmuje się w tych kategoriach kosztów, które odpowiadają funkcji składnika aktywów, w przypadku którego stwierdzono utratę wartości.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów jest zbędny, lub czy powinien zostać zmniejszony. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie jako przychód w rachunku zysków i strat. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

9.8. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego są kapitalizowane jako część kosztu wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych. Na koszty finansowania zewnętrznego składają się odsetki oraz zyski lub straty z tytułu różnic kursowych do wysokości odpowiadającej korekcie kosztu odsetek.

Kapitalizację kosztów finansowania rozpoczyna się, gdy podjęte zostały działania niezbędne do przygotowania składnika aktywów do użytkowania, na dany składnik aktywów ponoszone są nakłady i ponoszone są koszty finansowania zewnętrznego. W sytuacji, gdy inwestycja w składnik aktywów zostaje na dłuższy czas przerwana, następuje zawieszenie kapitalizacji kosztów finansowania zewnętrznego. Kapitalizacja zostaje zatrzymana, gdy zasadniczo wszystkie działania niezbędne do przystosowania składnika aktywów do użytkowania są zakończone.

Kapitalizowaniu podlegają bieżące koszty kredytów i pożyczek celowych pomniejszone o przychody z tymczasowego lokowania nadwyżek środków oraz koszty bieżące pożyczek i kredytów ogólnych, w sytuacji gdy wydatki na rzeczowe aktywa trwale przekraczają wartość kredytów i pożyczek celowych. Koszty finansowania ogólnego kapitalizowane są w wysokości iloczynu stopy kapitalizacji i nadwyżki wydatków na rzeczowe aktywa trwale nad wartością finansowania celowego. Stopa kapitalizacji ustalana jest jako średnia ważona kosztów finansowania zewnętrznego dotyczących pożyczek i kredytów stanowiących zobowiązania Grupy innych niż kredyty i pożyczki celowe. Kwota skapitalizowanych w okresie kosztów finansowania zewnętrznego nie przekracza kwoty kosztów finansowania zewnętrznego poniesionych w okresie.

9.9. Aktywa finansowe

Aktywa finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Pożyczki udzielone i należności,
- Aktywa dostępne do sprzedaży.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

Aktywa utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do tego czasu. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej. Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z warunków:

- a) jest kwalifikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
 - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
 - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych razem i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie lub
 - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń.
- b) został zakwalifikowany do tej kategorii w momencie nabycia. Aktywo finansowe może zostać w momencie nabycia zaklasyfikowane do portfela wycenianego według wartości godziwej ze zmianami odnoszonymi do rachunku zysków i strat (z wyjątkiem instrumentów kapitałowych, które nie mają cen kwotowanych na aktywnym rynku, a ich wartość godziwa nie może być wiarygodnie wyznaczona), jeśli spełnione zostały następujące kryteria:
 - taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena, jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub
 - aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub
 - aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Grupa nie może reklasyfikować instrumentów finansowych do i z portfela wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Instrumenty te są wyceniane w wartości godziwej na dzień bilansowy. Zysk lub strata na aktywach finansowych zaklasyfikowanych do portfela wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

Pożyczki i należności

Pożyczki udzielone i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nie notowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Pożyczki i należności ujmowane są według zamortyzowanego kosztu.

Aktywa dostępne do sprzedaży

Wszystkie pozostałe aktywa finansowe są aktywami dostępnymi do sprzedaży. Aktywa dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej na każdy dzień bilansowy. Wartość godziwa inwestycji, dla których nie ma notowanej ceny rynkowej, jest ustalana w odniesieniu do aktualnej wartości rynkowej innego instrumentu posiadającego zasadniczo takie same cechy lub w oparciu o przewidywane przepływy pieniężne z tytułu składnika aktywów stanowiącego przedmiot inwestycji (wycena metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych).

Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczone, odnosi się na inne całkowite dochody, z wyjątkiem:

- strat z tytułu utraty wartości,
- zysków i strat z tytułu różnic kursowych, które powstają dla aktywów pieniężnych,
- odsetek wyliczonych przy pomocy efektywnej stopy procentowej.

Dywidendy z instrumentów kapitałowych w portfelu dostępnych do sprzedaży są rozpoznawane w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy prawo jednostki do otrzymania płatności jest ustalone.

9.10. Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek udzielonych i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej (tj. ustalonej przy początkowym ujęciu) efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez odpis aktualizujący. Kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia pod kątem utraty wartości. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, to kwota stanowiąca różnicę pomiędzy ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i – w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej – amortyzację) i jego bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat, zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do rachunku zysków i strat. Nie można ujmować w rachunku zysków i strat odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łącznie ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

9.11. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowany instrument pochodny jest składnikiem hybrydowego (łączonego) instrumentu, który zawiera również umowę zasadniczą, niebędącą instrumentem pochodnym. Składnik ten powoduje, że część przepływów pieniężnych wynikających z instrumentu łącznego zmienia się w sposób podobny do przepływów wynikających z samodzielnie występującego instrumentu pochodnego.

Grupa dokonuje analizy zawieranych i obowiązujących umów w celu identyfikacji wbudowanych instrumentów pochodnych.

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli są spełnione warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są odnoszone do rachunku zysków i strat.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu), obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

„Wyodrębniony” wbudowany instrument pochodny jest ujmowany w bilansie w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu, Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia. W przypadku instrumentów wbudowanych nabytych w transakcji połączenia jednostek gospodarczych Grupa nie dokonuje ponownej oceny wbudowanych instrumentów pochodnych na dzień połączenia (są one oceniane na dzień pierwotnego ujęcia w jednostce nabytej).

9.12. Zapasy

Do zapasów zalicza się:

- aktywa przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej,
- będące w trakcie produkcji w celu sprzedaży, lub
- mające postać materiałów lub surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania wartości netto.

Stosowane do wyceny na dzień bilansowy ceny nabycia nie mogą być wyższe od wartości netto tych składników możliwej do uzyskania. Przez wartość netto możliwą do uzyskania rozumie się różnicę między szacowaną ceną sprzedaży stosowaną w toku zwykłej działalności gospodarczej a szacowanymi kosztami wykończenia i kosztami niezbędnymi do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Wartości rozchodu materiałów jednakowych albo uznanych za jednakowe, ze względu na podobieństwo ich rodzaju i przeznaczenie Grupa wycenia w następujący sposób:

- węgiel – według metody FIFO,
- materiały nabyte pod zlecenia – według metody szczegółowej identyfikacji ceny,

- pozostałe zapasy – według metody średniej ważonej.

Świadczenia pochodzenia

Świadczenia pochodzenia energii, wytworzonej w okresie obrachunkowym, na moment początkowego ujęcia wycenia się według wartości godziwej z dnia rozpoznania tego aktywa, tj. wytworzenia energii ze źródeł odnawialnych lub w kogeneracji. Przez wartość godziwą świadczenia rozumie się notowanie świadczenia na Towarowej Giełdzie Energii z dnia wytworzenia energii ze źródeł odnawialnych lub w kogeneracji.

Zakupione świadczenia pochodzenia wycenia się w cenie nabycia.

W momencie faktycznej sprzedaży świadczeń pochodzenia różnicę pomiędzy ceną sprzedaży netto a bilansową wartością uprzednio rozpoznanych świadczeń odnosi się na wynik okresu jako korektę przychodu operacyjnego.

9.13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty obejmują:

- środki pieniężne w kasie i na bieżących rachunkach bankowych,
- inne środki pieniężne, w tym lokaty bankowe o terminie zapadalności nie dłuższym niż trzy miesiące oraz jednostki uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym ENERGA Trading SFIO.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych, pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących.

Lokaty bankowe o pierwotnym okresie zapadalności przekraczającym trzy miesiące Grupa prezentuje jako lokaty i depozyty.

Środki pieniężne wycenia się w wartości nominalnej. Inne aktywa pieniężne wycenia się zgodnie z zasadami stosowanymi do instrumentów finansowych.

Wartość posiadanych jednostek uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym ENERGA Trading SFIO wycenia się jako iloczyn ich ilości i wartości z wyceny pojedynczej jednostki uczestnictwa. Wycena dokonywana jest przez firmę zarządzającą funduszem zgodnie z ustawą z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych. Ze względu na płynnościowy charakter funduszu (fundusz polskich instrumentów pieniężnych) jednostki uczestnictwa są prezentowane jako inne środki pieniężne.

ENERGA Trading SFIO został powołany w celu zarządzania nadwyżkami finansowymi spółek z Grupy ENERGA i stanowi alternatywę dla lokat bankowych nawet tych jednodniowych. Fundusz charakteryzuje się wysokim stopniem płynności i niskim ryzykiem. Mechanizmy wbudowane w system rozliczania umożliwiają zamianę jednostek uczestnictwa funduszu w gotówkę w ciągu tego samego dnia roboczego (dla zleceń złożonych w godzinach porannych) lub w dniu następnym (dla zleceń złożonych w godzinach popołudniowych). Ponadto spółki w Grupie ENERGA mogą rozliczać wzajemne należności i zobowiązania za pomocą jednostek uczestnictwa w funduszu.

9.14. Pozostałe aktywa

Grupa ujmuje w pozostałych aktywach rozliczenia międzyokresowe, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- wynikają z przeszłych zdarzeń – poniesienie wydatku na cel operacyjny jednostek,
- ich wysokość można wiarygodnie określić,
- spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych,
- dotyczą przyszłych okresów sprawozdawczych.

Rozliczenia międzyokresowe ustalane są w wysokości poniesionych, wiarygodnie ustalonych wydatków, jakie dotyczą przyszłych okresów i spowodują w przyszłości wpływ do jednostek korzyści ekonomicznych.

Odpisy czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów mogą następować stosownie do upływu czasu lub wielkości świadczeń. Czas i sposób rozliczenia uzasadniony jest charakterem rozliczanych kosztów z zachowaniem zasady ostrożności.

Grupa na koniec okresu sprawozdawczego dokonuje weryfikacji czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów w celu sprawdzenia, czy stopień pewności co do osiągnięcia korzyści ekonomicznych przez jednostkę po upływie bieżącego okresu obrotowego jest wystarczający, aby można było daną pozycję wykazać jako składnik aktywów.

Do pozostałych aktywów zaliczane są również należności z tytułu rozliczeń publiczno-prawnych (z wyjątkiem rozliczeń z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych, które są prezentowane w oddzielnej pozycji w bilansie), nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami ZFŚS oraz zaliczki przekazane z tytułu przyszłych zakupów rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz zapasów, a także aktywa biologiczne. Zaliczki są prezentowane zgodnie z charakterem aktywów, do jakich się odnoszą – odpowiednio jako aktywa trwałe lub obrotowe. Jako aktywa niepieniężne zaliczki nie podlegają dyskontowaniu.

Aktywa biologiczne i produkty rolnicze

Aktywa biologiczne to rośliny uprawne lub zwierzęta w hodowli, które po zbiorach/pozyskaniu stają się produktami rolniczymi. Grupa prezentuje aktywa biologiczne jako pozostałe aktywa.

Składnik aktywów biologicznych wyceniany jest w momencie początkowego ujęcia oraz na każdy koniec okresu sprawozdawczego w wartości godziwej pomniejszonej o szacunkowe koszty związane ze sprzedażą. Gdy wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, składnik aktywów biologicznych wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, pomniejszonych o dotychczasowe umorzenie i zakumulowane odpisy z tytułu utraty wartości.

Produkty rolnicze zebrane/pozyskane z aktywów biologicznych wycenia się w wartości godziwej pomniejszonej o szacunkowe koszty związane z ich sprzedażą. Wartość określona w ten sposób staje się kosztem wytworzenia, dla potrzeb ujęcia zapasów lub innego składnika aktywów.

Wartość godziwą ustala się, biorąc pod uwagę aktualny stan i miejsce, w jakim aktywa te znajdują się w chwili wyceny i stanowi ona kwotę, za jaką na warunkach rynkowych, składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami.

Wszelkie wahania wartości godziwej aktywów biologicznych w trakcie okresu sprawozdawczego odnoszone są w ciężar kosztów operacyjnych.

9.15. Kapitał własny

Kapitał własny wykazywany jest według wartości nominalnej z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu jednostki dominującej.

Kapitał podstawowy w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wykazuje się w wysokości określonej w statucie jednostki dominującej. Zadeklarowane, lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału – jako wielkość ujemną.

Kapitał zapasowy Grupy Kapitałowej jest kapitałem zapasowym jednostki dominującej.

9.16. Rezerwy

Grupa tworzy rezerwy wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

Utworzone rezerwy zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi się wiążą.

Jeżeli skutek zmiany wartości pieniądza w czasie jest istotny, kwota rezerwy odpowiada bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje, będą niezbędne do wypełnienia tego obowiązku.

Stopę dyskontową ustala się przed opodatkowaniem, czyli odzwierciedla ona bieżącą ocenę rynku odnośnie do wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań. Stopy dyskontowej nie obciąża ryzyko, o które skorygowano szacunki przyszłych przepływów pieniężnych. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe.

W szczególności przewiduje się następujące tytuły tworzenia rezerw:

Rezerwy na świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Wysokość rezerw na świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia szacowana jest przy zastosowaniu technik aktuarialnych. Rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat (odpowiednio koszty operacyjne lub koszty finansowe), z wyjątkiem zysków i strat aktuarialnych. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w całości w innym całkowitym dochodzie.

Grupa tworzy rezerwy na następujące świadczenia po okresie zatrudnienia:

a) Odprawy emerytalno-rentowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania oraz prawem pracy pracownicy spółek Grupy mają prawo do odpraw emerytalno-rentowych. Odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę/rentę. Wysokość odpraw emerytalno-rentowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalno-rentowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne.

b) Rezerwa na ekwiwalent pieniężny wynikający z taryfy pracowniczej dla pracowników przemysłu energetycznego

Na mocy zmienionego w 2005 roku Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy („PUZP”) obowiązek wypłaty świadczeń dla byłych pracowników przemysłu energetycznego, wynikających z tzw. taryfy energetycznej, przeszedł na poszczególne spółki, z których wywodzą się dani emeryci i renciści. W związku z powyższym od grudnia 2005 roku Grupa tworzy odpowiednią rezerwę.

Koszt utworzenia rezerwy dotyczącej uprawnionych emerytów w dniu wejścia w życie protokołu dodatkowego do PUZP obciążył w całości wynik roku 2005. Koszt przeszłego zatrudnienia, dotyczący pracowników spółek a przyszłych emerytów, jest ujmowany we wcześniejszym z dwóch terminów – w dniu zmiany lub ograniczenia programu określonych świadczeń oraz w dniu, w którym jednostka ujmuje powiązane koszty restrukturyzacji lub świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

c) Rezerwa na odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych oraz na inne świadczenia na rzecz emerytów i rencistów

Jednostki Grupy dokonują odpisu na Zakładowe Fundusze Świadczeń Socjalnych dla emerytów i rencistów. Wartość zobowiązania na rzecz byłych pracowników jest szacowana na podstawie warunków zawartych w Zakładowych Układach Zbiorowych obowiązujących w jednostkach lub innych przepisów prawnych. Zobowiązania te wynikają z praw nabytych przez pracowników jednostek Grupy w okresie zatrudnienia.

Rezerwa na nagrody jubileuszowe

Zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania pracownicy spółek Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych, wypłacanych po przepracowaniu określonej liczby lat. Wysokość nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Grupa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych w celu

przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Wartość bieżąca tych zobowiązań na każdy koniec okresu sprawozdawczego jest obliczona przez aktuarium. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do końca okresu sprawozdawczego. Informacje demograficzne oraz informacje o rotacji zatrudnienia oparte są o dane historyczne. Rezerwy tworzone są w całości w ciężar rachunku zysków i strat (odpowiednio koszty operacyjne lub koszty finansowe).

Roszczenia innych podmiotów oraz sprawy sądowe

Rezerwę na roszczenia innych podmiotów oraz skutki toczących się spraw sądowych tworzy się w wysokości urealnionej wysokości roszczenia z uwzględnieniem ewentualnych kosztów prowadzenia sporu.

Rezerwa na koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych

Rezerwę na przyszłe koszty likwidacji rzeczowych aktywów trwałych tworzy się w przypadkach, w których z przepisów prawa wynika obowiązek ich demontażu i usunięcia po zakończeniu użytkowania i przywrócenia do stanu pierwotnego miejsc, w których się znajdowały.

Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów

W przypadku nadwyżki emisji CO₂ ponad posiadane certyfikaty na dzień bilansowy tworzona jest rezerwa w oparciu o rzeczywiste wykorzystanie praw, bazująca na cenie rynkowej prawa na dzień wyceny rezerwy.

Rezerwa z tytułu obowiązku umorzenia świadectw

W przypadku wystąpienia niedoboru świadectw pochodzenia energii wytworzonej ze źródeł odnawialnych lub z kogeneracji, który nie został pokryty poprzez zakup świadectw na rynku lub opłatę zastępczą, tworzy się rezerwę na pokrycie tego niedoboru.

Rezerwa na restrukturyzację

W latach 2010-2012 uruchomione zostały w spółkach Grupy programy dobrowolnych odejść pracowników („PDO”). Grupa ujmuje rezerwy na świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy w następstwie PDO w oparciu o przewidywaną liczbę pracowników, którzy skorzystają z programu oraz oszacowanej wartości odprawy.

9.17. Zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe dzielone są na następujące kategorie:

- Wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Do zobowiązań wycenianych według zamortyzowanego kosztu zalicza się przede wszystkim zobowiązania z tytułu dostaw i usług, kredyty bankowe, pożyczki i papiery dłużne. W momencie początkowego ujęcia są one ujmowane według wartości godziwej pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki. Po początkowym ujęciu są one wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem kredytu lub pożyczki oraz dyskonta lub premie uzyskane w związku ze zobowiązaniem.

Przychody i koszty są ujmowane w rachunku zysków i strat z chwilą usunięcia zobowiązania z bilansu, a także w wyniku rozliczenia metodą efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są

również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające. Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione: (i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena, jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom; lub (ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem; lub (iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane w wartości godziwej, uwzględniając ich wartość rynkową na dzień bilansowy bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w rachunku zysków i strat jako koszty lub przychody finansowe.

Inne zobowiązania finansowe, niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstające z tytułu zamiany różnice odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w rachunku zysków i strat.

9.18. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub rzeczowych aktywów trwałych.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

9.19. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów i rozliczenia międzyokresowe przychodów

Grupa tworzy bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów:

- których powstanie jest pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa,
- które wynikają z przeszłych zdarzeń oraz spowodują wykorzystanie już posiadanych albo przyszłych aktywów jednostki,
- dla których jest możliwy wiarygodny szacunek kwoty.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów są zobowiązaniami przypadającymi do zapłaty za dobra lub usługi, które zostały otrzymane/wykonane, ale nie zostały opłacone, zafakturowane lub formalnie uzgodnione z dostawcą, łącznie z kwotami należnymi pracownikom. Mimo iż czasami konieczne jest oszacowanie kwoty lub terminu zapłaty rozliczeń międzyokresowych biernych, stopień niepewności jest na ogół znacznie mniejszy niż w przypadku rezerw.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów w wysokości wiarygodnie oszacowanych, prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy wynikających ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy przez kontrahentów zewnętrznych prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako zobowiązania z tytułu dostaw i usług.

Rozliczenia międzyokresowe przychodów dokonywane są z zachowaniem zasady ostrożności oraz współmierności przychodów i kosztów. Do rozliczeń międzyokresowych przychodów zalicza się:

- równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych,
- otrzymane środki pieniężne na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia rzeczowych aktywów trwałych oraz prac rozwojowych. Rozliczenie następuje poprzez stopniowe zwiększanie pozostałych przychodów operacyjnych o kwotę odpowiadającą odpisom amortyzacyjnym od tych składników majątkowych w części sfinansowanej przez wspomniane środki pieniężne. Dotyczy to w szczególności umorzonych częściowo pożyczek i kredytów oraz dotacji na zakup środka trwałego,
- przyjęte nieodpłatnie rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne. Odpisy tych przychodów dokonywane są w pozostałe przychody operacyjne, równolegle do odpisów amortyzacyjnych od tych rzeczowych aktywów trwałych.

9.20. Prawa do emisji CO₂

Nabyte prawa do emisji CO₂ wycenia się w cenie nabycia i prezentuje się jako wartości niematerialne. Wartości te nie są amortyzowane. Nabyte prawa emisji umarza się w przypadku ich wykorzystania w celu pokrycia niedoboru zaistniałego na dzień rozliczenia rocznego limitu emisji CO₂. Umożnienie praw do emisji odnosi się w koszty okresu.

Przyznane prawa do emisji ewidencjonuje się pozabilansowo. Ewidencji pozabilansowej podlega również ich wykorzystanie na bazie rzeczywistej emisji.

Opłaty za przyznanie praw traktuje się jako koszty okresu.

9.21. Leasing

Grupa jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w bilansie na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej rzeczowego aktywa trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat.

Rzeczowe aktywa trwałe użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania aktywa lub okres leasingu, jeśli nie ma wystarczającej pewności, że leasingobiorca uzyska tytuł własności przed końcem okresu leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Grupa jako leasingodawca

W przypadku leasingu finansowego Grupa wykazuje aktywa będące przedmiotem umowy leasingu w bilansie i swoich księgach rachunkowych jako zaliczane do długo- względnie krótkoterminowych aktywów finansowych z tytułu należności. Wycenia się je w zamortyzowanym koszcie przy zastosowaniu stopy procentowej leasingu.

Grupa dzieli opłatę podstawową na część kapitałową i część odsetkową. Część odsetkowa opłaty podstawowej stanowi przychód z tytułu leasingu finansowego odnoszony na dobro przychodów finansowych.

Część kapitałowa opłaty leasingowej przypadająca na dany okres sprawozdawczy stanowi spłatę należności od korzystającego. Podział opłaty następuje przy zastosowaniu stopy procentowej leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi Grupa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Początkowe koszty bezpośrednie poniesione w toku

negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychody z tytułu wynajmu. Warunkowe opłaty leasingowe są ujmowane jako przychód w okresie, w którym staną się należne.

9.22. Podatki

Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat obejmuje rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy oraz zmianę stanu aktywów z tytułu podatku odroczonego oraz rezerwy na podatek odroczonego nie rozliczanej z kapitałem własnym ani innymi całkowitymi dochodami.

Podatek bieżący

Rzeczywiste obciążenie podatkowe za dany okres sprawozdawczy, ustalone przez jednostki Grupy zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

W dniu 28 grudnia 2011 roku utworzona została Podatkowa Grupa Kapitałowa pod nazwą PGK ENERGA-OPERATOR („PGK”). Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym w PGK jest osiągnięty w roku podatkowym dochód stanowiący nadwyżkę sumy dochodów wszystkich spółek tworzących grupę nad sumą ich strat. Więcej informacji dotyczących PGK zamieszczono w Nocie 34.

Podatek odroczonego

W związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, jednostka tworzy rezerwę i ustala aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych, z wyjątkiem przypadków, gdy rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z:

- początkowego ujęcia wartości firmy albo składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową) oraz
- dodatnich różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których możliwe jest kontrolowanie terminu odwracania się różnic przejściowych i prawdopodobne jest, że różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych, z wyjątkiem:

- przypadków, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w ramach transakcji nie będącej połączeniem jednostek gospodarczych, zaś w momencie transakcji nie ma ona wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową); oraz
- ujemnych różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych, jednostkach stowarzyszonych i udziałami we wspólnych przedsięwzięciach, w przypadku których aktywa z tytułu odroczonego podatku ujmuje się tylko w takim zakresie, w jakim prawdopodobne jest, że różnice przejściowe ulegną odwróceniu w możliwej do przewidzenia przyszłości oraz dostępny będzie dochód do opodatkowania, który pozwoli na zrealizowanie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego weryfikuje się na każdy dzień bilansowy. Spółka obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania

składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęte aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają weryfikacji na każdy dzień bilansowy i ujmowane są w takim zakresie, w jakim prawdopodobne staje się, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na ich zrealizowanie.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które obowiązywały prawnie lub co do których proces legislacyjny zasadniczo się zakończył na dzień bilansowy.

Podatek od towarów i usług

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od budżetu państwa; wtedy jest on ujmowany odpowiednio jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług.

Kwota netto podatku od towarów i usług możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz budżetu państwa w następnym okresie jest ujęta w bilansie jako część należności lub zobowiązań.

9.23. Przychody

Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody są rozpoznawane po pomniejszeniu o podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy oraz inne podatki od sprzedaży lub opłaty oraz rabaty i upusty. Przy ujmowaniu przychodów obowiązują również kryteria przedstawione poniżej.

Przychody ze sprzedaży towarów i produktów

Przychody są ujmowane, jeżeli znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności do towarów i produktów zostały przekazane nabywcy oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób, a koszty poniesione można wiarygodnie oszacować.

Do przychodów zalicza się:

- kwoty należne za sprzedane: energię elektryczną do odbiorców hurtowych i detalicznych, ciepło, świadectwa pochodzenia energii elektrycznej wytworzonej w źródłach odnawialnych, świadectwa wytworzenia energii elektrycznej w kogeneracji, uprawnienia do emisji, usługi dystrybucyjne i przesyłowe oraz pozostałe usługi działalności podstawowej ustalone w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty oraz o podatek akcyzowy,
- kwoty należne za sprzedane materiały i towary w oparciu o cenę netto, po skorygowaniu o udzielone rabaty i upusty.

Odsetki

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich naliczania (z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, stanowiącej stopę dyskontującą przyszłe wpływy pieniężne przez szacowany okres życia instrumentów finansowych) w stosunku do wartości bilansowej netto danego składnika aktywów finansowych.

Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

Przychody z tytułu wynajmu oraz leasingu operacyjnego

Przychody z tytułu wynajmu oraz z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do otwartych umów.

9.24. Koszty**Koszt własny sprzedaży**

Do kosztu własnego sprzedaży zalicza się:

- koszt wytworzenia produktów poniesiony w danym okresie sprawozdawczym, skorygowany o zmianę stanu produktów oraz skorygowany o koszt wytworzenia produktów na własne potrzeby,
- wartość sprzedanej energii elektrycznej i materiałów wg cen nabycia,
- utworzenie odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych, należności oraz zapasów,
- całość poniesionych w okresie sprawozdawczym kosztów sprzedaży i ogólnego zarządu (wykazywane odrębnie w rachunku zysków i strat).

Koszty wytworzenia, które można bezpośrednio przyporządkować przychodom osiągniętym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek za ten okres sprawozdawczy, w którym przychody te wystąpiły.

Koszty wytworzenia, które można jedynie w sposób pośredni przyporządkować przychodom lub innym korzyściom osiąganym przez jednostki, wpływają na wynik finansowy jednostek w części, w której dotyczą danego okresu sprawozdawczego.

9.25. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są w szczególności pozycje związane:

- ze zbyciem rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych,
- z utworzeniem i rozwiązaniem rezerw, z wyjątkiem rezerw związanych z operacjami finansowymi lub odnoszonymi w koszty operacyjne,
- z przekazaniem lub otrzymaniem nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywów, w tym także środków pieniężnych,
- z odszkodowaniami, karami i grzywnami oraz innymi kosztami nie związanymi ze zwykłą działalnością.

9.26. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe obejmują w szczególności przychody i koszty dotyczące:

- zbycia aktywów finansowych,
- aktualizacji wartości instrumentów finansowych, z wyłączeniem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki przeszacowania odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny,
- przychodów z tytułu udziału w zyskach innych jednostek,
- odsetek,
- zmian w wysokości rezerwy wynikających z faktu przybliżania się terminu poniesienia kosztu (efekt odwracania dyskonta),
- różnic kursowych będących wynikiem operacji wykonywanych w ciągu okresu sprawozdawczego oraz wycen bilansowych aktywów i zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego, z wyjątkiem różnic kursowych ujętych w wartości początkowej środka trwałego, w stopniu w jakim są uznawane za korektę kosztów odsetek oraz różnic

kursowych z tytułu wyceny instrumentów kapitałowych w walucie obcej zakwalifikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży,

- pozostałych pozycji związanych z działalnością finansową.

Przychody i koszty z tytułu odsetek są ujmowane sukcesywnie w miarę ich narastania z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej w stosunku do wartości bilansowej netto danego instrumentu finansowego przy uwzględnieniu zasady istotności.

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy lub udziałowców do ich otrzymania.

9.27. Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto przypadającego dla akcjonariuszy jednostki dominującej za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Natomiast zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozładniających oraz rozładniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

9.28. Rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

9.29. Zmiana zasad rachunkowości i prezentacji danych

W 2012 roku Grupa postanowiła skorzystać z możliwości wcześniejszego zastosowania zmian do MSR 19 „Świadczenia pracownicze”, dotyczących świadczeń po okresie zatrudnienia (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

W związku z powyższym zmianie uległ sposób ujmowania zysków i strat aktuarialnych z wyceny programów określonych świadczeń oraz kosztów przeszłego zatrudnienia:

1. w poprzednich okresach Grupa rozpoznawała zyski i straty aktuarialne z wyceny programów określonych świadczeń w rachunku zysków i strat. Obecnie Grupa ujmuje zyski i straty aktuarialne z wyceny programów określonych świadczeń w pozostałych całkowitych dochodach;
2. w poprzednich okresach Grupa ujmowała koszty przeszłego zatrudnienia metodą liniową przez średni okres nabywania uprawnień do takich świadczeń. Obecnie Grupa ujmuje koszty przeszłego zatrudnienia we wcześniejszym z dwóch terminów – w dniu zmiany lub ograniczenia programu określonych świadczeń, oraz w dniu, w którym jednostka ujmuje powiązane koszty restrukturyzacji lub świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

Opisane powyżej zmiany mają zastosowanie retrospektywne i w ten sposób zostały ujęte w niniejszym sprawozdaniu.

Ponadto Grupa dokonała reklasyfikacji niektórych przychodów i kosztów, w związku z doprowadzeniem do spójności zasad ich prezentowania w kolejnych okresach sprawozdawczych – bez wpływu na prezentowany wynik netto.

Grupa przekształciła dane prezentowane w porównywalnym skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, skonsolidowanym rachunku zysków i strat, skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów, skonsolidowanym sprawozdaniu ze zmian w kapitałach własnych oraz w skonsolidowanym rachunku przepływów pieniężnych. Odpowiednio przekształcono również informacje prezentowane w pozostałych notach niniejszego sprawozdania finansowego.

Kwoty korekt dotyczących wcześniejszych okresów prezentowanych w sprawozdaniu przedstawiono w tabelach poniżej:

Tytuł	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	7 319 811,70	7 824 155,21
Aktywa trwałe	7 319 811,70	7 824 155,21
SUMA AKTYWÓW	7 319 811,70	7 824 155,21
Zyski zatrzymane/ Niepokryte straty	(31 126 836,20)	(28 930 718,47)
Udziały niedające kontroli	(78 676,83)	(4 424 890,58)
Kapitał własny ogółem	(31 205 513,03)	(33 355 609,05)
Rezerwy długoterminowe	38 525 324,73	41 179 764,26
Zobowiązania razem	38 525 324,73	41 179 764,26
SUMA PASYWÓW	7 319 811,70	7 824 155,21

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
<i>Przychody ze sprzedaży towarów i produktów bez wyłączenia akcyzy</i>	194 915 688,63	353 837 750,23
Koszty własny sprzedaży	146 787 958,86	357 962 594,92
Pozostałe przychody operacyjne	(3 162 559,27)	(9 458 310,26)
Koszty ogólnego zarządu	(2 654 439,52)	(2 654 439,52)
Pozostałe koszty operacyjne	(3 162 559,27)	(9 458 310,26)
Zysk/ (strata) brutto	50 782 169,29	(1 470 405,17)
Podatek dochodowy	9 648 612,17	(279 376,98)
Zysk/ (strata) netto za rok obrotowy	41 133 557,12	(1 191 028,19)
Inne całkowite dochody netto	(38 983 461,11)	3 341 124,20
Całkowite dochody razem	2 150 096,01	2 150 096,01
Przypadające na:		
Właścicieli jednostki dominującej	1 905 558,86	1 835 413,22
Udziały niekontrolujące	244 537,15	314 682,79
Zysk na jedną akcję (w złotych)	0,01	(0,00)

10. Informacje dotyczące segmentów operacyjnych

Organizacja i zarządzanie Grupą odbywają się w podziale na segmenty, uwzględniające rodzaj oferowanych wyrobów i usług.

Zgodnie z wprowadzonym w roku 2012 podziałem, Grupa wyodrębnia następujące segmenty działalności: dystrybucja energii elektrycznej, odnawialne źródła energii, elektrownie systemowe, CHP, sprzedaż, usługi i pozostałe.

Dane prezentowane dla poszczególnych segmentów uwzględniają wyłączenia transakcji wzajemnych między spółkami Grupy działającymi w obrębie jednego segmentu. Eliminacje transakcji wzajemnych między spółkami Grupy działającymi w obrębie różnych segmentów prezentowane są jako wyłączenia i korekty konsolidacyjne.

Na segment dystrybucja energii elektrycznej składa się działalność polegająca na dystrybucji energii elektrycznej przez ENERGA-OPERATOR SA (Operatora Systemu Dystrybucyjnego), a także działalność bezpośrednio związana z działalnością dystrybucyjną prowadzoną przez inne spółki.

Na segment odnawialne źródła energii składa się działalność w zakresie inwestycji w odnawialne źródła wytwórcze oraz wytwarzania energii elektrycznej w źródłach odnawialnych obejmująca elektrownie wodne, farmy wiatrowe i bioelektrownie.

Na segment elektrownie systemowe składa się działalność wytwórcza i inwestycyjna w obszarze elektrowni konwencjonalnych oraz działalność serwisowo-remontowa bezpośrednio związana z wytwarzaniem energii elektrycznej ze źródeł konwencjonalnych.

Na segment CHP (Skojarzonego Wytwarzania Energii Elektrycznej i Ciepłej) składa się działalność wytwórcza prowadzona za pośrednictwem elektrociepłowni oraz działalność polegająca na dystrybucji ciepła.

Na segment sprzedaż składa się działalność związana z handlem energią elektryczną oraz obsługą klienta prowadzona przez spółki ENERGA-OBROT SA i ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o. oraz usługi oświetlenia świadczone przez spółkę ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o.

Na segment usługi składa się obsługa księgowa i kadrowo-płacowa, działalność teleinformatyczna, zarządzanie projektami inwestycyjnymi, zaopatrzenie oraz wytwarzanie i handel biopaliwami.

Pozostała działalność obejmuje ośrodki hotelarsko-szkoleniowe oraz usługi transportowe. Do segmentu pozostałe zakwalifikowano także jednostkę dominującą.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2011 rok zaprezentowano dane dla następujących segmentów: dystrybucja energii elektrycznej, obrót energią i obsługa klienta, wytwarzanie energii (w tym w elektrowniach wodnych) i pozostałe.

Na segment dystrybucja energii elektrycznej składała się działalność polegająca na dystrybucji energii elektrycznej przez Operatora Systemu Dystrybucyjnego – ENERGA-OPERATOR SA, a także działalność bezpośrednio związana z działalnością dystrybucyjną prowadzona przez inne spółki.

Na segment obrót energią i obsługa klienta składała się działalność związana z handlem energią elektryczną oraz obsługą klienta prowadzona przez spółki ENERGA-OBROT SA oraz ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o.

Na segment wytwarzanie energii składała się działalność wytwórcza prowadzona za pośrednictwem elektrowni konwencjonalnej, elektrowni wodnych oraz elektrociepłowni.

Pozostała działalność obejmowała przede wszystkim oświetlenie uliczne, dystrybucję ciepła, wykonawstwo sieciowe, zaopatrzenie, ośrodki szkoleniowe oraz działalność transportową i teleinformatyczną. Do segmentu pozostałe zakwalifikowano także jednostkę dominującą.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2010 rok zaprezentowano dane dla następujących segmentów: dystrybucja energii elektrycznej i ciepłej i usługi wspierające OSD, elektrownie systemowe oraz elektrociepłownie, elektrownie wodne, obrót energią, obsługa klienta, oświetlenie oraz pozostałe.

Aktywa, zobowiązania oraz przychody i koszty prezentowane dla poszczególnych segmentów nie uwzględniały wyłączeń transakcji wzajemnych między spółkami Grupy działającymi w obrębie jednego segmentu. Wszystkie eliminacje transakcji wzajemnych między spółkami Grupy prezentowane były jako wyłączenia i korekty konsolidacyjne.

Pozostałe informacje dotyczące segmentów uwzględniały wszystkie eliminacje transakcji wzajemnych między spółkami Grupy.

Na segment dystrybucja składała się działalność polegająca na dystrybucji energii elektrycznej przez Operatora Systemu Dystrybucyjnego (OSD) – ENERGA-OPERATOR SA i spółki wspierające OSD oraz dystrybucji energii ciepłej przez ENERGA Ostrołęckie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Na segment obrót składała się działalność związana z handlem energią elektryczną, prowadzona głównie przez ENERGA-OBRÓT SA.

Na segment obsługa klienta składała się działalność związana z obsługą klientów, prowadzona przez ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o.

Na segment wytwarzanie składała się działalność wytwórcza prowadzona za pośrednictwem elektrowni konwencjonalnej, elektrowni wodnych oraz elektrociepłowni. Segment wytwarzanie składał się z dwóch podsegmentów: elektrownie systemowe oraz elektrociepłownie i elektrownie wodne.

Na podsegment elektrownie systemowe oraz elektrociepłownie składała się działalność wytwórcza prowadzona za pośrednictwem elektrowni konwencjonalnej oraz elektrociepłowni. Na podsegment elektrownie wodne składała się działalność wytwórcza prowadzona za pośrednictwem elektrowni wodnych.

Na segment oświetlenie składała się działalność w zakresie oświetlenia ulic, dróg oraz innych terenów publicznych, dystrybucji i sprzedaży energii elektrycznej dla celów oświetleniowych, a także budowy, konserwacji i eksploatacji urządzeń oświetleniowych.

Pozostała działalność obejmowała przede wszystkim ośrodki szkoleniowe oraz działalność teleinformatyczną. Do segmentu pozostałe zakwalifikowano także jednostkę dominującą.

Grupa rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu bieżących cen rynkowych.

Przychody i koszty finansowe są prezentowane na poziomie segmentów w ujęciu netto, ponieważ w ten sposób są analizowane przez Zarząd.

Zobowiązania finansowe obejmują zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji.

Jako nakłady inwestycyjne ujęte są zakupy rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i nieruchomości inwestycyjnych oraz nakłady związane z przygotowaniem inwestycji.

Grupa nie prezentuje informacji w podziale na segmenty geograficzne, gdyż jej działalność prowadzona na rzecz klientów zagranicznych nie ma znaczącego wpływu na wyniki Grupy jako całości.

W poniższych tabelach przedstawione zostało przyporządkowanie do poszczególnych segmentów branżowych przychodów i kosztów za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku oraz aktywów i zobowiązań wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku wraz z danymi porównywalnymi przekształconymi zgodnie z nowym podziałem segmentów oraz zasadami prezentacji wyłączeń transakcji wzajemnych:

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za lata 2010-2012 zakończone dnia 31 grudnia
 (w złotych)

	31 grudnia 2012 roku				31 grudnia 2011 roku (przeznaczony)					
	Dystrybucja energii elektrycznej	Sprzedż	CHP	Elektrownie systemowe	Odnawialne źródła energii	Usługi	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność ogółem
Przychody										
Sprzedż na rzecz klientów zewnętrznych	841 792 088,53	9 245 967 389,82	128 545 963,38	641 439 235,02	170 527 343,10	94 956 803,54	33 570 139,69	11 176 798 963,08	-	11 176 798 963,08
Sprzedż między segmentami	2 786 385 670,85	6 457 117 121,38	29 067 672,37	397 016 295,71	181 063 942,57	557 843 398,12	75 376 657,05	4 672 471 358,05	(4 672 471 358,05)	-
Przychody segmentu ogółem	3 628 177 759,38	9 911 684 511,20	157 613 635,75	1 038 455 530,73	351 591 285,67	652 800 801,66	108 946 796,74	15 849 270 321,13	(4 672 471 358,05)	11 176 798 963,08
EBITDA	1 224 626 186,55	264 467 378,07	4 194 473,92	(107 420 179,34)	261 399 727,04	24 012 341,37	(74 800 476,79)	1 596 479 450,82	32 766 189,18	1 629 245 639,99
Zysk/ strata z działalności konyiuowanej przed opodatkowaniem i przychodami/ kosztami finansowymi	618 095 981,84	239 905 376,65	(3 941 044,40)	(167 582 753,70)	229 534 528,76	10 463 115,85	(81 799 326,62)	844 675 878,38	61 330 883,12	906 006 761,50
Przychody/ koszty finansowe netto	(212 414 493,96)	8 097 701,23	(930 968,55)	(3 026 848,08)	7 387 003,38	719 645,26	626 453 984,56	426 286 023,84	(706 174 375,16)	(279 888 351,32)
Udział w wyniku jednostki stowarzyszonej									214 637,16	214 637,16
Zysk/ strata przed opodatkowaniem	405 681 487,88	2 48 003 077,88	(4 872 012,95)	(170 609 601,78)	236 921 532,14	11 182 761,11	544 654 657,94	1 270 961 902,22	(644 628 854,88)	626 333 047,34
Podatek dochodowy	78 766 832,22	56 231 886,50	(813 933,80)	(8 063 949,35)	44 251 146,66	200 648,21	(5 959 009,66)	166 613 620,78	(65 870,13)	166 547 750,65
Strata netto z działalności zaniechanej i zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży							(3 364 820,10)	(3 364 820,10)	-	(3 364 820,10)
Zysk/ strata netto za rok obrotowy	326 914 655,66	1 91 771 191,38	(4 058 079,15)	(162 545 652,43)	190 670 385,48	10 982 112,90	547 248 847,50	1 100 983 461,34	(644 562 984,75)	456 420 476,59
Aktywa i zobowiązania										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	702 427 041,75	2 477 751 029,93	89 104 242,23	61 195 290,40	246 300 074,14	31 891 536,00	690 389 021,03	2 069 058 235,48	-	2 069 058 235,48
Aktywa ogółem	11 245 093 616,59	2 387 365 718,19	446 716 921,97	1 016 330 218,03	736 446 674,87	335 057 535,74	9 389 415 280,64	25 556 425 966,03	(10 643 653 227,36)	14 912 772 738,67
Zobowiązania finansowe	3 058 362 720,58	2 365 356,25	143 036 967,09	144 629 859,24	90 500 405,45	1 504 136,21	4 015 479 317,38	7 455 878 762,20	(3 960 882 740,32)	3 494 996 021,88
Zobowiązania ogółem	5 524 907 398,53	1 358 496 874,32	210 940 295,32	439 244 590,30	158 555 761,18	192 131 325,45	4 357 225 049,98	12 241 501 295,08	(5 047 251 022,18)	7 194 250 272,90
Pozostałe informacje dotyczące segmentu										
Nakłady inwestycyjne	1 371 846 515,66	30 406 805,32	135 019 945,36	212 654 436,65	67 009 071,59	51 965 713,35	38 963 152,95	1 907 865 640,88	(59 015 953,72)	1 848 849 687,16
Amortyzacja	606 530 204,71	24 562 001,42	8 135 518,32	60 162 574,36	31 865 198,28	13 549 225,52	6 998 849,83	751 803 572,44	(28 564 693,95)	723 238 878,49
Odписy aktualizujące z tytułu uchylenia wartości rzeczowych aktywów trwałych	282 229,90	(93 678,34)	1 149 509,21	122 582 711,42	-	(167 659,62)	199 160,50	123 952 273,07	(980,90)	123 951 292,17
31 grudnia 2011 roku (przeznaczony)										
Przychody										
Sprzedż na rzecz klientów zewnętrznych	615 661 679,50	8 721 986 546,31	1 222 337 266,48	578 685 841,55	187 834 921,11	108 709 446,81	32 789 200,32	10 368 004 902,08	-	10 368 004 902,08
Sprzedż między segmentami	2 684 138 519,30	705 802 508,13	27 202 112,21	639 565 403,44	270 343 059,87	461 296 290,70	87 598 532,30	4 875 946 445,95	(4 875 946 445,95)	-
Przychody segmentu ogółem	3 299 800 198,80	9 427 789 054,44	1 49 539 378,69	1 218 251 244,99	458 177 980,98	570 005 737,51	120 387 732,62	15 243 951 348,03	(4 875 946 445,95)	10 368 004 902,08
EBITDA	924 192 320,07	167 510 352,87	10 420 281,13	115 984 841,07	372 148 177,77	2 054,26	(41 338 431,37)	1 548 919 595,80	(29 218 986,19)	1 519 700 609,61
Zysk/ strata z działalności konyiuowanej przed opodatkowaniem i przychodami/ kosztami finansowymi	387 604 894,42	139 825 645,41	3 874 083,78	62 791 702,59	337 566 495,49	(6 343 176,22)	(49 965 706,78)	875 353 938,69	(12 438 692,07)	862 915 246,62
Przychody/ koszty finansowe netto	(33 805 477,46)	26 107 993,03	2 047 499,37	3 343 343,65	11 480 583,16	3 924 528,61	796 186 508,28	809 284 978,64	(774 074 731,70)	35 210 246,94
Udział w wyniku jednostki stowarzyszonej									1 077 365,06	1 077 365,06
Zysk/ strata przed opodatkowaniem	353 799 416,96	165 933 638,44	5 921 583,15	66 135 046,24	349 047 078,65	(2 418 647,61)	746 220 801,50	1 684 638 973,33	(785 436 058,71)	899 202 858,62
Podatek dochodowy	75 575 723,30	35 543 725,23	1 391 195,62	12 978 018,61	61 015 356,29	3 530 087,21	5 163 089,58	195 197 195,84	1 416 114,04	196 613 309,88
Zysk/ strata netto za rok obrotowy	278 223 693,66	130 389 913,21	4 530 387,53	53 157 027,63	288 031 722,36	(5 948 734,82)	741 057 711,92	1 489 441 721,49	(786 852 172,75)	702 589 548,74
Aktywa i zobowiązania										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	782 752 365,25	251 361 995,75	32 002 427,44	144 042 709,55	366 025 735,41	55 106 001,22	145 982 942,07	1 777 274 176,69	-	1 777 274 176,69
Aktywa ogółem	9 831 512 598,49	2 226 594 915,82	220 108 622,99	1 146 980 287,13	838 217 561,27	295 075 419,71	7 304 540 643,78	21 863 030 049,19	(8 177 477 050,05)	13 685 282 999,14
Zobowiązania finansowe	1 908 664 235,06	4 862 057,80	2 053 807,83	33 699 698,87	70 176 644,74	14 613 860,51	1 893 225 193,31	3 927 295 498,12	(1 978 094 282,87)	1 949 201 215,25
Zobowiązania ogółem	4 180 493 909,71	1 477 430 153,07	75 380 362,10	75 380 362,10	70 176 644,74	14 613 860,51	2 134 659 654,02	8 656 825 791,06	(2 857 053 202,46)	5 799 772 588,40
Pozostałe informacje dotyczące segmentu										
Nakłady inwestycyjne	1 218 692 298,21	30 150 845,28	55 878 601,28	92 197 917,68	52 622 625,66	15 449 980,39	67 662 643,88	1 532 654 912,38	(87 152 185,37)	1 445 502 727,01
Amortyzacja	536 587 425,65	27 684 707,46	6 546 197,35	53 193 138,48	34 581 682,28	6 345 230,48	8 627 275,41	673 565 657,11	(16 780 294,12)	656 785 362,99
Odписy aktualizujące z tytułu uchylenia wartości rzeczowych aktywów trwałych	235 451,25	(157 665,41)	671 821,58	66 356,00	-	80 569,04	-	896 532,46	-	896 532,46

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za lata 2010-2012 zakończone dnia 31 grudnia
 (w złotych)

	31 grudnia 2010 roku (przebiegłobone)	Sprzedż	CHP	Elektrownie systemowe	Odnawialne Źródła energii	Usługi	Pozostałe	Razem	Wyłączenia i korekty konsolidacyjne	Działalność ogółem
Przychody										
Sprzedż na rzecz Klientów zewnętrzných	488 320 655,73	7 687 591 390,04	138 627 549,86	685 489 387,56	321 680 577,23	111 795 615,16	34 255 078,05	9 467 760 253,63	-	9 467 760 253,63
Sprzedż między segmentami	2 642 080 067,63	530 875 022,19	28 403 529,43	174 432 290,61	258 558 324,60	346 363 918,33	104 679 202,78	4 085 392 355,57	(4 085 392 355,57)	-
Przychody segmentu ogółem	3 130 400 723,36	8 218 466 412,23	167 031 079,29	859 921 678,17	580 238 901,83	458 157 533,49	138 934 280,83	13 553 152 609,20	(4 085 392 355,57)	9 467 760 253,63
EBITDA	650 793 862,37	242 677 480,37	10 152 175,54	97 214 753,78	483 566 706,92	5 294 401,06	(763 848,41)	1 488 935 531,63	(81 347 722,07)	1 407 587 809,56
Zysk/ strata z działalności konynuowanej przed opodatkowaniem i przychodami/ kosztami finansowymi	158 340 826,11	218 435 448,60	2 380 507,14	41 839 369,54	446 736 443,57	(425 634,70)	(20 007 773,52)	847 299 186,74	(31 129 380,64)	816 169 806,10
Przychody/ koszty finansowe netto	(77 045 593,80)	32 098 042,72	1 872 751,23	(3 617 647,47)	13 500 236,89	3 024 987,33	384 857 812,67	354 690 589,57	(375 918 836,94)	(21 228 247,37)
Udział w wyniku jednolitego stowarzyszonej	-	-	-	-	-	-	-	-	668 319,37	668 319,37
Zysk/ strata przed opodatkowaniem	81 295 232,31	250 533 491,32	4 253 258,37	38 221 722,07	460 236 680,46	2 599 352,63	364 850 039,15	1 201 989 776,31	(406 379 898,21)	795 609 878,10
Podatek dochodowy	19 999 397,49	51 212 913,16	6 477 440,97	6 545 449,23	87 853 780,84	936 553,54	(2 815 191,00)	170 210 344,23	782 533,25	170 992 877,48
Strata netto z działalności zaliczanej	-	-	-	-	-	-	(378 008,92)	(378 008,92)	-	(378 008,92)
Zysk/ strata netto za rok obrotowy	61 295 834,82	199 320 578,16	(2 224 182,60)	31 676 272,84	372 382 899,62	1 662 799,09	367 287 221,23	1 031 401 423,16	(407 162 431,46)	624 238 991,70
Aktywa i zobowiązania										
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	235 954 604,30	367 949 844,57	79 302 055,02	128 030 444,52	386 939 364,37	37 796 123,86	447 582 479,13	1 683 554 915,77	-	1 683 554 915,77
Aktywa ogółem	8 687 599 771,47	2 083 837 038,90	204 585 463,59	951 863 469,54	869 411 961,38	250 217 301,73	6 877 999 267,38	19 925 514 473,99	(7 285 371 051,70)	12 640 143 422,29
Zobowiązania finansowe	1 092 219 844,99	6 631 999,81	4 676 394,79	40 000 000,00	7 899 995,25	20 516 659,43	998 960 536,37	2 170 905 430,64	(1 094 499 746,78)	1 076 405 683,86
Zobowiązania ogółem	3 405 820 569,41	1 465 259 904,16	62 298 252,43	363 100 361,78	149 461 682,43	149 477 686,98	1 256 503 134,27	6 851 901 591,46	(2 125 358 754,37)	4 726 542 837,09
Pozostałe informacje dotyczące segmentu										
Nakłady inwestycyjne	997 131 091,44	20 917 609,62	7 417 311,91	113 726 065,03	57 985 227,40	7 347 728,77	41 060 940,89	1 245 555 975,06	(82 870 920,98)	1 162 685 054,08
Amortyzacja	492 453 036,26	24 242 031,77	7 771 668,40	55 375 384,24	36 830 263,35	5 720 035,76	19 243 925,11	641 636 344,89	(50 218 341,43)	591 418 003,46
Opisy aktualizujące z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych	730 276,20	(419 114,69)	422 552,79	48 268 724,81	7 731 791,63	61 722,22	(37 459,02)	56 758 493,94	(48 692,82)	56 709 801,12

11. Przychody i koszty**11.1. Pozostałe przychody operacyjne**

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Dotacje	6 805 217,65	5 534 647,38	3 726 163,48
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	1 384 902,23	1 622 549,81	3 991 491,33
Rozwiązanie rezerw bilansowych (np. sprawy sądowe)	64 990 992,82	48 100 828,79	18 060 779,05
Otrzymane kary, grzywny, odszkodowania	35 539 782,91	15 763 845,43	18 914 039,22
Zwrot podatków	662 435,04	516 016,85	510 848,33
Zwrot kosztów postępowania sądowego	6 087 982,81	4 222 921,40	3 123 517,00
Umorzone zobowiązania	-	352 802,93	309 714,93
Przychody dotyczące nielegalnego poboru energii	5 296 336,69	3 879 784,63	7 892 544,19
Przychody ze sprzedaży praw do emisji CO2	-	-	5 973 051,00
Sprawa sporna z PSE SA	-	62 737 569,94	-
Pozostałe	14 153 848,95	11 735 246,86	6 658 771,50
Pozostałe przychody operacyjne ogółem	134 921 499,10	154 466 214,02	69 160 920,03

11.2. Pozostałe koszty operacyjne

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Strata ze zbycia/ likwidacja rzeczowych aktywów trwałych/ wartości niematerialnych	16 532 038,84	23 741 062,21	9 007 151,14
Darowizny	2 417 727,13	4 534 015,38	7 057 860,98
Utworzenie odpisów aktualizujących wartość pozostałych aktywów	1 841 590,18	4 412 815,34	233 872,46
Utworzenie rezerw bilansowych	64 945 540,66	61 770 370,50	51 216 691,03
Sprawa sporna z PSE SA	62 514 169,94	-	-
Koszty odpraw restrukturyzacyjnych dla pracowników	60 428 236,36	129 479 290,21	119 983 340,85
Odszkodowania	2 828 589,33	25 359 217,42	12 579 611,90
Koszty postępowania spornego	2 239 189,71	4 483 774,07	3 991 450,64
Koszty działalności socjalnej	476 895,29	770 422,92	858 989,07
Koszty usuwania szkód losowych	23 675 522,02	23 250 743,89	13 870 978,62
Koszty dotyczące nielegalnego poboru energii	1 915 974,07	1 092 624,53	2 673 892,67
Pozostałe	10 961 440,26	19 425 472,79	5 016 391,77
Pozostałe koszty operacyjne ogółem	250 776 913,79	298 319 809,26	226 490 231,13

Więcej informacji na temat sprawy spornej między spółką zależną ENERGA-OPERATOR SA a PSE SA zamieszczono w Nocie 42.

11.3. Przychody finansowe

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Przychody z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	75 269 074,10	199 840 148,27	81 771 935,16
Przychody odsetkowe	74 767 445,38	160 388 362,61	73 230 486,93
Przychody z tytułu dywidendy	78 162,00	828 587,44	362 464,72
Aktualizacja wartości aktywów finansowych (w tym rozwiązanie odpisów aktualizujących aktywa finansowe)	162 944,98	1 740 460,66	7 933 332,59
Różnice kursowe	17 927,54	1 200 518,90	245 650,92
Zysk ze zbycia inwestycji	242 594,20	35 682 218,66	-
Pozostałe przychody finansowe, w tym:	3 927 837,43	8 107 276,18	714 641,36
Odsetki od należności budżetowych	31 998,00	697 795,00	36 852,40
Pozostałe	3 895 839,43	7 409 481,18	677 788,96
Razem	79 196 911,53	207 947 424,45	82 486 576,52

11.4. Koszty finansowe

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Koszty z tytułu instrumentów finansowych, w tym:	247 791 929,72	111 160 276,34	41 714 297,99
Koszty odsetkowe	179 580 903,03	102 473 137,25	41 153 415,49
Aktualizacja wartości aktywów finansowych (w tym utworzenie odpisów aktualizujących)	47 724 705,71	4 314 898,49	14 764,56
Różnice kursowe	1 359 184,14	88 830,78	546 117,94
Strata ze zbycia inwestycji	19 127 136,84	4 283 409,82	-
Pozostałe koszty finansowe, w tym:	111 293 333,13	61 576 901,17	62 000 525,90
Odsetki aktuarialne i inne odsetki	45 469 421,84	53 313 329,36	53 683 796,61
Odsetki od zobowiązań budżetowych	414 880,90	454 528,91	1 433 321,35
Sprawa sporna z PSE SA	62 986 774,47	-	-
Pozostałe	2 422 255,92	7 809 042,90	6 883 407,94
Razem	359 085 262,85	172 737 177,51	103 714 823,89

11.5. Koszty działalności według rodzaju

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Koszty według rodzaju			
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i nieruchomości inwestycyjnych	723 238 878,49	656 785 362,99	591 418 003,46
Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	123 951 292,17	896 532,46	56 709 801,12
Zużycie materiałów i energii	1 016 462 709,81	1 131 184 065,40	1 015 438 615,91
Usługi obce	1 218 637 067,31	1 199 382 939,68	1 110 366 079,86
Podatki i opłaty	277 722 371,76	260 241 620,42	244 269 777,28
Koszty świadczeń pracowniczych	999 728 252,34	1 097 035 165,04	1 051 280 094,72
Odpis aktualizujący zapasy	(6 461 553,17)	6 998 379,57	541 926,55
Odpis aktualizujący należności z tytułu dostaw i usług	66 110 145,00	36 088 007,33	27 844 175,38
Pozostałe koszty rodzajowe	83 838 149,54	75 098 580,16	81 005 529,71
Koszty według rodzaju, razem	4 503 227 313,25	4 463 710 653,05	4 178 874 003,99
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	(10 696 690,24)	(20 541 545,71)	(54 306 632,39)
Koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki (wielkość ujemna)	(152 861 595,46)	(244 255 723,25)	(117 334 351,49)
Koszty sprzedaży (wielkość ujemna)	(247 540 477,90)	(187 903 647,62)	(109 249 130,02)
Koszty ogólnego zarządu (wielkość ujemna)	(375 341 228,01)	(414 277 517,92)	(329 753 904,04)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	5 815 267 759,34	5 162 322 676,13	4 487 028 116,32
Koszt własny sprzedaży	9 532 055 080,98	8 759 054 894,68	8 055 258 102,37

Jak opisano w Nocie 9.29 niniejszego sprawozdania, sporządzając skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku, Grupa zmieniła zasady rachunkowości dotyczące ujmowania zysków i strat aktuarialnych z wyceny programów określonych świadczeń oraz kosztów przeszłego zatrudnienia, a także zmieniła prezentację

wybranych pozycji przychodów i kosztów. W celu zachowania porównywalności odpowiednie pozycje kosztów rodzajowych za okres zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku oraz 31 grudnia 2011 roku zostały odpowiednio przekształcone.

11.6. Koszty amortyzacji i odpisy aktualizujące ujęte w rachunku zysków i strat

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Pozycje ujęte w koszcie własnym sprzedaży:	822 124 178,64	641 742 223,45	624 879 190,92
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	645 698 667,92	601 696 499,14	553 808 884,47
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	123 936 935,99	638 799,08	56 504 453,42
Amortyzacja wartości niematerialnych	51 536 170,09	38 755 982,14	14 007 747,72
Odpis aktualizujący wartości niematerialne	16 577,27	188 842,39	-
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	736 666,87	462 100,70	558 105,31
Odpisy aktualizujące nieruchomości inwestycyjne	199 160,50	-	-
Pozycje ujęte w kosztach sprzedaży:	5 097 907,17	2 768 188,89	2 250 508,51
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	3 291 751,04	1 862 607,73	1 365 328,83
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	(2 221,09)	68 890,99	-
Amortyzacja wartości niematerialnych	1 808 377,22	836 690,17	885 179,68
Pozycje ujęte w kosztach ogólnego zarządu:	20 167 245,35	13 171 483,11	20 138 720,64
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych	16 342 756,50	7 380 194,48	9 106 473,42
Odpis aktualizujący rzeczowe aktywa trwałe	-	-	85 347,70
Amortyzacja wartości niematerialnych	3 811 306,97	5 778 106,75	10 826 899,52
Odpis aktualizujący wartości niematerialne	-	-	120 000,00
Amortyzacja nieruchomości inwestycyjnych	13 181,88	13 181,88	-
Pozycje ujęte w koszcie wytworzenia świadczeń na potrzeby własne	-	-	1 762 853,74

11.7 Koszty świadczeń pracowniczych

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Wynagrodzenia	675 400 897,48	794 356 603,08	764 075 083,18
Koszty ubezpieczeń społecznych	102 538 132,02	127 852 768,16	134 392 102,97
Świadczenia po okresie zatrudnienia oraz nagrody jubileuszowe	72 860 204,21	30 316 954,72	5 467 605,43
Pozostałe koszty świadczeń pracowniczych, w tym:	148 929 018,63	144 508 839,08	147 345 303,14
Taryfa energetyczna - koszty bieżące	11 599 792,35	22 260 536,33	21 059 562,60
ZFSS - odpisy za bieżący rok obrotowy	48 379 149,87	45 324 652,56	45 116 089,00
Pracowniczy Program Emerytalny	34 051 487,24	42 332 073,27	35 136 187,25
Ubezpieczenia dodatkowe	1 774 517,71	2 242 260,82	1 432 342,06
Szkolenia pracownicze	13 087 570,42	11 129 843,20	9 326 175,89
Wydatki związane z BHP	8 786 622,16	10 233 336,18	8 831 813,06
Pozostałe	31 249 878,88	10 986 136,72	26 443 133,28
Koszty świadczeń pracowniczych	999 728 252,34	1 097 035 165,04	1 051 280 094,72

12. Podatek dochodowy

12.1. Obciążenia podatkowe

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku przedstawiają się następująco:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Rachunek zysków i strat			
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	223 490 833,98	257 965 303,25	216 242 538,04
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(5 116 908,85)	9 694 423,87	1 990 299,68
Zróżnicowany podatek dochodowy od otrzymanych dywidend	-	146 015,00	-
Odroczony podatek dochodowy	(51 826 174,48)	(71 192 432,24)	(47 239 960,24)
Obciążenie podatkowe wykazywane w rachunku zysków i strat	166 547 750,65	196 613 309,88	170 992 877,48
Zestawienie całkowitych dochodów			
Podatek dochodowy	7 122 031,01	(9 144 268,66)	783 720,49
Korzyść podatkowa/ (obciążenie podatkowe) wykazane w zestawieniu całkowitych dochodów	7 122 031,01	(9 144 268,66)	783 720,49

W zakresie podatku dochodowego Grupa co do zasady podlegała w latach 2010-2012 przepisom ogólnym. Z wyjątkiem Podatkowej Grupy Kapitałowej utworzonej w kwietniu 2012 roku przez spółkę zależną ENERGA-OPERATOR SA (patrz opis w Nocie 34), nie wystąpiły inne przypadki, które różnicowałyby zasady określania obciążeń podatkowych w stosunku do przepisów ogólnych w tym zakresie.

12.2. Uzgodnienie efektywnej stawki podatkowej

Uzgodnienie podatku dochodowego od wyniku finansowego brutto przed opodatkowaniem według ustawowej stawki podatkowej, z podatkiem dochodowym liczonym według efektywnej stawki podatkowej Grupy przedstawia się następująco:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Zysk/ (strata) brutto przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej	626 333 047,34	899 202 858,62	795 609 878,10
Zysk/ (strata) przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej	(3 372 398,01)	-	(378 008,92)
Zysk/ (strata) brutto przed opodatkowaniem	622 960 649,33	899 202 858,62	795 231 869,18
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19%	118 362 523,37	170 848 543,14	151 094 055,14
Korekty dotyczące bieżącego podatku dochodowego z lat ubiegłych	(5 116 908,85)	9 694 423,87	1 990 299,68
Efekt podatkowy przychodów i kosztów trwale niepodatkowych	53 294 558,22	16 070 342,87	17 908 522,66
Podatek według efektywnej stawki podatkowej	166 540 172,74	196 613 309,88	170 992 877,48
Podatek dochodowy (obciążenie) wykazany w rachunku zysków i strat	166 547 750,65	196 613 309,88	170 992 877,48
Podatek dochodowy przypisany działalności zaniechanej oraz sprzedaży aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(7 577,91)	-	-

Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie obowiązujących przepisów podatkowych. Zastosowanie tych przepisów różnicuje zysk (stratę) podatkową od księgowego zysku (straty) netto, w związku z wyłączeniem przychodów niepodlegających opodatkowaniu i kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów oraz pozycji kosztów i przychodów, które nigdy nie będą podlegały opodatkowaniu. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym. W latach 2010-2012 obowiązywała stawka 19%. Obecne przepisy nie zakładają zróżnicowania stawek podatkowych dla przyszłych okresów.

Rok podatkowy, jak i okres, za który sporządzone jest niniejsze sprawozdanie finansowe, pokrywają się z rokiem kalendarzowym.

12.3. Odroczonego podatek dochodowy

Odroczonego podatek dochodowy wynika z następujących pozycji:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	487 329 686,39	452 610 928,12	382 693 203,27
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	86 132 885,26	76 497 246,11	58 873 431,31
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością zapasów	468 153,66	3 278 062,51	2 152 477,93
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością, pożyczek, należności, aktywów finansowych i zobowiązań	36 977 180,64	26 388 664,20	20 972 858,46
nieodpłatnie otrzymana infrastruktura energetyczna i otrzymane opłaty przyłączeniowe	74 314 800,47	82 386 118,06	77 339 951,87
od rezerw na świadczenia po okresie zatrudnienia	87 197 067,19	90 266 568,46	79 400 946,06
od rezerw na nagrody jubileuszowe	52 327 347,26	40 848 648,24	38 201 517,73
od rezerw na rekultywację składowisk popiołów	1 766 819,50	903 328,40	2 498 287,58
od rezerw na zobowiązania z tytułu emisji gazów	58 235,00	5 892 757,45	1 385 309,88
od rezerw z tytułu obowiązku przedstawienia świadectw pochodzenia energii	40 096 774,75	51 043 005,27	25 328 142,46
od rezerw na restrukturyzację	10 813 461,12	12 187 105,15	8 358 621,69
niewypłacone wynagrodzenia i świadczenia dla pracowników	5 320 072,46	5 664 054,60	4 389 356,75
od pozostałych rezerw bilansowych	48 362 150,86	22 258 580,68	38 932 602,89
naliczone koszty	22 375 354,60	23 322 756,33	11 167 170,42
straty podatkowe	2 551 607,56	4 472 734,64	4 758 972,05
pozostałe	18 567 776,06	7 201 298,02	8 933 556,19
Kompensata	(277 459 319,37)	(281 223 235,51)	(266 686 499,68)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego po uwzględnieniu odpisu aktualizującego i kompensaty	209 870 367,02	171 387 692,61	116 006 703,59

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego	797 145 546,55	806 804 569,72	820 193 568,72
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	739 114 886,08	727 161 246,91	738 648 340,82
naliczone przychody	34 223 295,57	34 201 087,62	30 106 543,54
różnica pomiędzy podatkową a bilansową wartością praw majątkowych pochodzenia energii	7 825 610,65	17 992 895,30	13 901 411,23
od różnicy pomiędzy podatkową a bilansową wartością, pożyczek, należności, aktywów finansowych i zobowiązań	15 191 004,22	27 071 026,27	35 987 158,24
pozostałe	790 750,03	378 313,62	1 550 114,89
Kompensata	(277 459 319,37)	(281 223 235,51)	(266 686 499,68)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego po uwzględnieniu kompensaty	519 686 227,18	525 581 334,21	553 507 069,04

Zmiany aktywów i rezerw z tytułu podatku odroczonego przedstawia poniższa tabela:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Aktywa na odroczonego podatek dochodowy przed odpisem			
Bilans otwarcia:	452 610 928,12	382 693 203,27	331 264 946,82
<i>Zwiększenia</i>	184 971 096,34	128 939 199,88	87 936 625,37
ujęte w wyniku finansowym	173 160 760,80	119 794 931,22	87 936 625,37
ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	11 810 335,54	9 144 268,66	-
<i>Zmniejszenia</i>	(150 252 338,07)	(59 021 475,03)	(36 508 368,92)
ujęte w wyniku finansowym	(131 389 649,48)	(59 021 475,03)	(37 292 089,41)
ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	(18 862 688,59)	-	783 720,49
Bilans zamknięcia	487 329 686,39	452 610 928,12	382 693 203,27
Kompensata	(277 459 319,37)	(281 223 235,51)	(266 686 499,68)
Aktywa na odroczonego podatek dochodowy po uwzględnieniu odpisu aktualizującego na koniec okresu	209 870 367,02	171 387 692,61	116 006 703,59
Rezerwy na odroczonego podatek dochodowy			
Bilans otwarcia:	806 804 569,72	820 193 568,72	805 322 294,42
Korekty bilansu otwarcia	-	-	9 899 257,60
Bilans otwarcia po korektach	806 804 569,72	820 193 568,72	815 221 552,02
<i>Zwiększenia</i>	39 900 452,68	239 567 724,98	48 449 797,29
ujęte w wyniku finansowym	39 830 774,72	239 567 724,98	48 449 797,29
ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	69 677,96	-	-
<i>Zmniejszenia</i>	(49 559 475,85)	(252 956 723,98)	(43 477 780,59)
ujęte w wyniku finansowym	(49 559 475,85)	(252 956 723,98)	(43 477 780,59)
Bilans zamknięcia	797 145 546,55	806 804 569,72	820 193 568,72
Kompensata	(277 459 319,37)	(281 223 235,51)	(266 686 499,68)
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy na koniec okresu	519 686 227,18	525 581 334,21	553 507 069,04

13. Majątek socjalny oraz zobowiązania ZFŚS

Ustawa z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych z późniejszymi zmianami stanowi, że Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych tworzą pracodawcy (spółki) zatrudniający powyżej 20 pracowników na pełne etaty. Jednostki wchodzące w skład Grupy tworzą takie fundusze i dokonują okresowych odpisów. Fundusze Spółek Grupy Kapitałowej ENERGA SA nie posiadają rzeczowych aktywów trwałych. Celem Funduszy jest subsydiowanie działalności socjalnej poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy, udzielanie pożyczek pracownikom oraz subsydiowanie pozostałych kosztów socjalnych, jak np. dopłaty do wypoczynku pracowników.

Jednostki wchodzące w skład Grupy skompensowały na poziomie jednostki aktywa swoich Funduszy ze swoimi zobowiązaniami wobec Funduszu, ponieważ aktywa te nie stanowią oddzielnych aktywów Grupy. W związku z powyższym saldo netto na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosi 167 tys. zł, wykazane jako pozostałe aktywa krótkoterminowe, na dzień 31 grudnia 2011 wynosiło 440 tys. zł, wykazane jako pozostałe zobowiązania krótkoterminowe, na dzień 31 grudnia 2010 roku wynosiło 28 tys. zł, wykazane jako pozostałe aktywa krótkoterminowe.

Tabela poniżej przedstawia analitykę aktywów, zobowiązań oraz kosztów Funduszu.

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
Pożyczki udzielone pracownikom	18 991 629,35	22 562 055,58	26 664 434,08
Środki pieniężne	6 202 308,50	6 797 962,31	5 753 361,13
Zobowiązania z tytułu Funduszu	25 026 668,24	29 800 091,86	32 389 808,57
Saldo po skompensowaniu	167 269,61	(440 073,97)	27 986,64
Odpisy na Fundusz w okresie	48 379 149,87	45 324 652,56	45 116 089,00

14. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunt własne	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2012 roku	89 877 929,53	8 327 108 630,49	2 674 620 157,18	208 081 377,74	351 129 810,54	674 573 366,40	12 325 391 271,88
Zakup bezpośredni *	38 045 404,90	6 314 253,28	8 476 643,09	9 127 235,07	3 410 328,10	1 586 286 826,11	1 651 660 690,55
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	4 501 813,09	830 747 090,03	407 445 269,24	32 230 305,79	101 941 243,35	(1 376 865 721,50)	-
Sprzedaż, zbycie	(379 358,41)	(7 509 605,26)	(8 749 467,43)	(4 689 844,99)	(5 372 160,68)	(126 465,95)	(26 826 902,72)
Likwidacja	-	(7 231 496,32)	(9 274 931,84)	(390 589,98)	(11 056 289,16)	(1 099 527,62)	(29 052 834,92)
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	(94 362,14)	(18 062,36)	-	-	(112 424,50)
Przemieszczenia między grupami	(14 490 274,81)	(13 157 514,51)	(4 143 890,25)	(728 531,09)	(3 425 855,06)	33 585 147,85	(2 360 917,87)
Nieodpłatne otrzymanie	-	3 547 289,44	80 700,00	-	-	-	3 627 989,44
Przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	(411 573,00)
Przeniesienie z aktywów inwestycyjnych	80 891,94	936 168,34	-	-	-	2 936 215,80	3 953 276,08
Skapitałowane koszty finansowania	-	-	-	-	-	18 598 132,85	18 598 132,85
Przeniesienie do działalności zaniechanej	(1 051 500,00)	(8 249 857,60)	(145 615,00)	-	(81 040,80)	-	(9 528 013,40)
Nabywanie spółki zależnej	189 900,00	388 310,54	3 131 830,53	-	658,25	409 553,23	4 120 252,55
Pozostałe zmiany wartości	263 363,89	(242 531,56)	(1 243 910,35)	(101 692,06)	(43 636,93)	(1 698 815,94)	(3 067 222,95)
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2012 roku	117 038 170,13	9 132 650 736,87	3 070 102 423,03	243 510 198,12	436 503 057,61	936 187 138,23	13 935 991 723,99
Skumulowana amortyzacja (umorzzenie) oraz odpisy aktualizujące							
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2012	-	(2 170 224 144,49)	(782 628 193,81)	(82 333 477,42)	(138 827 740,83)	(714 264,91)	(3 174 727 821,46)
Amortyzacja za okres	-	(405 226 991,17)	(178 324 476,07)	(34 122 488,73)	(47 659 219,49)	-	(665 333 175,46)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	(395 116,38)	(11 638 467,24)	(1 101 818,01)	(29 320,40)	(118 806,58)	(119 921 000,41)	(133 204 529,02)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	562 103,18	248 067,34	-	30 162,20	66 356,00	906 689,72
Sprzedaż, zbycie	-	1 416 229,07	6 075 662,48	4 009 387,92	3 779 418,03	-	15 280 697,50
Likwidacja	-	3 497 546,30	5 871 620,55	289 644,56	7 324 589,97	-	16 983 401,38
Przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	237 170,69	2 019 975,40	49 356,46	-	26 584,75	-	2 333 087,30
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	94 362,14	18 062,36	-	-	112 424,50
Przemieszczenia między grupami	-	11 384 699,88	(8 924 741,50)	(102 211,86)	3 171,35	-	2 360 917,87
Nabywanie spółki zależnej	-	-	(185 821,32)	-	-	-	(185 821,32)
Przekazanie na aktywa inwestycyjne	-	(32 931,46)	-	-	-	-	(32 931,46)
Pozostałe zmiany wartości	-	(19 293,34)	335 147,97	101 692,05	14 069,32	-	431 616,00
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2012 roku	(157 945,69)	(2 568 261 273,87)	(958 490 833,77)	(112 168 711,52)	(175 427 771,28)	(120 568 909,32)	(3 935 075 445,45)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	89 877 929,53	6 156 884 486,00	1 891 991 963,37	125 747 900,32	212 302 069,71	673 859 101,49	9 150 663 450,42
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2012 roku	116 880 224,44	6 564 389 463,00	2 111 611 589,26	131 341 486,60	261 075 286,33	815 618 228,91	10 000 916 278,54

* w tym rzeczowe aktywa trwałe wytworzone we własnym zakresie w kwocie 89 274 013,47

	Grunt własne	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2011 roku	70 038 338,04	7 737 203 457,72	2 400 547 041,49	172 491 478,23	314 048 999,90	374 722 907,92	11 069 052 223,30
Zakup bezpośredni*	17 860 988,26	5 989 270,71	11 316 569,66	17 413 941,73	1 889 519,95	1 268 563 634,93	1 323 033 925,24
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	2 296 992,84	607 854 705,22	295 088 482,38	29 067 570,33	50 026 772,58	(984 334 523,35)	-
Sprzedaż, zbycie	(250 215,78)	(13 287 091,28)	(8 093 969,18)	(8 697 249,91)	(3 896 531,15)	(596 156,04)	(34 821 213,34)
Likwidacja	-	(4 619 552,59)	(22 896 135,83)	(2 012 639,65)	(11 653 509,89)	(529 981,26)	(41 711 819,22)
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	-	(43 200,00)	-	-	(43 200,00)
Przenieszenia między grupami	-	(6 591 512,72)	(320 651,58)	-	(2 683 068,27)	8 474 774,61	(1 120 457,96)
Nieodpłatne otrzymanie	-	5 013 486,42	245 632,21	-	-	-	5 259 118,63
Przekazanie na aktywa inwestycyjne	(132 061,94)	-	-	-	-	(47 480,00)	(1 972 155,00)
Skapitalizowane koszty finansowania	-	(1 792 613,06)	-	-	-	15 669 854,74	15 669 854,74
Pozostałe zmiany wartości	63 888,11	(2 661 519,93)	(1 266 811,97)	(138 522,99)	3 397 627,42	(7 349 665,15)	(7 955 004,51)
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2011 roku	89 877 929,53	8 327 108 630,49	2 674 620 157,18	208 081 377,74	351 129 810,54	674 573 366,40	12 325 391 271,88
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące							
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2011 roku	-	(1 791 698 986,37)	(651 281 091,35)	(63 643 063,36)	(110 768 285,25)	(526 668,58)	(2 617 918 094,91)
Amortyzacja za okres	-	(385 412 807,47)	(157 364 334,49)	(28 381 898,56)	(39 780 260,83)	-	(610 939 301,35)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	(658 772,14)	(315 812,24)	(555,23)	(347 220,62)	(187 596,33)	(1 509 956,56)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	327 539,19	267 793,96	4 191,71	202 741,63	-	802 266,49
Sprzedaż, zbycie	-	1 924 142,30	5 373 825,78	7 474 525,62	2 850 780,96	-	17 623 274,66
Likwidacja	-	2 151 589,12	19 453 175,68	1 922 132,84	9 147 498,66	-	32 674 396,30
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	-	43 200,00	-	-	43 200,00
Przenieszenia między grupami	-	1 410 556,31	319 303,82	-	(609 402,17)	-	1 120 457,96
Przekazanie na aktywa inwestycyjne	-	250 682,24	-	-	-	-	250 682,24
Pozostałe zmiany wartości	-	1 481 912,33	918 945,03	247 989,56	476 406,79	-	3 125 253,71
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2011 roku	-	(2 170 224 144,49)	(782 628 193,81)	(82 333 477,42)	(138 827 740,83)	(714 264,91)	(3 174 727 821,46)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	70 038 338,04	5 945 504 471,35	1 749 265 950,14	108 848 414,87	203 280 714,65	374 196 239,34	8 451 134 128,39
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	89 877 929,53	6 156 884 486,00	1 891 991 963,37	125 747 900,32	212 302 069,71	673 859 101,49	9 150 663 450,42

* w tym rzeczowe aktywa trwałe wytworzone we własnym zakresie w kwocie 238 470 366,26 zł.

	Gruntys własne	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu	Inne rzeczowe aktywa trwałe	Rzeczowe aktywa trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto							
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2010 roku	48 161 948,74	7 267 871 985,52	2 138 971 078,89	138 206 384,97	281 210 633,02	224 306 942,66	10 098 728 973,80
Zakup bezpośredni *	15 125 911,28	13 744 748,85	29 822 827,98	9 781 342,60	9 392 949,38	985 543 211,21	1 063 410 991,30
Rozliczenie rzeczowych aktywów trwałych w budowie	6 806 986,62	472 847 801,17	241 406 422,02	35 761 265,89	81 121 354,32	(837 943 830,02)	-
Sprzedaż, zbycie	(56 508,60)	(5 760 893,47)	(4 962 409,79)	(8 260 562,66)	(43 115 470,17)	(568 724,34)	(62 724 569,03)
Przenieszenia między grupami	-	(187 545,08)	134 967,29	(16 647,54)	69 225,33	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	(14 739,03)	(12 600,00)	-	-	(27 339,03)
Likwidacja	-	(19 173 012,55)	(4 842 205,07)	(3 035 020,71)	(14 754 272,94)	-	(41 804 511,27)
Neooplne otrzymanie	-	6 310 220,27	44 036,02	-	-	-	6 354 256,29
Przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	-	-	(990 729,53)	(990 729,53)
Skapitalizowane koszty finansowania	-	1 550 153,01	(12 936,82)	67 315,68	124 580,96	4 062 000,00	4 062 000,00
Pozostałe zmiany wartości	-	-	-	-	-	314 037,94	2 043 150,77
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2010 roku	70 038 338,04	7 737 203 457,72	2 400 547 041,49	172 491 478,23	314 048 999,90	374 722 907,92	11 069 052 223,30
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące							
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2010 roku	-	(1 426 928 955,57)	(459 913 366,23)	(51 999 399,39)	(127 688 810,26)	(149 708,13)	(2 066 680 239,58)
Amortyzacja za okres	-	(365 051 958,41)	(147 301 452,40)	(20 795 611,80)	(31 820 918,25)	-	(564 969 940,86)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	(3 907 114,81)	(51 757 844,59)	(22 061,00)	(26 768,21)	(376 960,45)	(56 090 749,06)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	-	407 749,48	2 599,96	14 770,16	-	425 119,60
Sprzedaż, zbycie	-	342 861,86	2 391 694,12	6 135 932,52	38 569 258,05	-	47 439 746,55
Przenieszenia między grupami	-	45 091,27	(41 222,08)	-	(3 869,19)	-	-
Darowizny i nieodpłatne przekazania	-	-	9 902,92	12 600,00	-	-	22 502,92
Likwidacja	-	3 816 749,80	4 838 768,53	3 022 838,27	9 526 266,18	-	21 204 622,78
Pozostałe zmiany wartości	-	(15 660,51)	84 678,90	38,08	661 786,27	-	730 842,74
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2010 roku	-	(1 791 698 986,37)	(651 281 091,35)	(63 643 063,36)	(110 768 285,25)	(526 668,58)	(2 617 918 094,91)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2010 roku	48 161 948,74	5 840 943 029,95	1 679 057 712,66	86 206 985,58	153 521 822,76	224 157 234,53	8 032 048 734,22
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2010 roku	70 038 338,04	5 945 504 471,35	1 749 265 950,14	108 848 414,87	203 280 714,65	374 196 239,34	8 451 134 128,39

* w tym rzeczowe aktywa trwałe wytworzone we własnym zakresie w kwocie 95 438 448,23 zł.

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych użytkowanych na dzień 31 grudnia 2012 roku, 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wynosiła odpowiednio 10,6 mln zł, 4 mln zł oraz 0,7 mln zł.

Wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań została ujawniona w Nocie 36.5.

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe ponoszone przez Grupę finansowane są przez finansowanie celowe, zaciągnięte w związku z realizacją określonych inwestycji. W związku z powyższym Grupa kapitalizuje jedynie koszty finansowania celowego, nie kapitalizując kosztów finansowania ogólnego.

Testy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych

Ostatni test na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych związanych z działalnością dystrybucyjną energii elektrycznej Grupa dokonała na dzień 31 grudnia 2011 roku. Przeprowadzona analiza nie wykazała konieczności dokonania odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych. Na dzień 31 grudnia 2012 r. nie stwierdzono przesłanek wskazujących na konieczność ponownego przeprowadzenia testu na utratę wartości.

Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości w odniesieniu do pozostałych głównych ośrodków wypracowujących środki pieniężne („CGU”), obejmujących działalność dystrybucyjną ciepła oraz działalność wytwórczą, poprzez ustalenie ich wartości odzyskiwanej na dzień 31 grudnia 2012 roku.

Wartość odzyskiwalna aktywów została ustalona metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych netto na podstawie projekcji finansowych przygotowanych na lata 2012-2017 dla działalności dystrybucyjnej w zakresie energii elektrycznej, dla działalności wytwórczej oraz działalności dystrybucyjnej w zakresie energii cieplnej. Dla działalności dystrybucyjnej ciepła zastosowano stopę dyskontową 7,84%, a dla działalności wytwórczej stopę dyskontową w przedziale 8,44%-11,02%.

Przeprowadzone testy nie wykazały konieczności dokonania odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych.

Dodatkowo, w związku z wstrzymaniem projektu Ostrołęka C (patrz opis w Nocie 42) przeprowadzono test na utratę wartości aktywów trwałych związanych z jego realizacją.

Analizą objęte zostały aktywa spółki zależnej Elektrownia Ostrołęka SA, utworzonej w celu budowy i eksploatacji nowego bloku energetycznego o mocy ok. 850-1000 MWe w Ostrołęce. Wartość odzyskiwalna aktywów została ustalona na podstawie ich wartości godziwej, odpowiadającej wartości rynkowej zbywalnych rzeczowych aktywów trwałych pomniejszonej o koszty sprzedaży. W wyniku przeprowadzonej analizy dokonano odpisu aktualizującego rzeczowe aktywa trwałe w kwocie 122,6 mln zł.

15. Leasing

15.1. Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingobiorca

Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Opłaty leasingowe do poniesienia na dzień		
	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
W okresie do 1 roku	2 876 054,73	1 843 455,36	3 324 859,91
W okresie od 1 do 5 lat	4 682 198,04	2 286 811,28	2 069 303,22
Powyżej 5 lat	-	-	-
Opłaty leasingowe ogółem	7 558 252,77	4 130 266,64	5 394 163,13

Dodatkowo jednostki wchodzące w skład Grupy posiadają otrzymane nieodpłatnie w drodze decyzji administracyjnej prawa wieczystego użytkowania gruntów (PWUG), które zgodnie z MSR 17 stanowią leasing operacyjny.

Nabyte odpłatnie prawa wieczystego użytkowania gruntów Grupa traktuje jako leasing operacyjny, a poniesione wydatki na nabycie PWUG są traktowane jako zapłacone z góry zaliczki na poczet przyszłych opłat, są one rozliczane w czasie przez okres trwania leasingu i prezentowane w bilansie jako wartości niematerialne.

Z tytułu praw wieczystego użytkowania gruntów Grupa ponosi koszty opłat rocznych. Wysokość tych kosztów w ciągu roku zakończonego dnia 31 grudnia 2012 r., 31 grudnia 2011 r. i 31 grudnia 2010 r. wyniosła odpowiednio 5,8 mln zł, 5,3 mln zł oraz 1,4 mln zł.

15.2. Należności z tytułu leasingu operacyjnego – Grupa jako leasingodawca

Przyszłe należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych wynikających z umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Opłaty leasingowe do otrzymania na dzień		
	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
W okresie do 1 roku	25 188 047,00	21 738 182,00	22 673 268,90
W okresie od 1 do 5 lat	142 487 585,81	118 588 133,62	103 232 800,00
Powyżej 5 lat	-	-	15 392 500,00
Opłaty leasingowe ogółem	167 675 632,81	140 326 315,62	141 298 568,90

Leasing operacyjny dotyczy urządzeń elektrowni szczytowo-pompowej Żydowo, za pomocą której świadczona jest na rzecz PSE-Operator S.A. (Operator Systemu Przesyłowego – OSP) usługa pracy interwencyjnej, polegająca na dysponowaniu oraz wykorzystaniu elektrowni przez OSP do interwencyjnego równoważenia bilansu mocy czynnej i biernej oraz sterowania rozpiętymi mocy w sieci elektroenergetycznej Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Usługa obejmuje rezerwę interwencyjną mocy czynnej oraz regulację napięcia i mocy biernej. Majątek wykorzystywany do świadczenia usługi pozostaje w wyłącznej dyspozycji OSP, który ma prawo do dysponowania jednostkami wytwórczymi wchodzącymi w skład elektrowni. Umowa, na podstawie której świadczona jest usługa, wyczerpuje warunki dla rozpoznania w niej leasingu, zdefiniowane w KIMS4, jednak nie przenosi na OSP całego ryzyka i korzyści związanych z leasingowanym majątkiem.

Kwota łącznych opłat z tytułu leasingu operacyjnego ujętych jako przychód w roku 2012, 2011 oraz 2010 wynosiła odpowiednio 27,0 mln zł, 24,2 mln zł oraz 35,7 mln zł.

15.3. Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego i umów dzierżawy z opcją zakupu

Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	Rok zakończony 31 grudnia 2012		Rok zakończony 31 grudnia 2011		Rok zakończony 31 grudnia 2010	
	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat	Oplaty minimalne	Wartość bieżąca opłat
W okresie do 1 roku	7 303 309,00	6 555 588,11	1 399 401,63	1 384 556,94	9 020 239,45	8 658 608,31
W okresie od 1 do 5 lat	7 643 756,00	7 293 035,79	3 683 136,83	3 570 618,79	1 555 893,19	1 534 691,86
Powyżej 5 lat	-	-	-	-	101 120,44	97 120,44
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	14 947 065,00		5 082 538,46		10 677 253,08	
Minus koszty finansowe	1 098 441,10		127 362,73		386 832,47	
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	13 848 623,90	13 848 623,90	4 955 175,73	4 955 175,73	10 290 420,61	10 290 420,61
Krótkoterminowe	6 555 588,11		1 384 556,94		8 658 608,31	
Długoterminowe	7 293 035,79		3 570 618,79		1 631 812,30	

16. Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne w spółkach Grupy ENERGA obejmują grunty, prawa wieczystego użytkowania gruntów i budynki, wynajmowane podmiotom trzecim w całości lub w części.

Wartość księgowa nieruchomości inwestycyjnych wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie różni się istotnie od ich wartości godziwej.

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Bilans otwarcia (netto)	24 552 344,90	19 026 164,08	26 043 537,30
Zwiększenia stanu	515 222,31	6 249 496,07	-
Amortyzacja	(749 848,75)	(475 282,58)	(558 105,31)
Przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	(2 306 329,20)	-	-
Zmniejszenia stanu	(4 951 399,44)	(248 032,67)	(6 459 267,91)
Bilans zamknięcia (netto)	17 059 989,82	24 552 344,90	19 026 164,08

Przychody z czynszów oraz bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych kształtowały się następująco:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Przychody z czynszów z nieruchomości inwestycyjnych	1 566 090,86	1 934 996,67	2 017 713,29
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej, która w danym okresie przyniosła przychody z czynszów	848 426,28	1 148 250,07	2 516 931,27
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej, która w danym okresie nie przyniosła przychodów z czynszów	62 596,88	352 692,90	1 229,00

17. Wartość firmy

	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Wartość brutto na początek okresu	17 609 509,58	17 246 353,14	17 246 353,14
Zwiększenia ogółem, w tym:	11 017 864,33	363 156,44	-
nabycie akcji i udziałów jednostki	11 017 864,33	363 156,44	-
Zmniejszenia ogółem	-	-	-
Wartość brutto na koniec okresu	28 627 373,91	17 609 509,58	17 246 353,14
Odpis na początek okresu	-	-	-
zwiększenie	-	-	-
zmniejszenie	-	-	-
Odpis na koniec okresu	-	-	-
Wartość netto na początek okresu	17 609 509,58	17 246 353,14	17 246 353,14
Wartość netto na koniec okresu	28 627 373,91	17 609 509,58	17 246 353,14

18. Wartości niematerialne

	Koszty prac rozwojowych	Licencje i patenty		Prawo wyczeszyciego użytkowania gruntów	Prawa do emisji zanieczyszczeń	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne nie oddane do użytkowania	Razem
		Razem	W tym oprogramowanie					
Wartość brutto								
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2012 roku	707 121,20	190 472 906,67	104 873 691,59	84 919 347,69	489 331,92	48 769 059,44	128 193 211,14	453 550 978,06
Zakup bezpośredni	-	3 506 644,48	2 029 904,94	3 950 590,90	34 754 336,49	7 712 584,79	116 439 792,17	166 363 948,83
Rozliczenie wartości niematerialnych nie oddanych do użytkowania	-	173 587 553,09	131 051 809,87	-	-	37 430 246,29	(211 017 799,38)	-
Sprzedaż, zbycie	-	(1 979 795,95)	(1 979 795,95)	(675 474,06)	-	(5 872 626,69)	-	(8 527 896,70)
Likwidacja	(63 480,89)	(1 918 686,04)	(1 276 523,47)	(33 175,41)	-	(1 562 562,45)	-	(3 577 904,79)
Darowizny i nieodpłatnie przekazania	-	-	-	(6 408,64)	-	-	-	(6 408,64)
Przemieszczenia między grupami	-	(7 124 384,36)	(271 978,79)	-	-	(9 455 564,46)	16 579 948,82	-
Skapitałowane koszty finansowania	-	-	-	-	-	-	2 230 008,12	2 230 008,12
Przeniesienie z nieruchomości inwestycyjnych	-	-	-	12 227,64	-	-	-	12 227,64
Przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	(886 646,36)	-	-	-	(886 646,36)
Umorzenie praw do emisji	-	-	-	-	(35 243 668,41)	-	-	(35 243 668,41)
Pozostałe zmiany wartości	-	142 348,09	142 108,11	(294 961,39)	-	-	26 815,17	(125 798,13)
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2012 roku	643 640,31	356 686 585,98	234 569 216,30	86 985 500,37	-	77 021 136,92	52 451 976,04	573 788 839,62
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące								
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2012 roku	(707 121,20)	(110 305 747,18)	(47 340 897,85)	(12 640 874,84)	-	(17 405 238,48)	-	(141 058 981,70)
Amortyzacja za okres	-	(38 810 591,15)	(25 840 488,63)	(2 209 711,45)	-	(16 135 551,68)	-	(57 155 854,28)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	(30 191,64)	(30 191,64)	(731 539,86)	-	(1 404,24)	-	(763 135,74)
Sprzedaż, zbycie	-	29 397,08	29 397,08	97 363,63	-	210 631,98	-	337 392,69
Likwidacja	63 480,89	1 775 686,62	1 133 856,81	4 776,63	-	1 447 224,95	-	3 291 169,09
Darowizny i nieodpłatnie przekazania	-	-	-	367,67	-	-	-	367,67
Przemieszczenia między grupami	-	3 016 512,10	712 696,38	-	-	(3 016 512,10)	-	-
Przeniesienie do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży	-	-	-	220 117,29	-	-	-	220 117,29
Pozostałe zmiany wartości	-	(91 525,49)	(91 525,49)	(5 732,34)	-	-	-	(97 257,83)
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2012 roku	(643 640,31)	(144 416 459,66)	(71 427 153,34)	(15 265 233,27)	-	(34 900 849,57)	-	(195 226 182,81)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2012 roku	-	80 167 159,49	57 532 793,74	72 278 472,85	489 331,92	31 363 820,96	128 193 211,14	312 491 996,36
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2012 roku	-	212 270 126,32	163 142 062,96	71 720 267,10	-	42 120 287,35	52 451 976,04	378 562 656,81

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za lata 2010-2012 zakończone dnia 31 grudnia
(w złotych)

	Koszty prac rozwojowych	Licencje i patenty		Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Prawa do emisji zanieczyszczeń	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne nie oddane do użytkowania	Razem
		Razem	W tym oprogramowanie					
Wartość brutto								
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2011 roku	707 121,20	161 638 780,22	72 479 249,81	85 464 911,71	6 528 934,23	90 151 770,35	28 945 208,70	373 436 726,41
Zakup bezpośredni	-	1 103 350,33	590 619,38	641 866,59	-	2 877 953,62	87 654 503,16	92 277 673,70
Rozliczenie wartości niematerialnych nie oddanych do użytkowania	-	52 323 165,12	33 866 174,98	-	-	24 890 617,46	(77 213 782,58)	-
Sprzedaz, zbycie	-	(526 034,44)	(140 059,34)	(479 493,39)	-	(727 735,27)	(36 346,16)	(1 769 609,26)
Likwidacja	-	(2 610 173,86)	(2 584 479,08)	(16 507,54)	-	(801 576,57)	(4 552 024,00)	(7 980 283,97)
Przemieszczenia między grupami	-	(21 805 666,90)	306 568,45	198 393,70	-	(67 615 137,24)	89 222 410,44	-
Skapitalizowane koszty finansowania	-	-	-	-	-	-	3 647 751,01	3 647 751,01
Nieodpłatne otrzymanie	-	-	-	1 390,00	-	-	-	1 390,00
Przekazanie na aktywa inwestycyjne	-	-	-	(510 645,02)	-	-	-	(510 645,02)
Umorzenie praw do emisji	-	-	-	-	(6 039 602,31)	-	-	(6 039 602,31)
Pozostałe zmiany wartości	-	349 486,20	355 617,39	(380 568,36)	-	(6 830,91)	525 490,57	487 577,50
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2011 roku	707 121,20	190 472 906,67	104 873 691,59	84 919 347,69	489 331,92	48 769 059,44	128 193 211,14	453 550 978,06
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące								
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2011 roku	(707 121,20)	(84 719 601,47)	(31 561 543,42)	(9 794 031,82)	-	(8 827 313,29)	-	(104 048 067,78)
Amortyzacja za okres	-	(32 720 833,46)	(18 791 785,41)	(2 161 970,86)	-	(10 487 974,74)	-	(45 370 779,06)
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	(308 842,39)	(308 842,39)	-	-	-	(120 000,00)	(428 842,39)
Zmniejszenie odpisów aktualizujących	-	-	-	-	-	-	120 000,00	240 000,00
Sprzedaz, zbycie	-	163 175,54	134 319,12	79 654,02	-	112 439,31	-	355 268,87
Likwidacja	-	2 335 404,35	2 246 421,89	2 569,55	-	521 254,38	-	2 859 228,28
Przemieszczenia między grupami	-	4 871 365,91	926 478,13	-	-	(4 871 365,91)	-	-
Przekazanie na aktywa inwestycyjne	-	-	-	36 007,03	-	-	-	36 007,03
Pozostałe zmiany wartości	-	73 584,34	14 054,23	(803 102,76)	-	6 027 721,77	-	5 298 203,35
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2011 roku	(707 121,20)	(110 305 747,18)	(47 340 897,85)	(12 640 874,84)	-	(17 405 238,48)	-	(141 058 981,70)
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2011 roku	-	76 919 178,75	40 917 706,39	75 670 879,89	6 528 934,23	81 324 457,06	28 945 208,70	269 388 658,63
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2011 roku	-	80 167 159,49	57 532 793,74	72 278 472,85	489 331,92	31 363 820,96	128 193 211,14	312 491 996,36

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

	Koszty prac rozwojowych	Licencje i patenty		Prawo wieczystego użytkowania gruntów	Prawa do emisji zanieczyszczeń	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne nie oddane do użytkowania		Razem
		Razem	W tym oprogramowanie						
Wartość brutto									
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2010 roku	802 783,56	132 732 717,45	48 019 313,46	83 916 827,00	5 378 444,39	52 448 659,84	18 065 355,63	293 344 787,87	
Zakup bezpośredni	-	26 493 237,04	25 059 983,76	1 098 072,43	4 223 902,00	41 981 306,43	14 249 653,59	88 046 171,49	
Rozliczenie wartości niematerialnych w budowie	-	4 468 713,85	1 175 230,89	728 220,10	-	-	(5 196 933,95)	-	
Sprzedaż, zbycie	-	(532 024,71)	(506 800,04)	(201 895,60)	-	(1 825 719,93)	-	(2 559 640,24)	
Przemieszczenia między grupami	(78 710,81)	674 260,40	674 260,40	-	-	78 710,81	(674 260,40)	-	
Likwidacja	-	(1 901 029,97)	(1 627 061,41)	-	-	(3 053 525,59)	-	(4 954 555,56)	
Umorzenie praw do emisji	(16 951,55)	(297 093,84)	(315 677,25)	(76 312,22)	(3 073 412,16)	522 338,79	-	(3 073 412,16)	
Pozostałe zmiany wartości	707 121,20	161 638 780,22	72 479 249,81	85 464 911,71	6 528 934,23	90 151 770,35	2 501 393,83	2 633 375,01	
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2010 roku		161 638 780,22	72 479 249,81	85 464 911,71	6 528 934,23	90 151 770,35	28 945 208,70	373 436 726,41	
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) oraz odpisy aktualizujące									
Bilans otwarcia na dzień 1 stycznia 2010 roku	(678 328,32)	(63 552 432,53)	(21 501 964,67)	(7 739 365,62)	-	(9 008 490,65)	-	(80 978 617,12)	
Amortyzacja za okres	(48 470,58)	(23 098 139,17)	(11 718 712,67)	(2 087 869,10)	-	(655 478,44)	-	(25 889 957,29)	
Zwiększenie odpisów aktualizujących	-	-	-	-	-	(120 000,00)	-	(120 000,00)	
Sprzedaż, zbycie	-	84 455,51	54 153,30	90 897,25	-	226 904,11	-	402 256,87	
Przemieszczenia między grupami	19 677,70	(19 677,70)	(19 677,70)	-	-	-	-	-	
Likwidacja	-	1 887 621,80	1 624 658,30	-	-	632 004,73	-	2 519 626,53	
Pozostałe zmiany wartości	-	(21 429,38)	0,02	(57 694,35)	-	97 746,96	-	18 623,23	
Bilans zamknięcia na dzień 31 grudnia 2010 roku	(707 121,20)	(84 719 601,47)	(31 561 543,42)	(9 794 031,82)	-	(8 827 313,29)	-	(104 048 067,78)	
Wartość netto na dzień 1 stycznia 2010 roku	124 455,24	69 180 284,92	26 517 348,79	76 177 461,38	5 378 444,39	43 440 169,19	18 065 355,63	212 366 170,75	
Wartość netto na dzień 31 grudnia 2010 roku	-	76 919 178,75	40 917 706,39	75 670 879,89	6 528 934,23	81 324 457,06	28 945 208,70	269 388 658,63	

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość bilansowa oprogramowania użytkowanego na podstawie umów leasingu finansowego wyniosła 9,5 mln. Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa nie użytkowała oprogramowania na mocy umów leasingu finansowego. Na dzień 31 grudnia 2010 roku wartość bilansowa oprogramowania użytkowanego na podstawie umów leasingu finansowego wyniosła 15,9 mln zł.

19. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych wycenianych metodą praw własności

Tabele poniżej przedstawiają skrócone informacje dotyczące inwestycji w spółki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności:

Nazwa jednostki stowarzyszonej	SOEN SP. Z O.O.	SŁUPSKIE TOWARZYSTWO KOSZYKÓWKI SPORTOWA S.A.*	OŚWIETLENIE ULICZNE I DRGOWE SP. Z O.O.	BIO-POWER SP. Z O.O.	RAZEM
Udział w głosach jednostki stowarzyszonej	48,5%	40,9%	42,2%	25,0%	
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku					
Udział w bilansie jednostki stowarzyszonej:					
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	1 614 927,59	323 563,07	6 545 009,00	54 312,99	
Aktywa trwałe (długoterminowe)	4 487 718,86	31 546,08	33 422 568,80	4 861 365,00	
Zobowiązania krótkoterminowe	1 657 029,41	582 339,97	4 935 585,40	2 386 296,46	
Zobowiązania długoterminowe	251 443,07	-	474 328,00	1 250 000,00	
Udział w aktywach netto	4 194 173,97	(227 230,82)	34 557 664,40	1 279 381,53	
Wartość firmy				1 301 084,26	
Odpis aktualizujący inwestycji w jednostkach stowarzyszonych	(3 194 173,97)	-	(26 027 664,40)	-	
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	1 000 000,00	-	8 530 000,00	2 580 465,79	12 110 465,79
- aktywa trwałe	-	-	-	2 580 465,79	2 580 465,79
- aktywa obrotowe**	1 000 000,00	-	8 530 000,00	-	9 530 000,00
Udział w zobowiązaniach warunkowych	-	-	-	-	-
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej:	(80 346,05)	-	474 604,50	(179 621,29)	214 637,16

*Wartość akcji Słupskiego Towarzystwa Koszykówki Sportowa S.A. została w latach poprzednich objęta odpisem aktualizującym z tytułu trwałej utraty wartości. Ich wartość bilansowa wynosi zero, a udział w zysku/stracie nie jest rozpoznawany w wyniku finansowym Grupy.

** W aktywach obrotowych wykazane są udziały w jednostkach stowarzyszonych, które Grupa planuje sprzedać. Udziały te są objęte odpisem aktualizującym do wartości odpowiadającej zakładanej cenie sprzedaży netto.

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za lata 2010-2012 zakończone dnia 31 grudnia
(w złotych)

Nazwa jednostki stowarzyszonej	SOEN SP. Z O.O.	SLUPSKE TOWARZYSTWO KOSZYKÓWKI SPORTOWA S.A.*	PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCJI STRUNEK BETONOWYCH ŻERDZI WIROWANYCH "WIRBET" SA	OŚWIETLENIE ULICZNE I DROGOWE SP. Z O.O.	BIO-POWER SP. Z O.O.	RAZEM
Udział w głosach jednostki stowarzyszonej	48,5%	40,9%	30,6%	42,2%	25,0%	
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2011 roku						
Udział w bilansie jednostki stowarzyszonej:						
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	1 592 351,98	214 682,45	2 575 437,75	9 755 881,03	998 236,33	
Aktywa trwałe (długoterminowe)	4 578 253,20	15 278,85	2 930 030,23	33 692 093,96	4 746 984,47	
Zobowiązania krótkoterminowe	1 623 256,82	512 266,08	1 793 003,70	8 099 725,77	1 161 217,98	
Zobowiązania długoterminowe	272 828,34	-	224 832,12	1 265 189,32	3 125 000,00	
Udział w aktywach netto	4 274 520,02	(282 304,78)	3 487 632,16	34 083 059,90	1 459 002,82	
Wartość firmy	-	-	-	-	1 301 084,26	
Opis aktualizujący inwestycji w jednostkach stowarzyszonych	(689 120,02)	-	-	(383 059,90)	-	
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, w tym:	3 585 400,00	-	3 487 632,16	33 700 000,00	2 760 087,08	43 533 119,24
- aktywa trwałe	-	-	-	-	2 760 087,08	
- aktywa obrotowe**	3 585 400,00	-	-	33 700 000,00	-	37 285 400,00
- aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży***	-	-	3 487 632,16	-	-	3 487 632,16
Udział w zobowiązaniach warunkowych	-	-	-	-	-	-
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej:	(2 537,25)	-	592 624,48	477 554,10	9 723,73	1 077 365,06

*Wartość akcji Slupskiego Towarzystwa Koszykówki Sportowa S.A. została w latach poprzednich objęta odpisem aktualizującym z tytułu trwałej utraty wartości. Ich wartość bilansowa wynosi zero, a udział w zysku/stracie nie jest rozpoznawany w wyniku finansowym Grupy.

** W aktywach obrotowych wykazane są udziały w jednostkach stowarzyszonych, które Grupa planuje sprzedać. Udziały te są objęte odpisem aktualizującym do wartości odpowiadającej zakładanej cenie sprzedaży netto.

*** Na 31 grudnia 2011 roku udziały w spółce Wirbet SA spełniały definicję aktywów trwałych zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży.

Nazwa jednostki stowarzyszonej	SOEN SP. Z O.O.	SŁUPSKIE TOWARZYSTWO KOSZYKÓWKI SPORTOWA S.A.*	PRZEDSIĘBIORSTWO PRODUKCJI STRUNEKONOWYCH ŻERDZI WIROWANYCH "WIRBET" SA	OŚWIETLENIE ULICZNE I DROGOWE SP. Z O.O.	RAZEM
Udział w głosach jednostki stowarzyszonej	48,50%	40,90%	30,60%	42,2%	
Rok zakończony dnia 31 grudnia 2010 roku					
Udział w bilansie jednostki stowarzyszonej:					
Aktywa obrotowe (krótkoterminowe)	1 982 695,71	171 794,57	2 513 314,25	7 012 542,81	
Aktywa trwałe (długoterminowe)	4 328 435,66	21 827,41	2 631 239,94	34 271 928,20	
Zobowiązania krótkoterminowe	1 537 750,29	429 320,76	1 399 612,06	6 850 579,20	
Zobowiązania długoterminowe	399 323,80	-	144 334,48	828 386,00	
Udział w aktywach netto	4 374 057,29	(235 698,79)	3 600 607,65	33 605 505,81	
Wartość firmy	-	-	-	-	
Opis aktualizujący inwestycji w jednostkach stowarzyszonych	-	-	-	-	
Udziały i akcje w jednostkach stowarzyszonych wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	4 374 057,29	-	3 600 607,65	33 605 505,81	41 580 170,75
Udział w zobowiązaniach warunkowych	-	-	-	-	-
Udział w zysku (stracie) jednostki stowarzyszonej:	214 039,78	-	701 909,19	(247 629,60)	668 319,37

*Wartość akcji Słupskiego Towarzystwa Koszykówki Sportowa S.A. została w latach poprzednich objęta odpisem aktualizującym z tytułu trwałej utraty wartości. Ich wartość bilansowa wynosi zero, a udział w zysku/stracie nie jest rozpoznawany w wyniku finansowym Grupy.

20. Prawa do emisji

Zmiany w ilości (w tys. ton) praw do emisji przyznanych w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień, jak i nabytych przez spółki Grupy na rynku wtórnym kształtowały się następująco:

Tytuł	2012	2011	2010
	Liczba	Liczba	Liczba
Przyznane w ramach Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień	3 080 376	3 080 376	3 080 331
Nabyte na rynku wtórnym	1 862 000	1 000 000	126 718
Razem	4 942 376	4 080 376	3 207 049
Wykorzystane na potrzeby własne	(3 067 749)	(3 536 991)	(3 269 866)
Sprzedane	(2 411 744)	(500 000)	(99 950)
Prawa niewykorzystane/ (Prawa brakujące)	(537 117)	43 385	(162 767)

Na dzień 31 grudnia 2012 roku utworzono rezerwę na brakujące prawa do emisji w wysokości 0,3 mln zł.

21. Zapasy

Tytuł	31 grudnia 2012		
	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Materiały	123 527 964,63	(827 442,40)	122 700 522,23
Produkty gotowe	514 651,10	-	514 651,10
Półprodukty i produkcja w toku	26 379 715,49	-	26 379 715,49
Towary	26 585 199,51	(1 720 834,90)	24 864 364,61
Prawa pochodzenia energii	202 468 664,96	-	202 468 664,96
Razem	379 476 195,69	(2 548 277,30)	376 927 918,39
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2011 roku			(9 009 830,47)
Utworzenie odpisów aktualizujących			(1 150 969,58)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących			7 612 522,75
Wykorzystanie odpisów aktualizujących			
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2012 roku			(2 548 277,30)

Tytuł	31 grudnia 2011		
	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Materiały	118 869 580,00	(1 741 177,68)	117 128 402,32
Produkty gotowe	1 017 850,63	(937,55)	1 016 913,08
Półprodukty i produkcja w toku	28 458 034,93	-	28 458 034,93
Towary	29 086 721,09	(543 643,49)	28 543 077,60
Prawa pochodzenia energii	227 450 035,70	(6 724 071,75)	220 725 963,95
Razem	404 882 222,35	(9 009 830,47)	395 872 391,88
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2010 roku			(2 160 723,71)
Utworzenie odpisów aktualizujących			(7 802 181,99)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących			803 802,42
Wykorzystanie odpisów aktualizujących			149 272,81
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2011 roku			(9 009 830,47)

Tytuł	31 grudnia 2010		
	Koszt historyczny	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Materiały	84 642 044,95	(1 572 130,08)	83 069 914,87
Produkty gotowe	27 295 283,60	(5 257,63)	27 290 025,97
Półprodukty i produkcja w toku	3 117 630,65	(6 190,81)	3 111 439,84
Towary	29 271 777,19	(577 145,19)	28 694 632,00
Prawa pochodzenia energii	170 826 165,35	-	170 826 165,35
Razem	315 152 901,74	(2 160 723,71)	312 992 178,03
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2009 roku			(2 693 139,43)
Utworzenie odpisów aktualizujących			(919 918,15)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących			377 991,60
Wykorzystanie odpisów aktualizujących			1 074 342,27
Odpis aktualizujący zapasy na dzień 31 grudnia 2010 roku			(2 160 723,71)

Spółki Grupy tworzą odpisy aktualizujące wartość zapasów, kierując utratą ich przydatności ekonomicznej ustalonej na podstawie zalegania i rotacji oraz możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto. Odpisy są rozwiązywane w momencie zużycia lub sprzedaży objętych odpisem zapasów.

22. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych wynegocjowanych z bankami, których wysokość zależy od stopy oprocentowania jednodniowych lokat bankowych. Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych w drodze indywidualnych negocjacji z bankami stóp procentowych. Na środki pieniężne i ich ekwiwalenty składają się także jednostki uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading SFIO, wycenione w wartości godziwej (sposób wyceny opisano w Nocie 9.13).

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazywane w rachunku przepływów pieniężnych składało się z następujących pozycji:

Tytuł	Stan na	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Środki pieniężne w banku i w kasie	390 197 826,60	152 164 830,19	200 873 228,35
Lokaty krótkoterminowe do 3 miesięcy	972 731 706,21	429 921 501,67	572 433 402,57
Jednostki uczestnictwa w funduszach płynnościowych	705 911 173,67	1 193 958 370,87	910 248 284,85
Inne	217 529,00	1 229 473,96	-
Razem saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	2 069 058 235,48	1 777 274 176,69	1 683 554 915,77
Niezrealizowane różnice kursowe i odsetki	(13 654 636,68)	(14 099 878,41)	(12 244 219,22)
Kredyt w rachunku bieżącym	(26 030 109,32)	(7 633 181,76)	(10 482 545,46)
Razem saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów wykazanych w rachunku przepływów pieniężnych	2 029 373 489,48	1 755 541 116,52	1 660 828 151,09

23. Pozostałe aktywa

23.1. Pozostałe aktywa długoterminowe

Tytuł	Rok zakończony	Rok zakończony	Rok zakończony
	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności długoterminowe	217 564,50	499 670,59	3 637 933,08
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwale w budowie oraz wartości niematerialne	8 706 702,11	28 700 254,61	12 810 248,42
Obligacje, bony skarbowe oraz dłużne papiery wartościowe	27 107 314,83	-	-
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe kosztów	21 194 172,81	2 005 969,95	1 757 357,15
Pozostałe	1 573 345,97	1 193 102,40	66 371,39
RAZEM	58 799 100,22	32 398 997,55	18 271 910,04

23.2. Pozostałe aktywa krótkoterminowe

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Prenumerata	202 630,93	363 803,10	335 604,41
Ubezpieczenia majątkowe, osobowe, transportowe	14 776 584,50	14 336 859,45	8 616 710,32
Składki członkowskie, szkolenia	8 770,88	456,00	38 529,56
Usługi informatyczne	675 667,74	885 159,14	1 739 518,79
Pozostałe koszty rozliczane w czasie	15 572 089,25	43 227 226,72	21 731 110,00
Zaliczki na dostawy	7 058 738,27	7 225 738,02	12 232 754,21
Należności z tytułu naliczonego VAT	93 687 221,80	109 276 923,50	102 246 796,85
Pozostałe należności z tytułu podatków	12 188 504,70	15 565 241,70	6 878 552,35
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami ZFŚŚ	603 430,25	616 718,27	660 661,18
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	10 741 919,63	19 180 932,38	3 130 747,43
RAZEM	155 515 557,95	210 679 058,28	157 610 985,10

24. Działalność zaniechana i aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

24.1. Działalność zaniechana

W 2012 roku Grupa podjęła decyzję o zaniechaniu prowadzenia działalności hotelarskiej. Do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego w stan likwidacji zostały postawione spółki zależne Kongres Sp. z o.o. i Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o. Wyniki finansowe powyższych spółek (w tym utworzenie odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych) zostały ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat jako wynik z działalności zaniechanej.

W 2009 roku Grupa zaniechała działalności zarządzania nieruchomościami oraz wyceny nieruchomości, w związku z czym w stan likwidacji została postawiona spółka zależna ENERGA Nieruchomości S.A. Spółka została zlikwidowana w roku 2011.

Poniższa tabela zawiera wyniki związane z działalnością zaniechaną za rok 2012, wraz z danymi porównywalnymi za lata 2010-2011:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Przychody	6 576 301,67	6 800 338,34	6 126 168,12
Koszty	24 670 587,55	11 505 345,28	9 790 136,56
Strata brutto	(18 094 285,88)	(4 705 006,94)	(3 663 968,44)
Obciążenie podatkowe	212 588,09	105 003,83	(90 863,10)
Strata netto	(18 306 873,97)	(4 810 010,77)	(3 573 105,34)
Przepływy środków pieniężnych, w tym:	(8 868 543,92)	(4 104 611,96)	(855 974,13)
z działalności operacyjnej	(4 516 572,47)	(810 933,02)	(145 959,81)
z działalności inwestycyjnej	398 335,61	258 166,09	(935 594,30)
z działalności finansowej	(4 750 307,06)	(3 551 845,03)	225 579,98
Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej (zwykły i rozwodniony)	(0,00)	(0,00)	(0,00)

Cały wynik netto z działalności zaniechanej w latach 2010-2012 jest przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej.

24.2. Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

W związku z zaniechaniem w 2012 roku prowadzenia działalności hotelarskiej Grupa podjęła działania zmierzające do sprzedaży części majątku spółki Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o. (patrz opis w Nocie 41).

W chwili obecnej trwają poszukiwania nabywcy obiektów hotelowych oraz rekreacyjno-wypoczynkowych. Grupa zakłada, że proces sprzedaży tych obiektów zostanie zakończony w ciągu najbliższych 12 miesięcy.

Jako aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa zakwalifikowała akcje spółki stowarzyszonej Przedsiębiorstwo Produkcji Strunobetonowych Żerdzi Wirowanych WIRBET SA oraz Towarowej Giełdy Energii S.A.

W rachunku zysków i strat za rok 2012 jako zysk ze zbycia aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży zaprezentowano wynik na sprzedaży akcji spółki Towarowa Giełda Energii S.A. oraz spółki stowarzyszonej Przedsiębiorstwo Produkcji Strunobetonowych Żerdzi Wirowanych WIRBET SA.

25. Pozostałe zobowiązania

25.1. Pozostałe zobowiązania długoterminowe

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	612 677,83	3 469 329,31	126 724,93
Zabezpieczenie należytego wykonania umowy, gwarancje	-	184 666,36	126 724,93
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw restrukturyzacyjnych	385 052,59	3 068 373,57	-
Pozostałe	227 625,24	216 289,38	-
Razem	612 677,83	3 469 329,31	126 724,93

25.2. Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Zobowiązania z tytułu podatków, cel, ubezpieczeń społecznych, wynagrodzeń i innych	187 426 400,69	257 150 370,85	229 535 396,13
Podatek akcyzowy	31 959 451,93	25 476 255,50	26 866 996,78
Podatek VAT	85 234 399,38	153 213 234,72	119 334 911,18
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych	45 154 894,22	47 438 968,62	49 589 338,12
Podatek dochodowy od osób fizycznych	16 652 347,20	22 339 982,18	26 665 544,68
Oplaty za korzystanie ze środowiska	6 566 054,00	6 971 314,41	5 371 534,00
Podatek od nieruchomości	2 262,25	812 321,71	751 829,44
Pozostałe	1 856 991,71	898 293,71	955 241,93
Pozostałe zobowiązania niefinansowe	198 748 031,87	253 508 968,90	316 994 410,12
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	32 574 557,57	49 458 249,20	75 955 088,41
Zobowiązania wobec pracowników z tytułu odpraw restrukturyzacyjnych	7 280 543,00	21 716 295,72	-
Wpłaty kontrahentów dot. przyszłych okresów i zaliczki otrzymane	153 410 926,47	142 206 105,72	124 330 314,01
Nadwyżka zobowiązań nad aktywami ZFŚS	436 160,64	1 056 792,24	632 674,54
Zobowiązania z tytułu opłaty zastępczej	-	29 106 838,68	106 261 987,05
Pozostałe	5 045 844,19	9 964 687,34	9 814 346,11
Razem	386 174 432,56	510 659 339,75	546 529 806,25

26. Rozliczenia międzyokresowe

26.1. Rozliczenia międzyokresowe przychodów

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Nieodpłatnie otrzymane rzeczowe aktywa trwałe	63 056 581,26	64 100 144,77	60 540 348,10
Dotacje otrzymane	96 026 848,07	87 792 959,98	47 173 461,51
Przychody z dzierżawy	20 625,00	1 673,36	5 426 185,66
Oplaty przyłączeniowe	320 143 667,32	333 210 585,58	346 512 030,17
Pozostałe rozliczenia przychodów	5 694 751,08	8 952 005,86	4 268 615,46
RAZEM, w tym:	484 942 472,73	494 057 369,55	463 920 640,90
Długoterminowe	456 009 751,82	465 938 618,59	442 910 451,58
Krótkoterminowe	28 932 720,91	28 118 750,96	21 010 189,32

Wykazywane przez Grupę dotacje wynikają przede wszystkim z wyceny kredytu preferencyjnego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (patrz opis w Nocie 42). Na dzień 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku saldo dotacji rozpoznanych z tego tytułu wynosiło odpowiednio 74 mln zł, 80 mln zł, 42 mln zł.

26.2. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu niewykorzystanych urlopów	20 824 593,48	14 445 286,40	12 003 823,70
Rozliczenia międzyokresowe z tytułu premii rocznej i nagród dla pracowników	91 745 298,61	97 666 543,63	69 074 535,51
Nagrody dla Zarządów	3 358 670,12	1 902 470,74	1 575 220,52
Pozostałe rozliczenia międzyokresowe kosztów	1 836 462,02	8 737 048,32	3 151 095,01
RAZEM	117 765 024,23	122 751 349,09	85 804 674,74

27. Świadczenia na rzecz pracowników

27.1. Programy akcji pracowniczych

W wyniku procesu komercjalizacji ENERGA-OPERATOR SA, który rozpoczął się 12 lipca 1993 roku, a zakończył się 16 czerwca 2008 roku, Skarb Państwa przyznał 15% akcji ENERGA-OPERATOR SA pracownikom.

W wyniku procesu komercjalizacji ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA, który rozpoczął się 31 sierpnia 1998 roku, a zakończył się 13 maja 2008 roku, Skarb Państwa przyznał 15% akcji pracownikom ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA.

Wartość godziwa instrumentów kapitałowych wydanych pracownikom została rozpoznana w wyniku lat ubiegłych.

W roku 2009 w ENERGA SA rozpoczęto proces zamiany akcji ENERGA-OPERATOR SA i ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA (spółki konsolidowane) na akcje ENERGA SA (spółka konsolidująca) zgodnie z Ustawą z dnia 7 września 2007 roku o zasadach nabywania od Skarbu Państwa akcji w procesie konsolidacji spółek sektora elektroenergetycznego i Rozporządzeniem Ministra Skarbu Państwa z dnia 19 lutego 2008 roku w sprawie sposobu określenia liczby akcji spółki konsolidującej podlegających zamianie i trybu dokonania zamiany akcji lub prawa do akcji spółki konsolidowanej na akcje spółki konsolidującej.

Proces ten zakończył się w dniu 13 sierpnia 2010 roku.

Do zamiany akcji uprawnionych było łącznie 15 098 osób, którym przysługiwało 726 841 669 akcji ENERGA SA o wartości nominalnej 1 zł każda. Umowy zamiany akcji realizowane były od dnia 21 września 2009 roku.

Na zamianę akcji spółek konsolidowanych na akcje spółki konsolidującej do końca 2011 roku zdecydowały się ostatecznie 13 643 osoby, które łącznie objęły 668 408 326 akcji ENERGA SA.

Pomimo formalnego zakończenia procesu konwersji nadal będą pojawiały się przypadki dokonywania zamiany akcji ze spadkobiercami osób uprawnionych, którzy złożyli przed dniem 13 sierpnia 2010 roku wnioski do sądu o stwierdzenie nabycia spadku.

27.2. Świadczenia emerytalne oraz inne świadczenia po okresie zatrudnienia

Odprawy emerytalne i rentowe, nagrody jubileuszowe

Grupa wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury lub renty kwoty odpraw emerytalnych lub rentowych w wysokości określonej przez Zakładowe Układy Zbiorowe. Pracownikom kończącym określoną liczbę lat pracy zawodowej wypłacane są nagrody jubileuszowe. W związku z tym jednostki wchodzące w skład Grupy, na podstawie wyceny dokonanej przez aktuarium, tworzą rezerwę na wartość bieżącą zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych.

Pracownicza Taryfa Energetyczna

Na mocy zmienionego w 2005 roku Ponadzakładowego Układu Zbiorowego Pracy obowiązek wypłaty świadczeń z tzw. „pracowniczej taryfy energetycznej” dla byłych pracowników przemysłu energetycznego i innych uprawnionych osób, przeszedł

na poszczególne spółki, z których wywodzą się osoby uprawnione. W związku z powyższym Grupa tworzy odpowiednią rezerwę. Wysokość rezerwy szacowana jest przez aktuariusza. Koszt tworzenia rezerwy obciąża koszty operacyjne.

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Jednostki Grupy dokonują odpisu na swoje Zakładowe Fundusze Świadczeń Socjalnych dla emerytów i rencistów. Na koszty tych świadczeń tworzone są rezerwy, do oszacowania których stosuje się techniki aktuarialne.

Kwoty tych rezerw oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu przedstawiono w poniższych tabelach:

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Ogółem
Bilans otwarcia na 1 stycznia 2012 roku (przekształcone)	96 376 373,01	306 272 254,92	72 438 574,49	475 087 202,42
Koszty bieżące zatrudnienia	5 363 166,51	1 864 273,20	2 066 332,44	9 293 772,15
Zyski i straty aktuarialne	8 366 552,63	(50 204 724,23)	4 374 744,24	(37 463 427,36)
Wyplacone świadczenia	(2 081 615,82)	(9 007 223,91)	(2 336 455,92)	(13 425 295,65)
Koszty przeszłego zatrudnienia	(482 790,00)	-	-	(482 790,00)
Koszty odsetek	5 850 088,00	15 811 437,00	4 260 946,00	25 922 471,00
Bilans zamknięcia na 31 grudnia 2012 roku	113 391 774,33	264 736 016,98	80 804 141,25	458 931 932,56
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2012 roku	2 476 433,54	9 928 071,44	2 683 925,72	15 088 430,70
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2012 roku	110 915 340,79	254 807 945,54	78 120 215,53	443 843 501,86

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2011 roku (przekształcone)	103 687 436,04	263 953 464,10	50 258 815,95	417 899 716,09
Koszty bieżące zatrudnienia	2 989 348,97	2 510 023,44	2 120 444,90	7 619 817,31
Zyski i straty aktuarialne	(654 998,95)	29 630 806,72	19 151 922,00	48 127 729,77
Wyplacone świadczenia	(14 780 415,55)	(5 133 443,28)	(2 364 896,26)	(22 278 755,09)
Koszty odsetek	5 135 002,50	15 311 403,94	3 272 287,90	23 718 694,34
Na dzień 31 grudnia 2011 roku (przekształcone)	96 376 373,01	306 272 254,92	72 438 574,49	475 087 202,42
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2011 roku	3 349 140,25	9 922 972,07	2 733 480,78	16 005 593,10
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2011 roku (przekształcone)	93 027 232,76	296 349 282,85	69 705 093,71	459 081 609,32

	Rezerwa na świadczenia emerytalne, rentowe i podobne	Taryfa energetyczna	Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	Ogółem
Na dzień 1 stycznia 2010 roku (przekształcone)	94 020 209,30	249 505 641,26	58 895 072,42	402 420 922,98
Koszty bieżące zatrudnienia	8 093 695,94	(649 320,33)	841 886,94	8 286 262,55
Zyski i straty aktuarialne	2 029 973,51	4 395 499,41	(10 550 317,61)	(4 124 844,69)
Wyplacone świadczenia	(5 755 085,71)	(3 456 058,24)	(1 981 565,80)	(11 192 709,75)
Koszty odsetek	5 298 643,00	14 157 702,00	3 053 740,00	22 510 085,00
Na dzień 31 grudnia 2010 roku (przekształcone), w tym:	103 687 436,04	263 953 464,10	50 258 815,95	417 899 716,09
Krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2010 roku	3 543 264,89	8 122 884,88	2 427 331,60	14 093 481,37
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2010 roku (przekształcone)	100 144 171,15	255 830 579,22	47 831 484,35	403 806 234,72

Główne założenia przyjęte przez aktuariusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Stoпа dyskontowa	3,80%	5,55%	5,50%
Wskaźnik rotacji pracowników	0,00-8,50%	0,00-8,90%	0,00-5,70%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń	4,50%	4,50%	4,50%
Przewidywana stopa wzrostu wartości odpisu na ZFŚS	5,70%	5,80%	3,70%
Przewidywana stopa wzrostu ekwiwalentu energetycznego	wg ścieżek cenowych*	wg ścieżek cenowych*	wg ścieżek cenowych*

*Ścieżki cenowe energii przyjęto na podstawie opracowań ekspertów branżowych.

Na podstawie danych otrzymanych od aktuarium Grupa szacuje, że wpływ zmiany założeń na wysokość rezerw na świadczenia emerytalne, rentowe, nagrody jubileuszowe, zakładowy fundusz świadczeń socjalnych oraz taryfę energetyczną byłby następujący:

- Przyjęcie stopy dyskonta wyższej o 1 punkt procentowy spowodowałoby zmniejszenie wysokości rezerw w latach 2012, 2011 i 2010 odpowiednio o około 11%, 12% i 10%, a przyjęcie stopy dyskonta o 1 punkt procentowy niższej spowodowałoby zwiększenie rezerw o około 14%, 13% i 14%.
- Przyjęcie planowanych wzrostów wynagrodzeń wyższych o 1 punkt procentowy spowodowałoby zwiększenie rezerw w latach 2012, 2011 i 2010 odpowiednio o około 14%, 13% i 14%, a przyjęcie planowanych wzrostów wynagrodzeń o 1 punkt procentowy niższej spowodowałoby zmniejszenie rezerw o około 11%, 12% i 10%.

28. Zysk przypadający na jedną akcję

Zysk podstawowy przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Spółki dominującej przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Natomiast zysk rozwodniony przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres przypadającego na zwykłych akcjonariuszy (po potrąceniu odsetek od umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe) przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu (skorygowaną o wpływ opcji rozwadniających oraz rozwadniających umarzalnych akcji uprzywilejowanych zamiennych na akcje zwykłe).

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Rok zakończony 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Zysk netto z działalności kontynuowanej przypadający na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej	475 341 549,95	663 933 217,90	604 676 972,74
Zysk na działalności zaniechanej przypadający na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej	(18 306 873,97)	-	(378 008,92)
Zysk netto przypadający na zwykłych akcjonariuszy jednostki dominującej	457 034 675,98	663 933 217,90	604 298 963,82
Liczba akcji zwykłych na koniec okresu obrotowego	4 968 805 368,00	4 968 805 368,00	4 968 805 368,00
Liczba wyemitowanych akcji zwykłych zastosowana do obliczenia podstawowego zysku na jedną akcję	4 968 805 368,00	4 968 805 368,00	4 968 805 368,00
Zysk na jedną akcję z działalności kontynuowanej (zwykły i rozwodniony)	0,09	0,13	0,12
Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej (zwykły i rozwodniony)	(0,00)	-	(0,00)

W prezentowanych okresach efekt rozwodnienia nie wystąpił.

29. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do zapłaty

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Dywidendy zadeklarowane w okresie			
dywidenda zadeklarowana przez jednostki zależne	8 183 902,21	40 393 603,02	9 196 118,70
dywidenda zadeklarowana przez jednostkę dominującą	645 944 697,84	149 064 161,04	99 376 107,36
Razem	654 128 600,05	189 457 764,06	108 572 226,06
Dywidendy wypłacone w okresie			
dywidenda wypłacona w okresie	653 924 155,35	189 440 845,08	114 620 053,58
dywidenda na akcję wypłacona przez Grupę Kapitałową	0,13	0,04	0,02

Przy wyliczeniu dywidendy na akcję wypłaconej przez jednostki Grupy Kapitałowej przyjęto średnią ważoną liczbę akcji jednostki dominującej, analogicznie jak przy wyliczeniu zysku na jedną akcję, opisanego w Nocie 28 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

30. Połączenia jednostek gospodarczych

W związku z restrukturyzacją Grupy Kapitałowej w latach 2010-2012 miały miejsce następujące połączenia spółek związane z konsolidacją działalności zaopatrzeniowej, wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, działalności oświetleniowej oraz teleinformatycznej:

- 30 kwietnia 2010 roku Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy w Warszawie wydał postanowienie w sprawie rejestracji połączenia spółek ZEP-Info Sp. z o.o. i Zakład Energetyczny Płock – Centrum Techniki Energetycznej Sp. z o.o., przez przeniesienie całości majątku spółki Zakład Energetyczny Płock – Centrum Techniki Energetycznej Sp. z o.o. na spółkę ZEP-Info Sp. z o.o.
- 1 czerwca 2010 roku Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku wydał postanowienie w sprawie rejestracji połączenia spółek ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o. i Zakład Oświetlenia Drogowego „PÓŁNOC” Sp. z o.o., przez przeniesienie całości majątku spółki Zakład Oświetlenia Drogowego „PÓŁNOC” Sp. z o.o. na spółkę ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o.;
- 1 lutego 2011 roku Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku wydał postanowienie w sprawie rejestracji połączenia spółek ENERGA Hydro Sp. z o.o. (poprzednio ENERGA Elektrownie Straszyn Sp. z o.o.), ENERGA Elektrownie w Koszalinie Sp. z o.o. i ENERGA Elektrownie Łyna SA, przez przeniesienie całości majątku spółek ENERGA Elektrownie w Koszalinie Sp. z o.o. i ENERGA Elektrownie Łyna SA na spółkę ENERGA Hydro Sp. z o.o.;
- 20 października 2011 roku Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku wydał postanowienie w sprawie rejestracji połączenia spółek ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. (przejmująca) i ZEP-Info Sp. z o.o. (przejmowana);
- 23 stycznia 2012 roku Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie wydał postanowienie w sprawie rejestracji połączenia spółek Zaopatrzenie Energetyki Koszalin Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Materiałowego Energetyki Słupsk Sp. z o.o. i Zakład Energetyczny Płock – Centrum Handlowe Sp. z o.o., przez przeniesienie całości majątku spółek Zaopatrzenie Energetyki Koszalin Sp. z o.o. i Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Materiałowego Energetyki Słupsk Sp. z o.o. na spółkę Zakład Energetyczny Płock – Centrum Handlowe Sp. z o.o.;
- 20 grudnia 2012 roku Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku wydał postanowienie w sprawie rejestracji połączenia spółek ENERGA Hydro Sp. z o.o. (przejmująca) i ENERGA Wind Sp. z o.o. (przejmowana).

Ze względu na fakt, że powyższe połączenia dotyczyły podmiotów objętych skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, nie miały wpływu na ujmowane w poszczególnych latach aktywa, zobowiązania, przychody i koszty oraz przepływy pieniężne Grupy. W wyniku połączeń, które miały miejsce w latach 2010-2012, nie nastąpiła zmiana kontroli nad żadną spółką Grupy, w związku z czym transakcje spełniały w ocenie Grupy definicję transakcji pod wspólną kontrolą.

Sytuacja, w której dana transakcja lub zjawisko gospodarcze wymagające ujęcia w sprawozdaniu przygotowanym zgodnie z MSSF nie są uregulowane zapisami poszczególnych standardów, została uregulowana zapisami MSR 8 punkt 10-12. Zapisy te nakładają na jednostkę sporządzającą sprawozdanie zgodnie z MSSF obowiązek stworzenia własnego zestawu zasad rachunkowości, wskazując na cechy takich zasad rachunkowości: wierna reprezentacja pozycji finansowej, wyników działalności oraz przepływów pieniężnych, odzwierciedlenie treści ekonomicznej transakcji, neutralność, ostrożność oraz kompletność we wszystkich aspektach.

31. Kapitał podstawowy i pozostałe kapitały

31.1. Kapitał podstawowy

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Akcje imienne serii A o wartości nominalnej 1 PLN każda	255 000,00	255 000,00	255 000,00
Akcje imienne serii B o wartości nominalnej 1 PLN każda	4 845 611 133,00	4 845 611 133,00	4 845 611 133,00
Akcje imienne serii C o wartości nominalnej 1 PLN każda	122 939 235,00	122 939 235,00	122 939 235,00
Łączna ilość akcji	4 968 805 368,00	4 968 805 368,00	4 968 805 368,00

Wszystkie wyemitowane akcje posiadają łącznie wartość nominalną wynoszącą 4 968,8 mln zł i zostały w pełni opłacone.

31.1.1 Prawa akcjonariuszy

Program akcji pracowniczych

Na mocy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji z dnia 30 czerwca 1996 roku pracownicy i byli pracownicy spółek zależnych w Grupie Kapitałowej ENERGA SA są uprawnieni do otrzymania akcji przedsiębiorstw, których pracownikami byli w dniu wykreślenia z rejestru komercjalizowanego przedsiębiorstwa państwowego (patrz opis w Nocie 27.1).

31.1.2 Akcjonariusze o znaczącym udziale

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Skarb Państwa			
udział w kapitale	84,18%	84,18%	84,19%
udział w prawach głosu	84,18%	84,18%	84,19%
Akcjonariusze mniejszościowi			
udział w kapitale	15,82%	15,82%	15,81%
udział w prawach głosu	15,82%	15,82%	15,81%

31.2. Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy został utworzony z odpisów z zysku wygenerowanego przez jednostkę dominującą. Na dzień 31 grudnia 2012 r., 31 grudnia 2011 r. i 31 grudnia 2010 r. wysokość kapitału zapasowego wynosiła odpowiednio 471,2 mln zł, 362,5 mln zł oraz 163,6 mln zł.

31.3. Niepodzielony wynik finansowy oraz ograniczenia w wypłacie dywidendy

Zysk niepodzielony obejmuje również kwoty, które nie podlegają podziałowi, to znaczy nie mogą zostać wypłacone w formie dywidendy przez jednostkę dominującą.

Statutowe sprawozdania finansowe wszystkich spółek Grupy ENERGA za lata 2010 i 2011 były sporządzane zgodnie z polskimi standardami rachunkowości. Statutowe sprawozdania finansowe spółek ENERGA SA oraz ENERGA-OPERATOR SA za rok 2012 zostały sporządzone zgodnie z MSSF UE. Statutowe sprawozdania finansowe pozostałych spółek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej ENERGA SA za rok 2012 były przygotowywane zgodnie z Ustawą o Rachunkowości.

Zgodnie z wymogami Kodeksu Spółek Handlowych, jednostka dominująca oraz jednostki zależne mające status spółek akcyjnych są obowiązane utworzyć kapitał zapasowy na pokrycie straty. Do tej kategorii kapitału przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy wykazanego w jednostkowym sprawozdaniu spółki, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej jednej trzeciej kapitału podstawowego jednostki. O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie, jednakże części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego można użyć jedynie na pokrycie straty wykazanej w jednostkowym sprawozdaniu finansowymi, i nie podlega ona podziałowi na inne cele.

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za lata 2010-2012 zakończone dnia 31 grudnia
(w złotych)

32. Rezerwy

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Roszczenia od kontrahentów	Na spory sądowe	Sprawy pracownicze	Na rekultywację składowisk popiołów	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązków umorzenia świadczeń	Rezerwa na restrukturyzację	Inne rezerwy	Razem
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	475 087 202,42	217 784 884,20	6 161,09	76 764 633,28	3 115 187,49	4 754 360,00	31 014 512,89	268 647 396,17	64 142 658,71	37 264 442,79	1 178 581 439,04
Koszty bieżącego zatrudnienia	9 293 772,15	15 001 912,92	-	-	-	-	-	-	-	-	24 295 685,07
Zyski i straty aktuarialne	(37 463 427,36)	50 738 355,14	-	-	-	-	-	-	-	-	13 274 927,78
Wypłacone świadczenia	(13 425 295,65)	(20 159 235,42)	-	-	-	-	-	-	-	-	(33 584 531,07)
Koszty przeszłego zatrudnienia	(482 790,00)	(1 691 046,00)	-	-	-	-	-	-	-	-	(2 173 836,00)
Koszty odsetek	25 922 471,00	13 732 220,00	-	-	-	4 544 690,00	-	-	-	-	44 199 381,00
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	393 750,00	188 288 694,44	2 160 775,96	-	16 500,00	211 035 656,60	63 379 011,47	43 030 073,20	508 304 461,67
Rozwiązane	-	-	-	(65 299 226,42)	(1 110 931,82)	-	(44 858,41)	(1 793 853,83)	(8 127 542,79)	(120 000,00)	(76 496 413,27)
Wykorzystane	-	-	(6 161,09)	(1 055 989,46)	(659 326,21)	-	(30 679 654,48)	(266 853 542,34)	(62 481 174,12)	(28 534 148,65)	(390 269 996,35)
Na dzień 31 grudnia 2012 roku	458 931 932,56	275 407 090,84	393 750,00	198 698 111,84	3 505 705,42	9 299 050,00	306 500,00	211 035 656,60	56 912 953,27	51 640 367,34	1 266 131 117,87
Krotkoterminowe na dzień 31 grudnia 2012 roku	15 088 430,70	18 650 984,26	393 750,00	198 698 111,84	3 478 393,10	-	306 500,00	211 035 656,60	56 082 663,58	51 610 830,09	555 345 320,17
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2012 roku	443 843 501,86	256 756 106,58	-	-	27 312,32	9 299 050,00	-	-	830 289,69	29 537,25	710 785 797,70
Świadczenia po okresie zatrudnienia	417 899 716,09	201 060 619,63	13 344 538,02	70 311 313,28	6 279 834,96	13 148 882,00	7 291 104,65	133 306 012,96	43 992 745,74	46 937 046,55	953 571 813,88
Koszty bieżącego zatrudnienia	7 619 817,31	24 016 186,40	-	-	-	-	-	-	-	-	31 636 003,71
Zyski i straty aktuarialne	48 127 729,71	(1 319 049,00)	-	-	-	-	-	-	-	-	46 808 680,71
Wypłacone świadczenia	(22 278 755,09)	(17 210 989,55)	-	-	-	-	-	-	-	-	(39 489 744,64)
Koszty odsetek	23 718 694,34	11 238 116,72	-	-	-	(8 394 522,00)	-	-	-	-	26 562 289,06
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	6 161,09	65 706 389,48	3 115 187,48	-	30 272 051,77	646 463 550,47	94 246 554,44	40 165 926,98	879 975 821,71
Rozwiązane	-	-	(2 036 382,09)	(33 674 505,43)	(6 204 634,60)	-	(1 049 548,54)	(717 460,50)	-	(10 131 607,89)	(53 814 139,05)
Wykorzystane	-	-	(11 308 155,93)	(25 578 564,05)	(75 200,35)	-	(5 499 094,99)	(510 404 706,76)	(74 096 641,47)	(39 706 922,85)	(666 669 286,40)
Na dzień 31 grudnia 2011 roku (przekształcone)	475 087 202,42	217 784 884,20	6 161,09	76 764 633,28	3 115 187,49	4 754 360,00	31 014 512,89	268 647 396,17	64 142 658,71	37 264 442,79	1 178 581 439,04
Krotkoterminowe na dzień 31 grudnia 2011 roku	16 005 593,10	17 935 548,75	6 161,09	76 764 633,28	3 115 187,49	-	31 014 512,89	268 647 396,17	60 581 839,71	37 248 575,79	511 319 448,27
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2011 roku (przekształcone)	459 081 609,32	199 849 335,45	-	-	-	4 754 360,00	-	-	3 560 819,00	15 867,00	667 261 990,77

Zasady (polityka) rachunkowości oraz dodatkowe noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część

Grupa Kapitałowa ENERGA SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za lata 2010-2012 zakończone dnia 31 grudnia
(w złotych)

	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe	Roszczenia od kontrahentów	Na spory sądowe	Sprawy pracownicze	Na rekultywację składników popiołów	Rezerwa na zobowiązania z tytułu emisji gazów	Rezerwa z tytułu obowiązków umorzenia świadczeń	Rezerwa na restrukturyzację	Rezerwa na szacunki zakupionej energii	Inne rezerwy	Razem
Na dzień 1 stycznia 2010 roku (przebieżalność)	402 420 922,98	206 252 303,00	4 342 429,95	47 864 220,24	12 464 552,81	12 463 400,00	2 825 694,29	180 624 745,98	-	5 268 433,64	42 636 048,19	917 162 751,08
Koszty bieżącego zatrudnienia	8 286 262,55	7 701 767,22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15 988 029,77
Zyski/straty aktywalne	(4 124 844,69)	(10 541 469,04)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(14 666 313,73)
Wypłacone świadczenia	(11 192 709,75)	(13 715 897,55)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(24 908 607,30)
Koszty przeszłego zatrudnienia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koszty odsalek	22 510 085,00	11 363 916,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34 559 483,00
Utworzone w ciągu roku obrotowego	-	-	5 422 410,97	55 129 323,12	7 138 090,74	-	6 367 104,65	133 306 012,96	44 103 377,84	-	72 044 942,79	323 511 263,07
Rozwiązane	-	-	(4 889 787,15)	(14 789 944,77)	(7 522 436,98)	-	-	(2 732 199,02)	(8 552,80)	(2 831 638,92)	(17 554 824,82)	(50 329 384,46)
Wykorzystane	-	-	(2 874 820,75)	(26 520 527,40)	(3 055 179,69)	-	(2 825 694,29)	(177 892 546,96)	(102 079,30)	(2 436 794,72)	(32 037 764,44)	(247 745 407,55)
Reklasifikacja	-	-	11 344 305,00	8 628 242,09	(2 745 191,92)	-	924 000,00	-	-	-	(18 151 355,17)	-
Na dzień 31 grudnia 2010 roku (przebieżalność)	417 899 716,09	201 060 619,63	13 344 538,02	70 311 313,28	6 279 834,96	13 148 882,00	7 291 104,65	133 306 012,96	43 992 745,74	-	46 937 046,55	953 571 813,88
Krotkoterminowe na dzień 31 grudnia 2010 roku	14 093 481,37	19 090 272,29	13 344 538,02	70 061 313,28	6 254 033,32	-	7 291 104,65	133 306 012,96	43 992 745,74	-	46 564 841,87	353 998 343,50
Długoterminowe na dzień 31 grudnia 2010 (przebieżalność)	403 806 234,72	181 970 347,34	-	250 000,00	25 801,64	13 148 882,00	-	-	-	-	372 204,68	599 573 470,38

33. Zobowiązania inwestycyjne

Zakup udziałów w OPEC Sp. z o.o.

W dniu 25 lutego 2009 roku ENERGA SA i ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A. zostały inwestorem strategicznym w Ostrołęckim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Umowa zakupu udziałów zakłada realizację programu inwestycyjnego w zakresie rozwoju ciepłownictwa na terenie miasta Ostrołęka. ENERGA SA i ENERGA Elektrownie Ostrołęka S.A. zobowiązały się, że w ciągu 10 lat zainwestują nie mniej niż 320 mln zł w rozwój sieci dystrybucyjnej i produkcję energii cieplnej. Do końca 2012 roku zrealizowano inwestycje o wartości 51 mln zł.

Przebudowa sieci ciepłowniczej ENERGA OPEC Sp. z o.o.

W dniu 12 września 2011 roku spółka zależna ENERGA OPEC Sp. z o.o. zawarła z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie umowę o dofinansowanie na realizację projektu „Przebudowa sieci ciepłowniczej w ENERGA OPEC Sp. z o.o. w Ostrołęce”, którego celem jest ograniczenie strat przesyłu. Realizacja projektu planowana jest na lata 2011-2013, przy założonym całkowitym koszcie 33,8 mln zł. Dofinansowanie dla spółki wynosić będzie 85% wydatków kwalifikowalnych, których maksymalna kwota wynosi 18,7 mln zł. Do końca roku 2012 spółka poniosła w ramach projektu nakłady w wysokości 9,5 mln zł.

Zobowiązania Operatora Systemu Dystrybucyjnego

ENERGA-OPERATOR SA (Operator Systemu Dystrybucyjnego) prowadzi swoją działalność w oparciu o Ustawę Prawo energetyczne oraz posiadaną koncesję. Z obu dokumentów wynikają obowiązki określające m.in. konieczność dostarczania energii elektrycznej w sposób ciągły i bezpieczny oraz przyłączanie nowych podmiotów do sieci. Ustawa Prawo energetyczne nakłada także na przedsiębiorstwo konieczność sporządzania planów rozwoju określających zakres rzeczowy i finansowy nakładów inwestycyjnych, które to plany podlegają następnie uzgodnieniu z Prezesem Urzędu Regulacji Energetyki. Można zatem stwierdzić, iż uzgodniony plan rozwoju stanowi niejako zobowiązanie inwestycyjne ENERGA-OPERATOR SA. Uzgodnione nakłady za 2012 rok wynoszą 1 264,4 mln zł.

Planowane nakłady na lata 2013-2015 wynoszą odpowiednio: 2013 – 1 209,8 mln zł, 2014 – 1 135,6 mln zł, 2015 – 1 109,1 mln zł (ceny stałe roku 2010).

Charakter zobowiązania inwestycyjnego ma także program modernizacji i rozbudowy sieci dystrybucyjnej finansowany przez Międzynarodowe Instytucje Finansowe (patrz Nota 42).

Umowa o świadczenie usługi „praca interwencyjna”

Spółka zależna ENERGA Hydro Sp. z o.o. (dawniej ENERGA Elektrownie Straszyn Sp. z o.o.) świadczy na rzecz PSE-Operator S.A. usługę „praca interwencyjna”. Usługa polega na dysponowaniu oraz wykorzystywaniu jednostek wytwórczych ENERGA Hydro Sp. z o.o. przez PSE-Operator SA do interwencyjnego równoważenia bilansu mocy czynnej i biernej oraz sterowania rozptyłami mocy w sieci elektroenergetycznej Krajowego Systemu Elektroenergetycznego (KSE), w celu zapewnienia bieżącego bezpieczeństwa pracy KSE.

Umowa o świadczenie usługi przewiduje przystosowanie jednostek wytwórczych w celu zapewnienia właściwych parametrów świadczonej usługi, w ramach modernizacji realizowanej zgodnie z przewidzianym harmonogramem.

W dniu 31 marca 2009 roku podpisano aneks nr 4, zmieniający zapisy dotyczące prac związanych z modernizacją jednostek wytwórczych. Przyczyną powyższych zmian było opóźnienie realizacji inwestycji w zakresie modernizacji, z przyczyn niezależnych od ENERGA Hydro Sp. z o.o., w tym braku uzyskania wymaganych środków, ponad przychody z Umowy, na sfinansowanie planowanych inwestycji.

W dniu 28 sierpnia 2009 podpisano nową umowę z PSE Operator SA, na mocy której zakończono i rozliczono umowę obowiązującą poprzednio. Przygotowując się do zawarcia nowej umowy, wykonano aktualizację planowanej modernizacji, której zakres techniczny dostosowano do ograniczonych nakładów finansowych. Ostatecznie ustalono w umowie, że łączne nakłady na modernizację elektrowni Żydowo wynosić będą 134,3 mln zł, z czego do 31 grudnia 2012 roku poniesiono nakłady w wysokości 125,3 mln zł.

Program emisji obligacji na finansowanie modernizacji związany z uzyskanym finansowaniem zewnętrznym, o którym mowa w Nocie 42, ma również charakter zobowiązania inwestycyjnego.

Program inwestycyjny ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o.

Charakter zobowiązania inwestycyjnego ma także program emisji obligacji na finansowanie inwestycji realizowanych przez spółkę zależną ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. obejmujących budowę nowego bloku energetycznego oraz modernizację kotła poprzez wprowadzenie możliwości współspalania biomasy. Łączne planowane nakłady inwestycyjne wynoszą 224,5 mln zł, z czego do 31 grudnia 2012 roku poniesiono nakłady w wysokości 149,1 mln zł. Program emisji obligacji jest związany z uzyskanym finansowaniem zewnętrznym, o którym mowa w Nocie 42.

34. Rozliczenia podatkowe

34.1. Ogólna charakterystyka

Obowiązki i uprawnienia podatkowe są określone w Konstytucji, ustawach podatkowych oraz ratyfikowanych umowach międzynarodowych. Zgodnie z ordynacją podatkową podatek definiuje się jako publicznoprawne, nieodpłatne, przymusowe oraz bezwrotne świadczenie pieniężne na rzecz Skarbu Państwa, województwa, powiatu lub gminy, wynikające z ustawy podatkowej. Uwzględniając kryterium przedmiotowe, obowiązujące w Polsce podatki można uszeregować w pięciu grupach: opodatkowanie dochodów, opodatkowanie obrotu, opodatkowanie majątku, opodatkowanie czynności oraz inne opłaty, nie zaklasyfikowane gdzie indziej.

Z punktu widzenia działalności podmiotów gospodarczych zasadnicze znaczenie ma opodatkowanie dochodów (podatek dochodowy od osób prawnych), opodatkowanie obrotów (podatek od towarów i usług VAT, podatek akcyzowy) oraz opodatkowanie majątku (podatek od nieruchomości i od środków transportowych). Nie można pominąć innych opłat i wpłat, które zaklasyfikować można jako quasi-podatki. Wśród nich wymienić należy między innymi składki na ubezpieczenia społeczne oraz w przypadku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa – wpłaty z zysku.

Podstawowe stawki podatkowe w 2012 roku kształtowały się następująco: stawka podatku dochodowego od osób prawnych – 19%, podstawowa stawka podatku VAT – 23%, obniżone: 8%, 5%, 0%, ponadto niektóre towary i usługi objęte były zwolnieniem podatkowym.

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest znacząco wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Grupy mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Zdaniem Grupy na dzień 31 grudnia 2012 roku sytuacja taka jest mało prawdopodobna.

System podatkowy w Polsce charakteryzuje duża zmienność przepisów podatkowych, stopień ich skomplikowania, wysokie potencjalne kary przewidziane w razie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia skarbowego oraz ogólnie profiskalne podejście władz skarbowych. Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności, podlegające regulacjom (kontroli celnej czy dewizowej) mogą być przedmiotem kontroli odpowiednich władz, które uprawnione są do nakładania kar i sankcji wraz z odsetkami karnymi. Kontrolą mogą być objęte rozliczenia podatkowe przez okres 5 lat od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku, zwłaszcza w zakresie podatku od nieruchomości.

34.2. Podatkowa Grupa Kapitałowa ENERGA-OPERATOR

W dniu 28 grudnia 2011 roku spółka zależna ENERGA-OPERATOR SA wraz z podmiotami powiązany:

- ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Elbląg Sp. z o.o.,
- ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Gdańsk Sp. z o.o.,
- ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Kalisz Sp. z o.o.,
- ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.,
- ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Słupsk Sp. z o.o.,
- ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Toruń Sp. z o.o.,
- ENERGA-OPERATOR Techniczna Obsługa Odbiorców Sp. z o.o.

zawarła umowę Podatkowej Grupy Kapitałowej pod nazwą PGK ENERGA-OPERATOR („PGK”). Spółka ENERGA-OPERATOR SA została wyznaczona jako spółka reprezentująca PGK w zakresie obowiązków wynikających z ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz przepisów ustawy Ordynacja Podatkowa.

Rozpoczęcie działalności PGK nastąpiło z dniem 1 kwietnia 2012 roku i będzie obowiązywało przez okres 3 lat podatkowych.

Umowa została zarejestrowana w urzędzie skarbowym w dniu 30 stycznia 2012 roku na podstawie decyzji Naczelnika Pomorskiego Urzędu Skarbowego. Zgodnie z jej postanowieniami pierwszy rok podatkowy PGK obejmował okres od 1 kwietnia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku.

Przedmiotem opodatkowania podatkiem dochodowym jest osiągnięty w roku podatkowym dochód stanowiący nadwyżkę sumy dochodów wszystkich spółek tworzących grupę nad sumą i ich strat.

Uchwałą nr 428/VII z dnia 6 marca 2012 roku zarząd spółki ENERGA-OPERATOR SA wyraził zgodę, na podstawie art. 25 ust. 1b ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, na stosowanie przez PGK zaliczek kwartalnych z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych w pierwszym roku podatkowym. W związku z powyższym zapłata podatku następuje w formie zaliczek kwartalnych.

34.3. Zwrot podatku akcyzowego

W związku z niezgodnością krajowych przepisów o podatku akcyzowym z postanowieniami Dyrektywy Energetycznej spółki zależne ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA, ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. i ENERGA Elektrociepłownia Kalisz S.A. złożyły w 2009 roku do właściwych urzędów celnych wnioski o stwierdzenie i zwrot nadpłaty w podatku akcyzowym za lata 2006-2008 w kwocie 175,4 mln zł. Spółki zależne, zgodnie z Ustawą o podatku akcyzowym, w latach 2006-2008 zadeklarowały i zapłaciły podatek akcyzowy od sprzedaży energii do nieostatecznych odbiorców, tymczasem zgodnie z przepisami obowiązującymi w Unii Europejskiej, energia elektryczna podlega opodatkowaniu nie wcześniej niż w momencie dostawy do odbiorcy końcowego.

Na dzień bilansowy w zakresie wniosków złożonych przez spółki zależne toczą się postępowania przed właściwymi organami administracji skarbowej i przed sądami administracyjnymi.

34.4. Kontrole podatkowe

W dniu 31 stycznia 2011 roku jednostka dominująca złożyła do Pomorskiego Urzędu Skarbowego w Gdańsku wniosek o stwierdzenie nadpłaty w zryczałtowanym podatku dochodowym od osób fizycznych za 2009 rok w wysokości 25,1 mln zł. Jednocześnie spółka złożyła korektę zeznania PIT-8AR. Na nadpłatę składała się kwota 23,4 mln zł z tytułu wpłaconego przez spółkę zryczałtowanego podatku oraz kwota 1,7 mln zł z tytułu odsetek za zwłokę od zaległości podatkowej. W dniu 31 marca 2011 roku kwota główna stwierdzonej nadpłaty wraz z naliczonymi odsetkami została zwrócona ENERGA SA.

W dniu 31 stycznia 2011 roku spółka zależna ENERGA-OPERATOR SA złożyła korektę deklaracji CIT-8 za rok 2009 wraz z wnioskiem o stwierdzenie nadpłaty. Główną podstawą do skorygowania zeznania podatkowego było otrzymanie korzystnych dla spółki interpretacji indywidualnych Ministra Finansów w sprawie opodatkowania transakcji podziału przez wydzielenie. W deklaracji korygującej wskazano kwotę podatku dochodowego w wysokości 24,8 mln zł, zaś w pozostałej części spółka wniosła o stwierdzenie nadpłaty w wysokości 91,9 mln zł. W wyniku złożonego przez spółkę wniosku zostało wszczęte postępowanie w sprawie stwierdzenia nadpłaty.

W dniu 21 czerwca 2011 roku została wydana decyzja określająca wysokość zobowiązania w podatku dochodowym od osób prawnych za rok podatkowy od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2009 w kwocie 24,8 mln zł, co jest zgodne z ustaleniami dokonanymi w trakcie kontroli podatkowej. Wynikająca z niniejszej decyzji nadpłata podatku CIT w wysokości 91,9 mln zł została zwrócona przez Pomorski Urząd Skarbowy w Gdańsku w dniu 22 czerwca 2011 roku.

35. Informacja o podmiotach powiązanych

Transakcje z jednostkami powiązаныmi są dokonywane w oparciu o ceny rynkowe dostarczanych towarów, produktów lub usług oparte o koszt ich wytworzenia.

35.1. Transakcje z udziałem spółek Skarbu Państwa

Jednostką nadrzędną Grupy jest Skarb Państwa, w związku z tym, zgodnie z MSR 24 „Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych”, inne spółki Skarbu Państwa są traktowane przez Grupę jako jednostki powiązane. Spółki Grupy ENERGA SA identyfikują transakcje z około 30 spółkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa, z którymi obroty spółek Grupy są największe. Łączna wartość transakcji z tymi jednostkami została przedstawiona w tabeli poniżej. Transakcje zostały przeprowadzone na warunkach rynkowych. Dotyczą one przede wszystkim zakupów i sprzedaży usług dystrybucyjnych, sprzedaży energii elektrycznej oraz zakupu węgla.

Stan na	Należności	Zobowiązania
31 grudnia 2012	146 539 832,34	39 188 891,50
31 grudnia 2011	117 021 111,49	63 850 236,47
31 grudnia 2010	153 015 429,15	144 332 054,80

Okres	Sprzedaż	Zakupy
Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012	1 110 605 779,41	1 112 542 457,70
Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011	911 503 531,42	1 459 970 970,39
Okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2010	1 209 357 523,36	1 738 052 726,57

35.2. Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi

Rok zakończony 31 grudnia 2012 roku	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Soen Sp. z o.o.	1 150 635,84	4 708 220,67	34 481,04	951 884,71
Przedsiębiorstwo Produkcji Strunebetonowych Żerdzi Wrowanych "Wirbet" SA *	220 626,49	351 137,18	-	-
Słupskie Towarzystwo Koszykówki Sportowa Spółka Akcyjna	12 655,47	1 930 000,00	177,64	3 346,54
Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o.	24 230 229,78	47 918,63	3 347 092,87	58 939,92
Razem	25 614 147,58	7 037 276,48	3 381 751,55	1 014 171,17

* Transakcje dotyczą okresu od 1 stycznia do dnia sprzedaży udziałów w WIRBET SA, tj. do 16 lutego 2012 roku.

Rok zakończony 31 grudnia 2011 roku	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Soen Sp. z o.o.	1 240 856,27	5 484 050,03	36 047,32	803 517,65
Przedsiębiorstwo Produkcji Strunebetonowych Żerdzi Wrowanych "Wirbet" SA	2 080 330,60	1 871 974,85	141 829,73	424 045,55
Słupskie Towarzystwo Koszykówki Sportowa Spółka Akcyjna	-	2 333 000,00	-	20 659,85
Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o.	20 892 820,34	14,21	4 158 647,42	25 144,89
Razem	24 214 007,21	9 689 039,09	4 336 524,47	1 273 367,94

Rok zakończony 31 grudnia 2010 roku	Sprzedaż na rzecz podmiotów powiązanych	Zakupy od podmiotów powiązanych	Należności od podmiotów powiązanych	Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych
Soen Sp. z o.o.	972 537,00	10 751 427,19	30 772,35	1 554 914,41
Przedsiębiorstwo Produkcji Strunebetonowych Żerdzi Wrowanych "Wirbet" SA	1 970 085,24	3 972 589,67	165 698,90	246 537,16
Słupskie Towarzystwo Koszykówki Sportowa Spółka Akcyjna	-	1 802 720,40	-	-
Oświetlenie Uliczne i Drogowe Sp. z o.o.	35 047 421,24	-	2 850 070,12	-
Razem	37 990 043,48	16 526 737,26	3 046 541,37	1 801 451,57

Na koniec okresu sprawozdawczego nie wystąpiły przeterminowane należności ani zaległe zobowiązania w transakcjach z jednostkami stowarzyszonymi.

35.3. Pożyczki udzielone członkom Zarządu

Na koniec okresu sprawozdawczego nie wystąpiły pożyczki udzielone członkom Zarządu ENERGA SA.

35.4. Inne transakcje z udziałem członków Zarządu

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły transakcje z udziałem członków Zarządu ENERGA SA.

35.5. Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Grupy

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Zarząd jednostki dominującej	1 213 119,03	616 642,50	493 314,00
Rada Nadzorcza jednostki dominującej	279 985,48	290 184,72	290 184,72
Zarządy jednostek zależnych	22 714 502,60	15 699 938,75	15 550 528,23
Rada Nadzorcza jednostek zależnych	2 620 741,76	2 351 231,50	2 321 037,46
Razem	26 828 348,87	18 957 997,47	18 655 064,41

35.6. Wynagrodzenia wypłacone głównej kadrze kierowniczej (z wyjątkiem członków Zarządów i Rad Nadzorczych)

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia i narzuty)	46 720 589,08	40 588 523,74	31 540 358,05
Nagrody jubileuszowe	902 874,80	827 863,73	581 241,64
Świadczenia po okresie zatrudnienia	81 160,00	43 515,25	92 166,80
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	304 299,69	887 181,41	502 554,49
Łączna kwota wynagrodzenia wypłaconego głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu i Rady Nadzorczej)	48 008 923,57	42 347 084,13	32 716 320,98

36. Instrumenty finansowe**36.1. Wartość bilansowa kategorii i klas instrumentów finansowych**

Tytuł	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011 (przekształcone)	31 grudnia 2010 (przekształcone)
Klasy instrumentów finansowych			
Lokaty i depozyty	26 783 927,04	143 390,14	130 612,56
Obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	27 107 314,83	-	-
Udziały i akcje (niekonsolidowane)	2 830 952,87	10 138 049,90	33 105 322,68
Należności z tytułu dostaw i usług i inne należności	1 521 621 657,06	1 519 992 847,68	1 454 894 542,60
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, w tym:	2 069 058 235,48	1 777 274 176,69	1 683 554 915,77
Jednoski uczestnictwa w funduszu ENERGA Trading SFIO	705 911 173,67	1 193 958 370,87	910 248 284,85
Należności z tytułu sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych	2 515 934,75	1 758 911,08	759 097,13
Pozostałe aktywa finansowe	3 969 018,10	-	-
Instrumenty pochodne (aktywa)	-	1 696 200,60	2 076 116,20
Razem aktywa	3 653 887 040,13	3 311 003 576,09	3 174 520 606,94
Kredyty i pożyczki preferencyjne	996 129 192,30	1 003 929 250,73	728 018 257,06
Kredyty i pożyczki	1 393 617 506,73	937 638 782,76	336 234 209,26
Kredyty w rachunku bieżącym	26 030 109,32	7 633 181,76	10 482 545,46
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	1 079 219 213,53	-	1 670 672,08
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	717 100 810,70	720 610 158,00	750 914 424,06
Pozostałe zobowiązania finansowe	19 297 226,38	6 676 374,45	6 752 799,11
Zobowiązania z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	139 033 963,05	166 281 846,24	204 444 439,27
Instrumenty pochodne (zobowiązania)	-	240 702,20	-
Razem zobowiązania	4 370 428 022,01	2 843 010 296,14	2 038 517 346,30
Kategorie instrumentów finansowych			
Aktywa wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	2 075 858 206,45	1 789 251 817,33	1 718 866 967,21
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	53 891 241,87	-	-
Pożyczki i należności	1 524 137 591,81	1 521 751 758,76	1 455 653 639,73
Razem aktywa	3 653 887 040,13	3 311 003 576,09	3 174 520 606,94
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	-	240 702,20	-
Zobowiązania finansowe wyceniane wg. zamortyzowanego kosztu	4 370 428 022,01	2 842 769 593,94	2 038 517 346,30
Razem zobowiązania	4 370 428 022,01	2 843 010 296,14	2 038 517 346,30

36.2. Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w rachunku zysków i strat w podziale na kategorie instrumentów finansowych

Rok zakończony 31 grudnia 2012	Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez RZIS	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Dywidendy i udziały w zyskach	78 162,00	-	-	-	78 162,00
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	45 476 888,12	683 337,00	28 584 766,42	(179 558 449,18)	(104 813 457,64)
Różnice kursowe	-	-	(1 327 280,13)	(13 976,47)	(1 341 256,60)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w górę"	162 944,98	-	56 745 973,93	-	56 908 918,91
Utworzenie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w dół"	(19 575 047,26)	-	(122 856 118,93)	-	(142 431 166,19)
Zysk/ (strata) ze zbycia inwestycji	(18 884 542,64)	-	-	-	(18 884 542,64)
Ogółem (zysk/ (strata) netto)	7 258 405,20	683 337,00	(38 852 658,71)	(179 572 425,65)	(210 483 342,16)

Rok zakończony 31 grudnia 2011	Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Dywidendy i udziały w zyskach	828 587,44	-	-	-	828 587,44
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	64 335 930,48	96 036,38	95 956 395,75	(102 473 137,25)	57 915 225,36
Różnice kursowe	-	-	1 563 929,37	(452 241,25)	1 111 688,12
Rozwiązanie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w górę"	1 740 460,66	-	31 305 024,18	-	33 045 484,84
Utworzenie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w dół"	(4 309 386,69)	-	(67 398 543,31)	-	(71 707 930,00)
Zysk/ (strata) ze zbycia inwestycji	31 255 210,84	143 598,00	-	-	31 398 808,84
Ogółem (zysk/ (strata) netto)	93 850 802,73	239 634,38	61 426 805,99	(102 925 378,50)	52 591 864,60

Rok zakończony 31 grudnia 2010	Aktywa i zobowiązania wyceniane w wartości godziwej przez RZiS	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Ogółem
Dywidendy i udziały w zyskach	362 464,72	-	-	-	362 464,72
Przychody/ (Koszty) z tytułu odsetek	52 227 193,50	297 700,00	20 705 593,43	(41 153 415,49)	32 077 071,44
Różnice kursowe	-	-	(1 156,36)	(299 310,66)	(300 467,02)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w górę"	849 507,43	-	23 859 216,58	-	24 708 724,01
Utworzenie odpisów aktualizujących/ aktualizacja wartości "w dół"	(14 764,56)	-	(51 703 391,96)	-	(51 718 156,52)
Ogółem (zysk/ (strata) netto)	53 424 401,09	297 700,00	(7 139 738,31)	(41 452 726,15)	5 129 636,63

36.3. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość księgowa następujących aktywów oraz zobowiązań finansowych stanowi racjonalne przybliżenie ich wartości godziwych:

- pożyczki udzielone i należności własne oraz inne zobowiązania finansowe,
- aktywa oraz zobowiązania finansowe w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Wartość godziwa transakcji pochodnych wykorzystywanych przez Grupę, zawieranych na polskim rynku terminowym energii elektrycznej z wyjątkiem transakcji zawieranych za pośrednictwem Towarowej Giełdy Energii, ustalana jest metodą MTM (Mark-to-Market), bieżącego wyniku na optymalizacji energii elektrycznej w danym momencie.

W przypadku wyceny produktu, którego dostawa trwa w momencie wyceny, MTM obliczany jest na podstawie ostatniej ceny rozliczeniowej opublikowanej przez giełdę dla danego produktu. W przypadku wyceny produktu, którego dostawa jeszcze się nie rozpoczęła, wycena MTM obliczana jest na podstawie ceny rozliczeniowej publikowanej przez giełdę na dzień wyceny.

Powyższa metodologia znajduje zastosowanie przy określaniu wartości godziwej dla instrumentów pochodnych opartych o surowce i praw do emisji dwutlenku węgla, notowanych na rynkach zagranicznych oraz dla praw majątkowych do energii skojarzonej i walutowych kontraktów CFD.

Dla udziałów nie notowanych na giełdzie nie istnieje aktywny rynek ani też nie ma możliwości zastosowania w ich przypadku technik wyceny dających wiarygodne wartości, w związku z tym Grupa nie jest w stanie ustalić zakresu, w którym mogłaby mieścić się ich wartość godziwa. Aktywa te wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

36.4. Opis istotnych pozycji w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych

36.4.1 Pożyczki i należności

Kluczową pozycję kategorii instrumentów finansowych ujmowanych jako pożyczki i należności stanowią należności handlowe.

Stan na 31.12.2012

Należności z tytułu dostaw i usług oraz inne należności finansowe	Przeterminowane				Ogółem
	Nieprzeterminowane	< 30 dni	30 - 90 dni	90 - 180 dni	
Przed uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości	1 273 723 839,78	170 332 206,58	105 835 933,19	25 921 654,75	1 719 544 755,43
Odpisy ustalone w sposób indywidualny	-	(1 122 013,93)	(5 611 640,54)	(2 615 372,01)	(14 120 820,06)
Odpisy ogólne	(33 470 960,55)	(4 269 442,93)	(3 497 038,26)	(4 699 238,04)	(181 286 343,56)
Razem odpisy aktualizujące	(33 470 960,55)	(5 391 456,86)	(9 108 678,80)	(7 314 610,05)	(195 407 163,62)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	1 240 252 879,23	164 940 749,72	96 727 254,39	18 607 044,70	1 524 137 591,81
				180 - 360 dni	>360 dni
				16 506 379,29	127 224 741,84
				(2 850 523,95)	(1 921 269,63)
				(10 317 137,93)	(125 032 525,85)
				(13 167 661,88)	(126 953 795,48)
				3 338 717,41	270 946,36

Stan na 31.12.2011

Należności z tytułu dostaw i usług oraz inne należności finansowe	Przeterminowane				Ogółem
	Nieprzeterminowane	< 30 dni	30 - 90 dni	90 - 180 dni	
Przed uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości	1 286 950 546,25	166 358 730,88	73 644 355,98	20 946 250,58	1 663 557 514,41
Odpisy ustalone w sposób indywidualny	(16 023 742,57)	(1 080 339,10)	(4 273 225,59)	(4 531 929,31)	(33 029 861,97)
Odpisy ogólne	-	-	(194 073,25)	(244 519,28)	(108 775 893,68)
Razem odpisy aktualizujące	(16 023 742,57)	(1 080 339,10)	(4 467 298,84)	(4 776 448,59)	(141 805 755,65)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	1 270 926 803,68	165 278 391,78	69 177 057,14	16 169 801,99	1 521 751 758,76
				180 - 360 dni	>360 dni
				17 096 357,13	98 561 273,59
				(5 607 205,17)	(1 513 420,23)
				(11 289 447,79)	(97 047 853,36)
				(16 896 652,96)	(98 561 273,59)
				199 704,17	-

Stan na 31.12.2010

Należności z tytułu dostaw i usług oraz inne należności finansowe	Przeterminowane				Ogółem
	Nieprzeterminowane	< 30 dni	30 - 90 dni	90 - 180 dni	
Przed uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości	1 241 722 015,87	147 618 542,25	60 295 711,35	19 653 347,52	1 572 195 685,46
Odpisy ustalone w sposób indywidualny	(2 189 412,32)	(4 725 190,11)	(1 753 939,57)	(1 388 430,94)	(9 625 084,46)
Odpisy ogólne	-	-	(8 808 738,50)	(3 191 140,32)	(12 808 617,32)
Razem odpisy aktualizujące	(2 189 412,32)	(4 725 190,11)	(10 562 678,07)	(4 579 571,26)	(18 035 858,75)
Po uwzględnieniu odpisu aktualizującego	1 239 532 603,55	142 893 352,14	49 733 032,88	15 073 776,26	1 455 653 639,73
				180 - 360 dni	>360 dni
				17 332 056,38	85 574 012,09
				(1 540 857,31)	(9 625 084,46)
				(8 807 122,33)	(74 512 129,87)
				(10 347 979,64)	(84 137 214,33)
				6 984 076,74	1 436 797,76

36.4.2 Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych

	Odpisy aktualizujące należności z tytułu dostaw i usług	Odpisy aktualizujące obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	Odpisy aktualizujące udziały i akcje
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia 2012 roku	141 805 755,65	-	2 780 214,31
Utworzenie odpisów aktualizujących	122 856 118,93	18 071 543,22	91 276,69
Wykorzystanie	(12 508 737,03)	-	-
Odpisanie niewykorzystanych kwot (rozwiązanie odpisu)	(56 745 973,93)	-	-
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia 2012 roku	195 407 163,62	18 071 543,22	2 871 491,00

	Odpisy aktualizujące należności z tytułu dostaw i usług	Odpisy aktualizujące obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	Odpisy aktualizujące udziały i akcje
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia 2011 roku	116 542 045,73	-	216 537,85
Utworzenie odpisów aktualizujących	67 393 031,51	-	2 563 676,46
Wykorzystanie	(10 824 297,41)	-	-
Odpisanie niewykorzystanych kwot (rozwiązanie odpisu)	(31 305 024,18)	-	-
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia 2011 roku	141 805 755,65	-	2 780 214,31

	Odpisy aktualizujące należności z tytułu dostaw i usług	Odpisy aktualizujące obligacje, bony skarbowe oraz inne dłużne papiery wartościowe	Odpisy aktualizujące udziały i akcje
Odpis aktualizujący na dzień 1 stycznia 2010 roku	108 001 498,50	-	201 773,29
Utworzenie odpisów aktualizujących	51 703 391,96	-	14 764,56
Wykorzystanie	(19 303 628,15)	-	-
Odpisanie niewykorzystanych kwot (rozwiązanie odpisu)	(23 859 216,58)	-	-
Odpis aktualizujący na dzień 31 grudnia 2010 roku	116 542 045,73	-	216 537,85

36.4.3 Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu
36.4.3.1 Kredyty i pożyczki

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
Waluta	PLN	PLN	PLN
Stopa Referencyjna	WIBOR, Stopa redyskontowa	WIBOR, Stopa redyskontowa	WIBOR, Stopa redyskontowa
Wartość kredytu/ pożyczki	2 415 776 808,35	1 949 201 215,25	1 074 735 011,78
Z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie:			
do 1 roku (krótkoterminowe)	389 638 937,15	44 964 972,70	41 099 028,77
od 1 roku do 2 lat	275 676 042,74	185 478 381,11	24 099 919,19
od 2 lat do 3 lat	371 394 171,43	215 123 603,18	115 131 612,27
od 3 lat do 5 lat	440 623 971,04	436 280 739,02	213 527 800,36
powyżej 5 lat	938 443 685,99	1 067 353 519,24	680 876 651,19

Szczegółowe informacje dotyczące zaciągniętych kredytów i pożyczek zostały przedstawione w Nocie 42.

36.4.3.2 Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji

	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
Waluta	PLN	-	PLN
Stopa Referencyjna	WBOR	-	WBOR
Wartość emisji	1 079 219 213,53	-	1 670 672,08
z tego o terminie spłaty przypadającym w okresie:			
do 1 roku (krótkoterminowe)	-	-	1 670 672,08
od 1 roku do 2 lat	7 340 062,54	-	-
od 2 lat do 3 lat	7 390 623,35	-	-
od 3 lat do 5 lat	14 995 575,98	-	-
powyżej 5 lat	1 049 492 951,66	-	-

Szczegółowe informacje dotyczące wyemitowanych obligacji zostały przedstawione w Nocie 42.

36.4.3.3 Limity kredytowe

Na dzień 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku wartość pozostających do dyspozycji Grupy limitów kredytowych wyniosła odpowiednio 3 492 mln zł, 3 064 mln zł, 2 504 mln zł.

36.5. Zabezpieczenia spłaty zobowiązań

Na dzień bilansowy aktywa o następującej wartości księgowej stanowiły zabezpieczenia spłaty zobowiązań lub zobowiązań warunkowych:

Grupa aktywów na których dokonano zabezpieczenia	31 grudnia 2012	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010
Rzeczowe aktywa trwałe	78 417 217,14	92 753 136,13	117 776 150,52
Należności	300 000,00	3 841 771,23	20 741 068,46
Zapasy	25 302 771,93	32 037 633,92	42 734 190,79
Środki pieniężne	130 438 152,99	195 328 061,67	202 363 631,74
Razem wartość aktywów stanowiących zabezpieczenie spłaty zobowiązań finansowych	234 458 142,06	323 960 602,95	383 615 041,51

Przedstawione zabezpieczenia dotyczą przede wszystkim pożyczki udzielonej spółkom Grupy Kapitałowej ENERGA SA przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska oraz kredytów i gwarancji udzielonych przez banki Pekao SA, Deutsche Bank Polska SA, ING Bank Śląski SA, Nordea Bank Polska S.A. i Bank PKO BP S.A.

36.6. Sytuacje/zagadnienia dotyczące instrumentów finansowych niewystępujące w Grupie

W Grupie w trakcie okresu sprawozdawczego zakończonego 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku nie wystąpiły następujące zdarzenia gospodarcze i sytuacje wymagające ujawnienia:

- do dnia bilansowego Grupa nie skorzystała z możliwości wyznaczenia instrumentu finansowego na moment początkowego ujęcia jako wycenianego w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (MSSF 7, par. 9, 10, 11),
- nie dokonano przekwalifikowania składników aktywów finansowych, które spowodowałyby zmianę sposobu wyceny tych aktywów (MSSF 7, par. 12),
- na rzecz Grupy nie ustanowiono zabezpieczeń na żadnej z kategorii aktywów, które powodowałyby poprawę warunków kredytowania (MSSF 7, par. 15), ani też Grupa nie przejmowała żadnych aktywów w ramach windykacji ustanowionych na jej rzecz przedmiotów zabezpieczenia (MSSF 7, par.38),
- Grupa nie wyemitowała żadnych instrumentów zawierających składnik zobowiązaniowy i składnik kapitałowy (MSSF 7, par. 17),
- Grupa Kapitałowa nie złamała żadnych postanowień umów kredytowych (MSSF 7, par. 18),
- Grupa nie stosuje zasad rachunkowości zabezpieczeń,

- nie nabyto żadnych aktywów finansowych po cenie istotnie odbiegającej od ich wartości godziwej (MSSF 7, par. 28).

37. Aktywa i zobowiązania warunkowe

37.1. Zobowiązania warunkowe i inne udzielone zabezpieczenia

Zobowiązania warunkowe i inne udzielone zabezpieczenia na dzień bilansowy przedstawia poniższa tabela:

Zobowiązania z tytułu	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011	Stan na 31 grudnia 2010
gwarancji	476 787 827,79	498 799 625,58	702 964 817,46
weksli	78 815 097,09	94 630 540,04	30 732 524,81
spraw przeciwko Grupie	144 065 627,81	62 038 518,31	18 093 958,54
inne	13 440 666,74	2 725 556,14	128 750,74
Razem	713 109 219,43	658 194 240,07	751 920 051,55

Gwarancje

Jako gwarancje Grupa ujmuje przede wszystkim:

- gwarancje wystawione przez banki na zlecenie spółki ENERGA-OBRÓT SA dla kontrahentów za zobowiązania wynikające z podpisanych umów handlowych, w tym:
 - Nordea Bank Polska S.A., Nordea Bank Finland Plc – umowa ramowa o udzielenie gwarancji bankowych z dnia 27 listopada 2008 roku ważna do dnia 26 listopada 2013 roku. Limit na udzielanie gwarancji bankowych wynosił na dzień 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku odpowiednio 120 mln zł, 120 mln zł i 400 mln zł;
 - PEKAO SA – umowa generalna z dnia 18 lutego 2010 roku do dnia 31 stycznia 2013 roku. Limit na udzielenie gwarancji wynosił na dzień 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku odpowiednio 150 mln zł, 200 mln zł i 200 mln zł;
 - Deutsche Bank Polska SA – umowa kredytowa z dnia 19 maja 2009 roku ważna do dnia 16 maja 2013 roku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku umowa opiewa na kwotę 130 mln zł (100 mln zł na dzień 31 grudnia 2011 i 2010 roku), która może być wykorzystywana w formie kredytu w rachunku bieżącym do 100 mln zł (50 mln zł na dzień 31 grudnia 2011 i 2010 roku) lub gwarancji bankowych do 130 mln zł (100 mln zł na dzień 31 grudnia 2011 i 2010 roku);
 - ING Bank Śląski SA – umowa ramowa na linię gwarancyjną z dnia 18 listopada 2011 roku ważna do dnia 30 czerwca 2013 roku z możliwością przedłużenia o kolejne 12 miesięcy. Limit na udzielenie gwarancji bankowych wynosił na dzień 31 grudnia 2012, 2011 roku 50 mln zł;
 - na dzień 31 grudnia 2012 i 2011 roku – gwarancje udzielone przez Nordea Bank Polska S.A. na zlecenie spółki ENERGA-OPERATOR SA, dotyczące prawidłowego zabezpieczenia umowy z Województwem Warmińsko-Mazurskim z siedzibą w Olsztynie – 17,7 mln zł.

Weksle

Jako weksle Grupa ujmuje przede wszystkim:

- na dzień 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku – weksel wystawiony dnia 22 stycznia 2008 roku na kwotę 30 mln zł wystawiony spółkę ENERGA-OBRÓT SA, złożony do PSE S.A., celem zabezpieczenia umowy o świadczenie usług przesyłowych;
- na dzień 31 grudnia 2012 i 2011 roku – weksle in blanco na kwotę 14,8 mln zł wystawione przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA, stanowiące zabezpieczenie należytego wykonania umowy o dofinansowanie realizacji projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2007-2013;

- na dzień 31 grudnia 2012 i 2011 roku – weksel in blanco na kwotę 8,8 mln zł wystawiony przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA, stanowiący zabezpieczenie zwrotu środków wypłaconych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej („NFOŚiGW”) na podstawie umowy o dofinansowanie projektu „Redukcja strat energii elektrycznej w sieci na obszarze działania ENERGA-OPERATOR SA”;
- na dzień 31 grudnia 2012 i 2011 roku – weksel in blanco na kwotę 15,9 mln zł wystawiony przez spółkę ENERGA OPEC Sp. z o.o., stanowiący zabezpieczenie należytego wykonania zobowiązań wynikających z zawartej z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie umowy o dofinansowanie Projektu „Przebudowa sieci ciepłowniczej w ENERGA OPEC Sp. z o.o. w Ostrołęce w celu ograniczenia strat przesyłu”;
- na dzień 31 grudnia 2012 i 2011 roku – weksel in blanco na kwotę 3,5 mln zł wystawiony przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA, dotyczący zabezpieczenia rozliczeń z tytułu płatności za energię na rynku bilansującym, wynikających z Umowy o świadczenie usług przesyłania energii elektrycznej zawartej pomiędzy ENERGA-OPERATOR SA i Polskimi Sieciami Elektroenergetycznymi Operator SA.

Sprawy przeciwko Grupie

Jako sprawy przeciwko jednostkom powiązanim Grupa ujmuje zobowiązania warunkowe dotyczące spraw spornych przeciwko spółkom Grupy ENERGA, dla których prawdopodobieństwo wygrania przez spółki jest duże i na te sprawy nie jest tworzona rezerwa.

Grupa ujmuje w tej pozycji przede wszystkim zobowiązania warunkowe dotyczące spraw spornych związanych z infrastrukturą energetyczną spółki ENERGA-OPERATOR SA usadowioną na prywatnym gruncie (patrz opis w Nocie 42). Na dzień 31 grudnia 2012 i 2011 roku oszacowana wartość tych roszczeń wynosiła odpowiednio 144,1 mln zł i 62,0 mln zł.

37.2. Aktywa warunkowe

W 2011 roku Grupa rozpoznała aktywo warunkowe w wysokości 32,2 mln zł, które dotyczyło odsetek ustawowych naliczonych przez spółkę zależną ENERGA-OPERATOR SA od zasądzonej przez Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny kwoty 123 mln zł w sprawie z powództwa PSE Operator SA przeciwko ENERGA-OPERATOR SA (patrz Nota 42). Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa skorygowała wysokość tego aktywa do kwoty 27,9 mln zł, w związku ze zmianą stanu sprawy.

Na dzień 31 grudnia 2012, 2011 i 2010 roku Grupa nie rozpoznała innych istotnych aktywów warunkowych.

38. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, obligacje, środki pieniężne, lokaty krótkoterminowe oraz jednostki uczestnictwa w funduszach płynnościowych. Głównym celem tych instrumentów finansowych jest wykorzystanie jako środek do finansowania działalności Grupy.

Grupa zawiera również transakcje z udziałem instrumentów pochodnych. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem powstającym w toku działalności Grupy.

Główne rodzaje ryzyka wynikającego z instrumentów finansowych Grupy obejmują:

- ryzyko rynkowe,
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe.

Zarząd weryfikuje i uzgadnia zasady zarządzania każdym z tych rodzajów ryzyka – zasady te zostały w skrócie omówione poniżej. Grupa monitoruje również ryzyko cen rynkowych dotyczące wszystkich posiadanych przez nią instrumentów finansowych.

Grupa identyfikuje następujące główne rodzaje ryzyka rynkowego, na które jest narażona:

- ryzyko stopy procentowej,
- ryzyko walutowe,
- ryzyko zmian cen energii elektrycznej na rynku hurtowym.

Na potrzeby analizy wrażliwości na zmiany czynników ryzyka rynkowego Grupa Kapitałowa ENERGA SA wykorzystuje metodę analizy scenariuszowej. Grupa wykorzystuje scenariusze eksperckie odzwierciedlające subiektywną ocenę Grupy odnośnie do kształtowania się pojedynczych czynników ryzyka rynkowego w przyszłości.

Prezentowane w niniejszym punkcie analizy scenariuszowe mają na celu analizę wpływu zmian czynników ryzyka rynkowego na wyniki finansowe Grupy. Przedmiotem analizy są objęte wyłącznie te pozycje, które spełniają definicję instrumentów finansowych.

W analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Grupa stosuje równoległe przesunięcie krzywej stóp procentowych o potencjalną możliwą zmianę referencyjnych stóp procentowych w trakcie najbliższego roku. Dla celów analizy wrażliwości na ryzyko zmian stóp procentowych wykorzystano średnie poziomy referencyjnych stóp procentowych w danym roku. Skala potencjalnych zmian stóp procentowych została oszacowana na podstawie zmienności implikowanych ATMF opcji (opcje at-the-money-forward) na stopę procentową kwotowanych na rynku międzybankowym dla walut, dla których Grupa posiada ekspozycję na ryzyko stóp procentowych z daty bilansowej.

Potencjalne możliwe zmiany kursów walutowych zostały obliczone na podstawie rocznych zmienności implikowanych dla opcji walutowych kwotowanych na rynku międzybankowym dla danej pary walut z daty bilansowej lub w przypadku braku dostępnych kwotowań rynkowych na podstawie zmienności historycznych za okres jednego roku przed datą bilansową.

W przypadku analizy wrażliwości na zmiany stóp procentowych efekt zmian czynników ryzyka został odniesiony do wartości przychodów/kosztów odsetkowych dla instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz do wartości godziwej na datę bilansową instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej.

Poniżej przedstawiono analizę wrażliwości dla każdego rodzaju ryzyka rynkowego, na które Spółka jest narażona na dzień bilansowy, pokazując, jaki wpływ na wynik finansowy brutto miałyby potencjalnie możliwe zmiany poszczególnych czynników ryzyka według klas aktywów i zobowiązań finansowych.

38.1. Ryzyko stopy procentowej

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian stóp procentowych WIBOR. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany stóp procentowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko stopy procentowej:

Aktywa i Zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2012		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2012 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	WIBOR	
			wynik finansowy brutto	
	PLN	PLN	WIBOR + 110 pb	WIBOR - 110 pb
Lokaty i depozyty	26 783 927,04	26 783 927,04	2 946 231,97	(2 946 231,97)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 069 058 235,48	1 363 147 061,81	149 946 176,80	(149 946 176,80)
Kredyty i pożyczki preferencyjne	996 129 192,30	996 129 192,30	(109 574 211,15)	109 574 211,15
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	1 393 617 506,73	1 393 617 506,73	(153 297 925,74)	153 297 925,74
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	1 079 219 213,53	1 079 219 213,53	(118 714 113,49)	118 714 113,49
Kredyty w rachunku bieżącym	26 030 109,32	26 030 109,32	(2 863 312,03)	2 863 312,03
Zmiana zysku brutto			(231 557 153,63)	231 557 153,63

Aktywa i Zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2011		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2011 roku	
	Wartość bilansowa PLN	Wartość narażona na ryzyko PLN	WIBOR	
			wynik finansowy brutto	
			WIBOR + 84 pb	WIBOR -84 pb
Lokaty i depozyty	143 390,14	143 390,14	1 204,48	(1 204,48)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 777 274 176,69	583 315 805,82	4 899 852,77	(4 899 852,77)
Kredyty i pożyczki preferencyjne	1 003 929 250,73	1 003 929 250,73	(8 433 005,71)	8 433 005,71
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	937 638 782,76	937 638 782,76	(7 876 165,78)	7 876 165,78
Kredyty w rachunku bieżącym	7 633 181,76	7 633 181,76	(64 118,73)	64 118,73
Zmiana zysku brutto			(11 472 232,97)	11 472 232,97

Aktywa i Zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2010		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2010 roku	
	Wartość bilansowa tys. PLN	Wartość narażona na ryzyko tys. PLN	Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej	
			wynik finansowy netto	
			WIBOR + 42 pb	WIBOR -42 pb
Lokaty i depozyty	130 612,56	130 612,56	548,57	(548,57)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 683 554 915,77	773 306 630,92	3 247 887,85	(3 247 887,85)
Kredyty i pożyczki preferencyjne	728 018 257,06	728 018 257,06	(3 057 676,68)	3 057 676,68
Kredyty i pożyczki udzielane na warunkach rynkowych	336 234 209,26	336 234 209,26	(1 412 183,68)	1 412 183,68
Kredyty w rachunku bieżącym	10 482 545,46	10 482 545,46	(44 026,69)	44 026,69
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	1 670 672,08	1 670 672,08	(7 016,82)	7 016,82
Zmiana zysku brutto			(1 272 467,45)	1 272 467,45

Zmiany stóp procentowych nie mają bezpośredniego wpływu na wartość kapitału własnego Grupy.

38.2. Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawieranych transakcji. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez spółki Grupy sprzedaży lub zakupów w walutach innych niż jej waluta wyceny.

Grupa identyfikuje ekspozycję na ryzyko zmian kursów walutowych EUR/PLN. Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto na racjonalne możliwe do zaistnienia zmiany kursów walutowych, przy założeniu niezmienności innych czynników ryzyka dla tych klas instrumentów finansowych, które są narażone na ryzyko zmiany kursów walutowych:

Aktywa i Zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2012		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2012 roku	
	Wartość bilansowa PLN	Wartość narażona na ryzyko PLN	EUR/PLN	
			wynik finansowy brutto	
			kurs EUR/PLN + 8,65%	kurs EUR/PLN -8,65%
Należności z tytułu dostaw i usług	1 521 621 657,06	250 008,56	21 625,74	(21 625,74)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2 069 058 235,48	5 267 805,26	455 665,16	(455 665,16)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	717 100 810,70	1 756 562,62	(151 942,67)	151 942,67
Zmiana zysku brutto			325 348,23	(325 348,23)

Aktywa i Zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2011		Analiza wrażliwości na ryzyko stopy procentowej na 31 grudnia 2011 roku	
	Wartość bilansowa PLN	Wartość narażona na ryzyko PLN	EUR/PLN	
			wynik finansowy brutto	
			kurs EUR/PLN + 14,1%	kurs EUR/PLN -14,1%
Należności z tytułu dostaw i usług	1 519 992 847,68	2 039 049,91	286 486,51	(286 486,51)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 777 274 176,69	6 528 817,03	917 298,79	(917 298,79)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	720 610 158,00	1 059 445,14	(148 852,04)	148 852,04
Zmiana zysku brutto			1 054 933,26	(1 054 933,26)

Aktywa i Zobowiązania Finansowe	31 grudnia 2010		Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na 31 grudnia 2010 roku	
	Wartość bilansowa	Wartość narażona na ryzyko	Analiza wrażliwości na ryzyko stopy wynik finansowy brutto	
	tys. PLN	tys. PLN	kurs EUR/PLN + 12,3%	kurs EUR/PLN -12,3%
Należności z tytułu dostaw i usług	1 454 894 542,60	2 169 234,13	266 815,80	(266 815,80)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	1 683 554 915,77	670 646,03	82 489,46	(82 489,46)
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	750 914 424,06	328 538,73	(40 410,26)	40 410,26
Zmiana zysku brutto			308 895,00	(308 895,00)

W chwili obecnej Grupa nie jest narażona w istotnym stopniu na ryzyko związane z kursami wymiany walut, jako że rozliczenia pieniężne Grupy prowadzone są głównie w walucie krajowej.

Planowana emisja euroobligacji średnioterminowych w ramach Programu Obligacji EMTN (patrz opis w Nocie 42) może narazić Grupę na ryzyko związane z kursami wymiany walut, ponieważ obligacje te będą emitowane w EUR. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym planowane jest zastosowanie strategii hedgingowej. W wyniku zastosowania tej strategii zawarte zostaną walutowe transakcje terminowe, swapy na stopę procentową i walutę, zmniejszające stopień narażenia Spółki na ryzyka tego typu.

38.3. Ryzyko cen towarów

Głównymi obszarami aktywności Grupy ENERGA, której dotyczy ryzyko cenowe, są: zaopatrzenie elektrowni i elektrociepłowni w węgiel, oraz ryzyko cen giełdowych w obrocie energią, prawami majątkowymi i uprawnieniami do emisji dwutlenku węgla.

Najistotniejsze ryzyko dotyczy zmiany cen zakupu energii elektrycznej oraz praw majątkowych na rynku hurtowym dotyczących zawieranych kontraktów w horyzoncie długo-, średnio- i krótkoterminowym na rynku polskim oraz instrumentów finansowych na rynkach zagranicznych, takich jak kontrakty typu futures/forward na energię elektryczną, emisje CO₂ i wybrane surowce.

W celu ograniczenia ryzyka związanego ze zmiennością cen zakupu na rynku hurtowym Grupa podejmuje działania zabezpieczające przed gwałtownymi zmianami cen poprzez optymalizację procesu kontraktacji polegającą na zawieraniu kontraktów w określonych proporcjach oraz w postaci różnych produktów. Dodatkowo, proces zakupu rozłożony jest w czasie tak, by średnia cena portfela Grupy lepiej pokrywała się ze średnią ceną zakupu rocznego wolumenu wyznaczoną jako cel na podstawie cen rynkowych.

Jednocześnie wdrożony został mechanizm ograniczający ryzyko handlowe po stronie hurtowej i detalicznej, poprzez koordynację, optymalizację i synchronizację realizowanych procesów zakupowo-sprzedawczych. W ramach procesu monitorowane i raportowane są kontrakty zawierane na rynku hurtowym i detalicznym, wraz z analizą założonych i zaakceptowanych parametrów progowych.

W celu ograniczenia ryzyka związanego z handlem instrumentami finansowymi wyznaczane są limity handlowe oraz codziennie monitorowana jest wartość zagrożona. Ponadto w Grupie istnieją zasady wyznaczania poziomów Stop Loss oraz Take Profit, które są na bieżąco monitorowane.

38.4. Ryzyko kredytowe

W Grupie zdefiniowano występowanie ryzyka kredytowego jako prawdopodobieństwo niewypełnienia przez kontrahenta jego zobowiązań finansowych. Minimalizowanie ryzyka kredytowego jest osiągane poprzez działania zmierzające do wartościowej oceny ryzyka, monitoring kondycji finansowej kontrahentów oraz zabezpieczanie kredytu kupieckiego za pomocą dostępnych narzędzi takich jak gwarancje bankowe, poręczenia itp.

Ograniczanie ryzyka kredytowego następuje w odniesieniu do kontrahentów o największych obrotach, czyli portfela kontrahentów hurtowych oraz portfela klientów strategicznych. Szczególne znaczenie mają w tym zakresie: badanie zdolności kredytowej, limity handlowe, określone zapisy w umowach z kontrahentami oraz pozyskiwanie zabezpieczeń od klientów o niskiej wiarygodności.

W Grupie zostały stworzone odpowiednie procedury minimalizujące ryzyko niewypłacalności kontrahentów. Na hurtowym rynku energii procedury określają limity możliwej sprzedaży energii elektrycznej bez wymagania zabezpieczeń. Na transakcje przekraczające ww. limit wymagane są zabezpieczenia, np. gwarancja bankowa.

W ramach sprzedaży do klientów strategicznych i biznesowych procedury nakładają obowiązek oceny wiarygodności klientów. W przypadku Klientów o niskiej wiarygodności warunkiem rozpoczęcia sprzedaży jest pozyskanie zabezpieczenia zaakceptowanego przez Sprzedawcę.

Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczące.

W odniesieniu do innych aktywów finansowych Grupy, takich jak środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz niektóre instrumenty pochodne, ryzyko kredytowe Grupy powstaje w wyniku niemożności dokonania zapłaty przez drugą stronę umowy, a maksymalna ekspozycja na to ryzyko równa jest wartości bilansowej tych instrumentów.

Z ryzykiem kredytowym mamy również do czynienia w przypadku środków zaangażowanych w jednostki uczestnictwa funduszu ENERGA Trading SFIO. Zgodnie z przyjętą polityką inwestycyjną fundusz inwestuje środki w aktywa, jakimi są instrumenty finansowe pieniężne, obligacje skarbowe oraz korporacyjne listy zastawne, certyfikaty depozytowe i inne krajowe instrumenty dłużne o wysokiej płynności i wysokim poziomie bezpieczeństwa. Ryzyko kredytowe związane z inwestycjami w bony i obligacje skarbowe jest odniesione do ryzyka wypłacalności Skarbu Państwa. Większe obawy może rodzić ryzyko kredytowe związane z inwestycjami w komercyjne instrumenty dłużne, które jest mitygowane poprzez odpowiednio określoną politykę inwestycyjną funduszu. Fundusz może bowiem lokować środki wyłącznie w takie aktywa, które charakteryzuje rating inwestycyjny nadany przez agencje ratingowe lub wewnętrznie nadany przez towarzystwo zarządzające funduszem.

W Grupie nie występują istotne koncentracje ryzyka kredytowego.

38.5. Ryzyko związane z płynnością

Grupa monitoruje ryzyko braku funduszy przy pomocy narzędzia okresowego planowania płynności. Narzędzie to uwzględnia terminy wymagalności/zapadalności zarówno zobowiązań, jak i aktywów finansowych oraz prognozowane przepływy pieniężne z działalności operacyjnej.

Celem Grupy jest utrzymanie równowagi pomiędzy ciągłością a elastycznością finansowania, poprzez korzystanie z rozmaitych źródeł finansowania, takich jak kredyty w rachunku bieżącym, kredyty bankowe, obligacje oraz umowy leasingu finansowego.

Szczegółowy opis głównych tytułów pozyskanego przez Grupę finansowania zewnętrznego został przedstawiony w Nocie 42.1.

Tabela poniżej przedstawia zobowiązania finansowe Grupy wg harmonogramów wynikających z umowy.

31 grudnia 2012 roku	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	180 926 488,27	208 712 448,88	1 087 694 185,21	938 443 685,99	2 415 776 808,35
Obligacje	-	-	29 726 261,87	1 049 492 951,66	1 079 219 213,53
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	868 275 503,31	5 394 033,25	1 762 463,58	-	875 432 000,14
Zobowiązania finansowe razem	1 049 201 991,58	214 106 482,13	1 119 182 910,66	1 987 936 637,65	4 370 428 022,02

31 grudnia 2011 roku (przekształcone)	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	2 158 993,87	42 805 978,83	836 882 723,31	1 067 353 519,24	1 949 201 215,25
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	889 985 206,74	2 105 679,19	1 718 194,95	-	893 809 080,88
Zobowiązania finansowe razem	892 144 200,61	44 911 658,02	838 600 918,26	1 067 353 519,24	2 843 010 296,13

Aktywa finansowe Grupy cechuje wysoka płynność. Składają się na nie głównie środki pieniężne i ich ekwiwalenty oraz należności z tytułu dostaw i usług. Strukturę środków pieniężnych i ich ekwiwalentów przedstawia Nota 22. Analiza wiekowa należności z tytułu dostaw i usług została zamieszczona w Nocie 36.4.1.

31 grudnia 2010 roku (przekształcone)	Poniżej 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Oprocentowane kredyty i pożyczki	1 411 620,25	39 687 408,52	352 759 331,82	680 876 651,19	1 074 735 011,78
Obligacje	1 670 672,08	-	-	-	1 670 672,08
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	939 162 765,69	22 611 221,37	310 775,38	26 900,00	962 111 662,44
Zobowiązania finansowe razem	942 245 058,02	62 298 629,89	353 070 107,20	680 903 551,19	2 038 517 346,30

Obowiązująca na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego polityka finansowa Grupy ENERGA zakłada, iż maksymalny poziom zadłużenia Grupy ENERGA, mierzony jako iloraz długu netto do EBITDA (na bazie wartości skonsolidowanych), nie powinien przekroczyć wartości 3,0. Dla potrzeb wieloletniego planu inwestycji strategicznych w Grupie ENERGA przyjęty został jeszcze bardziej restrykcyjny poziom tego wskaźnika, tj. 2,5.

39. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie inwestycyjnego poziomu ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną Grupy i zwiększały wartość dla jej akcjonariuszy.

Grupa zarządza strukturą kapitałową i w wyniku zmian warunków ekonomicznych wprowadza do niej zmiany. W celu utrzymania lub skorygowania struktury kapitałowej Grupa może zmienić wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy, zwrócić kapitał akcjonariuszom lub wyemitować nowe akcje. W roku 2012 nie wprowadzono żadnych zmian do celów, zasad i procesów obowiązujących w tym obszarze.

Grupa monitoruje stan kapitałów, stosując wskaźnik dźwigni, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do sumy kapitałów powiększonych o zadłużenie netto. Do zadłużenia netto Grupa wlicza oprocentowane kredyty i pożyczki, wyemitowane obligacje i papiery dłużne, zobowiązania z tytułu dostaw i usług i inne zobowiązania finansowe, pomniejszone o środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych. Kapitał obejmuje zamienne akcje uprzywilejowane, kapitał własny należny akcjonariuszom jednostki dominującej pomniejszony o kapitały rezerwowe z tytułu niezrealizowanych zysków netto.

Tytuł	Stan na 31 grudnia 2012	Stan na 31 grudnia 2011 (przekształcone)	Stan na 31 grudnia 2010 (przekształcone)
Oprocentowane kredyty i pożyczki	2 415 776 808,35	1 949 201 215,25	1 074 735 011,78
Wyemitowane obligacje i papiery dłużne	1 079 219 213,53	-	1 670 672,08
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania finansowe	875 432 000,13	893 809 080,89	962 111 662,44
Minus środki pieniężne i ich ekwiwalenty	(2 069 058 235,48)	(1 777 274 176,69)	(1 683 554 915,77)
Zadłużenie netto	2 301 369 786,53	1 065 736 119,45	354 962 430,53
Kapitał własny	7 718 522 465,77	7 885 510 410,74	7 913 600 585,20
Kapitał i zadłużenie netto	10 019 892 252,30	8 951 246 530,19	8 268 563 015,73
Wskaźnik dźwigni	0,23	0,12	0,04

40. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w Grupie kształtowało się następująco:

Tytuł	Rok zakończony 31 grudnia 2012	Rok zakończony 31 grudnia 2011	Rok zakończony 31 grudnia 2010
Pracownicy na stanowiskach robotniczych	6 640	6 671	7 320
Pracownicy na stanowiskach nierobotniczych	4 409	4 969	5 030
Razem	11 049	11 640	12 350

41. Informacje o istotnych zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym skonsolidowanego sprawozdania finansowego

41.1. Restrukturyzacja Grupy Kapitałowej

W dniu 4 stycznia 2013 roku spółka ENERGA BIO Sp. z o.o. podpisała umowę sprzedaży wszystkich posiadanych udziałów (90% kapitału zakładowego) w spółce Biogazownia Starogard Sp. z o.o. za cenę 1,45 mln zł.

W związku z podjętą w 2012 roku decyzją o zaniechaniu działalności Grupy w obszarze usług hotelarskich, w dniu 1 lutego 2013 r. została postawiona w stan likwidacji spółka zależna Międzynarodowe Centrum Szkolenia Energetyki Sp. z o.o.

W dniu 27 lutego 2013 roku, po zakończeniu procesu likwidacji, spółka Elektrownia Wodna we Włocławku Sp. z o.o. została wykreślona z KRS.

41.2. Akwizycje

W dniu 19 lutego 2013 roku Spółka ENERGA Hydro Sp. z o.o. podpisała umowę nabycia do 100% udziałów w Spółkach, tworzących lądowe aktywa wiatrowe Dong Energy Wind Power A/S w Polsce, w konsorcjum z partnerem: PGE Polska Grupa Energetyczna SA z siedzibą w Warszawie. Pod warunkiem uzyskania w drodze decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) zgody na dokonanie koncentracji Spółka ENERGA Hydro Sp. z o.o. stanie się właścicielem:

- 100% udziałów Spółki Dong Energy Karcino Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
- 100% udziałów Spółki Dong Energy Tuszyny Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
- 100% udziałów Spółki Dong Energy Pancierzyn Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
- 100% udziałów Spółki Dong Energy Gąsiorowo Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
- 100% udziałów Spółki Dong Energy 3 Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie,
- do 100% udziałów Spółki Dong Energy Olecko Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Dzięki nabyciu udziałów wymienionych podmiotów Grupa Kapitałowa ENERGA pozyska jedną działającą farmę wiatrową o mocy 51 MW oraz portfel projektów wiatrowych o zróżnicowanym poziomie zaawansowania i łącznej mocy ponad 200 MW.

Ponadto, w dniu 26 lutego 2013 roku Spółka ENERGA Hydro Sp. z o.o. podpisała umowę nabycia udziałów w spółce Iberdrola Renewables Polska Sp. z o.o., w konsorcjum z partnerem PGE Polska Grupa Energetyczna SA z siedzibą w Warszawie. W ramach tej transakcji, pod warunkiem uzyskania zgody UOKiK na dokonanie koncentracji, Spółka ENERGA Hydro Sp. z o.o. stanie się właścicielem 67,3% udziałów nabywanej spółki. Dzięki transakcji Grupa Kapitałowa ENERGA pozyska dwie działające farmy wiatrowe o mocy 114 MW oraz portfel projektów wiatrowych o zróżnicowanym poziomie zaawansowania i łącznej mocy 1 186 MW.

41.3. Sprawa sporna dotycząca PSE SA i PKN ORLEN SA

W dniu 11 stycznia 2013 roku odbyła się rozprawa przed Sądem Najwyższym dotycząca sporu pomiędzy spółką ENERGA-OPERATOR SA oraz PSE SA i PKN ORLEN SA (patrz opis w Nocie 42).

42. Inne informacje mające istotny wpływ na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy Grupy

42.1. Pozyskanie finansowania zewnętrznego

Kredyty na finansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR SA

W latach 2009-2010 ENERGA SA wraz ze spółką zależną ENERGA-OPERATOR SA zawarły następujące umowy kredytowe z przeznaczeniem na sfinansowanie programu inwestycyjnego ENERGA-OPERATOR SA w latach 2009- 2012¹, związanego z rozbudową i modernizacją sieci dystrybucyjnej:

1. umowa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym („EBI”) z limitem 1 050 mln zł, zawarta w dniu 16 grudnia 2009 roku;
2. umowa z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju („EBOR”) z limitem 800 mln zł, zawarta w dniu 29 kwietnia 2010 roku;
3. umowa z Nordyckim Bankiem Inwestycyjnym („NIB”) z limitem 200 mln zł, zawarta dnia 30 kwietnia 2010 roku.

Łączna kwota pozyskanego finansowania to 2 050 mln zł.

Podpisane umowy kredytowe mają charakter długoterminowych zobowiązań inwestycyjnych – zadłużenie może być spłacane do roku 2025. Umowy kredytowe są niezabezpieczone na aktywach kredytobiorców i opierają się przede wszystkim na kowenantach finansowych.

W ramach powyższych umów uruchomiono transze w następujących wysokościach:

- a) w roku 2010:
 - 630 mln zł – w ramach umowy z EBI,
 - 300 mln zł – w ramach umowy z EBOR,
 - 100 mln zł – w ramach umowy z NIB.
- b) W roku 2011:
 - 420 mln zł – w ramach umowy z EBI (pełne wykorzystanie finansowania),
 - 350 mln zł – w ramach umowy z EBOR (ostatnia transza w wysokości 150,0 mln zł została wykorzystana 21 lutego 2012 roku),
 - 100 mln zł – w ramach umowy z NIB (pełne wykorzystanie finansowania).
- c) W roku 2012:
 - 150 mln zł – w ramach umowy z EBOR (pełne wykorzystanie finansowania).

Obecnie Grupa prowadzi rozmowy z EBOR oraz EBI w sprawie pozyskania długoterminowego finansowania inwestycji w rozbudowę i modernizację sieci dystrybucyjnych, w tym Smart Grid, realizowanych przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA w latach 2012-2015. Zdefiniowany program inwestycyjny spółki opiewa na kwotę 5,2 mld zł. Ustalenia z bankami zakładają pozyskanie 800 mln zł z EBOR oraz 1 000 mln zł z EBI.

¹ Pierwotnie zakładany okres inwestycji obejmował lata 2009-2011. W związku z niemożnością wykonania zakładanego poziomu wydatków inwestycyjnych w strukturze i okresach wstępnie założonych, część nakładów inwestycyjnych została przesunięta na rok 2012.

W dniu 26 lutego 2013 r. Komitet Zarządzający EBI zatwierdził projekt pożyczki dla ENERGA SA, bazując na założeniach:

- Kredytobiorca: ENERGA SA
- Beneficjent końcowy / Współpożyczkobiorca: ENERGA-OPERATOR SA
- Kwota: do 1.000 mln zł,
- Okres finansowania: do 15 lat

Dzięki decyzji Komitetu Zarządzającego EBI ostateczne zatwierdzenie finansowania przez Radę Dyrektorów będzie możliwe do przeprowadzenia w dniu 14 marca 2013 roku.

Grupa przewiduje, iż zawarcie umów z powyższymi instytucjami nastąpi w I półroczu 2013 roku.

Kredyty w NORDEA Bank Polska SA

W latach 2010-2011 ENERGA SA zawarła następujące umowy kredytowe z NORDEA Bank Polska SA:

1. umowę kredytu inwestycyjnego z dnia 8 września 2010, w kwocie 100 mln zł, z przeznaczeniem na zakup obligacji emitowanych przez spółkę ENERGA Hydro Sp. z o.o. w związku z realizacją przez ten podmiot inwestycji polegającej na modernizacji elektrowni szczytowo-pompowej w Żydowie. Ostateczny termin spłaty zobowiązania został określony na 7 września 2015 roku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku kredyt był wykorzystany w pełnej wysokości.
2. umowę kredytu inwestycyjnego w kwocie 160 mln zł, z dnia 17 grudnia 2010 roku, z przeznaczeniem na zakup obligacji emitowanych przez spółkę ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. w związku z realizacją przez ten podmiot inwestycji polegającej na modernizacji kotła poprzez wprowadzenie możliwości współspalania biomasy, budowie zakładu produkcji palet ze słomy oraz budowie nowego bloku energetycznego. Ostateczny termin spłaty zobowiązania został określony na 16 grudnia 2015 roku. Łączne wykorzystanie kredytu na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosło 134,7 mln zł.
3. umowę o aranżację kredytów dla spółek z Grupy ENERGA, z dnia 24 czerwca 2010 roku, z łącznym limitem 75 mln zł. W ramach umowy ENERGA SA, jak i spółki z Grupy ENERGA mają możliwość zaciągania kredytów obrotowych w rachunku bieżącym i odnawialnych z terminem spłaty do 12 miesięcy oraz kredytów inwestycyjnych, których termin spłaty nie przekracza terminu obowiązywania limitu kredytowego, tj. 29 czerwca 2015 roku. Na dzień 31 grudnia 2012 roku uruchomiono finansowanie na łączną kwotę 45,1 mln zł, z czego wykorzystanych zostało 12,7 mln zł.
4. umowę ramową o udzielanie gwarancji bankowych dla spółek z Grupy ENERGA, z dnia 8 września 2010 roku, z łącznym limitem 5 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wykorzystano limit w wysokości 4,2 mln zł.
5. umowę o aranżację kredytów dla ENERGA SA, z dnia 12 października 2011 roku, z limitem 300 mln zł. Środki w ramach umowy mogą być wykorzystane na finansowanie działalności bieżącej lub inwestycje kapitałowe. Okres obowiązywania limitu kredytowego wynosi do dnia 11 października 2016 roku. W 2012 roku uruchomiono finansowanie w rachunku bieżącym w kwocie 150 mln zł oraz finansowanie w formie kredytu obrotowego odnawialnego na kolejne 150 mln zł. Na dzień bilansowy 31 grudnia 2012 r. kredyty nie były wykorzystane.

Zabezpieczeniem wszystkich wyżej wymienionych umów są kowenanty finansowe oraz w przypadku umów ramowych solidarna odpowiedzialność ENERGA SA za zobowiązania spółek z Grupy ENERGA ustanowiona na zasadzie przystąpienia do długu.

Kredyty w PKO Bank Polski SA

W latach 2011-2012 ENERGA SA zawarła następujące umowy kredytowe z bankiem PKO Bank Polski SA:

1. umowę ramową na udzielenie limitu kredytowego ENERGA SA i spółkom zależnym, z dnia 30 sierpnia 2011 roku, z łącznym limitem 150 mln zł. W ramach umowy ENERGA SA, jak i spółki z Grupy ENERGA mają możliwość zaciągania kredytów obrotowych w rachunku bieżącym, odnawialnych i nieodnawialnych z terminem spłaty do 36 miesięcy, kredytów inwestycyjnych do 15 lat oraz gwarancji bankowych do 60 miesięcy. Umowa kredytowa jest niezabezpieczona. Spłata zobowiązań spółek zależnych opiera się na solidarnej odpowiedzialności ENERGA SA ustanowionej na zasadzie

przystąpienia do długu. Na dzień 31 grudnia 2012 roku uruchomiono limit finansowania na łączną kwotę 149,2 mln zł, z czego wykorzystanych zostało 26,8 mln zł;

2. umowę ramową na udzielenie limitu kredytowego ENERGA SA i spółkom zależnym, z dnia 20 września 2012 roku, z łącznym limitem 200 mln zł. W ramach umowy ENERGA SA, jak i spółki z Grupy ENERGA mają możliwość zaciągania kredytów obrotowych w rachunku bieżącym, odnawialnych z terminem spłaty do 12 miesięcy, kredytów inwestycyjnych do 15 lat oraz gwarancji bankowych do 60 miesięcy. Zabezpieczeniem umowy są kowenanty finansowe. Spłata zobowiązań spółek zależnych opiera się na solidarnej odpowiedzialności ENERGA SA ustanowionej na zasadzie przystąpienia do długu. Na dzień 31 grudnia 2012 roku uruchomiono limit finansowania na łączną kwotę 10 mln zł.

Kredyty w Pekao SA

W latach 2011-2012 ENERGA SA zawarła następujące umowy kredytowe z Pekao SA:

1. umowę kredytu z dnia 13 października 2011 roku, z limitem 200 mln zł, z przeznaczeniem na finansowanie działalności bieżącej lub inwestycje kapitałowe. Okres obowiązywania limitu kredytowego kończy się dnia 12 października 2016 roku. Zabezpieczeniem umowy są kowenanty finansowe. Na dzień bilansowy 31 grudnia 2012 roku kredyt był wykorzystany w kwocie 123,6 mln zł;
2. umowę kredytu z dnia 30 maja 2012 roku, w kwocie 85 mln zł, z przeznaczeniem na objęcie obligacji emitowanych przez ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA w związku z realizacją programu inwestycyjnego spółki (patrz punkt wyżej). Ostateczny termin spłaty umowy kredytowej to 29 maja 2022 roku. Zabezpieczeniem umowy są kowenanty finansowe. ENERGA SA uruchomiła pierwszą transzę kredytu w ramach udostępnionego finansowania w wysokości 33 mln zł w dniu 9 lipca 2012 roku.

Emisja obligacji krajowych

W dniu 21 września 2012 roku ENERGA SA zawarła z bankami Pekao SA oraz BRE Bank SA umowę emisyjną ustanawiającą program emisji obligacji krajowych w kwocie 4 000 mln zł. Pierwsza emisja obligacji w ramach ww. programu w wysokości 1 000 mln zł dokonana została w dniu 19 października 2012 roku, z terminem wykupu w dniu 18 października 2019 roku. Emisja była kierowana do polskich inwestorów instytucjonalnych. Struktura emisji w odniesieniu do bazy inwestorów przedstawia się następująco: OFE 82%, Towarzystwa Ubezpieczeniowe 6% oraz TFI 12%. W dniu 19 listopada 2012 r. wyemitowane obligacje zostały wprowadzone do obrotu na jednym z rynków Catalyst – platformie Alternatywny System Obrotu (ASO), która jest prowadzona przez BondSpot SA.

Proces emisji euroobligacji

W dniu 15 listopada 2012 roku ustanowiony został program emisji euroobligacji średnioterminowych EMTN na kwotę maksymalną do 1 000 mln EUR. W ramach Programu Obligacji EMTN, spółka celowa Energa Finance AB (publ) zarejestrowana pod prawem szwedzkim, działająca jako 100% spółka zależna od ENERGA SA, może emitować euroobligacje o terminie wykupu od jednego roku do dziesięciu lat w oparciu o następujące umowy z dnia 15 listopada 2012 roku:

- umowę agencyjną zawartą pomiędzy Energa Finance AB (publ) jako emitentem, ENERGA SA jako poręczycielem oraz BNP Paribas Securities Services, oddział w Luksemburgu jako agentem ds. płatności i agentem transferowym,
- umowę dealerską zawartą pomiędzy Energa Finance AB (publ) jako emitentem, ENERGA SA jako poręczycielem oraz BNP Paribas, HSBC Bank Plc i Merrill Lynch International jako organizatorami i dealerami,

- umowę poręczenia, zgodnie z którą ENERGA SA zobowiązała się bezwarunkowo i nieodwołalnie poręczyć zobowiązania Energa Finance AB (publ) wynikające z euroobligacji do kwoty 1 250 mln EUR w terminie do dnia 31 grudnia 2024 roku włącznie; oraz
- umowę zobowiązującą do dokonywania płatności, zgodnie z którą Energa Finance AB (publ) jako emitent oraz ENERGA SA jako poręczyciel zobowiązały się do spełniania określonych świadczeń z obligacji bezpośrednio na rzecz ich posiadaczy.

Powyższe umowy oraz obligacje emitowane pod Programem Obligacji EMTN rządzone są prawem angielskim. Obligacje emitowane w ramach Programu Obligacji EMTN mogą być przedmiotem dopuszczenia do obrotu na rynku regulowanym w Luksemburgu na podstawie prospektu bazowego zatwierdzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego w Luksemburgu w dniu 15 listopada 2012 roku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku nie dokonano żadnej emisji obligacji w ramach Programu Obligacji EMTN.

42.2. Wstrzymanie realizacji projektu Ostrołęka C

Ze względu na istotne zmiany na krajowym rynku energii, pogorszenie warunków finansowania inwestycji oraz rozwiązanie umowy sprzedaży pakietu akcji ENERGA SA zawartej pomiędzy Skarbem Państwa a PGE S.A., Zarząd ENERGA SA zweryfikował plan inwestycji strategicznych Grupy. Zgodnie ze strategią, Grupa ENERGA stawia na następujące cele dla inwestycji:

1. zachowanie niskiego poziomu ryzyka inwestowania (wskaźnik dług netto/EBITDA nie większy niż 2,5 i nakłady na pojedynczy projekt nieprzekraczające rocznego EBITDA Grupy),
2. realizacja stopy zwrotu z zaangażowanego kapitału powyżej średnioważonego kosztu kapitału własnego,
3. wypełnienie portfela handlowego w ponad 50% energią pochodzącą z własnej generacji,
4. obniżenie średniego wskaźnika emisyjności jednostkowej CO₂ poniżej 0,4 Mg/MWh,
5. dywersyfikacja portfela inwestycyjnego (ukierunkowanie na projekty średniej wielkości i koncentracja na wysokosprawnych i niskoemisyjnych technologiach wytwarzania).

W związku z powyższym Zarząd ENERGA SA podjął decyzję o zatrzymaniu prac przygotowawczych do budowy bloku węglowego w Ostrołęce. Przyczyną zamrożenia projektu są m.in. trudności z uzyskaniem finansowania w formule Project Finance oraz niekorzystna sytuacja na rynku firm budowlanych. W chwili obecnej Grupa poszukuje partnera zainteresowanego wspólną realizacją tego projektu lub jego zakupem.

ENERGA SA oceniła, że wstrzymanie projektu może stanowić przesłankę świadczącą o utracie jego wartości. W związku z powyższym na dzień 31 grudnia 2012 roku przeprowadzony został test na utratę wartości aktywów związanych z realizacją projektu (patrz opis w Nocie 14).

42.3. Restrukturyzacja Grupy Kapitałowej

Segment dystrybucji

W latach 2011-2012 przeprowadzono szereg działań związanych z restrukturyzacją i reorganizacją segmentu dystrybucji w ramach Operatora Systemu Dystrybucyjnego (OSD) – spółki zależnej ENERGA-OPERATOR SA i spółek wspierających działalność OSD.

W roku 2011:

1. w spółce ENERGA-OPERATOR SA wdrożono nowy Regulamin Organizacyjny, zawierający ujednoliconą strukturę organizacyjną Oddziałów i Rejonów w oparciu o wspólne procesy biznesowe i rozwiązania organizacyjne. Celem nadrzędnym wdrożenia było zapewnienie, żeby realizacja zadań OSD, zapisanych w prawie energetycznym i w jednej koncesji, która obowiązuje całą spółkę, była realizowana w sposób jednolity i porównywalny, w oparciu o najlepsze praktyki w spółce i w branży. Do najważniejszych zmian organizacyjnych związanych z nową strukturą organizacyjną należy zaliczyć:

- organizacyjne oddzielenie zarządzania majątkiem sieciowym od prac na majątku (eksploatacji, prac służb elektromonterskich);
 - pionizacja służb wykonawczych (elektromonterskich) na poziomie Oddziałów Spółki – oznacza to, że zadania eksploatacyjne będą realizowane przez „strukturę oddziałową”, jednak co do zasady pracownicy tych służb nie zmieniają miejsca fizycznego wykonywania swojej pracy;
 - pionizacja służb zarządzania ruchem SN i nN na poziomie Oddziałów – przygotowanie organizacyjne do uruchomienia Regionalnych Dyspozycji Mocy, które docelowo przejmą prowadzenie ruchu SN i nN w całym Oddziale;
 - przeniesienie części funkcji z Oddziałów do Centrali, z założeniem, że osoby realizujące te zadania nie zmieniają miejsca wykonywania pracy:
 - zadania związane z bezpieczeństwem i obronnością,
 - zadania związane z audytem i kontrolą,
 - zadania związane z komunikacją wewnętrzną;
 - przeniesienie funkcji zarządzania techniczną obsługą odbiorców na poziom Oddziału, pracownicy realizujący dotychczas te zadania w Rejonach Dystrybucji nie zmieniają miejsca fizycznego wykonywania swojej pracy;
 - przeniesienie wszystkich funkcji wsparcia z Rejonów Dystrybucji do Oddziałów, przy założeniu zachowania dotychczasowego miejsca wykonywania pracy przez pracowników;
2. w związku z działaniami restrukturyzacyjnymi na poziomie spółek wspierających działalność OSD prowadzone były następujące działania:
- do spółki ENERGA-OPERATOR SA przeniesiona została działalność spółek Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Wschód Sp. z o.o. (obecnie ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.) i Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Zachód Sp. z o.o. w zakresie zarządzania procesem przyłączy do sieci, eksploatacją sieci, inwestycjami i ewidencji majątku sieciowego,
 - prawa i obowiązki wynikające z umów zawartych przez spółki Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Wschód Sp. z o.o. (obecnie ENERGA OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.) i Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Zachód Sp. z o.o. dotyczące działalności oświetleniowej zostały przekazane do spółki ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o.,
 - działalność wykonawcza prowadzona przez spółkę ZET Energohandel Sp. z o.o. została przeniesiona do spółki Energetyka Kaliska – Usługi Techniczne Sp. z o.o.
 - działalność projektowa prowadzona przez spółki Multiserwis Sp. z o.o., Energo-Konsulting Sp. z o.o. (obecnie ENERGA-OPERATOR Techniczna Obsługa Odbiorców Sp. z o.o.) i ZET Energohandel Sp. z o.o. została przeniesiona do spółki ZEP-INPRO Sp. z o.o. (obecnie ENERGA-OPERATOR Projektowanie Sp. z o.o.),
 - działalność produkcyjna prowadzona przez spółkę zależną Zakład Budownictwa Energetycznego Sp. z o.o. została przeniesiona do spółki zależnej Energetyka Kaliska Liczniki i Instalacje Sp. z o.o. (obecnie ENERGA-OPERATOR Produkcja Sp. z o.o.).
 - spółka Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Wschód Sp. z o.o. (obecnie ENERGA OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.) nabyła przedsiębiorstwo spółki Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Zachód Sp. z o.o., przejmując tym samym jej działalność.
 - spółka ENERGA-OPERATOR Techniczna Obsługa Odbiorców Sp. z o.o. przejęła od ENERGA-OPERATOR SA, Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Wschód Sp. z o.o. (obecnie ENERGA OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.) i Zakład Energetyczny Płock – Dystrybucja Zachód Sp. z o.o. procesy dotyczące technicznej obsługi odbiorców (w tym w zakresie instalacji i eksploatacji układów pomiarowych, odczytu liczników) wraz z częścią pracowników.

W roku 2012:

1. pracownicy oraz aktywa związane z usługami sieciowymi i inwestycyjnymi realizowanymi w rejonach Gdańska, Elbląga – Olsztyna, Słupska – Koszalina, Kalisza i Torunia zostały przekazane do spółek pracy na sieci, utworzonych w grudniu 2011 roku:
 - ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Gdańsk Sp. z o.o.,
 - ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Elbląg Sp. z o.o.,
 - ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Słupsk Sp. z o.o.,
 - ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Kalisz Sp. z o.o.,
 - ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Toruń Sp. z o.o.;
2. ze spółki ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. wydzielono majątek związany z działalnością elektroenergetyczną wraz z pracownikami obsługującymi tę działalność, do spółki ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.;
3. ze spółki ENERGA-OPERATOR SA przeniesione zostały procesy, aktywa i pracownicy z obszaru działalności eksploatacyjno-inwestycyjnej do nowo uruchomionych spółek ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Elbląg Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Gdańsk Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Kalisz Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Słupsk Sp. z o.o., ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Toruń Sp. z o.o. oraz ENERGA-OPERATOR Eksploatacja i Inwestycje Płock Sp. z o.o.;
4. Zarządy spółek zależnych ENERGA-OPERATOR SA, tj.:
 - ENERGA-OPERATOR Projektowanie Sp. z o.o.,
 - Przedsiębiorstwo Budownictwa Elektroenergetycznego ENBUD Słupsk Sp. z o.o.
 - Zakład Budownictwa Energetycznego Sp. z o.o.
 - ENERGA-OPERATOR Produkcja Sp. z o.o.
 - Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Energetyki ELEKTROINSTAL Sp. z o.o.

przystąpiły do opracowania strategii sprzedaży udziałów w tych spółkach. Przedstawienie rekomendacji planowane jest na koniec I kwartału 2013 roku.

Model sprzedaży i obsługi w Grupie Kapitałowej ENERGA

W dniu 25 lutego 2011 roku zainicjowany został projekt „Wdrożenie efektywnego modelu sprzedaży i obsługi w GK ENERGA”, mający na celu wykorzystanie pełnego potencjału przychodowego Grupy w obszarze sprzedaży i obsługi klienta, zarządzanie całościowym poziomem satysfakcji klienta Grupy oraz poprawę efektywności kosztowej obsługi działalności sprzedażowej.

W wyniku realizacji zadań zdefiniowanych w projekcie ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o.:

- przekazała do ENERGA-OPERATOR SA czynności i zasoby związane z obsługą procesów dotyczących przyłączy, nielegalnego poboru oraz usług pozaprądowych,
- przeniosła do ENERGA-OBRÓT SA czynności i zasoby związane z obsługą procesów sprzedażowych na rzecz klienta biznesowego oraz procesów zarządczych i wsparcia sprzedaży.

W grudniu 2011 roku kapitał podstawowy spółki zależnej ENERGA-OBRÓT SA został podwyższony o 33,1 mln zł. Podwyższony kapitał został objęty przez ENERGA SA i pokryty w całości udziałami w spółce ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o. Po tej transakcji spółka ENERGA-OBRÓT SA została jedynym udziałowcem ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o.

W wyniku powyższych transformacji ENERGA Obsługa i Sprzedaż Sp. z o.o. realizuje cele strategiczne ENERGA-OBRÓT SA w zakresie obsługi klienta masowego oraz rozliczeń i obecnie koncentruje się na:

- skutecznej i efektywnej realizacji głównego celu optymalizacyjnego, tj. obniżki kosztów obsługi, w szczególności obsługi kontaktów i rozliczeń klienta indywidualnego,
- zapewnieniu sprawnego wdrożenia i utrzymania standardów obsługi klienta, gwarantujących wzrost satysfakcji klientów z obsługi.

Model realizacji inwestycji w Grupie Kapitałowej ENERGA

Zgodnie z uchwałą Zarządu ENERGA SA z dnia 29 lutego 2012 roku spółka zależna ENERGA Invest SA, została wyznaczona do pełnienia roli Inwestora Zastępczego w Grupie ENERGA. Spółka, stanowiąc jednostkę wyspecjalizowaną w przygotowaniu i wdrażaniu projektów inwestycyjnych z obszaru wytwarzania (budowa elektrowni gazowych, wodnych, źródeł kogeneracyjnych, farm wiatrowych, instalacji fotowoltaicznych), skupia służby realizujące nowe projekty inwestycyjne oraz prowadzi wstępne rozpoznanie i przygotowanie inicjatyw inwestycyjnych.

Obecnie spółka kontynuuje przygotowania do budowy dwóch elektrowni gazowych w Grudziądzu i Gdańsku oraz prace nad projektem Wisła, a także pełni rolę inżyniera kontraktu w Żychlinie, gdzie zbudowany zostanie pilotazowy układ kogeneracyjny.

Konsolidacja działalności w segmencie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych

Spółką konsolidującą działalność w segmencie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych jest ENERGA Hydro Sp. z o.o. (poprzednio ENERGA Elektrownie Straszyn Sp. z o.o.).

W latach 2010-2012 prowadzone były następujące działania mające na celu konsolidację działalności w tym segmencie:

- nabycia w roku 2010 przez spółkę ENERGA Hydro Sp. z o.o. zorganizowanych części przedsiębiorstwa, obejmujących wytwarzanie energii przez małe elektrownie wodne, od spółek ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. oraz ENERGA Wind Sp. z o.o. (poprzednio ENERGA Elektrownie Wiatrowe Sp. z o.o./ENERGA Elektrownie Słupsk Sp. z o.o.);
- zakup w 2010 roku przedsiębiorstwa spółki Elektrownia Wodna we Włocławku Sp. z o.o. przez ENERGA Hydro Sp. z o.o. (umowa zakupu została zrealizowana w styczniu 2011 roku);
- połączenia jednostek gospodarczych w roku 2011 i 2012 (patrz opis w Nocie 30).

Konsolidacja działalności w segmencie CHP

Spółką konsolidującą działalność w segmencie CHP jest ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o.

W roku 2012 podjęto następujące działania mające na celu konsolidację działalności w tym segmencie:

- ENERGA SA przekazała aportem akcje spółki ENERGA Elektrociepłownia Kalisz S.A. na rzecz spółki ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o.;
- ENERGA SA i ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA przekazały aportem udziały spółki ENERGA OPEC Sp. z o.o. na rzecz spółki ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o.;
- ENERGA Kogeneracja Sp. z o.o. nabyła udziały w spółce Zakład Energetyki Ciepłej w Żychlinie Sp. z o.o. (patrz opis w Nocie 2).

Konsolidacja działalności oświetleniowej

Spółką konsolidującą działalność w zakresie oświetlenia jest ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o.

W latach 2010-2012 prowadzone były następujące działania mające na celu konsolidację działalności w obszarze usług oświetleniowych:

- połączenia jednostek gospodarczych w roku 2010 (patrz opis w Nocie 30);
- wniesienie w 2010 roku przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA do spółki ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o. aportu w postaci zorganizowanej części przedsiębiorstwa, obejmującej działalność oświetleniową.

Konsolidacja działalności w obszarze IT

Spółką konsolidującą działalność w obszarze IT jest utworzona w roku 2011 spółka ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. (patrz opis w Nocie 2).

W latach 2010-2012 prowadzone były następujące działania mające na celu konsolidację działalności w obszarze IT:

- połączenia jednostek gospodarczych w roku 2010 i 2011 (patrz opis w Nocie 30);
- zawarta w grudniu 2011 roku umowa aportowa pomiędzy ENERGA SA i ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o., zgodnie z którą kapitał podstawowy ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. został podniesiony o kwotę 19,1 mln zł. Wkład niepieniężny w postaci majątku ENERGA SA obejmujący sprzęt komputerowy, egzemplarze oprogramowania komputerowego oraz komputerową dokumentację informatyczną i nośniki informatyczne został przekazany do spółki i zarejestrowany w KRS w lutym 2012 roku;
- przeniesienie w 2012 roku ze spółki zależnej ENERGA-OPERATOR SA wybranych procesów IT wraz z pracownikami obsługującymi te procesy do spółki ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. W ENERGA-OPERATOR SA pozostały procesy wsparcia systemów technologicznych, zaś spółka ENERGA Informatyka i Technologie Sp. z o.o. przejęła procesy wsparcia użytkownika lokalnego oraz całość procesów wsparcia dla systemów centralnych wykorzystywanych przez spółki Grupy.

Konsolidacja obsługi serwisowo-remontowej

Spółką konsolidującą działalność w zakresie obsługi serwisowo-remontowej na rzecz segmentu elektrowni systemowych oraz CHP w Grupie jest utworzona w roku 2011 spółka ENERGA Serwis Sp. z o.o.

W związku z konsolidacją obsługi serwisowo-remontowej w spółce ENERGA Serwis Sp. z o.o. podwyższony został kapitał spółki o kwotę 7,1 mln. Nowe udziały zostały objęte w całości przez spółkę zależną ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA, w zamian za wniesienie wkładu pieniężnego i niepieniężnego. Podwyższenie kapitału w spółce zostało zarejestrowane w KRS w dniu 13 czerwca 2012 roku.

Reorganizacja struktury właścicielskiej w Grupie ENERGA

W latach 2010-2012 podjętych zostało szereg działań w ramach porządkowania struktury właścicielskiej w Grupie.

W 2010 roku prowadzone były działania mające na celu uproszczenie struktury Grupy Kapitałowej, polegające na zakupie przez ENERGA SA mniejszościowych pakietów akcji i udziałów spółek Grupy ENERGA, posiadanych przez inne spółki Grupy.

W roku 2011:

- ENERGA SA nabyła od Skarbu Państwa pakiety udziałów mniejszościowych spółek ENERGA-OPERATOR SA oraz ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA za łączną kwotę 585,6 mln zł. Dodatkowo prowadzono program przymusowego odkupu akcji od akcjonariuszy spółki ENERGA-OPERATOR SA. W wyniku tych transakcji udział ENERGA SA w kapitale zakładowym ENERGA-OPERATOR SA i ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA na dzień 31 grudnia 2011 roku wzrósł do odpowiednio 99,74% i 89,38%, w porównaniu z 85,06% i 85,00% na dzień 31 grudnia 2010 roku;
- ENERGA SA dokonywała zakupów mniejszościowych pakietów akcji i udziałów spółek Grupy ENERGA, posiadanych przez inne spółki Grupy;
- ENERGA SA nabyła od ENERGA-OPERATOR SA i Zakładu Budownictwa Energetycznego Sp. z o.o. udziały w ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o., zostając jedynym udziałowcem tej spółki.

W roku 2012:

- prowadzono program przymusowego odkupu akcji od akcjonariuszy spółki ENERGA-OPERATOR SA. W wyniku tych transakcji udział ENERGA SA w kapitale zakładowym ENERGA-OPERATOR SA na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosił odpowiednio 99,75%, w porównaniu z 99,74% na dzień 31 grudnia 2011 roku; ENERGA SA zbyła na rzecz spółki ENERGA-OPERATOR SA udziały w spółkach: Zakład Energetyczny Płock – Centrum Handlowe Sp. z o.o. i Zakład Energetyczny Toruń „ENERGOHANDEL” Sp. z o.o.;

- spółka ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA zbyła udziały w spółce Ekologiczne Materiały Grzewcze Sp. z o.o. na rzecz spółki ENERGA SA;
- ENERGA SA przekazała aportem do spółki ENERGA-OBRÓT SA, za podniesienie kapitału zakładowego i objęcie nowo utworzonych akcji, udziały w Spółce ENERGA Oświetlenie Sp. z o.o.;
- w dniu 24 stycznia 2012 roku zarejestrowane zostało podwyższenie kapitału zakładowego spółki zależnej ENERGA Innowacje Sp. z o.o. na kwotę 2,5 mln zł. Nowo utworzone udziały zostały objęte przez spółkę ENERGA-OPERATOR SA, która uzyskała tym samym 50% udziału w kapitale zakładowym ENERGA Innowacje Sp. z o.o.;
- w ramach konsolidacji Segmentu OZE w Grupie Kapitałowej ENERGA we wrześniu 2012 roku ENERGA Wind Sp. z o.o. zakupiła od ENERGA Invest udziały w Spółkach AEGIR 1 Sp. z o.o., AEGIR 2 Sp. z o.o., AEGIR 3 Sp. z o.o., AEGIR 4 Sp. z o.o. i AEGIR 5 Sp. z o.o.

Pozostałe zmiany w Grupie ENERGA zostały opisane w Notach nr 2 „Skład Grupy” oraz 30 „Połączenia jednostek gospodarczych” niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Reorganizacja struktury ENERGA SA

W 2012 roku ENERGA SA podjęła działania w celu uporządkowania funkcjonowania spółki poprzez podniesienie sprawności zarządzania oraz specjalizacji w obszarze wyłącznie biznesowym, przy zachowaniu gwarancji zaspokojenia oczekiwań interesariuszy.

Analizie poddano w szczególności procesy wspierające sferę biznesową, wskazując na możliwość ich realizacji poprzez dedykowane do tego spółki usługowe. Procesy takie jak: obsługa prawna, HR, organizacyjna, zakupowa, zarządzania nieruchomościami, usługi wsparcia procesów IT, zostały przeniesione do innych spółek Grupy.

Wdrożenie zmian spowodowało ograniczenie ilości komórek organizacyjnych i uproszczenie szczebli zarządczych w ENERGA SA.

42.4. Proces prywatyzacji

W dniu 17 lipca 2009 roku zapadła decyzja Ministerstwa Skarbu Państwa o prywatyzacji Grupy ENERGA. Publiczne zaproszenie do negocjacji zostało ogłoszone w kwietniu 2010 roku. W okresie od czerwca do września trwał due diligence, podczas którego potencjalni inwestorzy mieli możliwość badania wybranych dokumentów, wizytowania wybranych obiektów Grupy, odbycia spotkań z Zarządem oraz spotkań operacyjnych z sesjami pytań i odpowiedzi.

W dniu 29 września 2010 roku Ministerstwo Skarbu Państwa („MSP”) i Polska Grupa Energetyczna S.A. („PGE”) podpisały umowę sprzedaży 84,19% akcji spółki ENERGA SA.

W dniu 13 stycznia 2011 roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) wydał decyzję zakazującą przejęcia przez PGE kontroli nad ENERGA SA. W związku z tą decyzją Skarb Państwa oraz PGE podpisały aneks do umowy sprzedaży akcji spółki ENERGA SA. Na jego mocy MSP i PGE określiły czas trwania umowy na 12 miesięcy oraz postanowiły o zawieszeniu biegu terminu rozwiązania umowy do czasu prawomocnego zakończenia postępowania sądowego w przedmiocie odwołania od decyzji UOKiK.

W dniu 28 stycznia 2011 r. PGE odwołało się od decyzji UOKiK do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („SOKiK”).

W dniu 14 maja 2012 roku odbyła się rozprawa w SOKiK, zakończona wyrokiem oddalającym odwołanie PGE od decyzji prezesa UOKiK zakazującej dokonania koncentracji polegającej na przejęciu przez PGE kontroli nad ENERGA SA. Zgodnie z informacją opublikowaną w raporcie bieżącym z dnia 5 czerwca 2012 roku zarząd PGE podjął decyzję o nieskładaniu apelacji od wyroku SOKiK, który tym samym uprawomocnił się w dniu 12 czerwca 2012 roku.

W związku z powyższym rozwiązaniu uległa również umowa sprzedaży akcji ENERGA SA zawarta w dniu 29 września 2010 roku pomiędzy PGE a Skarbem Państwa.

W styczniu 2013 roku Minister Skarbu Państwa („MSP”) podjął decyzję o ponownym uruchomieniu procesu prywatyzacji ENERGA SA. Intencją MSP jest sprzedaż mniejszościowego pakietu akcji ENERGA SA na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie („GPW”) w transakcji typu IPO (Initial Public Offering). Wejście ENERGA SA na GPW planowane jest do końca pierwszego półrocza bieżącego roku.

42.5. Projekt „System Zarządzania Środowiskowego i Mechanizmy Zrównoważonego Rozwoju”

Projekt „System Zarządzania Środowiskowego i Mechanizmy Zrównoważonego Rozwoju” został powołany we wrześniu 2011 r., dla wdrożenia warunków wymaganych przez rozporządzenie EMAS w najważniejszych spółkach Grupy ENERGA.

Prace projektowe obejmują przeglądy środowiskowe spółek, szkolenia dla zarządów, kadry menedżerskiej i audytorów wewnętrznych oraz przygotowanie wspólnych procedur systemowych (zgodnie z wymaganiami ISO14001).

W ramach działań dotyczących zrównoważonego rozwoju w październiku 2012 r. Grupa wydała pierwszy Raport Odpowiedzialnego Biznesu za rok 2011. Raport odnosi się do aspektów działań Grupy związanych z kwestiami społeczno-pracowniczymi, biznesowymi i środowiskowymi. Spełnia ramowe zasady raportowania GRI (Global Reporting Initiative) uznawane na całym świecie oraz używane przez organizacje niezależnie od wielkości, sektora działalności oraz lokalizacji. W procesie przygotowywania raportu uwzględniono zarówno zasady dotyczące definiowania zawartości, jak i jakości raportu. Aby zapewnić uwzględnienie w raporcie kluczowych zagadnień dla spółki oraz branży, został on oparty o strategię i wartości Grupy ENERGA. W procesie definiowania jego zawartości przeprowadzono analizę globalnych, branżowych raportów zrównoważonego rozwoju oraz analizę innych publikacji i raportów wskazujących wyzwania zrównoważonego rozwoju istotne dla sektora energetyki.

Wdrożenie projektu „System Zarządzania Środowiskowego i Mechanizmy Zrównoważonego Rozwoju” powoduje wzrost możliwości korzystania ze źródeł finansowania inwestycji oferowanych przez instytucje międzynarodowe, a jednocześnie stanowi realizację postanowień wynikających z umów z EBI, EBOR oraz NIB.

42.6. Budowa elektrowni gazowo-parowych w Grudziądzu i Gdańsku

W dniu 19 kwietnia 2011 roku przez ENERGA Invest SA oraz Electricity Supply Board International Investments B.V. (ESBI) została zawiązana spółka zależna Elektrownia Grudziądz sp. z o.o. w organizacji z siedzibą w Grudziądzu z kapitałem zakładowym w wysokości 12 mln zł. Każdy ze wspólników miał objąć po 50% udziałów w kapitale, pokrywając je wkładem pieniężnym.

Z uwagi na rozbieżności w formule realizacji projektu ENERGA Invest SA jednostronnie wypowiedziała umowę wspólników. W dniu 20 listopada 2012 r. podpisano porozumienie o rozliczeniu współpracy kończące współpracę pomiędzy partnerami, na mocy którego ENERGA Invest SA przejęła wszelkie prawa do projektu oraz uzyskała pełnomocnictwo współudziałowca do likwidacji spółki celowej w organizacji powołanej do wspólnej realizacji projektu.

Grupa ENERGA będzie kontynuowała inwestycję w Grudziądzu bez udziału partnera. Realizacją inwestycji będzie się zajmować utworzona w grudniu roku 2012 spółka celowa Elektrownia CCGT Grudziądz Sp. z o.o. Planowana moc elektrowni kształtuje się na poziomie około 900-1 200 MWe.

W dniu 2 października 2012 roku podpisano z PSE Operator SA umowę przyłączeniową do elektroenergetycznej sieci przesyłowej. Obecnie trwają postępowania przetargowe na wybór Generalnego Projektanta oraz Generalnego Wykonawcy I etapu elektrowni, zakładającego uruchomienie jednego bloku gazowo-parowego o mocy 420-600 MWe. Przetarg na wybór wykonawcy budowy bloku powinien zostać rozstrzygnięty w 2014 roku. Pozyskanie finansowania na potrzeby projektu organizowane będzie na późniejszym etapie jego realizacji. Na chwilę obecną zakłada się, iż projekt będzie finansowany w oparciu o finansowanie bilansowe, organizowane przez ENERGA SA. Środki zostaną przetransferowane z ENERGA SA do spółki celowej z wykorzystaniem programu emisji obligacji.

Oprócz inwestycji w Grudziądzu planowane jest uruchomienie elektrowni gazowo-parowej na terenie Gdańska, o łącznej planowanej mocy elektrycznej 400-600 MWe. Do realizacji przedsięwzięcia powołana w grudniu 2012 roku została przez ENERGA SA spółka celowa Elektrownia CCGT Gdańsk Sp. z o.o. Zakończenie inwestycji w Gdańsku planowane jest na rok 2020.

42.7. Konsorcjum Grupy ENERGA SA i Kopalni Adamów

W dniu 7 stycznia 2010 roku podpisana została umowa konsorcjum między PAK KWB Adamów SA (dawniej Kopalnia Węgla Brunatnego „Adamów”) i Grupą ENERGA SA na budowę i uruchomienie zespołu elektrowni wiatrowych na terenach poeksploatacyjnych należących do PAK KWB Adamów SA w gminie Przykona. Projekt przewiduje wybudowanie farmy wiatrowej o mocy do 40 MW i będzie realizowany poprzez spółkę celową.

Obecnie trwają prace dotyczące powołania spółki celowej oraz uzyskania zgód korporacyjnych przez PAK KWB Adamów SA. Równolegle prowadzone były prace nad dokumentacją projektową dotyczącą sfery technicznej oraz środowiskowej. Projekt uzyskał również zgodę Prezesa UOKiK na koncentrację przedsiębiorców. Zakończenie inwestycji planowane jest na rok 2016.

42.8. Program ENERGA Wisła

Realizowany przez Grupę ENERGA Program Wisła ma na celu wybudowanie na Wiśle poniżej Włocławka stopnia piętrzącego wraz z elektrownią wodną. Wstępne założenia przewidują, iż planowana moc elektrowni może osiągnąć poziom od 60 do 100 MW, a jej średnia produkcja kształtowałaby się na poziomie ponad 500 000 MWh rocznie. Termin realizacji tej inwestycji obliczany jest na około 7 lat (uruchomienie planowane jest prawdopodobnie w 2017 r.), a jej wartość szacowana jest na około 2 500 mln zł.

W dniu 9 marca 2010 r. zawarto pomiędzy ENERGA SA a Ove Arup & Partners International Limited Sp. z o.o. umowę na opracowanie „Dokumentacji niezbędnej dla budowy zapory i elektrowni na Wiśle poniżej Włocławka”.

Głównym celem umowy jest dostarczenie kompletu dokumentacji niezbędnej dla rozpoczęcia budowy zapory i elektrowni na Wiśle, wymaganej do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla inwestycji wydawanej przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska i pozytywnej opinii Komisji Europejskiej (jeśli będzie taka wymagana).

Obecnie prowadzone są prace nad Studium Lokalizacyjnym, Studium Wykonalności i Oceną Oddziaływania na Środowisko. Pozwoli to na określenie szczegółowych danych technicznych i lokalizacyjnych dla inwestycji oraz wystąpienie o uzyskanie decyzji środowiskowej umożliwiającej realizację inwestycji w obszarach Natura 2000.

42.9. Umowy Społeczne zawarte w procesie konsolidacji i restrukturyzacji

W dniu 19 lipca 2007 roku została zawarta Umowa Społeczna – nr 1/1 – GK ENERGA/2007 dotycząca zabezpieczenia praw i interesów pracowniczych w procesie konsolidacji i restrukturyzacji Grupy Kapitałowej ENERGA. Umowa została zawarta na podstawie art. 9 kodeksu pracy, art. 26¹ ustawy z dnia 23 maja 1991 roku o związkach zawodowych i stanowi rozwinięcie i uszczegółowienie postanowień porozumienia w sprawie uprawnień partnerów społecznych w procesie konsolidacji pionowej i zasad współpracy w procesie restrukturyzacji zawartego w dniu 7 marca 2007 roku oraz porozumienia w G8 3/1 - Konsolidacja i restrukturyzacja – G8/2004.

Umowa Społeczna weszła w życie z dniem 1 sierpnia 2007 roku.

Postanowienia zawarte w umowie dotyczą zobowiązań wobec pracowników z tytułu:

- gwarancji na okoliczności warunków restrukturyzacji,
- premii okolicznościowej związanej z konsolidacją dla spółek dystrybucyjnych i spółek zależnych,
- gwarancji zatrudnienia,

- gwarancji płacowych,
- gwarancji socjalnych i ochrony zdrowia,
- zabezpieczenia praw do akcji pracowniczych.

Określono okres gwarancji zatrudnienia dla pracowników Grupy Kapitałowej ENERGA SA na okres 120 miesięcy od wejścia umowy społecznej w życie.

Zobowiązania z tytułu gwarancji socjalnych są kontynuacją zobowiązań dotychczasowych na rzecz pracowników, ich rodzin oraz byłych pracowników-emerytów i rencistów, z uwzględnieniem rocznego odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych przy zastosowaniu wskaźnika 2-krotności odpisu wynikającego z postanowień ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych w roku 2007. Od roku 2009 odpis wynosi trzykrotność odpisu podstawowego.

Ponadto, w dniu 1 sierpnia 2007 roku, została zawarta Umowa Społeczna pomiędzy Zespołem Elektrowni Ostrołęka S.A. (obecnie ENERGA Elektrownie Ostrołęka SA) a organizacjami związkowymi dotycząca zabezpieczenia praw pracowniczych pracowników Zespołu Elektrowni Ostrołęka S.A. w procesie konsolidacji i prywatyzacji sektora elektroenergetycznego. Zgodnie z podpisaną Umową pracodawca zobowiązuje się przez okres 10 lat od dnia podpisania Umowy zapewnić gwarancje zatrudnienia i gwarantuje zachowanie na poszczególnych stanowiskach pracy i płacy na poziomie nie mniej korzystnym od obowiązującego w dniu zawarcia Umowy.

42.10. Infrastruktura energetyczna usadowiona na prywatnym gruncie

W wyniku zmian ustrojowych w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego stulecia w obecnej rzeczywistości prawnej i gospodarczej powstały poważne problemy z urządzeniami przesyłowymi pobudowanymi w poprzednim systemie prawnym na nieruchomościach prywatnych bez pozyskania do nich tytułów prawnych.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość przedmiotu sporu z tego tytułu wynosi 159 mln zł i wynika z szacunku uwzględniającego najbardziej prawdopodobną kwotę potencjalnych roszczeń (z tego 61,9 mln ujęte jako rezerwy i 97,1 mln zł ujęte jako zobowiązania warunkowe – patrz Noty 32 i 37).

42.11. Roszczenia Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe

Regulacja stanu prawnego nieruchomości zabudowanych urządzeniami elektroenergetycznymi na nieruchomościach Skarbu Państwa będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe („LP”) należy do najistotniejszych zagadnień związanych z regulacją stanów prawnych urządzeń elektroenergetycznych pobudowanych na cudzych nieruchomościach. Zadanie to nadzorowane i kierowane było bezpośrednio przez Zarząd Spółki. Zostało ono zrealizowane w dwóch etapach.

Etap 1

W dniu 25.10.2010 r. ENERGA-OPERATOR SA zawarła umowę o współpracy z Lasami Państwowymi („LP”). Na podstawie tej umowy:

- dokonano inwentaryzacji linii elektroenergetycznych na terenach wszystkich Nadleśnictw;
- ENERGA-OPERATOR SA uzyskała prawo do korzystania z nieruchomości zabudowanych urządzeniami elektroenergetycznym oraz wstępu lub wjazdu na grunty wraz z niezbędnym sprzętem, usuwania awarii linii elektroenergetycznych, prowadzenia czynności eksploatacyjnych lub modernizacyjnych linii elektroenergetycznych, prawo wycinki drzew bądź krzewów lub ich podkrzesywania w zakresie niezbędnym dla utrzymania linii elektroenergetycznych w należytym stanie w zinwentaryzowanych pasach gruntu;
- ENERGA-OPERATOR SA kompleksowo uregulowała zaszłości, tj. zapłaciła wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości za 10 lat wstecz. Wynagrodzenie zapłacone za ten okres zostało ustalone przez strony w wysokości podatków za lata 2006-2009, zaś za rok 2010 w wysokości podatków i kwot dodatkowych oraz zapłaty za linie kablowe;

- uregulowano kwestie należności za korzystanie z nieruchomości zabudowanych urządzeniami elektroenergetycznymi na przyszłość;
- LP zobowiązywały się do nieutrudniania procesów inwestycyjnych ENERGA-OPERATOR, przebiegających przez tereny LP;
- LP wycofały wszystkie sprawy sądowe przeciwko ENERGA-OPERATOR;
- LP udzieliły uprawnienia ENERGA-OPERATOR do wycinki oraz podkrzesywanie drzew i krzewów nieodpłatnie, w ramach kwoty wynagrodzenia ogólnego;
- LP zobowiązały się do przystąpienia do rozmów w sprawie dokonania trwałej regulacji na zasadzie ustanowienia służebności przesyłu, w trybie art. 3052 § 1 K.c. po zmianie odpowiednich przepisów ustawy o lasach.

Etap 2

W marcu 2011 roku ustawodawca wprowadził do ustawy o lasach z dnia 28 września 1991 roku (tj. Dz.U. z 2011 Nr 12, poz. 59, ze zmianami) artykuł 39a. Na jego mocy Nadleśniczy, za zgodą dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych, uzyskali uprawnienie do ustanawiania za wynagrodzeniem służebności przesyłu. Był to zapis ustawowy, którego brak uniemożliwił wcześniejsze ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomościach LP, gdyż Lasy zasłaniały się brakiem ustawowego upoważnienia do obciążania nieruchomości Skarbu Państwa służebnościami przesyłu na rzecz przedsiębiorstw przesyłowych.

W związku z powyższym dnia 5 grudnia 2011 roku pomiędzy ENERGA-OPERATOR SA a Skarbem Państwa – Państwowym Gospodarstwem Leśnym Lasy Państwowe zostało zawarte Porozumienie w sprawie zasad ustanowienia służebności przesyłu.

Wskazać należy, że na bazie obowiązujących przepisów prawa jest to pierwsza w Polsce umowa pomiędzy OSD a Lasami Państwowymi, prowadząca wprost do dokonania tak zwanej trwałej regulacji stanu prawnego nieruchomości zabudowanych urządzeniami elektroenergetycznymi, przez którą należy rozumieć ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego w postaci służebności przesyłu, w formie aktu notarialnego z wpisem praw przedsiębiorstwa do księgi wieczystej:

- umowa została podpisana z 10 Regionalnymi Dyrekcjami Lasów Państwowych na obszarze działania ENERGA-OPERATOR SA;
- umowa obejmuje 113 Nadleśnictw;
- pełnomocnicy Lasów Państwowych (Nadleśniczy) podpisują umowy służebności przesyłu;
- na dzień 31 grudnia 2012 roku podpisano umowy, które w 93,34% regulują stan urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomościach Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- w wyniku realizacji Porozumienia zostały ustanowione służebności przesyłu na ponad 13 tysiącach działek gruntu, objętych ponad 3 600 ksiąg wieczystych;
- podpisano ponad 1 000 aktów notarialnych.

42.12. Sprawa sporna dotycząca PSE SA i PKN ORLEN SA

W lipcu 2003 roku PSE SA (poprzednio PSE-Operator SA, zwanego dalej „PSE”) wystąpiło do Sądu Okręgowego w Warszawie z powództwem przeciwko Zakładowi Energetycznemu Płock SA (zwanego dalej „ZEP SA”, obecnie ENERGA-OPERATOR SA, zwana dalej „EOP”) o zapłatę kwoty 62,5 mln zł, stanowiącej różnicę w zapłaconej na jej rzecz opłacie przesyłowej. Odpowiadając na pozew, ZEP SA przypozwała do procesu PKN ORLEN SA. Niezależnie od tego, wcześniej, wnioskiem z dnia 26 września 2003 roku ZEP SA wezwała PKN ORLEN SA do próby ugodowej przed Sądem Rejonowym w Płocku w zakresie jej roszczeń odszkodowawczych związanych z niewykonaniem przez PKN ORLEN SA umowy sprzedaży energii poprzez odmowę przekazania informacji o wielkości energii wyprodukowanej we własnych źródłach.

Wobec odmowy przez PKN ORLEN SA udziału w postępowaniu ugodowym, ZEP SA w dniu 30 czerwca 2004 roku skierowała do Sądu Okręgowego w Warszawie pozew przeciwko tej spółce o zapłatę 46,2 mln zł tytułem opłaty systemowej przypisanej autoproducentowi na podstawie § 36 Rozporządzenia z dnia 14 grudnia 2000 roku, stosując do jej obliczenia, otrzymane wcześniej od PKN ORLEN SA, dane dotyczące planu produkcji energii elektrycznej. Na rozprawie w dniu 2 czerwca 2005 roku Sąd dokonał z urzędu zawieszenia tego postępowania do czasu zakończenia procesu z powództwa PSE, uznając, że rozstrzygnięcie tej sprawy uzależnione jest od wyniku procesu z PSE. W obu sprawach występuje zagadnienie zgodności przepisów wspomnianego Rozporządzenia z Konstytucją RP, co ma wyraz we wnioskach ZEP SA i PKN ORLEN SA o wystąpienie przez Sąd ze stosownym pytaniem prawnym do Trybunału Konstytucyjnego.

Wyrokiem z dnia 25 października 2006 roku Trybunał Konstytucyjny (TK) orzekł, że art. 46 ustawy Prawo energetyczne, wskazany w postanowieniu Sądu, jest zgodny z Konstytucją, zaś odnośnie do § 36 Rozporządzenia wskazanego wyżej, umorzył postępowanie ze względu na niedopuszczalność orzekania. W uzasadnieniu orzeczenia TK wskazał, że norma § 36 jest przepisem dyspozytywnym, a nie bezwzględnie obowiązującym, co oznacza, że jego zastosowanie w stosunkach między operatorem systemu rozdzielczego a autoproducentem zależy od woli stron.

Powyższe orzeczenie spowodowało, że Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 19 grudnia 2007 roku, po rozpoznaniu zażalenia PKN ORLEN SA postanowił podjąć zawieszono postępowanie w sprawie z powództwa ZEP SA przeciwko PKN ORLEN SA, uznając, że wykładnia TK pozwala kontynuować ten proces bez potrzeby oczekiwania na wynik procesu z powództwa PSE przeciwko EOP. W dniu 25 czerwca 2008 roku zapadł wyrok w tej sprawie oddalający powództwo EOP. Sąd uznał, że na podstawie zebranego materiału dowodowego nie można ustalić ilości energii elektrycznej zużytej w spornym okresie przez PKN ORLEN SA, a to nie pozwala na obliczenie wynagrodzenia dla EOP.

Od tego orzeczenia EOP w dniu 2 września 2008 roku wniósł apelację do Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 10 września 2009 roku, sygn. akt I ACa 1062/08 zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od PKN ORLEN SA na rzecz EOP kwotę 46,2 mln zł z ustawowymi odsetkami od dnia 30 czerwca 2004 roku oraz zasądził zwrot kosztów procesu w kwocie 254 tys. zł. W dniu 30 września 2009 roku PKN ORLEN SA zapłacił całość zasądzonej kwoty wraz z odsetkami, tj. kwotę 75,6 mln zł, a także zwrócił koszty procesu. Od tego wyroku PKN ORLEN SA wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego („SN”).

W dniu 28 stycznia 2011 roku przed SN odbyła się rozprawa ze skargi kasacyjnej PKN ORLEN SA w sprawie z powództwa EOP c/a PKN ORLEN SA o odszkodowanie z tytułu opłaty systemowej. Sąd uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 10 września 2009 roku i przekazał temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Powodem uchylenia wyroku, jak wynika z ustnych jego motywów, jest konieczność, zdaniem SN, uporządkowania jurydycznego tego wyroku.

SN przesądził natomiast podnoszoną przez PKN ORLEN SA kwestię prekluzji, wskazując w uzasadnieniu, że w tej sprawie prekluzja nie występuje, zatem wszystkie dowody wnioskowane dotychczas w sprawie będą miały swoją doniosłość, w tym i sprawozdania G.10.3.

Reasumując, należy stwierdzić, że może nie zostać utrzymana dotychczasowa wysokość zasądzonego roszczenia, gdy Sąd Apelacyjny dojdzie do wniosku, że skapitalizowane odsetki nie powinny być elementem szkody. W księgach EOP została utworzona na dzień 31 grudnia 2010 roku rezerwa w kwocie 34,9 mln zł.

W marcu 2011 roku EOP zapłacił PKN ORLEN SA kwotę 30,1 mln zł i wykorzystał utworzoną rezerwę.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2011 roku uchylił wyrok Sądu Okręgowego oddalający powództwo EOP i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. W ramach tego rozpoznania w dniu 30 kwietnia 2012 r. odbyła się pierwsza rozprawa przed Sądem Okręgowym w Warszawie. Sąd uwzględnił wnioski dowodowe EOP i dopuścił dowód z opinii biegłego na okoliczności prawidłowości wyliczenia szkody przez powoda.

Wyznaczona na dzień 1 października 2012 roku rozprawa nie odbyła się z uwagi na prośbę biegłego o przedłużenie terminu do sporządzenia opinii z powodu skomplikowanego stanu faktycznego sprawy. W rezultacie biegły złożył opinię w dniu 15 października 2012 r. Rozprawa odbyła się w dniu 28 listopada 2012 roku. W jej wyniku biegły został zobowiązany przez sąd do złożenia opinii uzupełniającej, w której ma uwzględnić ilości energii elektrycznej, stanowiące podstawę do obliczenia wysokości roszczenia EOP, zawarte w załączonych do akt sprawy fakturach. Ilości te są zbieżne z tymi, które wykazał PKN

ORLEN SA w sprawozdaniach G.10.3, ale sąd zdecydował o ich sprawdzeniu. Kolejny termin w tej sprawie zostanie wyznaczony przez sąd z urzędu po złożeniu opinii uzupełniającej przez biegłego.

W związku z orzeczeniem Sądu Apelacyjnego z dnia 4 sierpnia 2011 r. w dniu 25 sierpnia 2011 roku wpłynęło do EOP wezwanie do zapłaty od PKN ORLEN SA kwoty 45,5 mln zł (należność główna) i 254 tys. zł (koszty procesu w pierwszej i drugiej instancji) wraz z odsetkami od dnia 18 lutego 2011 roku do dnia zapłaty tytułem zwrotu kwoty zasądzonej uchylonym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 10 września 2009 roku, którą PKN ORLEN SA zapłacił na rzecz EOP. Zobowiązanie zostało przez spółkę uregulowane 28 listopada 2011 roku, natomiast kwota odsetek została ujęta jako rezerwa w wartości 144,7 tys. zł.

W sprawie z powództwa PSE c/a EOP po wyroku TK, Sąd Okręgowy w Warszawie podjął zawieszony na czas procedowania przed TK postępowanie i wyrokiem z dnia 25 marca 2008 roku zasądził od EOP na rzecz PSE kwotę 62,5 mln zł wraz z należnymi odsetkami.

Od orzeczenia tego EOP wniósł apelację, która wyrokiem z dnia 19 marca 2009 roku została przez Sąd Apelacyjny oddalona. Od wyroku tego w dniu 30 lipca 2009 roku EOP wniósł skargę kasacyjną do SN. W wyniku jej rozpoznania w dniu 25 marca 2010 r. SN wyrokiem z dnia 26 marca 2010 roku uchylił zaskarżone orzeczenie Sądu Apelacyjnego i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. Wyrokiem z dnia 21 września 2011 roku Sąd Apelacyjny, po ponownym rozpoznaniu sprawy i uwzględnieniu wytycznych SN, zmienił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 25 marca 2008 roku i oddalił w całości powództwo PSE.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 21 września 2011 roku został zaskarżony skargami kasacyjnymi z obu stron. Skarga EOP (wniesiona w dniu 27 marca 2012 roku) dotyczy wyłącznie braku rozstrzygnięcia w wyroku Sądu Apelacyjnego sprawy odsetek za okres od chwili, gdy EOP spełnił świadczenie zasądzone poprzednim wyrokiem Sądu Apelacyjnego do chwili obecnego wyroku Sądu Apelacyjnego, mimo wniosku w tym przedmiocie zawartego w klauzuli restytucyjnej w skardze kasacyjnej, ponowionym w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym.

W tym samym dniu (27 marca 2012 roku) skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniosła także PSE. Generalnie zarzuty tej skargi dotyczą naruszenia przepisów postępowania, w szczególności art. 381 k.p.c. Koncepcja procesu, od początku postępowania, przyjęta przez PSE opierała się na uznaniu, że strony są związane umową przesyłową zawartą w dniu 9 sierpnia 2001 r. również w zakresie tzw. wielkości zastępczych, opartych na prognozie produkcji energii przez autoproducenta, czyli PKN ORLEN. EOP kwestionował tę okoliczność, dowodząc, że do uzgodnienia tych wielkości nie doszło, a tym samym nie było podstaw do wyliczenia opłaty systemowej na podstawie tych wielkości. SN w wyniku skargi kasacyjnej EOP podzielił ten pogląd i dlatego uchylił pierwsze rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego, przekazując mu sprawę do ponownego rozpoznania. Przy ponownym rozpoznaniu przed tym sądem powód, zorientowawszy się, że jego dotychczasowa koncepcja nie znalazła akceptacji sądu, wnioskował o dopuszczenie dowodów wskazujących na faktyczne ilości energii elektrycznej wyprodukowane przez PKN ORLEN SA, które znajdują się w aktach sprawy z powództwa EOP c/a PKN ORLEN SA, twierdząc, że są to nowe fakty w sprawie, nieznane mu dotychczas. Sąd Apelacyjny nie podzielił tych twierdzeń, uznając, że wskazane okoliczności i wnioskowane dowody nie mają waloru nowości, i zmienił wyrok Sądu Okręgowego, oddalając powództwo PSE.

Jak wyżej wspomniano, EOP po wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 19 marca 2009 roku zapłacił na rzecz PSE całą zasądzoną kwotę wraz z odsetkami łącznie w wysokości 123 mln zł. Z kolei uchylenie tego wyroku przez SN i następnie oddalenie powództwa PSE przez Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 21 września 2011 r. spowodowało, że powód zwrócił EOP całą wskazaną wyżej kwotę. Zwrot ten nastąpił bez należnych odsetek za okres, gdy odpadła podstawa tego świadczenia na rzecz PSE. To właśnie jest przedmiotem skargi kasacyjnej EOP.

W przypadku obu skarg kasacyjnych po ich wniesieniu do Sądu strony sporządziły po kilka pism procesowych, zawierających przede wszystkim odpowiedzi na skargę oraz repliki do stanowiska strony przeciwnej. Postanowieniami z dnia 22 listopada 2012 r. Sąd Najwyższy przyjął obie skargi do rozpoznania.

W dniu 11 stycznia 2013 roku odbyła się rozprawa przed Sądem Najwyższym, na której sąd rozpoznał powyższe skargi. W wyniku rozprawy Sąd Najwyższy:

- oddalił skargę EOP,
- uwzględnił skargę PSE i uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 21 września 2011 roku, przekazując temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Podstawową przyczyną uchylenia wyroku Sądu Apelacyjnego było, w ocenie Sądu Najwyższego, naruszenie przez ten Sąd Apelacyjny art. 381 k.p.c. poprzez niedopuszczenie nowych dowodów wnioskowanych przez PSE.

Orzeczenie Sądu Najwyższego spowodowało, że sprawa wraca do stanu po wyroku sądu I instancji z dnia 25 marca 2008 roku i wniesionej przez EOP apelacji od tego wyroku. W wyniku ponownego rozpoznania sprawy sąd apelacyjny może:

- oddalić apelację EOP, co będzie skutkowało prawomocnością wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 25 marca 2008 roku i koniecznością ponownego wykonania tego wyroku,
- uwzględnić apelację EOP i oddalić powództwo PSE, tak jak to miało miejsce w wyroku z dnia 21 września 2011 roku,
- zmienić zaskarżony wyrok co do istoty i zasądzić na rzecz PSE inną kwotę niż objęta pozwem.

Zważywszy na ustne motywy orzeczenia Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2013 roku, można przyjąć, że po stronie EOP powstaje niebezpieczeństwo niekorzystnego dlań wyroku sądu apelacyjnego. Jak wspomniano, roszczenie PSE oparte zostało na wielkościach zastępczych, które zostały, przez poprzednie orzeczenie Sądu Najwyższego, uznane za niezgodnione. To było przyczyną oddalenia powództwa PSE przez uchylony wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 11 września 2011 roku. Sąd Apelacyjny uznał jednocześnie, że zgłoszone przez PSE dowody w postępowaniu apelacyjnym na okoliczność danych rzeczywistych są spóźnione w świetle art. 381 k.p.c. Sąd Najwyższy zaś stwierdził, że spóźnienie to nie ma miejsca i wobec tego nastąpiło naruszenie tego przepisu. Sąd Apelacyjny, rozpoznając ponownie sprawę, jest związany wytycznymi Sądu Najwyższego, zatem przedmiotowe dowody zostaną dopuszczone do oceny sądu w tym postępowaniu. Ocena tych dowodów uprawdopodobnia w znacznym stopniu niekorzystne dla ENERGA-OPERATOR SA orzeczenie Sądu Apelacyjnego. Oznacza to oddalenie apelacji EOP, co będzie skutkowało prawomocnością wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 25 marca 2008 roku i koniecznością ponownego wykonania tego wyroku poprzez zapłatę na rzecz PSE kwoty 62,5 mln zł wraz z należnymi odsetkami od terminów płatności określonych w fakturach, co na dzień zawarcia porozumienia z dnia 5 maja 2009 roku dawało kwotę 123 mln zł.

Dyrektor Departamentu
Sprawozdawczości
Skonsolidowanej
Marek Pertkiewicz

Dyrektor Centrum
Zarządzania Finansami
Aleksandra Gajda-Gryber

.....
(data i podpis)

.....
(data i podpis)

Prezes Zarządu
Mirosław Bieliński

Wiceprezes Zarządu
ds. Finansowych
Roman Szyszko

Wiceprezes Zarządu
ds. Strategii Rozwoju
Wojciech Topolnicki

.....
(data i podpis)

.....
(data i podpis)

.....
(data i podpis)

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1 ODPIS Z REJESTRU PRZEDSIĘBIORCÓW EMITENTA

Identyfikator wydruku: RP/271591/51/20131105114934

Strona 1 z 11

CENTRALNA INFORMACJA KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO

KRAJOWY REJESTR SĄDOWY

Stan na dzień 05.11.2013 godz. 11:49:34

Numer KRS: 0000271591

**Informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu
Z REJESTRU PRZEDSIĘBIORCÓW
pobrana na podstawie art. 4 ust. 4aa ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze
Sądowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 168, poz.1186, z późn. zm.)**

Data rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym		08.01.2007	
Ostatni wpis	Numer wpisu	51	Data dokonania wpisu
	Sygnatura akt	GD.VII NS-REJ.KRS/18936/13/863	
	Oznaczenie sądu	SĄD REJONOWY GDAŃSK-PÓŁNOC W GDAŃSKU, VII WYDZIAŁ GOSPODARCZY KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO	

Dział 1

Rubryka 1 - Dane podmiotu	
1.Oznaczenie formy prawnej	SPÓŁKA AKCYJNA
2.Numer REGON/NIP	REGON: 220353024, NIP: 9570957722
3.Firma, pod którą spółka działa	ENERGA SPÓŁKA AKCYJNA
4.Dane o wcześniejszej rejestracji	-----
5.Czy przedsiębiorca prowadzi działalność gospodarczą z innymi podmiotami na podstawie umowy spółki cywilnej?	NIE
6.Czy podmiot posiada status organizacji pożytku publicznego?	NIE

Rubryka 2 - Siedziba i adres podmiotu	
1.Siedziba	kraj POLSKA, woj. POMORSKIE, powiat M. GDAŃSK, gmina M. GDAŃSK, miejsc. GDAŃSK
2.Adres	ul. AL.GRUNWALDZKA, nr 472, lok. ---, miejsc. GDAŃSK, kod 80-309, poczta GDAŃSK, kraj POLSKA
3.Adres poczty elektronicznej	-----
4.Adres strony internetowej	-----

Rubryka 3 - Oddziały	
Brak wpisów	

Rubryka 4 - Informacje o statucie	
-----------------------------------	--

1. Informacja o sporządzeniu lub zmianie statutu	1	06-12-2006, NOTARIUSZ PAWEŁ BŁASZCZAK Z KANCELARII NOTARIALNEJ PRZY ULICY DŁUGIEJ 31 W WARSZAWIE, REPERTORIUM A NR 20821/2006
	2	17-05-2007 REP.A NR 7606/2007, NOTARIUSZ PAWEŁ BŁASZCZAK Z KANCELARII NOTARIALNEJ PRZY ULICY DŁUGIEJ 31, W WARSZAWIE ZMIENIONO PAR.7 STATUTU SPÓŁKI
	3	12-10-2007, REP.A NR 19546/2007, NOTARIUSZ PAWEŁ BŁASZCZAK Z KANCELARII NOTARIALNEJ PRZY ULICY DŁUGIEJ 31 W WARSZAWIE, ZMIENIONO PAR.7, PAR.19 UST.2 PKT 6, PAR.20 UST.2, PAR.21 UST.1, PAR.22 UST.1, PAR.25 UST.1 PKT 5,7,8,9, PAR.25 UST.2 PKT 1,2,3, 4,7 ORAZ PAR.42 UST.3 PKT 2 I 3 STATUTU SPÓŁKI. DODANO PKT 2A W PAR.25 UST.2 ORAZ PKT 3A W PAR.42 UST.3 STATUTU SPÓŁKI.
	4	AKT NOTARIALNY SPORZĄDZONY W DNIU 21 MAJA 2008 ROKU, REP.A NR 13469/2008, PRZEZ NOTARIUSZA PAWŁA BŁASZCZAKA W KANCELARII NOTARIALNEJ PAWEŁ BŁASZCZAK NOTARIUSZ, ROBERT BŁASZCZAK NOTARIUSZ SPÓŁKA CYWILNA W WARSZAWIE; ZMIENIONO PAR.7 UST.1, PAR.7 UST.4, PAR.20 UST.1; PAR.25 UST.2 PKT 5 I 6 POŁĄCZONO JAKO PUNKT 5, A DOTYCHCZASOWY PUNKT 7 OTRZYMAŁ NUMER 6.
	5	AKT NOTARIALNY Z DNIA 29 MAJA 2009 ROKU, REPERTORIUM A NR 13534/2009, KANCELARIA NOTARIALNA PAWEŁ BŁASZCZAK NOTARIUSZ ROBERT BŁASZCZAK NOTARIUSZ SPÓŁKA CYWILNA, 00-283 WARSZAWA, UL. DŁUGA 31; 1. W PAR.25 UST.2 STATUTU SPÓŁKI DODAJE SIĘ PKT 7 ; 2. W PAR.49 STATUTU SPÓŁKI DODAJE SIĘ UST.5; 3. W PAR.50 SKREŚLA SIĘ UST 3; 4. W PAR.50 UST.4 OTRZYMUJE NUMER 3, ZAŚ UST.5 NUMER 4.
	6	AKT NOTARIALNY Z DNIA 21 GRUDNIA 2009 ROKU, REPERTORIUM A NR 7998/2009, KANCELARIA NOTARIALNA ZBIGNIEW KUNDO I GRAŻYNA WOJTOWICZ SPÓŁKA CYWILNA, 80-244 GDAŃSK, UL. GRUNWALDZKA 102. 1. UCHYLA SIĘ TREŚĆ ZAPISÓW PARAGRAFÓW O NUMERACH OD 1 DO 31 I NADAJE SIĘ NOWE BRZMIENIE. 2. SKREŚLA SIĘ PARAGRAFY O NUMERACH OD 32 DO 51. 3. SKREŚLA SIĘ WSZYSTKIE DOTYCHCZASOWE TYTUŁY ROZDZIAŁÓW.
	7	AKT NOTARIALNY Z DNIA 15 MARCA 2011 ROKU, REPERTORIUM A NR 1641/2011, KANCELARIA NOTARIALNA ZBIGNIEW KUNDO I GRAŻYNA WOJTOWICZ SPÓŁKA CYWILNA, 80-244 GDAŃSK, UL. GRUNWALDZKA 102 1. DODANIE W §5 KOLEJNEGO PUNKTU O NUMERZE 35 2. ZMIANA §7 PKT 2 3. ZMIANA §14 UST.2 4. NADANIE NOWEGO BRZMIENIA §14 UST.3 LIT.D 5. SKREŚLENIE W §14 UST.3 PUNKTU 13 6. ZMIANA NUMERACJI W §14 UST.3, W TEN SPOSÓB, ŻE PUNKTY OD NUMERU 14 DO 18 OZNACZONO JAKO PUNKTY OD NUMERU 13 DO 17 7. USUNIĘCIE NUMERACJI USTĘPU W §17 POPRZEZ SKREŚLENIE NUMERU 1 8. ZMIANA §17 PKT 19 9. ZMIANA §26 UST.1 10. DODANIE KOLEJNEGO ROZDZIAŁU VII §32
	8	AKT NOTARIALNY Z DNIA 22 SIERPNI 2012 ROKU, REPERTORIUM A NR 5243/2012, KANCELARIA NOTARIALNA ZBIGNIEW KUNDO I GRAŻYNA WOJTOWICZ SPÓŁKA CYWILNA, 80-244 GDAŃSK, UL. GRUNWALDZKA 102, NOTARIUSZ ZBIGNIEW KUNDO: 1. ZMIANA § 8. 2. ZMIANA §10. 3. SKREŚLENIE W §13 USTĘPU 2. 4. ZMIANA §14 UST. 2 ZDANIA DRUGIEGO. 5. ZMIANA §14 UST. 3 IN PRINCIPIO. 6. ZMIANA W §14 UST. 3 PKT 2 LIT. A). 7. ZMIANA §14 UST. 3 PUNKTU 17. 8. DODANIE W §14 UST. 5 I 6. 9. ZMIANA §16 UST. 2. 10. ZMIANA §16 UST. 3. 11. ZMIANA §16 UST. 4. 12. ZMIANA §17 PKT 1. 13. ZMIANA §17 PKT 3. 14. ZMIANA §17 PKT 4. 15. DODANIE W §17 PKT 5 I 6.

Identyfikator wydruku: RP/271591/51/20131105114934

Strona 3 z 11

	16. ZMIANA §17 PKT 13 LIT. A I B. 17. ZMIANA §17 PKT 13 LIT. C. 18. ZMIANA §17 PKT 13 LIT. H. 19. DODANIE W §17 PKT 13 LIT. I. 20. ZMIANA §17 PKT 14. 21. ZMIANA §17 PKT 15. 22. ZMIANA §17 PKT 19. 23. ZMIANA NUMERACJI PUNKTÓW W §17. 24. ZMIANA §18 UST. 1. 25. DODANIE W §18 NOWEGO UST. 2 I UST. 3 26. ZMIANA NUMERACJI USTĘPÓW W §18. 27. ZMIANA W §18 DOTYCHCZASOWEGO UST. 4 ORAZ ZMIANA NUMERACJI Z UST. 4 NA UST. 6. 28. ZMIANA §20 UST. 2. 29. SKREŚLENIE §21 UST. 3. 30. ZMIANA §22. 31. DODANIE W §23 UST. 2. 32. ZMIANA §23 UST. 3. 33. DODANIE W §23 UST. 5. 34. ZMIANA NUMERACJI W §23. 35. DODANIE §23A. 36. DODANIE W §24 UST. 2. 37. ZMIANA §25. 38. ZMIANA §26 UST. 1. 39. ZMIANA §27.
9	03.09.2013, REPERTORIUM A NUMER 5239/2013, NOTARIUSZ ZBIGNIEW KUNDO, KANCELARIA NOTARIALNA W GDAŃSKU, UL. GRUNWALDZKA 102; ZMIENIONO §: 7, 8, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 23A, 27, 29, 31, 32; DODANO §: 23B, 31A, 33.

Rubryka 5	
1.Czas, na jaki została utworzona spółka	NIEOZNACZONY
2.Oznaczenie pisma innego niż Monitor Sądowy i Gospodarczy, przeznaczonego do ogłoszeń spółki	-----
4.Czy statut przyznaje uprawnienia osobiste określonym akcjonariuszom lub tytuły uczestnictwa w dochodach lub majątku spółki nie wynikających z akcji?	NIE
5.Czy obligatoriusze mają prawo do udziału w zysku?	NIE

Rubryka 6 - Sposób powstania spółki
Brak wpisów

Rubryka 7 - Dane jedyne akcjonariusza
Brak wpisów

Rubryka 8 - Kapitał spółki		
1. Wysokość kapitału zakładowego	4 521 612 884,88 Zł	
2. Wysokość kapitału docelowego	-----	
3. Liczba akcji wszystkich emisji	414067114	
4. Wartość nominalna akcji	10,92 Zł	
5. Kwotowe określenie części kapitału wpłaconego	4 521 612 884,88 Zł	
6. Wartość nominalna warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego	-----	
Podrubryka 1 Informacja o wniesieniu aportu		
1. Określenie wartości akcji objętych za aport	1	4 845 611 133,00 Zł
	2	122 939 235,00 Zł

Rubryka 9 - Emisja akcji		
1	1. Nazwa serii akcji	AA
	2. Liczba akcji w danej serii	269139114
	3. Rodzaj uprzywilejowania i liczba akcji uprzywilejowanych lub informacja, że akcje nie są uprzywilejowane	AKCJE NIE SĄ UPRIZYWILEJOWANE
2	1. Nazwa serii akcji	BB
	2. Liczba akcji w danej serii	144928000
	3. Rodzaj uprzywilejowania i liczba akcji uprzywilejowanych lub informacja, że akcje nie są uprzywilejowane	144.928.000 AKCJI UPRIZYWILEJOWANYCH CO DO PRAWA GŁOSU NA WALNYM ZGROMADZENIU; JEDNA AKCJA UPRIZYWILEJOWANA DAJE PRAWO DO 2 (DWÓCH) GŁOSÓW NA WALNYM ZGROMADZENIU.

Rubryka 10 - Wzmianka o podjęciu uchwały o emisjach obligacji zamiennych	
Brak wpisów	

Rubryka 11	
1. Czy zarząd lub rada administrująca są upoważnieni do emisji warrantów subskrypcyjnych?	NIE

Dział 2

Rubryka 1 - Organ uprawniony do reprezentacji podmiotu	
1. Nazwa organu uprawnionego do reprezentowania podmiotu	ZARZĄD
2. Sposób reprezentacji podmiotu	DO SKŁADANIA OŚWIADCZEŃ W IMIENIU SPÓŁKI WYMAGANE JEST WSPÓŁDZIAŁANIE DWÓCH CZŁONKÓW ZARZĄDU ALBO JEDNEGO CZŁONKA ZARZĄDU ŁĄCZNIE Z PROKURENTEM.

JEŻELI ZARZĄD JEST JEDNOOSOBOWY, DO SKŁADANIA OŚWIADCZEŃ W IMIENIU SPÓŁKI UPRAWNIONY JEST JEDEN CZŁONEK ZARZĄDU.

Podrubryka 1 Dane osób wchodzących w skład organu		
1	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	BIELIŃSKI
	2.Imiona	MIROŚLAW KAZIMIERZ
	3.Numer PESEL/REGON	62100503115
	4.Numer KRS	****
	5.Funkcja w organie reprezentującym	PREZES ZARZĄDU
	6.Czy osoba wchodząca w skład zarządu została zawieszona w czynnościach?	NIE
	7.Data do jakiej została zawieszona	-----
2	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	SZYSZKO
	2.Imiona	ROMAN
	3.Numer PESEL/REGON	65040804850
	4.Numer KRS	****
	5.Funkcja w organie reprezentującym	WICEPREZES ZARZĄDU DS. FINANSOWYCH
	6.Czy osoba wchodząca w skład zarządu została zawieszona w czynnościach?	NIE
	7.Data do jakiej została zawieszona	-----
3	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	TOPOLNICKI
	2.Imiona	WOJCIECH
	3.Numer PESEL/REGON	75012700532
	4.Numer KRS	****
	5.Funkcja w organie reprezentującym	WICEPREZES ZARZĄDU DS. STRATEGII ROZWOJU
	6.Czy osoba wchodząca w skład zarządu została zawieszona w czynnościach?	NIE
	7.Data do jakiej została zawieszona	-----

Rubryka 2 - Organ nadzoru			
1	1.Nazwa organu	RADA NADZORCZA	
	Podrubryka 1 Dane osób wchodzących w skład organu		
	1	1.Nazwisko	SZREDER
		2.Imiona	MIROŚLAW
		3.Numer PESEL	57122607952
	2	1.Nazwisko	GAWRYLCZYK
		2.Imiona	MARIAN
		3.Numer PESEL	65090809553
	3	1.Nazwisko	KUCZKOWSKI
		2.Imiona	ROMAN JACEK
3.Numer PESEL		41080901999	

4	1.Nazwisko	POLOCZEK
	2.Imiona	AGNIESZKA
	3.Numer PESEL	74121510089
5	1.Nazwisko	WTULICH
	2.Imiona	ZBIGNIEW
	3.Numer PESEL	58022500013
6	1.Nazwisko	ZATORSKA PAŃTAK
	2.Imiona	IWONA
	3.Numer PESEL	76060912788

Rubryka 3 - Prokurenci		
1	1.Nazwisko	DEMBSKA
	2.Imiona	IWONA KATARZYNA
	3.Numer PESEL	75041114425
	4.Rodzaj prokury	PROKURA ŁĄCZNA Z CZŁONKIEM ZARZĄDU
2	1.Nazwisko	GAJDA GRYBER
	2.Imiona	ALEKSANDRA
	3.Numer PESEL	73081701988
	4.Rodzaj prokury	PROKURA ŁĄCZNA Z CZŁONKIEM ZARZĄDU
3	1.Nazwisko	CHMURA
	2.Imiona	ARTUR
	3.Numer PESEL	70051502318
	4.Rodzaj prokury	PROKURA ŁĄCZNA Z CZŁONKIEM ZARZĄDU
4	1.Nazwisko	CZAPIEWSKI
	2.Imiona	MIROSLAW MAREK
	3.Numer PESEL	63040700534
	4.Rodzaj prokury	PROKURA ŁĄCZNA Z CZŁONKIEM ZARZĄDU
5	1.Nazwisko	SZPAK
	2.Imiona	MARCIN JÓZEF
	3.Numer PESEL	72031806971
	4.Rodzaj prokury	PROKURA ŁĄCZNA Z CZŁONKIEM ZARZĄDU
6	1.Nazwisko	SZYDŁOWSKA
	2.Imiona	JOLANTA MARIA
	3.Numer PESEL	63061506681
	4.Rodzaj prokury	PROKURA ŁĄCZNA Z CZŁONKIEM ZARZĄDU
7	1.Nazwisko	DUDZIK
	2.Imiona	ROMAN
	3.Numer PESEL	77090706631
	4.Rodzaj prokury	PROKURA ŁĄCZNA Z CZŁONKIEM ZARZĄDU
8	1.Nazwisko	KOWALSKA
	2.Imiona	KATARZYNA ANNA

Identyfikator wydruku: RP/271591/51/20131105114934

Strona 7 z 11

	3.Numer PESEL	80062403960
	4.Rodzaj prokury	PROKURA ŁĄCZNA Z CZŁONKIEM ZARZĄDU
9	1.Nazwisko	ORZECH
	2.Imiona	WOJCIECH PIOTR
	3.Numer PESEL	70092004370
	4.Rodzaj prokury	PROKURA ŁĄCZNA Z CZŁONKIEM ZARZĄDU

Dział 3

Rubryka 1 - Przedmiot działalności		
1.Przedmiot działalności przedsiębiorcy	1	64, 20, Z, DZIAŁALNOŚĆ HOLDINGÓW FINANSOWYCH
	2	70, , , DZIAŁALNOŚĆ FIRM CENTRALNYCH (HEAD OFFICES); DORADZTWO ZWIĄZANE Z ZARZĄDZANIEM
	3	27, 1, , PRODUKCJA ELEKTRYCZNYCH SILNIKÓW, PRĄDNIC, TRANSFORMATORÓW, APARATURY ROZDZIELCZEJ I STEROWNICZEJ ENERGII ELEKTRYCZNEJ
	4	27, 3, , PRODUKCJA IZOLOWANYCH PRZEWODÓW I KABLI ORAZ SPRZĘTU INSTALACYJNEGO
	5	27, 40, Z, PRODUKCJA ELEKTRYCZNEGO SPRZĘTU OŚWIETLENIOWEGO
	6	27, 90, Z, PRODUKCJA POZOSTAŁEGO SPRZĘTU ELEKTRYCZNEGO
	7	35, 1, , WYTWARZANIE, PRZESYŁANIE, DYSTRYBUCJA I HANDEL ENERGIĄ ELEKTRYCZNĄ
	8	35, 30, Z, WYTWARZANIE I ZAOPATRYWANIE W PARĘ WODNĄ, GORĄCĄ WODĘ I POWIETRZE DO UKŁADÓW KLIMATYZACYJNYCH
	9	42, 91, Z, ROBOTY ZWIĄZANE Z BUDOWĄ OBIEKTÓW INŻYNIERII WODNEJ
	10	46, 5, , SPRZEDAŻ HURTOWA NARZĘDZI TECHNOLOGII INFORMACYJNEJ I KOMUNIKACYJNEJ
	11	46, 66, Z, SPRZEDAŻ HURTOWA POZOSTAŁYCH MASZYN I URZĄDZEŃ BIUROWYCH
	12	46, 69, Z, SPRZEDAŻ HURTOWA POZOSTAŁYCH MASZYN I URZĄDZEŃ
	13	55, , , ZAKWATEROWANIE
	14	56, , , DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z WYŻYWIENIEM
	15	61, , , TELEKOMUNIKACJA
	16	62, 0, , DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OPROGRAMOWANIEM I DORADZTWEW W ZAKRESIE INFORMATYKI ORAZ DZIAŁALNOŚĆ POWIĄZANA
	17	63, 1, , PRZETWARZANIE DANYCH; ZARZĄDZANIE STRONAMI INTERNETOWYMI (HOSTING) I PODOBNA DZIAŁALNOŚĆ; DZIAŁALNOŚĆ PORTALI INTERNETOWYCH
	18	63, 99, Z, POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA W ZAKRESIE INFORMACJI, GDZIE INDEKS NIESKLASYFIKOWANA
	19	64, 30, Z, DZIAŁALNOŚĆ TRUSTÓW, FUNDUSZÓW I PODOBNYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH
	20	64, 9, , POZOSTAŁA FINANSOWA DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH
	21	66, 1, , DZIAŁALNOŚĆ WSPOMAGAJĄCA USŁUGI FINANSOWE, Z WYŁĄCZENIEM UBEZPIECZEŃ I FUNDUSZÓW EMERYTALNYCH
	22	68, , , DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z OBSŁUGĄ RYNKU NIERUCHOMOŚCI
	23	69, 20, Z, DZIAŁALNOŚĆ RACHUNKOWO-KSIĘGOWA; DORADZTWO PODATKOWE
	24	71, 12, Z, DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE INŻYNIERII I ZWIĄZANE Z NIĄ DORADZTWO TECHNICZNE
	25	73, 11, Z, DZIAŁALNOŚĆ AGENCJI REKLAMOWYCH
	26	74, 90, Z, POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA, GDZIE INDEKS NIESKLASYFIKOWANA

27	77, 21, Z, WYPOŻYCZANIE I DZIERŻAWA SPRZĘTU REKREACYJNEGO I SPORTOWEGO
28	77, 40, Z, DZIERŻAWA WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ I PODOBNYCH PRODUKTÓW, Z WYŁĄCZENIEM PRAC CHRONIONYCH PRAWEM AUTORSKIM
29	78, 10, Z, DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z WYSZUKIWANIEM MIEJSC PRACY I POZYSKIWIANIEM PRACOWNIKÓW
30	78, 30, Z, POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ZWIĄZANA Z UDOSTĘPNIANIEM PRACOWNIKÓW
31	93, 13, Z, DZIAŁALNOŚĆ OBIEKTÓW SŁUŻĄCYCH POPRAWIE KONDYCJI FIZYCZNEJ
32	93, 29, Z, POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ ROZRYWKOWA I REKREACYJNA
33	95, 11, Z, NAPRAWA I KONSERWACJA KOMPUTERÓW I URZĄDZEŃ PERYFERYJNYCH
34	96, 04, Z, DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWA ZWIĄZANA Z POPRAWĄ KONDYCJI FIZYCZNEJ
35	58, 1, , WYDAWANIE KSIĄŻEK I PERIODYKÓW ORAZ POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA, Z WYŁĄCZENIEM W ZAKRESIE OPROGRAMOWANIA

Rubryka 2 - Wzmianki o złożonych dokumentach			
Rodzaj dokumentu	Nr kolejny w polu	Data złożenia	Za okres od do
1.Wzmianka o złożeniu rocznego sprawozdania finansowego	1	16.07.2007	06.12.2006 - 31.12.2006
	2	01.07.2008	01.01.2007-31.12.2007
	3	---	01.01.2008-31.12.2008
	4	22.06.2010	01.01.2009 R. - 31.12.2009 R.
	5	06.05.2011	01.01.2010 R. - 31.12.2010 R.
	6	08.06.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
	7	29.04.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
2.Wzmianka o złożeniu opinii biegłego rewidenta	1	*****	01.01.2007-31.12.2007
	2	*****	01.01.2008-31.12.2008
	3	*****	01.01.2009 R. - 31.12.2009 R.
	4	*****	01.01.2010 R. - 31.12.2010 R.
	5	*****	01.01.2011 - 31.12.2011
	6	*****	01.01.2012 - 31.12.2012
3.Wzmianka o złożeniu uchwały lub postanowienia o zatwierdzeniu sprawozdania finansowego	1	*****	01.01.2007-31.12.2007
	2	*****	06.12.2006-31.12.2006
	3	*****	01.01.2008-31.12.2008
	4	*****	01.01.2009 R. - 31.12.2009 R.
	5	*****	01.01.2010 R. - 31.12.2010 R.
	6	*****	01.01.2011 - 31.12.2011
	7	*****	01.01.2012 - 31.12.2012
4.Wzmianka o złożeniu sprawozdania z działalności podmiotu	1	*****	06.12.2006 - 31.12.2006
	2	*****	01.01.2007-31.12.2007
	3	*****	01.01.2008-31.12.2008
	4	*****	01.01.2009 R. - 31.12.2009 R.
	5	*****	01.01.2010 R. - 31.12.2010 R.
	6	*****	01.01.2011 - 31.12.2011
	7	*****	01.01.2012 - 31.12.2012

Rubryka 3 - Sprawozdania grupy kapitałowej			
Rodzaj dokumentu	Nr kolejny w polu	Data złożenia	Za okres od do
1.Skonsolidowane roczne sprawozdanie finansowe	1	29.08.2008	01.01.2007-31.12.2007
	2	---	01.01.2008-31.12.2008
	3	22.06.2010	01.01.2009 R. - 31.12.2009 R.
	4	04.07.2011	01.01.2010 R. - 31.12.2010 R.
	5	08.06.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
	6	29.04.2013	01.01.2012 - 31.12.2012
2.Opinia biegłego rewidenta	1	*****	01.01.2007-31.12.2007
	2	*****	01.01.2008-31.12.2008
	3	*****	01.01.2009 R. - 31.12.2009 R.
	4	*****	01.01.2010 R. - 31.12.2010 R.
	5	*****	01.01.2011 - 31.12.2011
	6	*****	01.01.2012 - 31.12.2012
3.Uchwała lub postanowienie o zatwierdzeniu skonsolidowanego rocznego sprawozdania finansowego	1	*****	01.01.2007-31.12.2007
	2	*****	01.01.2008-31.12.2008
	3	*****	01.01.2009 R. - 31.12.2009 R.
	4	*****	01.01.2010 R. - 31.12.2010 R.
	5	*****	01.01.2011 - 31.12.2011
	6	*****	01.01.2012 - 31.12.2012
4.Sprawozdanie z działalności jednostki dominującej	1	*****	01.01.2007-31.12.2007
	2	*****	01.01.2008-31.12.2008
	3	*****	01.01.2009 R. - 31.12.2009 R.
	4	*****	01.01.2010 R. - 31.12.2010 R.
	5	*****	01.01.2011 - 31.12.2011
	6	*****	01.01.2012 - 31.12.2012

Rubryka 4 - Przedmiot działalności statutowej organizacji pożytku publicznego

Brak wpisów

Dział 4

Rubryka 1 - Zaległości

Brak wpisów

Rubryka 2 - Wierzytelności

Brak wpisów

Rubryka 3 - Informacje o zabezpieczeniu majątku dłużnika w postępowaniu w przedmiocie ogłoszenia upadłości, o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości z uwagi na fakt, że majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania

Brak wpisów

Rubryka 4 - Umorzenie prowadzonej przeciwko podmiotowi egzekucji z uwagi na fakt, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych

Brak wpisów

Dział 5

Rubryka 1 - Kurator

Brak wpisów

Dział 6

Rubryka 1 - Likwidacja

Brak wpisów

Rubryka 2 - Informacje o rozwiązaniu lub unieważnieniu spółki

Brak wpisów

Rubryka 3 - Zarząd komisaryczny

Brak wpisów

Rubryka 4 - Informacja o połączeniu, podziale lub przekształceniu

1	1.Określenie okoliczności	PRZEJĘCIE CZĘŚCI MAJĄTKU INNEJ SPÓŁKI W WYNIKU PODZIAŁU
	2.Opis sposobu połączenia, podziału lub przekształcenia	PODZIAŁ SPÓŁKI PRZEZ WYDZIELENIE W TRYBIE ART.529 PAR.1 PKT 4 KSH UCHWAŁA NADZWYCZAJNEGO WALNEGO ZGROMADZENIA Z DNIA 21 MAJA 2008 ROKU. UCHWAŁA NR 1 NADZWYCZAJNEGO WALNEGO ZGROMADZENIA ENERGA SA Z DNIA 21 MAJA 2008 R. SPROSTOWANA UCHWAŁĄ NR 13 ZWYCZAJNEGO WALNEGO ZGROMADZENIA ENERGA SA Z DNIA 09.06.2010 R. REPERTORIUM A NR 3123/2010, NOTARIUSZ ZBIGNIEW KUNDO, KANCELARIA NOTARIALNA W GDAŃSKU
	<p style="text-align: center;">Podrubryka 1</p> <p style="text-align: center;">Dane podmiotów powstałych w wyniku połączenia, podziału lub przekształcenia albo dane podmiotów przejmujących całość lub część majątku spółki</p>	
	Brak wpisów	
Podrubryka 2		

Identyfikator wydruku: RP/271591/51/20131105114934

Strona 11 z 11

Dane podmiotów, których majątek w całości lub części jest przejmowany w wyniku połączenia lub podziału		
1	1.Nazwa lub firma	ENERGA-OPERATOR SPÓŁKA AKCYJNA
	2.Nazwa rejestru, w którym podmiot jest zarejestrowany	KRAJOWY REJESTR SĄDOWY
	3.Numer w rejestrze	0000033455
	4.Nazwa sądu prowadzącego rejestr	*****
	5.Numer REGON	190275904

Rubryka 5 - Informacja o postępowaniu upadłościowym

Brak wpisów

Rubryka 6 - Informacja o postępowaniu układowym

Brak wpisów

Rubryka 7 - Informacja o postępowaniu naprawczym

Brak wpisów

Rubryka 8 - Informacja o zawieszeniu działalności gospodarczej

Brak wpisów

data sporządzenia wydruku 05.11.2013

adres strony internetowej, na której są dostępne informacje z rejestru: <https://ems.ms.gov.pl>

ZAŁĄCZNIK 2 STATUT EMITENTA

STATUT

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE -----

§ 1

1. Spółka prowadzi działalność pod firmą: ENERGA Spółka Akcyjna. -----
2. Spółka może używać skrótu firmy: ENERGA SA oraz wyróżniającego ją znaku graficznego. -----

§ 2

Siedzibą Spółki jest Gdańsk. -----

§ 3

1. Spółka prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami. -----
2. Spółka może otwierać i prowadzić oddziały, zakłady, biura, przedstawicielstwa oraz inne jednostki, a także może uczestniczyć w innych spółkach i przedsięwzięciach na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami. -----
3. Spółka może być członkiem stowarzyszeń krajowych i zagranicznych. -----

§ 4

Spółka została utworzona na czas nieoznaczony. -----

II. PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI -----

§ 5

Przedmiotem działalności Spółki (wg PKD) jest: -----

- 1) Działalność holdingów finansowych (64.20.Z), -----
- 2) Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem (70), -----
- 3) Produkcja elektrycznych silników, prądnic, transformatorów, aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej (27.1), -----
- 4) Produkcja izolowanych przewodów i kabli oraz sprzętu instalacyjnego (27.3), -----
- 5) Produkcja elektrycznego sprzętu oświetleniowego (27.40.Z), -----
- 6) Produkcja pozostałego sprzętu elektrycznego (27.90.Z), -----
- 7) Wytwarzanie, przesyłanie, dystrybucja i handel energią elektryczną (35.1), -----
- 8) Wytwarzanie i zaopatrywanie w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (35.30.Z), -----
- 9) Roboty związane z budową obiektów inżynierii wodnej (42.91.Z), -----
- 10) Sprzedaż hurtowa narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej (46.5), -----
- 11) Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń biurowych (46.66.Z), -----
- 12) Sprzedaż hurtowa pozostałych maszyn i urządzeń (46.69.Z), -----
- 13) Zakwaterowanie (55), -----
- 14) Działalność usługowa związana z wyżywieniem (56), -----
- 15) Telekomunikacja (61), -----
- 16) Działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana (62.0), -----
- 17) Przetwarzanie danych; zarządzanie stronami internetowymi (hosting) i podobna działalność; działalność portali internetowych (63.1), --
- 18) Pozostała działalność usługowa w zakresie informacji, gdzie indziej niesklasyfikowana (63.99.Z), -----
- 19) Działalność trustów, funduszy i podobnych instytucji finansowych (64.30.Z), -----
- 20) Pozostała finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (64.9), -----
- 21) Działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych (66.1), -----
- 22) Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (68), -----
- 23) Działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe (69.20.Z), -----
- 24) Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne (71.12.Z), -----
- 25) Działalność agencji reklamowych (73.11.Z), -----
- 26) Pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana (74.90.Z), -----
- 27) Wypożyczanie i dzierżawa sprzętu rekreacyjnego i sportowego (77.21.Z), -----
- 28) Dzierżawa własności intelektualnej i podobnych produktów, z wyłączeniem prac chronionych prawem autorskim (77.40.Z), -----

- 29) Działalność związana z wyszukiwaniem miejsc pracy i pozyskiwaniem pracowników (78.10.Z), -----
 30) Pozostała działalność związana z udostępnianiem pracowników (78.30.Z), -----
 31) Działalność obiektów służących poprawie kondycji fizycznej (93.13.Z), -----
 32) Pozostała działalność rozrywkowa i rekreacyjna (93.29.Z), -----
 33) Naprawa i konserwacja komputerów i urządzeń peryferyjnych (95.11.Z), -----
 34) Działalność usługowa związana z poprawą kondycji fizycznej (96.04.Z), -----
 35) Wydawanie książek i periodyków oraz pozostała działalność wydawnicza, z wyłączeniem w zakresie oprogramowania (58.1). -----

III. KAPITAŁY -----

§ 6

1. Kapitał zakładowy Spółki, w wysokości określonej w Statucie Spółki przyjętym przy jej zawiązaniu (500 000,00 zł), został pokryty w całości wkładami pieniężnymi, uiszczonymi przed zarejestrowaniem Spółki. -----
2. Założycielami Spółki byli: -----
 - 1) Skarb Państwa, który objął 255 000 (słownie: dwieście pięćdziesiąt pięć tysięcy) akcji imiennych o łącznej wartości nominalnej 255 000 zł (słownie złotych: dwieście pięćdziesiąt pięć tysięcy), tj. akcji serii A o numerach **od nr A 00000001 do nr A 000255000**, -----
 - 2) Spółka pod firmą: Koncern Energetyczny ENERGA SA, która objęła 160 000 (słownie: sto sześćdziesiąt tysięcy) akcji imiennych o łącznej wartości nominalnej 160 000,00 zł (słownie złotych: sto sześćdziesiąt tysięcy) tj. akcji serii A o numerach **od nr A 000255001 do nr A 000415000**, -----
 - 3) Spółka pod firmą: Zespół Elektrowni Ostrołęka S.A., która objęła 85 000 (słownie: osiemdziesiąt pięć tysięcy) akcji imiennych o łącznej wartości nominalnej 85 000,00 zł (słownie złotych: osiemdziesiąt pięć tysięcy) tj. akcji serii A o numerach **od nr A 000415001 do nr A 000500000**. -----

§ 7

Kapitał zakładowy Spółki wynosi 4 521 612 884,88 zł (słownie: cztery miliardy pięćset dwadzieścia jeden milionów sześćset dwanaście tysięcy osiemset osiemdziesiąt cztery złote i osiemdziesiąt osiem groszy) i dzieli się na 414 067 114 (słownie: czterysta czternaście milionów sześćdziesiąt siedem tysięcy sto czternaście) akcji o wartości nominalnej 10,92 zł (słownie: dziesięć złotych dziewięćdziesiąt dwa grosze) każda z nich, którymi są akcje imienne: -----

- 1) serii AA w liczbie 269 139 114 (dwieście sześćdziesiąt dziewięć milionów sto trzydzieści dziewięć tysięcy sto czternaście) o numerach od nr AA 00000001 do nr AA 269139114, które są akcjami zwykłymi, oraz -----
- 2) serii BB w liczbie 144 928 000 (sto czterdzieści cztery miliony dziewięćset dwadzieścia osiem tysięcy) o numerach od nr BB 00000001 do nr BB 144928000, które są akcjami uprzywilejowanymi co do prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, przy czym jedna akcja uprzywilejowana daje prawo do 2 (słownie: dwóch) głosów na Walnym Zgromadzeniu. -----

§ 8

1. Akcje mogą być imienne i na okaziciela. -----
2. Akcje imienne, które ulegną dematerializacji zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o obrocie instrumentami finansowymi, stają się akcjami na okaziciela z chwilą dematerializacji. -----
3. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne jest niedopuszczalna. -----
4. Akcje mogą zostać złożone do depozytu Spółki lub depozytu prowadzonego przez inny podmiot na zlecenie Spółki. -----

§ 9

Akcje mogą być umarzone za zgodą akcjonariusza, w drodze ich nabycia przez Spółkę (umorzenie dobrowolne). -----

IV. PRAWA I OBOWIĄZKI AKCJONARIUSZA -----

§ 10

1. Akcjonariuszowi - Skarbowi Państwa, reprezentowanemu przez Ministra Skarbu Państwa, przysługują uprawnienia wynikające ze Statutu oraz z odrębnych przepisów. -----
2. W okresie gdy Skarb Państwa jest akcjonariuszem Spółki, przysługują mu w szczególności następujące uprawnienia: -----

- 1) prawo do otrzymywania informacji o Spółce w formie sprawozdania kwartalnego, zgodnie z wytycznymi Ministra Skarbu Państwa, -----
 - 2) prawo do otrzymywania informacji o wszelkich istotnych zmianach w finansowej i prawnej sytuacji Spółki, -----
 - 3) prawo do zawiadamiania o zwołaniu Walnego Zgromadzenia listem poleconym za potwierdzeniem odbioru lub pocztą kurierską, nawet jeśli Walne Zgromadzenie jest zwoływane przez ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, -----
 - 4) prawo do otrzymywania kopii wszystkich uchwał podjętych przez Radę Nadzorczą oraz protokołów z tych posiedzeń Rady Nadzorczej, na których:-----
 - a) dokonywana jest roczna ocena działalności Spółki związana z zakończeniem roku obrotowego, -----
 - b) podejmowane są uchwały w sprawie powoływania, odwoływania albo zawieszenia w czynnościach członków Zarządu, -
 - c) podejmowane są uchwały w sprawie delegowania członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, -----
 - d) złożono zdania odrębne do podjętych uchwał, -----
 - 5) prawo do otrzymywania kopii informacji przekazywanych Ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych o udzielonych poręczeniach i gwarancjach, na podstawie art. 34 ustawy z dnia 8 maja 1997 roku o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (tekst jednolity Dz.U. z 2003 roku, Nr 174, poz. 1689 ze zm.), -----
 - 6) prawo do otrzymywania sprawozdań Rady Nadzorczej sporządzanych w związku ze sprawowaniem nadzoru nad realizacją przez Zarząd inwestycji oraz nadzoru nad prawidłowością i efektywnością wydatkowania środków pieniężnych na inwestycje, w tym w szczególności na zakup aktywów trwałych,-----
 - 7) prawo do otrzymywania, co najmniej raz do roku wraz ze sprawozdaniem Rady Nadzorczej z wyników oceny rocznego sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej), opinii Rady Nadzorczej w kwestii ekonomicznej zasadności zaangażowania kapitałowego Spółki w innych spółkach prawa handlowego,-----
 - 8) prawo do otrzymywania kopii ogłoszeń, objętych obowiązkiem publikacyjnym w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, -----
 - 9) prawo do otrzymywania kompletów dokumentów, będących zgodnie z art. 395 § 2 Kodeksu spółek handlowych przedmiotem obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, tj.: -----
 - a) sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej),-----
 - b) sprawozdania Zarządu z działalności Spółki (sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej) za ubiegły rok obrotowy, -----
 - c) opinii i raportu biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej),-----
 - d) sprawozdania Rady Nadzorczej, -----
 - e) wniosku Zarządu co do podziału zysku i pokrycia straty,-----
 - 10) prawo do otrzymywania tekstu jednolitego Statutu, w terminie czterech tygodni od dnia wpisania do rejestru przedsiębiorców zmian w Statucie. -----
3. Z dniem dopuszczenia akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym traci moc ust. 2. -----
4. Z dniem dopuszczenia akcji Spółki do obrotu na rynku regulowanym, akcjonariusz, który w dniu powzięcia uchwały Walnego Zgromadzenia nadającej uprawnienia określone w niniejszym ustępie, reprezentuje najwyższy udział w kapitale zakładowym Spółki posiada następujące uprawnienia:-----
- 1) prawo do otrzymywania informacji o Spółce i grupie kapitałowej Spółki w formie sprawozdania kwartalnego, zgodnie z wytycznymi Ministra Skarbu Państwa [z zastrzeżeniem właściwych przepisów dotyczących ujawniania informacji poufnych],
 - 2) prawo do otrzymywania kopii ogłoszeń, objętych obowiązkiem publikacyjnym w Monitorze Sądowym i Gospodarczym, -----
 - 3) prawo do otrzymywania kompletów dokumentów, będących zgodnie z art. 395 § 2 Kodeksu spółek handlowych przedmiotem obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, tj.: -----
 - a) sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej),-----
 - b) sprawozdania Zarządu z działalności Spółki (sprawozdania Zarządu z działalności grupy kapitałowej) za ubiegły rok obrotowy, -----
 - c) opinii i raportu biegłego rewidenta z badania sprawozdania finansowego (skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej),-----
 - d) sprawozdania Rady Nadzorczej, -----
 - e) wniosku Zarządu co do podziału zysku i pokrycia straty,-----
 - 4) prawo do otrzymywania tekstu jednolitego Statutu, w terminie czterech tygodni od dnia wpisania do rejestru przedsiębiorców zmian w Statucie. -----

V. ORGANY SPÓŁKI

§ 11

Organami Spółki są:

- 1) Zarząd,
- 2) Rada Nadzorcza,
- 3) Walne Zgromadzenie.

A. ZARZĄD SPÓŁKI

§ 12

Z zastrzeżeniem przepisów ustawy i postanowień Statutu, Zarząd prowadzi sprawy Spółki i reprezentuje Spółkę.

§ 13

1. Do składania oświadczeń w imieniu Spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków Zarządu albo jednego członka Zarządu łącznie z prokurentem.

§ 14

1. Każdy członek Zarządu ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw Spółki.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3 poniżej każdy członek Zarządu może prowadzić sprawy Spółki, wchodzące w zakres jego kompetencji określony w regulaminie Zarządu, bez uprzedniej uchwały Zarządu. Jeżeli jednak przed załatwieniem takiej sprawy choćby jeden z pozostałych członków Zarządu sprzeciwi się jej przeprowadzeniu, wymagana jest uchwała Zarządu.
3. Uchwały Zarządu wymagają zawsze następujące sprawy Spółki:
 - 1) sprawy dotyczące:
 - a) udzielania gwarancji, poręczenia oraz wystawiania weksla,
 - b) dokonania darowizny, umorzenia odsetek oraz zwolnienia z długu,
 - c) nabycia, ustanowienia ograniczonego prawa rzeczowego lub rozporządzenia nieruchomością lub użytkowaniem wieczystym oraz udziałem w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym,
 - d) zaciągnięcie kredytu lub pożyczki,
 - 2) pozostałe sprawy dotyczące rozporządzenia prawem lub zaciągania zobowiązania o wartości przekraczającej 1 000 000 złotych, nieobjęte innymi punktami niniejszego ustępu,
 - 3) przyjęcie regulaminu Zarządu,
 - 4) przyjęcie regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki,
 - 5) utworzenie i likwidacja oddziału,
 - 6) udzielenie pełnomocnictwa ogólnego,
 - 7) przyjęcie rocznego lub wieloletniego planu rzeczowo-finansowego, innego planu wieloletniego lub strategii Spółki lub jej grupy kapitałowej,
 - 8) ustalenie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej przez Spółkę,
 - 9) sprawy, o których rozpatrzenie Zarząd zwraca się do Rady Nadzorczej albo do Walnego Zgromadzenia,
 - 10) określenie sposobu wykonywania prawa głosu na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników spółek, w których Spółka posiada akcje lub udziały albo w których wykonuje prawa z akcji lub udziałów,
 - 11) zwołanie Walnego Zgromadzenia i przyjęcie porządku jego obrad,
 - 12) przyjęcie sprawozdań Zarządu z działalności Spółki i z działalności grupy kapitałowej oraz sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej za ubiegły rok obrotowy,
 - 13) uchwalenie regulaminu funkcjonującego w Spółce funduszu lub kapitału,
 - 14) objęcie albo nabycie przez Spółkę akcji lub udziałów innej spółki za wiarygodności Spółki w ramach postępowań ugodowych lub układowych oraz ich późniejsze zbycie,
 - 15) obsada stanowisk kierowniczych w strukturze organizacyjnej Spółki,
 - 16) unieważnienie dokumentu akcji.
4. Uchwały Zarządu zapadają bezwzględną większością głosów. W przypadku równości głosów decyduje głos Prezesa Zarządu.
5. Organizację i sposób działania Zarządu, w tym szczegółowy tryb podejmowania uchwał, określa regulamin Zarządu zatwierdzany przez Radę Nadzorczą.
6. Pracami Zarządu kieruje Prezes Zarządu. Uprawnienia Prezesa w tym zakresie określa regulamin Zarządu.

§ 15

1. Zarząd spółki składa się z 1 do 5 osób, w tym Prezesa i jednego lub kilku Wiceprezesów. -----
2. Członków Zarządu powołuje się na okres wspólnej, trzyletniej kadencji. -----

§ 16

1. Członków Zarządu powołuje i odwołuje Rada Nadzorcza. -----
2. Członków Zarządu powołuje Rada Nadzorcza po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2003 roku w sprawie przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego na stanowisko członka zarządu w niektórych spółkach handlowych (Dz.U. Nr 55, poz. 476 ze zm.). -----
3. Postanowienia ust. 2 obowiązują dopóki połowa akcji w Spółce należy do Skarbu Państwa. -----
4. Dopóki ponad 50% kapitału zakładowego Spółki lub 50% liczby akcji Spółki należy do Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych, zasady i wysokość wynagradzania członków Zarządu ustala się z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 3 marca 2000 roku o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz.U. z 2013 r., poz. 254 tekst jednolity). -----
5. Z chwilą, gdy Skarb Państwa posiada połowę lub mniej akcji w Spółce, członek Zarządu może być: -----
 - 1) odwołany lub zawieszony w czynnościach również przez Walne Zgromadzenie, -----
 - 2) zawieszony w czynnościach z ważnych powodów przez Radę Nadzorczą. -----
6. Jednemu z członków Zarządu Rada Nadzorcza powierza funkcję Prezesa, zaś jednemu z lub kilku z nich – funkcję Wiceprezesa Zarządu. Postanowienia niniejszego ustępu obowiązują niezależnie od liczby akcji w Spółce posiadanych przez Skarb Państwa. -----
7. Członek Zarządu składa rezygnację z pełnionej funkcji Radzie Nadzorczej. Oświadczenie o rezygnacji powinno być złożone w formie pisemnej. -----

B. RADA NADZORCZA-----

§ 17

1. Poza sprawami określonymi w odrębnych przepisach prawa i postanowieniach niniejszego Statutu, do kompetencji Rady Nadzorczej należy: -----
 - 1) ocena sprawozdań Zarządu z działalności Spółki i z działalności grupy kapitałowej oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy i skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak również ze stanem faktycznym, oraz ocena wniosku Zarządu o podział zysku albo pokrycie straty, -----
 - 2) składanie Walnemu Zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników czynności, o których mowa w pkt 1, -----
 - 3) sporządzanie sprawozdań w związku ze sprawowaniem nadzoru nad realizacją przez Zarząd inwestycji oraz nadzoru nad prawidłowością i efektywnością wydatkowania środków pieniężnych na inwestycje, -----
 - 4) sporządzanie, co najmniej raz do roku, wraz ze sprawozdaniem z wyników oceny rocznego sprawozdania finansowego oraz skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej, opinii Rady Nadzorczej w kwestii ekonomicznej zasadności zaangażowania kapitałowego Spółki w innych spółkach handlowych, dokonanego w danym roku obrotowym, -----
 - 5) sporządzanie i przedstawianie raz w roku Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu zwięzłej oceny sytuacji Spółki, z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki, -----
 - 6) rozpatrywanie i opiniowanie spraw mających być przedmiotem uchwał Walnego Zgromadzenia, -----
 - 7) wybór biegłego rewidenta do przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego, -----
 - 8) określenie zakresu i terminów przedkładania przez Zarząd rocznych/wieloletnich planów rzeczowo-finansowych, innych planów wieloletnich oraz strategii Spółki i jej grupy kapitałowej, -----
 - 9) zatwierdzanie strategii Spółki i jej grupy kapitałowej, -----
 - 10) zatwierdzanie rocznych/wieloletnich planów rzeczowo-finansowych, a także planów działalności inwestycyjnej Spółki i jej grupy kapitałowej, -----
 - 11) uchwalanie regulaminu szczegółowo określającego tryb działania Rady Nadzorczej, -----
 - 12) zatwierdzanie regulaminu Zarządu Spółki, -----
 - 13) zatwierdzanie regulaminu organizacyjnego przedsiębiorstwa Spółki, -----
 - 14) zatwierdzanie zasad prowadzenia działalności sponsoringowej przez Spółkę, -----
 - 15) udzielanie Zarządowi zgody na: -----
 - a) nabycie składników aktywów trwałych, w tym w szczególności na nabycie nieruchomości, użytkowania wieczystego, udziałów w nieruchomości lub udziałów w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 5 000 000 złotych, a nieprzekraczającej 20 000 000 złotych, -----
 - b) rozporządzenie składnikiem aktywów trwałych w tym w szczególności na rozporządzenie nieruchomością, użytkowaniem wieczystym, udziałem w nieruchomości lub udziałem w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 5 000 000 złotych, a nieprzekraczającej 20 000 000 złotych, -----

- c) zawarcie przez Spółkę istotnej umowy z podmiotem powiązaniem (w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim), za wyjątkiem typowych umów, zawieranych na warunkach rynkowych w ramach prowadzonej działalności operacyjnej przez Spółkę z podmiotem zależnym, w którym Spółka posiada większościowy udział kapitałowy, -----
- d) zaciąganie zobowiązań warunkowych, w tym udzielanie przez Spółkę gwarancji i poręczeń majątkowych o wartości przekraczającej 5 000 000 złotych, za wyjątkiem zobowiązań warunkowych dotyczących spółek zależnych, -----
- e) wystawianie weksli o wartości przekraczającej 5 000 000 złotych, -----
- f) zawarcie przez spółkę umowy o wartości przekraczającej równowartość w złotych kwoty 5 000 EURO, której zamiarem jest darowizna lub zwolnienie z długu oraz innej umowy niezwiązanej z przedmiotem działalności gospodarczej Spółki określonym w Statucie. Równowartość kwoty, o której mowa, oblicza się według kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu zawarcia umowy, -----
- g) wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy, -----
- h) objęcie albo nabycie akcji lub udziałów w innych spółkach o łącznej wartości nominalnej przekraczającej kwotę 20 000 000 złotych, z wyjątkiem sytuacji, gdy objęcie akcji lub udziałów następuje za wierzytelności Spółki w ramach postępowania ugodowego lub układowego, lub - gdy nabycie akcji następuje na rynku regulowanym, -----
- i) zbycie akcji lub udziałów w innych spółkach o łącznej wartości nominalnej przekraczającej kwotę 20 000 000 złotych oraz określenie warunków i trybu ich zbywania, z wyłączeniem: -----
- zbywania akcji będących w obrocie na rynku regulowanym, -----
 - zbywania akcji lub udziałów, które Spółka posiada w ilości nie przekraczającej 10% udziału w kapitale zakładowym poszczególnych spółek, -----
 - zbywania akcji i udziałów objętych za wierzytelności Spółki w ramach postępowań układowych lub ugodowych.--
- 16) ustalanie zasad i wysokości wynagrodzenia Prezesa i członków Zarządu, z zastrzeżeniem bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, -----
- 17) delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy nie mogą sprawować swoich czynności i ustalanie ich wynagrodzenia, z zastrzeżeniem, iż łączne wynagrodzenie pobierane przez delegowanego jako członka Rady Nadzorczej oraz z tytułu delegowania do czasowego wykonywania czynności członka zarządu, nie może przekroczyć wynagrodzenia ustalonego dla członka Zarządu, w miejsce którego członek Rady został delegowany, -----
- 18) udzielanie zgody na tworzenie oddziałów Spółki za granicą,-----
- 19) udzielanie zgody członkom Zarządu na zajmowanie stanowisk w organach innych spółek oraz pobieranie wynagrodzeń z tego tytułu, -----
- 20) ustalenie sposobu wykonywania prawa głosu przez reprezentanta Spółki na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników spółek, których przedmiotem działalności jest wytwarzanie lub przesyłanie lub dystrybucja energii elektrycznej, w sprawach: -----
- zaciągania przez te spółki zobowiązań warunkowych, -----
 - zawierania umów kredytu, pożyczki, -----
 - ustanawiania zabezpieczeń przez te spółki, w tym zabezpieczeń na ich majątku, -----
 - zawierania innych umów lub podejmowania uchwał walnego zgromadzenia lub zgromadzenia wspólników dotyczących lub związanych z jednostkami wytwórczymi, jednostkami kogeneracyjnymi o wartości przekraczającej 50 000 000 EURO lub z siecią dystrybucyjną w rozumieniu Prawa Energetycznego o wartości przekraczającej 5 000 000 EURO,-----
- 21) ustalenie sposobu wykonywania przez Spółkę prawa głosu na walnym zgromadzeniu lub na zgromadzeniu wspólników spółek, w których Spółka posiada akcje lub udziały o łącznej wartości nominalnej przekraczającej 20.000.000 złotych, które jednocześnie stanowią więcej niż 50% kapitału zakładowego tych spółek lub w których Spółka jest podmiotem dominującym w rozumieniu przepisów kodeksu spółek handlowych, w sprawach:-----
- a) zaciągnięcia zobowiązania, ustanowienie ograniczonego prawa rzeczowego lub rozporządzenia prawem, w tym w szczególności nabycia lub zbycia nieruchomości, użytkowania wieczystego, udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym o wartości przekraczającej 5 000 000 złotych, -----
 - b) udzielanie przez spółkę gwarancji i poręczeń majątkowych o wartości przekraczającej 5 000 000 złotych, -----
 - c) zmiany statutu lub umowy spółki, -----
 - d) podwyższenia lub obniżenia kapitału zakładowego, -----
 - e) połączenia, podziału lub przekształcenia spółki, -----
 - f) zawiązania przez taką spółkę innej spółki oraz objęcia, nabycia lub zbycia przez taką spółkę akcji lub udziałów w innej spółce, -----
 - g) zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa spółki lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienia na nich ograniczonego prawa rzeczowego, jeżeli ich wartość przekracza 20 000 000 złotych, -----
 - h) emisji obligacji, -----

- i) rozwiązania i likwidacji spółki, -----
 - j) dotyczących jednostek wytwórczych, jednostek kogeneracyjnych o wartości przekraczającej 50 000 000 EURO lub sieci dystrybucyjnych o wartości przekraczającej 5 000 000 EURO w rozumieniu Prawa Energetycznego. -----
2. Zarząd Spółki jest zobowiązany: -----
- 1) przekazywać Radzie Nadzorczej kwartalną informację odnośnie przedsięwzięć inwestycyjnych, o których mowa w ust. 1 pkt 15 lit. i, niezależnie od zaawansowania przedsięwzięcia lub projektu,-----
 - 2) przekazywać Radzie Nadzorczej informację dotyczącą przebiegu i decyzji podjętych na walnym zgromadzeniu lub zgromadzeniu wspólników w zakresie spraw, o których mowa w ust. 1 pkt 20 i pkt 21 lit. j,-----
 - 3) przekazywać Radzie Nadzorczej w terminie dwóch miesięcy po zakończeniu walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników spółek, w których Spółka posiada akcje lub udziały, zatwierdzającego sprawozdania finansowe i sprawozdania z działalności spółek lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych grup kapitałowych i sprawozdań z działalności grup kapitałowych, roczne informacje odnośnie realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych, dotyczących lub związanych z jednostką wytwórczą, jednostką kogeneracyjną o wartości przekraczającej 50 000 000 EURO lub siecią dystrybucyjną o wartości przekraczającej 5 000 000 EURO. -----

§ 18

- 1. Rada Nadzorcza składa się z 5 do 12 członków. -----
- 2. Członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Walne Zgromadzenie, z zastrzeżeniem ust. 3. Liczbę członków Rady Nadzorczej określa Walne Zgromadzenie.
- 3. Akcjonariuszowi, o którym mowa w § 33, przysługuje uprawnienie osobiste do powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej, według następujących zasad: -----
 - 1) w przypadku określenia przez Walne Zgromadzenie, iż Rada Nadzorcza składa się z parzystej liczby członków Rady Nadzorczej - uprawniony akcjonariusz powołuje połowę członków Rady Nadzorczej plus jednego członka Rady Nadzorczej; -----
 - 2) w przypadku określenia przez Walne Zgromadzenie, iż Rada Nadzorcza składa się z nieparzystej liczby członków Rady Nadzorczej - uprawniony akcjonariusz powołuje taką liczbę członków Rady Nadzorczej, która wynika z (a) podziału nieparzystej liczby członków Rady Nadzorczej przez dwa; i następnie (b) zaokrąglonej w górę do pełnej najbliższej liczby całkowitej, tak aby uprawniony akcjonariusz posiadał w takiej Radzie Nadzorczej bezwzględną liczbę głosów, -----
 - 3) powoływanie i odwoływanie członków Rady Nadzorczej następuje w drodze pisemnego oświadczenia akcjonariusza, o którym mowa w § 33, złożonego Zarządowi. Oświadczenie uznaje się za złożone z chwilą jego doręczenia. -----
- 4. Członków Rady Nadzorczej powołuje się na okres wspólnej trzyletniej kadencji. -----
- 5. W okresie, w którym Skarb Państwa jest akcjonariuszem Spółki, do pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej mogą zostać powołane - jako reprezentanci Skarbu Państwa – jedynie osoby, które złożyły egzamin, o którym mowa w art. 12 ust. 2 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji z dnia 30 sierpnia 1996 roku (tekst jednolity Dz.U. 2013, poz. 216). -----
- 6. W okresie, w którym Spółka jest spółką publiczną, co najmniej 2 członków Rady Nadzorczej powołanych przez Walne Zgromadzenie, nie pochodzących spośród osób powołanych przez Skarb Państwa lub akcjonariusza, o którym mowa w § 33, powinno spełniać kryteria niezależności przewidziane dla niezależnego członka rady nadzorczej, określone w § 23b ust. 2. -----
- 7. Członek Rady Nadzorczej składa rezygnację z pełnionej funkcji Zarządowi Spółki. Oświadczenie o rezygnacji powinno być złożone w formie pisemnej. -----

§ 19

- 1. Akcjonariuszowi, o którym mowa w § 33, przysługuje uprawnienie osobiste do wskazania spośród członków Rady Nadzorczej powołanych zgodnie z § 18 ust. 3 Statutu członka Rady Nadzorczej, który będzie pełnił funkcję Przewodniczącego Rady Nadzorczej. Powyższe uprawnienie znajduje zastosowanie również w przypadku wyboru Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami w trybie art. 385 Kodeksu spółek handlowych. Wskazanie Przewodniczącego Rady Nadzorczej następuje w drodze pisemnego oświadczenia złożonego Zarządowi. Oświadczenie uznaje się za złożone z chwilą jego doręczenia. -----
- 2. Rada Nadzorcza powołuje i odwołuje ze swojego grona Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Rady. Wybór Wiceprzewodniczącego i Sekretarza Rady powinien nastąpić na pierwszym posiedzeniu Rady Nadzorczej nowej kadencji. -----
- 3. Posiedzenia Rady Nadzorczej prowadzi jej Przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności - Wiceprzewodniczący. -----
- 4. Oświadczenia kierowane do Rady Nadzorczej są składane wobec Przewodniczącego Rady, a gdy jest to niemożliwe lub znacznie utrudnione - wobec Wiceprzewodniczącego Rady lub jej Sekretarza. -----

§ 20

- 1. Rada Nadzorcza odbywa posiedzenia co najmniej raz na 2 miesiące. -----
- 2. Posiedzenia Rady Nadzorczej zwołuje Przewodniczący Rady lub inny upoważniony członek Rady Nadzorczej, przedstawiając szczegółowy porządek obrad. -----

3. Posiedzenie Rady Nadzorczej powinno być zwołane na żądanie każdego z członków Rady lub na wniosek Zarządu.-----
4. Pierwsze posiedzenie Rady Nadzorczej nowej kadencji zwołuje Zarząd. Pierwsze posiedzenie powinno odbyć się w terminie 30 dni od daty powołania Rady Nadzorczej nowej kadencji.-----

§ 21

1. Do zwołania posiedzenia Rady Nadzorczej wymagane jest zaproszenie wszystkich członków Rady Nadzorczej na co najmniej 7 dni przed posiedzeniem Rady. Z ważnych powodów Przewodniczący Rady może skrócić ten termin do 2 dni, zapewniając jednocześnie niezwłoczne poinformowanie członków Rady o przyspieszonym terminie posiedzenia przy pomocy stosownych środków komunikacji.-----
2. W zaproszeniu na posiedzenie Rady Nadzorczej Przewodniczący określa termin posiedzenia, miejsce obrad oraz porządek obrad. ---

§ 22

1. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, a wszyscy członkowie zostali zaproszeni na posiedzenie. -----
2. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały w sprawach objętych porządkiem obrad. Zmiana porządku obrad może nastąpić, gdy na posiedzeniu obecni są wszyscy członkowie Rady i nikt nie wniesie sprzeciwu co do zmiany. -----
3. Uchwały Rady Nadzorczej zapadają bezwzględną większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga głos Przewodniczącego Rady. -----
4. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały w głosowaniu jawnym. -----
5. Głosowanie tajne zarządza się na wniosek członka Rady Nadzorczej oraz w sprawach osobowych. W przypadku zarządzenia głosowania tajnego postanowień ust. 6 nie stosuje się. -----
6. Rada Nadzorcza może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość, w tym w szczególności - poczty elektronicznej (e-mail). Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie Rady zostali powiadomieni o treści projektu uchwały. -----
7. Podjęte w trybie ust. 6 uchwały zostają przedstawione na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej z podaniem wyniku głosowania.

§ 23

1. Członkowie Rady Nadzorczej wykonują swoje prawa i obowiązki osobiście. -----
2. Udział w posiedzeniach jest obowiązkiem członka Rady Nadzorczej. Usprawiedliwienie nieobecności członka Rady wymaga uchwały Rady Nadzorczej. -----
3. Członkom Rady Nadzorczej przysługuje wynagrodzenie miesięczne w wysokości określonej przez Walne Zgromadzenie. -----
4. Spółka pokrywa koszty poniesione w związku z wykonywaniem przez członków Rady Nadzorczej powierzonych im funkcji, a w szczególności koszty przejazdu na posiedzenie Rady, koszty wykonywania indywidualnego nadzoru, koszty zakwaterowania i wyżywienia.-----
5. Członek Rady Nadzorczej przekazuje Zarządowi Spółki informację na temat swoich powiązań z akcjonariuszem dysponującym akcjami reprezentującymi nie mniej niż 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu. Powyższy obowiązek dotyczy powiązań natury ekonomicznej, rodzinnej lub innej, mogących mieć wpływ na stanowisko członka Rady Nadzorczej w sprawie rozstrzyganej przez Radę.-----
6. Spółka, na podstawie uchwały podjętej przez Walne Zgromadzenie, może ubezpieczyć Członków Rady Nadzorczej od odpowiedzialności cywilnej. -----

§ 23a

1. W okresie, gdy akcje Spółki są notowane na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie SA, Rada Nadzorcza wybiera spośród swoich członków Komitet Audytu. -----
2. W skład Komitetu Audytu wchodzi co najmniej 3 członków, w tym przynajmniej 1 członek powinien spełniać warunki niezależności określone przepisami prawa z uwzględnieniem regulacji, o których mowa w § 23b ust. 2, oraz posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej.-----
3. W przypadku, gdy Rada Nadzorcza składa się z nie więcej niż 5 członków, zadania Komitetu Audytu wykonywane będą przez członków Rady Nadzorczej. -----
4. Do zadań Komitetu Audytu należy w szczególności: -----
 - 1) monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, -----
 - 2) monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem, -----
 - 3) monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej, -----

- 4) monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych, w tym w przypadku świadczenia usług, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 7 maja 2009 roku o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz.U. Nr 77, poz. 649 ze zm.). -----
5. Komitet Audytu rekomenduje Radzie Nadzorczej podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych do przeprowadzenia czynności rewizji finansowej Spółki.-----

§ 23b

1. Członek Rady Nadzorczej nie może wykonywać zajęć, które pozostawałyby w sprzeczności z jego obowiązkami albo mogłyby wywołać podejrzenie o stronniczość lub interesowność.-----
2. W okresie, gdy akcje Spółki są notowane na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., co najmniej dwóch członków Rady Nadzorczej powinno spełniać kryteria niezależności przewidziane dla niezależnego członka rady nadzorczej w rozumieniu Zalecenia Komisji z dnia 15 lutego 2005 roku dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych lub będących członkami rady nadzorczej spółek giełdowych i komisji rady (nadzorczej) (2005/162/WE) z uwzględnieniem wymagań przewidzianych Dobrymi Praktykami Spółek Notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (niezależni członkowie Rady Nadzorczej).-----
3. Kandydat na niezależnego członka Rady Nadzorczej składa Spółce, przed jego powołaniem do składu Rady Nadzorczej, pisemne oświadczenie o spełnieniu kryteriów niezależności. W przypadku zaistnienia okoliczności powodujących niespełnienie przesłanek niezależności członek Rady Nadzorczej zobowiązany jest niezwłocznie poinformować o tym fakcie Spółkę. Spółka przekazuje do publicznej wiadomości informację o aktualnej liczbie niezależnych członków Rady Nadzorczej.-----
4. Z zastrzeżeniem § 18 ust. 3 powyżej, w przypadku zmniejszenia się liczby członków Rady Nadzorczej w następstwie wygaśnięcia mandatu członka Rady Nadzorczej, jak i w sytuacji, gdy co najmniej 2 członków Rady Nadzorczej nie spełnia wymogów określonych w ust. 2, Zarząd Spółki zobowiązany jest niezwłocznie zwołać Walne Zgromadzenie i umieścić w porządku obrad tego Zgromadzenia punkt dotyczący uzupełnienia lub zmian składu Rady Nadzorczej. Do czasu dokonania zmian w składzie Rady Nadzorczej polegających na dostosowaniu liczby niezależnych członków do wymagań Statutu, Rada Nadzorcza i jej członkowie działają w składzie dotychczasowym i zachowują zdolność do odbywania posiedzeń i podejmowania uchwał, a także dokonywania wszelkich innych czynności prawnych i faktycznych.-----

C. WALNE ZGROMADZENIE-----

§ 24

1. Walne Zgromadzenia odbywają się w siedzibie Spółki albo w Warszawie.-----
2. Walne Zgromadzenie zwołuje Zarząd Spółki:-----
 - 1) z własnej inicjatywy,-----
 - 2) na pisemne żądanie Rady Nadzorczej,-----
 - 3) na pisemne żądanie akcjonariusza, bądź akcjonariuszy reprezentujących co najmniej jedną dwudziestą kapitału zakładowego, -
 - 4) na pisemne żądanie Skarbu Państwa, przy czym uprawnienie to przysługuje, dopóki Skarb Państwa jest akcjonariuszem Spółki.-----

§ 25

Walne Zgromadzenie jest uprawnione do uchwalenia Regulamin Walnego Zgromadzenia określającego szczególne zasady działania tego organu.

§ 26

1. Uchwały Walnego Zgromadzenia poza sprawami określonymi w odrębnych przepisach prawa i niniejszym Statucie, wymagają:-----
 - 1) nabycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziałów w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, o wartości przekraczającej 20 000 000 złotych,-----
 - 2) nabycie składników aktywów trwałych, z wyjątkiem nieruchomości lub użytkowania wieczystego oraz z wyjątkiem nabycia i objęcia akcji lub udziałów w innych spółkach, o wartości przekraczającej 20 000 000 złotych,-----
 - 3) rozporządzanie składnikami aktywów trwałych, w tym nieruchomością, użytkowaniem wieczystym lub udziałem w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, z wyjątkiem akcji lub udziałów w innych spółkach, o wartości przekraczającej 20 000 000 złotych,-----
 - 4) zawarcie przez Spółkę umowy kredytu, pożyczki, poręczenia lub innej podobnej umowy z członkiem zarządu, rady nadzorczej, prokurentem, likwidatorem albo na rzecz którejkolwiek z tych osób,-----
 - 5) nabycie przez Spółkę akcji własnych, w sytuacji określonej w art. 362 § 1 pkt 2 Kodeksu spółek handlowych,-----

- 6) tworzenie, użycie i likwidacja kapitałów i funduszy powstałych w drodze uchwały Walnego Zgromadzenia, o których mowa w § 30 ust. 1 pkt 5 i ust. 2,-----
- 7) przesunięcie dnia dywidendy, wskazanie dnia wypłaty dywidendy lub rozłożenie wypłaty dywidendy na raty z zastrzeżeniem terminu określonego w § 31 ust. 2 Statutu.-----
2. W sprawach określonych w ust. 1, Zarząd powinien przedstawić Walnemu Zgromadzeniu pisemne uzasadnienie swojego stanowiska wraz z pisemną opinią Rady Nadzorczej w każdej z tych spraw.-----

§ 27

1. Z zastrzeżeniem ust. 6, prawo głosowania akcjonariuszy oraz prawo głosowania przysługujące użytkownikom i zastawnikom akcji zostaje ograniczone w ten sposób, że żaden z nich nie może wykonać na Walnym Zgromadzeniu więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Spółce w dniu odbywania Walnego Zgromadzenia.-----
2. Postanowienia ust. 1 i 3 nie uchybiają wymogom dotyczącym nabycia znacznych pakietów akcji zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz spółkach publicznych. W przypadku ustalania obowiązków podmiotów nabywających bądź mających nabyć znaczne pakiety akcji postanowienia ust. 1 oraz ust. 3 nie mają zastosowania.-----
3. Dla potrzeb ograniczenia prawa głosu kumuluje się głosy akcjonariuszy, między którymi istnieje stosunek dominacji lub zależności, w rozumieniu:-----
 - 1) przepisów Kodeksu spółek handlowych, lub-----
 - 2) przepisów ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów, lub-----
 - 3) przepisów ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, lub-----
 - 4) przepisów ustawy z dnia 22 września 2006 roku o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi oraz przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców,-----
 w ten sposób, iż liczba głosów takich akcjonariuszy podlega zsumowaniu.-----
4. W przypadku, gdy wskutek kumulacji konieczne jest ograniczenie głosów zgodnie z postanowieniami ust. 1 powyżej, dokonuje się tego redukując proporcjonalnie liczbę głosów wszystkich akcjonariuszy, między którymi zachodzi związek, o którym mowa w ust. 3, dokonując zaokrąglenia poprzez zmniejszenie albo zwiększenie końcówki głosów u akcjonariusza z największym pakietem akcji. Jeżeli nie można dokonać zaokrąglenia z uwagi na to, że dwóch lub więcej akcjonariuszy dysponuje taką samą liczbą głosów, to wyboru akcjonariusza, u którego ma być dokonana ta operacja, dokonuje Zarząd losowo. Redukcja nie może prowadzić do pozbawienia akcjonariusza prawa głosu w całości.-----
5. Każdy akcjonariusz, którego to dotyczy, ma obowiązek zawiadomić Zarząd lub Przewodniczącą Walnego Zgromadzenia o istnieniu przesłanek określonych w ust. 1 i 3, jeżeli zamierza wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu.-----
6. Postanowienia ust. 1 - 5 nie dotyczą akcjonariuszy, którzy w dniu powzięcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenia oznaczone w ustępach poprzedzających (również, gdy ograniczenia te zostaną zmienione), tj. w dniu 22 sierpnia 2012 roku, byli uprawnieni z akcji w liczbie dającej więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu, jak też akcjonariuszy działających z nimi w porozumieniu na podstawie zawartych porozumień dotyczących wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji.-----
7. Osoba, która nie wykonała lub wykonała w sposób nienależyty obowiązek informacyjny, o którym mowa w ust. 5 powyżej, do chwili wykonania obowiązku informacyjnego, może wykonywać prawo głosu wyłącznie z jednej akcji; wykonywanie przez taką osobę prawa głosu z pozostałych akcji jest bezskuteczne.-----
8. Uchwały Walnego Zgromadzenia w przedmiocie:-----
 - 1) wprowadzenia akcji różnych rodzajów, ustanowienia akcji nowego rodzaju,-----
 - 2) zmiany uprzywilejowania akcji,-----
 - 3) połączenia Spółki przez zawiązanie nowej spółki albo przez przejęcie przez inną spółkę,-----
 - 4) podziału spółki, z wyjątkiem podziału przez wydzielenie,-----
 - 5) rozwiązania spółki, przeniesienia siedziby lub zakładu głównego Spółki za granicę,-----
 - 6) przekształcenia Spółki,-----
 - 7) obniżenia kapitału zakładowego w drodze umorzenia części akcji, chyba że obniżenie następuje z równoczesnym jego podwyższeniem
 wymagają większości czterech piątych głosów oddanych.-----
9. Uchwała o istotnej zmianie przedmiotu działalności Spółki może być podjęta bez wykupienia akcji tych akcjonariuszy, którzy nie zgadzają się na zmianę.-----

VI. GOSPODARKA SPÓŁKI-----

§ 28

Rokiem obrotowym Spółki jest rok kalendarzowy.-----

§ 29

Księgowość Spółki jest prowadzona zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości oraz właściwymi przepisami. -----

§ 30

1. Spółka tworzy następujące kapitały i fundusze: -----
 - 1) kapitał zakładowy, -----
 - 2) kapitał zapasowy, -----
 - 3) kapitał rezerwowy z aktualizacji wyceny, -----
 - 4) kapitały rezerwowe, -----
 - 5) inne fundusze powstałe w drodze uchwały Walnego Zgromadzenia. -----
2. Spółka może tworzyć i znosić uchwałą Walnego Zgromadzenia inne kapitały na pokrycie szczególnych strat lub wydatków, na początku i w trakcie roku obrotowego. -----

§ 31

1. Walne Zgromadzenie może przeznaczyć zysk na wypłatę dywidendy, kapitały i fundusze Spółki oraz na inne cele, na zasadach określonych przez Walne Zgromadzenie.-----
2. Zarząd Spółki jest upoważniony do podjęcia uchwały w sprawie wypłaty akcjonariuszom zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy na koniec roku obrotowego, jeżeli Spółka posiada środki wystarczające na wypłatę. Wypłata zaliczki wymaga zgody Rady Nadzorczej. -----

§ 31a

Spółka może emitować obligacje, w tym obligacje zamienne i obligacje z prawem pierwszeństwa.-----

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE-----

§ 32

1. Ilekroć w niniejszym Statucie jest mowa o kwocie wyrażonej w złotych, należy przez to rozumieć kwotę netto. -----
2. Jeżeli Spółka ma dokonać czynności wyrażonej w innej walucie niż złoty, wówczas w celu ustalenia czy dokonanie takiej czynności wymaga zgód korporacyjnych, przyjmuje się równowartość takiej kwoty w złotych według średniego kursu tej waluty do waluty polskiej, ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w dniu poprzedzającym występowanie o zgodę na dokonanie takiej czynności albo w dniu, w którym Zarząd dokona ustalenia, że dana czynność nie wymaga zgód korporacyjnych ze względu na jej wartość.-----

§ 33

1. Uprawnienia osobiste, o których mowa w § 18 i § 19 Statutu, przysługują akcjonariuszowi, który w dniu powzięcia uchwały Walnego Zgromadzenia nadającej te uprawnienia reprezentuje najwyższy udział w kapitale zakładowym Spółki. -----
2. Uprawnienia osobiste, o których mowa § 18 i § 19 Statutu, wygasają z dniem, w którym udział uprawnionego w kapitale zakładowym jest mniejszy niż 10%. -----

SPÓŁKA

ENERGA S.A.

al. Grunwaldzka 472
80-309 Gdańsk, Polska

AKCJONARIUSZ SPRZEDAJĄCY

Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Krucza 36/ul. Wspólna 6
00-522 Warszawa, Polska

MENEDŻEROWIE OFERTY

Globalni Współkoordynatorzy i Współprowadzący Księgę Popytu

J.P. Morgan Securities plc
25 Bank Street
Londyn EC14 5JP, Wielka Brytania

UBS Limited
1 Finsbury Avenue
Londyn EC2M 2PP, Wielka Brytania

Współprowadzący Księgę Popytu

Merrill Lynch International
2 King Edward Street
Londyn EC1A 1HQ, Wielka Brytania

Citigroup Global Markets Limited
Citigroup Centre
33 Canada Square
Canary Wharf Londyn E14 5LB, Wielka Brytania

Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.
ul. Senatorska 16
00-923 Warszawa, Polska

UniCredit CAIB Poland S.A.
ul. Emilii Plater 53
00-113 Warszawa, Polska

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.
Oddział – Dom Maklerski PKO Banku Polskiego w Warszawie
ul. Puławska 15
02-515 Warszawa, Polska

(pełniący również funkcję Oferującego)

UniCredit Bank AG, London Branch
Moor House
120 London Wall
Londyn EC2Y 5ET, Wielka Brytania

Banco Espírito Santo de Investimento, S.A.
Spółka Akcyjna Oddział w Polsce
ul. Złota 59
00-120 Warszawa, Polska

UniCredit Bank Austria AG
Schottengasse 6-8
1010 Wiedeń, Austria

(wyłącznie jako Gwarant Oferty)

Pozostali Menedżerowie Oferty

Biuro Maklerskie Alior Bank S.A.
ul. Łopuszańska 38D
02-232 Warszawa, Polska

Dom Maklerski Banku Ochrony Środowiska S.A.
ul. Marszałkowska 78/80
00-517 Warszawa, Polska

Dom Inwestycyjny BRE Banku S.A.
ul. Wspólna 47/49
00-684 Warszawa, Polska

IPOPEMA Securities S.A.
ul. Próźna 9
00-107 Warszawa, Polska

DORADCY PRAWNI SPÓŁKI

w zakresie prawa angielskiego

Greenberg Traurig Maher LLP
200 Gray's Inn Road
Londyn, WC1X 8HF, Wielka Brytania

w zakresie prawa polskiego

Greenberg Traurig Grzesiak sp.k.
ul. Książęca 4
00-498 Warszawa, Polska

w zakresie prawa amerykańskiego

Greenberg Traurig, LLP
MetLife Building, 200 Park Avenue
New York, NY 10166, Stany Zjednoczone Ameryki

DORADCY PRAWNI MENEDŻERÓW OFERTY

w zakresie prawa polskiego

Allen & Overy, A. Pędzich sp.k.
Rondo ONZ 1
00-124 Warszawa, Polska

w zakresie prawa angielskiego i amerykańskiego

Allen & Overy LLP
One Bishops Square
Londyn E1 6AD, Wielka Brytania

DORADCA PRAWNY AKCJONARIUSZA SPRZEDAJĄCEGO

Linklaters C. Wiśniewski i Wspólnicy sp.k.
ul. Sienna 39
00-121 Warszawa, Polska

BIEGŁY REWIDENT

KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.
ul. Chłodna 51
00-867 Warszawa, Polska